

PC-Market

OPROGRAMOWANIE DLA SKLEPÓW

INSTRUKCJA OBSŁUGI

SYSTEMY SPRZEDAŻY

**Program automatycznej obsługi sklepu i
supermarketu**

PC-Market

wersja 7 dla Windows

Instrukcja użytkownika

**© Insoft sp. z o.o.
31-227 Kraków
ul. Jasna 3a
tel. +48 12 415-23-72
e-mail: market@insoft.com.pl
<http://www.insoft.com.pl>**

Spis treści:

SPIS TREŚCI:	2
INSTALACJA PROGRAMU PC-MARKET	9
WYMAGANIA SPRZĘTOWE	9
WERSJA DEMONSTRACYJNA I ROBOCZA PROGRAMU	9
JAKI SILNIK BAZY DANYCH WYBRAĆ?	10
INSTALACJA PROGRAMU W WERSJI JEDNOSTANOWISKOWEJ SYBASE	11
<i>Rozpoczęcie instalacji</i>	11
<i>Wybór instalowanej bazy danych</i>	12
KONFIGURACJA I REJESTRACJA BAZ DANYCH	13
<i>Rejestracja bazy danych (rejestracja programu)</i>	14
<i>Dodanie (podłączenie) bazy danych</i>	14
PODCZAS INSTALACJI PAMIĘTAJ	15
BEZPŁATNY UPGRADE (AKTUALIZACJA) PROGRAMU	15
PODSTAWY OBSŁUGI PROGRAMU	17
ROZPOCZĘCIE PRACY	17
<i>Jak uruchomić program?</i>	17
PORUSZANIE SIĘ W PROGRAMIE	18
<i>Posługiwać się klawiaturą czy myszką?</i>	18
<i>Standardowe okno programu</i>	19
<i>Menu główne</i>	20
<i>Przyciski szybkiego dostępu</i>	21
<i>Sekcje menu</i>	23
<i>Standardowe kontrolki</i>	24
<i>Standardowe wykazy</i>	25
<i>Wypełnianie formularzy</i>	29
<i>Jak uzyskać polskie litery?</i>	31
<i>Okna komunikatów o błędach</i>	31
<i>Rozmiar czcionki w programie</i>	32
<i>Wybór aktualnej bazy danych (połączenia)</i>	32
WYDRUKI DOKUMENTÓW	33
<i>Wydruk graficzny czy tekstowy?</i>	33
<i>Konfiguracja drukarki dokumentów</i>	35
<i>Okno wydruku</i>	38
<i>Projektowanie dokumentów – program MPEdit</i>	41
WYKAZY	47
KARTA TOWARU	47
<i>Zakładki</i>	47
<i>Unikalna nazwa towaru</i>	59

<i>Blokady towarów z centrali</i>	62
<i>Jak uporządkować te wszystkie towary?</i>	65
<i>Kod kreskowy towaru</i>	84
<i>Kody dodatkowe towaru</i>	89
<i>Jaka jest różnica pomiędzy rachunkiem W STU i OD STU?</i>	90
KARTA KONTRAHENTA	91
<i>Zakładka „Adresy”</i>	94
<i>Zakładka „Ogólne informacje”</i>	95
<i>Zakładka „Dostawca”</i>	96
<i>Zakładka „Odbiorca”</i>	98
<i>Zakładka „Producent”</i>	100
<i>Zakładka „Sklep”</i>	101
<i>Zakładka „Dane logistyczne”</i>	102
DOKUMENTY	104
STANDARDOWA ZAKŁADKA DOKUMENTU	105
JAK WPROWADZIĆ DOSTAWĘ?	106
<i>Od razu z towarem dostałem Fakturę VAT</i>	106
<i>Dostawy przychodzą codziennie, ale Faktura VAT raz w tygodniu</i>	115
<i>Codziennie dostaję nowy towar zwracając wczorajszy</i>	117
INWENTARYZACJA	118
<i>Nie zapomnij o</i>	120
<i>Zamrożenia</i>	120
<i>Sumowanie remanentu</i>	122
<i>Użyj inwentaryzatora !</i>	123
<i>Automatyczne wypełnianie remanentu</i>	124
<i>Czy można poprawić lub anulować dokument remanentu?</i>	124
<i>Czy można zapisać remanent po kilku dniach?</i>	125
<i>Jak wprowadzać remanent równocześnie na kilku komputerach?</i>	126
<i>Sprzedaż całego sklepu na fakturę</i>	127
JAKIEGO MAM UŻYĆ DOKUMENTU?	127
<i>PZ - Przyjęcie Zewnętrzne</i>	127
<i>WZ – Wydanie Zewnętrzne</i>	127
<i>MP, MW - Magazyn Przyjście, Magazyn Wyda</i>	127
<i>Zwrot do dostawcy</i>	128
<i>Faktura dostawcy</i>	128
<i>Faktura korygująca dostawcy</i>	129
<i>Obrót opakowaniami</i>	129
<i>Dostawa fakturowana</i>	129
<i>Zwrot do dokumentu</i>	130
<i>Faktura VAT (sprzedaż fakturowana)</i>	130
<i>WZ – Wydanie Zewnętrzne</i>	130
<i>Zwrot od odbiorcy</i>	130

<i>Faktura korygująca odbiorców</i>	131
<i>Zwrot do paragonu</i>	131
<i>Faktura do paragonu</i>	132
<i>Faktura korygująca do paragonu</i>	132
<i>KP, KW – Kasa Przyjmie, Kasa Wyda</i>	132
<i>PW, RW – Przyjęcie Wewnętrzne, Rozchód Wewnętrzny</i>	133
<i>MM – Przesunięcie międzymagazynowe</i>	133
<i>Remanent</i>	133
<i>Przecena</i>	134
ROZLICZANIE PRASY	134
<i>Przyjęcie dostawy prasy</i>	135
<i>Zwrot prasy</i>	137
<i>Zarejestrowanie faktury i zestawienie pozycji</i>	142
<i>EDI a rozliczenia prasy</i>	146
STAŁE TEKSTY NA DOKUMENTACH	146
KONTRAKTY Z DOSTAWCAMI	149
<i>WPROWADZANIE KONTRAKTÓW</i>	149
<i>ZAMAWIANIE Z WYKORZYSTANIEM KONTRAKTÓW</i>	154
<i>PRZYJMOWANIE DOSTAW</i>	156
<i>RAPORT „KONTRAKTY”</i>	159
HARMONOGRAM ZMIAN CEN	160
<i>NOWY WPIS DO HARMONOGRAMU</i>	162
<i>POPRAWA WPISÓW DO HARMONOGRAMU</i>	168
<i>HARMONOGRAM ZMIAN CEN W SIECI SKLEPÓW</i>	168
<i>JEGO WYSOKOŚĆ PCMAGENT</i>	170
<i>PROMOCJA I PODGLĄD CEN</i>	172
ROZLICZENIA Z KONTRAHENTAMI	174
<i>NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA</i>	174
<i>DOKUMENTY KP/KW, UTARGI Z KAS</i>	174
RAPORTY	176
<i>RAPORTY ILOŚCIOWO-WARTOŚCIOWE</i>	176
<i>Stany Ilościowo-Wartościowe</i>	176
<i>Obroty magazynowe</i>	177
<i>Karta magazynowa</i>	177
<i>Sprzedaż towarów</i>	178
<i>Sprzedaż towarów na kasach</i>	178
<i>Zakupy towarów</i>	178
<i>Zakupy towarów wg faktur</i>	179
<i>Arkusze spisu z natury</i>	179
<i>Analiza remanentów</i>	179
<i>Towary przeterminowane</i>	179
<i>Towary zagrożone przeterminowaniem</i>	180

<i>Straty i przeceny</i>	180
<i>Ujemna marża chwilowa</i>	180
<i>Analiza tygodniowa</i>	180
<i>Sprzedaż wg magazynów</i>	180
<i>Towary zalegające</i>	181
<i>Rejestr zwrotów</i>	181
RAPORTY FINANSOWE	181
<i>Raport Obrotu</i>	181
<i>Rejestr zakupów, Rejestr sprzedaży</i>	183
<i>Raport kasowy</i>	184
<i>Raport skupu walut</i>	185
<i>Obroty z dostawcami / odbiorcami</i>	185
<i>Luźne PZ / WZ</i>	185
<i>Porównanie faktur z podpętymi PZ-kami</i>	186
<i>Raport kas fiskalnych na dzień</i>	186
<i>Zestawienie dokumentów</i>	186
<i>Raport płatności</i>	186
JEDNOLITY PLIK KONTROLNY (JPK)	186
KASY, WAGI, SPRAWDZARKI CEN	187
OFF-LINE? ON-LINE? JAK TO DZIAŁA?	187
<i>Off-line bezpośrednio przez PC-Market</i>	187
<i>Off-line z użyciem Serwera Kasowego</i>	189
<i>On-line</i>	190
SERWER KASOWY	191
OBSŁUGA URZĄDZEŃ W TRYBIE OFF-LINE	192
<i>Eksport danych</i>	192
<i>Parametr „Rodzaj transmisji”</i>	193
<i>Ograniczenia kas fiskalnych</i>	195
<i>Import sprzedaży z kas</i>	195
OBSŁUGA URZĄDZEŃ W TRYBIE ON-LINE	198
<i>Ustawienia on-line</i>	198
<i>Okno Stan operacji – podglądnij, czym zajmuje się Serwer</i>	200
<i>Podgląd stanu kas – zobacz, co dzieje się teraz na kasie</i>	202
<i>Klawisz „Alarm” – powiadomienia o problemach</i>	208
KONFIGURACJA - SZYBKI START!	209
<i>Konfiguracja pracy w trybie „off-line przez program PC-Market”</i>	209
<i>Konfiguracja pracy w trybie „off-line przez Serwer Kasowy”</i>	210
<i>Konfiguracja pracy w trybie „on-line”</i>	211
KONFIGURACJA – SZCZEGÓŁOWO	211
<i>Menu „Lista urządzeń”</i>	211
<i>Menu „Parametry urządzeń”</i>	215
<i>Menu „Konfiguracja stanowiska”</i>	217

DANE FINANSOWE, LICZNIKI PROGRESYWNE, BUFOR PARAGONÓW	218
<i>Paragony szczegółowe</i>	221
ZDALNE ZARZĄDZANIE CENAMI SPRZEDAŻY W SKLEPACH	223
<i>Sklep – magazyn – kasa</i>	224
<i>Edycja cen w sklepach</i>	226
<i>Grupy sklepów</i>	227
WAGI ELEKTRONICZNE.....	228
SPRAWDZARKI CEN.....	231
LICZNIKI KLIENTÓW	232
WARUNKI ROZBUDOWY I KOSZT ON-LINE.....	232
OPERACJE SERWISOWE	234
ARCHIWIZACJA.....	234
<i>Archiwizacja z poziomu menu programu PC-Market</i>	235
<i>Skrypty archiwizacji programu PC-Market (pliki ARH)</i>	235
<i>Archiwizacja z pominięciem programu PC-Market</i>	237
<i>Archiwizacja przy pomocy programu PCMBak</i>	240
<i>Inne metody zapewnienia bezpieczeństwa (transaction log)</i>	243
AUTOMATYCZNA INICJACJA	244
PRZEGLĄDANIE DOKUMENTÓW BO	247
NAPRAWA STANÓW / CEN MAGAZYNOWYCH	248
NAPRAWA NAZW SKRÓCONYCH	253
NAPRAWA POWIĄZAŃ TOWAR - DOSTAWCA	254
ZBIJANIE KONTRAHENTÓW Z TYM SAMYM NIP-EM	255
USUWANIE NIEUŻYWANYCH TOWARÓW	257
CZYSZCZENIE NADANYCH NUMERÓW PLU I FLAG EKSPORTU	259
CZYSZCZENIE PREFEROWANYCH PLU	260
MODUŁY DODATKOWE	261
PRZENOŚNY INWENTARYZATOR	261
<i>Do czego służy?</i>	261
<i>Konfiguracja</i>	263
<i>Jak obsługiwać inwentaryzator w programie?</i>	263
<i>Wirtualny kolektor</i>	264
ETYKIETKI I DRUKARKI KODÓW KRESKOWYCH	270
<i>Program do projektowania etykiet</i>	270
<i>Wydruk etykiet na drukarkach systemowych</i>	271
<i>Wydruk na drukarkach specjalizowanych</i>	274
<i>Konfiguracja drukarek etykiet</i>	276
GENERATOR ZAMÓWIEŃ	279
<i>Automatyczne zamówienia do dostawców</i>	279
<i>Komasacja zamówień</i>	285
<i>Raporty wspomagające zamówienia</i>	288
EKSPORT DO PROGRAMÓW FINANSOWO-KSIĘGOWYCH.....	289

SYSTEMY LOJALNOŚCIOWE	291
<i>System lojalnościowy oparty na punktach</i>	293
<i>System lojalnościowy oparty na rabatach</i>	300
<i>Przeglądanie i raportowanie transakcji</i>	317
<i>Przyszłość systemów lojalnościowych?</i>	319
WYMIANA DANYCH ZE SKLEPEM INTERNETOWYM	319
IMPORTER KURSÓW WALUT (IKW)	320
KONFIGURACJA PROGRAMU	322
MAGAZYNY	322
JEDNOSTKI MIARY	322
STAWKI VAT	323
FORMY PŁATNOŚCI	323
KODY WAŻONE	324
NAZWY SKRÓCONE TOWARÓW	325
PARAMETRY	325
<i>Eksport parametrów do pliku i import z pliku</i>	326
<i>Kontekstowe wyszukiwanie parametrów</i>	328
<i>Zakładka „Wykazy”</i>	328
<i>Zakładka „Zakupy, przeceny, zamówienia”</i>	333
<i>Zakładka „Sprzedaż”</i>	340
<i>Zakładka „Drukarki fiskalne”</i>	344
<i>Zakładka „Centrala”</i>	351
<i>Zakładka „Inne”</i>	351
AUTO IMPORT / EKSPORT EDI	352
MARŻOWNIK	352
KONFIGURACJA STANOWISKA	353
OKRES ZAMKNIĘTY	354
NUMERACJA DOKUMENTÓW	355
SPRZĘT	357
EDI	357
<i>Auto import / eksport EDI</i>	359
KATALOG PLIKÓW ZAMROŻEŃ	360
OPCJE MENU PROGRAMU	360
IKONKI PASKA NARZĘDZIOWEGO	360
TAPETA PULPITU I BITMAPA POWITALNA	360
UŻYTKOWNICY PROGRAMU	362
ADMINISTRATOR	363
ZARZĄDZANIE WYKAZEM UŻYTKOWNIKÓW	363
EDYCJA UPRAWNIEŃ	363
<i>Wykaz uprawnień</i>	366
ROLE UŻYTKOWNIKÓW I UKRYWANIE POZYCJI MENU PROGRAMU	367
<i>Jak to działa?</i>	367

<i>Korzystanie ze wzorców menu w sklepie .....</i>	<i>368</i>
<i>Korzystanie z wzorców menu w sieciach sklepów .....</i>	<i>372</i>
PROJEKTOWANIE ETYKIET – KKEDYTOR.....	376
DO CZEGO SŁUŻY KKEDYTOR?	376
DO CZEGO SŁUŻĄ TE WSZYSTKIE PRZYCISKI?	377
<i>Operacje odczytu/zapisu pliku etykiety.....</i>	<i>377</i>
<i>Układ strony wydruku.....</i>	<i>377</i>
<i>Stałe pola etykiety.....</i>	<i>379</i>
<i>Klawisze pól zmiennych (pola PC-Market) .....</i>	<i>381</i>
GLOSARIUSZ.....	386

Instalacja programu PC-Market

Wymagania sprzętowe

Wymagania sprzętowe dla sklepu (PC-Market) i centrali sieci sklepów (Konsola Kupca) dla dostępnych systemów operacyjnych Windows.

Wymagania dla systemów Windows:

	Procesor	RAM
PC-Market	2 GHz	4 GB
PC-Market + Serwer Kasowy	2 GHz	4 GB
PC-Market + PC-POS (na jednym stanowisku)	2 GHz	8 GB
PC-Market Gastronom	3 GHz	4 GB
Konsola Kupca*		
PC-Market z modułem zdalnego zarządzania na kasach	3 GHz	8 GB
PC-Market jako centrala dla Mini-Marketów		

Podane wymagania są wymaganiami minimalnymi do sprawnego działania oprogramowania. Wymagania te zmieniają się dla bardziej rozbudowanych instalacji. Dodatkowo dla wszystkich powyższych: WinXP SP3/ Windows 2003 SP2/Windows 2008/ Windows 2008 R2/Windows Vista SP1/ Windows 7, Windows 8, Windows 10 (wersje 32 i 64 bit)

* dodatkowo: system plików NTFS; serwer bazy danych wersji standard: MSSQL Server 2005/2008/2008R2/2012/2014 lub Adaptive Server Anywhere 8/9/10/11. Uwaga - odradzamy instalowanie na bezpłatnych silnikach bazodanowych

Wersja demonstracyjna i robocza programu

Przy zakupie programu PC-Market dostarczany jest dysk instalacyjny „**PC-Market – oprogramowanie dla sklepów**” oraz **klucz rejestracyjny**.

Dysk instalacyjny może być używany również jako dysk demonstracyjny programu.

Klucz służy do rejestracji (legalizacji) programu instalowanego z dysku DVD-ROM. Jest to zaszyfrowany plik z rozszerzeniem ENC, który jest dostarczany drogą elektroniczną (np. pocztą e-mail). Zawiera informacje indywidualne dla każdego zarejestrowanego użytkownika programu, a w szczególności:

- ✓ numer seryjny programu,
- ✓ listę zakupionych modułów programu (ilość kas, listę modułów dodatkowych);

Uwaga! Klucza nie wolno udostępniać osobom postronnym.

Jeśli program zainstalujesz z dysku DVD-ROM bez użycia klucza, wówczas do czasu rejestracji będzie on pracował w trybie demonstracyjnym.

Rejestracji przy pomocy klucza możesz dokonać podczas pierwszej instalacji programu, jak również w późniejszym czasie (np. po zakupieniu licencji) przy pomocy programu instalacyjnego **Setup.exe**. Ponownej rejestracji kluczem używa się również do przedłużenia subskrypcji, odblokowania nowo zakupionych opcji.

Klucz może też odblokować opcje na pewien czas, do pracy w trybie demo. Możliwość ta jest wykorzystywana, gdy chcesz przetestować, jak działa interesujący Cię moduł (np. generator zamówień) na twojej bazie danych, a później zdecydować, czy jest Ci potrzebny i chcesz go zakupić.

Program PC-Market pracujący w trybie demo (niezarejestrowanym) posiada następujące ograniczenia:

- ✓ nie można wystawić żadnego dokumentu z datą późniejszą, niż zasyta w programie (datę zmieniamy, co pół roku),
- ✓ możliwość obsługi „tylko” trzech kas,
- ✓ ograniczenie ilości towarów do 2000;

Jaki silnik bazy danych wybrać?

Program PC-Market został przystosowany do pracy i przetestowany z kilkoma różnymi silnikami bazy danych. Poniżej lista obsługiwanych silników:

- ✓ MSDE 2000 (tylko pod Windows XP i starszych)
- ✓ MSSQL Express wer. 2005/2008/2008R2
- ✓ MSSQL Server wer. 2005/2008/2008R2
- ✓ Adaptive Server Anywhere wer. 8/9/10/11 (tylko silniki komercyjne)

Wymagania dla bezpłatnych wersji silnika MSSQL:

MSDE 2000 SP3 (Win98/2000/WinXP/2003):

- ✓ dwa procesory
- ✓ 2 GB adresowalnej pamięci RAM
- ✓ maksymalna wielkość bazy danych: 2 GB
- ✓ zalecane do 5 połączeń klienckich.

[SQL Server 2005 Express Service Pack 3](#) (2000 SP4/WinXP/2003/2008/2008 R2/Vista/7)

- ✓ jeden procesor
- ✓ 1 GB adresowalnej pamięci RAM

- ✓ maksymalna wielkość bazy danych - 4 GB.

[SQL Server 2008 Express Service Pack 1](#) (WinXP SP3/2003 SP2/2008/2008 R2/Vista SP1/7)

- ✓ jeden procesor
- ✓ 1 GB adresowalnej pamięci RAM
- ✓ maksymalna wielkość bazy danych - 4 GB.

Każdy z silników ma swoje mocniejsze i słabsze strony. Na jednostanowiskową instalację nie ma potrzeby kupować drogiego, płatnego serwera. Z drugiej strony instalowanie wielostanowiskowego systemu na bezpłatnym silniku jest często zachowaniem nieodpowiedzialnym. O szczegóły wyboru silnika odpowiedniego dla twojej instalacji zapytaj specjalistę: Autoryzowanego Partnera Insoft.

Instalacja programu w wersji jednostanowiskowej Sybase

Rozpoczęcie instalacji

Aby rozpocząć instalację programu włóż do napędu DVD-ROM dysk instalacyjny „**PC-Market – oprogramowanie dla sklepów**”. Proces instalacji powinien rozpocząć się automatycznie.

Jeśli po upływie kilkunastu sekund od włożenia dysku, na ekranie nie pojawi się okno instalacji, wówczas uruchom program **Setup.exe** znajdujący się na dysku instalacyjnym, w katalogu **Install**.

Po pojawieniu się okna instalacji wybierz opcję **Instaluj**. Na ekranie pojawi się następujące menu:

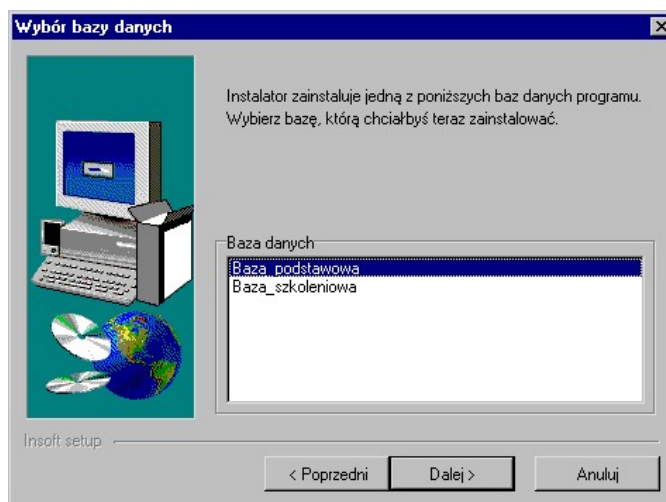
Po wybraniu opcji **Program w wersji jednostanowiskowej** naciśnij klawisz **Dalej**, a następnie postępuj zgodnie ze wskazówkami udzielanymi przez instalator. Program zostanie zainstalowany w katalogu:

C:\Program Files\Insoft\PCWin_7_1

Wybór instalowanej bazy danych

Na dysku instalacyjnym znajdują się zwykle dwie bazy danych:

- ✓ **Czysta robocza („podstawowa”)** - do prowadzenia rejestracji „na czysto”. Baza ta po zainstalowaniu jest całkowicie pusta i gotowa do rozpoczęcia pracy (wypełniania danymi sklepu),
- ✓ **Szkoleniowa** – została przez nas wypełniona przykładowymi danymi, które mogą służyć celom szkoleniowym. Bazy tej możesz używać np. aby sprawdzić, jak zadziała jakaś funkcja programu, bez ryzyka uszkodzenia głównej bazy firmy. Po instalacji może być używana jako „brudnopis”.

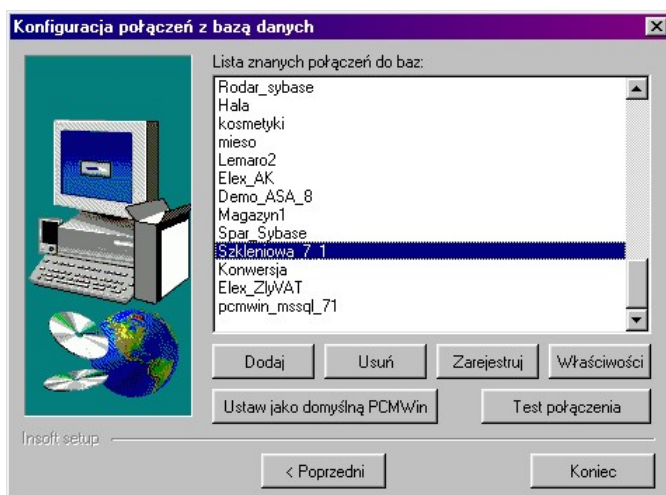

Możesz zainstalować obie bazy danych. Wówczas będziesz mógł przełączać się pomiędzy nimi w samym programie PC-Market w zależności od potrzeb. Jednak na tym etapie instalacji musisz się zdecydować na jedną z nich, a następnie doinstalować drugą przy pomocy tego samego programu instalacyjnego. Jak to zrobić opiliśmy w następnym rozdziale.

Konfiguracja i rejestracja baz danych

Podczas instalacji spotkałeś się z opcją instalatora **Reinstalacja/konfiguracja bazy danych**? Użycie jej będzie niezbędne, jeśli chcesz:

- ✓ **Dodaj** Doinstalować do programu następną z baz znajdujących się na DVD-ROM lub z innego komputera została przeniesiona baza danych, którą chciałbyś dołączyć, aby była widziana przez program PC-Market.
- ✓ **Usuń** Usunąć bazę z listy baz danych widzianych w programie PC-Market.
- ✓ **Zarejestruj** Zarejestrować istniejącą bazę danych (przy pomocy klucza), jeśli nie została zarejestrowana wcześniej lub zarejestrować dokupioną rozbudowę programu (jeśli np. została dokupiona następna kasa).
- ✓ **Właściwości** Zobaczyć lub poprawić zaawansowane szczegóły dotyczące tej bazy zapisane w Rejestrze Windows.
- ✓ **Test połączenia** Przetestować połączenie sieciowe z bazą danych.
- ✓ **Ustaw jako domyślną PCMWin** Ustawić bazę jako domyślną. To znaczy, aby program podczas startu łączył się najpierw z tą bazą.

Rejestracja bazy danych (rejestracja programu)

Rejestracja bazy danych (wcześniej nazywana „rejestracją programu”) polega na wpisaniu numeru seryjnego oraz parametrów pracy programu PC-Market 7 z pliku-klucza do bazy danych.

Rejestracji dokonuje się przy użyciu klawisza **Rejestruj**.

Rejestracji podlega baza danych programu (nie sam program, jak to było w wersji PC-Market 5).

Bazy instalowane z dysku DVD-ROM można zarejestrować dowolnym kluczem (z dowolnym numerem seryjnym).

Po zarejestrowaniu bazy danych można ją ponownie zarejestrować tylko przy pomocy pliku-klucza o tym samym numerze seryjnym. Np. jeśli program zostaje rozbudowany o dodatkowe moduły, wówczas Insoft dostarczy klucz, przy pomocy którego nowe zakupione opcje programu zostaną odblokowane.

Istnieje możliwość rejestracji programu z poziomu programu. Aby zarejestrować program, należy wejść w menu: **Kontrola-> Rejestracja /Aktywacja**, a następnie wskazać bazę, którą będziemy rejestrować/aktywować oraz wskazać ścieżkę klucza serializacyjnego (plik *.enc).

Zakup wybranego modułu dodatkowego może się wiązać z koniecznością zakupu płatnego upgrade programu. Tak się zdarzy, na przykład, gdy w wersji, na jakiej pracujesz (oraz o rok późniejszej – ze względu na prawa do subskrypcji) nie było jeszcze zaimplementowanej opcji, którą chcesz dokupić. O szczegóły zapytaj Autoryzowanego Partnera Insoft.

Dodanie (podłączenie) bazy danych

Klawisz **Dodaj** uruchamia **Kreatora Połączenia z Bazą Danych**, który przeprowadza przez proces podłączenia nowej bazy danych.

Przy pomocy Kreatora możesz doinstalować dowolną z baz znajdujących się na instalacyjnym DVD-ROM.

Możesz też podłączyć do programu bazę przeniesioną z innego komputera. Na przykład autoryzowany serwis programu zawsze powinien posiadać kopie baz danych oraz samego programu swoich klientów.

Jeśli podłączana baza danych była wcześniej zarejestrowana na innym komputerze, wówczas możesz ją podłączyć do programu tylko przy użyciu pliku-klucza o tym samym numerze seryjnym.

Podczas instalacji pamiętaj...

Oto minimalna lista czynności, o których powinieneś pamiętać podczas instalacji nowego programu:

1. Wpisać dane firmy,
2. Wprowadzić użytkowników i nadać im uprawnienia,
3. Zmienić hasło administratora,
4. Wprowadzić stawki VAT,
5. Wprowadzić podstawowe jednostki miary,
6. Ustawić max. dopuszczalną długość nazwy skróconej towaru (dopasować do kasy fiskalnej),
7. Ustawić sposób tworzenia nazwy skróconej towaru,
8. Ustawić sposób liczenia marży („w stu” lub „od stu”);

Bezpłatny upgrade (aktualizacja) programu

Program PC-Market jest przez nas nieustannie aktualizowany, rozwijany, poprawiany. W okresie 12 miesięcy od zakupu programu (lub zakupu licencji upgrade¹) zawsze możesz pobrać z naszej strony WWW najnowszą wersję programu. Umieściliśmy ją pod stałym adresem w Internecie <http://www.insoft.com.pl>-> Systemy sprzedaży-> Wersje demo-> Aktualna wersja.

Jak zaktualizować wersję programu:

- ✓ Ściągnięty plik umieść w pustym katalogu,
- ✓ Uruchom go. Plik rozpakuje się,
- ✓ Po rozpakowaniu uruchom program **Setup.exe**,
- ✓ W okienku startowym wybierz **Upgrade programu**, a następnie postępuj zgodnie ze wskazówkami podawanymi przez instalator:

---

¹ Nie dotyczy rozbudowy o moduł dodatkowy

Nigdy nie instaluj upgrade w dużym sklepie bez porozumienia ze swoim serwisantem. Możliwe, że przez to możesz naruszyć pewne ustawienia, które wprowadził w systemie i przez to „rozregulować” cały system. Pamiętaj również o mądrym przysłowiu: „Nie naprawiaj niczego, co nie jest zepsute”.

Podstawy obsługi programu

Rozpoczęcie pracy

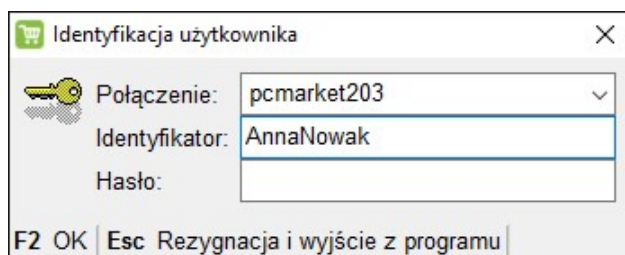
Jak uruchomić program?

Aby uruchomić program naciśnij myszką klawisz znajdujący się najczęściej w lewym dolnym rogu ekranu.

Następnie przejdź do pozycji **Programy -> Programy Insoft-> PC-Market 7** i

naciśnij myszką na ikonkę z napisem .

Po uruchomieniu programu pojawi się okno logowania. Służy ono do zabezpieczenia przed niepowołanym wstępem przez osoby nieupoważnione:

Klawiszami „góra”-„dół” na klawiaturze możesz się poruszać pomiędzy polami **Połączenie**, **Identyfikator**, **Hasło**. O szczegółach obsługi takiego okna napisaliśmy dalej w rozdziale **Poruszanie się w programie**.

Stań na polu **Identyfikator** i wprowadź swoje imię i nazwisko (lub inny identyfikator nadany Ci przez administratora). Po wpisaniu naciśnij klawisz **Enter** – znajdziesz się w polu **Hasło**.

W polu **Hasło** wpisz Twoje hasło. Czy zauważyłeś, że zamiast wpisywanych liter pojawiają się gwiazdki? To dlatego, żeby nikt, kto patrzy teraz na ekran nie mógł podglądać Twojego hasła.

Pamiętaj, że Twoje hasło jest przeznaczone tylko dla Ciebie. Jeśli ktoś, komu je zdradzisz byłby nieuczciwy, mógłby się pod Ciebie „podszyć” w programie i wyrządzić wiele szkód. Swoje hasło zawsze możesz zmienić na inne.

Standardowy identyfikator administratora systemu to „admin”, a hasło: „admin”. Takie hasło jest zakładane dla każdej nowej bazy danych i po instalacji, administrator powinien je zmienić².

Pole **Połączenie** służy do wyboru bazy danych programu, z którą będziesz teraz pracować. Jeśli np. w jednym programie są prowadzone dwa sklepy, wówczas w tym miejscu dokonujesz wyboru jednego z nich. W programie może też istnieć **baza szkoleniowa** (jeśli została wcześniej zainstalowana). Służy one do przeprowadzania prób pracy programu lub sprawdzania swoich umiejętności „na brudno” – bez ryzyka wyrządzenia szkód w bazie głównej.

Program został uruchomiony i dostęp został odblokowany!

Poruszanie się w programie

Posługiwać się klawiaturą czy myszką?

Myszka w systemie Windows jest bardzo wygodnym narzędziem, jeśli poruszasz się w nieznanym dla siebie programie. Zresztą założeniem twórców systemu Windows było stworzenie go w taki sposób, aby użytkownik, który opanował obsługę myszki i ogólne zasady mógł się w miarę swobodnie poruszać w całkowicie nowych i nieznanym sobie programach. My mówimy jednak, że system Windows bardzo „kusi” do korzystania z myszki.

Myszka jest narzędziem bardzo powolnym i „niezdarnym” tam, gdzie w grę wchodzi szybkość. Doświadczeni informatycy, którym zależy na szybkości podczas pracy w systemie Windows, zwykle korzystają z klawiatury.

Ponieważ program PC-Market był projektowany z myślą o sklepach, w których panuje bardzo duży ruch – szczególnie skupiliśmy się na wykorzystaniu w nim klawiatury. Zauważ, że w każdym oknie programu znajdują się podpowiedzi dla klawiatury. Na dole tych okien znajdziesz „klawisze” z podpowiedziami.

Obsługa klawiatury wcale nie polega na wbijaniu do głowy kilkudziesięciu skrótów klawiaturowych (tzw. „klawiszologia”). Po uruchomieniu programu na pewno

---

² Sprawdź swojego administratora. (przyp. złośliwego autora)

zauważysz, że zdecydowaną większość operacji możesz wykonać przy pomocy tylko siedmiu klawiszy: **czterech kursorów**, **Enter**, **Esc** oraz **F2**.

Pamiętaj, że myszka bardzo uprzykrzy Ci życie kiedy będziesz miał 10 zaległych dostaw do wprowadzenia, a cały pokój będzie zatarasowany koszykami z nowymi towarami.

Standardowe okno programu

Wszystkie „okienka” w programie PC-Market zostały ujednolicone. Dzięki temu obsługa każdego z nich jest bardzo podobna.

Standardowe okienko zawiera następujące elementy:

Najważniejsze są:

- ✓ Klawisze skrótów (**F2 Zapis i wyjście**, **Esc Wyjście bez zapisu**). Nie próbuj naciskać palcem takiego klawisza na ekranie! Możesz go nacisnąć myszką, aby wywołać funkcję, która jest na nim opisana, lub nacisnąć **klawisz na zwykłej klawiaturze, któremu taki przycisk odpowiada** (tutaj F2 lub Esc).

Klawisze F2 i Esc mają w programie szczególne znaczenie:

F2 – służy zawsze do potwierdzenia zmian i zapisu ich do bazy. Np. po wprowadzeniu nowego dokumentu i naciśnięciu F2 zostanie on zapisany. Można o nim mówić, że jest klawiszem akceptacji.

Esc – służy do opuszczania okienek bez zapisu wprowadzonych w nim danych (ang. escape – wyjście, ucieczka). Można o nim również mówić, że jest klawiszem rezygnacji.

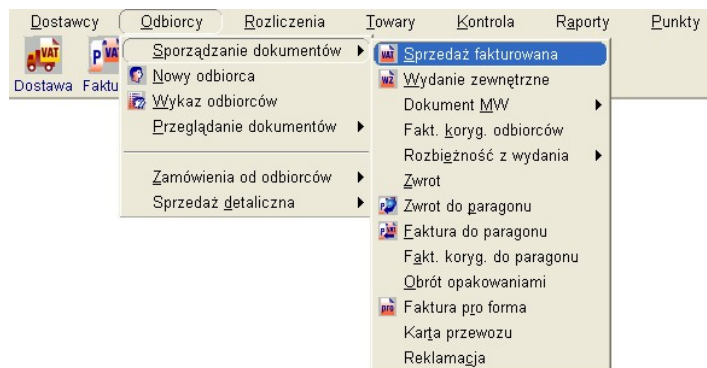
Mniej ważne elementy to:

- ✓ Klawisz **Zamknij** (X). Jego naciśnięcie spowoduje zamknięcie się okna.
- ✓ Klawisz **Maksymalizuj** (□). Jego naciśnięcie spowoduje powiększenie okna na cały ekran.
- ✓ Klawisz **Przywróć** (◻). Jego naciśnięcie spowoduje zmniejszenie okna, jeśli zajmuje ono cały ekran.
- ✓ Klawisz **Minimalizuj** (▢). Jego naciśnięcie spowoduje zmniejszenie okna do najmniejszego rozmiaru (rozmiaru ikony).
- ✓ Pasek przesuwu (■). Zwykle niebieski. Jeśli „chwycisz” myszką za ten pasek, to możesz okienko przesunąć w inne miejsce ekranu.

Możesz też „chwycić” myszką za krawędź lub róg okienka, aby zmienić jego rozmiar. Spróbuj!

Menu główne

Menu główne programu służy do wyboru czynności, którą chciałbyś teraz wykonać. Menu to jest wyjściowym miejscem, z którego możesz dostać się do wszystkich miejsc w programie. Zwróć uwagę, że zostało ono podzielone na 7 podstawowych grup:

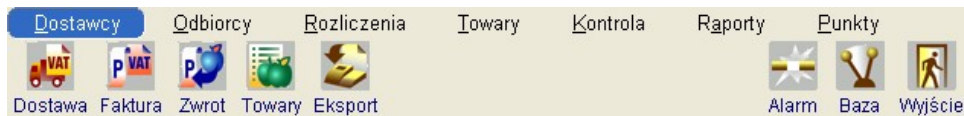
- ✓ **Dostawcy** – tutaj zgrupowane są wszystkie operacje związane z dostawcami: sporządzanie i przeglądanie dokumentów dostaw, MP, zamówień dla dostawców oraz edycja i przeglądanie kartotek dostawców;
- ✓ **Odbiorcy** – tutaj zgrupowane są wszystkie operacje związane z Twoimi Klientami: sporządzanie faktur i rachunków, sprzedaż na drukarce fiskalnej, obsługa zamówień od odbiorców, faktury do paragonów, oraz możliwość przeglądania kartotek Twoich klientów;
- ✓ **Rozliczenia** – tutaj możesz sprawdzić stan rozliczeń z Twoimi kontrahentami. Czyli ile pieniędzy jesteś winny dostawcom lub ilość należności, które winni są Twoi klienci. Możesz tu sprawdzić, którym płatnościom minął już termin zapłaty. Tutaj możesz też sporządzać i przeglądać dokumenty związane z kasą Twojego sklepu (KP, KW, Przelewy);
- ✓ **Towary** – tutaj możesz przeglądać i edytować kartoteki swoich towarów oraz inne dokumenty, które nie są powiązane z żadnym kontrahentem. Są to m.in. Remanenty, dokumenty Strat, Przyjęcia Wewnętrzne, Przeceny itp.;
- ✓ **Kontrola** – tutaj możesz dokonać eksportu nowych towarów na kasę lub ściągnąć z kas informacje o sprzedaży. Możesz tutaj też wykonać inne operacje konfiguracyjne i serwisowe Twojego programu. Np. dodać nowego użytkownika lub przełączyć się na inną bazę;
- ✓ **Raporty** – tutaj możesz sporządzić i wydrukować statystyki Twojego sklepu. Ilość zakupionych towarów, stan bieżący towaru lub stan kasy sklepu;
- ✓ **Punkty** – tutaj możesz zarządzać punktami klientów, zdobytymi przy pomocy kart stałego klienta: sporządzić zestawienia punktów, wydawać prezenty;

Po menu możesz poruszać się przy pomocy klawiszy **strzałek** (kursorów). Jeśli chcesz wybrać jakąś pozycję menu – naciśnij **Enter**.

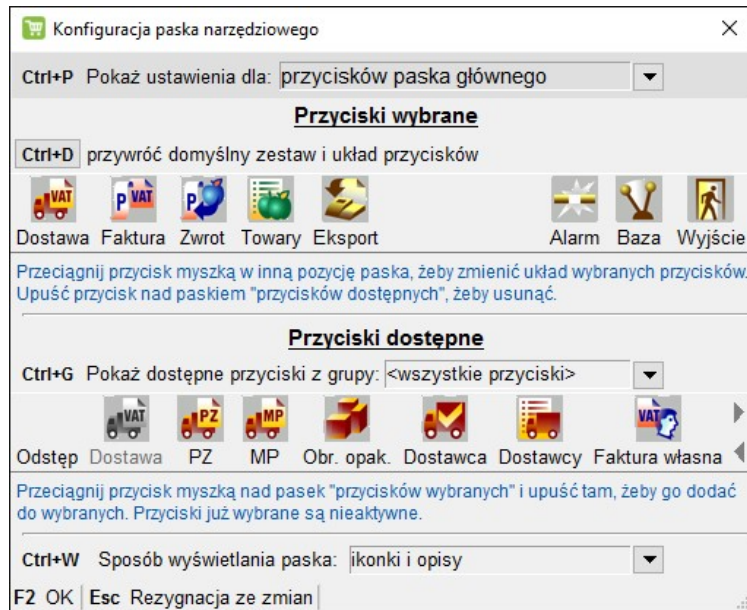
Jeśli edytujesz jakiś dokument – możesz przejść do głównego menu przy pomocy klawisza **F12**. Jest to przydatne w przypadku, gdy np. aktualnie wprowadzasz dostawę i nagle musisz wystawić klientowi fakturę. Dzięki temu możesz równocześnie sporządzać kilka różnych dokumentów.

Przyciski szybkiego dostępu

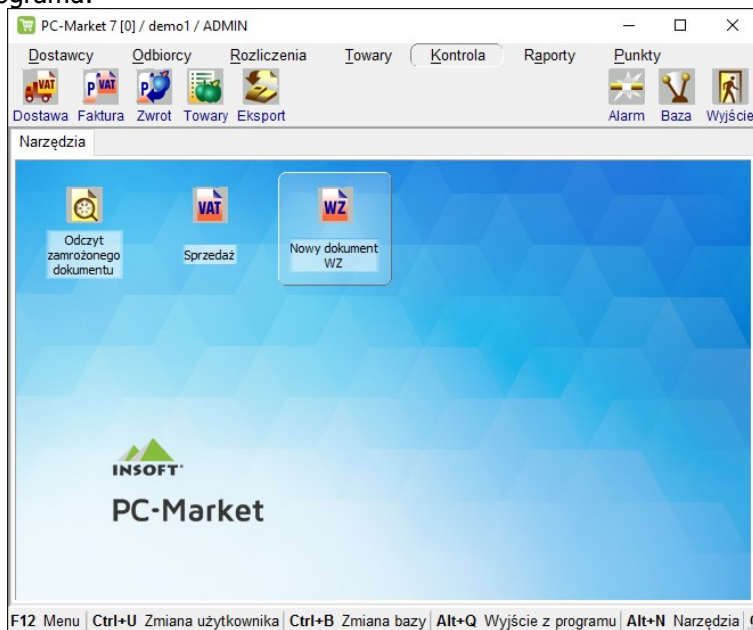
Do najczęściej używanych operacji w programie możesz mieć dostęp przez przyciski szybkiego dostępu. Pierwszy rodzaj takich klawiszy, to klawisze pod paskiem menu (tzw. przyciski paska narzędziowego):

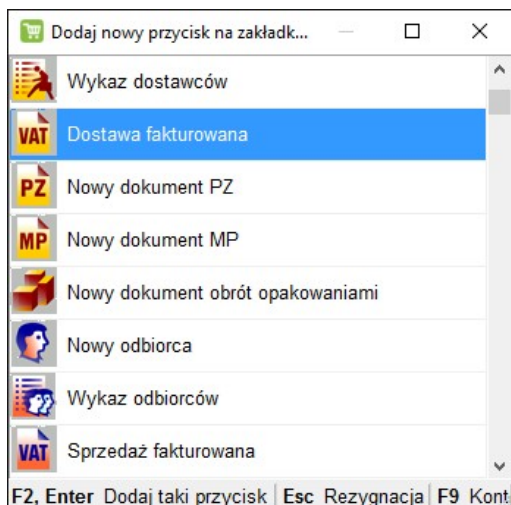
Listę tych przycisków możesz edytować w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Ikony paska narzędziowego**. Aby umieścić jakiś przycisk na pasku przeciągnij go myszką z listy „przyciski dostępne” na listę „przyciski wybrane”:

Drugi rodzaj przycisków szybkiego dostępu to przyciski umieszczone bezpośrednio na pulpicie programu:

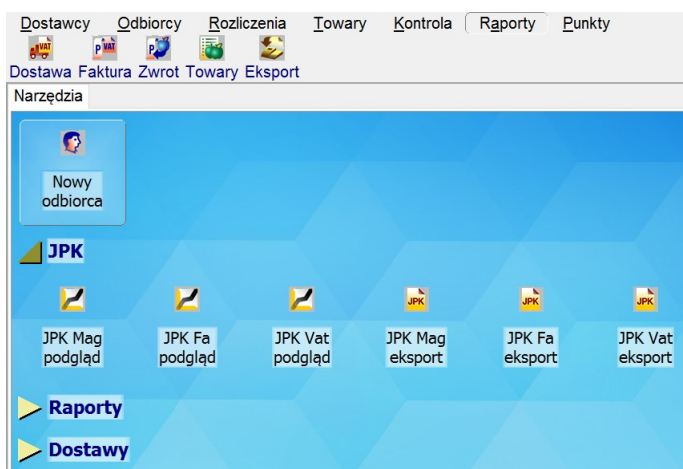

Listę tych przycisków możesz edytować, gdy naciśniesz na pulpicie prawy klawisz myszki i wybierzesz opcję dodaj nowy przycisk. Pojawi się lista możliwych przycisków, które możesz umieścić na pulpicie:

Sekcje menu

Przyciski szybkiego dostępu można, za pomocą sekcji, posegregować wg ich tematyki. Aby stworzyć nową sekcję, wystarczy kliknąć prawym przyciskiem myszy na pulpicie programu (lub wybrać **Alt+N Narzędzia**) i wybrać opcję „**Dodaj sekcję**”, a następnie wpisać nazwę sekcji.

Stworzone sekcje można zamieniać kolejnością, natomiast ikony znajdujące się w sekcjach można przenosić pomiędzy sekcjami.

Standardowe kontrolki

Podczas pracy spotkasz się z różnymi kontrolkami służącymi do wprowadzania danych w różnych postaciach. Jedne służą do wprowadzania tekstu, inne do wyboru pozycji z listy, inne, to proste kalendarze służące do wprowadzania daty. Na przykład, wpisując hasło podczas startu programu używałeś dwóch kontroltek edycyjnych: do pierwszej wprowadziłeś identyfikator, do drugiej hasło.

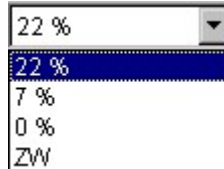
Poniżej prezentujemy najczęściej używane kontrolki w programie PC-Market oraz ich działanie:

Jest to najbardziej popularna kontrolka do wprowadzania tekstów lub cen (u nas nazywamy ją „editką”). Na przykład nazwy towaru, ceny towaru. Jeśli przejdziesz na nią z innej kontrolki, to cały tekst zostaje zaznaczony. Uważaj! Jeśli teraz zaczniesz coś wpisywać, to poprzednia informacja zostanie zmaszana. Jeżeli chcesz poprawić wcześniejszą informację, to po wejściu na kontrolkę **naciśnij klawisz End**.

Ta kontrolka używana jest do wybrania jednej pozycji z listy dostępnych wartości (tu nazywamy ją „kombo”). W tym wypadku jest to stawka VAT. Jeśli chcesz rozwinąć listę wartości przy pomocy myszki – naciśnij klawisz ze strzałką po prawej stronie kontrolki. Jeśli chcesz to zrobić przy pomocy klawiatury – **naciśnij klawisz „prawo”** na klawiaturze. Po rozwinięciu kontrolka rozwinie swoją listę, aby można było wybrać jedną z pozycji:

Ta kontrolka swoim działaniem jest bardzo podobna do poprzedniej. Służy do wyboru jakiejś pozycji z dużych wykazów (np. towarów). Naciśnij myszką na klawisz po prawej stronie kontrolki, aby otworzyć wykaz (tutaj kontrahentów). Możesz to zrobić **naciskając klawisz Enter**.

F10 Towary

Ta kontrolka służy do zaznaczenia jakiejś opcji (u nas nazywamy ją „czekboks” – ang. checkbox). Widzisz „parafkę” w okienku? Po kliknięciu myszką zniknie. Zawsze możesz użyć **klawisza opisanego po lewej stronie** (tutaj F10) aby zaznaczyć/odznaczyć jakąś opcję.

2002-02-12

Ta kontrolka służy do wprowadzania daty. Najprościej jest wpisywać rok, miesiąc i dzień z klawiatury przesuwając się między nimi **klawiszem „prawy” lub „lewy”**. Ale spróbuj nacisnąć myszką przycisk po prawej stronie kontrolki! Kontrolka rozwinie się w kalendarz:

luty 2002						
Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
Dziś: 2002-02-12						

F5 - Ceny sprzedaży | F6 - Opis dodatkowy | F7 - Stan w magazynach | F8 - Kody dodatkowe

To są zakładki. Czy posługiwałeś się kiedyś kolorowymi zakładkami w segregatorze? Te zakładki działają tak samo (choć nie są kolorowe – ale nasi inżynierowie już nad tym pracują). Wystarczy kliknąć myszką na którejś z zakładek, aby szybko znaleźć się na właściwej „stronie”. Wszędzie, gdzie są zakładki można je „wertować” przy pomocy klawiszy **F11** i **F12**. Spróbuj zrobić to prawą ręką bez patrzenia na klawiaturę! Można też szybko przejść na właściwą zakładkę klawiszem, który jest na niej opisany (np. tutaj po naciśnięciu **F7** znajdziesz się na zakładce **Stan w magazynach**).

Standardowe wykazy

Wykazy, to zwykle listy towarów, kontrahentów, rozliczeń, dokumentów itp. Ponieważ mogą zawierać bardzo wiele pozycji (np. kilkanaście tys. towarów) – zawierają zaawansowane mechanizmy wyszukiwania i sortowania danych. Oto przykładowy wykaz towarów:

Asortyment	Ctrl Nazwa	Ctrl Kod	Ctrl Cena ewidencj	Ctrl Cena detaliczn	Ctrl Ilość
<wszystkie asortymenty>	Babka Serowa	960	0,00	0,00	-10,000
ALKOHOL	Mleko Puszc. St. 535g	105	2,06	2,65	-9,000
ART SPOZYWCZE	Babeczki Firmowe	1012	14,72	19,69	-5,000
CUKIERNICZE	Babka Drożdżowa	1010	5,80	8,66	-5,000
KAWA HERBATA	Butelka 0.5L piwo	3902	0,45	0,45	-3,000
LODY MROZONKI	Serek Topiony Szczypior 100g	94	0,74	0,95	-3,000
NABIAŁ	Babeczka Włoska	976	13,73	18,37	-1,000
NAPOJE SOKI	Al pomar 1.5l	5900835950028	1,08	1,65	0,000
OPAKOWANIA	Ananas w Puszcze 565g	8003281000037	2,14	3,19	0,000
PAPIEROSY	Aqua 2L	1822	2,06	5,00	0,000
PIECZYWO CIASTA	Ares	927	1,58	2,32	0,000
PIWO	Babeczka Kokosowa	5902940003125	8,83	11,80	0,000
REKLAMÓWKI	Babeczka Włoska luz	5902940003071	13,73	17,63	0,000
RYBY KONSERWY	Babeczki Adamek	1519	6,08	8,13	0,000
WARZYWA OWOCE	Babeczki Krakowskie	977	9,33	12,48	0,000
WĘDLINY KURCZAKI	Babka Krakowska	978	9,33	11,96	0,000

Zauważ, że okienko wykazów zawiera już te elementy, które zostały omówione w rozdziale **Standardowe okno programu**.

Po lewej znajduje się wykaz asortymentów (grup towarowych). Możesz zawęzić listę towarów na wykazie po prawej tylko do tych, które są umieszczone w zaznaczonym asortymencie. Jeśli chcesz zobaczyć listę wszystkich towarów, musisz wskazać pozycję <wszystkie asortymenty>. Pomędzy wykazami możesz się przełączać klawiszem TAB lub przy pomocy myszki.

U góry znajdują się tzw. kontrolki filtrów. Zaznaczając odpowiednie pozycje możesz zawęzić wykaz towarów do wybranego asortymentu (**użyj klawisza F5**). Możesz też podglądać towary, które zostały usunięte (**użyj klawisza F6**) lub w zaawansowany sposób wybrać grupę towarów (**Ctrl-F5**). Po prawej stronie poprzez zaznaczenie odpowiednich okienek możesz zawęzić wykaz np. do samych opakowań (użyj klawiszy F10, F11, F12).

Zobacz na dolny pasek z przyciskami.

Wymienione tutaj przyciski są standardowe dla większości wykazów:

- ✓ **Esc Powrót** To przycisk, przy pomocy którego możesz zamknąć okienko wykazu.
- ✓ **Ins Dodaj** Naciśnij ten przycisk, jeśli chcesz dodać do wykazu towar. Otworzy się wówczas czysta karta nowego towaru gotowa do wypełnienia.
- ✓ **Del Usuń** Przy pomocy tego przycisku możesz usunąć towar.

- ✓ **F7 Szczegóły** Jeśli naciśniesz ten przycisk, to zobaczysz szczegóły towaru, który jest zaznaczony na wykazie (tutaj „Babka Serowa”). Zamiast korzystać z klawisza F7 – **wygodniejsze będzie użycie klawisza Enter**.
- ✓ **Ctrl+F8 Ustawienia** Ten przycisk znajduje się również w większości wykazów. Po jego naciśnięciu możesz zmienić ustawienia kolumn wykazu. Na przykład, jeśli chcesz mieć kod kreskowy z lewej strony, ilość lub cenę towaru widoczną na wykazie.

Nic w programie nie jest usuwane całkowicie, ani na zawsze. Na przykład usunięty towar nie będzie już widoczny w wykazie towarów i nie będzie wysyłany na kasę, usunięty kontrahent nie będzie widoczny na wykazie kontrahentów. Jednak w bazie programu zawsze „gdzieś tam pozostał”. Dzieje się tak, ponieważ zawsze istnieć będą jakieś dokumenty, na których usunięty towar będzie widniał. Jest jeszcze jedna zaleta takiego rozwiązania:

Jeśli kiedyś, w przyszłości podczas dostawy program odkryje, że towar, który wprowadzasz, dawno temu istniał, lecz został usunięty, to wówczas zaproponuje „przywrócenie do życia” staremu towarowi, zamiast niepotrzebnie zakładać nowy.

Przyjrzyj się środkowej części wykazu.

Nazywamy ją kolumnami wykazu:

	Nazwa	Kod	Marża	Cena detaliczna	Ilość
mokate					
	MOKATE CAPPUC VANILA BOU	5900649056026	22,18	3,59	10,000
	MOKATE CAPPUCINO CHERRY	5902891280255	22,18	3,59	10,000
	MOKATE CAPPUCINO CLASSIC	5902891280248	22,18	3,59	10,000
	MOKATE CAPPUCINO MARCEPAN	5900649053311	22,18	3,59	10,000
	MOKATE CAPPUCINO SZARLOTKA	5900649056033	22,18	3,59	10,000
	MOKATE CZEKOLADA 150G+15% CLASSIC M	5900649056750	22,70	2,79	10,000
	NAPÓJ KAKAOWY TIGO 300G PET MOKATE	5900649054455	24,57	4,49	6,000
	NAPÓJ POMARAŃCZA Z MANDARYNKĄ 1L HC	5900500029349	20,75	2,69	6,000

Zauważ, że nagłówki kolumn (np. Nazwa) można naciskać myszką jak klawisze. Po naciśnięciu takiego klawisza cały wykaz zostaje posortowany według tej kolumny. Na przykład, jeśli naciśniesz **Nazwa**, to wykaz zostanie posortowany alfabetycznie według nazwy. Jeśli naciśniesz **Cena detaliczna**, to uzyskasz wykaz towarów posortowany według cen od najniższej do najwyższej. Oczywiście najszybciej będzie wykonywać te czynności przy pomocy klawiatury. Zauważ, że na lewo od nazw kolumn znajdują się oznaczenia **Ctrl 1**, **Ctrl 2** itd. Podpowiadają one klawisze na klawiaturze, przy pomocy których możesz przesortować wykaz. Na przykład po naciśnięciu kombinacji klawiszy **Ctrl+1** cały wykaz zostanie przesortowany po nazwie.

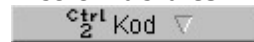
Kolumny możesz też rozszerzać lub zawężać. Możesz tego dokonać tylko myszką. Chwyć miejsce (szparę) pomiędzy nagłówkami kolumn, a następnie przeciągnij w prawo lub w lewo.

Puste białe pole pod kolumną.

Jeśli szukasz jakiegoś towaru, to wystarczy, że wpiszesz jego początek nazwy, kodu kreskowego. Wpisywane znaki pojawiają się na czerwono właśnie w tym polu pod kodem. Wykaz od razu ustawi się na pierwszym szukanym towarze, który będzie zaczynał się od zadanego tekstu. **Jest to najważniejsze narzędzie służące do szybkiego wyszukiwania rekordów w wykazach.**

Ctrl ₁ Nazwa	Ctrl ₂ Kod ▾	Ctrl ₃ Marza	Ctrl ₄ Cena detaliczr	Ctrl ₅ Ilość
	5900012			
MARGARYNA MLECZNA 250G KOSTKA KRUS	5900012000010		0,00	0,000
MARGARYNA PALMA Z KRUSZWICY 250G KC	5900012000034		0,00	0,000
MARGARYNA ZWYKLA Z KRUSZWICY 250G K	5900012000058		0,00	0,000
OLEJ KUJAWSKI 3L	5900012000102	11,73	20,47	2,000
ROŚLINNE KRUSZWICA 500G KUBEK	5900012000157		0,00	0,000
OLEJ KUJAWSKI 1L KRUSZWICA	5900012000232	11,19	7,19	30,000
OLEJ KUJAWSKI 500ML KRUSZWICA	5900012000287	23,61	4,89	21,000
OLEJ KUJAWSKI 5L KRUSZWICA	5900012000362		0,00	0,000
OLEJ OLEK UNIWERSALNY 1L KRUSZWICA	5900012000492		0,00	0,000
MARGARYNA OLA 500G KRUSZWICA	5900012001437		0,00	0,000

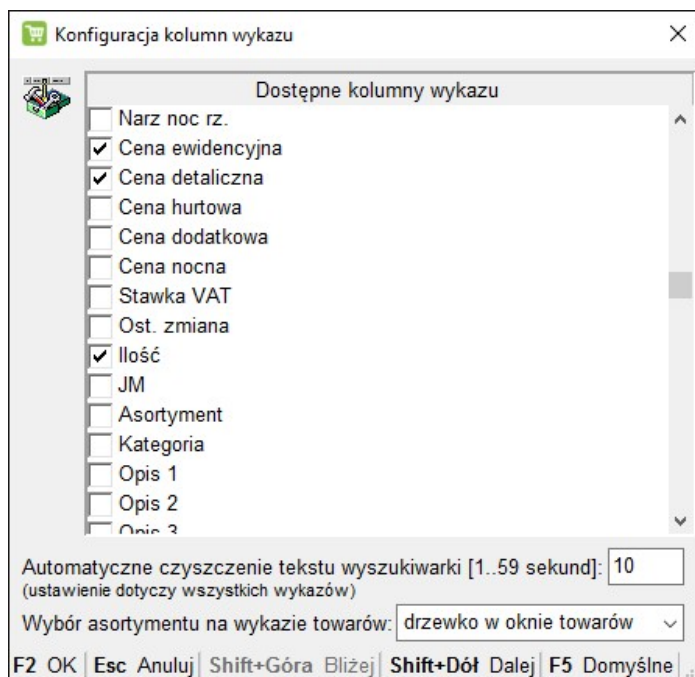
A co oznacza ten mały trójkącik po prawej stronie klawisza?

Otóż przecież sortować można malejąco lub rosnąco. Jeśli strzałka jest odwrócona w dół, wówczas alfabetycznie wyrazy zaczynające się na literę „a” będą na górze listy, a wyrazy zaczynające się na „z” na samym dole. Jeśli strzałka będzie wskazywała w górę, wówczas kolejność sortowania na wykazie będzie odwrotna.

Konfiguracja kolumn wykazu.

Po naciśnięciu kombinacji klawiszy Ctrl-F8 lub przycisku **Ctrl+F8 Ustawienia** można dopasować wygląd kolumn wykazu do własnych potrzeb. Otworzy się wówczas okienko:

Na wykazie będą widoczne wyłącznie kolumny, które zostały tutaj zaznaczone. Zaznaczać/odznaczać pozycje możesz klawiszami: **Spacja, Szary plus, Szary minus, Insert, Delete** lub przy pomocy myszki.

Oczywiście, jeśli zaznaczysz wszystkie kolumny, to nie zmieszczą się one w okienku wykazu nawet, jeśli będzie ono powiększone na cały ekran. Musisz więc wybrać te kolumny, które będą Ci najbardziej potrzebne. Ponadto na wolniejszym komputerze wykaz z mniejszą ilością kolumn będzie działał szybciej.

Klawiszami **Shift-Góra** oraz **Shift-Dół** możesz zmieniać kolejność kolumn na wykazie.

Przy pomocy klawisza **F5** możesz przywrócić ustawianie domyślne („fabryczne”).

Wypełnianie formularzy

Czy lubisz wypełniać drukowane formularze? Niektórym pewną przyjemność sprawia zaznaczanie krzyżykami kratek, wpisywanie danych w okienka itd... Otóż wszelkie formularze w programie PC-Market działają właśnie tak, jak wskazuje na to sama nazwa: „formularz”.

Masz więc do dyspozycji formularze:

- ✓ **towaru** (inaczej nazywane kartą towaru) - gdzie należy wprowadzić towarowi nazwę, kod kreskowy, wybrać z listy stawkę VAT, zaznaczyć odpowiednią kratkę, jeśli towar ma cenę otwartą;

- ✓ **kontrahenta** (karta kontrahenta) - gdzie wprowadzasz nazwę kontrahenta, jego adres, telefon;
- ✓ **dokumentów** (poszczególne dokumenty różnią się między sobą) - gdzie wprowadzasz datę dokumentu, pozycje towarowe, termin płatności itp.;
- ✓ **i inne** – mniej znaczące formularze jak np. asortymentu, jednostki miary, magazynu, użytkownika;

Jak w dobrze zorganizowanej kartotece, wszystkie formularze są poukładane w omówione wcześniej wykazy (kartoteki): towarów, kontrahentów, asortymentów, użytkowników....

Na przykład, jeśli na wyżej omawianym wykazie towarów naciśniesz klawisz **Enter** lub **F7** stojąc na pozycji „Baleron pieczony” – otworzy się formularz tego towaru:

Towar [1292]

Nazwa: Baleron Pieczony

Skrót (nazwa na kasach): Baleron Pieczony

Kod: 297

Sww: 2316-43

PKWiU:

Status: towar - zwykły

Asortyment: WĘDLINY KURCZAKI

Kategoria: <nie wybrana>

Jednostka miary: kg

Stawka VAT: 8 %

Cena ewidencyjna: 10,98 netto

CKU:

F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	F9 Dostawy	Ctrl+F9 Gastronomia
Marża:	25,03	Rabat hurtowy:	0,00	Narzut nocny:	0,00
(rzeczywista:	23,86)	(rzeczywisty:	0,00)	(rzeczywisty:	0,00)

Ceny sprzedaży

	brutto	netto
Cena detaliczna:	14,69	13,60
Cena hurtowa:	14,69	13,60
Cena dodatkowa:	0,00	0,00
Cena nocna:	14,69	13,60
Min. cena sprzedaży:	14,83	13,73

Straty:

Wysłać na urządzenia: Ukryj na PC-POS:

Przy sprzedaży: cena zamknięta

Rabat "z ręki" (PC-POS 7): -

Dod. rabat na kasach:

Marże z asortymentu: Ctrl+F5

Historia dostaw: Ctrl+F6

Harmonogram zmian cen: Ctrl+F12

Ilość ogółem: 0,000

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+F3, F3 Etykieta | Del Usuń | Ctrl+F7 Partie | Ctrl+K Kontrakty | Ctrl+C

Po otwarciu formularza możesz przemieszczać się pomiędzy polami klawiszami **Strzałka w górę**, **Strzałka w dół**. Jeśli wprowadzisz wszystkie pozycje formularza – możesz **klawiszem F2 zapisać zmiany**. Jeśli pomyliłeś się lub nie chcesz zapisać wprowadzonych zmian – naciśnij klawisz **Esc**.

Szczegóły dotyczące wypełniania karty towaru opisaliśmy w rozdziale **Karta towaru**.

Jak uzyskać polskie litery?

Polskie litery (ą,ć,ę,ć,ń,ó,ś,ź,ż) są charakterystyczne dla naszego kraju i dlatego nie są umieszczone na zdecydowanej większości klawiatur komputerowych. Polskie znaki obsługiwane są w programie PC-Market w/g standardu Windows (klawiatura polska programisty).

Jeśli chcesz uzyskać polskie znaki naciśnij klawisz Alt po prawej stronie od spacji i trzymając go naciśnij jej „zwykły” odpowiednik (np. **ą** = **Alt-a**, **ń** = **Alt-n**).

Problem pojawi się tylko w przypadku litery **ź**, ponieważ **Alt-z** zostały już zarezerwowane dla **ż**. Aby uzyskać **ź** wciśnij kombinację **Alt-x**.

Duże polskie litery? Tu trzeba użyć dodatkowo klawisza Shift. Np. **Ą** = Alt-Shift-a, **Ć** = Alt-Shift-c itd. Wymaga to nieco wprawy, ale spróbuj!

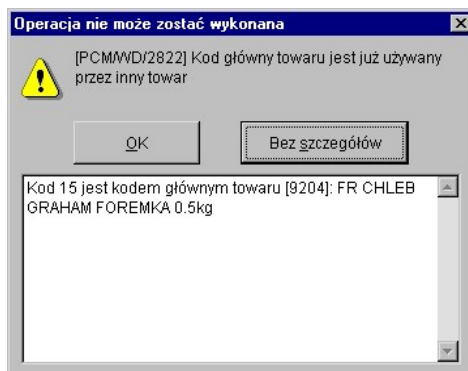
Jeśli posiadasz klawiaturę, na której znajdują się klawisze polskich znaków – możesz z nich korzystać po dokonaniu odpowiedniej zmiany w ustawieniach systemu Windows.

Okna komunikatów o błędach

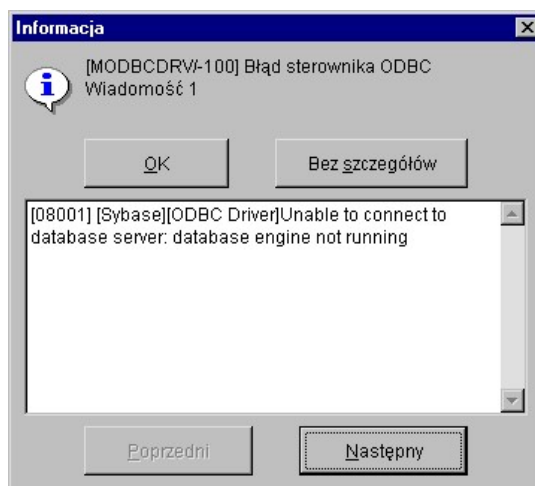
Podczas pracy programu wszelkie nietypowe sytuacje są komunikowane standardowym okienkiem komunikatu o błędzie:

Powyższy komunikat może być mało szczegółowy. Dlatego **pamiętaj**, że zawsze możesz uzyskać dokładniejsze informacje po naciśnięciu klawisza **Szczegóły**:

Bardziej skomplikowane problemy są sygnalizowane okienkiem, w którym można prześledzić całą historię powstania błędu. Np. w przykładzie poniżej pierwotną przyczyną jest brak włączonego serwera bazy danych przy pracy w sieci. Komunikaty w języku angielskim są komunikatami pochodzącymi od silnika bazy danych (który nie jest produktem polskim).

Rozmiar czcionki w programie

Jeżeli literki wydają Ci się za małe, możesz zmienić ich rozmiar. Opcja dostępna jest z poziomu menu: **Kontrola-> Konfiguracja-> Rozmiar czcionki elementu interfejsu.**

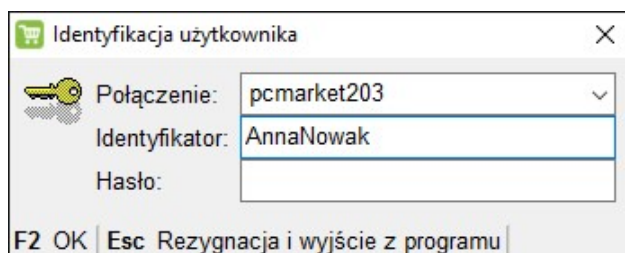
Wybór aktualnej bazy danych (połączenia)

Program PC-Market pozwala na pracę z dowolną ilością baz danych.

Jest to przydatne szczególnie gdy:

- ✓ Obok bazy głównej chcesz mieć na boku bazę przeznaczoną do wszelkiego rodzaju prób i testów („na brudno”);
- ✓ Prowadzisz na jednym komputerze kilka firm. (Jest to oczywiście dopuszczalne z punktu widzenia licencji programu PC-Market pod warunkiem, że nie przekraczasz maksymalnej ilości stanowisk sieciowych, na które program został zakupiony);
- ✓ Jesteś serwisantem programu PC-Market i posiadasz u siebie w firmie kopie baz danych swoich klientów;

Przełączenia pomiędzy bazami możesz dokonać w opcji menu **Kontrola-> Zmiana bazy danych**:

Nową bazę danych, z którą chcesz teraz pracować wybierz przy pomocy kontrolki **Połączenie**. Wprowadź identyfikator użytkownika, hasło i gotowe!

Identyfikatory i hasła do bazy są indywidualne dla każdej bazy. Dlatego może się zdarzyć sytuacja, że na innej bazie Twoje hasło „nie zadziała”.

Jeden i ten sam program PC-Market może pracować z różnymi silnikami baz danych. Dzięki takiemu rozwiązaniu, część baz w Twoim komputerze może być bazami Sybase SQL Anywhere, część MSSQL, a część MSSQL Express. Program będzie się pomiędzy nimi przełączał jak gdyby nigdy nic. Jest to szczególnie przydatna cecha dla osób prowadzących serwis programu.

Wydruki dokumentów

Wydruk graficzny czy tekstowy?

W programie PC-Market każdy dokument i raport można drukować na fizycznych drukarkach (atramentowe, laserowe, igłowe), lub eksportować do pliku w jednym z

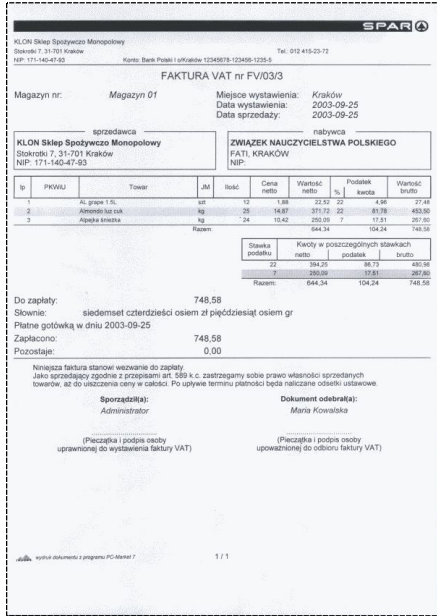
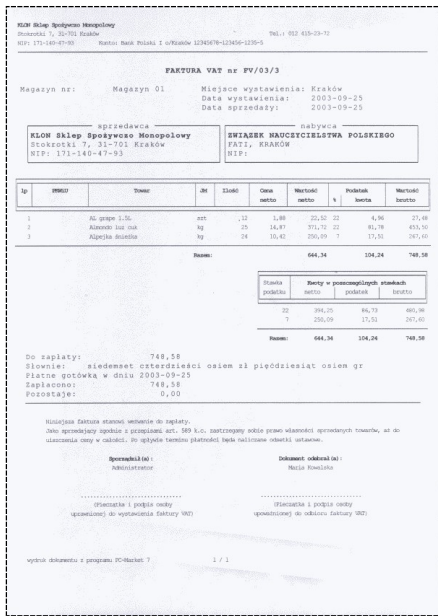
trzech formatów. Sposób eksportu do pliku opisaliśmy w następnym rozdziale **Okno wydruku**.

Standardowo z okna wydruku możesz wydrukować dokument na fizycznej drukarce podpiętej do komputera (**klawisz F4 - wydruk**). Masz dwie możliwości:

- ✓ **Wydruk na drukarce systemu Windows (graficzny)**. W tym przypadku wydruki są dokonywane na dowolnej drukarce obsługiwanej przez system Windows. Ten tryb jest zalecany przez nas dla drukarek laserowych i atramentowych, jako zapewniający bardzo dobrą jakość. Na wydruku graficznym możesz umieścić logo swojej firmy, a linie dokumentu są na przemian szare i białe – przez co zdecydowanie bardziej czytelne. Szczegółowe parametry konfiguracji tej drukarki ustawiasz w sekcji konfiguracji **DRUKARKA SYSTEMOWA**.

- ✓ **Wydruk do portu (na drukarkę igłową) – (tekstowy)**. Mimo, że przy pomocy wcześniejszej opcji możesz wydrukować dokument również na drukarce igłowej, to będzie się on drukował **baardzo długo**. Pamiętaj, jak szybko dokumenty były drukowane przez programy DOS-owe? Otóż w tej opcji program PC-Market drukuje dokument w trybie tekstowym na drukarce – dokładnie jak w programach DOS - dzięki czemu przebiega on bardzo szybko. **Wykorzystujemy tu pełną prędkość drukarki igłowej**. Program w tym trybie obsługuje tylko drukarki obsługujące protokół **IBM Proprinter** (czyli prawie wszystkie drukarki igłowe). Szczegółowe parametry konfiguracji tej drukarki ustawiasz w sekcji konfiguracji **DRUKARKA IGŁOWA**.

Poniżej, na rysunkach porównanie: ta sama faktura wydrukowana w trybie graficznym i tekstowym:

Jeśli posiadasz drukarkę **igłową** – zalecamy wydruk **tekstowy** do portu.
Jeśli posiadasz drukarkę **laserową lub atramentową** – zalecamy wydruk **graficzny** przez sterownik Windows.

Istnieje jeszcze inna możliwość wykorzystania **drukarki systemu Windows**. Otóż wiele urządzeń nie będących w rzeczywistości drukarkami „podszywa się” pod nie (udaje drukarki). Najbardziej popularnymi są tutaj **faks-modemy**. Dokument „wydrukowany” na takiej „drukarce” zostaje wysłany **faksem** pod wskazany numer. Inny przykład, to możliwość wysłania takiego dokumentu **poczta e-mail**. Możliwości są **praktycznie nieograniczone**.

Konfiguracja drukarki dokumentów

Konfigurację drukarki przeprowadza się w opcji **Kontrola-> Konfiguracja-> Sprzęt-> Drukarka**. Najważniejszym parametrem jest tutaj **Wydruk do** (opisany

dokładnie poniżej). Pozostałe parametry mają znaczenie w zależności od typu wybranej drukarki i jeśli nie są wymagane – pozostają „wyszarzone”. Na przykład **Nazwa portu drukarki** nie ma znaczenia w przypadku domyślnej drukarki Windows, ponieważ port jest właściwością drukarki ustawianą w konfiguracji Windows (**Menu Start-> Ustawienia-> Drukarki**).

Sekcja OGÓLNE

- ✓ **Wydruk do** – w tym miejscu decydujesz, czy wydruk na drukarce będzie się odbywał poprzez sterownik Windows (jak np. w MS Word), czy z pominięciem systemu Windows, bezpośrednio do portu (gniazdka) drukarki. Różnice pomiędzy wydrukami opisaliśmy poniżej.
- ✓ **Przewijanie okna podglądu** – płynne lepiej się prezentuje, ale wymaga szybszego komputera
- ✓ **Wyświetlanie w oknie podglądu** – decyduje, czy w oknie podglądu dokument ma być wyświetlany w postaci tekstowej, czy graficznej
- ✓ **Nie pytać o zakres, gdy liczba stron mniejsza, niż** – jeśli ilość stron do wydruku jest mała, to nie będzie się pojawiało dodatkowe okienko z pytaniem o zakres stron.

Sekcja DRUKARKA SYSTEMOWA

- ✓ **Sterownik** - użyty do wydruku na drukarce systemowej. Prezentowana jest tutaj lista drukarek zainstalowanych w systemie Windows (**Menu Start-> Ustawienia-> Drukarki**)
- ✓ **Martwe marginesy** – dają możliwość pomniejszenia wydruku z każdej strony kartki. Parametr przydatny, jeśli wydruk jest obcinany przez drukarkę z którejś strony. Przy jego pomocy można skorygować pewne błędy sterownika drukarki.
- ✓ **Format wydruku na drukarce** – na drukarce systemowej można drukować zarówno w formacie graficznym, jak i tekstowym.
- ✓ **Powiększenie znaków w trybie 'condensed'** – jest to stosunek rozmiaru znaków dużych do małych, jeśli wydruk odbywa się w trybie tekstowym. Czasem, jeśli znaki zachodzą na siebie – można je pomniejszyć.
- ✓ **Blokada wydruku bitmap** – na niektórych drukarkach może być problem z wydrukiem obrazków. Takim obrazkiem jest np. logo Insoft na dole dokumentu. Jeśli problem występuje, to zaznacz parametr na **Tak**.

Sekcja EKSPORT TEKSTOWY DO PLIKU

- ✓ **Zestaw znaków w pliku** – decyduje o zestawie polskich znaków użytych w eksportowanym pliku tekstowym.

Sekcja BEZPOŚREDNI EKSPORT DO PLIKU PDF

- ✓ **Katalog** – wskazujemy, gdzie ma zostać zapisany ten plik. Bezpośredni eksport nie wymaga od nas instalacji programów do odczytu tego formatu plików. Ten rodzaj eksportu obsługiwany jest w dokumentach oraz raportach.

Sekcja EKSPORT DO PLIKU PDF

- ✓ **Sterownik** – wybierz sterownik drukarki, który odpowiada za eksport do PDF
- ✓ **Katalog** – w którym będą umieszczane pliki PDF
- ✓ **Przekazywać do sterownika** – czy sterownikowi ma być przekazywana tylko nazwa pliku PDF, który ma zostać utworzony czy pełna ścieżka.
- ✓ **Czekać na plik PDF** – czy i kiedy otworzyć dokument po jego zapisaniu

Sekcja DRUKARKA IGŁOWA

- ✓ **Nazwa portu drukarki** – jest to fizyczny port (gniazdko z tyłu komputera), do którego drukarka jest podpięta. Jeśli pracujesz z drukarką sieciową – należy wcześniej zmapować drukarkę sieciową na odpowiedni port³.

---

³ Mapowanie portu LPT polega na poinformowaniu systemu Windows o tym, że jeśli jakiś program zechce drukować na porcie np. LPT3 (a takiego gniazdka nie ma przecież w Twoim komputerze) , to w rzeczywistości wydruk ma być skierowany na

- ✓ **Zestaw znaków na drukarce** – Twoja drukarka może być wyposażona w któryś z zestawów polskich znaków (ąęćś itd.). Jeśli tak jest⁴ - wybierz ten zestaw znaków. Jeśli nie – wybierz **brak** – wówczas drukarka będzie drukowała polskie w taki sposób, że po nadrukowaniu angielskiego odpowiednika (np. ACEO) cofnie karetkę i dodrukuje odpowiednią kreskę. Taki wydruk trwa jednak dłużej.
- ✓ **Sekwencje sterujące** – czasem niektóre drukarki mimo, że są zgodne ze standardem IBM Proprinter – nie potrafią drukować wytłuszczzeń i italików (pochylonych znaków) – wówczas należy wybrać drugą opcję. Jeśli drukarka nie emuluje IBM Proprinter – wówczas możesz się ratować wyborem brak – jednak wówczas wydruk nie wyjdzie najlepiej.
- ✓ **Wysuwanie strony** – jeśli chcesz zaoszczędzić na papierze w przypadku, gdy drukujesz krótkie faktury – istnieje możliwość takiego ustawienia drukarki, że nie będzie wysuwała papieru do najbliższego nacięcia.
- ✓ **Oszczędzanie papieru** – po każdej stronie drukarka nie będzie wysuwała papieru do końca strony, lecz rozpocznie nadruk kolejnej.
- ✓ **Liczba linii tekstu na stronie** – Możesz zwiększyć tę wartość, jeśli na kartce pozostaje dużo wolnego miejsca lub zmniejszyć, jeśli po każdej stronie wysuwa się następna w całości pusta.
- ✓ **Metoda drukowania na port** – jeśli nie ma problemu z wydrukiem używaj trybu bezpośrednia. Jeśli są jakieś problemy, to program może najpierw wydruk umieścić w pliku, a następnie wysłać ten plik do portu drukarki poleceniem DOS.

Okno wydruku

Program PC-Market wyposażyliśmy w technologię **WYSIWYG** (What You See Is What You Get – to co widzisz [na ekranie] jest tym, co otrzymasz [na wydruku]).

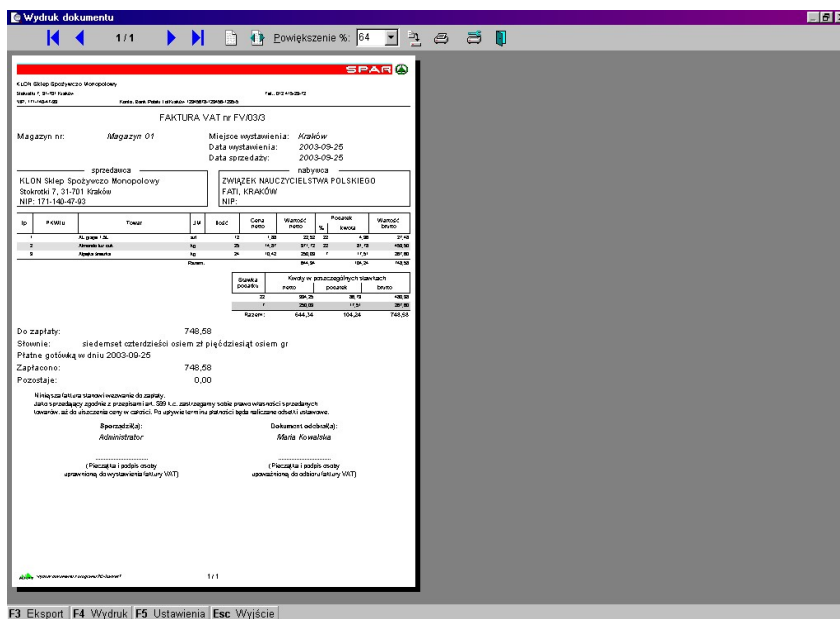
O co tu chodzi?

Każdy wydruk z programu PC-Market możesz oglądnąć tak, jak będzie on wyglądał na drukarce:

---

drukarkę podpiętą do innego komputera w sieci. O szczegóły mapowania zapytaj swojego serwisanta, lub zobacz do instrukcji Windows pod hasłem „mapowanie portów drukarek”.

⁴ Możesz to sprawdzić w instrukcji obsługi drukarki

Dzięki takiemu rozwiązaniu jeszcze przed wydrukiem możesz go podglądać, sprawdzić z ilu stron się składa, itd.

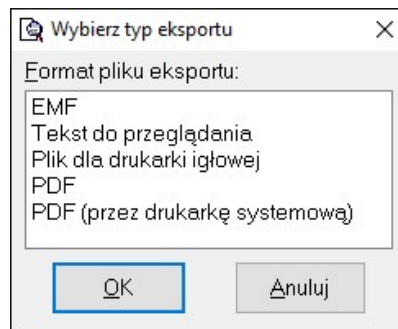
Standardowe okienko podglądu wydruku składa się z następujących elementów:

- ✓ Klawisze: **cała strona** ( ) i **szerokość strony** ( ). Jeśli chcesz zobaczyć całą stronę lub dopasować jej rozmiar do szerokości ekranu.
- ✓ Kontrolki **powiększenie** ( ). Działa ona jak szkło powiększające, dzięki któremu możesz powiększyć lub pomniejszyć dokument do najbardziej odpowiadających Ci rozmiarów.
- ✓ Klawisze poprzednia/następna strona (,). Korzystaj z nich, jeśli chcesz przejść do poprzedniej lub następnej strony wydruku. Możesz też skorzystać z klawiszy < lub > na zwykłej klawiaturze.
- ✓ Klawisze pierwsza/ostatnia strona (,). Naciśnij ten przycisk, jeśli chcesz skoczyć do pierwszej lub ostatniej strony wydruku. Możesz też użyć kombinacji klawiszy **Shift-<** lub **Shift->** na zwykłej klawiaturze.
- ✓ Wskaźnik pozycji. ( ). Pierwsza cyfra podaje, na której jesteś stronie. Druga – z ilu stron składa się wydruk.

- ✓ Klawisza **eksportuj do pliku** ( ) - jeśli chcesz wyeksportować dokument do pliku.
- ✓ Klawisza **drukuj** ( ) - jeśli chcesz wydrukować dokument na drukarce.
- ✓ Klawisza **konfiguracja drukarki** ( ) – jeśli chcesz zmienić parametry drukarki.
- ✓ Klawisza **wyjście** ( ) – jeśli chcesz wyjść z podglądu wydruku.

Eksport dokumentu do pliku

Z okna podglądu dokumentu możesz również wyeksportować dokument do pliku w różnych formatach (**użyj klawisza F3**):

- ✓ **EMF** – (Enhanced Meta File). Jest to plik, który w oknach programów umożliwiających podgląd, potrafią czytać ten format dokładnie jak wydruk graficzny dokumentu. Podczas podglądania widoczne są wszelkie wyszarzenia, logo firmy, rysunki. Plik można przeglądać np. przy pomocy programu Total Commander;
- ✓ **Tekst do przeglądania.** Czy chcesz przeglądać raport mający 300 stron? Po co tracić papier, jeśli chcesz go tylko przeglądać? Ten sposób wydruku daje Ci możliwość jego zapisania w postaci pliku tekstowego bez konieczności jego drukowania;
- ✓ **Plik dla drukarki igłowej.** Jest to właściwie ten sam wydruk, co powyżej z tą różnicą, że dodane są w nim sekwencje sterujące drukarki igłowej. Dzięki temu można go wykorzystać np. do późniejszego wydruku na takiej drukarce poprzez zwykłe jego przekopiowanie na port drukarki (np. komendą DOS: **copy output.prn LPT1**);
- ✓ **PDF.** Jest to plik, który jest teraz chyba najpopularniejszym formatem plików z wydrukami. Idealny do przesyłania wydrukowanych dokumentów przez Internet;

Istnieje ciekawa możliwość **wykorzystania wydruku do pliku tekstowego**. Podczas prowadzenia analiz długich wydruków, często korzystaliśmy z niej w naszej firmie. Plik tekstowy z wydrukiem zaimportuj np. do edytora tekstu np. MS Word, zmniejsz czcionkę np. do rozmiaru 5, podziel dokument na kolumny, zmniejsz marginesy i wydrukuj. Efekt? Na jednej kartce A4 możesz zmieścić w ten sposób nawet 10 stron wydruku! Oczywiście musisz mieć bardzo dobre oczy, ale za to nie zginiesz w tonie „walających się” wszędzie papierów.

Może się zdarzyć, że podgląd wydruku na ekranie nie będzie dla Ciebie wystarczająco dobrej jakości. Dzieje się tak, ponieważ tak zwana rozdzielczość ekranu monitora (75 punktów/cal) jest zwykle dużo mniejsza od rozdzielczości drukarki (300 punktów/cal). To dlatego wszyscy wolimy przeglądać dokumenty wydrukowane niż na ekranie. Aby zwiększyć komfort pracy możesz spróbować zwiększyć rozdzielczość ekranu. Jak tego dokonać zobacz w **Pomocy systemu Windows** (Menu Start-> Pomoc). Oczywiście każdy monitor można „wyżyłować” tylko do pewnej granicy.

Projektowanie dokumentów – program MPEdit

Bardzo często występuje potrzeba zmiany wyglądu drukowanych dokumentów. Oto przykładowe sytuacje:

- ✓ Na fakturze VAT chcesz umieścić logo własnej firmy;
- ✓ Chcesz drukować trzy (a nie dwie) kopie faktury z odpowiednimi napisami: „oryginał”, „kopia 1”, „kopia 2”;
- ✓ Pod fakturą VAT chcesz umieścić stały napis ostrzegający o konsekwencjach zalegania z płatnościami
- ✓ Nie podobają Ci się czcionki na wydruku dokumentu;
- ✓ W nagłówku dokumentu chcesz umieścić swój adres e-mail;
- ✓ Podpis wystawcy faktury znajduje się po przeciwnej stronie, niż się przyzwyczaiłeś przez lata pracy na poprzednim programie;
- ✓ Chcesz dokładniej dopasować wydruk przelewu;
- ✓ I wiele, wiele innych...

Definicja wydruku każdego dokumentu jest umieszczona w plikach z rozszerzeniem **M5P**. Pliki takie znajdują się w katalogach **Dokumenty** oraz **Raporty**.

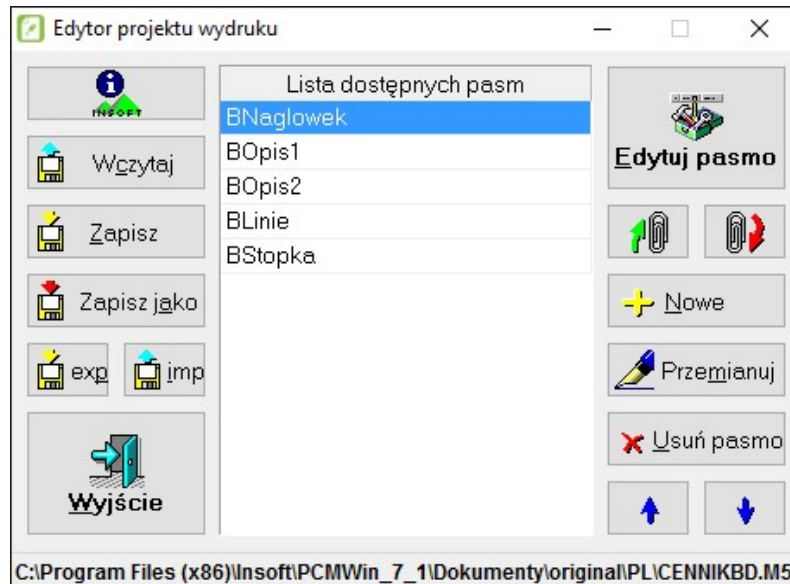
Na przykład Faktura VAT jest umieszczona w pliku FODb.M5P, a dokument remanentu w pliku Rem.M5P.

Szczegółowy spis wszystkich plików M5P znajduje się w pliku **Dokumenty\Dokdruki.def**.

Program MPEdit

W standardowym zestawie programów PC-Market znajduje się program o nazwie **MPEdit**. Służy on do edycji plików M5P. Aby go uruchomić, wybierz:

Start -> Programy-> Programy Insoft -> PC-Market 7 -> Projektowanie wydruku.

Przy pomocy programu MPEdit można edytować wydruki każdego dokumentu (łącznie z przelewami).

Szczegółowa instrukcja korzystania z programu MPEdit dostępna jest na dysku, gdzie został zainstalowany program PC-Market, w folderze „Pomoc”

Plik DODRUKI.DEF

Czasem może się zdarzyć sytuacja, że jeden dokument może być drukowany w dwóch lub więcej postaciach. Możesz wówczas np. zaprojektować dwa różne szablony wydruków faktury VAT i przed wydrukiem zdecydować o tym, który z nich ma być użyty.

Inne przykłady zastosowania pliku to:

- ✓ zdefiniowanie np. nietypowego marginesu dla jednego z typów dokumentów (np. przelewu);

- ✓ życzenie, aby wskazany dokument drukował się od razu bez pokazywania okna wydruku;
- ✓ życzenie, aby wskazany dokument drukował się w układzie poziomym na kartce (tzw. Landscape);

Standardowa, najprostsza linia pliku Dodruki.def wygląda następująco:

FODB;FOdb;Faktura własna

Wartości są oddzielone średnikami i oznaczają kolejno:

<typ wydruku>;<nazwa pliku>;<opis>

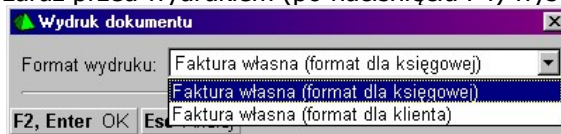
- ✓ **<typ wydruku>** - to nazwa dokumentu, na podstawie której PC-Market identyfikuje dokument. Np. FODB. To Faktura Odbiorcy (inaczej Faktura VAT).
- ✓ **<nazwa pliku>** - to nazwa pliku M5P (bez rozszerzenia, w której umieszczony jest szablon tego dokumentu)
- ✓ **<opis>** - pojawia się na liście wyboru przed wydrukiem, jeśli w pliku Dodruki.def zdefiniowano więcej niż jedną definicję dla jednego **typu wydruku**

Jeśli chcesz, aby program przed wydrukiem dokumentu pytał o to, którego szablonu użyć, a następnie w zależności od tego używał innego pliku M5P, możesz dla jednego typu wydruku zdefiniować kilka linii. Np.

FODB;FOdb;Faktura własna (format dla księgowej)

FODB;FOdb1;Faktura własna (format dla klienta)

Wówczas program zaraz przed wydrukiem (po naciśnięciu F4) wyświetli okienko:

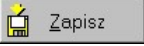
W zależności od wyboru dokonanego przez użytkownika program użyje: albo szablonu umieszczonego w pliku **FOdb.M5P** albo szablonu z **FOdb1.M5P** (będącego np. lekką modyfikacją tego pierwszego).

Szczegółowe informacje dotyczące korzystania z pliku Dokdruki.def umieściliśmy na początku tego pliku.

Przykładowe zmiany na wydrukach dokumentów

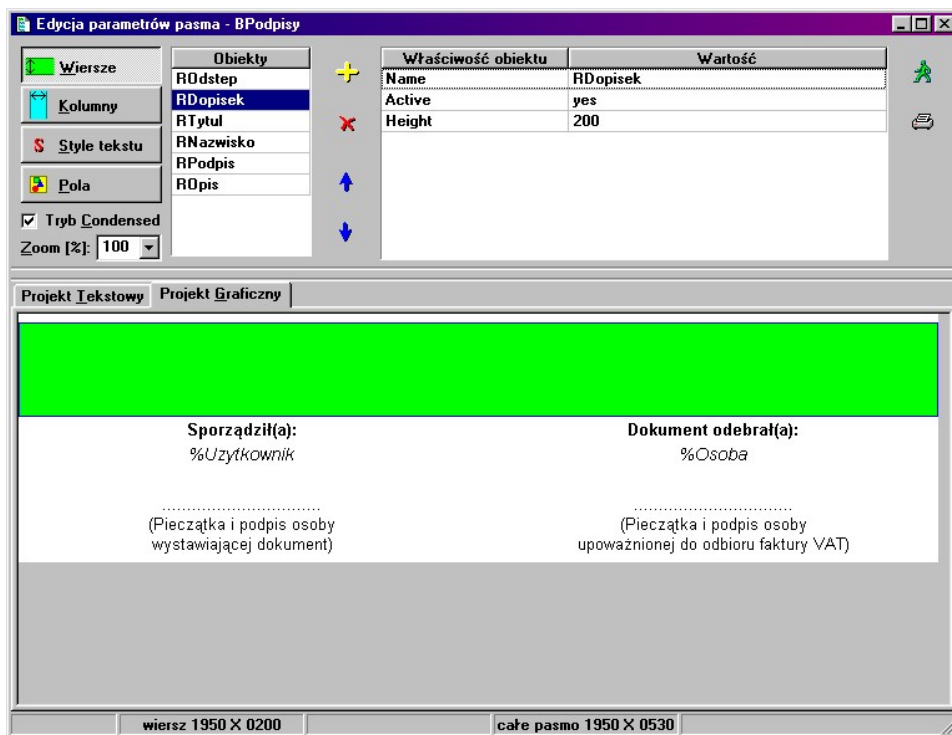
a). Wydruk tylko jednej kilku kopii Faktury VAT:

1. Przy pomocy programu **MPEdit** otwórz plik **FODB.M5P**.
2. Kliknij pole **BOPIS1** i naciśnij klawisz **Edytuj pasmo**.
3. Kliknij klawisz , następnie wybierz obiekt **Tytuł**, kliknij mały kwadracik na wartości **Lines:** .
4. W okienku edycyjnym przemianuj tekst:
FAKTURA VAT nr %NrDok%Kopia1{ - ORYGINAŁ}%Kopia2{ - KOPIA}
na poniższy:
FAKTURA VAT nr %NrDok
5. Zamknij okienko edycyjne i klawiszem zapisz szablon do pliku.

b). Dodatkowy dopisek pod dokumentem:

1. Przy pomocy programu **MPEdit** otwórz plik **FODB.M5P**.
2. Kliknij pole **BPODPISY** i naciśnij klawisz **Edytuj pasmo**.
3. Kliknij klawisz , kliknij - otworzy się dodatkowy wiersz o nazwie **Row1**.
4. Przy pomocy klawiszy , przesunij wiersz Row1 pomiędzy wiersze **RODSTEP** i **RTYTUL**.
5. W polu **Name** zmień nazwę na **RDopisek**, oraz wysokość (**Height**) na 200.

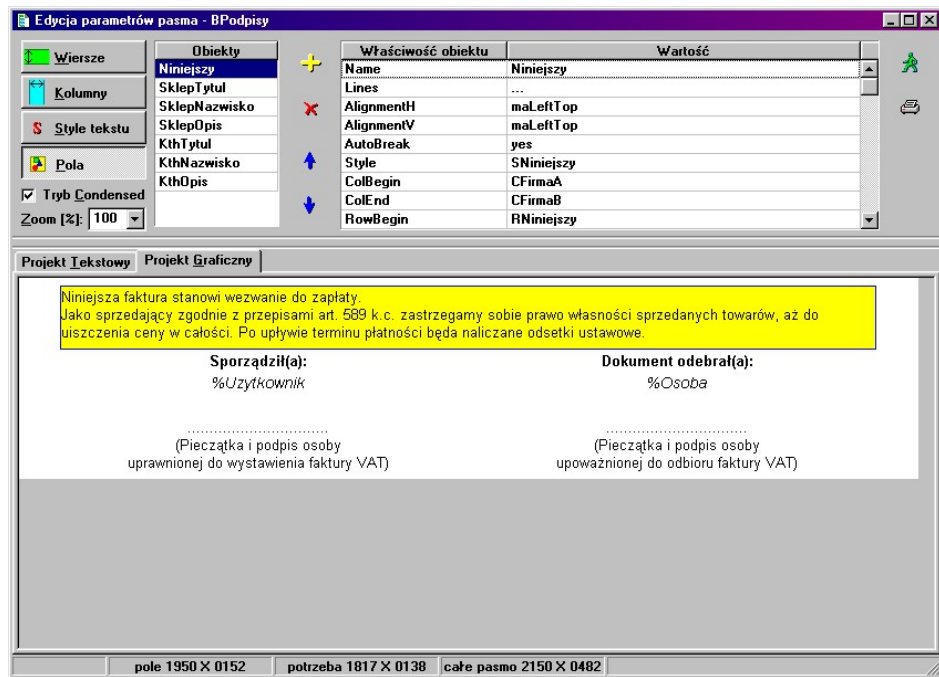
Na tym etapie okno edycji powinno wyglądać następująco:

6. Kliknij , kliknij - otworzy się dodatkowe pole o nazwie **Field1**.
7. Ustaw położenie pola odpowiednio modyfikując wartości **ColBegin**, **ColEnd**, **RowBegin**, **RowEnd** jak na poniższym rysunku:

ColBegin	CFirmaA
ColEnd	CFirmaB
RowBegin	RDopisek

8. Kliknij mały kwadracik ( ) na wartości **Lines**.
9. W okienku edycyjnym zamień tekst **Field1** na odpowiedni tekst, który chcesz umieścić na fakturze. Na tym etapie okno edycji powinno wyglądać tak:

10. Zamknij okienko edycyjne i klawiszem **Zapisz** i zapisz tak poprawiony szablon do pliku.

Wykazy

Karta towaru

Zakładki

Karta towaru jest najpowszechniej używanym formularzem w programie PC-Market. Nową kartę towaru możesz założyć opcji menu głównego Towary-> Nowy towar. Wykaz wszystkich założonych kart towarów możesz przeglądać w opcji **Towary-> Wykaz towarów**.

Oto karta towaru:

Poszczególne pola karty towaru mają następujące znaczenie:

- ✓ **Nazwa** – nazwa główna towaru jest wykorzystywana np. na dokumentach, raportach. Klawisz „Ctrl A” po lewej stronie nazwy został opisany w rozdziale „Artykuły (rozmiarówka)” na str. 73.
- ✓ **Skrót (nazwa na kasach)** – Kasy fiskalne z nową homologacją (2001) mają specjalne wymagania dotyczące nazwy towaru. Przede wszystkim **musi ona być**

unikalna, to znaczy, że nie może istnieć żaden inny towar o tej samej nazwie. Różne kasy fiskalne sprawdzają unikalność dla różnych długości nazw towarów (np. Sharp sprawdza unikalność pierwszych 16 znaków nazwy, a Elzab pierwszych 19 znaków). W związku z tym przed rozpoczęciem pracy z programem należy, w konfiguracji ustawić maksymalną długość tej nazwy tak, aby na żadnej kasie nie wystąpiła nazwa nieunikalna. PC-Market wyposażyliśmy w automat nadający unikalne nazwy towarom. Mechanizm jego działania został opisany w rozdziale „Unikalna nazwa towaru” na str. 59.

- ✓ **Kod** – inaczej kod kreskowy towaru. Musi być unikalny w całej bazie towarowej programu. Szczegóły dotyczące kodów kreskowych opisaliśmy w rozdziale „Kod kreskowy towaru” na str. 84.
- ✓ **SWW** – jest to kod w/g klasyfikacji Systematycznego Wykazu Wyrobów i Usług konieczny w przypadku towarów w stawce VAT różnej od 23% (tzw. „obniżonej”). Zgodnie z przepisami – wykaz SWW został zastąpiony z dniem 1 stycznia 2003 przez nowszy: PKWiU.
- ✓ **PKWiU** – jest to kod w/g nowszej Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług. Zgodnie z aktualnymi przepisami, wszystkie towary w stawce obniżonej, na Fakturze VAT muszą posiadać kody PKWiU.
- ✓ **Jednostka miary** – od jednostki miary zależy precyzja ilości sprzedaży towaru na dokumentach oraz niektórych kasach (np. Elzab, Novitus). Precyzję jednostki możesz zmienić w opcji **Kontrola-> Konfiguracja-> Jednostki miary**. Na przykład domyślnie precyzją dla sztuk jest 1.000. To znaczy, że nie możesz sprzedać ułamkowej ilości tych towarów (np. alkoholi). Dla kilogramów jest to 0.001, co znaczy, że można je sprzedawać z dokładnością do 1 grama. Istnieje możliwość zmiany w konfiguracji domyślnej jednostki miary – to znaczy takiej, która będzie ustawiona na każdej nowej karcie towaru.
- ✓ **CKU** (Centralny Kod Unikatowy) – jeśli ten towar podlega zarządzaniu z centrali – wówczas musi być wyposażony w CKU. Kodu tego nie można edytować w sklepie. Okienko służy tylko do podglądu. Centrala sieci sklepów może zarządzić pewne blokady tego towaru. Zobacz opis pola **blokada z centrali** oraz rozdział **Blokady towarów z centrali**.
- ✓ **Status** – towar, opakowanie zwrotne, usługa. Status decyduje o tym, jak dany produkt będzie obsługiwany przez program PC-Market lub stanowiska kasowe. Np. towar-paliwo może być sprzedawany tylko przez wskazanie dystrybutora, towar-winietka nie ma stawki VAT, towar-usługa może nie być wysyłany na kasy fiskalne i nie ma prowadzonych stanów magazynowych, towar-opakowanie jest inaczej traktowane i liczone na kasie fiskalnej i dokumentach. Mówiąc opakowanie zwrotne mamy na myśli takie, jak butelka, czy kontener, a nie opakowania zbiorcze, które są obsługiwane w zupełnie inny sposób (towar-karton).
- ✓ **Asortyment** – grupa towarowa, do której dany towar należy. Szczególnie zalecamy umieszczanie opakowań, usług w osobnych asortymentach. Istnieje możliwość zmiany w konfiguracji domyślnego asortymentu.

- ✓ **Kategoria** – jeśli towar to spodnie, to można mu ustawić (na zakładce F4) dodatkowe parametry takie, jak: kolor, wzrost, rozmiar. Jeśli zmienimy kategorię na np. koszule, to będzie można ustawić np. rozmiar kołnierzyka, kolor, wzrost. Kategorie to rozległy temat, który opisaliśmy dokładnie w rozdziale **Kategorie i parametry**.
- ✓ **Stawka VAT** – Stawka VAT towaru. Istnieje możliwość zmiany w konfiguracji domyślnej stawki VAT towaru.
- ✓ **Cena ewidencyjna** – jest to ostatnia cena zakupu towaru. Jeśli nie zmieniono parametru konfiguracji - cena ewidencyjna jest poprawiana zawsze przy dostawie.
- ✓ **Ctrl+F11** - zdjęcie towaru

Zakładka „Parametry”

F9 Dostawcy		Ctrl+F8 Akcyza		Ctrl+F9 Gastronomia	
F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	
<u>Informacje logistyczne:</u>		<u>Lista parametrów zgodna z wybraną kategorią:</u>			
Waga [kg]:	<input type="text" value="0,000"/>	Rodzaj opakowania:	<input type="text" value="Rożek"/>		
Szerokość [m]:	<input type="text" value="0,000"/>	Smaki:	<input type="text" value="Cytrynowy"/>		
Wysokość [m]:	<input type="text" value="0,000"/>				
Głębokość [m]:	<input type="text" value="0,000"/>				
Składowanie:	<input type="text" value="palety"/>				
Ile na palecie / warstwie:	<input type="text" value="1,000"/>				
<u>Koszty:</u>	Transportu: <input type="text" value="0,00"/>	Przechowywania: <input type="text" value="0,00"/>	Inne: <input type="text" value="0,00"/>		
<u>Uwzględniając koszty:</u>	Cena zakupu: <input type="text" value="1,00"/>	Cena sprzedaży: <input type="text" value="1,25"/>			

Zakładka składa się z trzech sekcji:

- 1) **Informacje logistyczne** będą możliwe do uzupełnienia tylko wtedy, gdy włączono parametr konfiguracji: **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry -> Wykazy-> Dane logistyczne na karcie towaru**. Informacje umieszczone w tej sekcji nie są nigdzie przez program używane. Ich zadaniem jest wspomaganie programów zarządzających składowaniem towarów w magazynie.
- 2) **Lista parametrów zgodna z wybraną kategorią** – sekcja dostępna dla towarów, w których wybrano kategorię w polu **Kategoria**. Informacje umieszczone w tej sekcji parametry zdefiniowane przez użytkownika dla danej kategorii towaru (ustawianej w polu **Kategoria**). Szczegóły dotyczące klasyfikacji towarów w ten sposób opisaliśmy w rozdziale **Kategorie i parametry**.
- 3) **Koszty / uwzględniając koszty** – sekcja dostępna jest, gdy włączono parametr konfiguracji: **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry -> Wykazy-> Dane kosztów na karcie towarów**. Trzy pola – **Koszty:**

Transportu, Przechowywania, Inne mają charakter opisowy, nie są aktualnie wykorzystywane w innych miejscach w programie. Na ich podstawie wyliczana jest cena zakupu (cena ewidencyjna + koszty) oraz cena sprzedaży [(cena ewidencyjna + koszty) + marża (wyliczenie ceny sprzedaży uwzględnia marżownik)] tak, aby sprzedaż był rentowna.

Wyliczone Pola cena zakupu i ceny sprzedaży mają charakter poglądowy, nie są one przepisywane do innych pól, oraz nie są one wysyłane na kasę!

Jeżeli żadna z powyższych sekcji nie zostanie „uruchomiona”, **Zakładka F4 Parametry**, będzie niewidoczna w karcie towaru

Zakładka „Cena sprzedaży”

F9 Dostawcy		Ctrl+F8 Akcyza		Ctrl+F9 Gastronomia	
F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	
Marża:	19,77	Rabat hurtowy:	0,00	Narzut nocny:	0,00
(rzeczywista:	18,45)	(rzeczywisty:	0,00)	(rzeczywisty:	0,00)
Ceny sprzedaży	netto	brutto	Wysłać na urządzenia: ☒ Ukryj na PC-POS: ☐		
Cena detaliczna:	1,22	1,32	Przy sprzedaży: <input type="text" value="cena zamknięta"/>		
Cena hurtowa:	1,22	1,32	Rabat "z ręki" (PC-POS 7): <input type="text" value="-"/>		
Cena dodatkowa:	0,00	0,00	Dod. rabat na kasach: <input type="text"/>		
Cena nocna:	1,22	1,32	Marże z asortymentu: <input type="text" value="Ctrl+F5"/>		
Min. cena sprzedaży:	1,23	1,33	Historia dostaw: <input type="text" value="Ctrl+F6"/>		
Straty:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Harmonogram zmian cen: <input type="text" value="Ctrl+F12"/>		
			Ilość ogółem: <input type="text" value="0,000"/>		

- ✓ **Marża** – narzucona przez Ciebie marża towaru. Jest to różnica procentowa pomiędzy ceną ewidencyjną i cena sprzedaży netto. W zależności od konfiguracji marża może być liczona według dwóch różnych rachunków: W STU lub OD STU.
- ✓ **Rabat hurtowy** – narzucony przez Ciebie rabat służący obliczeniu ceny hurtowej. Lepiej, aby sposób liczenia rabatu hurtowego (W STU/OD STU) był taki sam, jak dla marży. W przeciwnym przypadku możesz stracić kontrolę nad rabatami w sklepie i tracić tam, gdzie myślisz, że zyskujesz (zobacz rozdział **Jaka jest różnica pomiędzy rachunkiem W STU i OD STU?**)
- ✓ **Narzut nocny** – przyjęliśmy taką zwyczajową nazwę dla tego pola ponieważ ceny zwykle są podnoszone w nocy. Chodzi w rzeczywistości o to o ile procent drożej uda Ci się sprzedać towar ponad cenę detaliczną.

- ✓ **(rzeczywista)** – nie są to wartości narzucone przez Ciebie, lecz obliczone przez program na podstawie bieżącej ceny ewidencyjnej i sprzedaży netto. Ponieważ w grę wchodzi zaokrąglenia – im mniejsze ceny, tym większe różnice pomiędzy wartościami marż i narzutów zadeklarowanymi przez Ciebie, a rzeczywistymi.
- ✓ **Wysłać na urzędnika** – jeśli odznaczony, to towar nie będzie wysyłany na kasy, wagi i sprawdzarki cen. Dla każdego nowego towaru parametr jest zaznaczony. Służy do sporadycznego wyłączenia poszczególnych towarów z eksportu na urzędnika. Jeśli chcesz wyłączać z eksportu większe ilości towarów – posługuj się raczej wyłączeniem całych asortymentów.
- ✓ **Ukryj na PC-POS** - po jej zaznaczeniu, towar nie będzie dostępny do sprzedaży na kasach typu POS (PC-POS, Mini-Market, PC-Gastronom, PC-Petrol).
- ✓ **Cena detaliczna** – standardowa cena sprzedaży towaru. Domyślnie jest to cena brutto. Istnieje możliwość zmiany sposobu wyświetlania tej ceny na NETTO (w konfiguracji programu).
- ✓ **Cena hurtowa** – cena hurtowa (zwykle niższa od ceny detalicznej). Domyślnie jest to cena brutto. Istnieje możliwość zmiany sposobu wyświetlania tej ceny na NETTO (w konfiguracji programu).
- ✓ **Cena dodatkowa** – jest to dodatkowe pole do przechowywania dowolnej ceny. Pole nie jest nigdy przeliczane. Cena tu wpisana pozostanie nietknięta.
- ✓ **Cena nocna** – cena nocna (zwykle wyższa od detalicznej). Domyślnie jest to cena brutto. Istnieje możliwość zmiany sposobu wyświetlania tej ceny na NETTO (w konfiguracji programu).
- ✓ **Minimalna cena sprzedaży** – Ogólnie mówiąc jest to cena, poniżej której nie ustalaj ceny detalicznej, jeśli chcesz utrzymać wpisaną marżę. Cena minimalna jest liczona z bieżącej marży i ceny magazynowej (a nie ewidencyjnej!). Wspomaga ona rozsądne ustalenie ceny detalicznej. Na przykład, jeśli w magazynie znajduje się 100 szt. towaru zakupionego w cenie 1.18 zł, a na ostatni dokument dostawy przyjąłeś 5 szt. tego towaru w cenie 0.98 zł, to marża całej partii 105 szt. towaru w magazynie nie może być liczona od ceny 0.98 zł, lecz od średniej ceny zakupu, czyli w tym wypadku 1.17 zł !
- ✓ **Przy sprzedaży** – jeśli towar ma cenę **otwartą**, to kasjerka może dowolnie zmienić cenę podczas sprzedaży towaru na kasie fiskalnej. Większość kas posiada taką możliwość. Jeśli cena towaru jest **zamknięta** – kasjerka może go sprzedać tylko w tej cenie, jaka została ustalona w karcie towaru. Jednak uwaga! Niektóre kasy dopuszczają udzielenie rabatu od sumy, nie patrząc na to, czy towary mają cenę zamkniętą, czy nie. Wtedy ceny towaru wprawdzie zmienić nie można, ale można udzielić rabat na cały paragon. Często blokuje się zmianę ceny towarom akcyzowym – wówczas, jeśli na paragonie znajduje się kilka towarów, a wśród nich akcyzowy, to rabat zostanie udzielony na wszystkie pozycje za wyjątkiem tego jednego. **Tylko rabat z karty** – to brak możliwości udzielania rabatów i zmian cen, chyba, że jest to rabat udzielany na podstawie karty rabatowej.

- ✓ **Rabat „z ręki” (PC-POS)** – kasjer, sprzedając na kasie, może udzielić rabatu dla tego towaru w wysokości od...% do...% w zależności od wpisanych wartości. Aby korzystać z tej funkcji należy ustawić parametr „**Przy sprzedaży” cena otwarta**. Gdy udzielony na stanowisku POS rabat jest mniejszy niż min. rabat z karty towaru dla danej pozycji - aplikacja wyświetla ostrzeżenie i podnosi rabat do minimalnego. Analogicznie sytuacja ma się, jeżeli rabat jest większy niż maksymalny rabat z karty towaru dla danej pozycji, z tym, że aplikacja obniża rabat do wartości maksymalnej.
- ✓ **Dodatkowy rabat na kasach** – wpisany tutaj rabat zostanie dodatkowo dodany do rabatu wynikającego z karty rabatowej. Jest to forma promocji dla stałych klientów na wskazany towar. Rabat ten jest obsługiwany tylko przez niektóre modele kas fiskalnych.
- ✓ **Marże z asortymentu** – w tablicy asortymentów każdemu asortymentowi można założyć domyślne wartości marży, rabatu i narzutu. Dzięki temu np. nowo założony towar w asortymencie **Nabiał** będzie miał od razu wpisaną marżę 9%, a **Alkohol**: 15%. **Podczas poprawy** już raz założonego towaru nie możemy dopuścić do tego, aby zmiana asortymentu powodowała niekontrolowane zmiany ceny detalicznej. W tym celu użyj tego właśnie klawisza. Tylko wtedy marża i cena detaliczna towaru przeliczą się na nowo na podstawie marży z asortymentu.

Zauważ, że **podczas zakładania nowego towaru** klawisz jest w pozycji „wciśnięty”. Oznacza to, że w tym stanie każda zmiana asortymentu spowoduje automatyczne przeliczenie marży i ceny detalicznej.

Jeśli chcesz narzucić marżę większej ilości towarów, posłuż się opcją menu „Grupowe operacje na towarach”.

- ✓ **Historia Dostaw** – po naciśnięciu klawisza pojawi się okienko, w którym możesz zobaczyć ceny zakupu towaru z poszczególnych dostaw (FIFO):

Historia dostaw towaru - ostatnich 365 dni							
ŻYWIEC 0,5L PUSZKA							
Data	Nr dokumentu	Faktura	Ilość	Pozostało	Cena netto	Cena sp.	Dostawca
2010-02-20	PZ/10/239	EDAOFVT/A0	144,000	144,000	2,29	3,45	GRUPA ŻYWIEC S.A
2010-02-20	PZ/10/239	EDAOFVT/A0	480,000	480,000	2,29	3,45	GRUPA ŻYWIEC S.A
2010-02-01	PZ/10/128	220532028291	120,000	75,000	2,29	3,45	SELGROS CASH & C
2010-01-17	PZ/10/55		120,000	0,000	2,19	3,45	SELGROS CASH & C
2010-01-13	PZ/10/31	199/10	72,000	0,000	2,35	3,45	P.P.H.U. "SZU-KAJ":
2010-01-08	PZ/10/1	105/10	24,000	0,000	2,35	3,45	P.P.H.U. "SZU-KAJ":

Na wykazie dostawy są uporządkowane od najświeższej. Kolumna **Pozostało** podaje ilości tego towaru w magazynie, z poszczególnych dostaw liczone sposobem FIFO.

Kolumna **Cena sp.**, to cena detaliczna tego towaru zadeklarowana na danym dokumencie dostawy. Raport domyślnie wykonuje się dla 365 dni wstecz. Można jednak zmienić ten zakres w konfiguracji programu: **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Historia Dostaw z ostatnich ... dni.**

- ✓ **Harmonogram zmian cen** – pozwala na przeglądnięcie wszystkich planowanych i trwających wpisów do harmonogramu dla tego towaru.
- ✓ **Ilość ogółem** – sumaryczna ilość towaru na wszystkich magazynach
- ✓ **Straty** – przypisanie towarowi rodzaju strat, zdefiniowanego wcześniej w menu **Kontrola-> Konfiguracja -> Rodzaje strat ilościowych towaru.** W głównej mierze dotyczy się do produktów ważonych (mięso, wędliny, sery itd.)

Zakładka „Opis dodatkowy”

F9 Dostawcy		Ctrl+F8 Akcyza		Ctrl+F9 Gastronomia	
F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	
Ilość w opak. zbiorczym:	<input type="text"/>	Opak. zwrotne:	<input type="text"/>	...	
Ile kilogramów / litrów:	<input type="text"/>	sprzedaż w tandemie na kasach	☐	ile w opak.:	<input type="text"/>
Termin ważności:	<input type="text"/> dni	Ctrl+N Notatki:			
Preferowany nr na kasie:	<input type="text"/> ...	<div style="border: 1px solid gray; height: 100px; width: 100%;"></div>			
Obsługa partii:	Domyślny				
Opis 1:	<input type="text"/>				
Opis 2:	<input type="text"/>				
Opis 3:	<input type="text"/>				
Opis 4:	<input type="text"/> ...				

- ✓ **Ilość w opakowaniu zbiorczym** – Opakowanie zbiorcze jest wykorzystywane m.in. podczas dostaw towaru. Często dostawca, na dokumencie sprzedaży podaje ilość opakowań zbiorczych oraz/lub cenę opakowania zbiorczego. Jeśli w tym polu wprowadzisz ilość towarów w takim opakowaniu, wówczas **podczas sporządzania dostaw program w pierwszej kolejności będzie Cię pytał o ilość opakowań zbiorczych** zamiast o ilość sztuk. Inny mechanizm, który korzysta z przelicznika to **Komasacja zamówień.**
- ✓ **Ile kilogramów litrów** – od jakiegoś czasu istnieje obowiązek umieszczania na etykietach na półki ceny towaru w przeliczeniu na litr/kilogram. W pole należy wpisywać gramaturę towaru w kilogramach lub litrach. W powyższej karcie, piwo jest w butelkach 0,5 litra – należy wprowadzić w pole 0,5. Jeśli np. batonik czekolady waży 75g., wówczas w pole należy wpisać 0,075kg (75g. = 0,075kg).

Podczas drukowania etykiety na półkę program obliczy cenę tego towaru za litr lub kilogram i umieści w odpowiednim polu:

- ✓ **Termin ważności** – w pole należy wpisywać szacunkową, średnią ilość dni przydatności liczoną **od dnia dostawy**. Używany podczas drukowania etykietek na towar (liczony od daty wystawienia PZ lub dnia dzisiejszego) lub podczas automatycznego sporządzania zamówień – program nigdy nie zamówi więcej, aby towar nie schodził dłużej, niż termin przydatności. Np. jeśli poprosimy Generator Zamówień o przygotowanie zapasów na rok, a towar ma tylko 7 dni przydatności – wówczas program zamówi towaru tylko na 7 dni. Termin przydatności jest również wysyłany na niektóre wagi metkujące razem z towarem ważonym. Na etykietkach waga wówczas wydrukuje datę przydatności liczoną od dnia, w którym towar został zważony („pakowano dnia:”, „należy spożyć przed:”). Z terminu przydatności korzystają również raporty kontrolujące np. czy w ciągu najbliższych kilku dni jakieś towary przeterminują się, jeśli nie zostaną szybko sprzedane (przecenione).
- ✓ **Preferowany nr na kasie** – parametr dotyczy niektórych kas fiskalnych (np. Elzab ECR) oraz wag metkujących. Wypełnianie tego pola nie jest obowiązkowe. W pole wpisz numeru PLU, pod którym chciałbyś, aby ten towar znalazł się na kasie. Podczas eksportu towaru na kasę, program **w miarę możliwości** postara się przydzielić wpisany przez Ciebie numer PLU.
- ✓ **Obsługa partii** – pole dostępne jest tylko, jeżeli baza danych pracuje na partiach towarów.
- ✓ **Opis 1 ... Opis 4** – są to pola tekstowe do dowolnego wykorzystania przez użytkownika. Mogą być drukowane na dokumentach jako dodatkowe pola opisu towaru.
- ✓ **Notatki** – jest to pole tekstowe do dowolnego wykorzystania przez użytkownika. Treść tego pola można umieścić np. jako dodatkowy, długi opis pod towarem na fakturze VAT (wcześniej należy przeprojektować ten dokument). Opis dodatkowy może zawierać max. 1020 znaków.
- ✓ **Opak. zwrotne** – jeśli chcesz, aby podczas sprzedaży tego towaru sprzedawane było automatycznie opakowanie zwrotne, to musisz wybrać opakowanie zwrotne, które będzie powiązane z tym towarem (otworzy się okienko z wykazem opakowań zwrotnych). Powiązanie towaru z opakowaniem nazywa się **tandem**.
- ✓ **Sprzedaż w tandemie na kasach** – jeśli zaznaczysz tę opcję na „tak”, to tak powiązane towary – opakowania będą posyłane na kasę jako tzw „tandem”.

- ✓ **Ile w opak.** – (inaczej: ilość towarów w opakowaniu zwrotnym) w przypadku niektórych towarów istnieje konieczność decyzji o ilości towarów w opakowaniu zwrotnym (np. kontenerze na butelki).

Zakładka „Stan w magazynach”

F9 Dostawcy		Ctrl +F8 Akcyza		Ctrl +F9 Gastronomia	
F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.		F8 Kody dod.
Magazyn	Ilość	Blokada	Cena mag.	Stan min.	Stan max.
Magazyn 01	-1,000	0,000	9,33	1,000	10,000
Magazyn 02	18,000	0,000	1,59	10,000	20,000
Razem:		17,000	0,000		

Na zakładce tej zamieściliśmy informacje dotyczące stanu tego towaru na poszczególnych magazynach:

- ✓ **Ilość** – bieżący stan towaru na wskazanym magazynie. Suma ilości ze wszystkich magazynów jest wyświetlana również na pierwszej zakładce („Ceny sprzedaży”) jako **Ilość ogółem**.
- ✓ **Blokada** – blokada występuje wtedy, gdy towar został już pobrany na dokument sprzedaży na innym stanowisku, lecz nie jest jeszcze zakończona edycja tego dokumentu. Jeśli na przykład w hurtowni, na dwóch stanowiskach, dwóch operatorów chce równocześnie sprzedać ostatnią sztukę towar, to wówczas program pozwoli zrobić to tylko pierwszemu. Towar został „przyblokowany” do czasu zamknięcia dokumentu sprzedaży – wtedy blokada zniknie, a towar zostanie zdjęty ze stanu.
- ✓ **Cena magazynowa** – jest średnią ważoną ceną zakupu towaru. Jeśli towar był kupowany w różnych cenach, a w magazynie zalegają jeszcze zapasy z poprzednich dostaw – wówczas cena magazynowa będzie różna od **ceny ewidencyjnej** (ostatniej ceny zakupu). Cena magazynowa jest wykorzystywana głównie w celu obliczenia marży zrealizowanej podczas sprzedaży towaru.
- ✓ **Stan minimalny** – pole to służy do ręcznego określenia stanu „ostrzegawczego” towaru. Dawniej w czasach systemu magazynowe kontrolowały moment, w którym stan towaru zszedł poniżej stanu minimalnego. Jest to dosyć prosta metoda służąca do określenia momentu, gdy należy sporządzić zamówienie na nową dostawę towaru. Prostsza metoda automatycznych zamówień korzysta z pola „stan minimalny” zamawia tylko towary, które zeszły poniżej tego stanu.

- ✓ **Stan maksymalny** – pole maksymalnego stanu „ostrzegawczego” towaru. Wykorzystywane w celu wyłapania towarów, których stan w magazynie jest zbyt wysoki. Generator Zamówień – jeśli wypełnione jest to pole nigdy nie zamówi towaru więcej, aby nie przekroczyć stanu maksymalnego.

Stan minimalny jest prostą, ale obecnie nieco przestarzałą metodą wspomaganą procesa zamówień przez komputer. Obecne moce obliczeniowe pozwalają na sporządzanie zaawansowanych analiz zakupów/sprzedazy towarów. Najnowszy moduł **Generator Zamówień** stara się naśladować sposób myślenia kierownika sklepu: Podczas analizy bada rotację towaru, dzień tygodnia, część towarów odrzuca uznając za niechodliwe, część zamawia w większych ilościach, jeśli dobrze rotuje, sprawdza, po ile sztuk są pakowane przez dostawcę, wybiera najlepszego dostawcę, jeśli towar był dostarczany przez kilku. Zamiast wskazywać towary – od razu generuje zamówienie do poprawienia. Jeszcze kilka lat temu takie analizy były niemożliwe (na starszych komputerach takie trwałyby kilka – kilkanaście godzin). Szczegóły działania Generators Zamówień omówiliśmy w osobnym rozdziale.

Zakładka „Kody dodatkowe”

F9 Dostawcy		Ct1 +F8 Akcyza		Ct1 +F9 Gastronomia	
F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	
Kod	Skrót (nazwa na kasach)	Pref. nr na kasie	Ilość w op. zb.	Poziom cen	
9774	Bab Krakowskie 1		2	1 detaliczny	
9775	Bab Krakowskie 2		3	1 hurtowy	
9776	Bab Krakowskie 3			1 nocny	
<nowy kod>					

Kod drukowany na zamówieniach: < główny >

- ✓ **Kod** – dodatkowy kod kreskowy
- ✓ **Skrót (nazwa na kasach)** – nazwa, pod jaką kod ma znaleźć się na kasie. Program dba o unikalność tej nazwy.
- ✓ **Pref. nr na kasie** – zobacz opis tego samego parametru na zakładce „Opis dodatkowy” towaru.
- ✓ **Ilość w op. zb.** (ilość w opakowaniu zbiorczym) - ilość towarów w opakowaniu, jeśli **Kod** jest kodem opakowania zbiorczego

- ✓ **Poziom cen** – kod dodatkowy może być kodem specjalnym np. dla ceny hurtowej. Inny sposób wykorzystania tego pola to sprzedaż po cenie hurtowej, jeśli klient kupuje całe opakowanie zbiorcze towaru (jeśli wypełnił pole **ile w opakowaniu**).
- ✓ **Kod drukowany na zamówieniach** – domyślnie na zamówieniach zawsze jest drukowany kod główny towaru. Możesz jednak zamawiać np. czteropaki piwa zamiast pojedynczych sztuk.

Kody dodatkowe towarów to skomplikowany temat. Szczegółowe informacje dotyczące wykorzystania kodów dodatkowych opisałyśmy w osobnym rozdziale: "Kody dodatkowe towaru" na str. 89.

Zakładka „Dostawcy”

F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.
F9 Dostawcy		Ctrl+F8 Akcyza		Ctrl+F9 Gastronomia
Uwagi do dostaw:	sprawdzić, czy zapakowano próżniowo		Status do zamówień:	nie ustawiono
Producent tego towaru:				
Dostawcy tego towaru:	WIKO DARIAN s.c. BIGs.c. FIRMA 'MARO' <nowy dostawca towaru>			

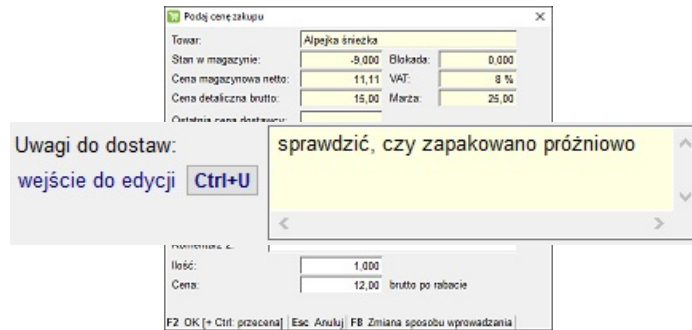
Za każdym razem, gdy wprowadzasz dostawę, do jego listy w tym miejscu dodaje się dostawca, od którego ta dostawa przyjechała. Dzięki temu na karcie towaru możesz zobaczyć **listę dostawców, od których kiedykolwiek kupowałeś ten towar**. Możesz również ręcznie dodawać dostawców do tej listy lub usuwać ich z niej.

Pole **Producent** nie jest automatycznie wypełniane, ale służy w raportach do odfiltrowania towarów tego producenta bez względu na to, przez którego dostawcę były kupowane.

Istnieje jeszcze jedno zastosowanie tej listy: **centralna blokada dostawców**. Jeśli towar jest centralnie sterowany, wówczas centrala może (ale nie musi) zdecydować, że dany towar można kupować tylko od wskazanych dostawców. Wówczas lista jest zamknięta – nie można jej edytować. Zawiera listę dostawców, od których wolno Ci

kupować ten towar. Centrala zostanie poinformowana za każdym razem, gdy spróbujesz kupić towar od kogoś innego. Zobacz rozdział „Blokady towarów z centrali” na str. 62.

Uwagi do dostaw to dowolny tekst, który jest wyświetlany podczas wprowadzania dostawy tego towaru dokumentami PZ, MP, Zwrot do dostawcy, Rozbieżność z dostawy itp. Stamtąd można też modyfikować tekst uwag przy pomocy kombinacji klawiszy **Ctrl-U**:

Zakładka „Akcyza”

F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.
F9 Dostawcy		Ctrl+F8 Akcyza	Ctrl+F9 Gastronomia	
Towar akcyzowy: <input type="text" value="tak"/>				
Kod CN: <input type="text"/>		Grupa akcyzowa: <input type="text" value="[C] Domyślna"/>		
Przelicznik: 1 szt = <input type="text" value="1,0000"/> x 1		Zaw. % alkoholu: <input type="text" value="10,0000"/>		

Akcyza w programie PC-Market obsługiwana, jak na razie, została tylko na dokumentach przychodowych (PZ, MP, Rozbieżność oraz Zwrot dostawy), tzn., że dokument przychodowy wyliczy nam akcyzę, natomiast dokumenty rozchodowe (jak np. faktura sprzedaży lub WZ) już nie.

Aby można było zdefiniować towar jako akcyzowy, należy włączyć parametr **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry -> Wykazy-> Oznaczenie towarów akcyzowych bez wskazania grupy akcyzowej**.

Zakładka „Gastronomia”

F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.
F9 Dostawcy		Ctrl+F8 Akcyza	Ctrl+F9 Gastronomia	

Atrybuty:

cebulka prażona
cebulka zielona
ketchup
musztarda
majonez

Nr drukarek kuchennych:

1   2   3   4   5
 6   7   8   9   10

Wzorzec zestawu: Ctrl+W
Wzorzec receptury: Ctrl+E

Zakładka „Gastronomia” dostępna jest automatycznie, jeżeli program posiada serializację na obsługę gastronomii. Aby to sprawdzić należy wejść w **Kontrola-> Informacja o programie**, a następnie kliknąć „znak zapytania” obok numeru zaczynającego się od M33. O włączonej obsłudze gastronomii informuje nas parametr:

System lojalnościowy PC-POS 7: TAK
Obsługa stacji paliw: TAK
Obsługa gastronomii: TAK

Szczegóły dotyczące konfiguracji towaru pod kątem gastronomicznym dostępne są w instrukcji załączonej do programu PC-Gastronom.

Unikalna nazwa towaru

Kasy ECR (elektroniczne) wymagają, aby wszystkie towary miały unikalną nazwę. Inaczej mówiąc na kasie **nie może być dwóch towarów o jednakowej nazwie**.

Drukarki fiskalne mimo, że nie tak restrykcyjne – również posiadają ograniczenie polegające na tym, że nie można na drukarce sprzedawać towarów o tej samej nazwie w dwóch różnych stawkach VAT. W ich przypadku unikalne nazwy są tylko dobrym rozwiązaniem.

Ze względu na te ograniczenia program PC-Market wyposażyliśmy w specjalny mechanizm tworzenia unikalnych nazw towarów.

*Na czym polega **kontrola nazwy i stawki VAT na drukarce fiskalnej?***

*Drukarka zablokuje sprzedaż, jeśli sprzedasz ten sam towar w stawce A, następnie w stawce B i z powrotem spróbujesz sprzedać go w stawce A. Przy próbie wykonania tej ostatniej operacji drukarka zaprotestuje anulując cały paragon i drukując tzw „**błąd**”*

PTU. Drukarka kontroluje stawki posługując się nazwą towaru. Dopóki nie zmienisz nazwy tego towaru drukarka już nigdy nie pozwoli na jego sprzedaż w stawce A. Zwykle producenci reklamują swoje drukarki podając liczbę nazw (i powiązanych z nimi stawek VAT), jaką potrafi pamiętać drukarka (zwykle ok. 100 tys. PLU). Dlatego jest to raczej wada, a nie zaleta drukarki. Służy jedynie fiskusowi. Z twojego punktu widzenia najlepiej byłoby, gdyby ilość ta wynosiła 0.

Automat do tworzenia unikalnych nazw

Nazwa towaru przesyłana na kasę znajduje się w polu karty towaru: **Skrót (nazwa na kasach)**:

Nazwa:	ADVOKAT LIKIER 15% 0,5L+KIELISZEK
Skrót (nazwa na kasach):	ADVOKAT LIKIER 15% 0

Zauważ, że po wpisaniu nazwy głównej towaru – program automatycznie utworzy **unikalną nazwę skróconą**, która będzie posłana na kasę (i będzie widniała na paragonie z kasy).

Działanie automatu możesz również zaobserwować podczas wpisywania kodów dodatkowych towarów:

F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	F9 Dostawcy
Kod	Skrót (nazwa na kasach)	Pref. nr na kasie	Ilość w op. zb.	Poziom cen	
5901234567893	AHA HUSTECZKI HIGI 1		1	detaliczny	
5901234365420	AHA HUSTECZKI HIGI 2		1	detaliczny	
5901234898355	AHA HUSTECZKI HIGI 3		1	detaliczny	
5901234589871	AHA HUSTECZKI HIGI 4		1	detaliczny	
<nowy kod>					

Program za każdym razem sprawdzi, czy nazwa towaru jest unikalna i jeśli nie – automatycznie poprawi nazwę na unikalną.

Konfiguracja automatu tworzącego unikalne nazwy

Różne modele kas fiskalnych obsługują⁵ różne długości nazw towarów. Np. na kasę Elzab ECR można posyłać nazwy 19 znakowe, a na Sharpa 457: nazwy 16 znakowe. Drukarki fiskalne zwykle kontrolują nazwy o długości 24 do 25 znaków.

Zwróć uwagę, że towary o nazwach:

CHUSTECZKI HIG. FIOLETOWE

⁵ Inaczej: pozwalają na wydruk na paragonie nazw o różnych długościach maksymalnych.

CHUSTECZKI HIG. CZERWONE

zostaną przez kasę Sharp 457 uznane za te same towary (16 pierwszych liter jest identycznych), podczas, gdy kasy Elzab ECR prawidłowo rozróżnią je jako dwie różne nazwy (19 pierwszych znaków).

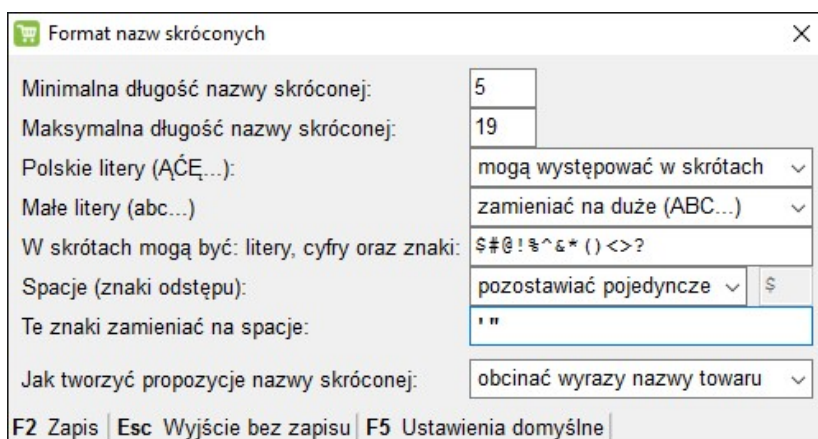
Kasy fiskalne różnią się pomiędzy sobą jeśli chodzi o kontrolę unikalności nazwy. Na przykład towary o nazwach:

MLEKO WOREK 4 1

MLEKO WOREK 4% 1

Zostaną przez kasę Elzab ECR uznane za tę samą nazwę (kasa wycina znak % i zbija powtarzające się spacje w jedną).

Aby program PC-Market prawidłowo kontrolował unikalność nazw skróconych i co ważniejsze robił to w sposób identyczny z kasą fiskalną należy wcześniej ustawić odpowiednie parametry konfiguracji programu w opcji **Kontrola -> Konfiguracja -> Nazwy skrócone towarów:**

Gdy ustawiona zostanie **Minimalna długość nazwy skróconej**, to program uzupełni zbyt krótkie nazwy takimi znakami, które są ustawione w pozycji **Spacje (znaki odstępu)**. Jest to ważna informacja dla użytkowników drukarki fiskalnej Elzab Omega, która pozwoli sprzedać tylko towar, który ma min. 10 znaków. W tych drukarkach nie można uzupełniać nazw towarów znakami podkreślenia („_”), lecz kropkami. Przy korzystaniu z tych drukarek należy ustawić minimalną długość nazwy na 10 znaków oraz w parametrze Spacje (znaki odstępu) zmienić podkreślenie na kropkę.

Serwisant opiekujący się Twoim systemem podczas instalacji programu PC-Market właściwie dobierze parametry tak, żeby były zgodne z Twoją kasą. Dobrze jednak, abyś znał ograniczenia swoich kas fiskalnych związane z unikalnymi nazwami.

*Programowi można zlecić ponowne „przeliczenie” (utworzenie) nazw wszystkich towarów na podstawie nazw głównych wg powyższej konfiguracji. Służy do tego opcja menu **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Naprawa nazw skróconych**. Szczegóły działania tego automatu opisaliśmy w rozdziale **Operacje serwisowe-> Naprawa nazw skróconych**.*

Blokady towarów z centrali

Jeśli Twój sklep pracuje w sieci sklepów, wówczas **centrala sieci** może nadzorować zakupy i sprzedaż niektórych towarów. Zwykle centrala sieci sklepów nie nadzoruje wszystkich produktów. W większości sieci sklepów, które obsługujemy centrala nadzoruje tylko ok. 10-20% towarów. Towary takie nazywamy **towarami centralnymi**.

Dlaczego centrala chce nadzorować moje produkty ?!

Centrala chcąc wynegocjować od dostawców korzystne ceny, często zawiera z dostawcą/producentem układ w rodzaju:

- *„Dobrze, będziemy sprzedawać Pana towar, ale pod warunkiem, że jego cena nie będzie wyższa niż 0.45 zł.”*

Na co kontrahent odpowiada:

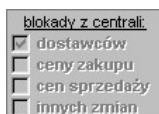
- *„Oszaleliście??? To jest poniżej moich kosztów⁶ (...). Ale niech będzie. Sprzedam wam za te 0.45 zł pod warunkiem, że będę miał wyłączność i od nikogo tego towaru.”*

Po czym następuje uzgodnienie warunków sprzedaży. Centrala zobowiązuje się do przekazania ustalonych warunków do swoich sklepów w zamian zyskując bardzo korzystną cenę. Od tego momentu jako jeden ze sklepów w sieci nie możesz kupować tego towaru od kogokolwiek innego, a próba sprzedaży Tobie tego towaru przez dostawcę w cenie wyższej niż uzgodniona zostaje natychmiast odnotowana i przesłana do centrali.

---

⁶ W tym miejscu zwykle następuje długi monolog o tym ile to kosztuje ubezpieczenie pracowników, podatki, pensje, transport, wystawienie willi z basenem itd. itp.

Towary centralne możesz rozpoznać w prosty sposób: posiadają wypełnione pole CKU, a w prawym górnym rogu widoczne są blokady, jakie na ten towar narzuciła centrala:

Lista blokad, jakie może narzucić centrala:

Blokada ceny zakupu – towar nie może być kupowany w cenie wyższej niż cena ewidencyjna z karty towaru. Jest to zwykle cena kontraktowa, tzn. dostawca zobowiązał się do sprzedaży towarów do sklepów Twojej sieci w cenie takiej lub niższej.

Blokada ceny sprzedaży – towar nie może być sprzedawany w cenie innej, niż detaliczna, hurtowa, nocna i dodatkowa z karty towaru. Dodatkowo centrala może narzucić blokadę statusu ceny otwarta/zamknięta. Wówczas na podany towar nie zostanie nawet udzielony rabat na kasie. Blokada ceny sprzedaży występuje często dla towarów, które są umieszczane w gazetkach reklamowych. Centrala w ten sposób na pewien czas ujednotacza i blokuje ceny sprzedaży towarów na wszystkich sklepach.

Blokada zakupu od dostawcy – centrala narzuciła listę dostawców, od których możesz kupować ten towar. Nie możesz towaru kupować od nikogo spoza listy z zakładki „Dostawcy”. Może też istnieć sytuacja, gdy lista dostawców jest pusta (a blokada istnieje). Oznacza to sytuację, w której centrala zabroniła kupowania towaru od kogokolwiek, czyli **wycofywanie towaru ze sprzedaży**.

Blokada innych (wszystkich) zmian na karcie towaru – centrala przejęła pełną kontrolę nad kartą tego towaru. Wszystkie pola na karcie towaru są zablokowane. Nie możesz edytować niczego. Jedyne pole, które pozostało to nazwa asortymentu, do którego towar należy. Blokada często występuje w sieciach, w których centrala przejmuje kontrolę nad wszystkimi kartotekami towarów w Twoim sklepie.

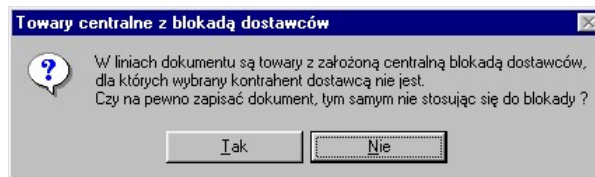
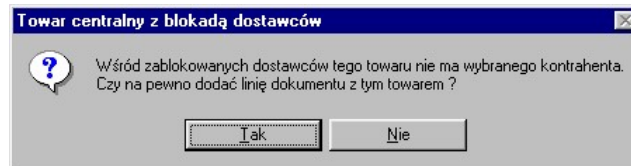

Każda blokada narzucona przez centralę powoduje zablokowanie pewnych pól na karcie towaru. Np. blokada cen zakupu powoduje, że nie możesz edytować ceny ewidencyjnej, blokada cen sprzedaży, że nie możesz edytować cen sprzedaży, a blokada dostawców, że nie możesz dodać żadnego nowego dostawcy do listy już istniejących w karcie towaru.

Blokady „miękkie” i „twarde”

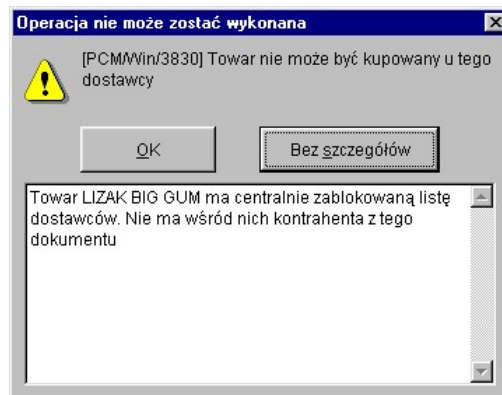
W zależności od ustawień konfiguracji Twojego programu blokady można podzielić na tzw. „miękkie” i „twarde”.

Blokada miękka – jeśli próbujesz zakupić towar w niedozwolonej cenie, lub od niedozwolonego dostawcy, wówczas program tylko poinformuje Cię, że próbujesz złamać blokadę centralną:

Pierwsze pytanie pojawia się, podczas edycji towaru, drugie, gdy zapisujesz dokument. Jeśli odpowiesz TAK, to dokument zostanie zapisany. **Centrala zostanie jednak niezwłocznie poinformowana o niesubordynacji.** I na pewno wytknie ten fakt dostawcy przy okazji najbliższych negocjacji, lub porozmawia z osobą odpowiedzialną za dostawy w Twoim sklepie.

Blokada twarda – program w ogóle nie pozwoli wpisać danego towaru na dokument dostawy.

Z doświadczenia wiemy, że jest to blokada dość kłopotliwa dla obsługi sklepu, ponieważ kierowca, który przywiózł towar już odjechał, a niezgodność jest wykrywana

dopiero podczas wprowadzania dokumentu dostawy. Wprowadziliśmy taką możliwość do programu na wyraźne życzenie kilku sieci sklepów. Co oznacza, że jednak taka metoda jest stosowana.

Decyzję o rodzaju użytej blokady podejmuje się w sklepie, w konfiguracji programu PC-Market. Służą do tego następujące parametry konfiguracji:

Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Zakupy, przeceny, zamówienia->

- ✓ Blokada dostawców na dostawach (PZ, MP)
- ✓ Blokada dostawców na zamówieniach
- ✓ Blokada ceny zakupu na dostawach (PZ, MP)

Parametry mogą mieć status:

Brak blokady – blokada narzucona przez centralę jest zawsze ignorowana bez ostrzeżenia. Centrala jednak jest informowana o niesubordynacji.

Ostrzeżenie – program pozwoli na niedozwolony zakup. Ostrzeże i poinformuje centralę, jeśli zignorujesz blokadę.

Zakaz – program nie pozwoli na złamanie blokady. Centrala nie będzie informowana, ponieważ nie będzie o czym.

Jak uporządkować te wszystkie towary?

Program PC-Market pozwala grupować towary na kilka różnych sposobów. Oczywiście, jeśli nie masz dużej ilości towarów, to możesz towarów w ogóle nie grupować. Najczęściej stosuje się grupowanie **wg asortymentów**. W bardziej wymagających sklepach (np. odzieżowych) stosuje się bardziej wymyślne metody grupowania np. wg kategorii.

Często istnieje potrzeba odfiltrowania z bazy towarów pewnych kartotek wg jakiegoś klucza. Np. jeśli chcesz uzyskać listę towarów, które są towarami gazetkowymi, albo towary takie, za których zamówienie odpowiada Marysia Kowalska. Jeśli Twój sklep prowadzi sprzedaż odzieży, to **dzięki kategoriom i parametrom** możesz np. wyszukać koszule w interesujących Cię rozmiarach.

Kategorie nie służą do podziału towarów na „drzewko asortymentów”. Mimo, że może się wydawać, że da się to zrobić, po kilku nieudanych próbach na pewno dojdiesz do wniosku, że jest to niemożliwe. Kategorie i parametry umożliwiają

---

⁷ Tzw. „drzewko asortymentów” to układ w którym np. alkohole dzielą się na nisko i wysokoprocentowe; wysokoprocentowe dzielą się na koniaki, wódki, likiery; wódki dzielą się na ziołowe, czyste, itp. W układzie drzewka nie uzyskasz równoległych podziałów na krajowe i zagraniczne, czy na gazetkowe i niegazetkowe.

grupowanie towarów w znacznie bardziej zaawansowany sposób, niż standardowy podział na asortymenty lub „drzewko asortymentów”.

Asortymenty

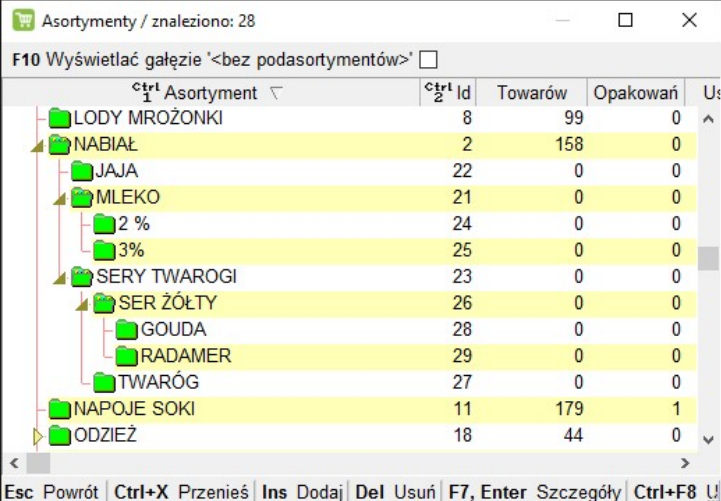
Nazywane są często grupami towarowymi. Każdy towar musi być przypisany do jakiegoś asortymentu. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie, abyś miał w sklepie tylko jeden asortyment wspólny dla wszystkich towarów.

Listę asortymentów możesz edytować w menu Towary-> Asortymenty:

Asortyment	Id	Towarów	Opakowań
<wszystkie asortymenty>		1543	20
ALKOHOL	15	1	0
ART SPOŻYWCZE	7	292	0
CUKIERNICZE	4	281	0
INNE	17	4	0
KAWA HERBATA	12	88	0
LODY MROŻONKI	8	99	0
NABIAŁ	2	158	0
NAPOJE SOKI	11	179	1
ODZIEŻ	18	36	0
DAMSKA	19	0	0
MĘSKA	5	36	0
OPAKOWANIA	13	0	18
PAPIEROSY	9	63	0
PIECZYWO CIASTA	10	90	0
PIWO	1	52	1
REKLAMÓWKI	14	3	0
RYBY KONSERWY	6	45	0
WĘDLINY KURCZAKI	3	152	0

Lista asortymentów może być zwykłą (tzw. „płaską”) strukturą, jak na rysunku powyżej. Możesz jednak ułożyć asortymenty w formę „drzewiastą”:

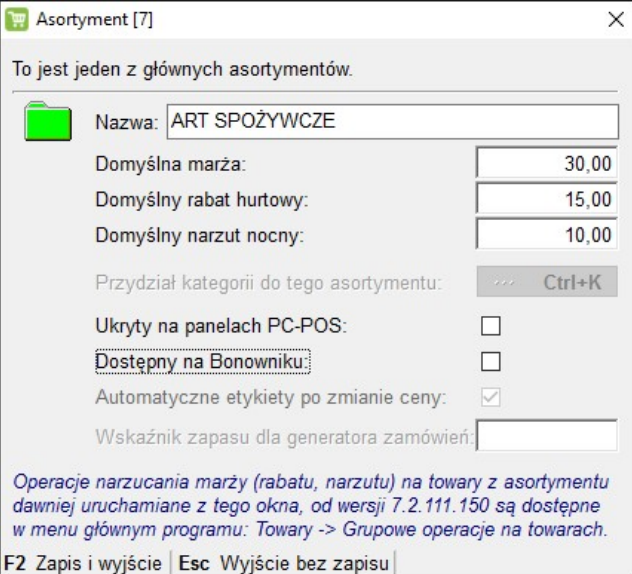

Asortyment	Id	Towarów	Opakowań	Us
LODY MROŻONKI	8	99	0	
NABIAŁ	2	158	0	
JAJA	22	0	0	
MLEKO	21	0	0	
2 %	24	0	0	
3%	25	0	0	
SERY TWAROGI	23	0	0	
SER ŻÓŁTY	26	0	0	
GOUDA	28	0	0	
RADAMER	29	0	0	
TWARÓG	27	0	0	
NAPOJE SOKI	11	179	1	
ODZIEŻ	18	44	0	

Asortymenty możesz przesuwać w obrębie drzewka przez przeciągnięcie myszką (techniką drag&drop), lub używając kombinacji klawiszy **Ctrl-X Przenieś** i **Ctrl-V Przenieś tu**.

Każdemu z asortymentów możesz wpisać domyślną marżę, rabat hurtowy i narzut nocny. Dzięki temu, podczas zakładania nowego towaru w tym asortymencie nie będziesz musiał uzupełniać tych pól, a ceny zostaną przeliczone automatycznie zaraz po wpisaniu ceny zakupu:

To jest jeden z głównych asortymentów.

Nazwa: ART SPOŻYWCZE

Domyślna marża: 30,00

Domyślny rabat hurtowy: 15,00

Domyślny narzut nocny: 10,00

Przydziel kategorii do tego asortymentu: Ctrl+K

Ukryty na panelach PC-POS:

Dostępny na Bonowniku:

Automatyczne etykiety po zmianie ceny:

Wskaźnik zapasu dla generatora zamówień:

Operacje narzucania marży (rabatu, narzutu) na towary z asortymentu dawniej uruchamiane z tego okna, od wersji 7.2.111.150 są dostępne w menu głównym programu: Towary -> Grupowe operacje na towarach.

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu

Analogicznie jak w przypadku towarów, istnieje możliwość wykonania „grupowej operacji na asortymentach”, która dostępna jest z poziomu menu **Towary-> Grupowe operacje na asortymentach**.

Parametry

Parametr to jedna z właściwości towaru np. kolor, rozmiar, pochodzenie (kraj/zagranica), sposób pakowania itp. Zobacz np. parametry spodni zdefiniowane w jednym ze sklepów:

Parametry mogą być listami wartości do wyboru (np. kolor: niebieski, czerwony, czarny, zielony), lub liczbą (np. wzrost). W powyższym przykładzie użytkownik zdefiniował jedną kartę towaru dla spodni w konkretnym rozmiarze.

Kategorie

Zauważ, że z tych samych parametrów mogą korzystać inne towary znajdujące się w sklepie. Np. jeśli w tym samym sklepie sprzedajesz zabawki, to nie możesz określić przecież np. łopatkę do piasku wzrostu! Natomiast możesz śmiało klasyfikować go wg.

parametru „kolor”. Przykładowa karta towaru dla łopatkki do piasku z tego samego sklepu będzie więc wyglądać tak:

Nowy towar

Nazwa: Łopatkka do piaskownicy

Skrót (nazwa na kasach): Łop do piaskownic

Kod:

Sw:

PKWiU:

CKU:

Status: towar - zwykły

Asortyment: ZABAWKI

Kategoria: Kolor

Jednostka miary: szt

Stawka VAT: 23 %

Cena ewidencyjna: 0,00 netto

F9 Dostawcy   Ctrl+F8 Akcyza   Ctrl+F9 Gastronomia

F4 Parametry   F5 Ceny sp.   F6 Opis dod.   F7 Stan w mag.   F8 Kody dod.

Informacje logistyczne:

Waga [kg]:

Szerokość [m]:

Wysokość [m]:

Głębokość [m]:

Składowanie: palety

Ile na palecie / warstwie:

Lista parametrów zgodna z wybraną kategorią:

Kolor: czarny

Koszty: Transportu: Przechowywania: Inne:

Uwzględniając koszty: Cena zakupu: Cena sprzedaży:

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+F3, F3 Etykieta | Ctrl+F Odczyt z zewn. bazy towaru

W zależności od **Kategorii** towaru, na zakładce F4 pojawiają się więc właściwe dla nich zestawy parametrów. Jeśli więc nie wybierzesz kategorii – na zakładce F4 nie będzie żadnych parametrów⁸. Jeśli wybierzesz kategorię **Kolor** – na zakładce pojawiają się do ustawienia parametry: „sposób pakowania”, „kraj pochodzenia”, „czy na gazetce?”.

Prawdopodobnie może wystarczyć, że zadeklarujesz tylko jedną kategorię w swojej bazie. Taką kategorię możesz następnie przydzielać wszystkim swoim towarom. Parametry (lub nawet jeden parametr) w takiej kategorii mogą zawierać uniwersalne informacje (niezależne od rodzaju/kategorii towaru), np. „czy na gazetce?”.

⁸ Lub zakładka w ogóle się nie pojawi – zobacz rozdział Wygląd karty towaru -> Zakładka „parametry”.

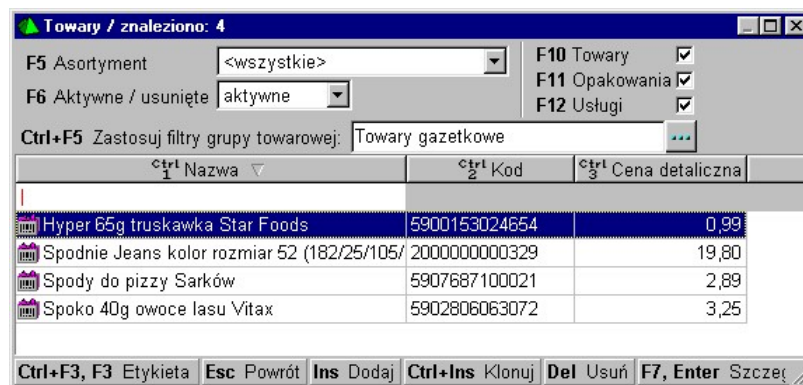

W miarę potrzeby – zawsze możesz dodawać nowe parametry do kategorii. Nawet, jeśli w tej kategorii są już towary. Wszystkie towary już istniejące w tej kategorii, będą odtąd miały te parametry na swojej liście, ale o nieustalonej wartości (to znaczy np. „czy gazetkowy” – nie będzie ustawiony ani na NIE, ani na TAK). Po zapisaniu karty towaru parametr dostanie domyślną wartość (np. „czy gazetkowy” dostanie wartość NIE).

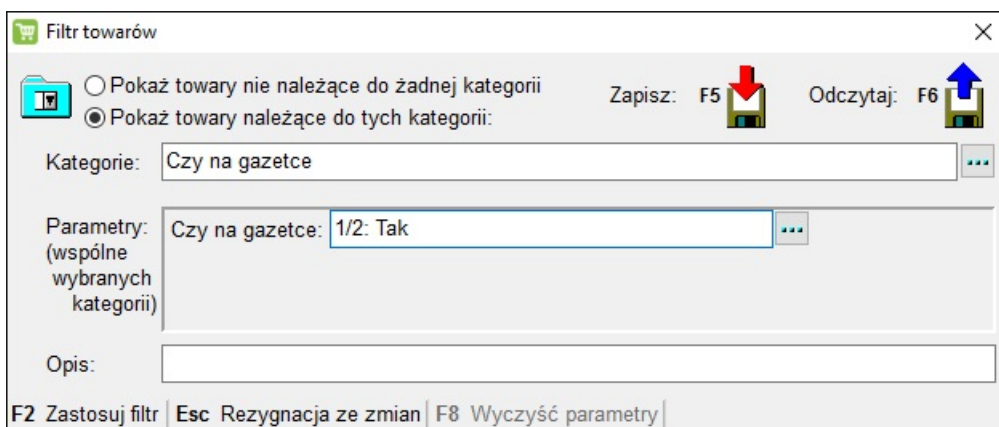
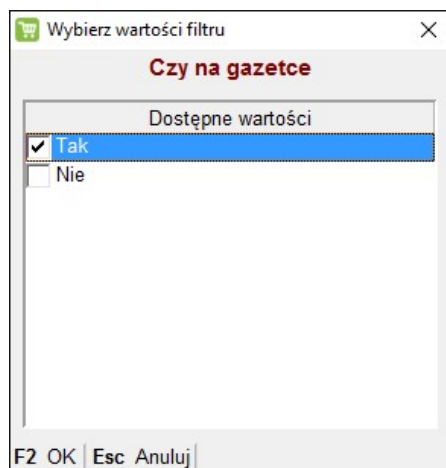
Grupy towarowe (filtry)

Filtry, to nic innego, jak uzyskanie list towarów, które spełniają pewne kryteria. Do czego służą? Na przykład chcesz teraz uzyskać wykaz wszystkich towarów, które są umieszczone na gazetce reklamowej („czy gazetkowe” = TAK). Bez względu na to, czy są to spodnie, czy słoiki z dżemem.

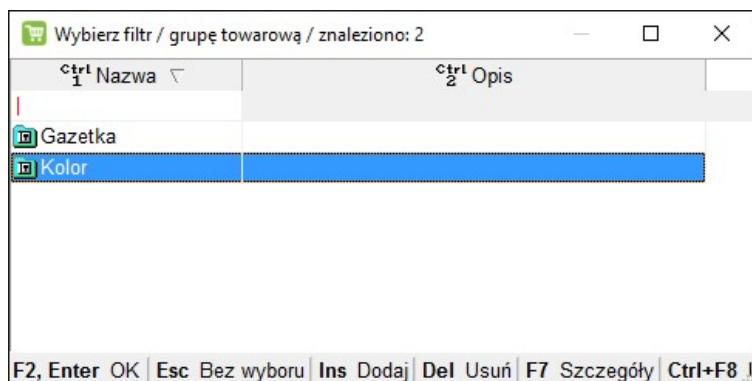
Zauważ, że na każdej liście towarów istnieje możliwość zastosowania filtru **Ctrl-F5**
Zastosuj filtry grupy towarowej:

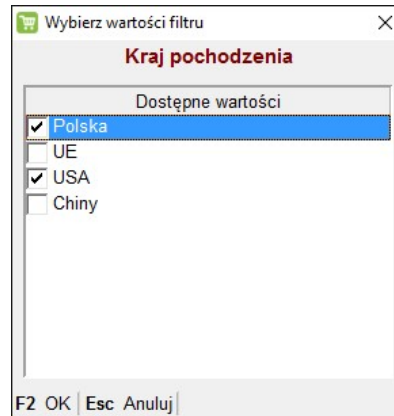
Otworzy się okienko z listą już zdefiniowanych filtrów. Jeśli nowy filtr nie jest jeszcze zdefiniowany – naciśnij klawisz **Ins Dodaj**, wypełnij pola **Nazwa i Opis**, a następnie z listy parametrów (**Ctrl+Ins Dodaj filtr**) wybierz te, które Cię interesują. W naszym przypadku będzie to **czy na gazetce?**. Otworzy się lista dostępnych wartości, a ponieważ interesują Cię tylko te towary, które mają ten parametr ustawiony na tak – zaznacz odpowiednią wartość:

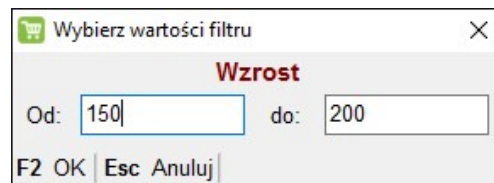
Po takim przygotowaniu filtr jest gotowy do użycia. Wystarczy wskazać go na liście i nacisnąć **Enter**:

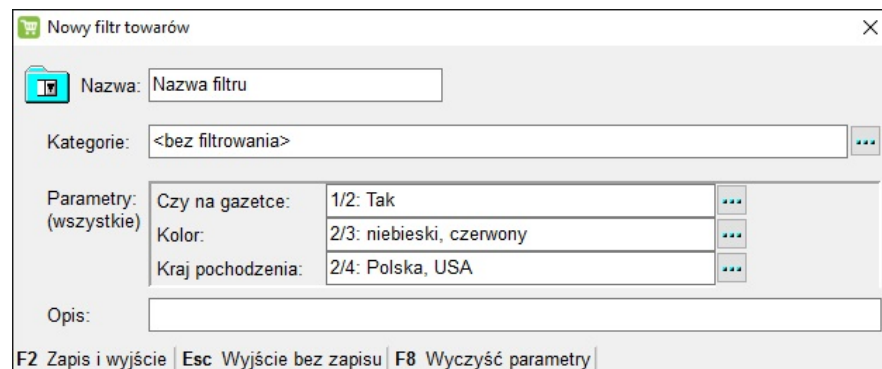
Jeśli parametr jest **listą wartości** – możesz wybrać te, które Cię interesują:

Jeśli parametr jest liczbą – możesz wskazać zakres, który Cię interesuje (w podanym poniżej przykładzie są to towary w rozmiarze dla wzrostu 179-180)

W ten sposób możesz łączyć filtry szukając np. towarów spełniających pewne kryteria

*Podział na kategorie i parametry mimo, że pozwala na dokładne sklasyfikowanie towarów – **nie zalecamy klasyfikowania każdego z 20 tys. towarów***

znajdujących się w Twoim sklepie. Program sobie oczywiście z tym poradzi „bez mrugnięcia okiem”, ale Ty sam wystrzegaj się przed poświęceniem mnóstwa bezsensownej pracy na podział, z którego być może będziesz korzystał tylko sporadycznie. Klasyfikację poprzez Parametry wygodnie i mądrze jest przeprowadzać dla max. 2000 towarów.

Artykuły (rozmiarówka)

Podział na artykuły został wprowadzony pod kątem sklepów branżowych głównie dla tzw. „Odzieżówki” (sklepów z odzieżą z obuwiem itp.). Podział na artykuły, dostarcza dodatkowe możliwości rozbudowy i automatyzacji obsługi towarów różniących się np. tylko rozmiarem.

Artykuł to np. nazwa zbioru towarów różniących się różnymi cechami. Np. w sklepach z odzieżą może to być ten sam model spodni, koszul, swetrów, sprzedawany w różnych rozmiarach, kolorach itp. Każdemu rozmiarowi towaru odpowiada osobna kartoteka towarowa i inny kod. Można powiedzieć, że **artykuł jest grupą towarów o podobnych cechach, ale różnych kodach kreskowych**. W ten sposób dany model np. spodni, czy koszul możesz "widzieć" ogólnie jako jeden towar odpowiadający artykułowi ,a oprócz tego prowadzić szczegółowo magazyn pilnując ilości rozmiarów, kolorów itp.

Możesz raportować wg artykułu np. spodnie jako towar, nie zwracając uwagi na szczegółowy podział. Dla poszczególnych rozmiarów danego artykułu możesz ustawiać poszczególne jego cechy, za pomocą edycji jednej z kartotek-rozmiarów. W pozostałych rozmiarach automatycznie zostaną one także zmodyfikowane. Jeśli chcesz ustalić wspólne elementy towarów przypisanych do danego artykułu, które chcesz zmieniać globalnie, możesz zdefiniować **Wspólne pola artykułów** w parametrach programu. Np. wybierając cenę sprzedaży podczas zmiany ceny np. przeceną w jednym towarze cena zmieni się automatycznie na pozostałych. Jeśli nie zdefiniujesz wspólnych pól, ewentualne zmiany będziesz musiał wprowadzić w każdym towarze z osobna. Artykuły możesz skutecznie wykorzystać w wybranych raportach, grupując dane o zakupach/sprzedaży. Możesz wygenerować raport zawężając tylko po artykule, co da nam informacje np. ogólnie o spodniach danego producenta, a możemy także sprawdzić szczegółowo któryś rozmiar, kolor itp.

Aby korzystać z w programie z mechanizmu „**Artykuły**” należy włączyć w parametrach programu opcję **Wykazy-> Łączenie towarów w artykuły**:

Firma	Wykazy	Zakupy, przeceny, zamówienia	Sprzedaż	Druk. fisk.	Urządzenia	Centrala	◀ ▶
Opis parametru		Wartość					
Łączenie towarów w artykuły (rozmiarówka)		tak					

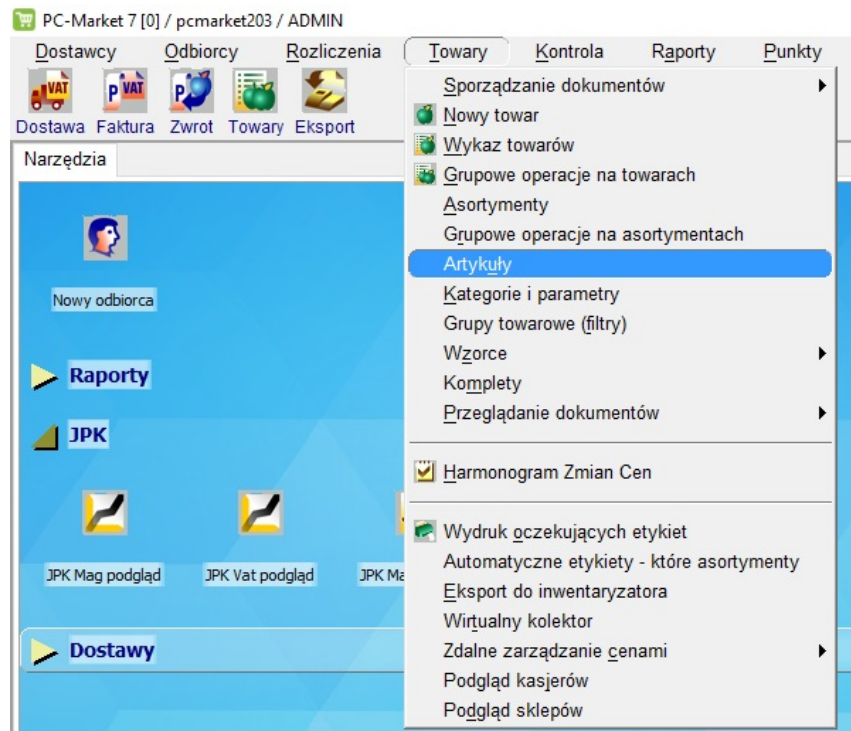

Artykuł zakładamy w menu „**Towary/artykuły**”. Po stworzeniu nazwy artykułu np. Koszule, spódnice, spodnie itp. możesz dodać cechy oparte na opisanych wcześniej **kategoriach i parametrach**. Z tego poziomu można także dodawać kolejne towary przypisując im jednocześnie cechy. Po kliknięciu menu „**Ins-Dodaj**”

Przykład:

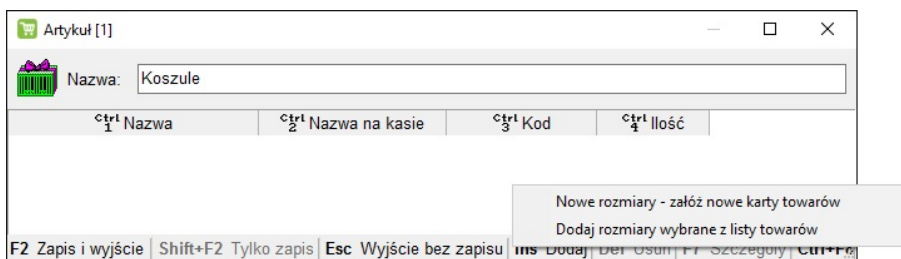
Prześledźmy przykład założenia kartotek koszul o różnych kolorach i rozmiarach zgrupowanych jako **artykuł koszula**. Zaczniemy od początku, czyli nie mamy jeszcze koszul w bazie. Będziemy tworzyć wszystkie kategorie i parametry powiązane z naszym artykułem od nowa.

Artykuły możesz edytować w pozycji menu **Towary-> Artykuły**, którą zobaczysz, jeśli prawidłowo ustawisz opisany powyżej parametr konfiguracji:

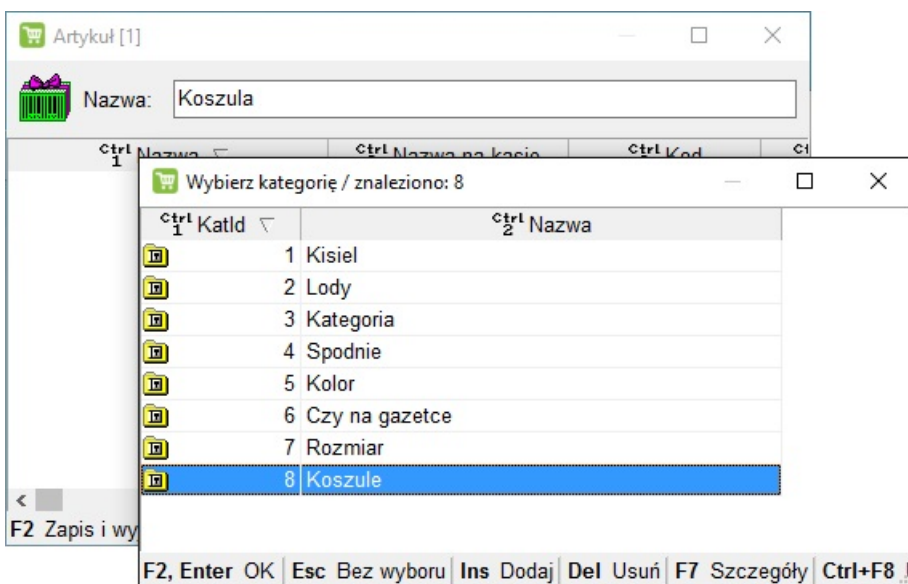

Przy pomocy klawisza **Ins Dodaj**, załóż nowy artykuł „Koszule”. Zapisz przy pomocy klawisza **Shift-F2** (bez wychodzenia z okna edycji):

Następnie utwórz nowy towar przy pomocy klawisza **Ins Dodaj**, wybierz opcję **Nowe rozmiary – załóż nowe karty towarów**. Po zaakceptowaniu otworzy się okno z kategoriami stworzonymi w programie. Możemy wybrać kategorię, jeśli utworzyłeś ją wcześniej, lub założyć nowe kategorie. W naszym przykładzie zakładamy kategorię „**koszula**” przy pomocy klawisza **Ins Dodaj**:

Przy pomocy klawisza F7 Szczegóły wejdź do edycji nowo założonej kategorii i za pomocą **Ctrl-Ins Dodaj** dodaj parametry, które koszula może posiadać. W naszym przypadku będą to: „**kolor koszuli**” i „**rozmiar**”:

Nowa kategoria

Nazwa: Koszule

Parametry: (wartości domyślne)

A Rozmiary: XXL

B Kolor: niebieski

Ctrl+Ins Dodaj | Ctrl+Del Usun | Shift+Strzałki Zmiana kolejności

Używane przy automatycznym zakładaniu kart towarów (rozmiarów) dla artykułu:

Rozmiarem jest ten parametr: Rozmiary

Format kodu przy zakładaniu rozmiarów artykułu:

Przykłady, czego można użyć w formacie kodu:

AAAA, BBB itd. - liczbowa wartość pierwszego, drugiego itd. parametru

!!!! - licznik artykułów dla jednego producenta

@@@@ - kod producenta towaru (tylko dla kodu producenta składającego się z cyfr)

\$\$\$\$ - id artykułu (sposób na użycie w kodzie unikalnej liczby, wspólnej dla artykułu)

- cyfra kontrolna EAN (dozwolona tylko jako ostatni znak formatu 13-to znakowego)

220001 - stałe cyfry przepisywane w tym miejscu do kodu.

Uwaga dot. użycia liter i znaków @, \$: jeśli liczba dłuższa niż ciąg znaków w formacie to brane są ostatnie jej cyfry. Jeśli jest krótsza, to jest uzupełniana od lewej zerami.

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | F5 Wykaz wszystkich parametrów

Parametrów typu **zakres liczb** nie należy używać przy tworzeniu artykułów (rozmiarówek). Taki typ parametru nie może być wykorzystany do automatycznego tworzenia kartotek towarów.

Parametr, który ma być naszym „rozmiarem” wybieramy w rozwijanej liście przy menu **Rozmiarem jest ten parametr** w okienku edycji kategorii. Wg niego będą zakładane poszczególne partie (artykuły). Np. jeśli wybierzesz parametr „rozmiar koszuli”, program automatycznie stworzy nam później kartoteki artykułów w takiej ilości, ile jest rozmiarów wpisanych w tym parametrze. Jeśli wybierzesz kolor, otrzymasz tyle kartotek artykułów ile jest kolorów.

Gdy wybierzesz kategorię, program poprosi Cię o wybranie producenta (możesz zrezygnować z wyboru), a następnie asortymentu, w którym zostaną założone nowe towary-artykuły. Następnie pojawi się okno, w którym musisz zdecydować o sposobie tworzenia nazw nowo zakładanych artykułów:

Dodaj rozmiary artykułu (etap 1/2)

Kategoria: Koszule
Producent: FHU SABA
Parametry: Kolor: niebieski

Tworzenie nazwy: Koszula + # + <rozmiar>

F2 Dalej | Esc Rezygnacja

W drugim etapie będziesz musiał zaznaczyć, dla których rozmiarów mają zostać założone artykuły i jakie mają mieć przypisane kody:

Dodaj rozmiary artykułu (etap 2/2)

Rozmiar	Kod główny	Końcówka nazwy
☒ XXL		# XXL
☒ XL		# XL
☒ X		# X
☒ L		# L
☒ M		# M
☒ S		# S

F2 Załóż zaznaczone rozmiary | Esc Rezygnacja | Ins Zazn. wszystkie | Del Odzn. wszystkie

Gdy naciśniesz klawisz F2 Załóż zaznaczone rozmiary program automatycznie pozakłada odpowiednie artykuły:

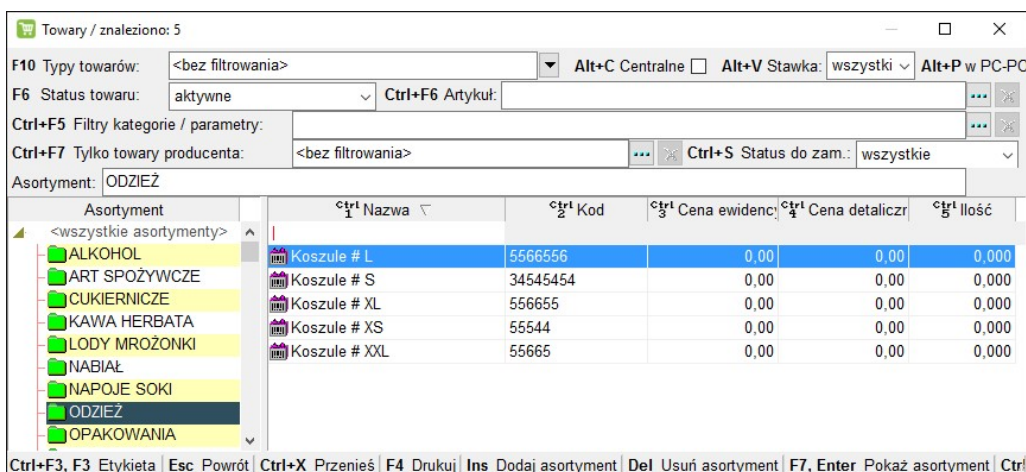
Artykuł [1]

Nazwa: Koszule

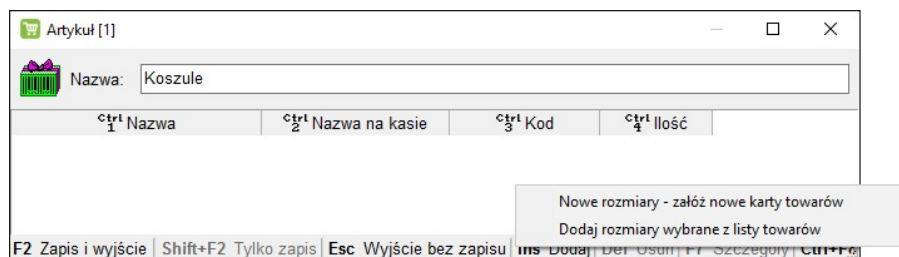
^{Ctrl 1} Nazwa	^{Ctrl 2} Nazwa na kasie	^{Ctrl 3} Kod	^{Ctrl 4} Ilość
Koszule # L	Koszule L	5566556	0,000
Koszule # S	Koszule S	34545454	0,000
Koszule # XL	Koszule XL	556655	0,000
Koszule # XS	Koszule XS	55544	0,000
Koszule # XXL	Koszule XXL	55665	0,000

F2 Zapis i wyjście | Shift+F2 Tylko zapis | Esc Wyjście bez zapisu | Ins Dodaj | Del Usuń | F7 Szcz.

Artykuły są zwykłymi towarami, które zostały założone na wykazie towarów. Możesz je zobaczyć nie tylko na wykazie artykułów, ale również na wykazie towarów:

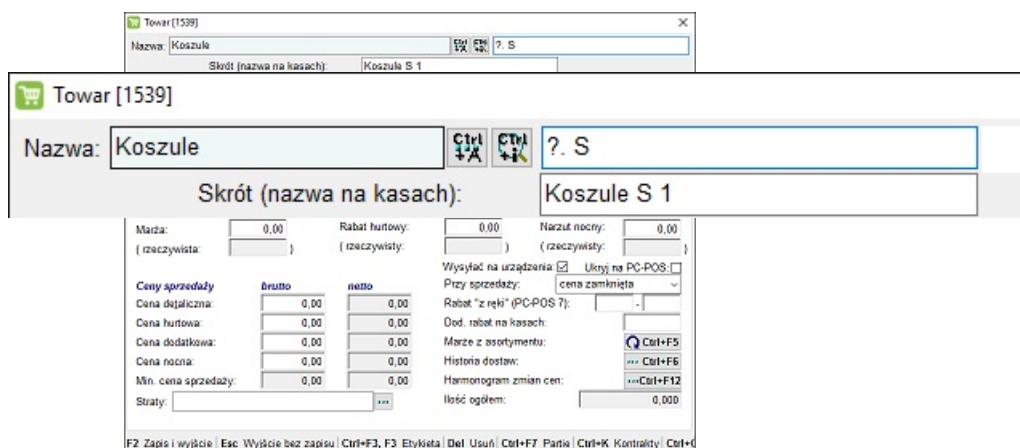
Inną możliwością przypisania istniejących towarów do artykułów jest skorzystanie z opcji **Dodaj rozmiary wybrane z listy towarów**.

W tym wypadku musisz wybrać towar już stworzony w bazie z przypisaną kategorią z parametrami i na jego podstawie może stworzyć pozostałe „rozmiary” za pomocą opcji **Nowe rozmiary-załóż nowe karty towarów**.

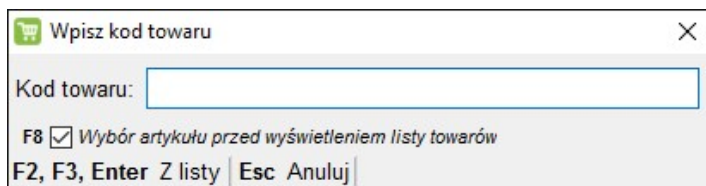
Przyjmując towar na stan przyjmujemy poszczególne towary na odpowiadającą im kartotekę w zależności od rozmiaru.

Istniejące towary możesz dodać do grupy artykułu także w kartotece towaru przy pomocy kombinacji Ctrl-A lub używając klawisza obok nazwy towaru. Po przypisaniu towaru do artykułu karta towaru wygląda jak poniżej:

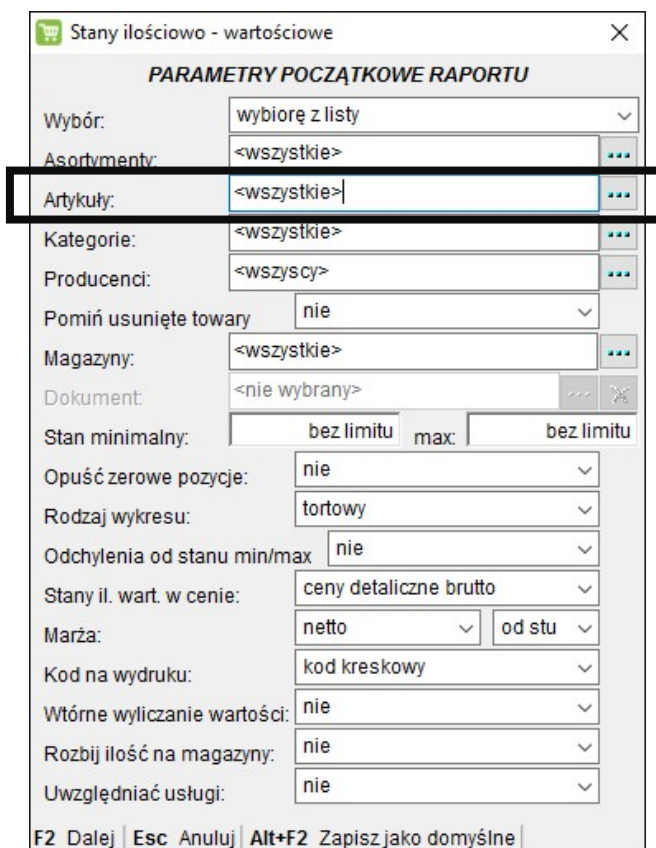

Po co ta rozmiarówka?

Podczas sprzedaży, w oknie wpisywania kodu towaru możesz zaznaczyć opcję, dzięki której najpierw pojawi się lista artykułów, a dopiero później lista odpowiadających im rozmiarów:

Na raportach możesz sporządzać statystyki zawężając wybór do wskazanych artykułów. Np.:

Kartony

Typ towaru „towar-karton” możesz wykorzystać, jeśli przyjmujesz towar w postaci kartonów zawierających stały zestaw towarów. Wiesz, że zawsze w kartonie jest np. 6 par butów - po dwie z różnego rozmiaru, cztery waty i patefon. Tak przyjęty towar (karton zawierający towary) można automatycznie rozłożyć na poszczególne kartoteki towarów za pomocą zdefiniowanej receptury. Definiowanie kartonów

Aby utworzyć karton załóż nową kartę towaru, w której pole **Status** ustaw na **towar-karton**:

Towar [1540]

Nazwa: Karton koszulek T-Shirt

Skrót (nazwa na kasach): Koszulki TShirt

Kod: 1039 Status: towar - karton

Sw: Asortyment: T-SHIRT

PKWIU: Kategorie: <nie wybrana>

Jednostka miary: szt

Stawka VAT: 23 %

CKU: Cena ewidencyjna: 500,00 netto

F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	F9 Dostawcy	Gastronomia
Marża: 50,00			Rabat hurtowy: 0,00		Narzut nocny: 0,00
(rzeczywista:)			(rzeczywisty:)		(rzeczywisty:)

Ceny sprzedaży	brutto	netto
Cena detaliczna:	0,00	0,00
Cena hurtowa:	0,00	0,00
Cena dodatkowa:	0,00	0,00
Cena nocna:	0,00	0,00
Min. cena sprzedaży:	922,50	750,00

Wysłać na urządzenia: Ukryj na PC-POS:

Przy sprzedaży: cena zamknięta

Rabat "z ręki" (PC-POS 7): -

Dod. rabat na kasach:

Marże z asortymentu: Ctrl+F5

Historia dostaw: Ctrl+F6

Harmonogram zmian cen: Ctrl+F12

Ilość ogółem: 0,000

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+F3, F3 Etykieta | Del Usun | Ctrl+F7 Partie | Ctrl+K Kontrakty | Ctrl+C

Przy zapisywaniu takiej karty towaru pojawi się pytanie o to, czy chcesz utworzyć wzorzec receptury, w którym wpiszesz, z czego ten karton się składa:

Zawartość kartonu

?

Nie zdefiniowano jeszcze zawartości kartonu.
Czy chcesz teraz zdefiniować zawartość kartonu ?

Tak Nie

Jeśli potwierdzisz, to pojawi się okno, w którym możesz utworzyć wzorzec takiej receptury. W pierwszej pozycji jest już towar (karton) oznaczony minusem, jako rozchód. Musisz teraz dodać te towary, które znajdują się w środku, wpisując ich ilość w pole **Przychód**:

LP	Towar	JM	Przychód	Rozchód	W cenie zak.	W cenie det.
1	Karton koszulek T-Shirt	szt		1,000	-500,00	0,00
2	Koszulka T-Shirt S	szt	10,000		100,00	135,30
3	Koszulka T-Shirt L	szt	10,000		100,00	135,30
4	Koszulka T-Shirt M	szt	10,000		100,00	135,30
5	Koszulka T-Shirt XL	szt	10,000		100,00	135,30
6	Koszulka T-Shirt XXL	szt	10,000		100,00	135,30
	<nowa pozycja>					

Towary zawarte w kartonie powinny być zgrupowane w jednym artykule (zobacz rozdział „Artykuły (rozmiarówka)” na str. 73).

„Rozpakowywanie” kartonów

Podczas przyjęcia towaru na magazyn np. przy pomocy dokumentu PZ, program zapyta czy rozpakować karton na poszczególne towary. Pytanie takie zostanie zadane podczas zapisu dokumentu dostawy:

Rozpakowanie kartonów

Znaleziono pozycje z przychodem kartonów.
Czy wpisać dokumenty receptury "rozpakowujące" kartony z dostawy?

Tak Nie

Pojawienie się pytania o rozpakowanie zależy od parametru konfiguracji **Propozycja**

rozpakowania kartonów z dostawy (menu Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Zakupy preceny zamówienia):

Propozycja rozpakowania/zapakowania kartonów	nigdy tylko rozpakowanie na dostawach (PZ, MP) na dostawach, zwrotach i rozbieżnościach z dostaw
--	---

Jeśli odpowiesz **nigdy** – program zapisze na magazynie tylko towar-karton w takiej liczbie sztuk, ile wprowadziłeś na dokumencie dostawy, bez rozpakowania go, tzn. że towary podane w recepturze jako „przychód” będziesz nie będą przyjęte na stan.

Jeżeli wybierzesz **tylko rozpakowanie na dostawach (PZ, MP)**, to oprócz dokumentu dostawy zostanie utworzony dokument Receptury, na którym będzie rozchód przyjętej przez Ciebie ilości kartonów i przychód odpowiedniej ilości towarów. W poniższym przykładzie przyjęto 2 kartony koszulek:

PC-Market 7 [0] / demo1 / ADMIN

Narzędzia REC/16/1

PRZEGLĄDANIE: DOKUMENT RECEPTURY nr REC/16/1

Magazyn: Magazyn 01
Data: 2016-07-27
Nr dokumentu: REC/16/1

LP	Nazwa	Przychód	Rozchód	VAT %	Cena netto	Wartość netto	Cena det br	Wartość det br
1	Karton koszulek T-Shirt	0,000	2,000	23 %	501,00	-1 002,00	924,35	-1 848,70
2	Koszulka T-Shirt S	20,000	0,000	23 %	10,00	200,00	13,53	270,60
3	Koszulka T-Shirt L	20,000	0,000	23 %	10,00	200,00	13,53	270,60
4	Koszulka T-Shirt M	20,000	0,000	23 %	10,00	200,00	13,53	270,60
5	Koszulka T-Shirt XL	20,000	0,000	23 %	10,00	200,00	13,53	270,60
6	Koszulka T-Shirt XXL	20,000	0,000	23 %	10,00	200,00	13,53	270,60
Razem:		100	2			-2,00		-495,70

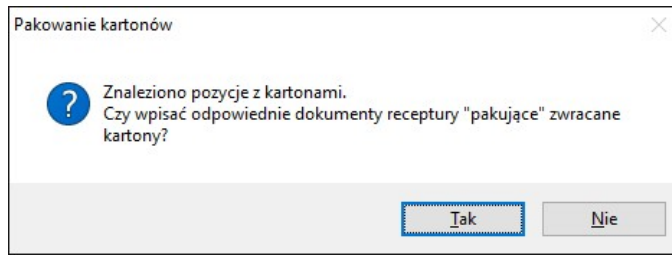
W cenach zakupu netto:
Przychód: 1 000,00
Rozchód: -1 002,00
Razem: -2,00

W cenach sprzedaży brutto:
Przychód: 1 353,00
Rozchód: -1 848,70
Razem: -495,70

Esc Zamknij | Ctrl+F3, F3 Etykieta | Shift+F3 Etykiety | F4 Drukuj | Shift+F4 Cennik | Ctrl+F6 Eksport | F7 Karta towaru | Ctrl+F8 Kolumny | F10 Zn

Trzecia wartość parametru – „na dostawach, zwrotach i rozbieżnościach z dostaw”, to rozszerzenie powyżej opisanego przykładu o obsługę dokumentów rozchodowych „Zwrot do dostawcy” oraz „Rozbieżność z dostawy”. Sporządzenie takiego dokumentu to nic innego jak zwracanie towaru, czyli automatyczne „pakowanie” kartonu.

Poniżej dokument receptury, który został automatycznie wygenerowany przy sporządzeniu zwrotu do dostawcy:

PC-Market 7 [0] / demo1 / ADMIN

Dostawcy | Odbiorcy | Rozliczenia | Towary | Kontrola | Raporty | Punkty

Edycja | Drukuj | Cennik | Usun | Karta | Zamknij | Dostawa | Faktura | Zwrot | Towary | Ekspert | Alarm | Baza | Wyjscie

Narzędzia REC/16/2

PRZEGLĄDANIE: DOKUMENT RECEPTURY nr REC/16/2

Magazyn: Magazyn 01

Data: 2016-07-27

Nr dokumentu: REC/16/2

Poziom cen: ceny ewidencyjne

LP	Nazwa	Przychód	Rozchód	VAT %	Cena netto	Wartość netto	Cena det brul	Wartość det br
1	Karton koszulek T-Shirt	1,000	0,000	23 %	501,00	501,00	924,35	924,35
2	Koszulka T-Shirt S	0,000	10,000	23 %	10,00	-100,00	13,53	-135,30
3	Koszulka T-Shirt L	0,000	10,000	23 %	10,00	-100,00	13,53	-135,30
4	Koszulka T-Shirt M	0,000	10,000	23 %	10,00	-100,00	13,53	-135,30
5	Koszulka T-Shirt XL	0,000	10,000	23 %	10,00	-100,00	13,53	-135,30
6	Koszulka T-Shirt XXL	0,000	10,000	23 %	10,00	-100,00	13,53	-135,30
Razem:		1	50			1,00		247,85

W cenach zakupu netto:		W cenach sprzedaży brutto:	
Przychód:	501,00	Przychód:	924,35
Rozchód:	-500,00	Rozchód:	-676,50
Razem:	1,00	Razem:	247,85

Esc Zamknij | Ctrl+F3, F3 Etykieta | Shift+F3 Etykiety | F4 Drukuj | Shift+F4 Cennik | Ctrl+F6 Ekspert | F7 Karta towaru | Ctrl+F8 Kolumny | F10 Zmia

Recepturę możesz również utworzyć samodzielnie, wykonując zdefiniowaną (w kartonie) recepturę w menu **Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument Receptury**.

Recepturę, którą utworzyłeś z poziomu kartoteki towaru możesz zobaczyć i edytować w menu **Towary-> Wzorce receptur**.

Jeśli nie rozpakujesz towarów z kartonu podczas przyjęcia na magazyn możesz to zrobić później w menu **Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument receptury**.

Klonowanie kartonów

W celu zaoszczędzenia czasu i pracy możesz klonować zawartość kartonu do kolejnego tworzonego w bazie. Jednak żeby dało wykonać taką operację, to musi być spełnionych kilka warunków:

- wszystkie towary z kartonu źródłowego muszą mieć **ten sam parametr 'rozmiar'** (opisany przy artykułach) i muszą mieć unikalne wartości tego parametru.
- najlepiej gdyby **wszystkie towary należały do tego samego artykułu i tej samej kategorii**, ale tego program nie sprawdza. We wskazanym artykule docelowym muszą być towary o takich samych rozmiarach (tej samej wartości parametru rozmiar-wybrany podczas edycji parametrów), co składniki kartonu źródłowego.

Klonować możesz w momencie tworzenia nowego wzorca receptury za pomocą klawisza **Ctrl+K**.

Kod kreskowy towaru

Kodem kreskowym towaru nazywamy unikalny kod towaru wpisany w pole **Kod** na karcie towaru, lub w jedno z pól na zakładce **F8 Kody dod.**

Kodem kreskowym może być dowolny ciąg liczb o długości 1-20 znaków. Po włączeniu odpowiedniego parametru konfiguracji, kod kreskowy będzie również mógł zawierać litery lub zaczynać się od 0 (zera).

*Zwróć szczególną uwagę, że niektóre kasy fiskalne (np. Elzab) traktują kody jak liczby. Dla tych kas nie ma różnicy pomiędzy kodem „012” i „12”. Dlatego w większości przypadków **nie powinno się wprowadzać kodów zaczynających się od „0”**. Tak samo z kodami zawierającymi litery – kasa zgłosi błąd przy próbie zaprogramowania takiego towaru.*

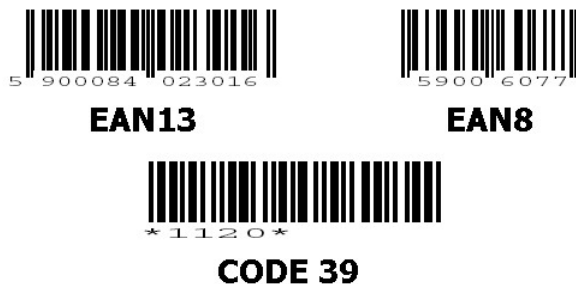
Automatyczne nadawanie kodów kreskowych

Jeśli podczas zakładania towaru nie wypełnisz pola **Kod**, to PC-Market sam zaproponuje unikalny kod kreskowy dla towaru. Sposób, w jaki możesz zdecydować, aby program tworzył kody kreskowe można ustalić w opcji **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Wykazy**.

Program może automatycznie nadać kody (par. konfiguracji **Sposób tworzenia kodu własnego**):

- ✓ **EAN13 (np. 200000000336)** – pierwsze trzy cyfry mogą się mieścić w zakresie 200 do 209 (par. konfiguracji **Przedrostek kodu własnego**). Jeśli Twój sklep jest jednym w sieci, wówczas dobrym zwyczajem jest nadawanie kodów EAN o różnych przedrostkach – innym na każdym sklepie.

- ✓ **EAN8 (np. 20900014)** - tak, jak w kodzie EAN13, trzy pierwsze cyfry mogą mieścić się w zakresie 200-209. Pamiętaj jednak, że w przypadku EAN8 masz do dyspozycji tylko cztery cyfry identyfikacji – co oznacza, że maksymalna liczba towarów oznaczonych tym kodem w Twoim sklepie to 10000.
- ✓ **Nr kolejny (np. 1001, 1003, 1004...)** – program będzie nadawał towarom kolejne numery zaczynając od liczby zdefiniowanej w par. konfiguracji **Pierwszy numer kodu własnego**. Kody krótkie są drukowane przez program na etykietkach jako CODE39. Każdy czytnik kodów kreskowych bez problemu poradzi sobie z tymi kodami.

Wszystkie kody EAN zaczynające się od **20** są przeznaczone do dowolnego wykorzystania wewnątrz Twojego sklepu. Możesz być pewny, że żaden z producentów nie ometkuje swojego towaru takim kodem.

Wszystkie kody EAN zaczynające się od przedrostków **21-29** – to tzw. kody ważne. Opisałyśmy je w dalszej części instrukcji.

Kody ważne

Kody ważne są zawsze kodami EAN13 zaczynające się od przedrostków 21-29. Oto przykładowy kod ważony:

Poszczególne sekcje tego kodu to:

- 1). Przedrostek (zawsze 21-29)
- 2). Numer towaru
- 3). Waga towaru (tutaj 250g.) lub wartość zwalonego towaru (2 zł 50gr) – część zmienna zależna od masy towaru
- 4). Cyfra kontrolna

W programie PC-Market kody ważone występują w takiej postaci, że sekcje 3 i 4 są zastąpione znakami zapytania:

Kod:

Kod ważony zaczyna swą wędrówkę zwykle na stoisku mięsnym lub warzywnym. Ekspedientka kładzie na wadze np. winogrona, nabija na wadze kod 0002, na którego podstawie waga wie, jaka jest nazwa i cena za kilogram tego towaru. Waga drukuje metkę, na której umieszcza nazwę, cenę za kilogram, wagę, cenę za tę wagę oraz – co najważniejsze: kod kreskowy, który w sekcji 3 zawiera wagę w gramach (250g.). Po dojściu do kasy fiskalnej kod ważony zostaje zeskanowany i na jego podstawie kasa od razu wie, że należy sprzedać 250g winogron o kodzie 290002???????. Następnie kasa przesyła dane o sprzedaży tego towaru do programu PC-Market w magazynie w postaci: sprzedano 250g. towaru o kodzie 290002???????

Często zdarza się, że sklep operuje towarami o kodach ważonych zaczynających się od jednego przedrostka (np. 28), lecz dostawca z zewnątrz sprzedaje towary już poważone i ometkowane (często są to wędliny na tackach) kodami ważonymi zaczynającymi się od innego przedrostka (np. 29). Program PC-Market może obsługiwać w swoim systemie równocześnie kilka różnych formatów kodów ważonych. Konfiguracji dokonuje się w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Kody ważone:**

Format kodu ważonego [2]

Nazwa: Kody29

Przedrostek (21..29): 29

Długość części stałej: 4

Identyfikator podgrupy PLU: brak

Dodatkowa cyfra kontrolna*: brak

*) cyfry kontrolne wchodzą w skład części zmiennej kodu

Część zmienna zawiera: ilość lub wagę towaru

Precyzja części zmiennej: 0.1

Format: 29SSSS?????K

Jednostka: kg

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu

W powyższej konfiguracji poszczególne pola oznaczają:

- ✓ **Nazwa** – dowolna nazwa kodu ważonego pojawiająca się na liście wyboru
- ✓ **Przedrostek** – dwie pierwsze cyfry kodu muszą się mieścić w zakresie 21 do 29. Program pozwoli na zdefiniowanie tylko jednego formatu dla każdego przedrostka. Czyli maksymalnie można zdefiniować 9 różnych formatów kodów ważonych.
- ✓ **Długość części stałej** – jest to długość sekcji 2 (numer towaru) w kodzie ważonym
- ✓ **Identyfikator podgrupy PLU** – jedna lub dwie cyfry za przedrostkiem mogą decydować o tym, na których wagach towar zostanie zaprogramowany.
- ✓ **Dodatkowa cyfra kontrolna** – niektóre formaty kodów ważonych przewidują umieszczenie drugiej cyfry kontrolnej w środku kodu (pomiędzy sekcjami 2 i 3). Cyfra ta kontroluje sekcję 3.
- ✓ **Część zmienna zawiera** – w części zmiennej może być umieszczona waga lub wartość zważonego towaru. Kasa fiskalna zna cenę towaru, więc na podstawie wagi może obliczyć wartość (wartość = cena x waga) lub jeśli w kodzie jest umieszczona wartość może obliczyć wagę (waga = wartość / cena).
- ✓ **Precyzja części zmiennej** – określa położenie kropki dziesiętnej w sekcji 3.
- ✓ **Format** – tego pola nie można edytować – w miarę „regulowania” poprzednich pól umieszcza się w nim otrzymany format kodu. W polu format poszczególne literki oznaczają: S – część stała, G – podgrupa PLU, K – cyfra kontrolna, ? – waga lub wartość towaru.
- ✓ **Jednostka** – jednostka miary

Kod ważony może być również automatycznie nadawany przez program. Zauważ, że jeśli masz zdefiniowany kod ważony o przedrostku 29 jak w przykładzie powyżej, to po wpisaniu w pole Kod samych cyfr 29 – utworzy się automatycznie pierwszy wolny kod ważony (np. 290036??????). Jeśli posługujesz się podgrupą PLU, to należy wpisać odpowiednio więcej cyfr: np. 292 spowoduje utworzenie pierwszego wolnego kodu ważonego w podgrupie 2 (np. 292036??????).

Towarom, które znajdują się na kasie nie mogą zmienić kodu...

Program posiada pewne zabezpieczenie, które polega na tym, że nie można zmienić kodu kreskowego towaru, jeśli ten znajduje się na kasie. Dlaczego tak się dzieje? Otóż na wielu kasach fiskalnych (np. Sharp, Novitus) identyfikacja kodu towaru następuje poprzez kod kreskowy. Jeśli zmienisz ten kod, to program nie będzie potrafił usunąć poprzedniego kodu z takiej kasy.

Jeśli pomyliłeś się przy wpisywaniu kodu, to najłatwiej jest dodać właściwy kod jako dodatkowy do tego towaru. Jeśli z różnych przyczyn nie chcesz lub nie możesz tego zrobić – musisz nieprawidłowy kod usunąć z kasy.

Aby zmienić kod kreskowy towaru należy kolejno:

- ✓ Usunąć ten towar ze wszystkich kas. Można to zrobić poprzez przesunięcie towaru do asortymentu niewysyłanego do żadnej kasy i puszczenie na kasę transmisji **Aktualizacja – zamknięta zmiana fiskalna** (transmisję tę można oczywiście puścić tylko przy zamkniętej zmianie fiskalnej i ściągniętym imporcie z kasy).
- ✓ Zmienić kod towaru (pole **Kod** na karcie towaru zostało odblokowane)
- ✓ Zaprogramować ten towar na kasie. Można to zrobić poprzez przesunięcie towaru z powrotem do asortymentu wysyłanego na kasę i transmisję na kasę (może być np. **Aktualizacja – otwarta zmiana fiskalna**).

Nie mogę wykorzystać kodu kreskowego towaru, który jest usunięty

Towary usunięte nie są wcale usuwane fizycznie z bazy. Blokują one dalej kody kreskowe, ponieważ baza danych jest tak skonstruowana, że nie dopuści do istnienia dwóch jednakowych kodów bez względu na to, czy są aktywne, czy usunięte.

Towary usunięte możesz zobaczyć przełączając wykaz towarów przy pomocy klawisza F6 Aktywne / usunięte.

Jeśli chcesz wykorzystać taki kod – najlepiej będzie, jeśli wejdiesz na kartę towaru usuniętego i zmienisz mu kod kreskowy na inny (możesz mu nadać inny kod

automatycznie). Sytuacja z kodami wykorzystanymi zdarza się często w przypadku wyczerpywania się puli kodów ważonych – wówczas usuniętym kodom ważonym można nadać zwykły kod kreskowy (EAN lub nr kolejny).

Kody dodatkowe towaru

Czy spotkałeś się już z galaretkami, z których wszystkie są jednakowe, a różnią się tylko smakiem i kodem kreskowym? Aż się prosiło, aby umieścić je pod jedną kartą towaru i zamawiać jako sumaryczną ilość wszystkich smaków! A pamiętasz, kiedy dostawca umieścił Ci je wszystkie w jednej pozycji na fakturze?

Kody dodatkowe, **to możliwość przydzielenia kilku kodów kreskowych do jednego towaru**. Kasy fiskalne obsługujące kody dodatkowe (np. Elzab Delta, Optimus IC System) robią to dokładnie w ten sam sposób. Nie ma tu np. możliwości przydzielania różnych cen różnym kodom kreskowym tego samego towaru. Po ściągnięciu importu danych o sprzedaży nie będziesz też wiedział ile zostało sprzedanych których kodów (kasy przesyłają tylko informację sumaryczną). Jest to cena, jaką musisz zapłacić za wielokodowość. **Jeżeli jesteś zainteresowany osobnymi statystykami dla poszczególnych kodów – musisz założyć osobne kartoteki na te towary.**

Kasy, które nie obsługują kodów dodatkowych:

Kody dodatkowe możesz zakładać również, jeśli korzystasz z kas fiskalnych, które nie obsługują kodów dodatkowych (np. Sharp, PC-POS, Elzab Alfa). Ale powinieneś pamiętać o pewnej bardzo ważnej rzeczy:

Kody dodatkowe zostaną zaprogramowane na takiej kasie jako osobne towary.

Przepisy Ministerstwa Finansów nie pozwolą Ci na założenie na kasie kilku towarów o tej samej nazwie. Program PC-Market będzie więc automatycznie dla każdego tak wysłanego „towaru” dodawał na końcu jego nazwy dwucyfrowy przyrostek zapewniający jego unikalność. Na przykład: jeśli posiadasz towar o nazwie „Chleb”, kodzie głównym 121 i kodach dodatkowych 122, 123 i 124, to na kasie zostanie on zaprogramowany jako cztery różne towary o tej samej cenie oraz następujących kodach i nazwach:

121	Chleb
122	Chleb01
123	Chleb02
124	Chleb03

Kody opakowań zbiorczych

Często zdarza się sytuacja, w której producent oznacza innym kodem kreskowym jedną sztukę towaru (np. KINDER BUENO w cenie detalicznej 1.69 zł i hurtowej 1.45 zł), a innym kodem opakowanie jajek zawierające 64 sztuki. Możesz sprzedać takie opakowanie w cenie detalicznej, ale możesz też zdecydować, że jego cena będzie niższa (np. hurtowa). Kod takiego opakowania wprowadź do karty towaru jak poniżej:

F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	F9 Dostawcy
Kod	Skrót (nazwa na kasach)	Prof. nr na kasie	Ilość w op. zb.	Poziom cen	
80052777	KINDER_BUENO_KRÓLICZKI		1,000	detaliczny	
80052784	KINDER_BUENO_ZGRZEWKA		64,000	hurtowy	
80052791	KINDER_BUENO_MIŚKI		1,000	detaliczny	

Jeśli wprowadzisz towar w taki sposób, to:

- ✓ Towar o tym kodzie zostanie zaprogramowany na kasie jako KINDER BUENO ZGRZEWKA w cenie 92,80 zł (cena hurtowa x 64 szt.).
- ✓ Sprzeda się na kasie jako 1 szt KINDER BUENO ZGRZEWKA w cenie 92,80 zł
- ✓ Podczas importu danych o sprzedaży z kasy ściągnie się on jako sprzedaż 64szt. KINDER BUENO (sztuka) w cenie hurtowej 1.45 zł/szt.

Jaka jest różnica pomiędzy rachunkiem W STU i OD STU?

Czy wiesz, że jeśli do ceny zakupu dodasz marżę, a potem od tak uzyskanej ceny odejmiesz tę samą marżę, to nie uzyskasz tej samej ceny zakupu? Na tym właśnie polega różnica pomiędzy liczeniem rachunku „W STU” i „OD STU”.

Rachunek „OD STU”:

10 zł (cena ewidencyjna) + 10% (marża) = **11.00zł** (cena detaliczna)

Rachunek „W STU”

11.00zł (cena detaliczna) – 10% (marża) = **9.90zł** (cena ewidencyjna)

Czy wiesz, że:

Jeśli na towarze masz marżę OD STU w wysokości 35% i sprzedasz ten towar komuś z rabatem 30% (liczonym zwyczajowo „W STU”), to wcale nie zarobisz 5%, tylko stracisz !? Zobacz:

100 zł + 35% = 135 zł

135 zł - 30% = 94.50 zł

Oto i wzory:

Rachunek OD STU jest dość prosty. Wystarczy dodać marżę do ceny zakupu:

$$\text{CENA DETALICZNA} = \text{CENA EWIDENCYJNA} \times (1 + \text{MARŻA}/100) \times (1 + \text{VAT}/100)$$

Rachunek W STU:

$$\text{CENA DETALICZNA} = (\text{CENA EWIDENCYJNA} / (1 - \text{MARŻA}/100)) \times (1 + \text{VAT}/100)$$

Dodatkowo, dla każdego z towarów można wykonać szybki raport obrotu. Aby go zainicjować należy wybrać **Ctrl+O** na karcie danego towaru. Raport dostępny jest tylko z poziomu karty towaru!

Karta kontrahenta

Karta kontrahenta jest drugim w hierarchii ważności (po karcie towaru) formularzem w programie PC-Market. Nową kartę kontrahenta możesz założyć np. w opcji menu **Dostawcy-> Nowy dostawca** oraz **Odbiorcy-> Nowy odbiorca**. Wykaz już założonych kart kontrahentów możesz przeglądać w opcji menu **Dostawcy-> Wykaz Dostawców** oraz **Odbiorcy-> Wykaz Odbiorców**.

Kontrahentami w programie PC-Market mogą być:

- ✓ **Dostawcy**
- ✓ **Odbiorcy**
- ✓ **Stali klienci** – czyli tacy, którzy posiadają kartę rabatową i chcesz śledzić ich z nią poczynania
- ✓ **Producenci** – służą do wskazywania producenta na karcie towaru. Często zdarza się sytuacja, że towar jednego producenta jest dostarczany do Twojej firmy przez kilku dostawców. Nazwę skróconą lub kod producenta można drukować na etykietce towaru. W znacznie szerszym zakresie z kart producentów korzysta centrala sieci sklepów, gdy w zależności sprzedaży towarów danego producenta może wynegocjować od niego lepsze warunki współpracy.
- ✓ **Sklepy** – w Twojej sieci sklepów. W sklepie ten typ służy tylko informacji i ew. wymiany towarów przy pomocy dokumentów MP/MW z innymi sklepami. Status Sklep jest w znacznie szerszym zakresie wykorzystywany w centrali sieci sklepów.

W zależności od typu kontrahenta pojawia się on na różnych wykazach kontrahentów. Np. w opcji menu **Dostawcy-> Wykaz Dostawców** pojawi się lista tylko

kontrahentów będących dostawcami. W menu **Odbiorcy -> Wykaz odbiorców** pojawią się tylko odbiorcy itd.

Jeden kontrahent może być równocześnie odbiorcą, dostawcą, producentem i sklepem w sieci. Czasem przecież zdarza się, że producent sprzedaje towar (jest więc równocześnie dostawcą), a dostawca czasem coś od Ciebie kupi (jest więc równocześnie odbiorcą).

Oto karta kontrahenta:

Nowy kontrahent

Nazwa: Sklep Spożywczy "Małgosia"
Skrót: Małgosia
Kontakty: stałe
Nazwa na przelewie: Sklep Spożywczy "Małgosia"

Kontrahent jest: dostawcą odbiorcą stałym klientem producentem sklepem w naszej sieci

F9 Sklep F10 Rabaty F12 Dane logistyczne
F4 Adresy F5 Ogólne informacje F6 Dostawca F7 Odbiorca F8 Producent

Kraj: Polska Województwo: małopolskie
Powiat: krakowski Gmina: Kraków
Ulica: Piotrkowicka Nr domu: 24 Nr lokalu:
Miejscowość: Kraków Kod pocztowy: 30-000 Poczta: Kraków
Telefon: 12 200 300 400 Fax: 12 200 300 400 NIP: 000-234-567-89
Bank: Polski
Konto: 12 3456 7890 1234 5678 9012 EMail: malgosia@sklepspozywczy.pl
Nasze konto: <używać domyślnego>
Zakład pracy chr.: nie Kod kontr.: 1233 Nr analityki: 1233

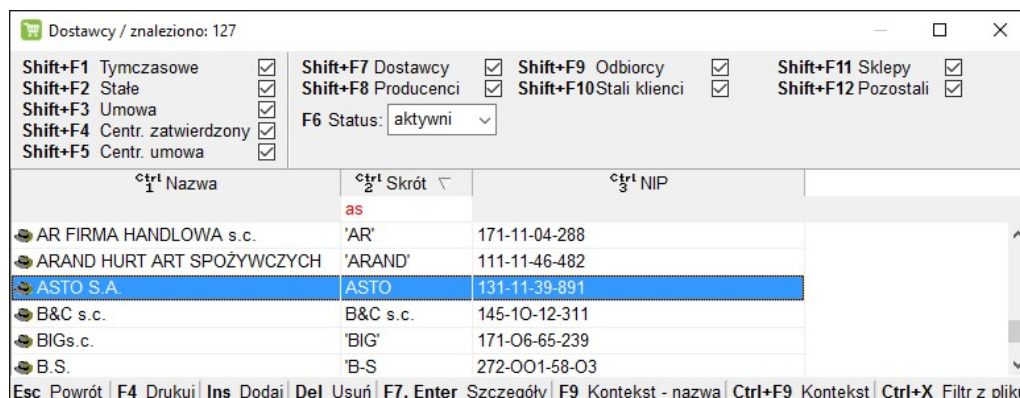
Import FTP Eksport FTP
Serwer FTP: http://ftp.insoft.com.pl User ID: insoftp PWD:
Katalog zdalny: Port: Tryb pasywny:
Katalog lokalny: C:\Dokumenty\Edi (podkatalog we wspólnym, ustawionym w konfiguracji EDI)
Sterownik EDI: PC-Market 5 (uproszczony) Timeout (ms.): 10000

F2 Zapis i wyjście Esc Wyjście bez zapisu Ctrl+N Nry rejestracyjne

Poszczególne pola mają następujące znaczenie:

- ✓ **Nazwa** – pełna nazwa kontrahenta
- ✓ **Skrót** – jeśli już kiedyś pracowałeś z programem magazynowym, to na pewno spotkałeś się z problemem wyszukiwania kontrahentów po nazwie. Pamiętasz co się działo, kiedy połowa Twoich kontrahentów miała przed nazwą przedrostek „P.H.U”? Próbowałeś alfabetycznie znaleźć tego właściwego? Niektórzy radzili sobie z problemem w ten sposób, że wpisując nazwę firmy zamiast „P.H.U. Portos” wpisywali ją jako „Portos P.H.U”. Jednak taka nazwa na fakturze VAT nie jest najszcześniejszym pomysłem. Pole **Skrót** służy właśnie do szybkiego

wyszukiwania kontrahentów po najwygodniejszej dla Ciebie nazwie. Zobacz, jak szybko można znaleźć tego właściwego posługując się kolumną „Skrót” na wykazie kontrahentów:

Dostawcy / znaleziono: 127

Ctrl+Nazwa	Ctrl+Skrót	Ctrl+NIP
AR FIRMA HANDLOWA s.c.	'AR'	171-11-04-288
ARAND HURT ART SPOŻYWCZYCH	'ARAND'	111-11-46-482
ASTO S.A.	ASTO	131-11-39-891
B&C s.c.	B&C s.c.	145-10-12-311
BIGs.c.	'BIG'	171-06-65-239
B.S.	'B-S'	272-001-58-03

Esc Powrót | F4 Drukuj | Ins Dodaj | Del Usuń | F7, Enter Szczegóły | F9 Kontekst - nazwa | Ctrl+F9 Kontekst | Ctrl+X Filtr z pliku

- ✓ **Kontakty** – (stałe lub tymczasowe) po pewnym czasie pracy z programem, przy dużej liczbie kontrahentów możesz odseparować na wykazie tych kontrahentów, z którymi miałeś styczność jednorazowo (**tymczasowe**) i bardzo dawno temu od tych, z którymi spotykasz się często (**stałe**). Trzeci typ kontrahenta to taki, z którym jesteś związany jakąś **umową** (np. na karty flotowe). Na wykazie kontrahentów, przy pomocy klawisza **F12** możesz pokazać lub schować tych kontrahentów, z którymi zetknąłeś się tylko raz.
- ✓ **Kontrahent jest** – w zależności od tego, które pola zaznaczysz, Twój kontrahent będzie się pojawiał na odpowiednich wykazach (dostawców odbiorców itd.). W miarę zaznaczania odpowiednich pól pojawiają się poniżej dodatkowe zakładki z parametrami charakterystycznymi dla tego typu kontrahenta. Np. jeśli zaznaczysz odbiorcą, to pojawi się zakładka, w której będą umieszczone cechy, które można przypisać tylko odbiorcy (rabat, który ma u nas, lista osób upoważnionych do odbioru faktury, kod karty rabatowej itd.).
- ✓ **Nazwa na przelewie** – ujednolicone przelewy charakteryzują się ograniczonym miejscem na nazwę kontrahenta. Pole to zwykle jest wypełniane automatycznie. Jeśli jednak masz problem z nazwą na przelewie – możesz użyć tych pól do nadania właściwszej nazwy kontrahenta. W celu ułatwienia edycji, pola te posiadają inną (nieproporcjonalną) czcionkę, w której każda litera jest jednakowej szerokości niezależnie, czy jest to litera „i”, czy „w”.

Wszystkie powyższe pola możesz przypisać wielu kontrahentom dzięki operacji serwisowej „Grupowe operacje na kontrahentach” dostępnej z poziomu menu Kontrola -> Operacje serwisowe. Wystarczy wskazać kontrahenta/ów, których zmiana ma

dotyczyć, a następnie uzupełnić pole, które chcemy zmienić dla zaznaczonych kontrahentów.

Grupowa zmiana danych kontrahentów

Status: usunięty

Skróć:

Kontakty: tymczasowe

Kraj:

Województwo:

Nazwa na przelewie:

Powiat:

Gmina:

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych nie

Kontrahent jest: dostawcą odbiorcą producentem

F2 OK | Esc Anuluj

Zakładka „Adresy”

F9 Sklep		F10 Rabaty		F12 Dane logistyczne	
F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent	
Adres:	Adres 1 <input type="button" value="+"/> <input type="button" value="X"/>	Domyślny:	Adres 1 <input type="button" value="v"/>		
Typ adresu:	Adres 1	Nr adresu:	1		
Województwo:	świętokrzyskie	Powiat:	kielecki		
Gmina:	Kielce				
Ulica:	Krakowska	Nr domu:	54	Nr lokalu:	
Miejscowość:	Kielce				
Kod pocztowy:	25-004	Poczta:	Kielce		
Telefon:	12 345 67 89	Fax:	12 345 67 89		
E-Mail:	malgosiakielce@sklepspozywczy.pl				
Komentarz:	Drugi sklep				

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+N Nry rejestracyjne | Ctrl+O Obrót

Główny adres firmy (ten, na jaki jest zarejestrowana firma) znajduje się na zakładce „Ogólne informacje”. Tutaj możesz wpisać adresy dodatkowe, np. sklepów jednego kontrahenta, czy adresy wysyłkowe wykorzystywane w module sklepów internetowych.

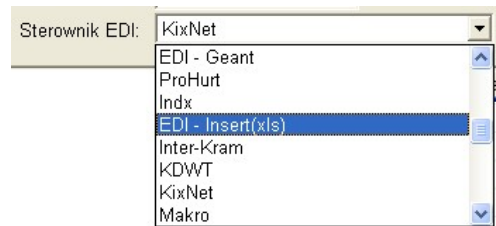
Zakładka „Ogólne informacje”

F9 Sklep		F10 Rabaty		F12 Dane logistyczne	
F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent	
Kraj:	Polska	Województwo:	małopolskie		
Powiat:	krakowski	Gmina:	Kraków		
Ulica:	Piotrkowicka	Nr domu:	24	Nr lokalu:	
Miejscowość:	Kraków	Kod pocztowy:	30-000	Poczta:	Kraków
Telefon:	12 200 300 400	Fax:	12 200 300 400	NIP:	000-234-567-89
Bank:	Polski				
Konto:	12 3456 7890 1234 5678 9012	E-Mail:	malgosia@sklepszpozywczy.pl		
Nasze konto:	<używać domyślnego>				
Zakład pracy chr.:	nie	Kod kontr.:	05050505	Nr analityki:	05050505
Import FTP Eksport FTP					
Serwer FTP:	http://ftp.insoft.com.pl	User ID:	insoftp	PWD:	...
Katalog zdalny:		Port:		Tryb pasywny:	☐
Katalog lokalny:	C:\Dokumenty\Edi	(podkatalog we wspólnym, ustawionym w konfiguracji EDI)			
Sterownik EDI:	PC-Market 5 (uproszczony)	Timeout (ms.):	10000		

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+N Nry rejestracyjne | Ctrl+O Obrót

- ✓ **Kraj, Miasto, Ulica, kod pocztowy, NIP itd...** – te pola chyba nie wymagają objaśnienia..
- ✓ **Nasze Konto** – na wydruku dokumentu dla tego kontrahenta będzie drukowane to konto **twojej firmy**, które jest tutaj wskazane. Możesz w ten sposób zdecydować, że część kontrahentów ma przelewać płatności na jedno konto, a część na inne.
- ✓ **Zakład Pracy Chronionej** – zakłady takie często wymagają osobnego traktowania w raportach finansowych. Może się zdarzyć, że Twoja Księgową zażyczy sobie np. Rejestru Zakupów VAT, ale tylko z takimi firmami.
- ✓ **Kod kontrahenta** – pole to ma znaczenie uniwersalne i czasem może się przydać w różnych specjalizowanych modułach (np. sieci sklepów). Jego przeznaczenie nie zostało precyzyjnie określone. Jeśli chcesz możesz tu wpisywać np. punkty karne swoich klientów.
- ✓ **Nr analityki** – w systemach księgowych każdy kontrahent posiada swoje własne konto analityczne. Program PC-Market nie jest programem księgowym jednak często z takimi programami współpracuje wysyłając im dane w postaci już „rozdekretowanej” na konta (zapytaj Księgową). Pole **Nr analityki** zawiera właśnie numer konta analitycznego kontrahenta.
- ✓ **Serwer FTP (i jego parametry)** – służą do ustawienia, z jakiego miejsca w Internecie mają być pobierane/wysyłane dokumenty EDI od/dla tego kontrahenta.

- ✓ **Katalog lokalny** – jest to miejsce na lokalnym dysku, w którym będą trzymane dokumenty EDI dla/od tego kontrahenta przed/po ich wysłaniu lub otrzymaniu.
- ✓ **Sterownik EDI** – jaki moduł EDI wykorzystuje ten kontrahent. Dokumenty eksportowane mechanizmami EDI będą tworzone w tym właśnie formacie. To samo dotyczy dokumentów otrzymanych od tego kontrahenta.

- ✓ **Timeout (ms)** – timeout połączenia FTP w milisekundach (1 s = 1000 ms)

Zakładka „Dostawca”

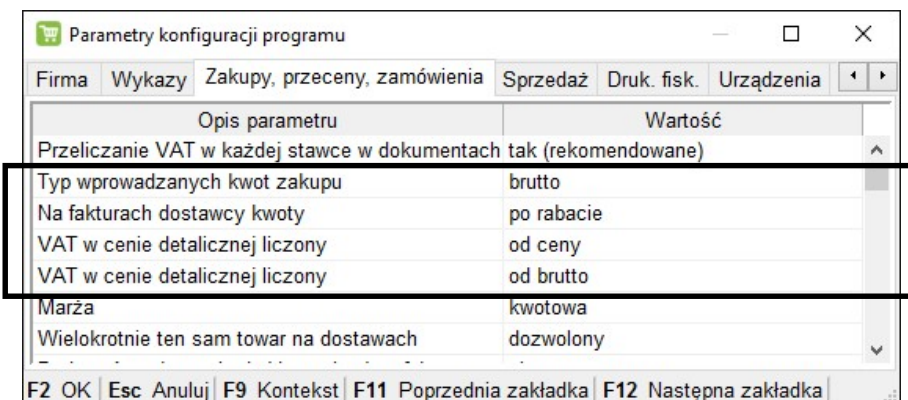
F9 Sklep		F10 Rabaty		F12 Dane logistyczne	
F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent	
Nasz rabat u dostawcy [%]:	<input type="text" value="0"/>	Dod. rabat na wszystkie towary producenta			
Ceny zakupu na fakturach:	wg konfiguracji ▾	Rabat	Producent		
Kwoty zakupu na fakturach:	wg konfiguracji ▾	0 %	Animex		
Przeliczać VAT w każdej stawce:	wg konfiguracji ▾	0 %	FHU SABA		
Forma płatności dostawcy:	gotówka ▾	0 %	Sklep Spożywczy "Małgosia"		
Termin płatności dostawcy:	<input type="text" value="0"/>				
Czas realizacji zamówienia:	<input type="text" value="1"/>				
Lista towarów tego dostawcy:	<input type="button" value="... Ctrl+F6"/>				
Całkowita blokada dostaw na sklepach:	<input type="text" value="nie"/>				

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+N Nry rejestracyjne | Ctrl+O Obrót

- ✓ **Nasz rabat u dostawcy, Forma płatności, Termin płatności** – w te pola należy wpisywać wynegocjowane z dostawcą warunki zakupu. Podczas wprowadzania faktury dostawcy oraz PZ od tego dostawcy przeniosą się one automatycznie do odpowiednich pól na fakturze. Po pierwsze ułatwią Ci wprowadzanie dokumentu, a przy okazji będziesz mógł łatwo skontrolować, czy dostawca trzyma się warunków umowy.
- ✓ **Ceny zakupu na fakturach, Kwoty zakupu na fakturach, Przeliczać VAT w każdej stawce** – są to odpowiedniki parametrów konfiguracji. Standardowo powinny być ustawione na „wg konfiguracji”. Jeśli jednak kontrahent wystawia swoje dokumenty w inny sposób, to możesz je tutaj zdefiniować. Dzięki temu nie będziesz musiał za każdym razem pamiętać, jak ustawić sposób wprowadzania

dokumentów tego kontrahenta w trakcie edycji. Wymienione tutaj parametry znajdują się w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry**, w zakładce **Zakupy, przeceny, zamówienia**:

Opis parametru	Wartość
Przeliczenie VAT w każdej stawce w dokumentach tak (rekomendowane)	
Typ wprowadzanych kwot zakupu	brutto
Na fakturach dostawcy kwoty	po rabacie
VAT w cenie detalicznej liczony	od ceny
VAT w cenie detalicznej liczony	od brutto
Marża	kwotowa
Wielokrotnie ten sam towar na dostawach	dozwolony

- ✓ **Forma płatności dostawcy** – domyślna forma płatności, jaką mamy wynegocjowaną z tym dostawcą. Zostanie automatycznie ustawiona podczas wprowadzania faktur od niego.
- ✓ **Termin płatności dostawcy** – termin wynegocjowany z tym dostawcą. Zostanie automatycznie ustawiony podczas wprowadzania faktur od niego.
- ✓ **Czas realizacji zamówienia** – pole jest wykorzystywane podczas sporządzania zamówień. Pozwala na umieszczenie na wydruku dokumentu zamówienia spodziewanej daty dostawy. Z pola korzysta również Generator Zamówień podczas automatycznego sporządzania zamówienia.
- ✓ **Lista towarów tego dostawcy** – pamiętasz listę dostawców widzianą na karcie towaru? Po naciśnięciu klawisza Ctrl-F6 możesz tutaj zobaczyć tę samą listę, ale widzianą „od strony dostawcy”. Podczas każdej dostawy automat wiąże towar z Twoim dostawcą, dzięki czemu możesz uzyskać listę towarów, które były kupowane od tego kontrahenta. Ta sama lista pojawia się podczas wprowadzania PZ, co znacznie ułatwia wyszukiwanie towarów z listy (zamiast 20 tys. towarów masz do wyboru tylko kilkadziesiąt):

Ctrl 1 Nazwa	Ctrl 2 Nazwa na kasie	Ctrl 3 Kod
alejka2	alejka3	1234567
Ananas w Puszcze 565g	Ana w Pus 565g	8003281000037
Aromaty do Ciast 10.8g	Aro do Cia 108g	1610
Aromaty do Ciast 5g	Aro do Cia 5g	603
Bakalie Do Ciast 100g.	Bak Do Cia 100g	740
Bakalie Kandyzowane 200g	Bak Kan 200g	707
Bambus w Zalewie 240g	Bam w Zal 240g	778
Barszcz Czerwony 0.5L	Bar Cze 05L	606
Barszcz Czerw Torebka Inst 65	Bar Cze Tor Ins 6	5900085004281

- ✓ **Całkowita blokada dostaw na sklepach** – opcja ta zabrania zakupów od tego dostawcy. Flaga ustawiana przez centralę sieci sklepów. Powoduje, że program nie pozwoli na wprowadzania dostaw ani zamówień towarów od tego dostawcy.

Zakładka „Odbiorca”

F9 Sklep	F10 Rabaty	F12 Dane logistyczne			
F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent	
Ma u nas rabat [%]:	10,00	Osoby uprawnione do odbioru faktur:			
Forma płatności odbiorcy:	przelew	Anna Nowak			
Termin płatności odbiorcy:	30	Jan Kowalski			
Max przekroczenie term. płatności:	15	<nowa osoba>			
Max kredyt kupiecki:	10 000,00				
Domyślny poziom cen sprzedaży:	detaliczny				
Okres rozliczeniowy:	3 miesiące				
Konto lojalnościowe:		Tylko dane stałego klienta: ... Ctrl+F7			
Data urodzenia:	1980-01-01	Zgoda na przetwarzanie danych osobowych: ☐			
Stan punktowy:	0,00	Konto "matka":			
Kod karty	Typ	Ważna od	Ważna do	Unieważniono	Posiadacz

- ✓ **Ma u nas rabat (%)** – jeśli wystawiasz fakturę takiemu odbiorcy, wówczas automatycznie każdy wpisywany towar będzie miał na niej udzielony rabat w powyższej wysokości. Pole jest wykorzystywane również podczas sprzedaży detalicznej, w mechanizmach kart rabatowych (zobacz rozdział „System lojalnościowy oparty na rabatach”, str. 307).

- ✓ **Forma płatności, Termin płatności** – podczas sporządzania Faktury VAT dla tego odbiorcy wypełnią się automatycznie identyczne dwa pola na fakturze.
- ✓ **Max. przekroczenie terminu płatności** – często Twoja cierpliwość kończy się, jeśli Twój odbiorca zbyt długo zalega z zapłatą faktury. Program PC-Market, podczas sporządzania faktury skontroluje zaległości Twojego kontrahenta i jeśli zbyt długo zalega on z płatnościami może zablokować jej wystawienie. W powyższym przykładzie, stanie się tak, jeśli jakkolwiek faktura będzie niezapłacona w 28 dni od daty wystawienia (14 dni terminu płatności + 14 dni przekroczenia). Sposób reakcji programu na nierzetelnych odbiorców możesz ustawić w konfiguracji: **Kontrola -> Konfiguracja-> Parametry-> Sprzedaż-> Gdy przekroczony termin płatności**. Program może wówczas tylko ostrzegać o zaległościach, przyblokować sprzedaż „na termin” (tylko gotówka) lub całkiem zablokować sprzedaż.
- ✓ **Max kredyt kupiecki** – jest to najwyższa wartość, na jaką mogą opiewać zaległości tego kontrahenta łącznie z aktualnie wystawianą fakturą. Jeśli np. kontrahent ma ustawiony max. kredyt na 3000 zł, zaległe faktury opiewają na 2900 zł (nawet jeśli są jeszcze „w terminie”), i próbuje dokonać następnego zakupu na 500 zł, to program zareaguje podobnie, jak w poprzednim przypadku. Różnica polega tylko na tym, że może zaproponować zapłatę gotówką 400 zł, a 100 zł (3000zł – 2900zł) pozwoli jeszcze dodać do płatności „odroczonej”. Do ustawienia reakcji programu służy parametr **Gdy przekroczony limit kredytu kupieckiego**.
- ✓ **Osoby uprawnione do odbioru faktur** – jeśli wystawiasz fakturę swojemu odbiorcy, to dzięki tej liście zamiast po raz kolejny wpisywać (i przekreślać) czyjeś nazwisko – możesz je wybrać z listy.
- ✓ **Domyślny poziom cen sprzedaży** – w jakich cenach ma być sporządzany dokument sprzedaży dla tego kontrahenta
- ✓ **Okres rozliczeniowy** – ustalony czas z klientem, w którym będziesz mu wystawiał fakturę za wydane w tym czasie towaru na podstawie dokumentów magazynowych (np. WZ).
Na przykład: ustalasz okres rozliczeniowy 90 dni. W kwietniu (bez różnicy czy jest to początek czy koniec miesiąca) 2016 sporządzasz fakturę sprzedaży. Na liście WZ tego kontrahenta dostępne są tylko WZ ze stycznia, lutego oraz marca 2016 r.
- ✓ **Nr karty stałego klienta** – (rabatowej). Niektóre modele kas rejestrujących mają możliwość rejestrowania utargów ze stałymi klientami. Zwykle jednak kasy nie pamiętają imienia i nazwiska każdego klienta. Rejestrują i przesyłają do programu jedynie informację o mniej więcej takiej treści: *„klient o kodzie karty 12345 dokonał u nas zakupów za 100 zł i udzieliłam mu 3 zł rabatu”*. Po otrzymaniu takiej informacji, dzięki polu **Nr karty** program może powiązać przesłany przez kasę kod karty z nazwiskiem kontrahenta, a Ty możesz prowadzić ranking swoich klientów. Nr karty jest również wykorzystywany w rabatowym

module lojalnościowym – zobacz rozdział „System lojalnościowy oparty na rabatach”, strona

- ✓ **Karta aktywna** – możesz unieważnić kartę stałego klienta ustawiając to pole na NIE. O blokadzie zostanie poinformowana kasa i nie pozwoli na rejestrację rabatu⁹.
- ✓ **Termin ważności karty** – pole informacyjne. Na razie nie jest wykorzystywane przez program.
- ✓ **Poziom rabatu** – Do niektórych typów kart rabatowych jest przydzielony poziom (zwykle 0-9). Dzięki temu nie ma konieczności wpisywania na kartę rabatową procentowego rabatu. Jeśli więc nadejdzie dzień, że będziesz chciał dodać jeden procent wszystkim swoim stałym klientom – nie będziesz musiał wymieniać kart rabatowych. Wystarczy, że przekonfigurujesz kasy.
- ✓ **Karta-matka** – pole wykorzystywane w rabatowym systemie lojalnościowym
- ✓ **Wiek** – wiek posiadacza karty. Może być wykorzystany na kasach samoobsługowych.

Zakładka „Producent”

F9 Sklep		F10 Rabaty		F12 Dane logistyczne	
F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent	
Lista towarów tego producenta:		... Ctrl+F8			
Licznik artykułów:		1			
F2 Zapis i wyjście		Esc Wyjście bez zapisu		Ctrl+N Nry rejestracyjne	
				Ctrl+O Obrót	

- ✓ **Lista towarów tego producenta** – klawisz, przy pomocy którego możesz zobaczyć/dodać listę towarów pochodzących od tego producenta. Aby dodać takie towary wystarczy kliknąć **Ins Dodaj** i wybrać z listy towary. Jeden towar może być przypisany do dwóch producentów.
- ✓ **Licznik artykułów** – w formie automatycznie nadawanego kodu (w artykule), na karcie kategorii, można dodawać wykrzykniki (znaki !!!!!) oznaczające cyfry, w które w kodzie umieszczona zostanie wartość licznika artykułów z karty producenta. Jak stworzyć własną konfigurację nadawania kodów opisane zostało w karcie sporządzanej kategorii:

⁹ Nie wszystkie kasy obsługujące karty rabatowe posiadają tę funkcję. Obecnie możliwość tę mają tylko kasy PC-POS i EuroPos.

Nowa kategoria

Nazwa:

Parametry:
(wartości domyślne)

Ctrl+Ins Dodaj | Ctrl+Del Usuń | Shift+Strzałki Zmiana kolejności

Używane przy automatycznym zakładaniu kart towarów (rozmiarów) dla artykułu:

Rozmiarem jest ten parametr:

Format kodu przy zakładaniu rozmiarów artykułu:

Przykłady, czego można użyć w formacie kodu:
AAAA BBB itd. - liczbowa wartość pierwszego, drugiego itd. parametru
!!!! - licznik artykułów dla jednego producenta
@@@ - kod producenta towaru (tylko dla kodu producenta składającego się z cyfr)
\$\$\$\$ - id artykułu (sposób na użycie w kodzie unikalnej liczby, wspólnej dla artykułu)
- cyfra kontrolna EAN (dozwolona tylko jako ostatni znak formatu 13-to znakowego)
220001 - stałe cyfry przepisywane w tym miejscu do kodu.

Uwaga dot. użycia liter i znaków @, \$: jeśli liczba dłuższa niż ciąg znaków w formacie to brane są ostatnie jej cyfry. Jeśli jest krótsza, to jest uzupełniana od lewej zerami.

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | F5 Wykaz wszystkich parametrów

Pole licznika widoczne jest tylko, jeżeli jest włączony parametr konfiguracji: **Wykazy-> Łączenie towarów w artykuły**

Zakładka „Sklep”

F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent
F9 Sklep		F10 Rabaty		F12 Dane logistyczne
Nr sklepu w sieci:	<input type="text" value="2"/>	Najbliższy import towarów i kontrahentów:		<input type="text" value="petyny"/>
Nr seryjny bazy sklepu:	<input type="text"/>	Min. data zmian w kolejnym imporcie:		<input type="text" value="2016-07-29"/>
Rola sklepu w sieci:	<input type="text" value="sklep własny"/>	Użytkownicy:		<input type="text" value="<brak>"/>
Kraj:	<input type="text"/>	Opiekunowie:		<input type="text" value="<brak>"/>
Magazyn:	<input type="text"/>	Ostatni import aktualny na:		<input type="text"/>
JPCmPepl: EDI sklep->centrala:	<input type="text" value="wg konfigurac."/>	Data bilansu otwarcia:		<input type="text"/>
JPCmPepl: EDI centrala->sklep:	<input type="text" value="wg konfigurac."/>	Ostatni eksport:		<input type="text"/>
Nr obcy sklepu:	<input type="text"/>	Ostatni potwierdz. eksport:		<input type="text"/>
Parametry:	<input type="text"/>			
Blokada zakł. własnych:		towarów ☐ prasy ☒		

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+N Nry rejestracyjne | Ctrl+O Obrót

Zakładka jest wykorzystywana tylko w centrali sieci sklepów. W sklepie **nie ma żadnego zastosowania**.

- ✓ **Nr sklepu w sieci** – Ot: Numer sklepu w sieci.
- ✓ **Nr seryjny bazy sklepu** – numery seryjne baz sklepów w sieci muszą być unikalne. Nie mogą wystąpić dwa sklepy o tym samym numerze.
- ✓ **Rola sklepu w sieci** – parametr jest związany z centralą sieci sklepów (Konsola Kupca). Sklep może być "własny" lub "franczyzowy", co potem wiązać się może z nieco innymi cenami zakupu wysyłanymi na sklep. Parametr ma znaczenie przy współpracy z centralą sieci sklepów, która dla sklepów franczyzowych może wysłać do sklepów w miejsce cen zakupu - ceny sprzedaży.
- ✓ **Kraj** –
- ✓ **Magazyn** - parametr jest związany z centralą sieci sklepów (Konsola Kupca). Decyduje o tym, na jaki magazyn mają być zapisywane kopie dokumentów tego sklepu.
- ✓ **JPcmRepl: EDI sklep-> centrala / centrala-> sklep** - parametr jest związany z centralą sieci sklepów (Konsola Kupca). Parametr definiuje sposób wysyłania / odbierania plików EDI do/z sklepu/centrali
- ✓ **Nr obcy sklepu**
- ✓ **Parametry**
- ✓ **Najbliższy import towarów i kontrahentów** – centrala może, poprzez zmianę tego pola poprosić sklep o przesłanie kompletnej listy towarów i kontrahentów.
- ✓ **Min. Data zmian w kolejnym imporcie** – parametr jest związany z centralą sieci sklepów (Konsola Kupca). Centrala ustala nim datę, od której, przy najbliższym eksporcie danych do centrali zostaną wysłane wszystkie zarejestrowane w bazie sklepu dokumenty.
- ✓ **Ostatni import aktualny na** – do jakiej daty, godziny sklep przysłał swoje dane. Inaczej mówiąc, na ile aktualne są dane ze sklepu.
- ✓ **Data bilansu otwarcia** – data ostatniego Bilansu Otwarcia wykonanego w sklepie
- ✓ **Ostatni eksport** – kiedy była wykonywana ostatnia transmisja z centrali do sklepu
- ✓ **Ostatni potwierdzony eksport** – którą ostatnią transmisję sklep potwierdził. Jeśli sklep nie potwierdzi przyjęcia danych z centrali, to będzie ona ponownie przesyłać te informacje.
- ✓ **Blokada zakładania własnych towarów/prasy** – zaznaczamy, czy sklep może wprowadzać do swojej bazy nowe towary / prasę.

Zakładka „Dane logistyczne”

F4 Adresy	F5 Ogólne informacje	F6 Dostawca	F7 Odbiorca	F8 Producent
F9 Sklep		F10 Rabaty		F12 Dane logistyczne
Rodzaj wysyłki:	<input type="text" value="poczta priorytetowa"/>	<input type="button" value="+"/>	Za pobraniem:	<input type="text" value="tak"/>
Kurier:	<input type="text" value="firma kurierska"/>	<input type="button" value="+"/>		
Koszt dostawy/wysyłki:	<input type="text" value="20,00"/>	Koszt pobrania:	<input type="text" value="0,00"/>	
Nr. przesyłki:	<input type="text"/>	Kod kraju:	<input type="text" value="PL"/>	
Osoba kontaktowa:	<input type="text" value="Jan Kowalski"/>	Telefon kontaktowy:	<input type="text" value="12 345 67 89 0"/>	
EEmail kontaktowy:	<input type="text" value="jan@kowalski.pl"/>	Nr. rozliczeniowy:	<input type="text"/>	
Komentarz:	<input type="text"/>			
Uwagi:	<input type="text"/>			
Notatki:	<input type="text"/>			
Realizacja zamówienia przez:	<input type="text" value="Paragon / WZ-ka paragonowa"/>			

F2 Zapis i wyjście | Esc Wyjście bez zapisu | Ctrl+N Nry rejestracyjne | Ctrl+O Obrót

Na zakładce znajdują się parametry związane najczęściej z realizacją zamówień przez sklep internetowy. Dane te mogą być wysyłane do zewnętrznego programu obsługi sklepu internetowego lub wykorzystywane podczas realizacji wpływających stamtąd zamówień. Zasady współpracy ze sklepem internetowym opisano w rozdziale [Wymiana danych ze sklepem internetowym](#), oraz w dodatkowej dokumentacji umieszczonej na naszej stronie internetowej.

Dodatkowo, dla każdego z kontrahentów można wykonać szybki raport obrotu. Aby go zainicjować należy wybrać **Ctrl+O** na karcie kontrahenta. Raport dostępny jest z tylko z poziomu karty kontrahenta!

Dokumenty

Dokumenty służą do rejestrowania wszelkich OPERACJI, które są dokonywane w sklepie. Dokumentem jest zarówno dostawa towarów (PZ), jak i polecenie przelewu, remanent czy faktura VAT. Również utargi z kas fiskalnych są rejestrowane w programie jako dokumenty mimo, że nie można ich dowolnie edytować.

Zdecydowana większość dokumentów jest bezpośrednio powiązana z towarami. Jedne (jak np. PZ) dostarczają towar na magazyn, inne (jak np. Faktura VAT) rozchodują towar z magazynu. Jeszcze inne (jak np. Remanent) korygują stan towaru w magazynie.

Rzadziej używanymi dokumentami są takie, które nic nie wnoszą do stanu towaru w magazynie, jednak mają znaczenie z punktu widzenia innych statystyk w programie. Na przykład dokumenty KP/KW.

Dokumenty można jeszcze podzielić na takie, które:

- ✓ **są powiązane z konkretnym dostawcą**, np. PZ, Faktura Dostawcy, MP. W większości możesz je sporządzać i edytować w pozycji menu **Dostawcy**.
- ✓ **są powiązane z konkretnym odbiorcą**, np. Faktura Własna, WZ, MW. Możesz je sporządzać i edytować w pozycji menu **Odbiorcy**.
- ✓ **mogą być powiązane z dostawcą lub odbiorcą**. Np. KP, KW, Obrót Opakowaniami. Takie dokumenty możesz sporządzać i edytować zarówno w menu **Dostawcy, Odbiorcy** oraz **Rozliczenia**.
- ✓ **nie są powiązane z żadnym dostawcą ani odbiorcą**. Są to np. dokumenty: Remanent, Strata, Przecena, PW, RW lub utargi na kasie fiskalnej. Dokumenty takie można edytować w pozycji menu **Towary**.

*Jeśli pracujesz w sklepie spożywczym, gdzie sprzedaż jest rejestrowana przy pomocy kas fiskalnych, to zdecydowanie najczęściej wystawianym przez Ciebie dokumentem będzie z pewnością PZ (menu: **Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dostawa Fakturowana**). Wówczas towar będzie „wchodził” na magazyn przy pomocy dokumentu PZ, a „wychodził” z magazynu poprzez sprzedaż na kasach fiskalnych.*

*Jeśli pracujesz w hurtowni, to najczęściej wykorzystywanym przez Ciebie dokumentem będzie z pewnością Faktura Własna (menu: **Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Sprzedaż fakturowana**), oraz PZ. Wówczas towar będzie „wchodził” na magazyn przy pomocy dokumentu PZ, a „wychodził” poprzez sprzedaż na fakturę VAT.*

Standardowa zakładka dokumentu

Podczas edycji, dokumenty pojawiają się jako formularze na tzw. „zakładkach” w głównym oknie programu. Jeśli chcesz dowiedzieć się czegoś więcej o formularzach lub zakładkach zobacz rozdział **Poruszanie się w programie**. Dzięki zakładkom **możesz równocześnie edytować kilka dokumentów**. Jeśli chcesz, to nie wychodząc z dokumentu możesz zaglądnąć do wykazu towarów lub ściągnąć import z kas. Pomiedzy otwartymi dokumentami możesz przechodzić przy pomocy klawiszy **F11**, **F12**. Jeśli chcesz przejść do głównego menu – naciśnij **lewy Alt**. Pomiedzy poszczególnymi polami dokumentu możesz się poruszać przy pomocy klawiszy **Strzałka w dół**, **Strzałka w górę**.

Oto przykładowy formularz/zakładka dokumentu:

PC-Market 7 [0] / demo1 / ADMIN

Narzędzia FV/16/13

NOWY DOKUMENT: FAKTURA VAT nr FV/16/13

Odbiorca: DARIAN s.c.
ZABŁOCIE, KRAKÓW 10-701 KRAKÓW
NIP: 117-102-11-65

Magazyn: Magazyn 01

Data wystawienia: 2016-07-29

Data sprzedaży: 2016-07-29

Termin płatności: 0 / 2016-07-29

Forma płatności: gotówka

Nr dokumentu:

Rodzaj rachunku: faktura VAT

Typ sprzedaży: dla kontrahenta

Poziom sprzedaży: ceny detaliczne

LP	Nazwa	Ilość	Cena brutto	VAT %	Wartość brutto	Rabat %
1	Baleron Prasowany z Indyka	20,000	12,70	8 %	254,00	0,00
2	Aromaty do Ciast 10.8g	17,000	5,05	8 %	85,85	0,00
3	Ser Żółty Salami	10,000	12,91	8 %	129,10	0,00
Razem:		47			468,95	

Aktualny rabat: 0,00

Razem netto: 434,21

Razem VAT: 34,74

Razem brutto: 468,95

Do zapłaty: 468,95

Zapłacono: 468,95

Suma wcześniej fakturowanych zaliczek: 0,00

Faktura zaliczkowa: nie, ostatnia faktura dla tej sprzedaży

F2 Zapis | Esc Zamknij bez zapisu | Ctrl+F3, F3 Etykieta | Shift+F3 Etykiety | Shift+F4 Cennik | F5 Asortyment | Shift

Znajdź na dokumencie pole .

Jeśli staniesz na nim kursorem i naciśniesz klawisz **Enter** – będziesz mógł dodać nowy towar na dokument.

Niektóre dokumenty mogą być powiązane z kilkoma innymi. Np. Faktura Własna może być powiązana z dokumentami WZ. W tym przypadku, przy pomocy pola możesz „wciągnąć” kilka WZ na Fakturę Własną.

Dokument może być w dwóch trybach: **edycji** i **przeglądania**. W trybie przeglądania dokument można tylko oglądać i drukować. Tryb przeglądania charakteryzuje się tym, że wszystkie pola dokumentu są w kolorze szarym. W tym trybie dokument znajduje się jeśli otworzysz go z opcji **Przeoglądanie dokumentów**. Aby przełączyć dokument w tryb edycji – naciśnij klawisz **F10**.

Jak wprowadzić dostawę?

Wprowadzanie dostaw jest podstawową i najbardziej czasochłonną operacją w sklepie. Dzięki wprowadzaniu dokumentu dostawy, program uzyska wiele informacji o towarze w sklepie, a w szczególności:

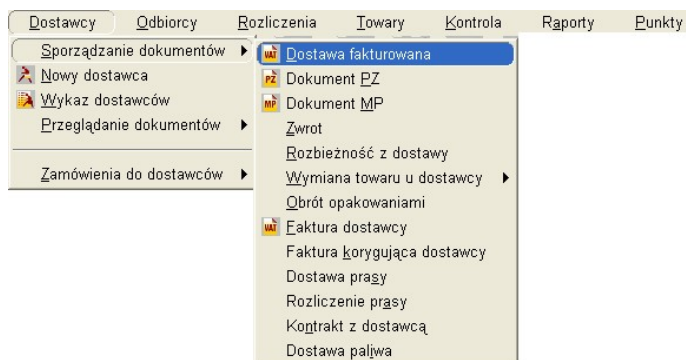
- ✓ jaki jest bieżący stan towaru w magazynie
- ✓ w jakich cenach towar był kupowany
- ✓ kiedy nastąpiła dostawa i w jakich ilościach
- ✓ kto był dostawcą danego towaru
- ✓ i wiele innych informacji, które przydadzą się np. do sporządzenia zamówienia do dostawcy

Najczęściej Twoi dostawcy **przywożąc towar wręczają Ci od razu fakturę**. Czasem jednak zdarzają się sytuacje, gdy faktura nie przychodzi razem z towarem. Na przykład piekarnie często przez cały tydzień dostarczają pieczywo i dopiero **na koniec tygodnia wystawiają zbiorczą fakturę** za cały tydzień. Dostawcy prasy robią jeszcze inaczej: w poniedziałek przywożą gazety, we wtorek przywożą następne, ale zabierają z powrotem te z poprzedniego dnia, które się nie sprzedały. W środę znowu przywożą następne zabierając te niesprzedane z poprzedniego dnia i tak dalej... A w sobotę wystawiają **fakturę na te gazety, które zostały przez Ciebie sprzedane w ciągu całego tygodnia**. I jak się tu doliczyć? Zobacz dalej:

Od razu z towarem dostałem Fakturę VAT

To najczęściej wykonywana operacja w całym programie. Do wprowadzania dostaw służy opcja menu **Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dostawa fakturowana**:

Wprowadzając otrzymaną od dostawcy Fakturę VAT w rzeczywistości musisz wprowadzić dwa różne dokumenty:

- ✓ **Dokument PZ** – (Przyjęcie Zewnętrzne) jest to dokument zawierający pozycje towarowe. Po jego wprowadzeniu zostaną zaktualizowane stany magazynowe towarów, ich ceny detaliczne i ceny zakupu. Z tego powodu **dokument PZ należy do grupy dokumentów magazynowych**.
- ✓ **Faktura dostawcy** – ten dokument nie zawiera pozycji towarowych. **Jest kopią Faktury VAT otrzymanej od dostawcy**. Wprowadzasz tutaj przede wszystkim informacje o: terminie płatności, sposobie zapłaty, numerze oryginalnej faktury dostawcy, zapłaconej kwocie. Wprowadzona tutaj Faktura dostawcy jest również ważna z fiskalnego punktu widzenia. Otóż dopóki nie dostaniesz od dostawcy faktury VAT za otrzymane towary nie możesz jej umieścić w Rejestrze Zakupów VAT, a tym samym nie możesz odliczyć sobie podatku VAT od dokonanych zakupów. Dlatego też **Faktura dostawcy należy do grupy dokumentów finansowych**.

Popatrz na menu powyżej. Zauważyłeś trzy znajome już pozycje:

- ✓ **Dostawa fakturowana**
- ✓ **Dokument PZ**
- ✓ **Faktura Dostawcy**

*Pozycja menu **Dostawa fakturowana**, to nic innego, jak edycja kolejno po sobie następujących dokumentów: **PZ**, a następnie **Faktura dostawcy**. Jeśli więc wybrałbyś opcję menu **Dokument PZ**, a następnie **Faktura dostawcy** zrobiłbyś dokładnie to samo, co w opcji **Dostawa fakturowana**.*

*Dlaczego więc osobno wprowadzać **Dokument PZ** i **Fakturę dostawcy**? Czy to nie jeden i ten sam dokument? Otóż nie! Co będzie, kiedy dostawca z towarem nie przywiezie Ci faktury, lecz **Dowód Dostawy**? Jutro przecież przyjedzie z nowym towarem i fakturą zawierającą zarówno wczorajszą, jak i dzisiajszą dostawę.*

Po uruchomieniu opcji menu **Dostawa fakturowana** musisz wybrać dostawcę, od którego wprowadzasz tę dostawę. Jeśli dostawcy nie ma na wykazie możesz go dodać klawiszem **Insert**. Po wybraniu dostawcy pojawi się całkiem nowy dokument PZ:

PC-Market 7 [0] / demo1 / ADMIN

Dostawcy Odbiorcy Rozliczenia Towary Kontrola Raporty Punkty

Zapisz Rezygnacja Cennik Karta Dostawa Faktura Zwrot Towary Eksport Alarm Baza Wyjście

Narzędzia PZ/16/32

NOWY DOKUMENT: DOSTAWA nr PZ/16/32

Dostawca: ASTO S.A. Magazyn: Magazyn 01
MAKABRA 15, KRAKÓW 11-752 KRAKÓW Data: 2016-07-29
NIP: 131-11-39-891 Nr dokumentu:

LP	Nazwa	Ilość	Cena bez rab.	Cena netto	VAT %	Wartość netto	Cena
	<nowa pozycja>						

Udzielono rabatu: 0,00 PO Netto: 0,00
Wycalcowanie podatku od wartości: NETTO VAT: 0,00
Faktura: Zamówienia: Brutto: 0,00

F2 Zapis Esc Zamknij bez zapisu Ctrl+F3, F3 Etykieta Shift+F3 Etykiety Shift+F4 Cennik F5 Asortyment Ctrl+

Przejdź na pole towaru **<nowa pozycja>**. Po drodze **nie** wpisuj numeru faktury VAT dostawcy w pole **Nr dokumentu**!

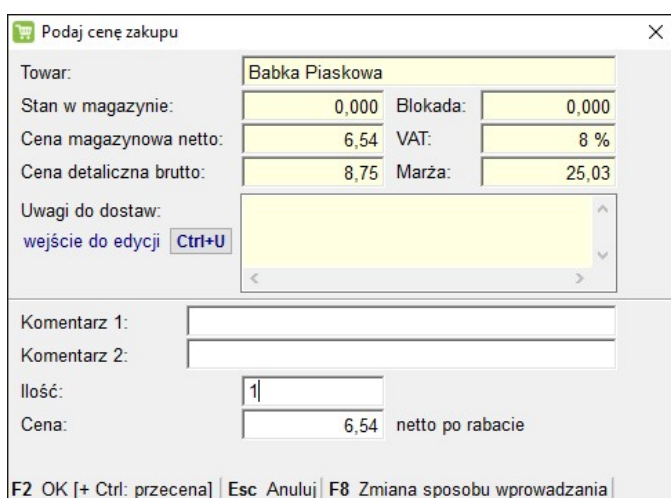
Stojąc na polu **<nowa pozycja>** możesz zeskanować kod kreskowy wpisywanego towaru (jeśli używasz czytnika RS) lub nacisnąć klawisz **Enter** i w małym okienku zeskanować lub wpisać kod kreskowy towaru:

Możesz pominąć to okno zmieniając parametr Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Inne – „Okno 'kod towaru' przed listą towarów na „pomijać”

Jeśli nie wprowadzisz kodu możesz nacisnąć **Enter**, a następnie wybrać towar z wykazu towarów. Jeśli zeskanujesz kod kreskowy, ale takiego towaru nie będzie jeszcze w bazie – program poinformuje Cię o tym. Możesz wówczas nacisnąć klawisz Insert, aby natychmiast założyć nową kartę dla tego towaru.

Po wybraniu właściwego towaru rozpoczynasz edycję pozycji towaru w okienku edycyjnym:

Górny fragment okienka z polami zaznaczonymi na żółto służy tylko do podglądu – w celach informacyjnych. Możesz zobaczyć tu m.in. poprzednią cenę detaliczną towaru, bieżącą marżę. Pole „Uwagi do dostaw” możesz wykorzystać do wpisania informacji, która będzie się pojawiała przy każdym wprowadzaniu dostawy tego towaru.

Dolny fragment okienka z białymi polami służy do wprowadzania informacji o ilości i cenie zakupu towaru. Część dolna może zmieniać swój wygląd w zależności od operacji jaką wykonasz. Jeśli na przykład zmienisz cenę zakupu towaru, to okienko zmieni się proponując nową cenę detaliczną sprzedaży:

Towar:	Babka Piaskowa		
Stan w magazynie:	0,000	Blokada:	0,000
Cena magazynowa netto:	6,54	VAT:	8 %
Cena detaliczna brutto:	8,75	Marża:	25,03
Uwagi do dostaw:	<input type="text"/>		
wejście do edycji	Ctrl+U		
Komentarz 1:	<input type="text"/>		
Komentarz 2:	<input type="text"/>		
Zmiana ceny zakupu z:	6,54	na:	8,00 netto
Przewidywana nowa cena magazynowa:	8,00 netto		
Zmiana ceny detalicznej z:	8,75	na:	10,80 brutto
Marża rzeczywista detaliczna:	25,00		

F2, Enter OK | Esc Pozostaw 8,75

Wprowadzanie towaru przez wartość

Często zdarza się, że faktura od dostawcy ma cenę sprzedaży podaną w bardzo skomplikowany sposób (np. cena wyjściowa, od której trzeba odjąć rabat procentowy).

Zamiast więc wprowadzać cenę towaru – możesz wprowadzić jego wartość, a program sam obliczy cenę zakupu towaru (dzieląc wartość przez ilość).

Przy niskich cenach i ułamkowych ilościach towarów może się też zdarzyć, że wartość towaru w programie będzie się o kilka groszy różnić od tej podanej na fakturze dostawcy. Wtedy też możesz skorzystać z możliwości wprowadzania wartości zamiast ceny towaru.

Do zmiany sposobu wprowadzania ceny służy przycisk **F8** *Zmiana sposobu wprowadzania*. Po naciśnięciu klawisza **F8** okienko zmieni się tak, że będziesz mógł **zamiast ilości podać wartość wprowadzonych towarów**.

Wprowadzanie towaru przez cenę/wartość brutto

Zdarza się, że na dostarczonej przez dostawcę Fakturze VAT wszystkie podane ceny i wartości są podane jako brutto (zawierają podatek VAT). Możesz wprowadzić wartości brutto po zmianie parametru konfiguracji w opcji menu: **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Zakupy i przeceny-> Typ wprowadzanych kwot zakupu**

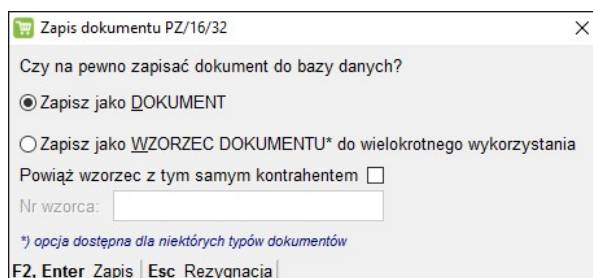
Podczas wprowadzania cen towarów wprowadzaj zawsze rzeczywistą cenę (lub wartość) po jakiej kupujesz towar po uwzględnieniu wszystkich rabatów.

Zatwierdzone w okienku ceny: **zakupu i detaliczna**, po zapisaniu dokumentu **PZ** zostaną przepisane do karty towaru w pozycje: **cena ewidencyjna i cena detaliczna**. Jeśli po zapisaniu dokumentu PZ puścisz transmisję na kasę, wówczas cena na kasie zostanie uaktualniona.

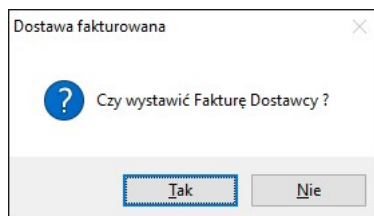
Ponadto, jeśli zmienisz cenę detaliczną towaru, który był na stanie magazynowym przed dostawą, to dodatkowo po zapisie dokumentu zostanie wygenerowany zamrożony dokument **Przecena**, który przeceni zalegający w magazynie towar ze starej na nową cenę detaliczną.

Po wprowadzeniu wszystkich towarów sprawdź, czy sumaryczna wartość Twojego dokumentu PZ zgadza się z wartości dostarczonej Faktury VAT. Jeśli wszystkie wartości się zgadzają zatwierdź dokument klawiszem **F2**. Program jeszcze się upewni, zadając Ci pytanie:

Zapisanie dokumenty jako wzorzec pozwoli Ci na uniknięcie wpisywania takich samych dostaw za każdym razem. Będziesz mógł utworzyć nowy dokument na podstawie takiego wzorca i tylko poprawiać niektóre pozycje.

Jeśli zapiszesz jako dokument, pojawi się następne okienko z pytaniem:

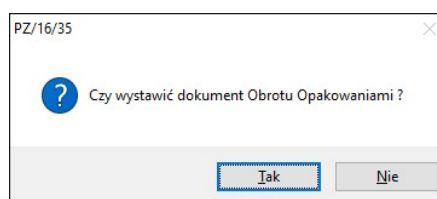
Jeśli teraz odpowiesz **Nie** - sporządzanie dostawy zakończy się na właśnie stworzonym dokumencie PZ. Taki sam efekt osiągnąłbyś sporządzając tę PZ z pozycji menu **Dokument PZ**.

*Nic się strasznego nie stanie jeśli teraz odpowiesz **Nie**. Zawsze będziesz mógł wystawić brakującą fakturę w pozycji menu **Faktura dostawcy**.*

Jeśli na pytanie odpowiesz **Tak** - otworzy się następną zakładką z nowo stworzoną Fakturą dostawcy. Zauważ, że dokument jest już wypełniony i właściwie gotowy do zatwierdzenia. Jeszcze tylko wpisz numer faktury VAT od dostawcy w pole **Nr dokumentu**, możesz jeszcze poprawić **Formę płatności** i **Kwotę zapłaty**, zatwierdź przez **F2** i gotowe!

Czasem towary zawarte na dokumencie PZ są powiązane z opakowaniami zwrotnymi w tzw. „tandemy”. Np. Coca-Cola jest powiązana z butelką zwrotną (jak zrobić takie powiązanie opisaliśmy w dziale „Karta towary – sekcja „Opis dodatkowy”). Zwykle na PZ umieszczasz tylko Coca-Colę. Jeśli tak jest, to przy zapisie dokumentu PZ program zada Ci pytanie:

Jeśli odpowiesz Tak, to zostanie wystawiony dodatkowy dokument Obrotu Opakowaniami, na którym będą umieszczone same opakowania. Po wystawieniu faktury dostawcy zarówno PZ, jak i Obrót Opakowaniami zostaną umieszczone na fakturze.

Zakładka tej faktury będzie jeszcze pozostawać na ekranie, dopóki nie naciśniesz klawisza **Esc**.

PC-Market 7 [0] / demo1 / ADMIN

Dostawcy Odbiorcy Rozliczenia Towary Kontrola Raporty Punkty

Zapisz Rezygnacja Dostawa Faktura Zwrot Towary Eksport Alarm Baza Wyjście

Narzędzia PZ/16/35 OPAK/D/16/3 FD/16/10

NOWY DOKUMENT: FAKTURA DOSTAWCY nr FD/16/10

Dostawca: AGENCJA MARKETINGOWA
BRACI 23/45, WIELICZKA 22-120 WIELICZKA
NIP: 183-120-71-61

Magazyn: Magazyn 01

Data wpływu: 2016-07-29

Data wystawienia: 2016-07-29

Data sprzedaży: 2016-07-29

Nr dokumentu:

Termin płatności: 0 / 2016-07-29

Forma płatności: gotówka

Do zapłaty: 19,52

Zapłacono: F9 19,52

Wartość opakowań: 3,00

Koszt transportu: 0,00

Wyciszenie wartości z dokumentów: F3

WARTOŚCI W CENACH ZAKUPU				WARTOŚCI W CENACH SPRZEDAŻY			
VAT %	Netto	Podatek	Brutto	VAT %	Netto	Podatek	Brutto
23 %	0,00	0,00	0,00	23 %	0,00	0,00	0,00
22 %	16,00	3,52	19,52	22 %	16,30	3,60	19,90
8 %	0,00	0,00	0,00	8 %	0,00	0,00	0,00
5 %	0,00	0,00	0,00	5 %	0,00	0,00	0,00
0 %	0,00	0,00	0,00	0 %	0,00	0,00	0,00
ZW	0,00	0,00	0,00	ZW	0,00	0,00	0,00
razem:	16,00	3,52	19,52	razem:	16,30	3,60	19,90

F2 Zapis | Esc Zamknij bez zapisu | F5 Pokaż pozycje | Ctrl+T Dod. teksty | Ctrl+Z Zamrożenie | F12 Menu | Alt+N Narzędzia | Alt+I K...

Płatność za fakturę

Jeśli **Formą płatności** będzie gotówka, a w **Terminie płatności** pozostawisz 0, wówczas program automatycznie wystawi dokument **KW** będący dokumentem zapłaty za fakturę dostawcy (no bo przecież właśnie zapłaciłeś dostawcy gotówką za fakturę). Jeśli w pole Zapłacono wprowadzisz tylko część kwoty do zapłaty, wówczas tylko na tę część zostanie wystawiony dokument KW. Właśnie zapłaciłeś dostawcy tylko część należności za fakturę.

Jeśli podasz kilkudniowy termin płatności – wtedy dokument KW nie zostanie wystawiony, a cała należność wyląduje w wykazie rozliczeń do zapłaty (zobacz rozdział **Rozliczenia**).

Może się jeszcze zdarzyć sytuacja, że **wcześniej wystawiłeś dokument KW** dostawcy. Dostawca już sobie poszedł, a Ty dopiero teraz wprowadzasz dostawę. W takiej sytuacji w oknie zapłaty wskaż KW zaliczkowe:

Data	Nr dokumentu	Forma płatn.	Kwota płatności	Inne dokumenty	Ten dokument
2012-01-10	KW120110/4	KW	100,00	0,00	100,00

Pozostałe pola faktury dostawcy

- ✓ **Rodzaj rachunku** – oprócz faktury VAT możesz przecież zakupić towar na zwykły rachunek (na placu). Jeśli jest to zakup na zwykły rachunek, wówczas pamiętaj, że mimo, że kupiłeś towar bez VAT-u, to przy sprzedaży naliczasz go w całości. Zakup taki nazywamy też „nieopodatkowanym”. Może to być też faktura typu MP (mały podatnik), wewnątrzwspólnotowe nabycie towaru, import spoza UE, a także odwrotne obciążenie
- ✓ **Typ zakupu** - Podczas wprowadzania faktury dostawcy niekoniecznie musi być ona powiązana z dokumentem PZ. Na przykład, jeśli otrzymałeś fakturę za malowanie sklepu, czy za naprawę lodówki, to nie ma tutaj czego wprowadzać na stan towaru. Jeszcze innym rodzajem faktury jest faktura VAT RR¹⁰ (rolnika), a także wszystkie te rodzaje faktur mogą być później osobno wykazywane w **Rejestrze Zakupów VAT**.
- ✓ **Wykaz dokumentów** – chodzi o dokumenty „składające się na fakturę”. Mogą to być dokumenty **PZ, Obroty Opakowaniami, Zwroty**. Np. podczas sporządzania Dostawy Fakturowanej wprowadzony przez Ciebie dokument PZ jest tutaj umieszczony. Możesz tutaj samodzielnie dodawać lub usuwać inne dokumenty. Wartości faktury będą się automatycznie zmieniać.

¹⁰ Faktura VAT RR – to bardzo nietypowy sposób dokumentowania zakupu na fakturę VAT płodów rolnych od Rolnika. W normalnych warunkach to sprzedawca powinien wystawić Ci fakturę VAT. Jednak w przypadku Rolników zasada jest taka, że **to Ty wystawiasz za Rolnika fakturę**, drukujesz i wręczasz ją Rolnikowi. Takie faktury noszą osobną numerację i nazywają się „Faktura VAT RR”.

- ✓ **Tabela stawek VAT** – możesz tutaj wprowadzić lub poprawić kwoty podsumowania faktury w rozbiciu na stawki VAT – zarówno w cenach zakupu, jak i sprzedaży.
- ✓ **Klawisz** Wyliczenie wartości z dokumentów: F3 przywraca wszystkie zmiany, jakich dokonałeś w powyższych tabelkach na takie, jakie wynikają z wprowadzonych powyżej dokumentów dostaw.
- ✓ **Do zapłaty** – czasem zdarza się, że wartość do zapłaty nie zgadza się z rzeczywistą wartością faktury.
- ✓ **Zapłacono** – ile już zapłacono za tę fakturę. Dopóki wartości **Do zapłaty** i **Zapłacono** nie będą takie same – dopóty w module Rozliczenia ta faktura będzie Ci zalegać na wykazie dokumentów niezapłaconych. Przy pomocy klawisza **F9** możesz dodać do wartości pola Zapłacono wcześniej wpłacone przez tego klienta zaliczki.

Dostawy przychodzą codziennie, ale Faktura VAT raz w tygodniu

Taka sytuacja występuje często we współpracy np. z piekarniami. Codziennie rano kierowca przywozi Ci pieczywo. Razem z nim dostarcza Ci **Dowód Dostawy** lub inny dokument magazynowy z wykazem produktów. Pod koniec tygodnia przywozi **Fakturę VAT**, na której znajdują się wszystkie zakupione przez Ciebie produkty z całego tygodnia.

Codziennie musisz wprowadzać dostawy pieczywa, aby stan magazynowy pieczywa w komputerze był zgodny ze stanem w sklepie. Dokonuj tego sporządzając dokumenty **PZ (Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument PZ)**. Tak sporządzony dokument nazywamy „Luźną PZ”. Wykaz takich dokumentów PZ, do których nie została jeszcze wystawiona faktura VAT możesz zobaczyć na wykazie **Raporty-> Finansowe-> Luźne PZ/WZ**.

Pod koniec tygodnia należy „wciągnąć” wszystkie PZ na zbiorczą Fakturę dostawcy i sprawdzić, czy obliczona w programie suma z całego tygodnia zgadza się z tą obliczoną przez Twoją dostawcę.

W tym celu w pozycji menu **Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura dostawcy** otwórz nową fakturę. Przejdź na pole <nowy dokument> i naciśnij klawisz **Enter**. Zobaczysz okienko z listą wszystkich dokumentów PZ tego dostawcy:

Wciągnij dokument na fakturę dostawcy / wybrano 4 z 4

F5 Magazyn: <wszystkie> F10 Kontrahent: ASTO S.A.
F6 Aktywne / usunięte: aktywne F11 Data: od 2016-07-29
Ctrl+F5 Dok. z towarem:

Ctrl 1	Data	Ctrl 2	Nr dokumentu	Ctrl 3	Kontrahent	Ctrl 4	Zak brutto
☒	2016-07-29	PZ	16/41		ASTO S.A.		15,34
☒	2016-07-29	PZ	16/34		ASTO S.A.		0,69
☒	2016-07-29	PZ	16/33		ASTO S.A.		198,07
☒	2016-07-29	PZ	16/32		ASTO S.A.		8,64

F2 OK | Esc Anuluj | F4 Drukuj | Ins Zaznacz wszystko | Del Odznacz wszystko | F7 Szczegóły | Ctrl+F8 Ustaw

Wybierz dokumenty **PZ**, które chcesz wciągnąć na fakturę i naciśnij **Enter** / **F2 OK**. Po wciągnięciu wybranych dokumentów, pojawią się one w okienku w lewym dolnym rogu na **Fakturze dostawcy**, a wartości samej faktury będą zawierały sumę wszystkich wciągniętych dokumentów.

PC-Market 7 [0] / demo1 / ADMIN

Dostawcy Odbiorcy Rozliczenia Towary Kontrola Raporty Punkty

Zapisz Rezygnacja Dostawa Faktura Zwrot Towary Eksport Alarm Baza Wyjście

Narzędzia FD/16/12

NOWY DOKUMENT: FAKTURA DOSTAWCY nr FD/16/12

Dostawca: ASTO S.A.
MAKABRA 15, KRAKÓW 11-752 KRAKÓW
NIP: 131-11-39-891

Magazyn: Magazyn 01

Data wpływu: 2016-07-29
Data wystawienia: 2016-07-29
Data sprzedaży: 2016-07-29

Rodzaj rachunku: faktura VAT
Typ zakupu: towary handlowe

Nr dokumentu:
Termin płatności: 0 / 2016-07-29
Forma płatności: gotówka
Do zapłaty: 222,74
Zapłacono: F9 222,74
Wartość opakowań: 0,00
Koszt transportu: 0,00

LP	Typ	Data	Numer dokumentu
1	PZ	2016-07-29	PZ/16/32
2	PZ	2016-07-29	PZ/16/33
3	PZ	2016-07-29	PZ/16/34
4	PZ	2016-07-29	PZ/16/41

Wyczenie wartości z dokumentów: F3

WARTOŚCI W CENACH ZAKUPU				WARTOŚCI W CENACH SPRZEDAŻY			
VAT %	Netto	Podatek	Brutto	VAT %	Netto	Podatek	Brutto
23 %	0,56	0,13	0,69	23 %	0,69	0,16	0,85
8 %	205,60	16,45	222,05	8 %	255,00	20,50	275,50
5 %	0,00	0,00	0,00	5 %	0,00	0,00	0,00
0 %	0,00	0,00	0,00	0 %	0,00	0,00	0,00
ZW	0,00	0,00	0,00	ZW	0,00	0,00	0,00
razem:	206,16	16,58	222,74	razem:	255,69	20,66	276,35

F2 Zapis | Esc Zamknij bez zapisu | F5 Pokaż pozycje | Ctrl+T Dod. teksty | Ctrl+Z Zamrozenie | F12 Menu | Alt+N Na

Teraz tylko uzupełnij brakujące pola faktury (datę, termin płatności i numer dokumentu) i możesz ją zapisać przez **F2**.

Codziennie dostają nowy towar zwracając wczorajszy

Taka sytuacja występuje w przypadku takich towarów, jak prasa. Dostawca codziennie przywozi Ci nową partię gazet, równocześnie zabiera te, których nie zdołałeś sprzedać wczoraj. W jednym dniu wystawia Ci zarówno dokument dostawy na nową partię, jak i dokument zwrotu na starą. W rezultacie to on pokrywa straty związane z niesprzedanymi towarami.

Do obsługi prasy służą specjalne dokumenty **Dostawa prasy** i **Rozliczenia prasy**. Zasada działania została obszernie opisana w rozdziale „Rozliczanie prasy”, str. 136.

Każdego dnia musisz więc wprowadzić zarówno dokumenty **PZ**, jak i dokumenty **Zwrotów** na zwrócone towary. Zwroty możesz wprowadzić w opcji menu: **Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Zwrot**.

Kiedy otrzymasz fakturę od dostawcy – jak w poprzednim rozdziale musisz sporządzić **Fakturę dostawcy** (w opcji menu: **Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura dostawcy**). Na liście luźnych dokumentów (<nowy dokument>) pojawią się również zwroty:

Data	Nr dokumentu	Kontrahent	Zak brutto
2016-08-01	ZWFD/16/4	ASTO S.A.	-324,00
2016-08-01	ZWFD/16/3	ASTO S.A.	-54,00
2016-07-29	PZ/16/41	ASTO S.A.	15,34
2016-07-29	PZ/16/34	ASTO S.A.	0,69
2016-07-29	PZ/16/33	ASTO S.A.	198,07
2016-07-29	PZ/16/32	ASTO S.A.	8,64
2016-07-28	PZ/16/40	ASTO S.A.	25,58
2016-07-27	PZ/16/39	ASTO S.A.	244,46
2016-07-26	PZ/16/38	ASTO S.A.	242,40

Klawiszem **Enter** wybieraj kolejno dokumenty, które chcesz wciągnąć na fakturę. Z kolejnymi dokumentami postępuj dokładnie tak samo. Po wciągnięciu wszystkich **PZ** i **Zwrotów**, pojawią się one w okienku na **Fakturze dostawcy**, a wartość samej faktury będą zawierała sumę wszystkich wciągniętych dokumentów.

Sprawdź, czy uzyskana przez Ciebie wartość jest równa podanej na fakturze dostawcy, którą właśnie trzymasz w ręce. Uzupełnij brakujące pola i z czystym sumieniem możesz zapisać dokument klawiszem **F2**.

Inwentaryzacja

Do sporządzania inwentaryzacji służy opcja menu:

Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Remanent

Inwentaryzacja (inaczej remanent) polega na policzeniu wszystkich lub niektórych towarów w sklepie. Następnie tak policzone stany magazynowe towarów są wprowadzane do programu (podczas edycji dokumentu remanentu lub przy pomocy inwentaryzatora), a następnie automatycznie porównywane ze stanami towarów prowadzonymi przez program.

W pierwszej kolejności musimy dokonać odpowiedniego wyboru: magazynu, daty, parametru naprawy stanów początkowych, rodzaju oraz poziomu cen, gdzie mamy do wyboru:

- ✓ Ceny detaliczne - ceny detaliczne sprzedaży z karty towaru
- ✓ Ceny hurtowe - ceny hurtowe sprzedaży z karty towaru
- ✓ Ceny nocne - ceny nocne sprzedaży z karty towaru
- ✓ Ceny dodatkowe - ceny dodatkowe sprzedaży z karty towaru
- ✓ Ceny ewidencyjne - ceny zakupu ewidencyjna z ostatniej dostawy z karty towaru
- ✓ Ceny zakupu wg partii - ceny zakupu wynikające z partii towarów (w przypadku kiedy na bazie włączono mechanizm partii towarów)
- ✓ Ceny zakupu FIFO - ceny zakupu liczona metodą FIFO

Pole „Rodzaj” natomiast może przyjmować dwie wartości:

- ✓ częściowy - oznacza to, że taki remanent w raportach zawsze będzie ujmowany różnicowo wartością wynikającą z manka/superaty. Parametr w raportach „Remanent zamyka okres” nie ma tutaj żadnego znaczenia
- ✓ całościowy - oznacza to, że taki remanent w raportach zawsze będzie ujmowany wartością wynikającą z podsumowania lub manka/superaty w zależności od parametru w raportach „Remanent zamyka okres” Tak/Nie

Od tej wersji wszystkie dotychczasowe dokumenty remanentów istniejące w bazie programu PC-Market zostały domyślnie zaklasyfikowane jako „Częściowe” - co jest zgodne z zasadą, że parametr „Remanent zamyka okres w raportach” ustawiany jest na „Nie”. Jeżeli jednak istnieje potrzeba używania w rozliczeniach parametr „Remanent zamyka okres w raportach” ustawiany jest na „Tak” to należy zmienić wartość tego parametru we wszystkich remanentach na „Całościowy”. W tym wypadku zalecany jest kontakt z Autoryzowanym Serwisem Insoft. Sam parametr

dostępny jest w zakładce parametrów konfiguracji: **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Przeglądanie/edycja-> Inne-> Remanent domyślnie**

Kiedy baza jest rozliczana przez partie zaleca się wybór poziomu cen jako "ceny zakupu wg partii". Kiedy włączona jest obsługa partii towarów, w remanencie pojawia się dodatkowy parametr o nazwie: "Stany początkowe": Ten parametr ma do wyboru dwie opcje:

- ✓ *naprawiać (rem. zamyka okres) - domyślne ustawienie. Pozostawienie tego parametru spowoduje, że ilości początkowe na dokumencie remanentu znajdującego się w okresie otwartym zawsze będą poprawiane przez operację „Naprawa stanów” lub „Zamknięcia dnia”*
- ✓ *nie naprawiać (rem. różnicowy) - Wybranie tego parametru spowoduje, że „Naprawa stanów” lub „Zamknięcia dnia” nie poprawi nigdy ilości początkowych na remanencie*

Kiedy włączone są partie towarów to naprawa stanów nie posiada już parametru "czy korygować ilości początkowe na remanentach". Naprawa stanów koryguje ilości początkowe remanentów w zależności od wyżej opisanego parametru na dokumencie remanentu o nazwie "Stany początkowe"

Podczas edycji dokumentu remanentu zobaczysz dwie główne kolumny są to **Il. pocz.** i **Il. końc.**:

LP	Nazwa	Il. pocz.	Il. końc.	Cena netto	Wartość netto	VAT %
1	Babka Krakowska	50,000	50,000	9,23	461,50	8 %

- ✓ **Ilość początkowa** – to stan magazynowy obliczony przez program. Jest to ilość o znaczeniu „ile powinno być”.
- ✓ **Ilość końcowa** – to ilość policzona przez Ciebie. Jest to ilość o znaczeniu „ile w rzeczywistości jest”.

W przypadku, gdy policzona przez Ciebie ilość jest mniejsza od tej, którą obliczył program – naliczane jest manko (brakuje towaru w magazynie). Jeśli jest większa – naliczana jest superata.

W momencie, gdy zapiszesz tak sporządzony dokument remanentu – stany magazynowe towarów w programie poprawią się na takie, jakie zostały przez Ciebie wpisane w polu **Ilość końcowa**.

Każdy magazyn w programie powinien być inwentaryzowany osobnym dokumentem Remanentu. Pamiętaj o istnieniu stanów również na innych magazynach! Często zdarza nam się sytuacja, że ilość pokazywana na wykazie towarów (sumaryczna ze wszystkich magazynów) jest inna od tej, która została wprowadzona w remanencie.

Jeśli jakiegoś towaru nie ma na dokumencie remanentu, to jego stan magazynowy nie jest ruszany (nie jest zerowany). Pozwala to na spisywanie remanentów cząstkowych np. obejmujących tylko część sklepu.

Nie zapomnij o...

Oto krótka lista, o której nie powinieneś zapomnieć podczas sporządzania remanentu:

1. Upewnij się, że dane o sprzedaży z kas są ściągnięte, a kasy wyłączone.
2. Zarchiwizuj bazę danych.
3. Zapytaj księgową, w jakiej cenie powinien być sporządzony remanent i jeśli FIFO, czy powinien być rozbity na dostawy. Wybierz odpowiednią cenę podczas edycji remanentu.
4. Regularnie zamrażaj edytowane fragmenty remanentu.
5. Jeśli liczony jest sklep w całości – automatycznie wyzeruj pozycje towarowe, które nie zostały wpisane na dokument (nie ma ich w sklepie, ale są w bazie).
6. Pamiętaj o innych magazynach w programie.

Zamrożenia

Dokumenty remanentów są największymi dokumentami w programie PC-Market. Mogą składać się nawet z wielu tysięcy pozycji. Na ich wprowadzenie poświęca się wiele pracy i cennego czasu. Podczas sporządzania remanentu zawsze może zdarzyć się jakiś nieprzewidziany wypadek na przykład wyłączenie prądu, zawieszenie komputera. Podczas edycji remanentu, przed jego zapisaniem wszystkie towary znajdujące się na tym dokumencie są przechowywane w pamięci RAM komputera. Zawartość takiej pamięci w przypadku awarii uległaby wtedy bezpowrotnemu skasowaniu, a co za tym idzie sam straciłbyś wiele godzin pracy.

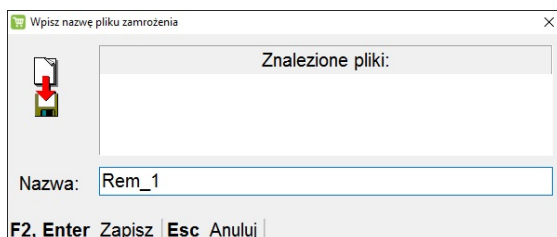
Zamrażanie, to zapisywanie fragmentów remanentu na dysku, co zabezpiecza już wpisany pakiet towarów przed utratą w wypadku nieprzewidzianego zdarzenia.

Możesz więc spisywać remanent w paczkach np. po 100-200 pozycji, tak przygotowane paczki zapisywać na dysku. Na samym końcu wszystkie pakiety można

„zbić” w jeden dokument remanentu. Innym ciekawym sposobem zastosowania zamrożeń jest możliwość równoczesnego spisywania inwentaryzacji na kilku komputerach równocześnie (nawet w wersji jednostanowiskowej programu). Sposób ten opisaliśmy w rozdziale „*Jak wprowadzać remanent na kilku komputerach?*”.

Jak dokonać zamrożenia?

Jeżeli masz wprowadzoną pewną ilość towarów (zwykle zalecamy 100-200 pozycji) na dokumencie Remanent, naciśnij klawisz **F3 Sumowanie**, a następnie **Ctrl-Z Zamrożenie**. Pojawi się wówczas okienko, w którym zobaczysz wszystkie wcześniej wykonane przez Ciebie zamrożenia. Na dole okienka, w polu **Nazwa** znajduje się pole, w które powinieneś wpisać nazwę nowego pliku zamrożenia, pod jaką chcesz zapisać aktualnie edytowany arkusz remanentu:

Zamrożenie zostanie wykonane po naciśnięciu klawisza F2. Zostanie ono umieszczone w pliku o rozszerzeniu PC7 (w powyższym przykładzie będzie to plik Rem_1.PC7). Plik ten jest umieszczony w katalogu Zrzuty, w miejscu, gdzie został zainstalowany program PC-Market. Każda baza ma swój własny podkatalog w katalogu Zrzuty, w którym dopiero są umieszczane pliki zamrożeń. Domyślnie będzie to więc katalog:

C:\Program Files\Insoft\PCWin_7_1\Zrzuty\Nazwa Twojej bazy

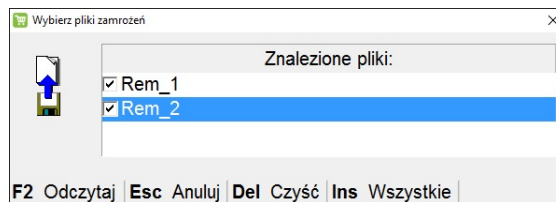

Powyższą lokalizację katalogu zamrożeń remanentów można zmienić na dowolną z poziomu menu: Kontrola-> Konfiguracja-> Katalog Plików Zamrożeń. Należy w oknie zaznaczyć „Wskazany” i podać nową lokalizację katalogu:

Jak odczytać zamrożenia?

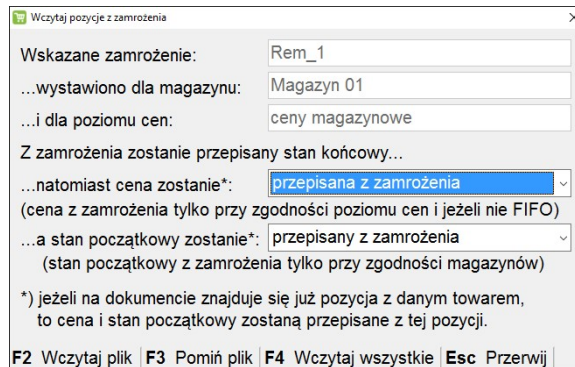
Sporządzone zamrożenia możesz odczytać po naciśnięciu **F8 Zamrożenia**. Pojawi się wówczas takie okienko:

W okienku wyświetlone są wszystkie pliki wykonanych zamrożeń. Zaznacz te, które chcesz wciągnąć na edytowany dokument i naciśnij klawisz **F2 Odczytaj**.

Po wybraniu plików zamrożeń, dla każdego z pliku pojawi się okienko, w którym będziesz musiał zdecydować:

... natomiast cena zostanie

- przepisana z zamrozenia – cena towaru zostanie pobrana z zamrozenia, czyli z momentu, gdy remanent był sporządzany i zamrozony.
- odczytana aktualna z bazy – cena towaru zostanie pobrana z bieżącej karty towaru w bazie danych

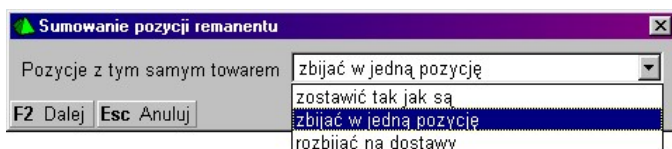
... a stan początkowy zostanie

- przepisany z zamrozenia – ilość początkowa na remanencie zostanie pobrana z zamrozenia to znaczy z momentu, gdy zamrozenie było dokonane. Opcja przydaje się, gdy zapisujesz dokument remanentu po kilku dniach i w międzyczasie normalnie pracowano w programie.

Sumowanie remanentu

Sumowanie remanentu to operacja, podczas której program oblicza wartość manka/superaty, przelicza ceny FIFO i przy okazji może zbić powtarzające się pozycje towarów lub rozbić towar na dostawy, jeśli remanent jest liczony w cenach FIFO:

Po zakończeniu sporządzania remanentu może wystąpić sytuacja, że jeden towar będzie występował na nim kilka razy. Zdarzy się tak na przykład, jeśli towar znajduje się w sklepie w kilku miejscach i został policzony w dwóch różnych arkuszach. Wówczas podczas sumowania możesz zażyczyć sobie, aby wszystkie **powtarzające się pozycje jednego towaru zostały zbite w jedną**.

Może być również przydatna odwrotna sytuacja – **chcesz, aby jedna pozycja była rozbita na kilka**:

Jeżeli sporządzasz remanent w cenach FIFO, to możesz zażyczyć sobie, aby jedna pozycja remanentu została rozbita na poszczególne dostawy. Na przykład oryginalnie wprowadzona przez Ciebie linia wygląda tak:

LP	Towar	Il. pocz.	Il. końc.	Cena netto	Wartość netto	VAT %
1	Chleb pszenny	48,000	48,000	0,00	0,00	22 %

Natomiast po zsumowaniu i rozbiciu na dostawy w cenach FIFO będzie wyglądała tak:

LP	Towar	Il. pocz.	Il. końc.	Cena netto	Wartość netto	VAT %
1	Chleb pszenny	48,000	24,000	0,94	22,56	22 %
2	Chleb pszenny	48,000	12,000	0,95	11,40	22 %
3	Chleb pszenny	48,000	12,000	0,98	11,76	22 %

Jeśli zsumujesz w cenach FIFO bez rozbicia na dostawy, to towar pojawi się w jednej linii z odpowiednio obliczoną (i uśrednioną) ceną FIFO:

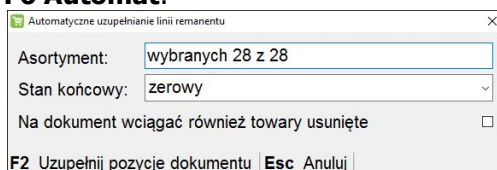
LP	Towar	Il. pocz.	Il. końc.	Cena netto	Wartość netto	VAT %
1	Chleb pszenny	48,000	48,000	0,95	45,60	22 %

Użyj inwentaryzatora !

Do wprowadzania pozycji remanentu bardzo wygodne jest używanie przenośnego inwentaryzatora. W znacznym stopniu może on skrócić czas sporządzania remanentu. Aby użyć inwentaryzatora naciśnij kombinację klawiszy Ctrl-I. Użycie inwentaryzatora szczegółowo opisaliśmy w rozdziale **Przenośny Inwentaryzator**.

Automatyczne wypełnianie remanentu

Do automatycznego wypełniania remanentu towarami służy automat, który możesz uruchomić klawiszem **F6 Automat**:

Przy jego pomocy możesz wykonać następujące czynności:

- ✓ **Wypełnić remanent wszystkimi towarami z bazy programu.** Stany magazynowe mogą być pobierane z bazy programu za wyjątkiem stanów ujemnych, które zostaną wyzerowane. Z opcji często korzystają sklepy, które nie chcą wykonywać remanentu na ostatnią chwilę (np. 31 grudnia). Towar jest liczony partiami przez cały miesiąc (np. 7, 12, 15, 21 grudnia), a ostateczny remanent sporządzony w ostatnim dniu miesiąca na podstawie stanów z bazy jest drukowany tylko dla Urzędu Skarbowego.
- ✓ **Wyzerować wszystkie stany towarów w bazie** lub tylko wskazanych asortymentów.
- ✓ **Uzupełnić niepoliczone remanentem towary.** Operacja powinna być wykonywana praktycznie zawsze, gdy sporządzany jest remanent całego sklepu. W ten sposób zerowane są pozycje towarów, których nie ma w sklepie, a mogą znajdować się w bazie programu z niezerowym stanem.
- ✓ **Wypełnić lub uzupełnić remanent towarami z jednego lub kilku asortymentów.** Operacja przydatna, gdy liczysz tylko jeden asortyment i chcesz uzupełnić zerowymi pozycjami towary niespisane, ale należące tylko do tego asortymentu.

Automat dopisuje tylko pozycje towarowe, których nie ma jeszcze na remanencie. W zależności od ustawień w okienku dopisywane są towary ze wskazanego asortymentu lub z całej bazy danych, oraz decydujesz o tym, czy ich ilości mają być pobierane z bazy, czy wszystkie mają być zerowe.

Czy można poprawić lub anulować dokument remanentu?

Raz sporządzonego dokumentu remanentu nie można już poprawiać. W opcji **Przeglądanie dokumentów** program pozwoli Ci wejść w tryb edycji (F10), jednak tylko w takim celu, abyś mógł remanent przesortować, wysłać do EDI lub np. zamrozić.

Anulować dokument remanentu możesz w taki sam sposób, w jaki robi się to na każdym innym dokumencie – przy pomocy klawisza Ctrl-A podczas przeglądania dokumentu.

W wyjątkowej sytuacji możesz również poprawić dokument remanentu. W tym celu:

1. Zamroź dokument remanentu (Ctrl-Z)
2. Anuluj go (Ctrl-A)
3. Sporządź nowy dokument remanentu z tą samą datą co oryginalny i odmroź (F8) do niego wcześniej przygotowane zamrożenie (możesz już edytować i zapisać dokument).
4. Wykonaj naprawę stanów z włączoną opcją **Automatycznie korygować remanenty**.

Czy można zapisać remanent po kilku dniach?

Najkrótsza odpowiedź brzmi: **TAK**

W programie PC-Market możesz również zapisywać dokumenty PZ z datą sprzed remanentu, oraz ściągać zapomniane importy z kas fiskalnych. Jednak musisz być świadomy efektów ubocznych i uruchomić odpowiednią operację serwisową, aby zlikwidować te efekty.

Należy wykonać operację serwisową **Naprawa Stanów/ cen magazynowych** z włączoną opcją **Automatycznie korygować remanenty**.

Szczegółowy opis działania naprawy znajdziesz w rozdziale **Operacje serwisowe -> Naprawa stanów/ cen magazynowych**.

Efekt uboczny, jaki uzyskasz po operacji naprawy, to zmiana wartości manko/superata na remanencie.

Przypadek 1.: **Wystawiasz jakikolwiek dokument modyfikujący stan (np. PZ) z datą sprzed ostatniego remanentu.**

Na przykład:

Masz prawidłowy dokument remanentu z dnia 01.01.2001, na którym: ILOŚĆ1 = 10 szt, ILOŚĆ2 = 10 szt.

Następnie w dniu 5.01.2001 wystawiasz dokument PZ na 30 szt tego towaru.

Dokument ten zapisujesz jednak z datą sprzed remanentu tj. 25.12.2000.

Co się wówczas dzieje?

Dzisiejszy stan towaru jest nieprawidłowy. Powinien być 10 szt, a jest 40 szt. Wykrywa go Naprawa Stanów.

ILOŚĆ1 na remanencie jest nieprawidłowa. Powinna być 40 szt, a jest 10 szt.

Przypadek 2.: **Wystawiasz dokument remanentu z datą wcześniejszą, niż inny dokument ostatnio wystawiony.**

Na przykład:

Masz dokument PZ z datą wczorajszą na 10 szt. Następnie sporządzasz dokument remanentu z datą przedwczorajszą na 12 szt.

Co się wówczas dzieje?

Stan bieżący towaru jest nieprawidłowy. Powinien być 22 szt., a jest 12 szt.

ILOŚĆ1 na remanencie jest nieprawidłowa. Powinno być 0 szt. a jest 10 szt.

Przypadek 3.: Remanent jest prawidłowo sporządzony przez obsługę. Jednak **w momencie jego sporządzania stan wg Indeksu Stanu nie zgadza się z ilością obliczoną z dokumentów.**

Co się wówczas dzieje?

Wówczas jako ILOŚĆ1 na dokumencie remanentu zostanie wpisana całkowicie przypadkowa liczba.

W przypadku powyższych zaburzeń z przykładów musimy obowiązkowo operację serwisową Naprawa stanów, która poprawi ilości początkowe na remanencie. Nie uruchomienie tej naprawy w przypadku powyższych przykładów będzie miało negatywny skutek stan ilościowo-wartościowy towarów wykazywany na wykazie towarów jak i raportach.

Jak wprowadzać remanent równocześnie na kilku komputerach?

- 1 Na każdym komputerze zainstaluj program z aktualną bazą danych. Komputery nie muszą być połączone w sieć.
- 2 Edytuj remanenty i dokonuj zamrożeń na tych komputerach.
- 3 Po zakończeniu pracy przekopiuj wszystkie tak przygotowane pliki zamrożeń na komputer główny (na którym znajduje się główna baza danych).
- 4 Tak przygotowane zamrożenia wciągnij na jeden wielki dokument remanentu.
- 5 Najlepiej wykonuje się to na wersji sieciowej PC-Market7. Wtedy możemy wprowadzać i tworzyć równolegle zamrożenia na kilku komputerach operując na stanach jednej wspólnej bazy.
- 6 Używać kilku Przenośnych Kolektorów danych.
- 7 W instalacjach PC-Market połączonych z kasami PC-POS dokumenty inwentaryzacji można wykonywać z poziomu kas. Szczegóły są opisane w instrukcjach obsługi tych programów.

Sprzedaż całego sklepu na fakturę

Czasem zachodzi konieczność sprzedaży całego sklepu na fakturę VAT. W pierwszej kolejności liczone są wszystkie towary w sklepie, sporządzany jest dokument remanentu. Taki dokument możesz wyeksportować do pliku przy pomocy mechanizmu EDI (Ctrl-E), aby następnie przy pomocy tego samego mechanizmu wciągnąć go na fakturę. Po zapisaniu faktury stany wszystkich towarów powinny być zerowe. Sklep został sprzedany!

Szczegółowy i aktualny opis sporządzania remanentu w programie PC-Market dostępny jest na naszej stronie: <http://insoft.com.pl/remanent>

Jakiego mam użyć dokumentu?

Często chciałbyś dokonać operacji, ale nie wiesz jakiego dokładnie masz użyć dokumentu. Poniższe zestawienie, to wykaz wszystkich możliwych do uzyskania dokumentów w programie PC-Market:

PZ - Przyjęcie Zewnętrzne

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument PZ

Dokument PZ **służy do wprowadzania zakupów od dostawców**. Zwykle jest powiązany z Fakturą VAT dostawcy. Właściwie zawsze kiedy towar jest kupowany powinien zostać wprowadzony dokumentem PZ.

WZ – Wydanie Zewnętrzne

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument WZ

Dokument WZ jest przeciwieństwem PZ. **Służy do rozchodowywania towarów odbiorcom**. Zwykle jest powiązany z wystawianą przez Ciebie Fakturą VAT (**Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Sprzedaż fakturowana**). Jeśli na przykład to Ty dostarczasz komuś towar przez cały tydzień – możesz to robić przy pomocy dokumentów WZ. Następnie pod koniec tygodnia możesz na podstawie wszystkich wystawionych przez Ciebie dokumentów WZ wystawić **Fakturę VAT**.

MP, MW - Magazyn Przyjmie, Magazyn Wyda

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument MP

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dokument MW

Jeśli masz sieć swoich sklepów rozrzuconych w różnych punktach miasta/kraju – wówczas **przy pomocy tych dokumentów możesz przetrzucać pomiędzy tymi sklepami towary.**

Dokument MP funkcjonalnie nie różni się niczym szczególnym od PZ. Różnica polega jedynie na tym, że może być wykazywany osobno w raportach. Przy jego pomocy wciągasz na sklep towar otrzymany z innego swojego sklepu.

Dokument MW służy do przetrzucenia towaru z tej placówki na inną. Dokument można sporządzić na trzy różne sposoby: w cenach zakupu ewidencyjnych (ostatnich), cenach zakupu magazynowych (średnich) i w cenach sprzedaży.

Dokumenty **MP/MW** są często mylone z dokumentem **MM**. Pamiętaj, że przy pomocy **MM** nigdy nie rozchodujesz, ani przychodzisz towaru do/z sklepu. Zobacz rozdział poświęcony dokumentom **MM**.

Zwrot do dostawcy

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Zwrot

Dokument **Zwrot służy do wprowadzania zwrotów do dostawcy.** Jest przeciwieństwem dokumentu **PZ**. Jeśli chcesz zwrócić towar dostawcy – użyj dokumentu **Zwrotu**. Jeśli od dostawcy otrzymasz **Fakturę Korygującą VAT** – użyj opcji menu **Zwrot do dokumentu**.

Luźne dokumenty **Zwrot** mogą być „wciągane” na **Fakturę korygującą dostawcy** lub na **Fakturę dostawcy** (jeśli np. wchodzi w skład rozliczenia opisanego w rozdziale **Jak wprowadzić dostawę?**).

Faktura dostawcy

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura dostawcy

Jest dokumentem finansowym będącym elektroniczną kopią otrzymanej od dostawcy Faktury VAT. Wprowadzona Faktura dostawcy jest wiernym odpowiednikiem papierowego dokumentu, który otrzymałeś od dostawcy. Dokument nie zawiera pozycji towarowych a jedynie podsumowania. Pozycje towarowe z Faktury VAT dostawcy są umieszczane głównie na PZ-tkach powiązanych z tym dokumentem.

Na pewno zauważyłeś, że wszystkie faktury VAT kolekcjonowane przez Ciebie są później ponownie i z poświęceniem wpisywane przez Księgową do jej Systemu Finansowo-Księgowego (biura rachunkowe liczą sobie za każdą wprowadzoną fakturę). Czy nie uważasz, że jest to dwa razy wykonana ta sama praca? Jeśli korzystasz z modułu eksportującego dane do zewnętrznego systemu finansowego – Twoje faktury już raz wprowadzone mogą zostać elektronicznie przerzucone. Możesz przez to wydatnie oszczędzić pracę Twojej Księgowej, albo pertraktować niższą stawkę w biurze rachunkowym. To samo dotyczy wszystkich dokumentów w programie PC-Market.

Faktura korygująca dostawcy

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura korygująca dostawcy

Jest dokumentem finansowym będącym elektroniczną kopią otrzymanej od dostawcy Faktury Korygującej VAT. Dokument nie zawiera pozycji towarowych, lecz jedynie podsumowania. Zwykle pozycje towarowe Faktury korygującej znajdują się na powiązanych z nią dokumentach **Zwrot**.

Obrót opakowaniami

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Obrót opakowaniami

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Obrót opakowaniami

Obrót opakowaniami służy do dokumentowania operacji wymiany opakowań pomiędzy Tobą, a Twoim kontrahentem. Na przykład, jeśli podczas dostawy razem z towarem przyjmujesz nowe butelki, a zwracasz „zużyte”. Na dokumencie w każdej pozycji możesz odnotować ilość **Przychodu** i **Rozchodu**.

Jeśli masz w bazie towary powiązane z opakowaniami zwrotnymi (tzw. tandemy) i sporządzasz **Dostawę fakturowaną** na te towary, to program może automatycznie wystawić **Obrót opakowaniami**, aby odnotować przyjęcie tych opakowań.

Dostawa fakturowana

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Dostawa fakturowana

To nie jest dokument. Pozycja menu służy do szybkiego wprowadzenia Faktury VAT otrzymanej od dostawcy. Przy pomocy tej opcji menu wystawiane są kolejno po sobie: dokument **PZ** i **Faktura dostawcy**.

Zwrot do dokumentu

Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Zwrot do dokumentu

To nie jest dokument. Pozycja menu służy do szybkiego wprowadzenia faktury korygującej otrzymanej od dostawcy. Przy pomocy tej opcji menu wystawiane są kolejno po sobie: dokument **Zwrot** i **Faktura korygująca dostawcy**.

Faktura VAT (sprzedaż fakturowana)

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Sprzedaż fakturowana

Faktura VAT (alias: faktura własna). Korzystaj z tej opcji, jeśli chcesz sprzedać odbiorcy towar na fakturę VAT. Często mylona z **Fakturą do paragonu**. Różnica polega na tym, że **Faktura VAT** przy sprzedaży ściąga towar ze stanów, oraz jest uwzględniana w **Rejestrze Sprzedaży VAT**.

Przy sporządzaniu **Faktury VAT** automatycznie jest sporządzany dokument **WZ**.

WZ – Wydanie Zewnętrzne

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Wydanie zewnętrzne

Zdarza się, że przez jakiś czas wydajesz komuś towar, a następnie (np. po kilku dniach) chcesz wystawić mu sumaryczną fakturę VAT. Wówczas do wydawania towaru posłuż się dokumentem **WZ**. Możesz następnie łatwo wciągnąć tak sporządzone „luźne WZ-ty” na fakturę VAT korzystając z opcji menu **Sprzedaż fakturowana**.

Zwrot od odbiorcy

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Zwrot

Zwrot jest przeciwieństwem WZ-ty. Jeśli ktoś zwraca Ci towar wydany wcześniej dokumentem WZ – możesz go z powrotem przyjąć właśnie dokumentem **Zwrot od odbiorcy**. „Luźne” zwroty możesz wciągnąć na **Fakturę VAT**.

Faktura korygująca odbiorców

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Fakt. koryg. odbiorców

Skorzystaj z tej opcji, jeśli chcesz wystawić odbiorcy **Fakturę Korygującą VAT**. Przy sporządzaniu tego dokumentu musisz wskazać oryginalną **Fakturę VAT**, do której będzie robiona korekta.

W tym dokumencie w polu ilość podajesz taką, jaka ma być osiągnięta docelowo. W odróżnieniu do korekt po stronie dostawcy, gdzie podajesz ilość, o jaką jest dokonywana korekta.

Zwrot do paragonu

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Zwrot do paragonu

Wystawiany jest wtedy, gdy na zaplecze przychodzi klient w celu zwrócenia towaru, który jest na jego paragonie. Wystawiasz wówczas dokument Zwrot do paragonu, w którym możesz wskazać interpretację zwrotu (powodu dla którego klient zwrócił towar). Niektórzy podpinają do takiego dokumentu również paragon od klienta¹¹.

Na niektórych kasach fiskalnych, zwrot można wcześniej zarejestrować na kasie. Dotyczy to np. kas Europos SM lub modułu sprzedaży detalicznej (gdy paragon jest anulowany przez **Ctrl-A**). Wówczas, podczas importu danych o sprzedaży – zwrócony towar jest już uwzględniony i dokument Zwrot do paragonu zdublowałby zwracaną ilość. To samo dotyczy automatycznie wystawianych dokumentów KW związanych ze zwrotem towaru. Zwrot gotówki za towar został już uwzględniony podczas importu obrotów z kasy.

Jeżeli dla kas typu Europos SM zostaje w programie PC-Market dodatkowo wystawiany Zwrot do paragonu, to parametr konfiguracji **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Sprzedaż-> Domyślnie zwrot do paragonu** należy ustawić na **tylko potwierdza zwrot na kasie**.

---

¹¹ Nie wiemy jednak, czy jest to prawidłowe zachowanie z fiskalnego punktu widzenia.

W module sprzedaży detalicznej istnieje możliwość anulowania paragonów poprzez usunięcie odpowiedniego dokumentu PARAGON (Ctrl-A podczas przeglądania dokumentu). Takie rozwiązanie stosuje się np. gdy z paragonem ma zostać usunięta informacja o transakcji kartą stałego klienta lub przywrócony limit sprzedaży sprzed transakcji. Jeżeli paragon jest anulowany w ten sposób, i jest wystawiany dokument Zwrot do paragonu, to parametr **Domyślnie zwrot do paragonu** należy ustawić na **tylko potwierdza zwrot na kasie**.

W przypadku pozostałych typów kas należy parametr ustawić na **modyfikuje stan w magazynie**.

Faktura do paragonu

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura do paragonu

Jest to zwykła **Faktura VAT**, która jednak nie ściąga towaru ze stanu magazynowego, i domyślnie nie jest ujmowana w **Rejestrze Sprzedaży VAT**.

Często w sklepie przy kasie spotykam się z informacją o następującej treści:

**Prosimy o zgłaszanie chęci otrzymania
Faktury VAT PRZED rozpoczęciem
rejestracji na kasie!**

Dzieje się tak dlatego, że niektórzy od razu zakładają, że „albo faktura albo paragon”. U Ciebie wcale nie musi być takiego komunikatu. Klient może z wystawionym paragonem przejść do okienka wystawiania faktur lub na zaplecze i otrzymać fakturę bez zbędnych ceregieli.

Faktura korygująca do paragonu

Odbiorcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura korygująca „do paragonu”

Jest to faktura korygująca VAT będąca korektą do wcześniej omówionej **Faktury do paragonu**.

KP, KW – Kasa Przyjmie, Kasa Wyda

Rozliczenia-> Sporządzanie dokumentów-> Wpłata od kontrahenta
Rozliczenia-> Sporządzanie dokumentów-> Wpłata dla kontrahenta

Przy pomocy tych dwóch dokumentów rejestrujesz w programie wszelkie rozchody (KW) i przychody (KP) gotówki z/do kasy sklepu. Na przykład, jeśli płacisz kontrahentowi za fakturę – zwykle musi Ci się podpisać na dokumencie KW. Jeśli wypłacasz pieniądze z kasy sklepu, aby je wpłacić do banku, możesz je wypłacić (KW) na odbiorcę, który nazywa się „bank”. Stan kasy sklepu możesz sprawdzać w **Raporcie Kasowym**.

Utarg na kasie jest również traktowany w programie jako „przychód gotówki”.

PW, RW – Przyjęcie Wewnętrzne, Rozchód Wewnętrzny

Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Przychód wewnętrzny

Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Rozchód wewnętrzny

Oba te dokumenty nie są powiązane z żadnym kontrahentem. Służą do rejestrowania wszelkich wpływów na stan i wpływów ze stanu towarów. Na przykład, jeśli podczas sprzedaży na kasie kasjerka pomyli się i zamiast pączka sprzeda drożdżówkę, wówczas można przywrócić prawidłowy stan poprzez przyjęcie z powrotem na stan drożdżówki (PW), i rozchodowanie pączka (RW).

MM – Przesunięcie międzymagazynowe

Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Przesunięcie MM

Dokument służy do przesunięć pomiędzy magazynami, ale **tylko w obrębie jednego programu**. Na przykład, jeśli masz dwa sklepy oddzielone od siebie ścianą, to wówczas możesz je prowadzić w jednym programie, na jednej bazie, ale na osobnych magazynach. Zauważ, że po operacji przeniesienia towaru z jednego magazynu do drugiego sumaryczny stan towaru w Twojej bazie pozostanie bez zmian.

Dokument ten jest często mylony z przesunięciami pomiędzy różnymi sklepami (różnymi bazami danych) dokonywanymi przy pomocy dokumentów MP i MW.

Remanent

Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Remanent

Dokument **Remanent** służy do wyrównania stanu rzeczywistego towaru w sklepie ze stanem wskazywanym (obliczonym) przez program PC-Market. Korygowany jest oczywiście stan towaru w bazie programu.

Każda pozycja remanentu zawiera ilość początkową – wynikającą z obliczeń prowadzonych przez program oraz ilość końcową – wpisaną przez Ciebie ilość rzeczywistą towaru w sklepie. Jeśli ilość policzona przez Ciebie jest większa, wówczas na dokumencie pojawia się superata, w przeciwnym przypadku - manko.

Przecena

Towary-> Sporządzanie dokumentów-> Przecena

Zawsze, gdy zmieniasz cenę towaru, a jego stan nie jest zerowy – powinieneś sporządzić przecenę tylu sztuk, ile jest w tym momencie w magazynie ze starej ceny detalicznej na nową. Do tego właśnie służy dokument **Przecena**.

*Jeśli wprowadzasz nową dostawę i na niej ulega zmianie cena detaliczna, to wcale nie musisz pamiętać, że „powiniennem przecenić tyle i tyle towaru z takiej na taką cenę”. Program zapamięta przecenione towary. Jednak nie sporządzi od razu dokumentu Przeceny. Możesz takie informacje łatwo wciągnąć na dokument Przeceny używając klawisza **F8**.*

Rozliczanie prasy

Prasa, to „trudny” towar. Jest rano dostarczana, a następnego dnia rankiem wydawca odbiera te egzemplarze, które się nie sprzedały. Ale to tylko dzienniki... Niesprzedane tygodniki i miesięczniki są odbierane odpowiednio raz w tygodniu, miesiącu, razem z dziennikami z poprzedniego dnia. W dodatku dziennik w każdym dniu może mieć inną cenę. Teraz to wszystko trzeba policzyć i sprawdzić, czy wydawca prawidłowo wystawił nam fakturę na te egzemplarze, które sprzedałeś¹².

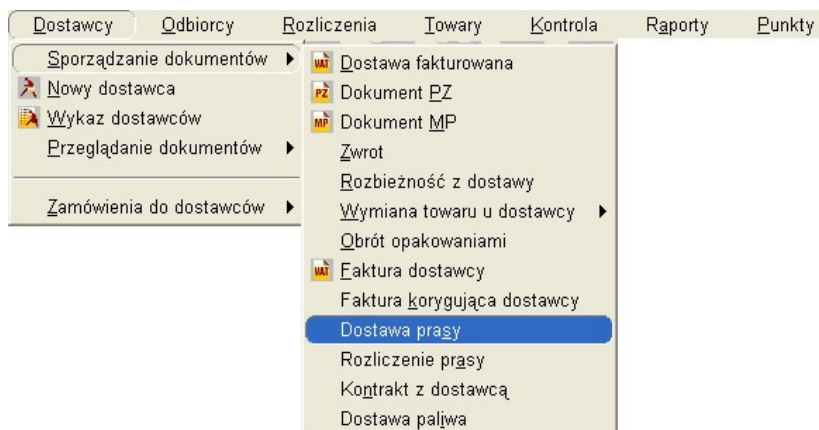
Prasa, to jeden z podtypów towaru, który powinieneś ustawić podczas zakładania karty towaru. Dzięki temu wybór towarów z listy podczas wprowadzania dokumentów będzie łatwiejszy:

---

¹² Echh! Ludzie musieli mieć z tym niezłą zabawę 30, 60, 90 lat temu. Jak oni to robili bez komputerów? Niewyobrażalne! (przyp. autora)
Raczej żałosne! Proszę wybaczyć autorowi – nie wyobraża sobie życia bez komputera, telefonu komórkowego i 50 programów w TV. (przyp. korektora).

Przyjęcie dostawy prasy

Aby przyjąć prasę, użyj dokumentu **Dostawa prasy**. Jest on odpowiednikiem dokumentów **PZ** i **Rozbieżności z dostawy** w jednym:

Każda pozycja tego dokumentu przechowuje informację o tym, ile towaru było na oryginalnym dokumencie dostawcy oraz o brakach w stosunku do tej ilości.

Braki mogą być ilością ujemną, co oznacza, że towaru było w dostawie więcej niż na dokumencie dostawcy. Różnica pomiędzy ilością z dokumentu dostawcy a brakami, to ilość faktycznie dostarczona i o taką ilość zwiększany jest stan towaru w magazynie.

PC-Market 7 [1] / Abaza2 / ADMIN

Dostawcy Odbiorcy Rozliczenia Towary Kontrola Raporty Punkty

Zapisz Rezygnacja Cennik Karta Dostawa Faktura Zwrot Towary Eksport

DPRS/07/5

NOWY DOKUMENT: DOSTAWA PRASY nr DPRS/07/5

Dostawca: AGENCJA MARKETINGOWA
BRACI, 22-120 WIELICZKA
NIP: 183-120-71-61 Tel: tel
bank konto

LP	Nazwa	Nr wydania	Ilość wg dost.	Ilość rzeczyw.	Braki	Cena det	Rabat %	VAT %	Dodatek
1	Gazeta wyborcza	123	10,000	8,000	2,000	1,50	10,00	ZW	DVD z filmem "Szkłana Pułapka"

Każda pozycja dokumentu dostawy prasy przechowuje też dwie cechy pomocne w identyfikacji konkretnej dostawy: **numer wydania**, przyjmujący wartości całkowite począwszy od 1, oraz dowolny tekst w polu o nazwie **dodatek do wydania**. Dzięki tym cechom można później odnaleźć konkretną partię podczas jej rozliczania:

Podaj parametry dostawy

Towar: Dziennik Polski

Stan w magazynie: 3 Blokada: 0

Cena magazynowa netto: 4,02 VAT: 22 %

Cena detaliczna: 4,90 Marża: 0,00

Uwagi do dostaw:
wejście do edycji **Ctrl+U**

Numer wydania: 1568

Dodatek do wydania: "Szkłanką po łapkach"

Cena detaliczna: 4,90 brutto

Rabat dostawcy: 10 %

Cena zakupu: 4,41 brutto

Ilość na dok. dostawcy: 20

Ilość rzeczywista: 20

Braki: 0

Rozliczenie (nr i data dok):

Zwrot:

F2 OK Esc Anuluj

Inaczej niż w innych dokumentach dostaw, przy dostawie prasy przede wszystkim podawana jest cena sprzedaży, a cena zakupu wynika z ceny sprzedaży i ustalonego z dostawcą rabatu. Występujący tutaj rabat ma takie znaczenie, jak w innych dokumentach marża własna.

Niezależnie od ustawień parametrów konfiguracji dla dokumentów PZ, w dokumencie dostawy prasy, wyświetlane i wprowadzane ceny i wartości są zawsze kwotami brutto.

Wprowadzona cena sprzedaży ma takie znaczenia jak na PZ: jeżeli jest różna od dotychczasowej ceny detalicznej, to zależnie od ustawień konfiguracji, może zostać wpisana do karty towaru jako nowa cena detaliczna i/lub może spowodować wygenerowanie "zamrożonego dokumentu przeceny".

*Z tego powodu **nie powinno się wykorzystywać tej samej karty towaru dla partii prasy sprzedawanych w tym samym czasie w różnych cenach detalicznych.***

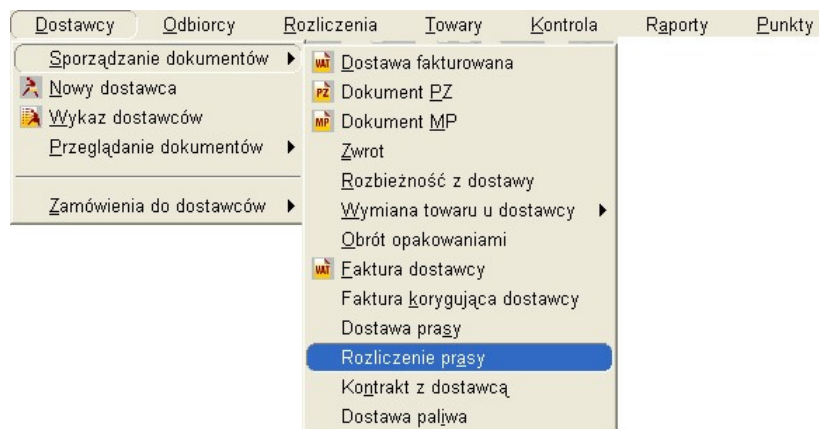

Ważną różnicą między dostawą prasy a PZ jest fakt, że dokumentu **dostawy prasy nie wciąga się na faktury dostawcy.**

Podczas importu z kolektora danych, w już wprowadzonych pozycjach uzupełniane są ilości rzeczywiste. Nie są natomiast zmieniane ilości z dokumentu dostawcy. Jeżeli z inwentaryzatora przychodzi kod, którego jeszcze nie ma na dokumencie, to dodawana jest pozycja z zerową ilością z dokumentu dostawcy i z taką ilością rzeczywistą, jaka przyszła z kolektora danych. Przed rozpoczęciem importu z kolektora danych, jeżeli na dokumencie są pozycje, to program zapyta się, czy wyzerować już wpisane ilości rzeczywiste. Można np. wyzerować ilości rzeczywiste tylko raz, przed pierwszym importem, po czym zaimportować ilości rzeczywiste w kilku porcjach (np. z kilku urządzeń).

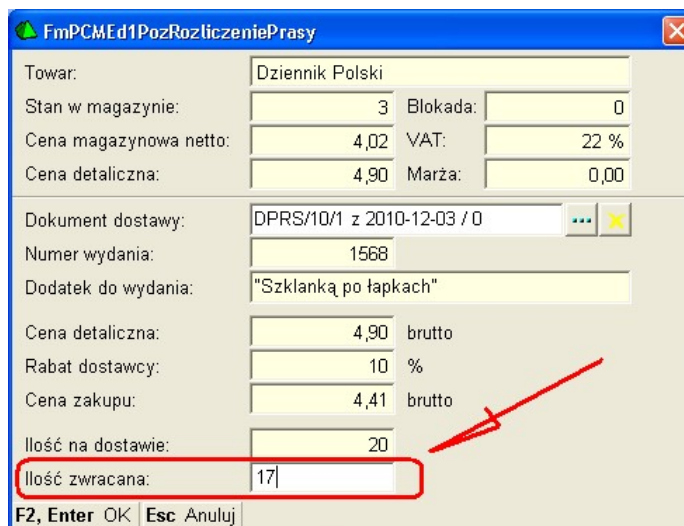
Zwrot prasy

Aby zwrócić prasę, użyj dokumentu **Rozliczenie prasy:**

Pozycje w tym dokumencie odpowiadają otrzymanemu od dostawcy tzw. **"wołaniu o zwrot"** albo **"wezwanii do zwrotu"**. Jest to lista dostarczonych wcześniej partii prasy, które są obecnie rozliczane.

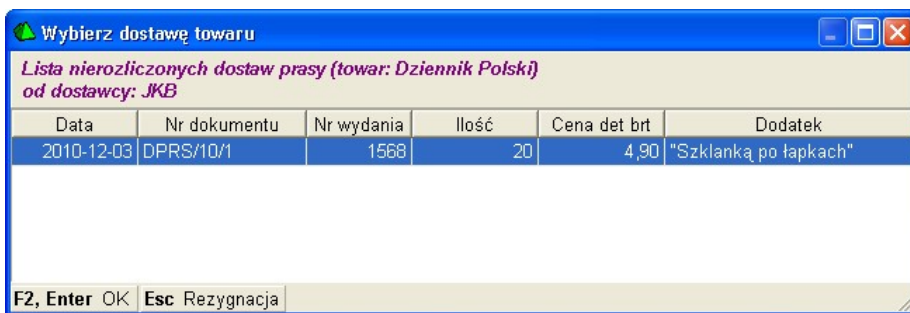
W każdej pozycji dokumentu rozliczenia prasy możesz wpisać ilość dostarczoną oraz ilość zwracaną. Przy zapisie dokumentu do bazy zmniejszane są stany magazynowe o wpisane na dokumencie ilości zwracane:

Analogicznie do dokumentu dostawy prasy, również na dokumencie rozliczenia prasy posługujemy się kwotami brutto, wpisujemy cenę sprzedaży oraz cenę zakupu wynikającą z rabatu uzgodnionego z dostawcą.

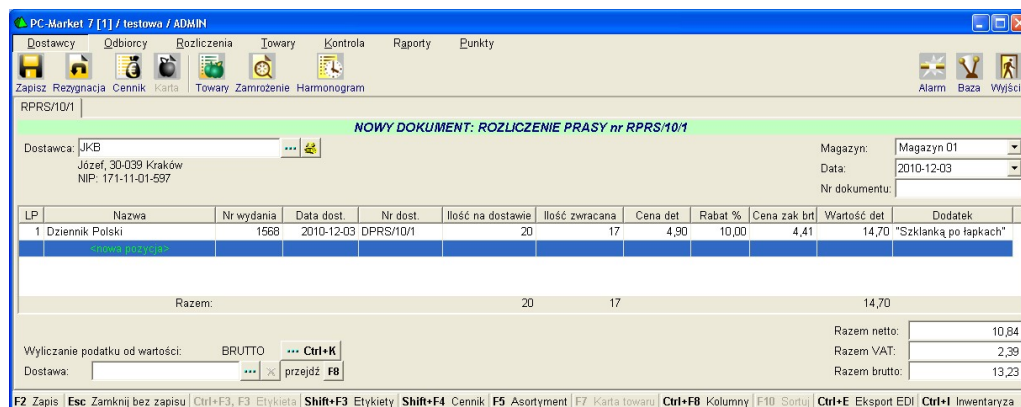

Każda pozycja rozliczenia prasy może być powiązana z odpowiednią pozycją dostawy prasy. W odpowiednim momencie należy wybrać jedną z nierozliczonych jeszcze pozycji dostaw tego samego towaru od danego dostawcy:

Jeżeli takie powiązanie pomiędzy pozycjami dwóch dokumentów zostanie utworzone, to:

- partia prasy (pozycja dostawy) jest uważana za "rozliczoną" i przy kolejnym rozliczeniu tego samego towaru już się nie pojawi na liście wyboru,
- do pozycji rozliczenia zostaną automatycznie przepisane z dostawy: ilość dostarczona (różnica między ilością z dokumentu dostawcy a brakami), ceny zakupu i sprzedaży oraz rabat,
- w pozycji rozliczenia będzie też widoczny nr wydania i dodatek.

Dokument rozliczenia może rozliczać pozycje dostawy prasy z tego samego dnia w przypadku dzienników. Dokument „**Dostawa prasy**” tworzy się rano, kiedy przychodzi dostawa, a dokument „**Rozliczenie prasy**” - po zamknięciu sklepu. W przypadku tytułów dłużej sprzedawanych rozliczane są dostawy zapisane nawet kilka miesięcy wcześniej.

Dzięki temu, że dokument rozliczenia prasy zawiera dane zarówno o dostawie jak i o zwrocie, **wystarczy tylko ten dokument wciągać na fakturę dostawcy**. Faktura przy sumowaniu dokumentów rozliczeń uwzględnia zarówno wartość dostawy jak i wartość zwrotu. Dokumenty dostawy prasy są ostatecznie wciągane na fakturę, ale nie bezpośrednio, lecz tylko za pośrednictwem rozliczeń, a każda pozycja dokumentu dostawy prasy może zostać w skrajnym przypadku uwzględniona przez inną fakturę.

Powiązanie pozycji rozliczenia z pozycją dostawy nie jest obowiązkowe.

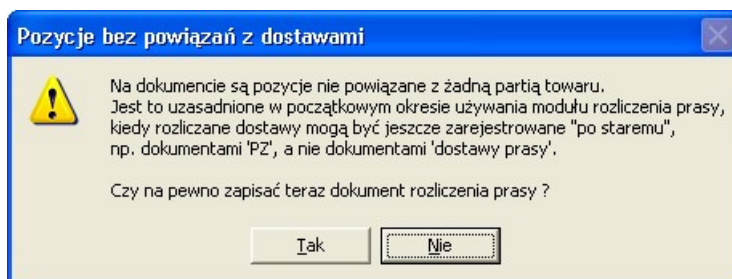
Dlatego, że przez jakiś czas od wprowadzenia modułu rozliczania prasy do użytku, mogą być rozliczane dostawy prasy wprowadzone do bazy przy pomocy dokumentów PZ - w czasie, kiedy jeszcze nie korzystano z modułu rozliczania prasy. W takim przypadku w pozycji dokumentu rozliczenia nie widać nr wydania ani dodatku, bo te wielkości nie są zapamiętywane w dokumencie rozliczenia prasy, tylko są "zaciągane" z powiązanej dostawy. Cenę sprzedaży i zakupu, rabat oraz ilość dostarczoną należy do pozycji wpisać ręcznie:

FmPCMEd1PozRozliczeniePrasy			
Towar:	Dziennik Polski		
Stan w magazynie:	28	Blokada:	39
Cena magazynowa netto:	3,66	VAT:	22 %
Cena detaliczna:	4,90	Marża:	0,00
Dokument dostawy:	<nie wybrany>		
Numer wydania:			
Dodatek do wydania:			
Cena detaliczna:	4,90	brutto	
Rabat dostawcy:	10	%	
Cena zakupu:	4,41	brutto	
Ilość na dostawie:	30		
Ilość zwracana:	25		

F2 OK | Esc Anuluj

Ponieważ dokument rozliczenia prasy jest wciągany na fakturę, więc odpowiednie dokumenty **PZ nie powinny się znaleźć na fakturach**. Jeżeli z jakiegoś powodu muszą być na fakturach, to wyliczone automatycznie wartości tych faktur powinny zostać tak poprawione, żeby nie uwzględniały dwukrotnie tej samej dostawy.

Przy zapisie dokumentu rozliczenia, dla którego nie wszystkie pozycje zostały powiązane z dostawami prasy, program wyświetli ostrzeżenie:

Również cały dokument rozliczenia prasy (a nie poszczególne jego pozycje) może zostać powiązany z dokumentem dostawy. Jednak nie należy tego interpretować jako powiązanie dokumentu rozliczenia z rozliczaną przezeń dostawą!

Dla niektórych dostawców prasy dokument dostawy i wezwanie do zwrotu z tego samego dnia są jednym dokumentem. W programie zaimplementowano je jako dwa różne dokumenty (dwie listy pozycji na jednej zakładce byłyby zresztą trudne w obsłudze). Powiązanie tych dokumentów w parę może być pomocne.

Po powiązaniu dokumentu dostawy z dokumentem rozliczenia, można się między nimi przełączać przy pomocy skrótu **F8**. Takie powiązanie można ustanowić na dwa sposoby :

- a) Na dokumencie rozliczenia można to powiązanie dowolnie zmieniać, likwidować, tworzyć nowe przez wybranie dokumentu dostawy prasy spośród jeszcze niepowiązanych.
- b) Na dokumencie dostawy prasy, jeszcze niepowiązanym z żadnym rozliczeniem, ale już zapisanym do bazy, można nacisnąć skrót **F8**. Program zaproponuje utworzenie nowego dokumentu rozliczenia z taką samą datą, jak na dokumencie dostawy prasy.

Może się zdarzyć, że dokument rozliczenia jest powiązany z dokumentem dostawy i że równocześnie pozycje tego dokumentu rozliczenia rozliczają pozycje tego powiązanego dokumentu dostawy. Dzieje się tak w przypadku dzienników, dla których "wezwanie do zwrotu" dostawca przysyła razem z dokumentem ich dostawy.

Niektórzy dostawcy prasy mają dane o dostawie i wezwaniu do zwrotu nie tylko na jednym dokumencie, ale nawet w tej samej tabelce. Jeśli jakiś tytuł jest tylko dostarczany, to w kolumnach wezwania do zwrotu jego dane nie są wypełnione, a jeśli ma być tylko rozliczany, to niewypełnione są dane o dostawie.

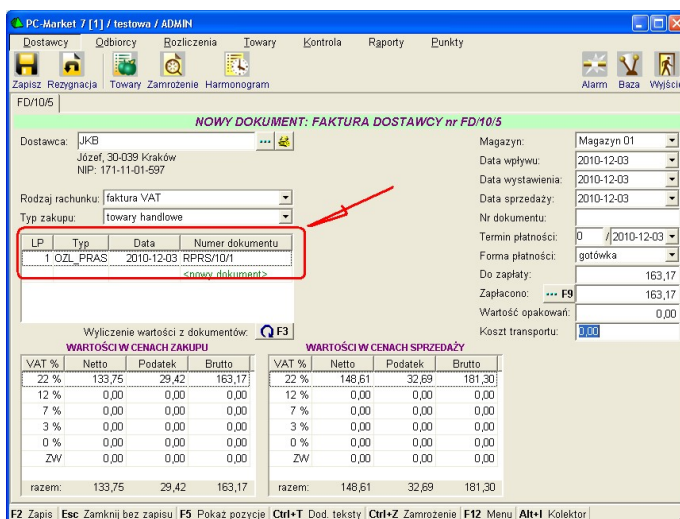
W programie PC-Market przewidziano mechanizmy pozwalające uzyskać zgodność listy pozycji na dokumentach zarejestrowanych w programie z oryginalnym dokumentem dostawcy:

- a) Zarówno na dokumencie dostawy prasy jak i na rozliczeniu prasy mogą się znaleźć, pozycje z zerowymi ilościami. Takie pozycje nic nie znaczą dla dokumentu, na którym się znajdują, ale pozwalają zachować zgodność z dokumentem dostawcy. Zerowa pozycja na dokumencie dostawy nie tworzy w bazie zapisu o dostarczonej partii prasy, więc nie może mieć zapamiętanego numeru wydania ani dodatku. Zerowa pozycja na dokumencie rozliczenia nie jest powiązana z żadną partią dostawy.
- b) Przy automatycznym tworzeniu dokumentu rozliczenia prasy (przy pomocy skrótu F8 na dokumencie dostawy) program zapyta się, czy automatycznie przepisać listę towarów z dostawy na rozliczenie.

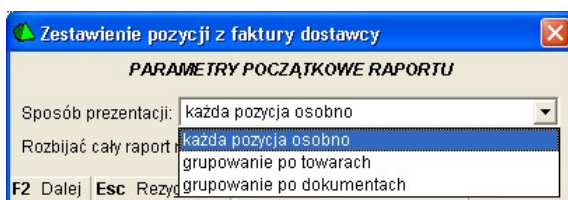
Z kolektora danych importują się tylko ilości zwracane. Ilości dostarczone nie są modyfikowane. Jeżeli z inwentaryzatora przychodzi kod, którego jeszcze nie ma na dokumencie, to dodawana jest pozycja z zerową ilością dostarczoną i takim zwrotem, jaki przyszedł z inwentaryzatora. Przed rozpoczęciem importu z inwentaryzatora, jeżeli na dokumencie są pozycje, to program zapyta się, czy wyzerować już wpisane ilości zwracane. Można np. wyzerować ilości zwracane tylko raz, przed pierwszym importem, po czym zaimportować ilości zwracane w kilku porcjach (np. z kilku urządzeń).

Zarejestrowanie faktury i zestawienie pozycji

Na fakturę dostawcy i na fakturę korygującą dostawcy można wciągać dokument **Rozliczenie prasy**, tak samo jak dotychczas wciągało się PZ, zwroty do dostawcy i rozbieżności z dostaw. Podsumowanie faktury uwzględnia zarówno wartość dostaw jak i wartość zwrotów. Dlatego też same dokumenty dostaw prasy nie są wciągane na faktury.

Aby wydrukować zestawienie pozycji z faktury użyj klawisza **F5 Pokaż pozycje**. Zostanie wygenerowany raport - zestawienie pozycji towarowych uwzględnionych przez tę fakturę. Program poprosi o wybór rodzaju zestawienia:

Do wyboru masz trzy postacie raportu:

Każda pozycja osobno.

Jeżeli ten sam towar powtarza się kilka razy, to na raporcie pojawi się w osobnych pozycjach. Raport w tej postaci rozpoznaje automatycznie, czy na fakturę wciągnięto dokumenty rozliczenia prasy. Jeśli tylko takie dokumenty są na fakturze, to wyświetlany i drukowany jest raport ze szczegółami dostarczonej partii prasy (nr wydania, ilość na dostawie, nr i data dostawy towaru):

Zestawienie pozycji z faktury dostawcy

Data wydruku: 2007-02-20
Faktura 'FD/07/1' z 2007-02-07
Lista: pozycji

lp	Dokument rozliczenia	Nr poz	Tytuł	Vat %	Nr wyd	Dokument dostawy	Ilość egz.		Wartość brutto w c.	
							dostawa	zwrot	sprzedaży	zakupu
1	RPRS/07/1 z 2007-01-31		1 Gazeta z sensacjami	22		12 DPRS/07/1 z 2007-01-26	7	1	9,60	7,98
2	RPRS/07/1 z 2007-01-31		2 Gazetka 1	22			10	3	153,93	128,38
3	RPRS/07/1 z 2007-01-31		3 Gazetka 2	22			20	0	399,80	333,40
4	RPRS/07/1 z 2007-01-31		4 Gazetka 3	7			10	5	17,30	14,80
5	RPRS/07/2 z 2007-02-20		1 Gazetka 1	22		1 DPRS/07/2 z 2007-02-01	20	1	417,81	357,20
6	RPRS/07/2 z 2007-02-20		2 Gazetka 2	22		12 DPRS/07/3 z 2007-02-02	6	3	59,97	51,27
Razem:							73	13	1058,41	893,03

Jeśli na fakturze nie ma dokumentów rozliczenia prasy, to raport wyświetlany jest w standardowej postaci:

Zestawienie pozycji z faktury dostawcy

Data wydruku: 2007-02-20
Faktura 'FD/07/2' z 2007-02-20
Lista: pozycji

lp	Dokument magazynowy	Nr poz	Towar	Vat %	JM	Ilość towaru		Wartość netto w c.		Wartość brutto w c.	
						dostawy	zwroty	sprzedaży	zakupu	sprzedaży	zakupu
1	ROZB/06/2 z 2006-12-11		1 L-a	22	szt	1	0	6,50	5,00	7,93	6,10
2	ROZB/06/2 z 2006-12-11		2 Lbx	22	szt	10	0	5,00	5,00	6,10	6,10
3	ROZB/06/2 z 2006-12-11		3 Nowy towar 1	22	szt	-5	0	-60,00	-60,00	-73,20	-73,20
4	PZ/07/10 z 2007-01-22		1 Towar 104	22	szt	10	0	0,00	909,80	0,00	1109,96
5	PZ/07/10 z 2007-01-22		2 Towar 105	22	szt	10	0	0,00	8,00	0,00	9,76
6	PZ/07/10 z 2007-01-22		3 Towar 106	22	szt	10	0	0,00	1,90	0,00	2,32
Razem:						36	0	-48,50	869,70	-59,17	1061,04

Jeśli na fakturze są zarówno dokumenty rozliczenia prasy jak i inne dokumenty magazynowe, to program zapyta się użytkownika, którą z dwóch powyższych postaci raportu zastosować.

Grupowane po towarach.

w tym wypadku dla każdej karty towaru zostanie wydrukowana jedna linia z sumą dostaw i zwrotów:

Zestawienie pozycji z faktury dostawcy

Data wydruku: 2007-02-20
Faktura 'FD/07/1' z 2007-02-07
Lista: towarów

lp	Tytuł	Vat %	JM	Ilość		Wartość netto w cenie		Wartość brutto w cenie	
				dostarczona	zwrócona	sprzedaży	zakupu	sprzedaży	zakupu
1	Gazeta z sensacjami	22	szt	7	1	7,86	6,54	9,60	7,98
2	Gazetka 1	22	szt	30	4	468,52	398,02	571,74	485,58
3	Gazetka 2	22	szt	26	3	376,97	315,30	459,77	384,67
4	Gazetka 3	7	szt	10	5	16,15	13,83	17,30	14,80
Razem:				73	13	869,50	733,69	1058,41	893,03

Grupowane po dokumentach.

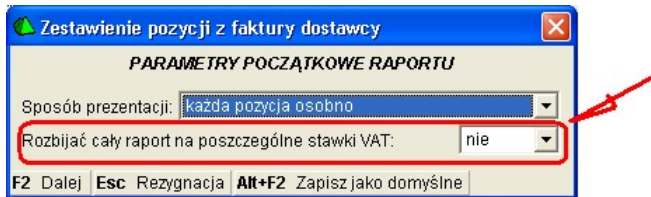
Jest to skrócona wersja raportu, bez informacji o poszczególnych towarach:

Zestawienie pozycji z faktury dostawcy

Data wydruku: 2007-02-20
Faktura 'FD/07/1' z 2007-02-07
Lista: dokumentów

lp	Dokument rozliczenia	Ilości dostarczone	Ilości zwrócone	Wartość netto w cenie		Wartość brutto w cenie	
				sprzedaży	zakup	sprzedaży	zakup
1	RPRS/07/1 z 2007-01-31	47	9	477,95	398,88	580,63	484,56
2	RPRS/07/2 z 2007-02-20	26	4	391,55	334,81	477,78	408,47
Razem:		73	13	869,50	733,69	1058,41	893,03

W każdym z powyższych przypadków raport można rozbić na poszczególne stawki VAT, występujące na dokumentach magazynowych:

Raport pogrupowany po stawkach VAT będzie wyglądał tak:

Zestawienie pozycji z faktury dostawcy

Data wydruku: 2007-02-20
Faktura 'FD/07/2' z 2007-02-20
Lista: pozycji

Stawka: ZW

lp	Dokument magazynowy	Nr poz	Towar	Vat %	JM	Ilość towaru		Wartość netto w c.		Wartość brutto w c.	
						dostawy	zwroty	sprzedaży	zakup	sprzedaży	zakup
1	PZ07/11 z 2007-02-20	1	Ser Żółty Edamski Rydzki	ZW	kg	5	0	1,80	1,80	1,80	1,80
Razem w stawce ZW:						5	0	1,80	1,80	1,80	1,80

Stawka: 7 %

lp	Dokument magazynowy	Nr poz	Towar	Vat %	JM	Ilość towaru		Wartość netto w c.		Wartość brutto w c.	
						dostawy	zwroty	sprzedaży	zakup	sprzedaży	zakup
1	PZ07/11 z 2007-02-20	2	Bulion drob Win 20g	7	szt	12	0	10,80	10,80	11,52	11,56
Razem w stawce 7 %:						12	0	10,80	10,80	11,52	11,56

Stawka: 22 %

lp	Dokument magazynowy	Nr poz	Towar	Vat %	JM	Ilość towaru		Wartość netto w c.		Wartość brutto w c.	
						dostawy	zwroty	sprzedaży	zakup	sprzedaży	zakup
1	PZ06/1 z 2006-10-26	1	Towar1	22	szt	10	0	120,00	100,00	146,40	122,00
2	PZ06/1 z 2006-10-26	2	Lby	22	szt	5	0	0,00	0,00	0,00	0,00
3	PZ06/1 z 2006-10-26	3	Nowy towar 1	22	szt	20	0	240,00	240,00	292,80	292,80
4	ROZB/06/2 z 2006-12-11	1	L-a	22	szt	1	0	6,50	5,00	7,93	6,10
5	ROZB/06/2 z 2006-12-11	2	Lbx	22	szt	10	0	5,00	5,00	6,10	6,10
6	ROZB/06/2 z 2006-12-11	3	Nowy towar 1	22	szt	-5	0	-60,00	-60,00	-73,20	-73,20
7	PZ07/9 z 2007-01-22	1	Towar 101	22	szt	10	0	1,50	1,50	1,80	1,83
8	PZ07/9 z 2007-01-22	2	Towar 102	22	szt	5	0	1,00	1,00	1,20	1,22
9	PZ07/9 z 2007-01-22	3	Towar 103	22	szt	2	0	0,00	0,34	0,00	0,41
10	PZ07/9 z 2007-01-22	4	Towar 111	22	szt	10	0	11,00	11,00	13,40	13,42
11	PZ07/9 z 2007-01-22	5	Towar 112	22	szt	20	0	0,00	3,20	0,00	3,90
12	PZ07/9 z 2007-01-22	6	Towar 113	22	szt	10	0	0,00	1,70	0,00	2,07
13	ZWF/07/9 z 2007-01-22	1	Towar 101	22	szt	0	2	-0,30	-0,30	-0,36	-0,37
14	ZWF/07/9 z 2007-01-22	2	Towar 102	22	szt	0	5	-1,00	-1,50	-1,20	-1,83
15	PZ07/10 z 2007-01-22	1	Towar 104	22	szt	10	0	0,00	909,80	0,00	1109,96
16	PZ07/10 z 2007-01-22	2	Towar 105	22	szt	10	0	0,00	8,00	0,00	9,76
17	PZ07/10 z 2007-01-22	3	Towar 106	22	szt	10	0	0,00	1,90	0,00	2,32
Razem w stawce 22 %:						128	7	323,70	1226,64	394,87	1496,49

EDI a rozliczenia prasy

Oba nowe dokumenty magazynowe: **Dostawa prasy** i **Rozliczenie prasy** mogą być importowane i eksportowane przez EDI. Zależy to od dostawcy prasy.

W formacie EDI "PC-Market 5" znajdują się dwa nowe pola: **NrWyd** i **Dodatek**, importowane zarówno z dostawy prasy jak i z rozliczenia prasy. Przy imporcie na dokument dostawy, cechy dostarczonej partii są zapisywane do pozycji dokumentu i do bazy danych.

Przy imporcie na dokument rozliczenia, wartość **NrWyd** jest wykorzystywana do automatycznego wyszukania odpowiedniej dostawy. Jeśli zostanie znaleziona jeszcze nierozliczona dostawa tego towaru o tym numerze wydania, to zostanie automatycznie utworzone powiązanie pozycji dokumentu rozliczenia ze znaną pozycją dostawy.

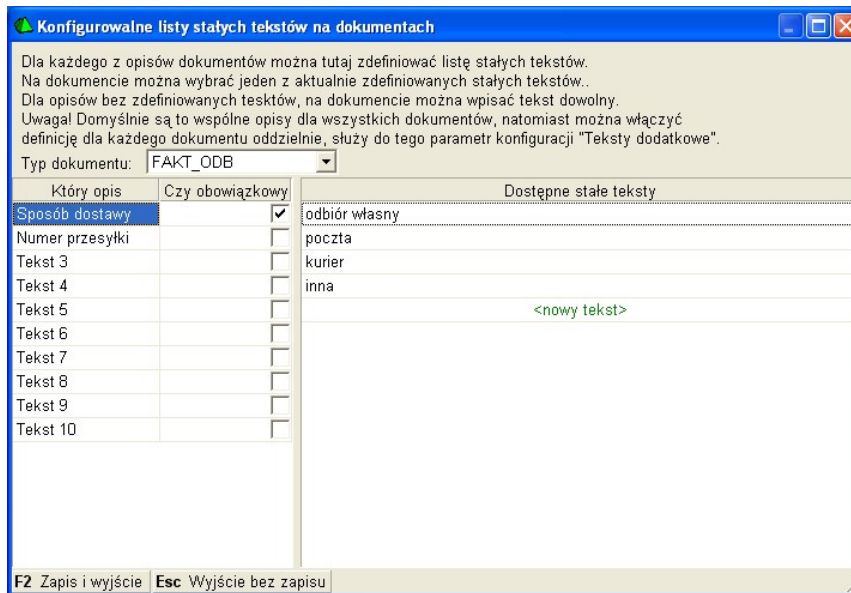
Stałe teksty na dokumentach

Do każdego dokumentu możesz utworzyć listę dodatkowych parametrów, które będą wypełniane podczas edycji danego dokumentu. Mogą to być dodatkowe tekstowe opisy (np. numer przesyłki pocztowej) lub lista wyboru (np. przesyłka: kurierska, poczta, odbiór własny).

Stałe teksty mogą być drukowane na dokumencie. Są również zapisywane w bazie i mogą być wykorzystywane np. podczas eksportu do zewnętrznych systemów księgowych. Dzięki temu mogą decydować o sposobie dekretacji dokumentu.

Listę stałych tekstów stałych możesz edytować w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Stałe teksty na dokumentach**:

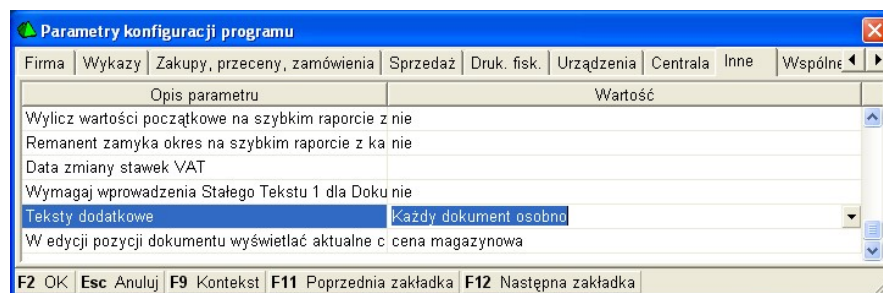

Możesz zdefiniować max. 10 opisów. Każdemu możesz zmienić nazwę z Tekst... na inną. Jeśli pole ma być listą wyboru, to po prawej stronie okna, w polu **Dodatkowe stałe teksty**, musisz zdefiniować wszystkie wybierane wartości. Pole **Czy obowiązkowy** należy zaznaczyć, jeśli program ma wymuszać wypełnienie tego pola przy zapisie dokumentu.

Stałe teksty możesz zdefiniować na jeden z trzech sposobów:

- **Wszystkie dokumenty wspólna lista** – wszystkie dokumenty będą miały jedną, tę samą listę stałych tekstów.
- **Grupy dokumentów wspólna lista** – będzie kilka list stałych tekstów, a dokumenty będą pogrupowane i przydzielane do odpowiednich list.
- **Każdy dokument osobno** – będzie tyle list stałych tekstów, ile jest dokumentów i każdemu dokumentowi należy zdefiniować jego własny zestaw parametrów.

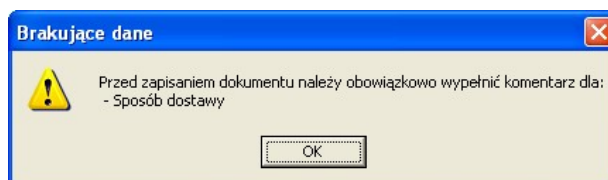
Wybór sposobu ustawia się w parametrach programu, tj. w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Przeglądanie/edycja**:

Dodatkowe teksty można edytować w oknie, które otworzy się po naciśnięciu kombinacji **Ctrl-T** podczas edycji dokumentu:

Jeśli któryś ze stałych tekstów został w konfiguracji oznaczony jako **Czy obowiązkowy**, to program nie pozwoli na zapisanie dokumentu dotąd, dopóki to pole nie zostanie wypełnione:

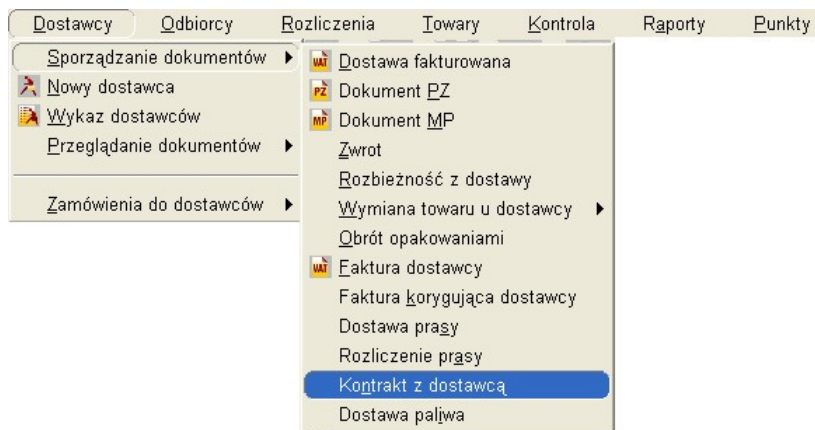
Jeśli chcesz, aby dodatkowe teksty były drukowane na dokumencie, to należy odpowiednio przerobić szablon wydruku dokumentu przy pomocy programu MPedit. Za dodatkowe teksty odpowiadają pola %Tekst1{;}...%Tekst10{;} oraz %Tekst1Opis...%Tekst10Opis. O tym, jak modyfikować szablon wydruku dokumentu czytaj w rozdziale [Projektowanie dokumentów – program MPedit](#) na stronie 41.

Kontrakty z dostawcami

Kontrakty zakupowe mają na celu pomóc użytkownikowi w wyborze dostawcy towaru. Dokument definiuje, jakie są obowiązujące ceny dla nas od konkretnego dostawcy. Dzięki nowej funkcjonalności w module generowania zamówień, został ułatwiony sposób wyboru dostawców wg najprostszego kryterium – kupujemy od tego, kto aktualnie sprzedaje nam towar najtaniej.

Wprowadzanie kontraktów

W menu głównym programu uruchom opcję **Dostawcy -> Sporządzanie dokumentów -> Kontrakt z dostawcą**.

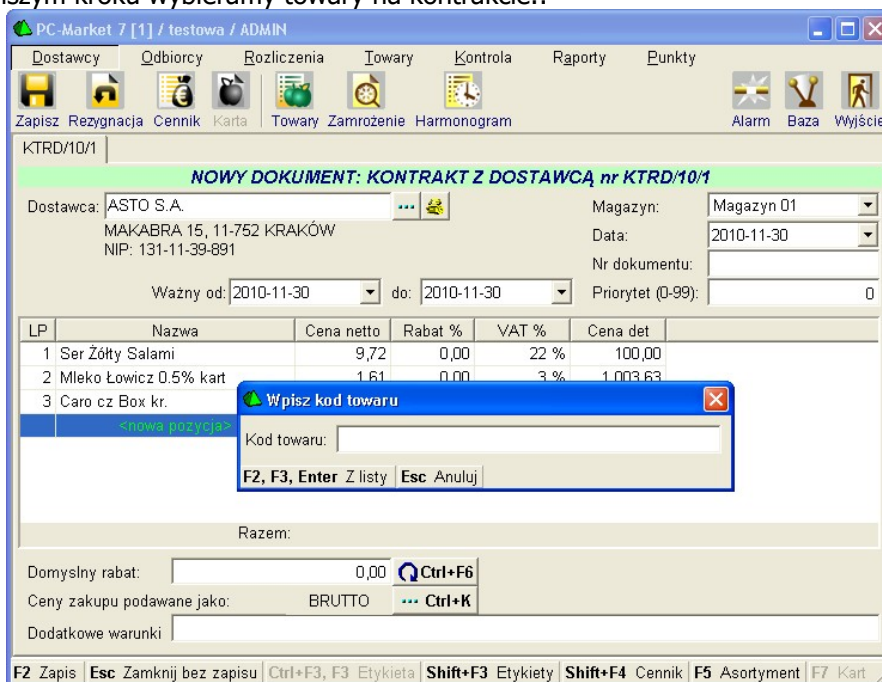
Wybierz dostawcę, dla którego będziesz sporządzać dokument. Po otwarciu nowego dokumentu, podaj zakres obowiązywania dat tego kontraktu. Następnie potwierdź magazyn i datę rejestracji tego dokumentu. W polu „Nr dokumentu” możesz podać identyfikator dokumentu na podstawie, którego wprowadzamy kontrakt.

The screenshot shows the 'PC-Market 7' application window. The title bar reads 'PC-Market 7 [1] / testowa / ADMIN'. The menu bar includes 'Dostawcy', 'Odbiorcy', 'Rozliczenia', 'Towary', 'Kontrola', 'Raporty', and 'Punkty'. Below the menu are icons for 'Zapisz', 'Rezygnacja', 'Cennik', 'Karta', 'Towary', 'Zamrożenie', and 'Harmonogram'. On the right, there are icons for 'Alarm', 'Baza', and 'Wyjście'. The main area displays 'KTRD/10/1' and a green banner: 'NOWY DOKUMENT: KONTRAKT Z DOSTAWCĄ nr KTRD/10/1'. The form fields are: 'Dostawca: ASTO S.A. MAKABRA 15, 11-752 KRAKÓW NIP: 131-11-39-891', 'Magazyn: Magazyn 01', 'Data: 2010-11-30', 'Nr dokumentu: [empty]', 'Ważny od: 2010-11-30 do: 2010-11-30', and 'Priorytet (0-99): 1'. Below this is a table with columns: LP, Nazwa, Cena netto, Rabat %, VAT %, Cena det. The first row contains '<nowa pozycja>'. At the bottom, there are fields for 'Domyślny rabat: 0,00', 'Ceny zakupu podawane jako: BRUTTO', and 'Dodatkowe warunki'. The status bar at the very bottom shows keyboard shortcuts: F2 Zapis, Esc Zamknij bez zapisu, Ctrl+F3, F3 Etykieta, Shift+F3 Etykiety, Shift+F4 Cennik, F5 Asortyment, F7 Kart.

Kolejnym polem jest **Priorytet**. Jest to pole liczbowe wypełniane z poziomu sklepu w skali od 0 do 99. **Im niższa liczba tym niższy priorytet tego kontraktu.** Kontrakty przesłane z centrali będą mieć priorytety od 10 wzwyż, co oznacza, że zawsze są ważniejsze, niż kontrakty zawarte w sklepie.

W celu wyjaśnienia jak działają priorytety posłużę się praktycznym przykładem do zobrazowania. Dostawca XYZ sprzedaje nam towar ABC w cenie 2 zł. Wprowadzamy kontrakt z priorytetem zero, na takie właśnie warunki i ustalamy, że cena 2 zł będzie dla nas obowiązywać przez cały rok. W trakcie tego roku producent towaru ABC ogłasza promocję. W związku z tym na czas promocji zostaje obniżona dla nas cena na zakup tego towaru do 1,50 zł. W tym celu możemy wprowadzić nowy kontrakt trwający np. miesiąc i musimy ustalić priorytet, co najmniej z wysokością 1. Cena dla towaru ABC będzie ustalona przez kontrakt z najwyższym priorytetem obowiązującym w danym okresie.

W dalszym kroku wybieramy towary na kontrakcie.:

Wybór może być zrealizowany poprzez odczyt kodu kreskowego za pomocą czytnika kodów lub poprzez ręczny wybór z listy towarów.

Kontrakty można wprowadzać elektronicznie. O ile dostawca prześle nam dokument elektroniczny (EDI) w formacie obsługiwanym przez program PC-Market to można go zaimportować za pomocą klawiszy Ctrl+E. Przy dużej ilości pozycji¹³, oszczędzi Ci sporo czasu na wprowadzaniu tego dokumentu.

Po wybraniu towaru otworzy się okno z możliwością wpisania ceny zakupu lub ustalenia rabatu od ceny detalicznej. W pierwszym przypadku wpisz po prostu maksymalną cenę zakupu, ustaloną z partnerem:

¹³ chciałoby się powiedzieć „przy dużym kontrakcie”. Nieprawdaż?

Towar:	Bagietka 0.16kg		
Stan w magazynie:	-7,000	Blokada:	0,000
Cena magazynowa netto:	0,46	VAT:	7 %
Cena detaliczna:	0,59	Marża:	20,00
☒ Zakontraktowano cenę		☐ Zakontraktowano rabat od ceny sprzedaży	
Cena zakupu:	0,46	Rabat od ceny det.:	
☒ Uzgodniono cenę sprzedaży:			
Cena det.:	0,59		

F2 OK | Esc Anuluj

W drugim przypadku wpisz rabat od z góry narzuconej ceny sprzedaży (detalicznej):

Towar:	Bagietka 0.16kg		
Stan w magazynie:	-7,000	Blokada:	0,000
Cena magazynowa netto:	0,46	VAT:	7 %
Cena detaliczna:	0,59	Marża:	20,00
☐ Zakontraktowano cenę		☒ Zakontraktowano rabat od ceny sprzedaży	
Cena zakupu:		Rabat od ceny det.:	10,00
☒ Uzgodniono cenę sprzedaży:			
Cena det.:	0,59		

F2 OK | Esc Anuluj

Tak jest np. w prasie gdzie cena sprzedaży jest ustalona przez wydawnictwo, a my jako sprzedawca mamy jakiś rabat od tej ceny. Jeżeli do cen zakupu dodane są również ceny sprzedaży to wtedy możemy jeszcze taką cenę zapisać.

Po wpisaniu całego dokumentu zapisz go klawiszem F2.

Po zapisaniu dokumentu masz jeszcze możliwość wygenerowania wpisu do harmonogramu zmian cen dla cen detalicznych. W tym celu naciśnij klawisz F8. Dla wygody, standardowo, jest już zaznaczona opcja „...**mają ustalone ceny sprzedaży**”. Możesz jednak zaznaczyć pozostałe:

Wpis HZC dla zakontraktowanych towarów

Założony zostanie nowy wpis Harmonogramu Zmian Cen
zmiana / promocja cen sprzedaży dla towarów, które w kontrakcie:

mają ustalone ceny sprzedaży
towarów:

bez ustalonej ceny sprzedaży, z ustaloną ceną zakupu
(ceny sprzedaży obliczone wg ustalonej ceny zakupu, założonej marży ustawień marżownika)
towarów:

bez ustalonej ceny sprzedaży, z ustalonym rabatem od ceny sprzedaży
(domyślnie przyjęte zostaną ceny aktualne, trzeba je będzie poprawić ręcznie)
towarów:

F2 Dalej | Esc Rezygnacja

Po zatwierdzeniu powyższego, otworzy się okienko dokumentu z towarami i proponowanymi cenami detalicznymi. Ceny te można jeszcze zmienić. Zakres dat jest identyczny jak ten na kontrakcie. Ceny zakupu celowo nie są wypełnione, ponieważ Harmonogram Zmian Cen ustala na sztywno ceny zakupu a te mogą być różne od różnych dostawców.

Nowy wpis harmonogramu

planowana promocja

Nazwa:

Typ wpisu:

Okres promocji od: : : do: : :

Wpis dla:

Nazwa	Kod	Akt. c. zak.	Akt. c. det.	C. zakupu	C. detaliczna
☐ Alpejka śnieżka	980	1,65	2,19		2,19
☐ Ambasador	1002	3,00	4,02		4,02
☐ ARO BUDYŃ CZEKOLAC	590746450045:	0,22	0,00		0,23
☐ Babeczka Kokosowa	590294000312!	1,00	1,35		1,35
<input type="text" value="<dodaj towary>"/>					

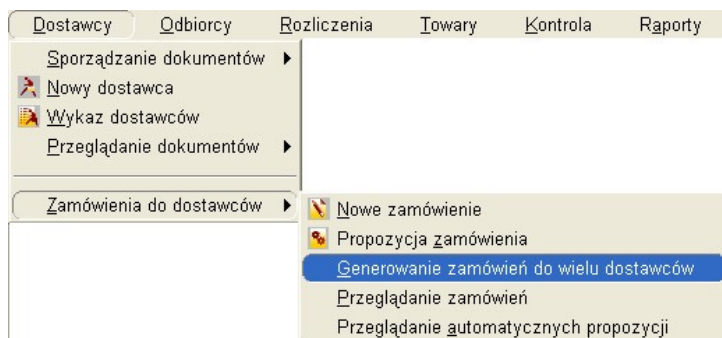
F2 Zapis i wyjście | Shift+F2 Tylko zapis | Esc Wyjście bez zapisu | F3, Ctrl+F3 Etykieta | Shift+F3 Ety

Zamawianie z wykorzystaniem kontraktów

Generowanie propozycji zamówień jest dostępne tylko po zakupieniu modułu „Generator zamówień”.

W menu głównym programu uruchom **Dostawcy -> Zamówienia do dostawców -> Generowanie zamówień do wielu dostawców**:

Po wybraniu tej opcji pokaże się okienko z parametrami wg, których ma zostać wygenerowana propozycja zamówienia. W pierwszym polu wpisana jest liczba wskazująca, ilu może być maksymalnie dostawców dla jednego towaru. Cała reszta parametrów jest identyczna jak w dotychczasowym generowaniu propozycji zamówień. Pozostałe parametry są opisane w rozdziale poświęconym Generatorowi Zamówień (str. 279). Potwierdź ustawienia za pomocą klawisza F2.

Towary do zamówienia

PARAMETRY POZĄTKOWE RAPORTU

Pokaż dostawców na towar: 5

Magazyn: <wszystkie>

Sposób analizy: według rotacji towarów

Wymagany zapas na: 7 dni.

Czas realizacji zamówienia: 1 dni

Zamówienia liczone: według wymaganego zapasu

Ilość dni od ostatniej sprzedaży nie większa niż: 5,000

Analizuj ceny towarów z dokumentów dostaw z 60 ostatnich dni.

Okres analizy sprzedaży:
 ostatnie dni   wskazany okres

Analizuj sprzedaż z: 75 ostatnich dni.

Data początkowa: 2009-09-29   końcowa: 2009-09-29

Zaokrąglanie ilości zgrzewek:
 w górę   w dół   ułamek

Uwzględnić termin przydatności:

Pominąć zerowe pozycje:

Pomiń gdy nie było sprzedaży:

Analizowane dokumenty rozchodowe: wybranych: 4 z 6

Czy stan minimalny z karty towaru:

Stan min. na koniec okresu zamówienia: 0,000

Wybór towarów: z listy towarów

F2 Dalej   Esc Anuluj   Alt+F2 Zapisz jako domyślne

Następnie wybierz towary, dla których chcesz zrobić zamówienie. Wybór następuje ze standardowego wykazu:

Towary do zamówienia

LP	Nazwa	Dostawca	JM	Ilość	Cena netto	Wartość nett	Stan min	Stan max	Stan w mag
1	AL grape 1.5L	AGENCJA MARKETINGOWA	szk	0	13,12	0,00	0	0	417,887
2		AR FIRMA HANDLOWA s.c.	szk		13,12	0,00			
3	AL grape 1.5L	AGENCJA MARKETINGOWA	szk	184	0,20	36,80	0	0	-184
4	Al pomar 1.5l	AGENCJA MARKETINGOWA	szk	0	1,29	0,00	0	0	109
5		AR FIRMA HANDLOWA s.c.	szk		1,29	0,00			
6		PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWE s.c.	szk		1,29	0,00			
7	Almondo luz cuk	AGENCJA MARKETINGOWA	kg	0	11,00	0,00	0	0	85
8		AR FIRMA HANDLOWA s.c.	kg		11,00	0,00			
9	Almondo luz cuk	AGENCJA MARKETINGOWA	kg	0	180,33	0,00	0	0	2
10	Alpejka śnieżka	AGENCJA MARKETINGOWA	kg	11	1,65	18,15	0	0	-11
11	Alpejka śnieżka	AGENCJA MARKETINGOWA	kg	0	2,89	0,00	0	0	4
12	Ambasador	AGENCJA MARKETINGOWA	kg	0	3,00	0,00	0	0	3
13	AMINO ZUPA POMID.INST.64G	AGENCJA MARKETINGOWA	szk	0	2,89	0,00	0	0	288
14		Makro Cash & Carry	szk		2,89	0,00			
15	Ananas w Puszcze 565g	AGENCJA MARKETINGOWA	szk	0	2,14	0,00	0	0	2

Dostawca	Ilość pozycji	Kwota
☒ TOR-GROCH-FIL	1	17,73
☒ PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWE s.c.	5	12,98
☒ AGENCJA MARKETINGOWA	24	1 999,89

F2 Zapisz   Ctrl+R Reset   Esc Anuluj

Pojawi się okno, na którym będą widoczne towary z ilościami proponowanymi do zamówienia. Każdy towar będzie miał, co najmniej jedną linię reprezentującą jednego dostawcę. W przypadku, gdy jest kilku dostawców jednego towaru, to pojawi się wiele linii. Dostawcy dla pojedynczego towaru sortowani są wg ceny. **Automatycznie wybierany jest dostawca z najmniejszą ceną.**

Na dole okna jest podsumowanie pogrupowane według dostawców. Pokazywani są ci dostawcy, dla których powstanie dokument zamówienia z informacją ile towarów jest na zamówieniu dla tego dostawcy. Podsumowanie jest aktualizowane na bieżąco.

Po zapisie, za pomocą F2 zostanie wygenerowanych wiele dokumentów zamówień. Dla każdego dostawcy po jednym. Po zapisie pojawi się wykaz tych dokumentów. W tym momencie możesz je przeglądać, wydrukować, wysłać EDI, itp. Po wyjściu z tego wykazu dokumenty możesz przeglądać w menu **Przeglądanie Zamówień.**

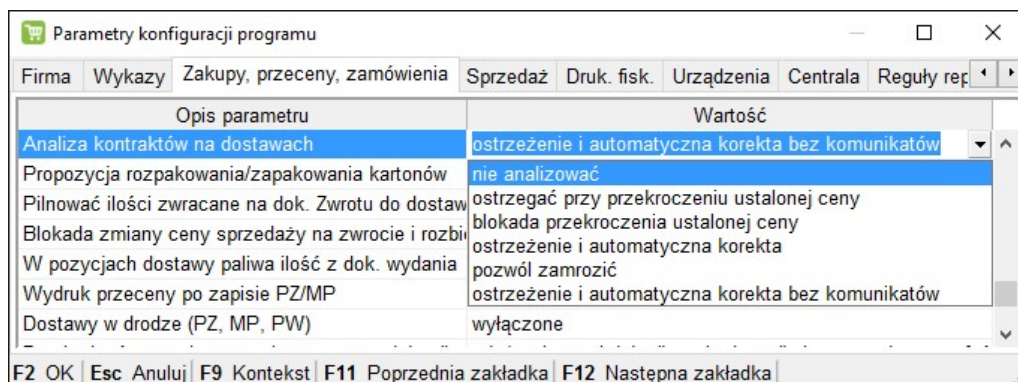
Ctrl 1 Data	Ctrl 2 Nr dokumentu	Ctrl 3 Kontrahent	Ctrl 4 Netto
2009-09-29	ZAM09/3	AGENCJA MARKETINGOWA	1 998,86
2009-09-29	ZAM09/2	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKI	12,98
2009-09-29	ZAM09/1	TOR-GROCH-FIL	17,73

2 029,57

F2, Enter OK | Esc Bez wyboru | F4 Drukuj | F7 Szczegóły | Ctrl+F8 Ustawienia

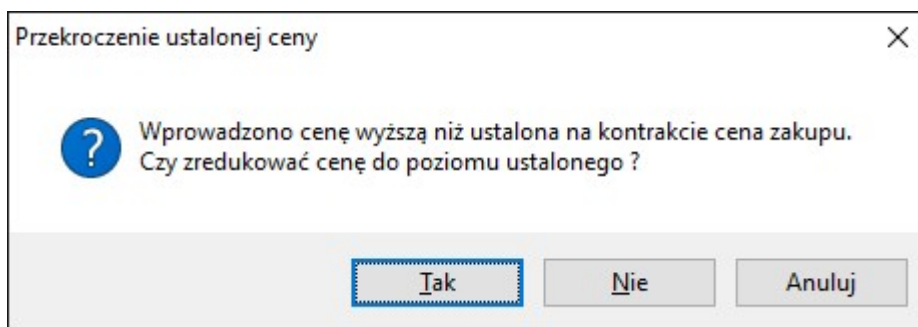
Przyjmowanie dostaw

Najpierw musisz zdecydować, jaki wpływ mają mieć kontrakty na dostawy. W tym celu należy wejść w menu głównym **Kontrola -> Konfiguracja -> Parametry -> Przeglądanie/Edycja -> Zakupy, przeceny, zamówienia**. Odszukaj parametr o nazwie „**Analiza kontraktów na dostawach**”.

Parametr ten ma 6 opcji:

1. **Nie analizować.** Kontrakty nie są brane pod uwagę przy przyjmowaniu zamówień.
2. **Ostrzegać przy przekroczeniu ustalonej ceny.** Jeżeli cena zakupu towaru na dokumencie dostawy będzie większa od ustalonej przez kontrakt to użytkownikowi pojawi się ostrzeżenie:

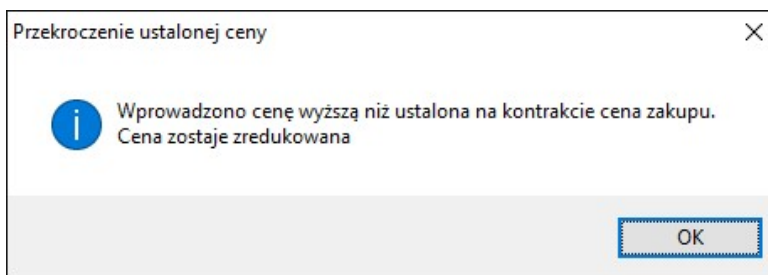

Tak – cena zostanie zmieniona na taką jak jest na kontrakcie.

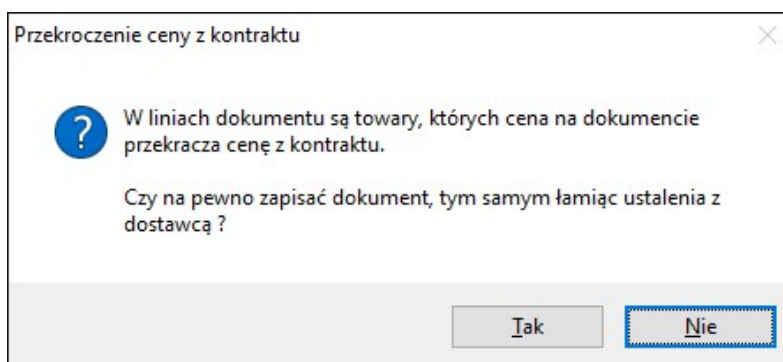
Nie – cena pozostanie taka, jak jest wprowadzona przez operatora.

Anuluj – powróci do edycji cen towaru.

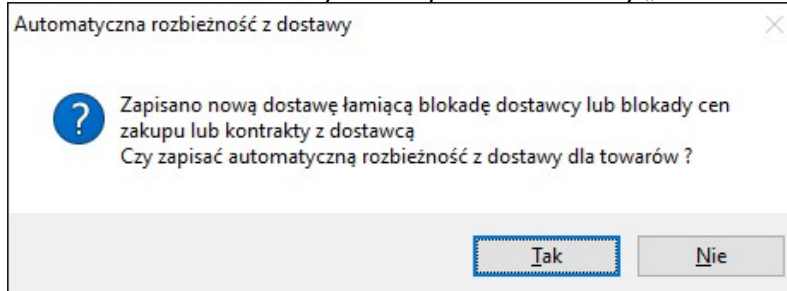
3. **Blokada przekroczenia ustalonej ceny.** Blokada ta powoduje, że użytkownik nie może wprowadzić dostawy, gdzie cena zakupu jest wyższa niż ustalona na kontrakcie. Niższą cenę program zaakceptuje. W momencie wpisania wyższej, pojawi się komunikat ostrzegawczy, a cena sama zostanie zredukowana.

4. **Ostrzeżenie i automatyczna korekta.** Blokada ta powoduje, że użytkownik, wprowadzając cenę towaru niższą niż na kontrakcie, otrzyma taki sam komunikat jak w przypadku 2, i takie same akcje wykona program, jeżeli wskażesz na **Tak** lub **Anuluj**. Jeżeli jednak pozostawisz cenę wprowadzoną przez Ciebie (czyli wybierzesz **Nie**), to program podczas zapisu dokumentu przyjęcia dostawy raz jeszcze poinformuje, że cena różni się od tej, która jest na kontrakcie:

Jeżeli wybierzemy „nie” powrócimy do edycji dokumentu, jeżeli jednak zapiszemy taki dokument, program zapyta nas, czy chcemy utworzyć dokument rozbieżności z dostawy wraz z powodem korekty „korekta ceny”

5. **Pozwól zamrozić.** W tym przypadku, jeżeli złamiemy cenę kontraktu, program zachowa się tak samo jak w przypadku 2., z tym, że nie pozwoli zapisać takiego dokumentu, a jedynie zamrozić.
6. **Ostrzeżenie i automatyczna korekta bez komunikatów** oznacza, że program nie poinformuje Cię o tym, że cena została złamana, a także, że automatycznie został stworzony dokument rozbieżności z dostawy.

W przypadku każdej opcji poza pierwszą, po wybraniu towaru na dokumencie dostawy w tabelce pojawiają się informacje o aktualnym kontrakcie oraz wynegocjowanej cenie:

Towar:	Aromaty do Ciast 10.8g		
Stan w magazynie:	317,000	Blokada:	0,000
Cena magazynowa netto:	1,63	VAT:	8 %
Cena detaliczna brutto:	5,05	Marża:	19,81
Cena ustalona z dostawcą:	1,00		
Kontrakt z dostawcą:	KTRD/16/2 z 2016-07-22		
Uwagi do dostaw:	wejście do edycji Ctrl+U		
Komentarz 1:			
Komentarz 2:			
Ilość:	1		
Cena:	3,00	netto po rabacie	

F2 OK [+ Ctrl: przecena] | Esc Anuluj | F8 Zmiana sposobu wprowadzania

PC-Market sprawdza kontrakty wg daty wystawiania dokumentu! Czyli, jeżeli wprowadzamy dokument z inną datą niż dzisiejsza to uwzględniany jest kontrakt z najwyższym priorytetem na ten dzień.

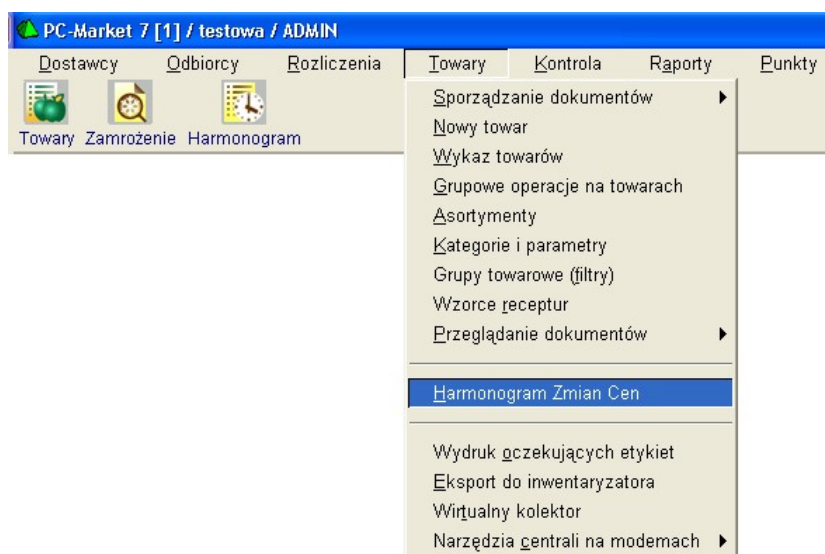
Raport „Kontrakty”

Raport dostępny jest z poziomu karty towaru, tylko dla tych towarów, które są aktualnie przedmiotem kontraktu. Raport w szybki sposób umożliwia podgląd danych: na którym dokumencie kontraktu znajduje się wskazany towar, kiedy taki kontrakt został stworzony, jakie są jego ramy czasowe, jaki jest priorytet tego kontraktu oraz jakie są ustalenia kontraktu względem raportowanego towaru.

Harmonogram Zmian Cen

Przygotowanie promocji z pewnością nie może się odbywać na ostatnią chwilę. Taka akcja wiąże się z pieczołowitymi przygotowaniem. Często co najmniej na miesiąc wcześniej-trzeba przygotować listę towarów, gazetkę, przemyśleć szczegóły. Również w przeddzień rozpoczęcia promocji, nie zawsze jest ktoś, kto ma czas siedzieć przed komputerem i zmieniać ceny. Po zakończeniu promocji trzeba też pamiętać, którym towarom zmieniono cenę i jaka ona była przed tą zmianą. Tak, by wszystko przywrócić „do normy”. Brrr... Łatwo popełnić błąd.

Zaprogramowany wcześniej, przez Ciebie Harmonogram Zmian Cen zajmie się zmianami cen automatycznie, w ustalonym czasie. Opcja ta ma za zadanie ułatwić zarządzanie cenami towarów. Umożliwia też prowadzenie gazetek promocyjnych oraz analiz ich skuteczności.

Po uruchomieniu opcji menu **Harmonogram Zmian Cen**, pojawi się lista planowanych i aktualnie trwających promocji. Układ kolumn jest definiowany przez użytkownika, a poniższy rysunek i opis odpowiadają standardowemu ustawieniu:

Harmonogram Zmian Cen - wpisy / znaleziono: 2

Ctrl+Z Zmiany cen zakupu   F6 Status wpisów: planowane + trwające promocje

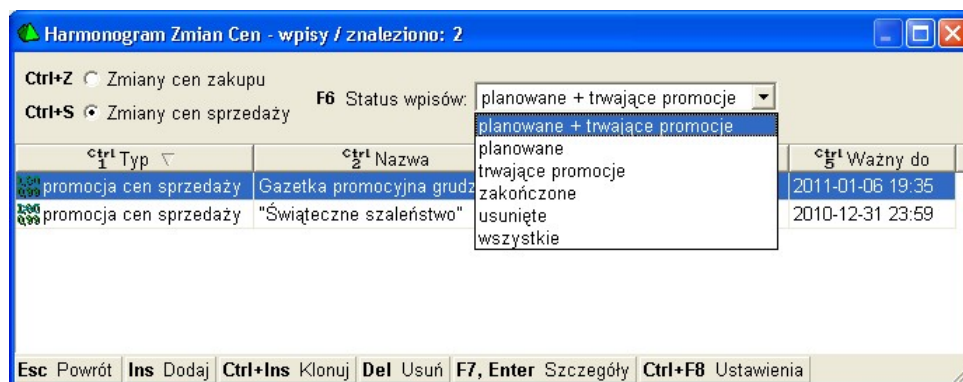
Ctrl+S Zmiany cen sprzedaży

Ctrl 1 Typ	Ctrl 2 Nazwa	Ctrl 3 Status	Ctrl 4 Ważny od	Ctrl 5 Ważny do
promocja cen sprzedaży	Gazetka promocyjna grudzień	planowany	2010-12-01 19:35	2011-01-06 19:35
promocja cen sprzedaży	"Świąteczne szaleństwo"	planowany	2010-12-20 00:00	2010-12-31 23:59

Esc Powrót   Ins Dodaj   Ctrl+Ins Klonuj   Del Usuń   F7, Enter Szczegóły   Ctrl+F8 Ustawienia

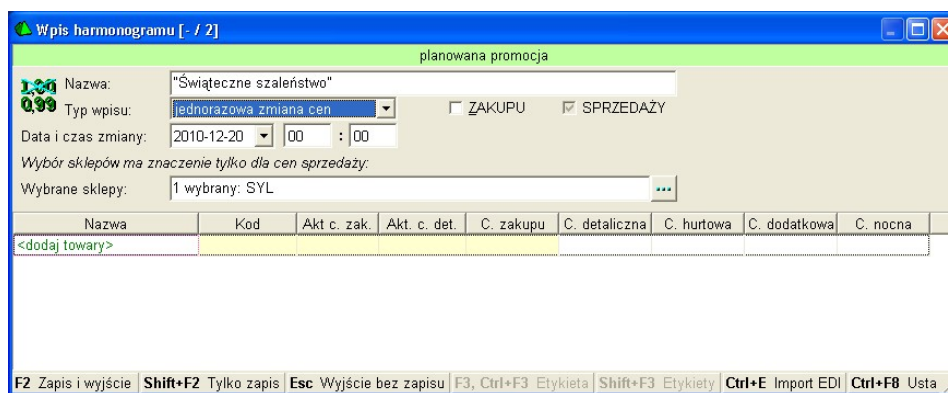
- **Typ** – to typ wpisu w harmonogramie. Dostępne są dwie wartości „zmiana cen” i „promocja”. Zmiana cen powoduje jednorazową zmianę ceny towaru w określonym przez użytkownika momencie. Promocja służy do zdefiniowania zakresu czasu, w jakim obowiązuje ustalona cena. Po zakończeniu promocji przywracana jest poprzednia cena.
- **Nazwa** – dowolna nazwa wprowadzona przez użytkownika ułatwiająca mu identyfikację wpisu do harmonogramu.
- **Status** – jest to aktualny status wpisu. Aktualnie są możliwe 3 wartości statusu. „Planowany”, czyli przed realizacją. „Promocja trwa”, czyli obecnie obowiązujący. „Zakończony”, czyli realizacja tego zlecenia została zakończona.
- **Ważny od** – jest to data i godzina, od jakiej rozpoczyna się promocja lub nastąpi zmiana ceny.
- **Ważny do** – jest to data i godzina, o której kończy się promocja. W przypadku zmiany cen pole to nie ma znaczenia.

Powyżej wykazu jest możliwość wybrania rodzajów wpisów do harmonogramu. Klawisz F6 uruchamia ten wybór. Standardowo widoczne są promocje trwające i zaplanowane, można również przejrzeć promocje zakończone, usunięte, etc.:

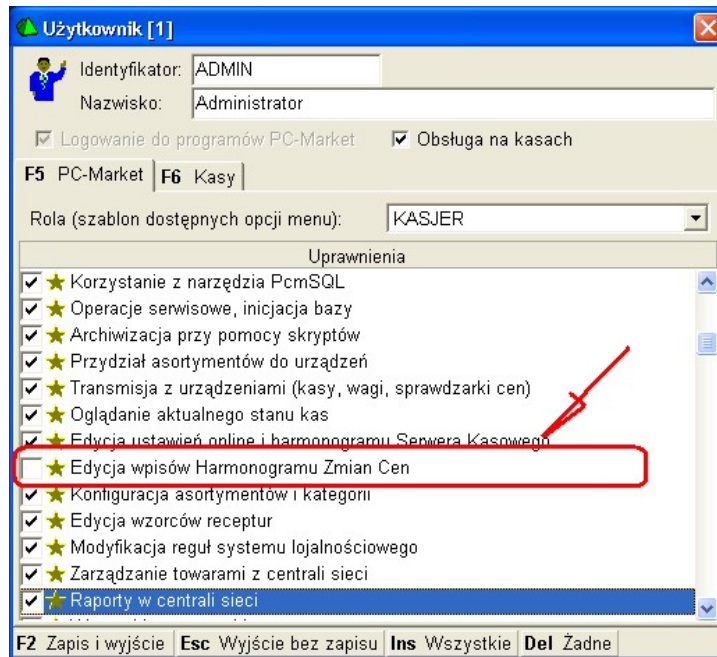
Nowy wpis do harmonogramu

Nowy wpis do harmonogramu możesz wprowadzić naciskając klawisz „**Insert**” na liście promocji. Wpisz wygodną nazwę np. „Świąteczne szaleństwo”.

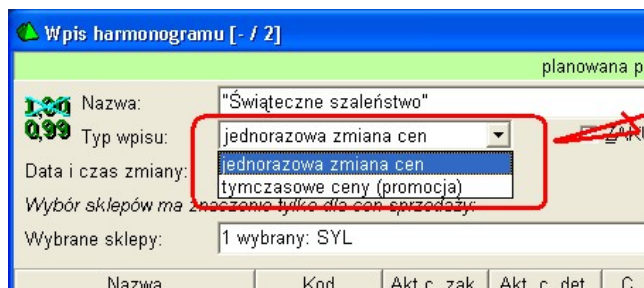

*Jeżeli klawisz Insert jest szary i nie działa to najprawdopodobniej nie masz uprawnień do tworzenia wpisów w harmonogramie. Musisz je dodać w menu **Kontrola-> Użytkownicy**:*

Możesz wybrać jedną z dwóch opcji:

Jednorazowa zmiana cen:

Opcja ta służy do zmiany ceny w ustalonym momencie. W odpowiednie pole wpisujemy datę i godzinę, o jakiej ma nastąpić zmiana ceny. Można tej opcji używać do kilku rzeczy: np. grupowe zmiany cen, marż, procentowe zmniejszenie lub zwiększenie cen towarów. Na przykład dostawca uprzedza nas, że w przyszłym tygodniu zmieni cenę. Aby tego nie pamiętać lub nie zapisywać „do zeszytu”, można tę informację wpisać do harmonogramu. Funkcję tę można też wykorzystać do opóźnienia wprowadzenia nowej ceny w sklepie. Na przykład przyjmujemy nową dostawę i towarowi xxx zmieniła się cena zakupu. Zmieniamy, więc cenę sprzedaży, ale ponieważ jeszcze jest poprzednia partia, kończymy wprowadzanie dokumentu. Drukowanie nowych etykiet i podmiana ich na półkach trwa np. godzinę. Przy pomocy

harmonogramu możesz ustawić opóźnienie, aby na kasach, wagach i sprawdzarkach, cena została zaprogramowana dopiero o ustalonym czasie.

Tymczasowe ceny (promocja):

Opcja ta służy do zmiany ceny na pewien okres czasu. W odróżnieniu od jednorazowej zmiany ceny, promocja działa w ten sposób, że po jej zakończeniu, wszystkie ceny wrócą do stanu, jaki był przed jej rozpoczęciem. Można tej opcji użyć do wprowadzenia np. gazetki promocyjnej. Jeżeli producent lub dostawca zawiera z nami umowę na promocję jego towarów to możesz wtedy wpisać czas, w jakim ma obowiązywać taka promocja. Zmianę cen w ciągu dnia można wykorzystać do stworzenia np. „happy hours”. O określonej godzinie cena staje się promocyjna. Np. w sezonie sprzedajemy truskawki. Wiadomo, że na początku są ładne i świeże. Po 16:00 kiedy zostają przebrane można je przecenić.

Po wybraniu dat i czasu, musimy wybrać towary. W tym celu klawiszem **Enter** wchodzimy na listę towarów. Wybór towarów następuje poprzez zaznaczenie:

☐	1543	asd	281234???????	0,00	1,00	1,22	22 %
☐	1561	asd	03001		0,00	0,00	22 %
☒	753	Babeczka Kokosowa	5902940003125	24,92	8,83	11,80	7 %
☒	737	Babeczka Włoska	976	25,05	13,73	18,37	7 %
☒	1474	Babeczka Włoska luz	5902940003071	20,03	13,73	17,63	7 %
☒	1141	Babeczki Adamek	1519	25,00	6,08	8,13	7 %
☒	1065	Babeczki Firmowe	1012	25,00	14,72	19,69	7 %
☒	738	Babeczki Krakowskie	977	24,97	9,33	12,48	7 %
☒	988	Babka Drożdżowa	1010	39,48	5,80	8,66	7 %
☐	739	Babka Krakowska	978	25,03	9,23	12,35	7 %
☐	723	Babka Płaskowa	961	25,08	6,54	8,75	7 %
☐	743	Babka Poznańska	983		0,00	0,00	7 %
☐	722	Babka Serowa	960		0,00	0,00	7 %

Na liście towarów działają następujące klawisze:

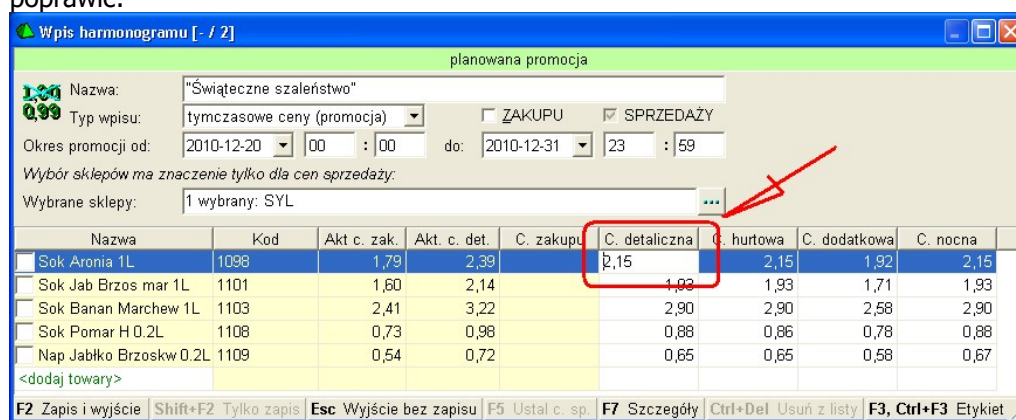
- **Insert** – zaznacza wszystkie towary widoczne aktualnie na wykazie.
- **Delete** – odznacza wszystkie towary widoczne aktualnie na wykazie.
- **Ctrl + F5** – zdefiniowanie zakresu wyświetlania towarów poprzez kategorie lub wybór wartości parametrów.
- **F5** – wybór asortymentu, dla którego wyświetlać towary.
- **F9** – wyszukiwanie kontekstowe po nazwie towaru.
- **Enter** – wybór jednego towaru.
- **Plus** na klawiaturze numerycznej – zaznaczenie jednego towaru, belka schodzi na kolejną pozycję.
- **Minus** na klawiaturze numerycznej – odznaczenie jednego towaru, belka schodzi na kolejną pozycję.
- **Spacja** – zaznaczenie/odznaczenie jednego towaru, belka pozostaje na tej pozycji.
- **F2** – potwierdzenie wyboru zaznaczonych towarów.

Możesz ograniczać listę towarów np. za pomocą asortymentu:

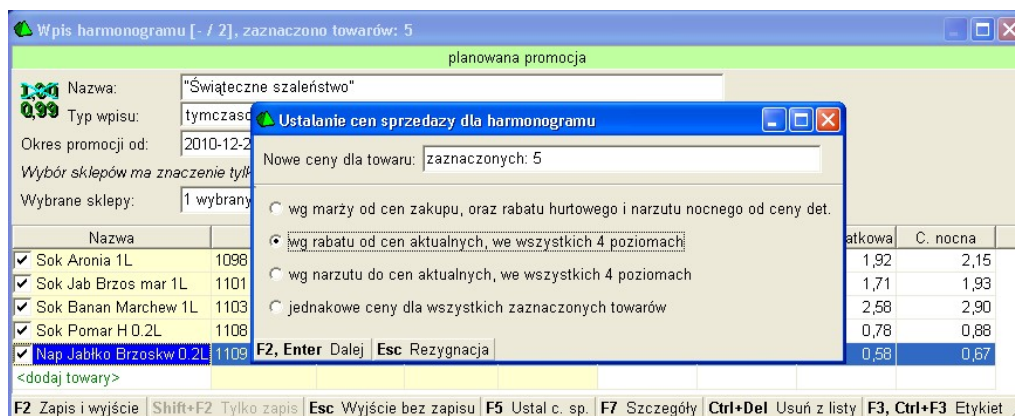
Naciśnij klawisz **F5**, wybierz jeden asortyment i klawiszem **Insert 2** zaznacz wszystkie towary. Klawiszem **F2** wybierz je do harmonogramu. Możesz ponowić tę operację dla kolejnego asortymentu.

Aby ustalić nową cenę zaznacz towar i ustaw kursor na polu z ceną, którą chcesz poprawić:

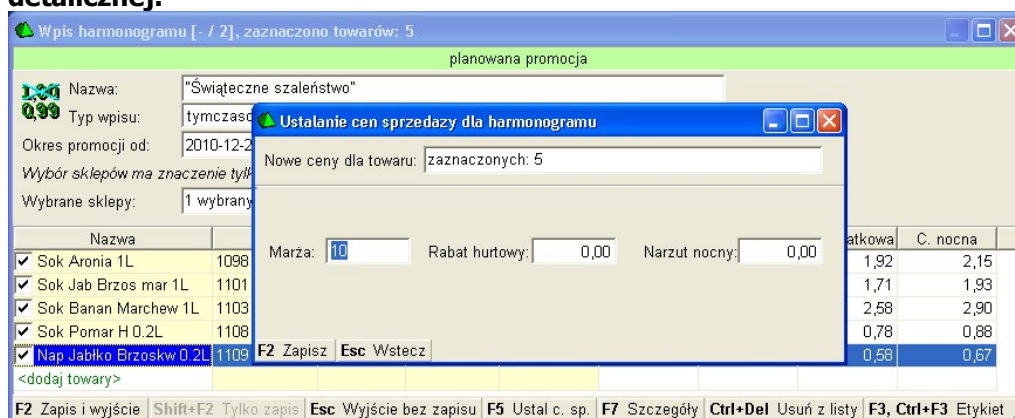
Zacznij pisać za pomocą klawiszy numerycznych nową cenę. Jako separator złotówki-grosze można użyć zarówno przecinka jak i kropki. Wpis zatwierdź klawiszem **Enter**.

Inny sposób to wykorzystanie klawisza **F5** – Ustal ceny:

W ten sposób możesz zmienić ceny towarom hurtem przez zdefiniowanie sposobu, w jaki ceny zostaną automatycznie zmienione:

Wg marży od cen zakupu, oraz rabatu hurtowego i narzutu nocnego od ceny detalicznej.

W opcji tej, dla zaznaczonych towarów można zmienić cenę detaliczną wyluczając marżę od ceny zakupu. Operacja ta nie wpisuje nowej marży sugerowanej a jedynie zmienia ceny. Zmiana marż jest dostępna z listy grup asortymentowych. W opcji tej można dla tych towarów przeliczyć cenę hurtową odejmując wpisany rabat od ceny detalicznej. Cenę nocną można wylczyć dodając narzut do ceny detalicznej.

Wg rabatu od cen aktualnych, we wszystkich 4 poziomach.

planowana promocja

Nazwa: "Świąteczne szaleriństwo"

Typ wpisu: tymczas

Okres promocji od: 2010-12-2

Wybór sklepów ma znaczenie tylko

Wybrane sklepy: 1 wybrany

Nowe ceny dla towaru:znaczonych: 5

Rabat we wszystkich 4 poziomach od cen aktualnych: 10

	atkowa	C. nocna
✓ Sok Aronia 1L 1098	1,92	2,15
✓ Sok Jab Brzos mar 1L 1101	1,71	1,93
✓ Sok Banan Marchew 1L 1103	2,58	2,90
✓ Sok Pomar H 0.2L 1108	0,78	0,88
✓ Nap Jabłko Brzoskw 0.2L 1109	0,58	0,67

F2 Zapis i wyjście | Shift+F2 Tylko zapis | Esc Wyjście bez zapisu | F5 Ustal c. sp. | F7 Szczegóły | Ctrl+Del Usuń z listy | F3, Ctrl+F3 Etykiety

W tej opcji możemy obniżyć wybranym towarom ceny o zdefiniowany procent.

Wg narzutu do cen aktualnych, we wszystkich 4 poziomach.

planowana promocja

Nazwa: "Świąteczne szaleriństwo"

Typ wpisu: tymczas

Okres promocji od: 2010-12-2

Wybór sklepów ma znaczenie tylko

Wybrane sklepy: 1 wybrany

Nowe ceny dla towaru:znaczonych: 5

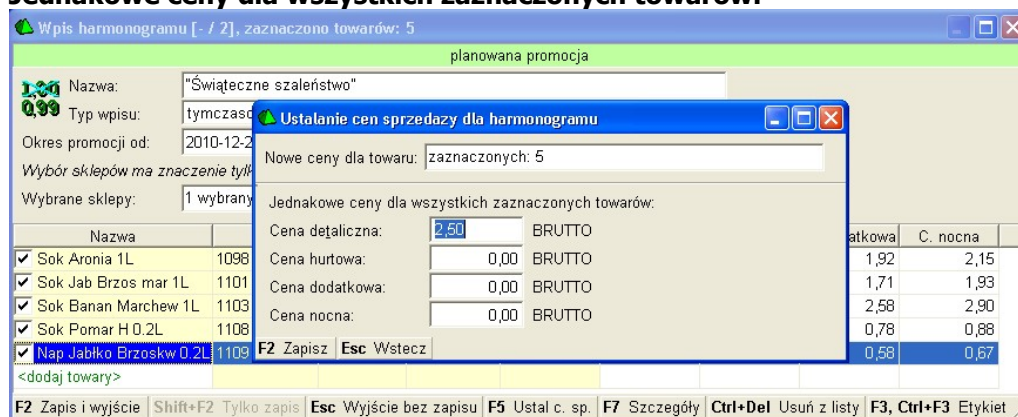
Narzut we wszystkich 4 poziomach do cen aktualnych: 12

	atkowa	C. nocna
✓ Sok Aronia 1L 1098	1,92	2,15
✓ Sok Jab Brzos mar 1L 1101	1,71	1,93
✓ Sok Banan Marchew 1L 1103	2,58	2,90
✓ Sok Pomar H 0.2L 1108	0,78	0,88
✓ Nap Jabłko Brzoskw 0.2L 1109	0,58	0,67

F2 Zapis i wyjście | Shift+F2 Tylko zapis | Esc Wyjście bez zapisu | F5 Ustal c. sp. | F7 Szczegóły | Ctrl+Del Usuń z listy | F3, Ctrl+F3 Etykiety

W tej opcji możemy podwyższyć wybranym towarom ceny o zdefiniowany procent.

Jednakowe ceny dla wszystkich zaznaczonych towarów.

W tej opcji wybranym towarom możemy przypisać jednakową cenę. Stosuje się to najczęściej w sklepach odzieżowych gdzie towary różnią się rozmiarami, kolorami, ale cena jest jednakowa. W sklepach spożywczych wykorzystuje się do zmiany cen np. galaretek o różnych smakach o ile są rozbite na poszczególne kartoteki.

Należy pamiętać, że w opcjach 1,2 i 3 obowiązuje działanie tzw. „marżownika” (menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Marżownik**). Czyli, jeżeli mają być ustalone końcówki X,X5 to program przeliczy ceny tak, aby kończyły się one na 5 groszy.

Na zakończenie operacji zapisz dokument za pomocą klawisza **F2**.

Poprawa wpisów do harmonogramu

Co jeżeli się pomylił? Zależy to głównie od statusu, w jakim jest teraz wpis harmonogramu:

Jeżeli zlecenie ma status „planowany”, to możesz wejść w poprawę za pomocą klawisza **Enter** lub **F7**. Po dokonaniu zmian możesz je zapisać klawiszem **F2**.

Jeżeli zlecenie ma status „promocja trwa”, to w takim przypadku masz możliwość usunięcia wpisu na liście za pomocą klawisza **Delete**. W przypadku promocji, zostanie ona przerwana i ceny wrócą do stanu poprzedniego.

Jeżeli zlecenie zostało już wykonane, to poprawa nie jest możliwa.

Harmonogram zmian cen w sieci sklepów

W Konsoli Kupca można definiować wpisy harmonogramu zmian cen dla całej sieci sklepów bądź wybranych sklepów.

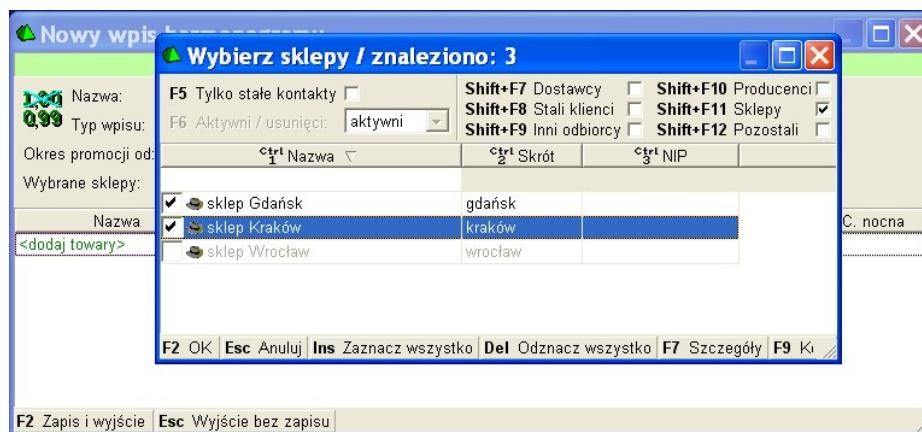
W porównaniu do sklepowego harmonogramu, tworząc nowy wpis musisz wybrać, dla kogo jest on przeznaczony:

The screenshot shows a window titled "Nowy wpis harmonogramu" with a subtitle "planowana zmiana cen". The "Typ wpisu:" is set to "ceny tymczasowe (promocj)". The "Wpis dla:" dropdown menu is set to "wybranych sklepów" and is highlighted with a red box and a red arrow. The "Okres promocji od:" is set to "2007-08-14" and "do:" is set to "2007-08-21". The "Wybrane sklepy:" field contains "D wybranych". Below the form is a table with columns: Nazwa, Kod, Cena zak., Akt. c. det, C. detaliczna, C. hurtowa, C. dodatkowa, C. nocna. The first row contains "< Dodaj towary >". At the bottom, there are keyboard shortcuts: "F2 Zapis i wyjście" and "Esc Wyjście bez zapisu".

W przypadku wpisu **dla centrali**, zmiana cen nastąpi wyłącznie w bazie Konsoli Kupca. Jest to przydatne w sytuacji, kiedy baza Konsoli Kupca służy również do obsługi sprzedaży hurtowej. Taki wpis aktywny jest wyłącznie w centrali:

The screenshot shows the same window "Nowy wpis harmonogramu" with "planowana zmiana cen". The "Wpis dla:" dropdown menu is now set to "centrali". The "Okres promocji od:" is set to "2007-08-14" and "do:" is set to "2007-08-14". The "Wybrane sklepy:" field is empty. The table below is identical to the previous screenshot, with the first row containing "< Dodaj towary >". The keyboard shortcuts at the bottom are also the same: "F2 Zapis i wyjście" and "Esc Wyjście bez zapisu".

W przypadku wpisu **dla wybranych sklepów**, pojawia się dodatkowa opcja z wyborem sklepów. Harmonogram ten zostanie wtedy wysłany razem z replikacją do wybranych sklepów:

W odróżnieniu od jednorazowej zmiany ceny, promocja działa tak, że w momencie jej zakończenia, ceny wracają do stanu sprzed promocji. W sklepie nikt nie musi pamiętać pierwotnych cen. Wystarczy, że po okresie promocji przywrócone zostaną stare etykiety.

Harmonogram zmian cen w Konsoli Kupca działa tylko na towarach mających CKU (Centralny Kod Unikatowy). Podobnie jak to ma miejsce z dotychczasowym narzucaniem cen.

Cena towaru w sklepie zależy od jej priorytetu. Najniższy priorytet ma zmiana ceny towarów na karcie w sklepie. Wyższy priorytet ma promocja wpisana w sklepie. Jeszcze wyższy priorytet ma narzucanie cen towaru w sklepie z poziomu Konsoli Kupca. Aktualnie najwyższy priorytet ma promocja narzucana z Konsoli Kupca.

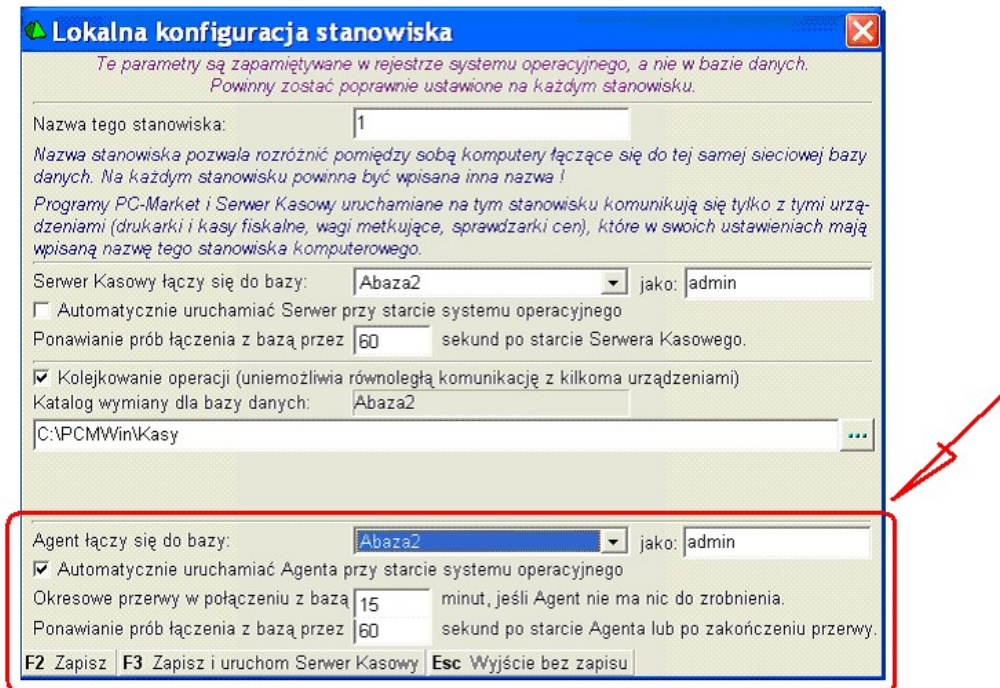
Oznacza to, że jeżeli na towar xxx jest z centrali ustawiona promocja, to obsługa sklepu nie może zmienić ceny tego towaru ręcznie.

Jego Wysokość PCMAgent

Stworzyłeś nowy wpis harmonogramu, zapisałeś i ... nic się nie dzieje. Sam wpis nie powoduje zmiany. Do tego, aby wpisy zadziały należy skonfigurować agenta. Nie jest to szpieg Insoft, lecz program pracujący w tle. W odpowiednim czasie zrealizuje on zapisy harmonogramu zmian cen oraz harmonogramu raportów.

Pracą naszego Agentu możesz sterować w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Konfiguracja stanowiska:**

Pojawi się okienko z lokalną konfiguracją stanowiska. Poszczególne parametry znajdują się na dole okna i mają one następujące znaczenie:

- **Agent łączy się do bazy** – należy wskazać tę bazę, na jakiej aktualnie pracujesz, rejestrujesz dokumenty zakupu, sprzedaż itd.
- **jako** - należy wpisać tutaj istniejącego w bazie użytkownika. Może to być jeden z pracowników, ale bezpieczniej jest założyć osobnego. Operacje zmian cen są bowiem rejestrowane przez monitoring i idą one na konto tego, którego login został tutaj wybrany.
- **Automatycznie uruchamiać Agentą przy starcie systemu operacyjnego** – zaznacz tę opcję. Da to pewność, że przy każdym starcie komputera, agent będzie się uruchamiał.
- **Okresowe przerwy w połączeniu z bazą xx minut, jeśli Agent nie ma nic do zrobienia** – agent jest programem, który łączy się do bazy danych. W przypadku wolnych komputerów na bezpłatnych silnikach SQL ma to wpływ na szybkość działania. Dlatego też można ustawić czas, na jaki agent odłączy się od bazy. Jeżeli ustawisz np. 15 minut i agent przy kolejnym połączeniu stwierdzi, że ma zadanie wykonać za 5 minut, to nie rozłączy się lecz odczeka ten czas, wykona zadanie i dopiero wtedy się rozłączy.
- **Ponawianie prób łączenia z bazą przez xx sekund po starcie Agentą lub po zakończeniu przerwy** – w przypadku niektórych silników SQL w

momencie startu systemu operacyjnego następuje ich zbyt wolny rozruch. Program przez to nie może się połączyć do bazy danych. Opóźnienie 60 sekund wystarcza na prawidłowy start. Gdyby jednak były problemy to należy zwiększyć ten czas.

Po ustawieniu tych parametrów należy komputer wyłączyć i ponownie uruchomić. W systemie Windows, obok zegara pojawi się ikona z wizerunkiem naszego Agent:

Jeżeli wygląda tak: 😊 to znaczy, że wszystko w porządku, agent działa i ma się dobrze.

Jeżeli wygląda tak: 😐 to znaczy, że należy ten punkt przeczytać jeszcze raz od początku i sprawdzić całą konfigurację.

Jeżeli wygląda tak : 😡 to znaczy, że nie ma połączenia z bazą danych. Na początek należy sprawdzić, czy jest połączenie z silnikiem bazy danych SQL. Jeżeli tak, to należy ten punkt przeczytać jeszcze raz od początku i sprawdzić całą konfigurację.

Promocja i podgląd cen

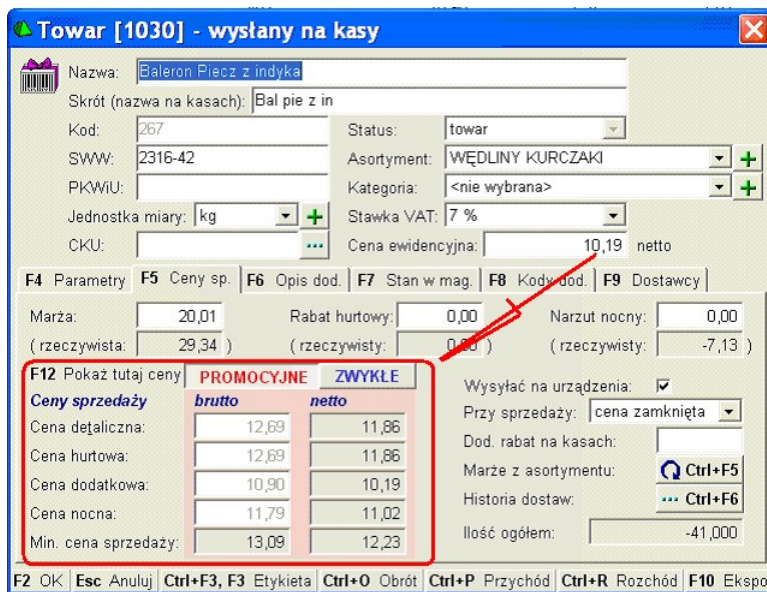
Kiedy rozpocznie się promocja otrzymuje ona status „promocja trwa”:

Typ	Nazwa	Status	Ważny od	Ważny do
promocja	promocja wiosenna	promocja trwa	2007-08-16 14:40	2007-08-16 15:40

Na wykazie towarów te, które teraz biorą udział w promocji, są zaznaczone na różowo:

Ananas w Puszcze 565g	8003281000037	39,25	2,14	3,19
Andruty Kakao 280g Olza	5901480010235	8,63	3,13	4,15
Aqua 2L	1822	25,24	2,06	2,76
Arbuz	452	10,95	1,37	1,52
Ares	927	18,01	1,61	2,32
Aromaty do Ciast 10.8g	1610	7,69	0,39	0,45
Aromaty do Ciast 5g	603	21,74	0,23	0,30
asd	281234???????	0,00	1,00	1,22
asd	03001		0,00	0,00
Babeczka Kokosowa	5902940003125	12,68	8,83	10,65
Babeczka Włoska	976	25,05	13,73	18,37
Babeczka Włoska luz	5902940003071	20,03	13,73	17,63
Babeczki Adamek	1519	25,00	6,08	8,13
Babeczki Firmowe	1012	12,70	14,72	17,75
Babeczki Krakowskie	977	24,97	9,33	12,48

Po wejściu na kartę towaru ukaże się nowa opcja z możliwością **przełączenia podglądu** ceny pomiędzy promocyjną i zwykłą. Nie bój się: zmiana podglądu nie spowoduje zmiany ceny w sklepie:

Ceny promocyjne są zablokowane. Nie można ich zmienić inaczej niż poprzez edycję wpisu w harmonogramie.

W harmonogramie, w przypadku zwykłych cen, o ile jest to pojedynczy sklep lub towar nie jest zablokowany z centrali, można zmieniać cenę zwykłą. Cena ta jest dokładnie tą, do jakiej wróci program po zakończeniu promocji.

Rozliczenia z kontrahentami

Należności i zobowiązania

Na pewno chciałbyś wiedzieć, ile pieniędzy jesteś winny swoim dostawcom i kiedy będą się zbliżać terminy płatności. A może chciałbyś wiedzieć, ile zalega Ci Twój klient, który właśnie stoi przy tobie prosząc o następną fakturę z odroczonym terminem płatności. Informacje te możesz sprawdzić w pozycji menu **Rozliczenia-> Należności od odbiorców** oraz **Zobowiązania wobec dostawców**.

Kiedy pojawi się lista kontrahentów – możesz wybrać tego, który Cię interesuje lub klawiszem **F3** zaznaczyć wszystkich. Następnie pojawi się okienko z należnościami od odbiorcy (lub wszystkich odbiorców), lub Twoimi zobowiązaniami wobec dostawcy. Po zaznaczeniu odpowiednich pozycji możesz zrealizować ich zapłatę gotówką (KW/KP), wydrukować dokument przelewu bankowego lub wprowadzić kwoty zapłaty, jeśli właśnie otrzymałeś wyciąg z banku, na którym widnieją zapłacone Ci należności.

The screenshot shows a window titled "Zobowiązania sklepu wobec kontrahentów". At the top, there are two dropdown menus: "F5 Magazyn: <wszystkie>" and "F10 Kontrahent: COCA COLA BEVERAGES POLSK...". Below them is a dropdown for "F6 Aktywne / usunięte" set to "aktywne". The main area contains a table with the following data:

^{Ctrl} 1 Data	^{Ctrl} 2 Nr dokumentu	^{Ctrl} 3 Do zapłaty	^{Ctrl} 4 Zapłacono	^{Ctrl} 5 Pozostało	^{Ctrl} 6 Kontrahent
2002-03-05	01N15762837	1 809,64	0,00	1 809,64	COCA COLA BEVERAGE
2002-03-11	01N15779724	1 185,60	0,00	1 185,60	COCA COLA BEVERAGE
2002-03-12	01N15789582	2 271,73	0,00	2 271,73	COCA COLA BEVERAGE
2002-03-15	01N15807889	893,78	0,00	893,78	COCA COLA BEVERAGE

At the bottom of the window, there is a toolbar with the following options: "F2 Wystaw dok. płatności", "Esc Anuluj", "Ins Zaznacz wszystko", "Del Odnznacz wszystko", "F7 Szczegóły", and "Ctrl+F8".

Dokumenty KP/KW, utargi z kas

W pozycji menu Rozliczenia możesz wprowadzać luźne dokumenty KP lub KW. Na przykład, jeśli wypłaciłeś właśnie pieniądze z kasy sklepu na prezenty dla pracowników – możesz tu wystawić dokument KW.

Tutaj możesz też podglądać wartości finansowe importów z kas fiskalnych (**Rozliczenia-> Przeglądanie dokumentów-> Importy utargu na kasach**). Te dokumenty są tworzone automatycznie podczas dokonywania importu z kasy. Możesz je jednak samodzielnie stworzyć w opcji menu **Rozliczenia-> Sporządzanie dokumentów**.

KASY/PAR/020315/3

PRZEGLĄDANIE: UTARG NA KASIE nr KASY/PAR/020315/3

Kasa: Magazyn:
Data:
Nr dokumentu:

Sprzedaż na kasie w rozbiciu na stawki VAT:

VAT %	Netto	Podatek	Brutto
22 %	2 101,15	462,25	2 563,40
7 %	3 850,24	269,52	4 119,76
3 %	336,93	10,11	347,04
0 %	27,58	0,00	27,58
ZW	0,00	0,00	0,00
razem:			7 057,78

Sprzedaż na kasie sumarycznie:
Razem brutto:

w tym obrót opakowaniami:
Sprzedaż opakowań:
Zwroty opakowań:

Inne operacje na kasie sumarycznie:
Kwota rabatów:
Wpłaty gotówki:
Wypłaty gotówki:

Esc Zamknij   F10 Zmiany   Ctrl+A Usuń   F12 Menu

Raporty

Dzięki raportom możesz przeglądać najróżniejsze statystyki Twojego sklepu. **Po co w ogóle prowadzić ewidencję w programie, jeśli nie mógłbyś później jej analizować na różne sposoby?** Jeśli np. towar został sprzedany na kasie, to możesz na przykład później przeglądnąć historię danego towaru (Karta Magazynowa), sprawdzić sprzedaż na kasach zarówno w cenach zakupu, jak i detalicznych sprzedaży (Sprzedaż Towarów Na Kasach), sprawdzić, jaki powinien być aktualny stan towaru w magazynie (Stany Ilościowo-Wartościowe). Jeśli wprowadzasz fakturę dostawcy, a następnie po tygodniu płacisz za nią dokumentem KW, to tylko dzięki tym operacjom możesz np. przeglądać historię rozliczeń z danym kontrahentem, sprawdzić, czy nie zalegasz mu jakichś płatności, sprawdzić sumienność Twojego klienta w płatnościach. W programie rozdzieliliśmy raporty na dwie podstawowe grupy:

Raporty Ilościowo-Wartościowe – Dzięki nim możesz prześledzić wszystko, co jest związane z obrotem poszczególnymi towarami. Ich rotację, zakupioną ilość, historię towaru, stan w magazynie, ilość sprzedaży na wskazanej kasie, ilość sprzedanych towarów pochodzących od wskazanego przez Ciebie kontrahenta itp. **W raportach Ilościowo-Wartościowych zwykle w jednej linii raportu znajduje się towar.**

Raporty Finansowe – są to pozostałe raporty nie związane z towarami. Na przykład Rejestr Zakupów VAT służący do rozliczenia podatku VAT (VAT-7) lub Raport Kasowy, dzięki któremu możesz sprawdzić stan gotówki w sklepie. Możesz tu podglądać obroty ze swoimi kontrahentami pod kątem wartości zakupów, płatności, bilansu obrotów opakowaniami itp. **W raportach Finansowych zwykle w jednej linii raportu znajduje się dokument.**

Raporty ilościowo-wartościowe

Stany Ilościowo-Wartościowe

Czy chciałbyś sprawdzić, ile sztuk jakiegoś towaru znajduje się w sklepie? A może chciałbyś sprawdzić wartość wszystkich towarów w cenach detalicznych?

W raporcie Stany Ilościowo-Wartościowe szybko sprawdzisz ile towaru powinno znajdować się teraz w sklepie.

Jeśli porównasz stan towaru na półce z ilością pokazywaną przez raport Stany Ilościowo-Wartościowe – od ręki określisz jak skuteczni są złodzieje grasujący w Twoim sklepie.

Obroty magazynowe

Zauważ, że w raporcie Stany Ilościowo-Wartościowe możesz sprawdzić stan towaru tylko na bieżącą chwilę.

Czy pamiętasz, jak rozłożyłeś ręce, kiedy miła pani z Urzędu Skarbowego, w lutym przysłała Ci zaproszenie o mniej więcej takiej treści:

„Prosimy o zgłoszenie się do US pokój 123 w celu uzupełnienie deklaracji podatku dochodowego za rok xxxx o spis z natury na dzień 31 grudnia”

Jaki remanent? Nie zrobiłem wtedy żadnego remanentu! Co teraz? Policzyć towary w sklepie, dodać sprzedaż na kasach i odjąć od tego dostawy? Dla każdego towaru osobno? To będzie jakiś miesiąc liczenia!!!

Raport Obroty magazynowe to przeglądnie dla wskazanych przez Ciebie towarów wszystkich dokumentów przychodu, rozchodu i sprzedaży na kasach od początku działalności sklepu (lub ostatniego remanentu) i obliczy stan towarów na dowolny żądany przez Ciebie dzień.

Stan z Raportu Obrotów sporządzonego na dzień dzisiejszy powinien być zgodny z raportem Stany Ilościowo-Wartościowe.

Karta magazynowa

Karta magazynowa pokaże Ci całą historię kolejnych operacji dokonywanych na jednym, wskazanym towarze. Często magazynierzy np. w fabryce mają takie karty, na których zapisują sobie:

Opakowania szklane:

Data	Operacja	Ilość	Stan
2002-03-02	Dostawa na magazyn	+300	300
2002-03-03	Wydano z magazynu	-100	200
2002-03-04	Wydano z magazynu	-100	100
2002-03-04	Wydano z magazynu	-23	77

Jednak w fabryce do pilnowania stanów magazynowych jest przydzielony specjalny człowiek, nie zajmuje się on niczym innym, a do pilnowania nie ma wcale kilkunastu tysięcy pozycji jak Ty w swoim sklepie!

Dzięki raportowi Karta Magazynowa możesz jednak zobaczyć taką właśnie historię operacji dla każdego towaru znajdującego się w Twoim sklepie.

Kartę magazynową możesz wykorzystać jako bicz na niepokornych tzw. „przedstawicieli handlowych”, którzy przychodzą do Ciebie i mówią tak: „Kilka dni temu przywiozłem Panu 50 szt. dziś jest już 5 szt. w takim razie jutro przysyłam następne 50szt. Dobrze?”. Możesz wtedy wziąć takiego „nędznika” na zaplecze, wykonać raport Karta Magazynowa. I wtedy nagle okaże się, że: faktycznie przywiózł, ale nie 50 tylko 10 szt. i nie kilka dni, a miesiąc temu, a Ty przez następny miesiąc będziesz się jeszcze męczyć z tymi 5 sztukami!

Sprzedaż towarów

Dzięki raportowi Sprzedaż Towarów sprawdzisz sprzedaż poszczególnych towarów zarówno w cenach zakupu, jak i sprzedaży.

W dodatkowej kolumnie znajdziesz również informację o zrealizowanej na tym towarze marży kwotowej oraz procentowej. Dzięki podsumowaniu marż kwotowych z wszystkich towarów jeden rzut oka wystarczy, aby zobaczyć ile sklep „zarobił” na sprzedanych towarach dzisiaj, wczoraj, od początku miesiąca. Raport wskaże Ci **tylko sprzedaż towarów**. Zarówno na faktury, jak i przez kasy fiskalne. Niektóre dokumenty rozchodowe w rodzaju np. RW, Strat nie są w nim ujmowane.

Sprzedaż towarów na kasach

Czy chciałbyś sprawdzić ile jakiegoś towaru sprzedało się na kasie nr 2? Ten raport pokaże sprzedaż tylko na wskazanych kasach (jednej lub sumarycznie kilku wybranych).

Zakupy towarów

Raport ten rejestruje tylko zakupy wskazanych przez Ciebie albo wszystkich towarów. Możesz zobaczyć wartość zakupów zarówno w cenach zakupów, jak i w deklarowanych przy wprowadzaniu dostaw - cenach detalicznych sprzedaży.

Cena detaliczna sprzedaży deklarowana przy wprowadzaniu dokumentów dostaw wcale nie musi być tą, po której towar zostanie ostatecznie sprzedany. Na przykład

możesz wprowadzić banany deklarując cenę 4 zł, potem mogą one zostać w sklepie przecenione na 2.50zł, a ostatecznie kasjerka może je sprzedać klientowi z rabatem po 2.28 zł. Dlatego mówimy że raport **Zakupy Towarów pokazuje marże deklarowane**, a raport **Sprzedaż Towarów marże rzeczywiście zrealizowane**.

Zakupy towarów wg faktur

Raport wyznacza zakup wg dok. magazynowych powiązanych z dok. finansowymi (czyli faktur i faktur korygujących). Ustalony na filtrze zakres dat oraz wybrany "Typ daty z FV zakupu" (wg określonego typu daty z dok. faktur) wyznaczają listę tych faktur, dla których powiązane z nimi dok. magazynowe posłużą do wyliczenia wartości zakupu (nie jest uwzględniana data wziętych tak pod uwagę dok. magazynowych). Przykładowo: grupując wyniki wg producentów możemy w ten sposób uzyskać zafakturowaną wartość zakupu towarów danego producenta(ów).

Arkusze spisu z natury

Wybierając opcję **Arkusze spisu z natury** przygotowujemy arkusz, do którego możemy ręcznie wpisywać dane o stanie faktycznym towarów w trakcie tzw. spisu z natury. Arkusz sporządzany jest dla dnia bieżącego (data jest automatycznie ustalana przez program PC-Market), dla dowolnej ilości towarów z jednego asortymentu (grupy towarowej) oraz jednego lub wszystkich magazynów.

Raport ten pomocny jest podczas sporządzania inwentaryzacji w sklepie, gdy nie dysponujesz kolektorem danych.

Analiza remanentów

Przeprowadziłeś remanent swojego sklepu i chcesz sprawdzić, jakie są różnice pomiędzy stanami / wartościami w programie a faktycznym stanem na półkach? Ten raport pomoże Ci szybko sprawdzić, które towary / asortymenty / kategorie / artykuły wykazały „manko”, a które „superatę”.

Towary przeterminowane

Raport wyświetla towary, które są przeterminowane na dzień jego sporządzania. Dzięki temu raportowi w łatwy i szybki sposób można dotrzeć do produktów, którym skończyła się data przydatności do spożycia, a nie zostały sprzedane. Mechanizm wyszukiwania towarów przeterminowanych działa w taki sposób, że najpierw szuka pierwszej chronologicznie (a więc według zasad FIFO*) dostawy, z której towary wciąż znajdują się na magazynie. W raporcie uwzględniane są tylko te towary, których data dostawy była dawniej niż wartość wpisana w polu **Termin ważności**. Termin

ważności definiuje się w karcie towaru na zakładce **Opis dod.** w polu **Termin ważności**. Jeżeli pole jest puste wówczas taki towar nie jest w ogóle uwzględniany w analizie.

Towary zagrożone przeterminowaniem

Raport ten funkcjonuje podobnie jak raport **Towary przeterminowane** z tą różnicą, że na podstawie analizy sprzedaży wyświetla towary, które są zagrożone przeterminowaniem. W wynikach raportu można wyświetlić również towary przeterminowane.

Straty i przeceny

Raport prezentuje wartość straty dla wybranych do raportu towarów i wskazanych typach dokumentów (Strata, RW, Przecena, Receptura, Przesunięcie z towaru na towar), na których te towary się znalazły. Wartość straty w cenach zakupu/sprzedaży i marży w przypadku Straty i RW to całkowita wartość poszczególnych pozycji na tych dokumentach. Dla Receptur i Przesunięć wartość straty wynika z różnicy wartości pomiędzy towarami przychodowanymi i rozchodowanymi w ramach tych dokumentów. Natomiast dla Przecen, gdzie różnica wartości jest tylko w cenach sprzedaży, wartość straty jest wykazywana na marży. Pod ikoną „?” przy konfiguracji parametrów raportu opisana została metoda jego wyliczenia.

Ujemna marża chwilowa

Raport porównuje cenę detaliczną netto towaru z ostatnią ceną zakupu z dokumentów. Raport wykona się tylko w przypadku kiedy cena zakupu towaru będzie większa od ostatniej ceny detalicznej netto sprzedaży tego towaru.

Analiza tygodniowa

Raport prezentuje zbiorcze dane wg poszczególnych tygodni, które zawierają się we wskazanym zakresie dat. Po za dwoma kolumnami prezentującymi wartość zakupu oraz sprzedaży towarów, raport przedstawia średnią marżę procentową oraz zapas w dniach dla analizowanego tygodnia.

Sprzedaż wg magazynów

Raport ten bazuje na tych samych danych co raport „Sprzedaż towarów”, z tą różnicą, że istnieje możliwość rozbicia prezentacji wyników wg magazynów z poziomu górnego paska konfiguracji

Towary zalegające

Zadaniem raportu jest pokazać towary, dla których na magazynie znajdują się jeszcze partie dostarczone dostawami wcześniejszymi niż wskazana w filtrze raportu data.

Oczywiście jeżeli stan towaru jest ujemny lub równy zeru, to towar nie jest towarem zalegającym w kontekście tego raportu.

Rejestr zwrotów

Ten typ raportu dostępny w sklepie i w centrali sieci, prezentuje zestawienie zwrotów w podziale na ich typy (towary i usługi), z wykazaniem powiązania ze sprzedażą (nr paragonu oraz data jego sporządzenia). Rejestr prezentuje tylko te zwroty, które zostały sporządzone w dokumencie „Zwrot do paragonu” opisanego w sekcji **Dokumenty -> Zwrot do paragonu**

Raporty finansowe

Raport Obrotu

Raport Obrotu jest często wykorzystywany przez księgowość, jeśli rozlicza Twój sklep **w cenach detalicznych**. Tak, jak raport Obrotu Magazynowe jest on w stanie podać wartość towarów w Twoim sklepie **w cenach detalicznych** na dowolny dzień. Raport Obrotu jednak w celu obliczenia wartości magazynu posługuje się jedynie sumarycznymi wartościami finansowymi z dokumentów, a nie poszczególnymi towarami.

Na przykład:

Dla przejrzystości założmy, że zaczynasz przy zupełnie nowej bazie danych. To znaczy takiej, w którym nie były jeszcze prowadzone żadne dokumenty. Kolejno wykonujesz następujące operacje:

1. Dostawa PZ na 10 kg ziemniaków po 1.60 zł/kg.
2. Sprzedaż 3.10 kg ziemniaków na kasie po 1.60 zł/kg
3. Przecena pozostałych 6.90 kg z 1.60 zł na 1.30 zł. Nowa cena zostaje oczywiście zapisana w karcie towaru i wysłana do kasy.
4. Sprzedaż 2.20 kg na kasie po cenie detalicznej 1.30 zł/kg
5. Sprzedaż 1 kg na kasie z rabatem 0.25 zł (po cenie 1.05 zł/kg)

Zobacz, jak obliczy to Raport Obrotów za dzisiejszy dzień:

Data	Nr dokumentu	Przychód	Rozchód
2002-03-02	PZ/2002/1	16.00	
2002-03-02	KASY/PAR/1		4.96
2002-03-02	PRZEC/2002/1		2.07
2002-03-02	KASY/PAR/2		2.86

2002-03-02	KASY/PAR/3	1.05
2002-03-02	KASY/RABAT/1	0.25
Wartość początkowa:		0.00
Przychód w okresie sprawozdawczym:		16.00
Rozchód w okresie sprawozdawczym:		11.19
Wartość końcowa:		4.81

I to wszystko? Nie! Sprawdź ile ziemniaków pozostało w magazynie w raporcie Stany Ilościowo-Wartościowe:

Pozostało 3.7 kg po 1.30 zł/kg co w sumie daje dokładnie wartość **4.81 zł**.

Dzięki Raportowi Obrotów możesz obliczyć wartość magazynu w cenach detalicznych na dowolny dzień.

Wygląd Raportu Obrotów w programie jest nieco inny od tego pokazanego w powyższym przykładzie. W rzeczywistości poszczególne dokumenty są jeszcze pogrupowane wg typów i osobno podsumowane (osobno PZ, osobno Przeny, osobno utargi na kasach).

Aby obliczyć wartość początkową raportu, program musi przeglądnąć wszystkie dokumenty od początku bazy. Jeśli więc pracujesz na programie kilka lat i chcesz wykonać raport obrotów tylko za ostatni miesiąc, to aby program obliczył wartość początkową na ten miesiąc i tak będzie musiał przeglądnąć wszystkie dokumenty w bazie. Czyli dokumenty z okresu dwóch lat. Możesz zoptymalizować obliczanie raportu w ten sposób, że każesz programowi jednorazowo przeliczyć dokumenty za jakiś okres wstecz. Na przykład za cały poprzedni rok. Program zapamięta te wartości i od nich będzie startował zawsze przy sporządzaniu Raportu Obrotu. Pamiętaj jednak, że jeśli poprawisz jakiś dokument w okresie już przeliczonym będziesz musiał uruchomić to przeliczanie ponownie. Uruchamia się je w menu **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Wyliczanie wartości początkowych raportów-> Raport Obrotu**.

*Widzisz już, że Wartość **Raportu Obrotu** na dzień dzisiejszy powinna być zgodna z wartością wykazywaną przez raport **Stany Ilościowo-Wartościowe**. Jednak wymaga to, bardzo sumiennej rejestracji i pilnowania przecen towarów¹⁴. Często w sklepie nie potrzeba pilnować zgodności pomiędzy Raportem Obrotów i Stanami*

¹⁴ W realnym świecie jednak bardzo rzadko spotykamy się z tak sumiennie prowadzonymi. dokumentami w systemach PC-Market. Zwykle rozbieżności pojawiają się z powodu niewykonywania przecen.

Ilościowo-Wartościowymi. Jeśli księgową od Ciebie tego nie wymaga nie musisz sobie dokładać pracy.

*Jeśli posługujesz się Raportem Obrotów nie możesz „o tak sobie” zmieniać cen towarów, jeśli ich stan w magazynie nie jest zerowy. Na każdą taką zmianę ceny powinieneś wystawić dokument **Przecena**, jak w powyższym przykładzie. Jeśli tego nie zrobisz raporty nie zgodzą się ze sobą.*

Rejestr zakupów, Rejestr sprzedaży

Ustawa o podatku VAT wymaga składania co miesiąc deklaracji VAT-7. Jednak wartości w tej deklaracji musisz wprowadzać na podstawie dwóch osobno prowadzonych ewidencji:

- ✓ **Ewidencji Zakupów VAT** – do rejestrowania podatku naliczonego
- ✓ **Ewidencji Sprzedaży VAT** – do rejestrowania podatku należnego

Obie te ewidencje muszą być dostępne dla kontroli skarbowej, aby sprawdzić, czy rzetelnie obliczasz podatek wpisywany w deklaracji VAT-7.

Raporty Rejestr Zakupów i Rejestr Sprzedaży są właśnie pełnowartościowymi ewidencjami VAT wymaganymi przez ustawę.

Po zakończeniu miesiąca powinny zostać wydrukowane i przechowywane w tej formie przez odpowiedni okres czasu (obecnie 5 lat).

Jeśli poniosłeś inny koszt (np. malowanie) i otrzymałeś na nie Faktury VAT, to możesz je rejestrować przy pomocy dokumentu **Faktura VAT** (bez wystawiania PZ). Dokument taki pojawi się wówczas w odpowiedniej rubryce Rejestru Zakupów.

Często zdarza się, że dostawca nie daje Ci od razu Faktury VAT na zakupione towary. Zgodnie z ustawą nie możesz więc jeszcze odliczyć sobie podatku naliczonego przy zakupie, a towar powinien znaleźć się w magazynie. W tym celu właśnie rozdzieliliśmy dostawę na dwa dokumenty: **PZ** i **Fakturę dostawcy**. Dostawy bez faktury możesz wprowadzać przy pomocy „luźnych” dokumentów PZ, dopiero po otrzymaniu faktury możesz ją wprowadzić przy pomocy opcji menu **Dostawcy-> Sporządzanie dokumentów-> Faktura dostawcy** i na nią zaimportować wszystkie dotychczas wprowadzone dokumenty PZ. Dopiero wtedy faktura ta pojawi się w Rejestrze Zakupów powiększając wartość podatku naliczonego.

Jeśli chcesz szybko sprawdzić ile podatku VAT zapłacisz w tym miesiącu wystarczy, że sporządzisz oba raporty i wartość VAT z Rejestru Zakupów odejmiesz od wartości VAT z Rejestru Sprzedaży. Różnica jest właśnie kwotą, którą należy odprowadzić do US.

Raport kasowy

Jest to raport, który podaje Ci wartość stanu kasy sklepu na bieżącą chwilę lub na dowolny dzień. Tak, jak kilka innych raportów w programie oblicza on stan kasy na wskazany dzień przeglądając wszystkie dokumenty KP, KW oraz utargi na kasach od początku działalności sklepu i w ten sposób dochodząc do wybranego dnia.

Dzięki Raportowi Kasowemu możesz sprawdzić stan gotówki na bieżącą chwilę oraz na początek i koniec dowolnego dnia działalności sklepu.

Na przykład Raport Kasowy za dzień dzisiejszy może wyglądać tak:

Data	Nr dok.	Opis	Wpłaty	Wyплаты
2002-03-02	KP/124	Zapłata za fakturę VAT FV/234	123.50	
2002-03-02	KW/156	Zapłata za fakturę VAT FX0001223		220.30
2002-03-02	KW/157	Zapłata za przesyłkę pocztową		12.50
2002-03-02	KASY/PAR/335	Utarg na kasie nr 1	2034.50	
2002-03-02	KASY/PAR/336	Utarg na kasie nr 2	1150.15	
2002-03-02	KW/158	Przekazanie pieniędzy do banku		3100.00
Stan gotówki na początku okresu spr.:			125.00	
Wpłaty w okresie sprawozdawczym:			3308.15	
Wyплаты w okresie sprawozdawczym:			3332.80	
Stan gotówki na końcu okresu spr.:			100.35	

Powyższy raport jest rejestrem wydarzeń z dzisiejszego dnia, które były związane z gotówką w kasetce z pieniędzmi, za którą odpowiadasz, jeśli jesteś kierownikiem sklepu:

1. Rano w kasetce znajdowała się pozostałość z wczorajszego dnia: 125 zł
2. Odbiorca zapłacił Ci za fakturę FV/234
3. Zapłaciłeś dostawcy gotówką za fakturę FX0001223
4. Wysłałeś pracownika na pocztę, gdzie zapłacił za przesyłkę
5. Kasjerki przyniosły utarg z kas (utargi z kas jednak ściągają się automatycznie przy wykonywaniu importu z kas)
6. Aby nie przechowywać w sklepie zbyt dużej kwoty – 3100 zł wpłaciłeś do banku
7. Na koniec dnia Twoja kasetka powinna zawierać dokładnie 100.35 zł. Jeśli tak nie jest łatwo możesz znaleźć przyczynę sprawdzając dokładnie Raport Kasowy i przypominając sobie zdarzenia, które nie zostały odnotowane.

Czas obliczania Raportu kasowego można zoptymalizować – tak, jak Raportu Obrotu – przez obliczenie wartości początkowych za jakiś okres. Możesz to zrobić w menu **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Wyliczanie wartości początkowych raportów-> Raport kasowy.**

*Z utargami z kas jest zwykle tak, że kasjerki np. są rozliczane zmianami, pozostawiają jakąś resztę w kasie lub prowadzisz sklep całodobowy. Wówczas wartość sumaryczna sprzedaży na kasie za cały dzień będzie niewystarczająca dla Twoich potrzeb. Możesz wtedy tak skonfigurować Raport Kasowy, że **wypłata gotówki z kasy będzie przechodziła do Twojego Raportu Kasowego jako wpłata** (gotówki do Twojej kasetki). Jeśli kasjerka wypłaci gotówkę z kasy i przekaze ją Tobie – automatycznie wpłynie ona na Twoje konto w Raporcie Kasowym. Twoim zadaniem będzie wtedy jedynie sprawdzenie, czy kwota przekazana Ci przez kasjerkę zgadza się z tą, którą wypłaciła z kasy.*

Raport skupu walut

Wykaz przedstawia skup walut wg kursu. Raport przelicza wartość sumaryczną w skupionej walucie w porównaniu do waluty domyślnej wg danego kursu. Dane pobierane są zarówno z kas fiskalnych, stanowisko POS, oraz Drukfish

Obroty z dostawcami / odbiorcami

Raport umożliwia szybką analizę obrotu z kontrahentami wg poszczególnych danych:

- ✓ Zakupu (dla dostawców)
- ✓ Sprzedaży (dla odbiorców)
- ✓ Płatności (dla dostawców i odbiorców)
- ✓ Opakowania (dla dostawców i odbiorców)

Raporty obrotu można prezentować na dwa sposoby:

- ✓ Sumarycznie – raport pobiera dane z wybranych w filtrze raportu typów dokumentów i prezentuje ich podsumowanie je w raporcie „per kontrahent”;
- ✓ W rozbiciu na dokumenty – raport ukazuje dokumenty np. zakupu lub sprzedaży dla wybranego kontrahenta

Luźne PZ / WZ

Jest to wykaz tych dokumentów PZ / WZ, które jeszcze nie zostały powiązane z Fakturami VAT dostawców lub odbiorców. Inaczej mówiąc – jest to raport, który pozwala na podsumowanie wartości towarów, które zostały przyjęte lub wydane, a czekają na wystawienie Faktury VAT.

Porównanie faktur z podpiętymi PZ-kami

Raport ten natomiast umożliwia wartościowe porównanie faktur od dostawców z wartością powiązanych z daną fakturą dokumentów magazynowych.

Raport kas fiskalnych na dzień

Raport prezentuje utarg kas(y) we wskazanej dacie, a także w jakich formach następowała płatność za zakupy. Na gridzie raport pokazuje sumaryczne dane, natomiast można wydrukować raport dla każdego urządzenia osobno wybierając opcję w filtrze sporządzanego raportu „**Wydruk dla każdej kasy osobno**” na „**Nie**”.

Zestawienie dokumentów

Chcesz sprawdzić, jakiego typu dokumenty wystawiałeś w danym okresie czasu? Ten raport Ci w tym pomoże. Wybierz okres za jaki chcesz otrzymać raport oraz składniki raportu (jakie typy dokumentów mają się znaleźć w raporcie). Po wygenerowaniu raportu, w górnej sekcji, będziesz mógł sprawdzić każdy typ dokumentu, który został wystawiony w tym właśnie okresie.

Raport płatności

Raport pozwoli szybko zidentyfikować kontrahentów (oraz powiązane z nimi dokumenty), którzy przekroczyli termin płatności lub/i przekroczyli limit zadłużenia. Istnieją dwa zasadnicze sposoby wyświetlania wyników raportu: jeden widok zbiorczy dla wszystkich kontrahentów lub szczegółowe widoki dla każdego kontrahenta z osobną, z dodaną informacją o dokumentach, które zakwalifikowane zostały przez raport do wyświetlenia. Sposób wyświetlania zależy od ustawienia opcji: "Wyświetl poszczególne dokumenty kontrahentów".

Jednolity Plik Kontrolny (JPK)

W programie PC-Market, zgodnie z wymaganiami, obsługane zostały następujące jednolite pliki kontrolne:

- dla ewidencji zakupu i sprzedaży VAT,
- dla obrotu magazynowego,
- dla faktur VAT

Szczegółowa instrukcja obsługi Jednolitego Pliku Kontrolnego w programach PC-Market / Konsola Kupca znajduje się na stronie:

www.insoft.com.pl/instrukcjaJPK

Kasy, wagi, sprawdzarki cen

PC-Market w standardowej konfiguracji obsługuje kasy w trybie off-line. Dzięki dodatkowemu modułowi, jakim jest Serwer Kasowy program **może obsługiwać urządzenia w pełnym trybie on-line**. Co oznacza on-line i off-line? W rozdziale poniżej postaramy się wyjaśnić oba te pojęcia.

Podczas komunikacji z kasami¹⁵ program PC-Market może samodzielnie zajmować się komunikacją, lub może zlecić to zadanie innemu programowi: Serwerowi Kasowemu. Działanie Serwera Kasowego również opisaliśmy w kolejnych rozdziałach.

Off-line? On-line? Jak to działa?

Off-line bezpośrednio przez PC-Market

Off-line (w wolnym tłumaczeniu: nieautomatyczny, nie na bieżąco) - oznacza, że jakakolwiek komunikacja z kasami odbywa się na życzenie użytkownika. Jeśli chcesz ściągnąć import aktualnych danych z kas - musisz uruchomić opcję Import. Jeśli chcesz wysłać na kasy aktualizacje towarów - musisz uruchomić opcję Eksport. Jeżeli zmieniłeś cenę kilku towarom, to musisz ręcznie wymusić ich eksport na kasy, aby zostały na nich zaprogramowane.

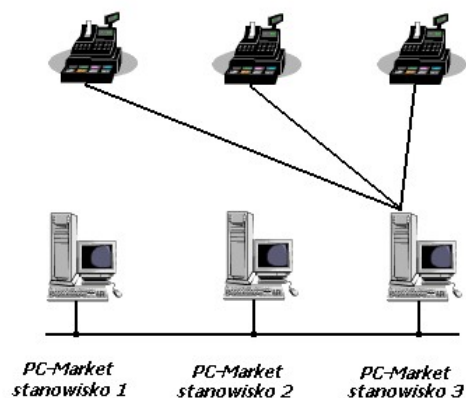

Gdy program PC-Market zajmuje się samodzielnie komunikacją (nie zleca jej Serwerowi Kasowemu), to nie może on w czasie transmisji wykonywać żadnych innych czynności. Nie możesz np. wysłać transmisji do kas i zanim się ona skończy wrócić do edycji dokumentów. Komunikacja z kasami musi się zakończyć, aby można było kontynuować edycję dokumentów.

---

¹⁵ W rzeczywistości chodzi o komunikację z kasami fiskalnymi, wagami elektronicznymi oraz sprawdzarkami cen. Jednak dla uproszczenia, w dalszej części instrukcji będziemy je określali w skrócie: „kasy”.

Na rysunku poniżej prezentujemy schemat działania komunikacji off-line realizowanej bezpośrednio przez program PC-Market:

W tym trybie:

- ✓ Aby wykonać transmisję towarów na kasy, oraz import danych z kas należy uruchomić opcję menu **Import sprzedaży z kas** lub **Eksport danych**.
- ✓ Komunikację z kasami można uruchamiać tylko z jednego stanowiska - tego, do którego są one fizycznie podłączone (stanowisko 3).
- ✓ Ściągać dane z kas w celu wystawienia faktury do paragonu można tylko na stanowisku 3.
- ✓ Na czas transmisji blokowane jest stanowisko 3, lecz stanowisko 1 i 2 mogą pracować bez przeszkód.

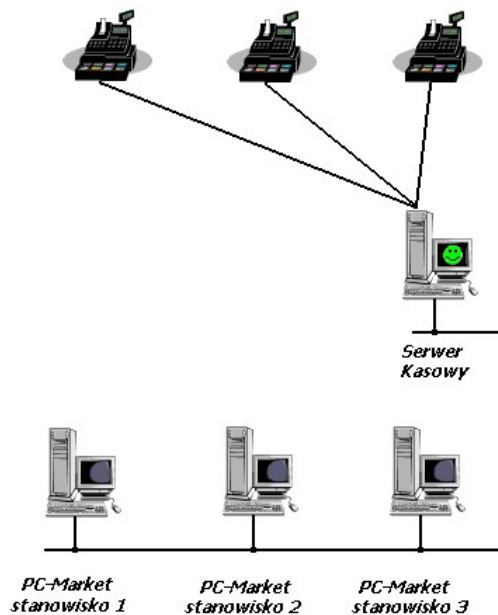
Komunikacja off-line jest najstarszą i do niedawna jedyną obsługiwaną przez program PC-Market. W starszych wersjach program potrafił komunikować się z kasami tylko w ten sposób.

Zwykle proponujemy pracę w tym trybie użytkownikom, u których program PC-Market pracuje w trybie jedno stanowiskowym (tylko jeden komputer) i którzy nie mają potrzeby korzystania z pełnych automatów on-line opisanych dalej. Program w tej wersji jest tańszy o ok. 20% od wersji on-line.

Off-line z użyciem Serwera Kasowego

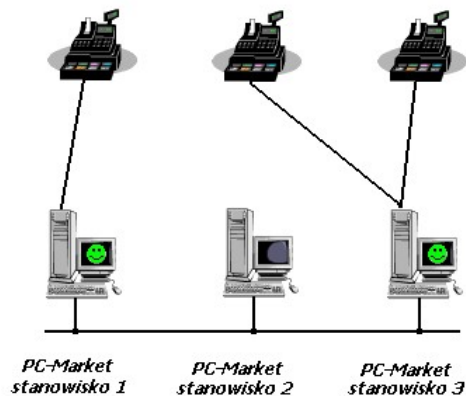
Serwer Kasowy jest osobnym programem, który pracując niezależnie od PC-Marketa przejmuje na siebie obowiązki związane z obsługą kas. Program pracuje „w tle”, to znaczy, że podczas pracy jest prawie niewidoczny. Jedynym znakiem jego działania jest mała ikona 😊 w prawym dolnym rogu ekranu, obok zegara. Dlatego na rysunkach, będziemy tą ikoną oznaczali te komputery, na których pracuje Serwer Kasowy. Więcej na temat samego Serwera kasowego napisaliśmy w rozdziale **Serwer Kasowy**.

W tym trybie:

- ✓ Serwer Kasowy zajmuje się całą komunikacją z kasami „ściągając na siebie” te obowiązki ze stanowisk PC-Marketa. Stanowiska PC-Marketa służą tutaj tylko do wydawania poleceń Serwerowi Kasowemu.
- ✓ Eksport, import można uruchomić **z dowolnego stanowiska**.
- ✓ Aby wykonać transmisję należy ręcznie uruchomić opcję menu **Import sprzedaży z kas** lub **Eksport danych** (komunikacja nadal jest typu off-line).
- ✓ **Żadne stanowisko nie jest blokowane na czas trwania transmisji**. Natychmiast po uruchomieniu eksportu lub importu można wyjść z okienka transmisji i dalej pracować w programie. Transmisja będzie przebiegała w tle, a użytkownik będzie mógł bez przestoju pracować dalej w programie PC-Market.

Serwer Kasowy nie musi być instalowany na specjalnym, dedykowanym komputerze. Można go z powodzeniem uruchomić na jednym ze stanowisk roboczych. Co więcej: w systemie można uruchomić kilka Serwerów Kasowych, a każdy będzie obsługiwał tylko „swoje” kasy:

Powyższy układ pozwala na podłączenie kas do dowolnego komputera w sieci. Dzięki temu możesz zrezygnować z instalowania dodatkowych kart wieloportowych lub multiplekserów.

Podczas pracy użytkownicy nie muszą wiedzieć, do których stanowisk podłączone są kasy. Jeżeli którykolwiek z nich wyśle transmisję na kasę 1 – zajmie się nią Serwer Kasowy zainstalowany na stanowisku 1, jeżeli ktoś wyśle transmisję na kasę 2 – zajmie się nią Serwer Kasowy ze stanowiska 3. Serwery same wiedzą, który z nich obsługuje, które kasy.

On-line

„On-line” (tu w wolnym tłumaczeniu: w locie, na bieżąco) jest to tryb, w którym **Serwer Kasowy na bieżąco przesyła na kasy aktualizacje oraz ściąga z nich dane o sprzedaży.**

Komunikacją w trybie on-line zajmuje się tylko i wyłącznie Serwer Kasowy (lub kilka Serwerów). Programy PC-Market służą tylko do wydawania mu specjalnych poleceń oraz do jego konfiguracji.

Nie musisz pamiętać o tym, żeby po zmianie ceny jakiegoś towaru uruchomić eksport. Serwer kasowy sam wykryje zmianę i prześle poprawione towary na kasę.

Eksport:

Co jakiś czas (ustawiany w sekundach – domyślnie 15 sek.) Serwer Kasowy zagląda do bazy i sprawdza, czy użytkownik dokonał jakichś modyfikacji towarów. Wykrywane są sytuacje, gdy na karcie towaru zmieniła się cena lub został założony nowy towar. Jeżeli coś się zmieniło od ostatniej transmisji, to na kasę przesyłane są tylko najnowsze zmiany.

Import:

Co jakiś czas (ustawiany w minutach – np. 10 min.) Serwer Kasowy ściąga z kas import danych o sprzedaży oraz dopisuje go do bazy danych.

Serwer Kasowy

Serwer kasowy, to osobny program z serii PC-Market (SRV_UZ.EXE). Program praktycznie pozbawiony jest interfejsu użytkownika. Po uruchomieniu umieszcza się w prawym, dolnym rogu, obok zegara i czeka na komendy ze stanowisk (off-line) lub na bieżąco dba o wymianę informacji z kasami (on-line). O aktualnym stanie Serwera informuje jego ikonka:

- (zielona buźka, z „pełnym” uśmiechem) Serwer prawidłowo pracuje, ale w tej chwili niczym się nie zajmuje

- (zielona buźka, z „niepełnym” uśmiechem) Serwer właśnie zajmuje się komunikacją z kasami

- (czerwona buźka) Serwer jest w trakcie uruchamiania

- (szara buźka) Serwer jest w trakcie wyłączenia

Po kliknięciu prawym klawiszem pojawi się menu Serwera, w którym możesz:

- ✓ **Status...** - zobaczyć szczegółowe informacje n/t aktualnej pracy serwera. Te same informacje możesz jednak podglądać na dowolnym stanowisku PC-Marketa w opcji menu **Obsługa kas...-> Stan operacji.**
- ✓ **Konfiguracja...**- skonfigurować Serwer do pracy. Jest to to samo okienko, co w PC-Markecie, w opcji menu **Obsługa kas...-> Konfiguracja-> Konfiguracja stanowiska.**
- ✓ **Informacja...** - sprawdzić aktualną wersję Serwera
- ✓ **Zamknij...** - wyłączyć Serwer Kasowy

✓

Całą konfigurację Serwera Kasowego dokonuje się z poziomu programu PC-Market. Dlatego opisaliśmy go w rozdziale **Konfiguracja**.

Obsługa urządzeń w trybie off-line

Eksport danych

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Eksport danych

Ta operacja służy do wysyłania transmisji o nowych lub zaktualizowanych towarach do kasy. Po jej uruchomieniu otworzy się okienko, w którym decydujesz o tym, na które kasy chcesz wysłać transmisję, rodzaju transmisji i dodatkowych ustawieniach:

Ctrl 1	Ctrl 2 Nazwa	Ctrl 3 Nume	Ctrl 4 Typ	Ctrl 5 Magazyn	Ctrl 6 Stanowisko
☐	26 Kasa SP01	1	EuroPOS 8.XX	Magazyn 01	zaplecze_1
☐	27 Kasa SP02	2	Europos SM	Magazyn 01	zaplecze_1
☒	28 Kasa SP03	3	Sharp ER-A445,45	Magazyn 01	zaplecze_1
☐	33 Waga 1	6	Medesa Maxima	Magazyn 01	zaplecze_1
☐	34 Waga 2	7	Medesa Maxima	Magazyn 01	zaplecze_1

Nazwa parametru	Wartość parametru
Rodzaj transmisji	aktualizacja - otwarta zmiana fiskalna
SHARP - Czy programować grupy?	Nie
SHARP - Czy programować kurs Euro?	Tak

F2 OK   Esc Anuluj   Alt+F2 Zachowaj jako domyślne   Ins Zaznacz wszystko   Del Odznacz wszystko   F7 Szczegół

W górnej części widzisz listę urządzeń. Parafkami są zaznaczone te, na które transmisja teraz zostanie wysłana. Na liście urządzeń widoczne są tylko te, które mogą być programowane z tego stanowiska komputerowego, przy którym teraz jesteś.

Dolna część zawiera najważniejszy parametr do ustawienia: **Rodzaj transmisji** oraz dodatkowe, mniej ważne parametry, które zwykle nie powinny pozostać bez zmian.

Po naciśnięciu klawisza **F2** zostanie uruchomiona transmisja i odpowiednie towary zostaną na kasy przesłane. Jeśli chcesz zrezygnować z eksportu – naciśnij klawisz **Esc**.

*Możesz zapamiętać na stałe parametry ustawione w tym okienku. W tym celu naciśnij klawisz **Alt+F2** Zachowaj jako domyślne. Od tej chwili zawsze, gdy otworzysz okienko eksportu parametry będą tak ustawione, jak w momencie, gdy naciśnąłeś Alt-F2.*

Parametr „Rodzaj transmisji”

Jest bardzo ważny przy transmisji towarów na kasę. Podczas eksportu masz do wyboru cztery możliwości:

Aktualizacja – otwarta zmiana fiskalna – na kasę zostaną przesłane tylko towary nowe (do dodania na kasę) oraz te, którym zmieniła się cena. Większość kas nie przyjmie innych towarów, jeśli nie została zamknięta zmiana fiskalna i ściągnięty import z kasy.

Aktualizacja – zamknięta zmiana fiskalna – poza wyżej wymienionymi nowymi towarami i aktualizacjami cen, na kasę zostaną również wysłane rozkazy usunięcia towarów oraz pełne aktualizacje. Na przykład zmiana precyzji lub nazwy.

Aktualizacja – wszystkie towary – na kasę zostanie przesłana cała lista przydzielonych na nią towarów. Wszystkie zostaną na kasie zaktualizowane lub dodane. Jednak żaden towar z kasy nie zostanie usunięty. Jeśli więc na kasie znajdują się jakieś towary „obce” (np. zaprogramowane ręcznie lub z innego programu), to nie zostaną one usunięte z kasy.

Zmiana listy towarów na kasę – W zasadzie polega na wymianie towarów na kasie (usunięciu starej listy i załadowaniu jej nową). Tutaj w zależności od typu kasy stosowane są dwa rozwiązania:

1. Przed rozpoczęciem eksportu towarów, na kasę jest posyłany rozkaz „usuń wszystkie towary”. Kasa więc najpierw zeruje u siebie całą listę towarów, po czym na pustą kasę posyłamy nową listę towarów do załadowania. Tak się dzieje np. w przypadku kasy PC-POS lub Europos.
2. Na niektórych kasach ECR (np. Sharp, Optimus IC) nie ma możliwości posłania im prostego rozkazu „usuń wszystkie towary”. Jedyne, czym

dysponujemy to komendy „dodaj ten a ten towar”, „odczytaj z kasy towar(y)”, „usuń z kasy ten a ten towar”. W takim przypadku mechanizm wymiany listy na kasie jest bardziej skomplikowany. Aby nie przedłużyć czasu transmisji odbywa się to w następujący sposób:

- ✓ Odczytujemy z kasy pełną listę towarów
- ✓ Porównujemy ją z tą, którą mamy do wysłania i...
  - ✓ Jeśli towar do wysłania jest już na kasie – aktualizujemy go
  - ✓ Jeśli towaru do wysłania nie ma na kasie – dodajemy go
  - ✓ Jeśli towar jest na kasie, a nie ma go na liście do wysłania – usuwamy go z kasy
- ✓ Po wykonaniu porównania w okienku postępu transmisji zobaczysz informację o ilości towarów do dodania, usunięcia i aktualizacji na kasie, a następnie tak przygotowana lista towarów jest na kasę przesyłana.

Na kasach ECR tylko transmisja Aktualizacja – otwarta zmiana fiskalna może być wykonywana przy otwartej zmianie fiskalnej. Do przeprowadzania pozostałych zalecamy zarówno wykonanie raportu fiskalnego, jak i dokonanie importu danych o sprzedaży z kasy.

Serwer kasowy w trybie on-line uruchamia tylko transmisję otwarta zmiana fiskalna (programuje tylko nowe towary i aktualizuje ceny).

Z powodu pewnych ograniczeń kas fiskalnych, które opisaliśmy w rozdziale **Ograniczenia kas fiskalnych**, zmiana listy towarów wykonana wg punktu 2 może się w pełni nie udać. Dlatego, **jeśli chcesz być absolutnie pewny zmiany listy towarów** wykonaj następujące operacje:

1. Odznacz z tej kasy wszystkie asortymenty
2. Puść na nią eksport „Zmianę listy towarów”. Program najpierw odczyta z kasy listę towarów, a następnie porówna ją ze swoją – pustą listą towarów do wysłania, stwierdzi, że żaden towar nie powinien się znajdować na kasie i po kolei usunie z kasy wszystkie towary. Uzyskasz więc całkowicie wyczyszczoną kasę z towarów.
3. Przydziel z powrotem asortymenty.
4. Puść ponownie „Zmianę listy towarów”. Program odczyta listę towarów z kasy (pustą przecież), a następnie wszystkie towary z programu doda na kasę.

Oczywiście kasy z nową homologacją mają obowiązek wydrukować wszystkie usuwane i dodawane towary, więc musisz w kasie założyć wystarczającą ilość papieru¹⁶.

Zmiana listy towarów jest jedyną polecaną transmisją, jeżeli jest to kasa świeżo podłączona do programu.

Ograniczenia kas fiskalnych

Kasy fiskalne w Polsce posiadają bardzo wiele ograniczeń narzuconych przez wymagania homologacyjne Ministerstwa Finansów. Bardzo to utrudnia komunikację z programami magazynowymi. Poniżej wymieniamy te ograniczenia, które zostały narzucone wszystkim kasom bez względu na model:

1. **Towarowi zaprogramowanemu na kasie nie można zmienić nazwy.** Jedynym rozwiązaniem jest usunięcie towaru z kasy i zaprogramowanie go na nowo. Dlatego też zablokowaliśmy możliwość zmiany pewnych parametrów towarowi, który już znajduje się na kasie. Jeśli np. pomyliłeś się i chcesz zmienić nazwę towaru - usuń towar z kasy (np. przez przerwucenie go do asortymentu nie wysyłanego i transmisję-aktualizację), a następnie zmień nazwę w karcie, przerzuć towar z powrotem do poprzedniego asortymentu i puść transmisję-aktualizację.
2. **Na kasie nie mogą się pojawić dwa towary o tej samej nazwie.** Z tego powodu wprowadziliśmy unikalność nazwy skróconej towaru w bazie programu.
3. **Dodanie każdego towaru na kasę i jego usunięcie z kasy powinno zostać wydrukowane na pasku kontrolnym w kasie.** Z tego powodu na niektórych kasach załadowanie ich towarami wymaga dużej ilości czasu i papieru.

Import sprzedaży z kas

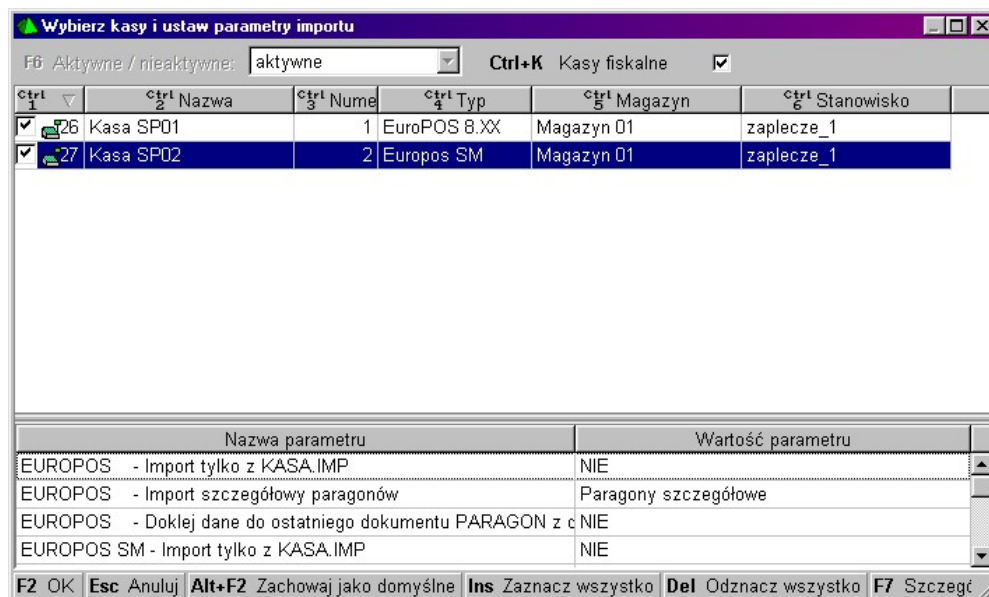
Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Import sprzedaży z kas

Ta operacja służy do odbierania danych o sprzedaży z kas. Przy okazji ściągane są również informacje dodatkowe np. wpłaty, wypłaty, wartości z raportów fiskalnych, ilości wystawionych paragonów, sumaryczna ilość pozycji paragonowych, wartości rabatów itp.

---

¹⁶ Jest to oczywiście metoda na zmianę nazwy towaru na kasie omijająca zabezpieczenia poczynione przez Ministerstwo Finansów. Tu jak zwykle broń pociągnęła za sobą stworzenie antybroni itd...

Po uruchomieniu opcji zobaczysz znane już z eksportu do kas okienko:

Tak, jak w innych okienkach, jeśli nazwa parametru jest poprzedzona nazwą kasy, to oznacza to, że parametr ten dotyczy tylko tego typu kasy. Jeśli parametr nie jest poprzedzony nazwą kasy, oznacza to, że dotyczy on wszystkich kas niezależnie od typu.

Oto najczęściej występujące parametry:

- ✓ **Import tylko z KASA.IMP** – Jest to opcja serwisowa. Import zamiast z kasy zostanie ściągnięty z pliku tekstowego.
- ✓ Import szczegółowy paragonów – decyduje o tym, czy ściągać do bazy informacje szczegółowe o każdym paragonie wystawionym klientowi. Import szczegółowy paragonów został opisany dokładnie w rozdziale **Import paragonów szczegółowych**.
- ✓ Doklej dane do ostatniego dokumentu PARAGON... – Podczas każdego importu z kasy tworzony jest osobny dokument PARAGON¹⁷. Dzięki temu w bazie programu importy zapisane są w postaci jeden import – jeden dokument.

---

¹⁷ Wbrew nazwie dokument PARAGON nie zawiera informacji o jednym konkretnym paragonie wystawionym klientowi, lecz o jednym imporcie ściągniętym z kasy. Kasa przesyła informacje o sprzedaży w postaci „od ostatniego importu sprzedano w sumie tyle a tyle sztuk tego towaru za taką a taką wartość”.

- ✓ **Import sprzedaży przez bufor paragonów** – Niektóre kasy przechowują dane o sprzedaży w dwóch niezależnych licznikach: progresywnym i buforze paragonów. Standardowo import powinien być ściągany z liczników progresywnych, lecz w awaryjnych sytuacjach może być ściągany z bufora paragonów. Więcej szczegółów opisaliśmy w rozdziale **Import paragonów szczegółowych**.
- ✓ **Wykonaj raport fiskalny** – decyduje o tym, czy po imporcie ma zostać na kasie wykonany raport fiskalny.

Na niektórych typach kas (szczególnie Sharp) wręcz należy wykonywać raport fiskalny z poziomu programu, ponieważ jest to jedyny moment, gdy ściągamy dodatkowe informacje z kasy (wpłaty, wypłaty, rabaty, opakowania). Raport fiskalny powinien być wykonywany podczas ostatniego importu w dniu, zaraz po zakończeniu pracy na kasie.

- ✓ **Informacje finansowe na podstawie** – na jakiej podstawie mają być obliczone wartości dla dokumentu UTARG.
  - **sprzedaży PLU** – wartości finansowe zostaną obliczone na podstawie sprzedaży towar po towarze i stawek VAT zapisanych w bazie programu
  - **raportów fiskalnych** – wartości finansowe zostaną „ściągnięte” bezpośrednio z liczników fiskalnych kasy.

Import w ciągu dnia możesz wykonywać wielokrotnie. Jednak raport fiskalny możesz wykonać tylko raz.

*Zwykle na kasach elektronicznych (ECR) po ściągnięciu importu z kasy, zostanie ona całkowicie wyzerowana z danych o sprzedaży¹⁸. Dlatego też program PC-Market 7 przechowuje dodatkowe dwa archiwa „bezpieczeństwa” z każdego importu w plikach umieszczonych w katalogu **C:\Program Files\Insoft\PCMWin_7_1\Kasy** (lub*

---

¹⁸ Obecnie wszystkie dostępne na polskim rynku kasy ECR tak się zachowują. Jednak w przyszłości może pojawią się kasy, które będą działać inaczej. Dlatego użyliśmy tu słowa „zwykle”.

innym, jeśli zmienisz jego położenie w parametrze Konfiguracji kas -> Kartoteka kas). Kasy komputerowe (POS) pamiętają zwykle dane o sprzedaży po przesłaniu ich do komputera. Np. PC-POS może pamiętać wszystkie wystawione paragony przez okres kilku lat.

Obsługa urządzeń w trybie on-line

Obsługa on-line, to całkowicie zautomatyzowany proces przesyłania aktualizacji danych o towarach oraz ściągania danych o sprzedaży z kas.

W trybie on-line nie musisz uruchamiać opcji Import Sprzedaży z kas i Eksport danych.

Serwer Kasowy samodzielnie wykrywa i wysyła towary do urządzeń oraz co ustalony czas ściąga dane o sprzedaży.

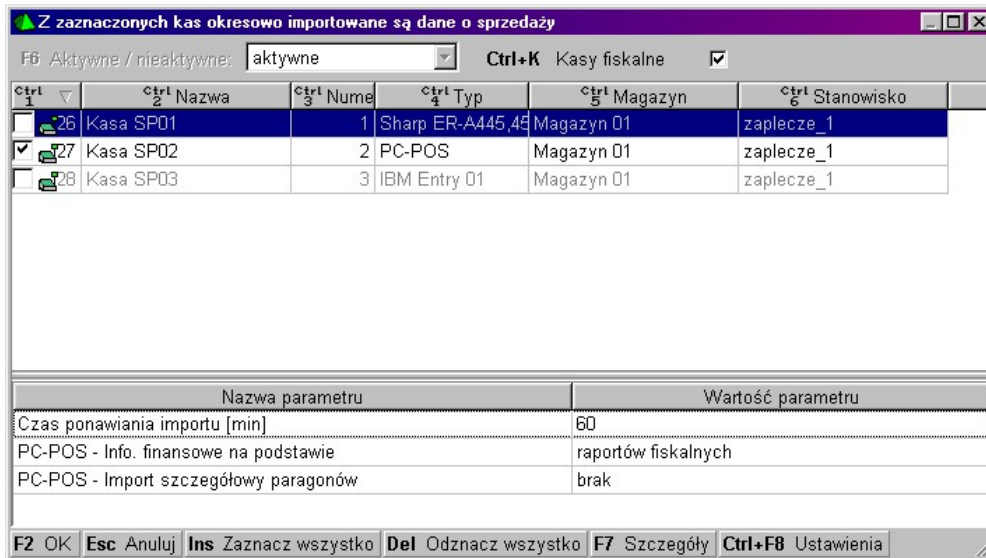
Ustawienia on-line

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Ustawienia on-line

Jeżeli już pracujesz przez Serwer Kasowy, to zamiast ręcznie uruchamiać komunikację z kasami – możesz zlecić serwerowi okresowe wykonywanie tych operacji. Od tego momentu nie będziesz musiał dbać o komunikację z urządzeniami. Obowiązki te przejmie na siebie Serwer Kasowy.

Okresowy import sprzedaży

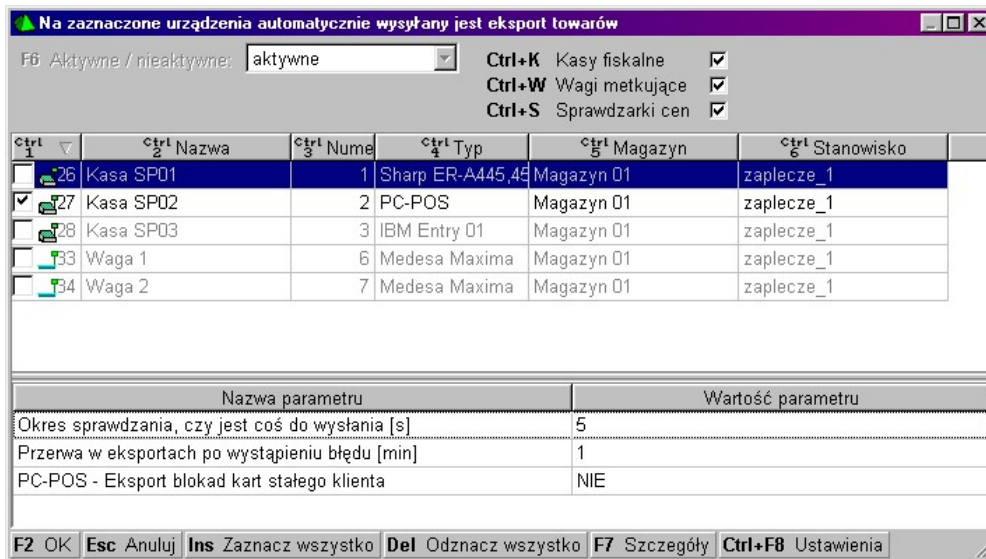
Po uruchomieniu opcji pojawi się okienko konfiguracji:

Kasy, które zaznaczysz w górnej części okna będą obsługiwane w trybie on-line. Serwer Kasowy będzie ściągał z nich dane o sprzedaży co pewien czas, określony w parametrze **Czas ponawiania importu [min]**. W powyższym przykładzie Serwer Kasowy będzie ściągał dane o sprzedaży co godzinę z kasy SP02. Po zatwierdzeniu okienka przez F2 Serwer rozpocznie obsługę tej kasy w trybie on-line.

Okresowy eksport danych

Po uruchomieniu opcji pojawi się okienko konfiguracji:

Kasy, które zaznaczysz w górnej części okienka będą obsługiwane w trybie on-line.

W przypadku eksportu Serwer Kasowy, co pewien czas, określony w sekundach w parametrze **Okres sprawdzania...** wyszukuje nowe towary oraz takie, którym została zmieniona cena. Jeżeli znajdzie takie towary, to zostaną one natychmiast przesłane do kas i wag.

Przerwa w eksportach po wystąpieniu błędu.

Jeżeli podczas transmisji pojawi się błąd (np. kasa zajęta wystawianiem paragonu, to Serwer zamiast ponawiać próbę za 5 sek. powtórzy transmisję na tę kasę za minutę.

W powyższym przykładzie Serwer co 5 sek. zagląda do bazy danych i sprawdza, czy są jakieś towary do wysłania. Jeżeli tak, to uruchamia komunikację z kasą.

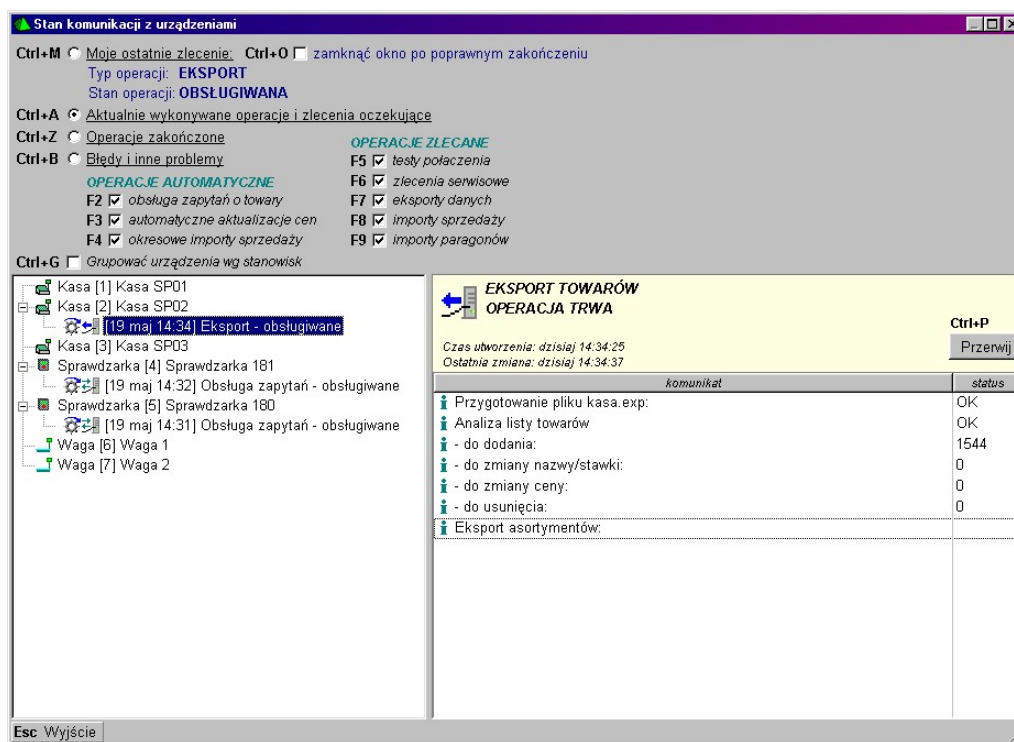
Skąd Serwer wie, które towary należy wysłać na kasę?

W bazie programu PC-Market, w każdym towarze odnotowany jest dokładny czas, kiedy ten towar był utworzony lub poprawiany. Serwer pamięta czas, kiedy ostatnio przesyłał transmisję na kasy. Przy kolejnej transmisji sprawdza, czy od tego czasu jakiś towar był modyfikowany i dodany. Dopiero wówczas otwiera komunikację z kasą i wysyła transmisję.

Okno Stan operacji – podglądniej, czym zajmuje się Serwer

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Stan operacji

Na każdym stanowisku możesz zobaczyć, czym aktualnie zajmuje się Serwer kasowy, jakie czynności ostatnio wykonywał. Służy do tego okno Stan Operacji:

W powyższym przykładzie właśnie trwa transmisja na kasę SP02. W międzyczasie Serwer oczekuje na zapytania o ceny towarów z dwóch sprawdzarek on-line'owych.

W okienku możesz zobaczyć również archiwum komunikatów. Po przełączeniu się przy pomocy klawiszy **Ctrl-...** zobaczysz:

- ✓ **Ctrl-M** – ostatnio zlecane przez Ciebie zadanie Serwerowi Kasowemu
- ✓ **Ctrl-A** – aktualnie wykonywane przez Serwer Kasowy operacje
- ✓ **Ctrl-Z** – operacje, które były niedawno wykonywane przez Serwer Kasowy
- ✓ **Ctrl-B** – lista błędów, które ostatnio występowały

Przerywanie operacji

Okienko Stan Operacji jest jedynym miejscem, gdzie możesz wycofać zlecenie dla Serwera lub przerwać już wykonywaną operację. W tym celu ustaw kursor na operacji, którą chcesz przerwać i naciśnij klawisz **Ctrl-P Przerwij**.

Kolejka zadań Serwera:

Serwer wykonuje czynności według określonej kolejki. Może dostać polecenia z kilku stanowisk. Wówczas zajmuje się wykonywaniem tylko jednego, a pozostałe czekają w kolejce, aż Serwer będzie mógł poświęcić im czas. W poniższym przykładzie Serwer

Kasowy właśnie wykonuje import z kasy SP02. Pozostałe zlecenia (oznaczone klepsydrą) potwierdził (że zajmie się nimi, ale później) i ustawił w kolejce do wykonania:

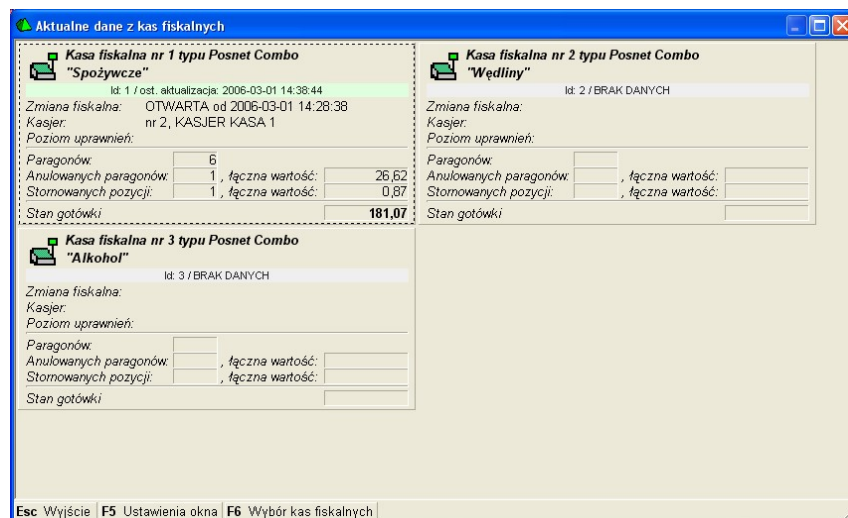

Zapytania od sprawdzarek cen mają priorytet przed innymi zadaniami. Jeżeli więc podczas wysyłania towarów na kasę któryś klient zeskanuje towar na sprawdzarce, to Serwer przerwie transmisję na kasę, odpowie sprawdzarce i dokończy transmisję.

Podgląd stanu kas – zobacz, co dzieje się teraz na kasie

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Aktualny stan gotówki na kasach

Na każdym stanowisku możesz zobaczyć aktualny stan gotówki, oraz stan pracy na kasach. Możesz sprawdzić m.in.: który z kasjerów jest teraz na kasie zalogowany, ile już wystawił paragonów, ile z nich anulował, oraz najważniejszą informację: **ile gotówki znajduje się w szufladzie kasy**. Standardowe okienko podglądu stanu kas wygląda tak:

Każda z kas jest przedstawiona w osobnym prostokącie. Sam możesz ustawić, które informacje będą pokazywane okienku kasy. Jedno okienko może zawierać minimum...:

Kasa fiskalna nr 1 typu Posnet Combo
"Spożywcze"
Id: 1 / ost. aktualizacja: 2006-03-01 14:38:44
Zmiana fiskalna: OTWARTA od 2006-03-01 14:28:38

...lub wszystkie możliwe informacje o stanie kasy:

Kasa fiskalna nr 1 typu Posnet Combo
"Spożywcze"
Id: 1 / ost. aktualizacja: 2006-03-01 14:38:44
Zmiana fiskalna: OTWARTA od 2006-03-01 14:28:38
Kasjer: nr 2, KASJER KASA 1
Poziom uprawnień:
Paragonów: 6
Anulowanych paragonów: 1 , łączna wartość: 26,62
Stornowanych pozycji: 1 , łączna wartość: 0,87
Stan gotówki: 181,07
Wartość transakcji kartami płatniczymi: 0,00
Wartość czeków: 0,00
Wartość bonów: 0,00
Wartość przelewów:
Dodatkowa forma płatności:
Inne formy płatności: 0,00
EUR kurs: w PLN:

Poszczególne pozycje, które wymagają omówienia to:

Kasa fiskalna nr 1 typu Posnet Combo
"Spożywcze"
Id: 1 / ost. aktualizacja: 2006-03-01 14:38:44
Zmiana fiskalna: OTWARTA od 2006-03-01 14:28:38
Kasjer: nr 2, KASJER KASA 1
Poziom uprawnień:
Paragonów: 6
Anulowanych paragonów: 1 , łączna wartość: 26,62
Stornowanych pozycji: 1 , łączna wartość: 0,87
Stan gotówki: 181,07
Wartość transakcji kartami płatniczymi: 0,00
Wartość czeków: 0,00
Wartość bonów: 0,00
Wartość przelewów:
Dodatkowa forma płatności:
Inne formy płatności: 0,00
EUR kurs: w PLN:

1. **Ost. Aktualizacja** – Jeżeli kasa przesyła aktualny czas, to jest to czas wg Zegara z kasy. Jeśli kasa nie przesyła aktualnego czasu, to jest to godzina wykonania ostatniego importu, podczas którego ściągany był stan kasy wg zegara komputera.

2. **Stany wg form płatności** – zawierają aktualny stan danej formy płatności na kasie. Inaczej mówiąc wartość sprzedaży minus wypłaty plus wpłaty. Niektóre modele kas mogą nie przysyłać stanu kasy. Wówczas jest to wartość sprzedaży daną formą płatności. Szczegóły podaliśmy poniżej, w opisie poszczególnych modeli kas.

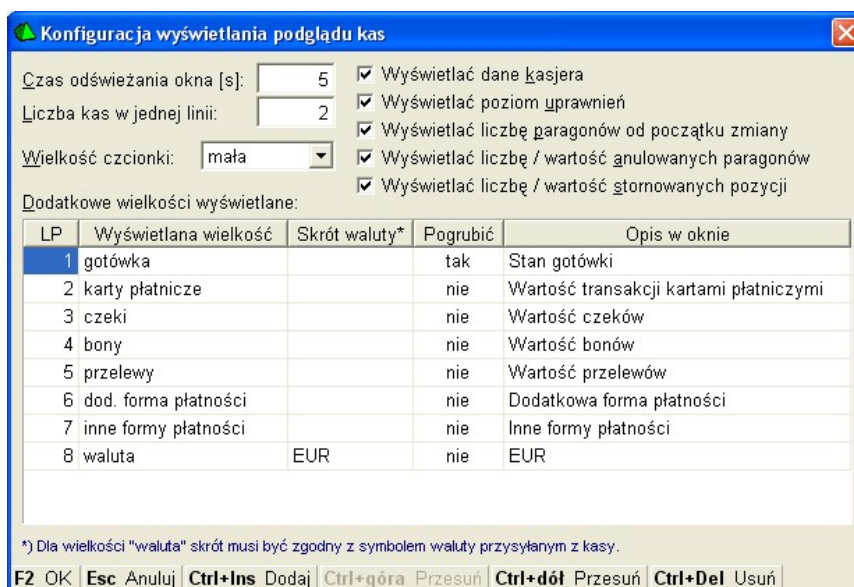
EUR   kurs: w PLN:

EUR – jest to wartość gotówki w euro. Niektóre kasy przysyłają tylko wartość sprzedaży w euro, i w ich przypadku licznik ten nie zawiera wartości wpłat i wypłat

Kurs – aktualny kurs EUR/PLN z chwili importu danych z kasy

w PLN – wartość gotówki euro w przeliczeniu na PLN po kursach z chwili sprzedaży. Jeśli kurs euro zmieniał się w ciągu dnia, to wówczas rachunek **EUR x Kurs = PLN** nie będzie prawdziwy. Ponadto wartość PLN jest zaokrąglana po każdej operacji, dlatego (nawet, jeśli kurs w ciągu dnia się nie zmieniał), rachunek **EUR x Kurs** nie będzie dokładnie równy **PLN**.

Konfigurację okien oraz układ okien można zmieniać po naciśnięciu klawisza **F5 Ustawienia okna**:

Jednak, jeśli włączysz wyświetlanie wszystkich możliwych informacji, to może się okazać, że okienka wszystkich kas nie zmieszczą się na ekranie.

Informacje na ekranie aktualizują się automatycznie. Jednak, aby wartości w okienku były aktualne – musi być uruchomiony Serwer Kasowy oraz ustawiony w

miarę częsty odbiór importów z kas. Jeśli import z kas jest ściągany np. co pół godziny, wówczas dane w okienku będą się zmieniały co pół godziny. Optymalny, zalecany czas importu przy pracy z oknami stanu kasjera, to 10 min. Najczęściej import z kas może być ściągany co 0,1 min, tj. co 6 sekund. Jednak tak częste importy nie są zalecane, ponieważ znacznie obciążają one kasę oraz komputer, na którym pracuje Serwer Kasowy.

Nie wszystkie kasy przesyłają pełny komplet informacji, które program PC-Market potrafi wyświetlić w okienku. Dlatego też, dla różnych typów kas program może część informacji pominąć. Ponadto czasem zdarza się, że informacje z różnych typów kas muszą być przez program inaczej interpretowane. Poniżej wymieniono wykaz obsługiwanych kas, listę wartości, które są z tych kas pokazywane, oraz różnice pomiędzy poszczególnymi modelami:

PC-POS:

Pokazywane są następujące informacje:

- ✓ numer i nazwisko zalogowanego kasjera
- ✓ poziom uprawnień
- ✓ czas otwarcia zmiany
- ✓ aktualny czas z kasy
- ✓ ilość wystawionych paragonów
- ✓ ilości i wartości anulowanych pozycji
- ✓ ilości i wartości anulowanych paragonów
- ✓ stan gotówki, kart, bonów czeków, innych form płatności.
- ✓ stan euro, aktualny kurs, wartość w zł po kursie z chwili sprzedaży

Pokazywany jest stan kasy tego kasjera, który jest aktualnie na kasie zalogowany. Na kasie PC-POS nie ma możliwości zalogowania równocześnie więcej, niż jednego kasjera. Każdy kasjer musi zakończyć i rozliczyć swoją zmianę, zanim pracę rozpocznie następny.

Posnet Combo:

Pokazywane są:

- ✓ numer i nazwisko zalogowanego kasjera
- ✓ czas otwarcia zmiany
- ✓ aktualny czas z kasy
- ✓ ilość wystawionych paragonów
- ✓ ilości i wartości stornowanych pozycji
- ✓ ilości i wartości anulowanych paragonów
- ✓ stan gotówki, kart, bonów czeków, innych form płatności
- ✓ stan euro i aktualny kurs, (nie jest ściągana wartość euro w zł po kursie z chwili sprzedaży)

W przypadku tej kasy istnieje możliwość prowadzenia sprzedaży przez wielu kasjerów, lecz **tylko jeden z nich może być zalogowany na kasie**. W okienku pokazywany jest stan kasy aktualnie zalogowanego kasjera.

Elzab Delta:

Pokazywane są następujące informacje:

- ✓ aktualny czas kasy
- ✓ czas otwarcia zmiany
- ✓ nazwisko kasjera
- ✓ wartości w poszczególnych formach płatności
- ✓ ilość paragonów wystawionych przez tego kasjera
- ✓ ilość stornowanych pozycji

Ponieważ kasa nie przesyła wprost stanu gotówki na kasie, przed pokazaniem w okienku jest on obliczany. Stan każdej formy płatności jest obliczany jako:

Stan bieżący = stan początkowy + sprzedaż + wpłaty - wypłaty

Na kasie formy płatności muszą być zdefiniowane w kolejności:

1. Bony
2. Czeki
3. Karty płatnicze

Import stanu kasjera działa dla wszystkich kas Delta – również I-szej generacji. Pozostałe kasy Elzab ECR nie obsługują stanu kasjera.

PS3000:

Pokazywane są następujące informacje:

- ✓ aktualny czas kasy
- ✓ aktualny stan gotówki
- ✓ wartości sprzedaży w poszczególnych formach płatności (karta i przelew ściągane jako "inna forma płatności") (kasa nie ma możliwości wpłat/wypłat w innych formach płatności. niż gotówka)
- ✓ wartość EUR i aktualny kurs EUR (nie jest ściągana wartość po przeliczeniu na PLN z chwili sprzedaży)
- ✓ ilości i wartości stornowanych pozycji
- ✓ ilości i wartości anulowanych paragonów

Import działa dla wszystkich kas PS 3000. Aby import był ściągany z kasy należy ustawić parametry konfiguracji kasy w programie PC-Market:

Lista urządzeń -> F6 Parametry-> Typ kasy: nowszy (PS3000, miniTax)

Import sprzedaży (i okresowy)-> **NOVITUS-Importuj statystyki kasjera: TAK**
(domyślnie włączony)

Kasa PS 3000 nie przesyła informacji o tym, który kasjer jest obecnie zalogowany na kasie. Prawdopodobnie taka możliwość zostanie dodana w nowszych modelach kasy. Do czasu zrobienia takiej opcji na kasie, program ściąga raporty wszystkich kasjerów i jako stan kasy podaje sumę utargów wszystkich kasjerów.

Europos SM:

Z kasy importowane są tylko wartości stanu kasy w rozbiciu na poszczególne formy płatności i euro. Tylko na tyle pozwala kasa. Ponieważ kasa nie przesyła informacji, który kasjer jest w danym momencie zalogowany na kasie – importowana jest suma wartości wszystkich kasjerów.

Jeśli stan kasy wszystkich kasjerów we wszystkich formach płatności jest zerowy, to wtedy zmiana w okienku stanu kasjera jest uznawana za zamkniętą.

Na kasie formy płatności muszą być skonfigurowane w nast. sposób:

00 - Gotówka

03 - Bony

01 - Czeki

02 - Karty

04 - Inne formy płatności

10 - EURO

Pokazywany jest tylko stan kasy EUR. Nie jest pokazywany kurs, ani wartość w przeliczeniu na zł z chwili transakcji.

Sharp 457P/PS:

- ✓ ilość wystawionych paragonów
- ✓ ilości i wartości anulowanych pozycji
- ✓ ilości i wartości anulowanych paragonów
- ✓ stan gotówki, kart, bonów, czeków, innych form płatności
- ✓ stan euro i wartość w zł po kursie z chwili sprzedaży

Obsługiwane są tylko kasy Sharp 457 P/PS.

W oknie statusu kasjera pokazywana jest suma wszystkich kasjerów, ponieważ kasa nie przesyła informacji, który kasjer jest w danej chwili zalogowany.

Podczas wpłaty/wypłaty EUR kasa nie dodaje/odejmuje stanu w przeliczeniu na PLN, w związku z tym, jeśli na kasie były dokonywane wpłaty i wypłaty w EUR, to nie są one uwzględniane w licznikach "w PLN". Na przykład dla kursu 3.0000 zł/EUR:

Operacja:	Stan licznika po operacji:
sprzedaż za 10.00 EUR	EUR: 10.00, w PLN: 30.00
wypłata 5.00 EUR	EUR: 5.00, w PLN: 30.00 (!)
wpłata 15.00 EUR	EUR: 20.00, w PLN 30.00
sprzedaż za 1.55 EUR	EUR: 21.55, w PLN 34.65

Klawisze płatności na kasie są interpretowane w następujący sposób:

[CZ1] - bony

[CZ2] - чеки

[KR1] - karty

[KR2] - inne

Klawisz „Alarm” – powiadomienia o problemach

Czy pamiętasz, że Serwer kasowy obsługuje kasy samodzielnie? Że stan komunikacji z kasami możesz sprawdzić na dowolnym stanowisku w sieci? Jednak, aby sprawdzić, czy wszystko z kasami jest w porządku nie będziesz przecież co jakiś czas otwierać okienka **Stan operacji!**

Serwer Kasowy będzie Cię alarmował o problemach podczas swojej pracy.

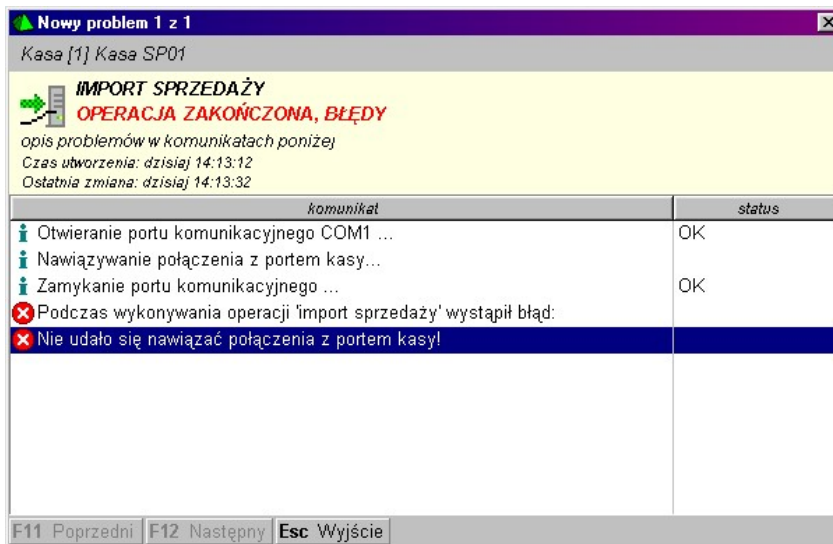
Zauważ, że w prawym górnym rogu ekranu znajduje się klawisz Alarm:

Gdy Serwer Kasowy ma jakiś problem podczas komunikacji, to na wszystkich komputerach w sieci włączy się alarm - na klawiszu będzie mrugał czerwony wykrzyknik:

Jeżeli naciśniesz klawisz, to otworzy się okno, w którym zobaczysz, na czym polegał problem:

Serwer kasowy nie przerywa pracy po wystąpieniu błędu. Zwykle ponawia próbę komunikacji po pewnym czasie. Jeżeli przez dłuższy czas nie zaglądałeś do okienka Alarm, to może w nim pojawić się więcej, niż jeden komunikat. Aby przeglądać komunikaty błędów użyj przycisków **F12 Następny**, **F11 Poprzedni**.

Alarm wyłączy się, jeżeli zobaczysz wszystkie zgłoszone komunikaty.

Konfiguracja - szybki start!

Konfiguracja pracy w trybie „off-line przez program PC-Market”

Oto podstawowa lista czynności, które należy wykonać, aby uruchomić komunikację z kasami w trybie „off-line przez program PC-Market”.

- ✓ (...) ¹⁹-> **Konfiguracja-> Konfiguracja stanowiska** – nadaj nazwę wszystkim stanowiskom w sieci
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Lista urządzeń** – ustaw wszystkie parametry konfiguracji, przydziel asortymenty. Ustaw konfigurację stawek VAT (tylko niektóre modele kas) na zakładce F7. Pamiętaj, aby nazwa stanowiska była zgodna z ustawioną powyżej.

¹⁹ Tutaj symbolem (...) oznaczyliśmy menu Kontrola-> Obsługa kas, wag i sprawdzarek cen, które jest głównym menu, w którym dokonuje się wszystkich operacji z tymi urządzeniami.

- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Parametry urządzeń-> Serwer Kasowy obsługuje** ustaw na **„tylko on-line’owe sprawdzarki cen”**.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Lista urządzeń** – uruchom Test połączenia na zakładce F7.
- ✓ (...) -> **Eksport danych** – uruchom transmisję „zmiana listy towarów na kasie”.

W tym trybie Serwer Kasowy nie musi być uruchomiony, jeżeli w systemie nie ma sprawdzarek on-line’owych (np. Elzab LL, LW).

Po załadowaniu listy towarów na kasę, należy dokonać próbnej sprzedaży towarów w każdej stawce VAT!

Konfiguracja pracy w trybie „off-line przez Serwer Kasowy”

Oto podstawowa lista czynności, które należy wykonać, aby uruchomić komunikację z kasami w trybie „off-line przez Serwer Kasowy”.

- ✓ (...) ²⁰ -> **Konfiguracja-> Konfiguracja stanowiska** – nadaj nazwę wszystkim stanowiskom w sieci. Sprawdź, czy Serwer Kasowy będzie się łączył do tej samej bazy, na której pracujesz. Zaznacz „Automatycznie uruchamiać Serwer...”. Uruchom Serwer Kasowy.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Lista urządzeń** – ustaw wszystkie parametry konfiguracji, przydziel asortymenty. Ustaw konfigurację stawek VAT (tylko niektóre modele kas) na zakładce F7. Pamiętaj, aby nazwa stanowiska była zgodna z ustawioną powyżej.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Parametry urządzeń-> Serwer Kasowy obsługuje** ustaw na **„kasy, wagi i sprawdzarki cen”**.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Lista urządzeń** – uruchom Test połączenia na zakładce F7.
- ✓ (...) -> **Eksport danych** – uruchom transmisję „zmiana listy towarów na kasie”.

---

²⁰ Tutaj symbolem (...) oznaczyliśmy menu Kontrola-> Obsługa kasa, wag i sprawdzarek cen, które jest głównym menu, w którym dokonuje się wszystkich operacji z tymi urządzeniami.

Po załadowaniu listy towarów na kasę, należy dokonać próbnej sprzedaży towarów w każdej stawce VAT!

Konfiguracja pracy w trybie „on-line”

Oto podstawowa lista czynności, które należy wykonać, aby uruchomić komunikację z kasami w trybie „on-line”.

- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Konfiguracja stanowiska** – nadaj nazwę wszystkim stanowiskom w sieci. Sprawdź, czy Serwer Kasowy będzie się łączył do tej samej bazy, na której pracujesz. Zaznacz „Automatycznie uruchamiać Serwer...”. Uruchom Serwer Kasowy.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Lista urządzeń** – ustaw wszystkie parametry konfiguracji, przydziel asortymenty. Ustaw konfigurację stawek VAT (tylko niektóre modele kas) na zakładce F7. Pamiętaj, aby nazwa stanowiska była zgodna z ustawioną powyżej.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Parametry urządzeń-> Serwer Kasowy obsługuje** ustaw na **„kasy, wagi i sprawdzarki cen”**.
- ✓ (...) -> **Konfiguracja-> Lista urządzeń** – uruchom Test połączenia na zakładce F7.
- ✓ (...) -> **Eksport danych** – uruchom transmisję „zmiana listy towarów na kasie”.
- ✓ (...) -> **Ustawienia on-line** – włącz komunikację on-line dla wybranych urządzeń

Po załadowaniu listy towarów na kasę, należy dokonać próbnej sprzedaży towarów w każdej stawce VAT!

Konfiguracja – szczegółowo

Menu „Lista urządzeń”

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Konfiguracja-> Lista urządzeń

Lista urządzeń to przegląd wszystkich kas, wag i sprawdzarek cen pracujących w systemie. Jest to **miejsce, gdzie możesz dokonać konfiguracji parametrów poszczególnych stanowisk** (np. nr portu COM, do którego jest podłączona konkretna kasa, przydział asortymentów).

Kasy

Na liście pojawia się zawsze maksymalna ilość stanowisk kas, jaka została zakupiona w Twoim programie.

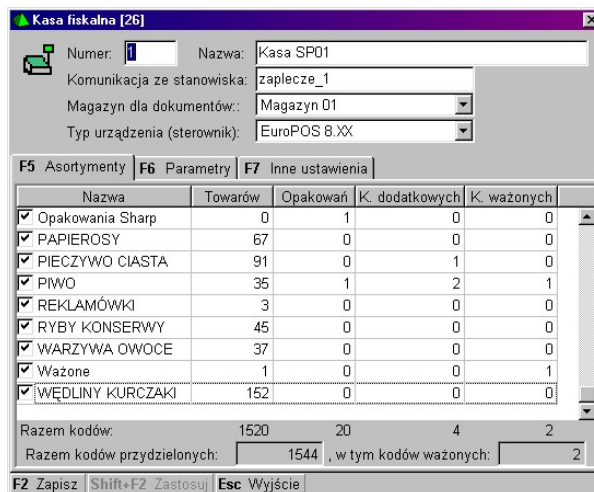
Wagi i sprawdzarki

Jeżeli zakupiłeś moduły obsługi wag lub sprawdzarek cen, to przy pomocy klawisza **Ins Dodaj** możesz dodać **dowolną ich ilość**.

Ctrl 1 Nazwa	Ctrl 2 Num	Ctrl 3 Typ	Ctrl 4 Magazyn	Ctrl 5 Stanowisko
Kasa SP01	1	EuroPOS 8.XX	Magazyn 01	zaplecze_1
Kasa SP02	2	Europos SM	Magazyn 01	zaplecze_1
Kasa SP03	3	Sharp ER-A445,45	Magazyn 01	zaplecze_1
Sprawdzarka 180	5	Elzab LW i LL	Magazyn 01	zaplecze_2
Sprawdzarka 181	4	Elzab LW i LL	Magazyn 01	zaplecze_2
Waga 1	6	Medesa Maxima	Magazyn 01	zaplecze_1
Waga 2	7	Medesa Maxima	Magazyn 01	zaplecze_1

Po naciśnięciu klawisza **F7, Enter Szczegóły**, zobaczysz szczegóły wybranego urządzenia:

Nazwa	Towarów	Opakowań	K. dodatkowych	K. ważonych
Opakowania Sharp	0	1	0	0
PAPIEROSY	67	0	0	0
PIECZYWO CIASTA	91	0	1	0
PIWO	35	1	2	1
REKLAMÓWKI	3	0	0	0
RYBY KONSERWY	45	0	0	0
WARZYWA OWOCE	37	0	0	0
Ważone	1	0	0	1
WĘDLINY KURCZAKI	152	0	0	0

Razem kodów: 1520 20 4 2
Razem kodów przydzielonych: 1544 , w tym kodów ważonych: 2

- ✓ **Numer** – numer kasy ma różne znaczenie w przypadku różnych typów kas. Np. dla kas PC-POS, Europos jest to numer katalogu SPx, dla Elzabów jest to numer kasy do komunikacji.
- ✓ **Nazwa** – pojawia się na wykazach kas, w okienkach podglądu komunikacji itp.
- ✓ **Komunikacje ze stanowiska** – tę kasę będzie obsługiwał tylko PC-Market lub Serwer Kasowy, który jest zainstalowany na stanowisku o podanej nazwie. W przypadku instalacji sieciowych każde stanowisko komputerowe musi mieć inną nazwę. Można ją ustawić np. w menu **Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Konfiguracja-> Konfiguracja Stanowiska**. Serwer Kasowy uruchomiony na stanowisku o nazwie **zaplecze_1** będzie obsługiwał tylko urządzenia, które w tym polu mają wpisaną nazwę **zaplecze_1**.
- ✓ **Magazyn dla dokumentów** – ma znaczenie tylko w przypadku kas fiskalnych, z których są ściągane importy. Sprzedane na tej kasie ilości towarów będą ściągane z tego magazynu.
- ✓ **Typ urządzenia (sterownik)** – typ urządzenia. Sterowniki to pliki KS*.DLL (kasy), WG*.DLL (wagi), SP*.DLL (sprawdzarki) w katalogu programu PC-Market. Na liście wyboru pojawiają się tylko te sterowniki, które są umieszczone w katalogu PC-Marketa (zwykle C:\ Program Files\ Insoft\ PCMWin\).

Możesz przyspieszyć start programu PC-Market usuwając z katalogu programu sterowniki tych urządzeń, które nie są przez Ciebie używane.

Zakładka „F5 Asortymenty”

F5 Asortymenty					
Nazwa	Towarów	Opakowań	K. dodatkowych	K. ważonych	
☒ Opakowania Sharp	0	1	0	0	
☒ PAPIEROSY	67	0	0	0	
☒ PIECZYWO CIASTA	91	0	1	0	
☒ PIWO	35	1	2	1	
☒ REKLAMÓWKI	3	0	0	0	
☒ RYBY KONSERWY	45	0	0	0	
☒ WARZYWA OWOCE	37	0	0	0	
☒ Wążone	1	0	0	1	
☒ WĘDLINY KURCZAKI	152	0	0	0	
Razem kodów:		1520	20	4	2
Razem kodów przydzielonych:		1544	, w tym kodów ważonych:		2

Zakładka służy do przydzielania towarów do kasy. PC-Market będzie przysyłał na kasę tylko te towary, które znajdują się w zaznaczonych tutaj asortymentach.

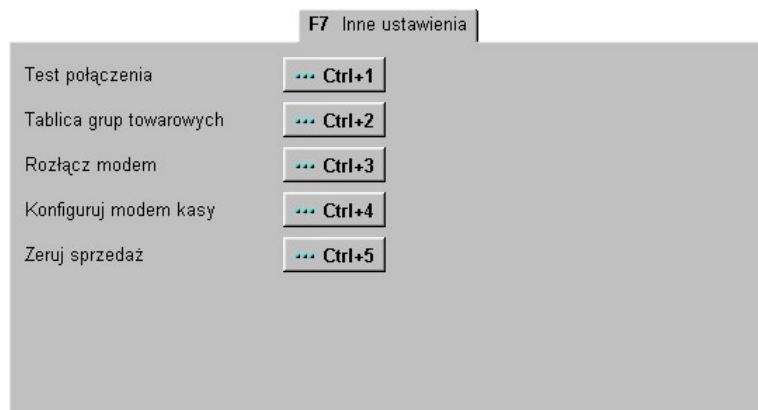
Jeżeli odznaczysz asortyment, a towary w nim były wcześniej wysłane na kasę, to podczas kolejnej transmisji program będzie chciał usuwać te towary z kasy. Dlatego nie wolno odznaczać asortymentów na zasadzie „chcę teraz na kasę posłać tylko PIWO, więc odznaczę wszystkie inne asortymenty i uruchomię transmisję”. Program wtedy usunie z kasy wszystkie towary za wyjątkiem tych, które są w asortymencie PIWO. Po ponownym przydzieleniu wszystkich asortymentów znów będzie je wysyłał na kasę.

Zakładka „F6 Parametry”

Parametr	Wartość
Złącze	PLIK
Prędkość transmisji (PGM2#6112)	9600
Numer terminala (PGM2#6110)	1
Numer telefonu	
Wprowadzanie masy z wagi (PGM2#2210)	Zabronione
Typ kasy Sharp	ER-A495PN/PF
Timeout zerowania (sek.)	60
Czy automatycznie zerować sprzedaż	Tak
Pokazuj wysyłane rekordy	Nie
Debug komunikacji do pliku sharp.dbg	Nie
Poziom cen	detaliczna
Ostatni paragon	0

Na zakładce można ustawić parametry komunikacji z kasą. Lista wyświetlanych parametrów w okienku zależy od typu wysłanej kasy. Np. w powyższym przykładzie są to parametry dla kasy Sharp.

Zakładka „F7 Inne ustawienia”

Na zakładce znajdują się **dotychczasowe funkcje uruchamiane ze sterownika** tej kasy. Są to często dodatkowe okienka konfiguracji rzeczy, których nie można ustawić przy pomocy parametrów na zakładce **F6 Parametry** (np. tablica grup towarowych). Zawsze pierwszym klawiszem jest Test połączenia. Często są to dodatkowe funkcje serwisowe np. **Zeruj sprzedaż** (usunięcie z kasy danych o sprzedaży) lub **Konfiguruj modem kasy**.

Test połączenia – przy pomocy tej opcji możesz sprawdzić, czy program prawidłowo komunikuje się z kasą, czy parametry komunikacji są prawidłowo ustawione, nie nastąpiły np. uszkodzenia kabli i czy na trasie nie ma żadnych zakłóceń. Przy pomocy tego testu nie jest wysyłana ani kasowana żadna ważna informacja na kasie. Możesz tej opcji używać dowolnie bez żadnego ryzyka. Np. w przypadku kas PC-POS program prosi o podanie numeru wersji programu PC-POS, który pracuje na kasie. W przypadku kas Novitus, program sprawdza połączenie ściągając z kasy jej numer, a w przypadku kas Sharp program ściąga z kasy definicje plików (FDS).

Jeśli masz problemy z przesyłaniem lub odczytem danych z kas w opcjach Import sprzedaży z kas i Eksport do kas – możesz kilkakrotnie, **bez żadnego ryzyka** sprawdzić połączenie z kasą przy pomocy funkcji Test połączenia. Jeśli dawniej wszystko działało poprawnie, a teraz nagle komunikacja nie chce działać - znaczy to, że najprawdopodobniej nastąpiło jakieś uszkodzenie kabli lub sprzętu. Jeśli zaś następują nieregularne problemy z komunikacją – znaczy to, że najprawdopodobniej występują jakieś zakłócenia na trasie komunikacji. Jednak w obu przypadkach powinieneś zwołać wykwalifikowany serwis, który zdiagnozuje i rozwiąże problemy.

Menu „Parametry urządzeń”

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Konfiguracja-> Parametry urządzeń

Menu otwiera okienko konfiguracji programu PC-Market (to samo, co w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry**) od razu na zakładce **Urządzenia**:

Zakładka służy do konfiguracji tych parametrów, które są wspólne dla wszystkich urządzeń, niezależnie, którego stanowiska kasowego dotyczą.

Zauważ, że niektóre parametry konfiguracji są poprzedzone nazwą typu kasy. Oznacza to, że ten parametr odnosi się tylko do kas tego typu. W naszym przykładzie parametr **SHARP – Obsługa opakowań** dotyczy wszystkich kas Sharp w systemie. Ilość parametrów w tym oknie zmienia się w zależności od typów kas ustawionych w menu **Lista urządzeń**.

Jeśli parametr nie jest poprzedzony nazwą typu kasy (np. **Serwer Kasowy Obsługuje**), oznacza to, że dotyczy on bezwzględnie wszystkich urządzeń niezależnie od ich typów.

Parametry niezależne od typu urządzenia to:

- ✓ **Serwer Kasowy Obsługuje** – jest to główny włącznik, który decyduje o tym, czy komunikacja z kasami odbywa się przez Serwer Kasowy.
  - **kasy, wagi i sprawdzarki cen** – Serwer Kasowy włączony. Komunikację z kasami będzie wykonywał Serwer kasowy. Jeżeli uruchomisz w PC-Markecie operację „eksport danych”, lub „import sprzedaży z kas”, to PC-Market nie wykona tej operacji samodzielnie, lecz doda Serwerowi Kasowemu to zadanie do kolejki jego zadań.
  - **tylko on-line’owe sprawdzarki cen** – Serwer Kasowy wyłączony. PC-Market samodzielnie obsłuży komunikację z kasami. Serwer

Kasowy może być wyłączony (pod warunkiem, że w systemie nie ma sprawdzarek on-line'owych).

On-line'owe sprawdzarki cen (np. Elzab „LAN” - LW, LL). Są to urządzenia, które nie mają swojej własnej pamięci na towary. Gdy klient zeskanuje kod kreskowy towaru, to sprawdzarka przesyła do Serwera Kasowego prośbę o podanie nazwy i ceny zeskanowanego towaru. Serwer sprawdza bezpośrednio w bazie programu PC-Market i odsyła odpowiedź. Aby sprawnie odpowiadać na zapytania sprawdzarek Serwer Kasowy musi być włączony. Jeżeli moduł on-line dla kas nie został zakupiony, to Serwer Kasowy i tak będzie obsługiwał takie sprawdzarki.

- ✓ **Ile zachować zleceń dobrze zakończonych** – Parametr dotyczy wyświetlania komunikatów w okienku **Stan operacji**. Podczas pracy w okienku możesz zobaczyć log ostatnio wykonywanych operacji na kasach. Parametr decyduje o tym, ile ostatnich poprawnie zakończonych operacji ma się pojawiać w okienku.
- ✓ **Ile zachować zleceń zakończonych błędami** – Znaczenie takie samo, jak powyżej, lecz chodzi o ilość operacji, podczas których wystąpiły błędy.

Menu „Konfiguracja stanowiska”

Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Konfiguracja-> Konfiguracja stanowiska

W tym oknie możesz przede wszystkim **włączyć Serwer Kasowy**, ustawić nazwę tego stanowiska komputerowego:

Lokalna konfiguracja stanowiska

Te parametry są zapamiętywane w rejestrze systemu operacyjnego, a nie w bazie danych. Powinny zostać poprawnie ustawione na każdym stanowisku.

Nazwa tego stanowiska:

Nazwa stanowiska pozwala rozróżnić między sobą komputery łączące się do tej samej sieciowej bazy danych. Na każdym stanowisku powinna być wpisana inna nazwa!

Programy PC-Market i Serwer Kasowy uruchamiane na tym stanowisku komunikują się tylko z tymi urządzeniami (drukarki i kasy fiskalne, wagi metkujące, sprawdzarki cen), które w swoich ustawieniach mają wpisaną nazwę tego stanowiska komputerowego.

Serwer Kasowy łączy się do bazy:

rejestrując się jako użytkownik:

Automatycznie uruchamiać Serwer przy starcie systemu operacyjnego

Katalog wymiany dla bazy:

F2 Zapisz   F3 Zapisz i uruchom Serwer Kasowy   Esc Wyjście bez zapisu

- ✓ **Nazwa tego stanowiska** – nazwa tego stanowiska komputerowego. Serwer Kasowy uruchomiony na tym komputerze będzie obsługiwał tylko urządzenia, które w swojej konfiguracji (menu Lista urządzeń) mają wpisaną tę nazwę stanowiska.
- ✓ **Serwer kasowy łączy się do bazy** – Jeżeli na komputerze masz zainstalowaną więcej, niż jedną bazę, to musisz wskazać Serwerowi Kasowemu – do której bazy ma się podłączyć.
- ✓ **Automatycznie uruchamiać Serwer przy starcie...** – po zaznaczeniu tej opcji Serwer kasowy będzie się automatycznie uruchamiał zawsze podczas uruchamiania komputera.

Po włączeniu autostartu serwera informacja o tym nie umieszcza się w folderze Autostart, lecz w rejestrze Windows pod adresem:

`HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run`

- ✓ **Katalog wymiany dla bazy...** – katalog komunikacyjny, w którym umieszczane będą wszystkie archiwa komunikacji z kasami. Zwykle jest to katalog `C:\Program Files\INSOFT\PCMWin_7_1\Kasy`.

Aby uruchomić Serwer Kasowy naciśnij klawisz **F3** Zapisz i uruchom Serwer Kasowy.

Dane finansowe, liczniki progresywne, bufor paragonów

Program PC-Market może importować z kasy fiskalnej dane o sprzedaży z trzech różnych liczników kasy: danych finansowych, liczników progresywnych (PLU) i bufora paragonów.

Dane finansowe

W większości przypadków kasy przesyłają w nich **dokładne kopie raportów fiskalnych** (tzw. totalizery). Informacje te są zwykle ściągane dopiero wtedy, gdy zostaje wykonany ostatni import danego dnia – z raportem fiskalnym. Są zapisywane do dokumentu **KASY/UTARG...**, który możesz oglądnąć w menu **Przeglądanie dokumentów importu-> Dokumenty Utarg na kasie**.

Podczas importów w trakcie dnia, kiedy nie ma jeszcze raportu fiskalnego, wartości finansowe albo nie są ściągane (dokument jest zerowy), albo są tymczasowo liczone na podstawie liczników progresywnych (tak się dzieje np. na kasie Sharp).

Nie wszystkie kasy potrafią przesyłać do programu dane finansowe. Taką kasą jest np. Elzab ECR. W takim przypadku dokument KASY/UTARG... jest obliczany zawsze na podstawie liczników progresywnych PLU.

Na niektórych kasach, mimo, że są w stanie przesyłać dane finansowe (np. PC-POS, Sharp) możesz wymusić tworzenie dokumentu KASY/UTARG... na podstawie liczników progresywnych PLU. W tym celu przestaw parametr importu **Info finansowe na podstawie PLU** na **TAK**.

Liczniki progresywne (PLU)

Są to sumaryczne ilości i wartości sprzedaży każdego towaru od ostatniego importu („od ostatniego importu sprzedano 3 szt. bukietu z jarzyn za łączną wartość 5.43 zł”).

Liczniki progresywne są przesyłane przez każdą kasę obsługiwaną przez program PC-Market.

W niektórych sytuacjach i na niektórych modelach kas, na życzenie użytkownika mogą być obliczone na podstawie informacji z bufora paragonów. W tym celu przestaw parametr importu **Import sprzedaży przez bufor paragonów** na **TAK**.

Bufor paragonów

Jest to najbardziej szczegółowa informacja ściągnięta z kasy. Zawiera szczegółowe informacje o każdym wystawionym paragonie. W przeciwieństwie do danych finansowych i liczników progresywnych informacja ta nie ma strategicznego znaczenia w programie PC-Market i dlatego domyślnie informacje te nie są ściągane z kas.

Aby włączyć import paragonów szczegółowych należy włączyć parametr importu **Import szczegółowy paragonów** na **paragony szczegółowe** lub **tylko karty stałego klienta**.

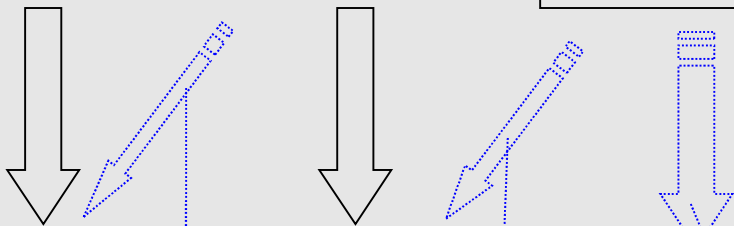
Import z bufora paragonów szczegółowo opisaliśmy dalej, w rozdziale **Paragony szczegółowe**.

INSOFT KRAKOW JASNA 3A NIP NIP 000-000-00-00		
2004-05-20		547
PARAGON FISKALNY		
Bukiet z jarzyn	2x1,81	3,62B
Cacao Africana 100g	1x1,48	1,48A

Sprzed. opodatk. A		1,48
Kwota PTU A 22 %		0,27
Sprzed. opodatk. B		3,62
Kwota PTU B 7 %		0,24
KACZNA KWOTA PTU		0,51
SUMA		5,10

Gotówka		5,10
0106 #1	Administrator	09:32
	ABA 00000000	
	Nr sys.: 000137	

INSOFT KRAKOW JASNA 3A NIP NIP 000-000-00-00		
2004-05-20		548
PARAGON FISKALNY		
Banany	0,650x3,96	2,57A
Bukiet z jarzyn	1x1,81	1,81B

Sprzed. opodatk. A		2,57
Kwota PTU A 22 %		0,46
Sprzed. opodatk. B		1,81
Kwota PTU B 7 %		0,12
KACZNA KWOTA PTU		0,58
SUMA		4,38

Gotówka		4,38
0107 #1	Administrator	09:33
	ABA 00000000	
	Nr sys.: 000139	

Kasa

Dane finansowe 22% 4.05zł VAT 0.73zł 7% 5.43zł VAT 0.36zł 0% 0.00zł zw 0.00zł ----- RAZEM WG FINANS: 9.48 zł	Liczniki progresywne (PLU) Bukiet z jarzyn 3szt, 5.43 zł Cacao Africana 1szt, 1.48 zł Banany 0.65kg, 2.57 zł ----- RAZEM WG PLU: 9.48 zł	Bufor paragonów Paragon 137 (2004-05-20 09:32): Bukiet z jarzyn 2.00 x 1.81zł Cacao Africana 1.00 x 1.48zł Paragon 139 (2004-05-20 09:33): Banany 0.65 x 3.96zł Bukiet z jarzyn 1.00 x 1.81zł
--	---	--

PC-Market

Raporty finansowe zapisane w dok. KASY/UTARG/040520/1 Raporty np.: Raport Obrotu Raport Kasowy Rejestr Sprzedaży	Raporty ilościowo-wartościowe zapisane w dok. PARAGON/040520/1/1 Raporty np.: Sprzedaż towarów na kasach Sprzedaż towarów Obroty magazynowe	Raporty koszykowe zapisane w bazie, w tablicach: Paragon i PozPar Raporty np.: Wartości koszyków Analiza koszyków Godzinowy kas
---	--	--

PC-Market może zastępczo obliczyć wartości finansowe na podstawie PLU:
Przetaw par. importu:
Info finansowe na podstawie -> PLU

PC-Market może obliczyć wartości ilościowo wartościowe na podstawie bufora paragonów:
Przetaw par. importu:
Import sprzedaży przez bufor paragonów -> TAK

Włącz parametr:
Import szczegółowy paragonów

Paragony szczegółowe

Niektóre modele kas fiskalnych kolekcjonują i przesyłają do programu PC-Market **precyzyjne informacje o każdym paragonie**. Domyślnie program nie ściąga tych informacji. Do zwykłych analiz wystarczają mu informacje dotyczące sumarycznej ilości i wartości sprzedanych towarów w danym dniu (liczniki progresywne).

Ściągając paragony szczegółowe program PC-Market dodatkowo rejestruje informację o każdym paragonie:

- ✓ czas transakcji (data, godzina, minuta)
- ✓ kolejne towary – pozycje paragonu – ich ilości i ceny
- ✓ numer paragonu
- ✓ kod karty stałego klienta, jeżeli jest to transakcja z kartą rabatową
- ✓ wartość udzielonego rabatu
- ✓ wartości paragonu różnymi formami płatności (gotówką, czekiem, bonem, kartą płatniczą – tylko na niektórych kasach)

Dzięki tak precyzyjnym informacjom możliwe jest uzyskanie **raportów tzw. „koszykowych”** w rodzaju np.:

- ✓ który towar sprzedaje się najczęściej z alkoholami?
- ✓ co znajdowało się jeszcze w koszykach klientów kupujących baton X?
- ✓ co kupuje Kowalski?
- ✓ co kupują najczęściej klienci w piątki i środy pomiędzy godz. 15:00 – 21:00?
- ✓ co kupują klienci mający w koszyku do 10 towarów (piesi)?
- ✓ ile wydają średnio klienci zmotoryzowani (powyżej 10 towarów w koszyku)?

Raportem korzystającym z tych informacji są np. **Analiza Koszyków** oraz **Wartości Koszyków** w menu **Raporty-> Koszykowe**.

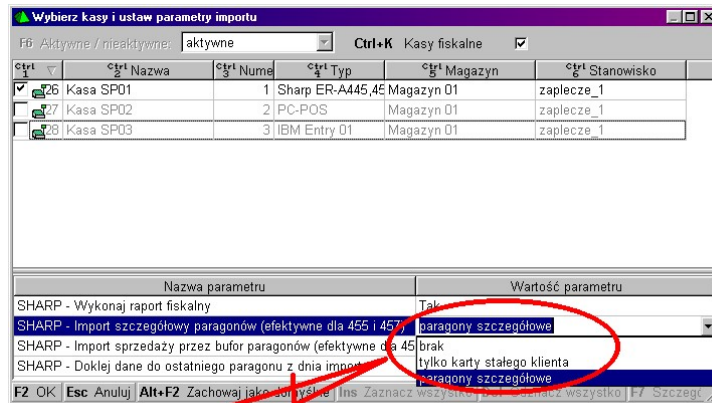
Raporty mogą służyć np. do analiz merchandisingowych²¹ („powieśmy otwieracze do konserw obok konserw”), handlowych („ile nas będzie kosztowała akcja 5% rabatu przy zakupie powyżej 200 zł?”) i innych.

Dane o szczegółowych paragonach **są zapisywane niezależnie**, od standardowych informacji typu „suma sprzedaży za cały dzień”. **Stanowią uzupełnienie standardowych danych o sprzedaży**. Nie mają wpływu na stany magazynowe. Kasowanie ich nie ma żadnego negatywnego wpływu na spójność bazy. Nie biorą udziału w standardowych raportach PC-Market, a jedynie w niektórych znajdujących się w menu **Raporty-> Koszykowe**.

---

²¹ Merchandiser – to osoba odpowiedzialna m.in. za rozmieszczenie towarów na półkach, zamówienia, kontrolę stanów

Aby włączyć import szczegółowych paragonów należy odpowiednio ustawić parametr Import szczegółowy paragonów w okienku konfiguracji parametrów importu:

Możliwe są trzy rodzaje importu:

- ✓ **brak** – import szczegółowych paragonów wyłączony
- ✓ **tylko karty stałego klienta** – rejestrowane są tylko transakcje, w których klient posłużył się kartą stałego klienta
- ✓ **paragony szczegółowe** – rejestrowane są wszystkie paragony

Pojemność bufora paragonów, ograniczenia kas

Paragony szczegółowe są przechowywane w kasach, w tzw. buforze paragonów.

Kasy ECR (elektroniczne) mają ograniczoną pojemność bufora paragonów.

Zwykle wystarcza ona na przechowanie kilkuset do kilku tysięcy pozycji paragonowych²². Po przepełnieniu bufora kasa zwykle nie przerywa pracy, ale zaczyna nadpisywać najstarsze paragony. Dlatego ważne jest, aby ściągać te informacje w regularnych odstępach czasu.

W sklepach o dużym natężeniu ruchu nie powinno to być rzadziej, niż np. co godzinę. W tym wypadku konieczne jest użycie serwera kasowego. W sklepach o małym natężeniu ruchu można te informacje ściągać raz dziennie. Na niektórych kasach (np. Elzab ECR) istnieje możliwość takiego skonfigurowania, żeby kasa blokowała sprzedaż w momencie, gdy bufor paragonów zostanie zapełniony w całości.

Kasy POS nie mają takiego ograniczenia. Potrafią przechowywać informację o każdym paragonie nawet z ostatnich kilku lat.

²² Pozycja paragonu: np. pięć towarów na paragonie zajmuje w buforze paragonów pięć pozycji. Cztery tysiące pozycji, to tysiąc paragonów po cztery pozycje każdy.

Nie wszystkie kasy mają możliwość kolekcjonowania informacji o każdym paragonie. Aktualnie program PC-Market może ściągać szczegółowe paragony z następujących kas:

- ✓ wszystkie kasy POS (komputerowe) – np. PC-POS, EuroPOS
- ✓ Novitus ECR
- ✓ Elzab ECR
- ✓ Sharp 457

Paragony szczegółowe zajmują dużo miejsca

Baza programu PC-Market z paragonami szczegółowymi przyrasta kilkukrotnie szybciej, niż przy normalnych importach. Pamiętaj, że przechowywana jest informacja o każdej pozycji paragonu. Dlatego zalecamy ściągnięcie informacji o szczegółowych paragonach, gdy dane te będą później wykorzystywane. W każdej chwili można z bazy programu usunąć informacje o paragonach szczegółowych i nie będzie to miało wpływu na podstawowe jego funkcje. Jedynie raporty „koszykowe” nie będą wykazywały żadnych obrotów.

Zdalne zarządzanie cenami sprzedaży w sklepach

Zapewne zastanawiasz się, dlaczego rozdział o zarządzaniu cenami w sklepach umieściłem w dziale poświęconym kasom fiskalnym? Wiesz pewnie, że w dzisiejszej dobie Internetu, wiele kas fiskalnych wyposażono w interfejs TCP/IP. Pozwala on na komunikację PC-Market – kasa nie tylko w obrębie sklepu, lecz całego świata!

Możliwe stało się zestawienie sieci małych sklepów, w których są tylko kasy fiskalne podłączone do Internetu. Jeden program PC-Market z centrali może połączyć się z taką kasą, odebrać sprzedaż, zaprogramować towary, zaprogramować ceny. Istnieją już instalacje w których 250 kas fiskalnych zainstalowanych w sklepach w całej Polsce jest obsługiwanych z jednego programu PC-Market!

Taka instalacja pociąga za sobą kilka problemów technicznych. Przede wszystkim można wykorzystać rzadko używany wielowątkowy tryb komunikacji, w którym transmisja z wieloma kasami odbywa się równocześnie. Dzięki takiemu trybowi import danych z np. 50 kas odbywa się w ciągu 5 minut! Innym problemem są ceny...

Już wiesz, że PC-Market w swojej kartotece towarowej przechowuje tylko 4 ceny: detaliczną, hurtową, nocną i dodatkową. Możesz więc wykorzystać te ceny i na wskazaną kasę posyłać tylko jedną z nich. Jednak to pozwala na ustalenie tylko 4-ch grup cenowych i wskazania, na które kasy, które z nich będą obowiązywały. A co, gdy chcesz indywidualnie sterować ceną na wskazanym sklepie? Co, gdy chcesz wskazać, że w sklepie nr 123, na kasie nr 2 ma być cena 2.55zł i nie wystąpi ona na żadnym innym sklepie?

Możesz to zrobić w module **Zarządzanie cenami sprzedaży na sklepach**, który znajdziesz w menu **Towary-> Zdalne zarządzanie cenami-> Zarządzanie cenami sprzedaży**. Dawniej ten moduł nosił nazwę „sklepy na magazynach” i z taką nazwą możesz się jeszcze spotkać w niektórych materiałach, czy podczas kontaktu z serwisem programu.

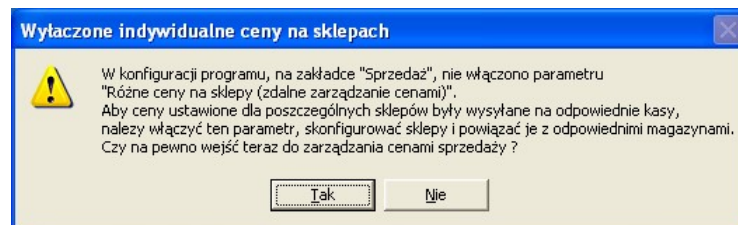

Nie każda kasa ma możliwość pracy w tym systemie. W systemie mogą pracować kasy ECR wyposażone w interfejs TCP/IP, PC-POS oraz MiniMarket.

W szczególności do tego typu pracy powstał nowy sterownik kas Novitus ECR, specjalnie zoptymalizowany do wielowątkowej (równoległej) komunikacji z bardzo dużą ilością kas. Więcej szczegółów znajdziesz na naszej stronie internetowej w dziale Strefa Partnerów-> Pomoc techniczna-> [Novitus PS-3000 - nowy bezpośredni sterownik kas ECR ksnovit.dll](#).

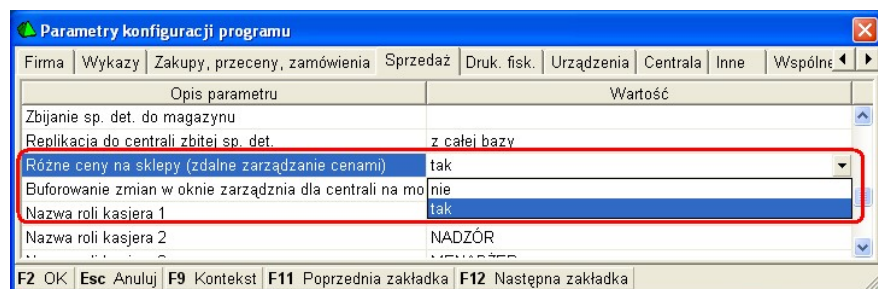
Sklep – magazyn – kasa

Gdy spróbujesz wejść do menu bez przygotowania, zobaczysz komunikat:

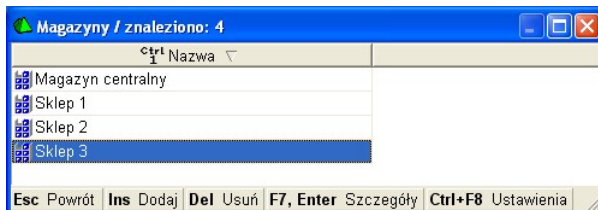

Aby móc sterować cenami towarów w sklepach musisz najpierw wykonać następujące czynności:

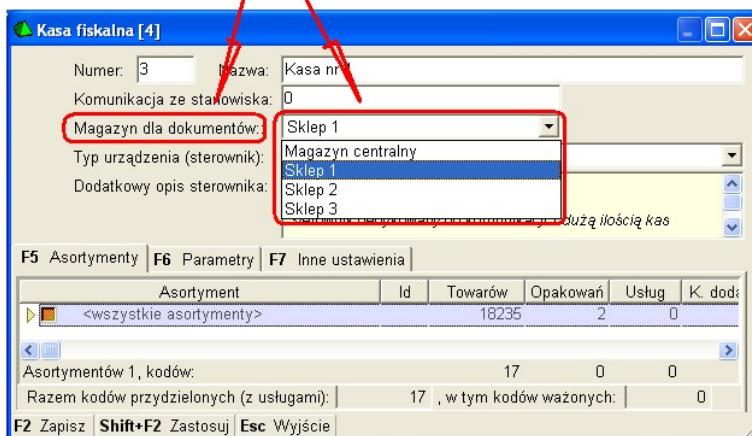
1. Włączyć parametr w menu Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry-> Przeglądanie/edycja -> Różne ceny na sklepy:

2. Założyć tyle magazynów, ile jest sklepów. Dzięki temu będzie można sporządzać raporty z podziałem na poszczególne magazyny oraz definiować, które kasy są na których sklepach. Menu Kontrola-> Konfiguracja-> Magazyny:

3. Przydzielić magazyny do kas w konfiguracji każdej kasy, tj. w menu Kontrola-> Obsługa kas...-> Konfiguracja-> Lista urządzeń:

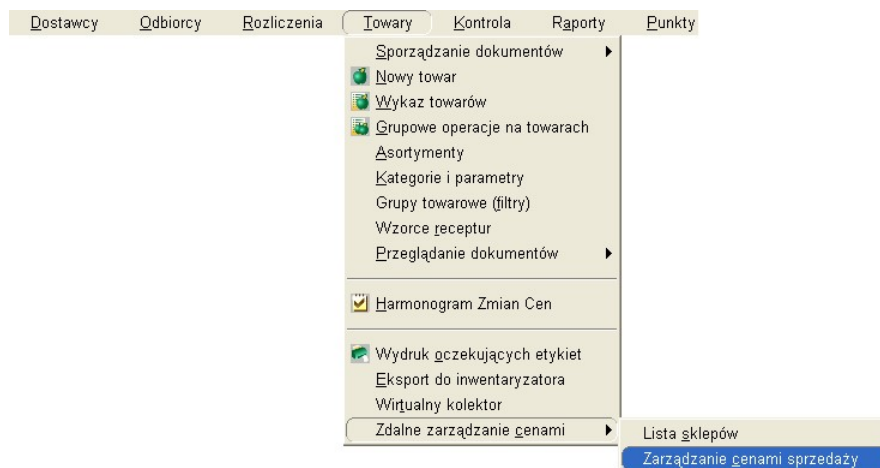

4. Utworzyć listę sklepów i powiązać je z właściwymi magazynami. Menu Towary-> Zdalne zarządzanie cenami-> Lista sklepów. Magazyn należy wskazać na zakładce Sklep:

The screenshot shows a window titled 'Kontrahent [26]'. It contains several input fields and checkboxes. The 'Nazwa' field is filled with 'Sklep 01 - Michałowice'. The 'Nazwa na przelewie' field also contains 'Sklep 01 - Michałowice'. There are checkboxes for 'dostawcą', 'odbiorcą', 'stałym klientem', 'producentem', and 'sklepem w naszej sieci', with the last one checked. Below this, there are tabs for 'F4 Adresy', 'F5 Ogólne informacje', 'F9 Sklep', and 'F12 Dane logistyczne'. The 'F9 Sklep' tab is active, showing fields for 'Nr sklepu w sieci' (1), 'Najbliższy import towarów i kontrahentów' (pełny), 'Nr seryjny bazy sklepu' (M330123544), 'Min. data zmian w kolejnym imporcie' (2012-01-15), and 'Rola sklepu w sieci' (sklep własny). A 'Magazyn' field contains 'Sklep 1' and is highlighted with a red rectangle. At the bottom, there are keyboard shortcuts: 'F2 Zapis i wyjście', 'Esc Wyjście bez zapisu', and 'Ctrl+N Nry rejestracyjne'.

Edycja cen w sklepach

Ceny możesz edytować w menu Towary-> Zdalne zarządzanie cenami-> zarządzanie cenami sprzedaży:

Po uruchomieniu zobaczysz okno, w którym po lewej znajduje się lista towarów oraz ceny, jakie są wpisane w ich kartach. Po prawej znajduje się lista sklepów i ceny, jakie na nich obowiązują:

The screenshot shows the 'Zarządzanie cenami sprzedaży / znaleziono 18237' window. At the top, there are several filter fields: 'Rodzaj danych: ceny detaliczne', 'Grupa sklepów: (empty)', 'Aktywne / usunięte: aktywne', 'Kategoria: <wszystkie>', and 'Asortyment: <wszystkie asortymenty>'. There are also checkboxes for 'Towary', 'Opakowania', 'Usługi', and 'Prepaidy'. Below the filters is a table with columns for 'Nazwa', 'Ceny wspólne', and three 'Sklep nr 1' columns. The table lists various products like 'TACA DUŻA 28''' 40"', '2 GAŁKI EXTRA', 'BUT.PIWO 0,5L LECH/TYSKIE/ZUBR', etc., with their respective prices and store-specific prices.

Nazwa	Ceny wspólne	Sklep nr 1	Sklep nr 1	Sklep nr 1
TACA DUŻA 28''' 40"	22,50			
2 GAŁKI EXTRA	1,69	1,55	1,55	1,55
BUT.PIWO 0,5L LECH/TYSKIE/ZUBR	0,42	0,45	0,43	0,41
BUT.PIWO 0,5L NOWA ZYWIEC/EB ZV	0,42			
AA T-SHIRT ABC ROZMIAR L	12,59			
AA T-SHIRT ABC ROZMIAR M	11,99	10,99	10,99	
AA T-SHIRT ABC ROZMIAR XL	10,49			
AA T-SHIRT ABC ROZMIAR XXL	25,59			
ABAK MAKARON KRAJANKA 400	2,35			
ABAK MAKARON ŁAZANKI 400	2,15			
ACATAR FAST	12,99	12,49	12,49	
ADVOCAAT 25% 200ML BIELSKO BIAL	14,50			
ADVOCAAT 25% 500ML BIELSKO BIAL	26,00			
ADVOCAAT GDANSKI 20% 500ML SOB	24,90	29,90		21,99
AIRWAVES EXTRA STRONG DROPS	2,49			

Jeśli jakieś pole pod sklepem jest puste, to oznacza, że na tym sklepie nie zdefiniowano indywidualnej ceny i obowiązuje cena wspólna. Na powyższym przykładzie, w sklepie nr 3, cena towaru ACATAR FAST to cena wspólna 12.99zł.

Ceny mogą być również zmieniane automatycznie, mechanizmami Harmonogramu Zmian Cen. Ceny promocyjne zobaczysz na wykazie znaczone innym kolorem. Zobacz rozdział Harmonogram zmian cen na stronie 161.

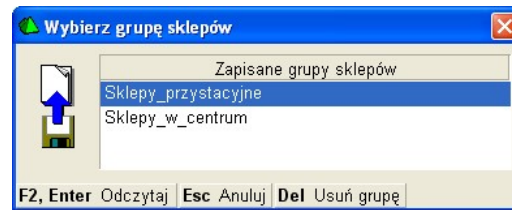
Grupy sklepów

Powyższy sposób edycji pozwala na ustalanie cen na pojedynczych sklepach. Dobrze sprawdza się przy małej ilości sklepów (kilka, kilkanaście). Przy dużej ilości sklepów wygodniej jest podzielić sklepy na grupy i ceny przydzielać do tych grup.

Aby zdefiniować grupy, w oknie zarządzania cenami naciśnij przycisk **Ctrl+G**, aby utworzyć nową grupę sklepów:

Gdy masz już zdefiniowane grupy, możesz, używając klawisza **Ctrl+F3** odpowiednio przełączać listę sklepów:

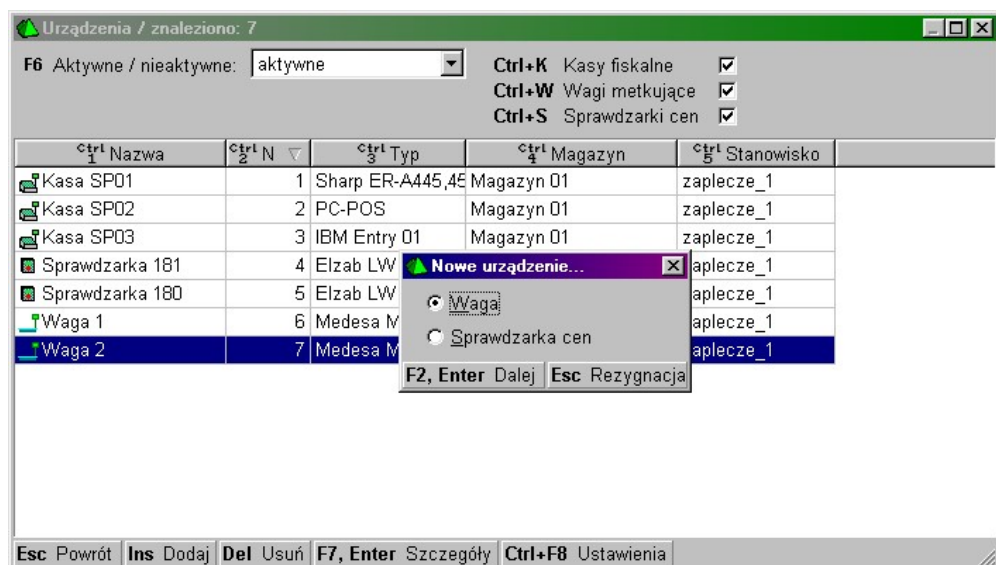

Wagi elektroniczne

Wagi elektroniczne są przez program obsługiwane w podobny sposób, jak kasy. Podobny, ponieważ istnieją pewne różnice:

- ✓ na wagi wysyłane są jedynie towary, które zostały przez program rozpoznane jako ważne. Jeżeli na wagę przydzielony jest asortyment, w którym znajduje się 1000 towarów, to na wagę może zostać wysłane tylko kilka, ponieważ tylko one zostały rozpoznane jako ważne.
- ✓ z wag nie są ściągane importy danych o sprzedaży

Obsługa wag elektronicznych jest modułem dodatkowym. Jeżeli został zakupiony, można dodać dowolną liczbę wag na liście kas, przy pomocy klawisza **Ins Dodaj**:

Rozpoznawanie towarów do przesłania na wagę

O sposobie rozpoznawania towarów do przesłania na wagę decydują następujące parametry:

W menu **Konfiguracja-> Parametry urządzeń**:

MEDESA - Jako kody ważone	Długie (np.280123???????)
MEDESA - Kod końcowy (kody krótkie)	1
MEDESA - Kod początkowy (kody krótkie)	999

✓ Jako kody ważone –

- **Długie (np. 280123???????)** – do wysyłania na wagi będą wybierane tylko te towary, które mają kod kreskowy zgodny z ustawieniami kodów ważonych w menu Kontrola-> Konfiguracja-> Kody ważone
- **Krótkie (np. 123)** – do wysłania na wagi będą wybierane tylko te towary, których kod kreskowy mieści się w zakresie z dwóch następujących parametrów: Kod początkowy – Kod końcowy

Na liście urządzeń

- ✓ **Skojarzona podgrupa PLU** – Na wagę wysyłane będą tylko towary o długich kodach kreskowych o zgodnej podgrupie. Szczegóły opisaliśmy dalej, w rozdziale **Podgrupy wag**.

Podgrupy wag

W konfiguracji kodów ważonych można zarezerwować jedną lub dwie cyfry na numer podgrupy:

Format kodu ważonego [3]

Nazwa: Kody test 2

Przedrostek (21..29): 27

Długość części stałej: 1 2 3 4 5 6 7 8

Identyfikator podgrupy PLU: 1 cyfra

Dodatkowa cyfra kontrolna*: brak

*) cyfry kontrolne wchodzi w skład części zmiennej kodu

Część zmienna zawiera: wartość towaru

Precyzja części zmiennej: 0.1

Format: 27GSSS?????K

F2 Zapis i wyjście Esc Wyjście bez zapisu

W powyższym przykładzie trzecia cyfra kodu kreskowego jest numerem grupy wag, do których ten towar będzie wysyłany.

W konfiguracji stanowiska wagi (w menu Lista urządzeń), w parametrze **Skojarzona podgrupa PLU** możesz zdefiniować numer grupy, do której należy ta waga:

Parametr	Wartość
Ile linii opisów dodatkowych	1
Numer kanału	1
Numer S/T	1
Skojarzona podgrupa PLU	1
Sposób tworzenia numeru PLU	Numer towaru z kodu kreskowego
Tryb pracy	Terminal
Pojemność	2000

Jeżeli w polu Skojarzona podgrupa PLU nie jest wpisana żadna cyfra (puste pole), to na wagę zostaną wysłane wszystkie towary ważone – niezależnie od podgrupy.

Na przykład:

1. Masz dwie wagi, przydzielone do podgrup 1 i 2.
2. Masz dwa towary o kodach kreskowych: 27**1**123??????? i 27**2**123???????
3. Na pierwszej wadze zostanie zaprogramowany tylko towar o kodzie kreskowym 27**1**123???????, pod numerem PLU 123.
4. Na drugiej wadze zostanie zaprogramowany tylko towar o kodzie kreskowym 27**2**123???????, również pod numerem PLU 123.

Pod którym numerem PLU towar zostanie umieszczony na wadze?

O sposobie numerowania towarów na wadze decyduje parametr konfiguracji wagi

Sposób tworzenia numeru PLU:

- ✓ **Numer towaru z kodu kreskowego** – numer PLU wycinany jest z kodu kreskowego towaru:
  - w trybie **Jako kody ważone – Długie** – z pół SSS w formacie kodu ważonego (np. 271123??????? -> 123).
  - w trybie **Jako kody ważone – Krótkie** – jako nr PLU brany jest kod kreskowy w całości (np. 235 -> 235).

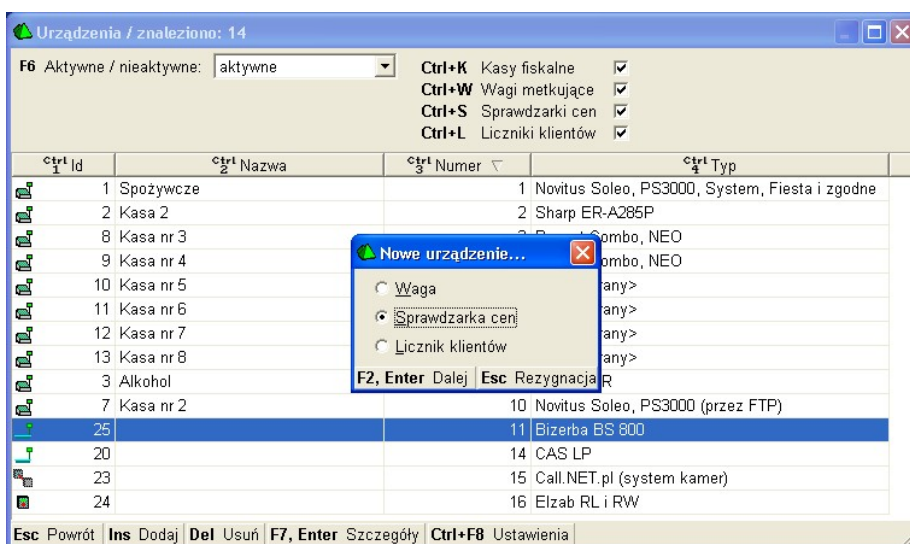
- ✓ **Numer towaru z automatu** – program nadaje numery PLU na wagę automatycznie numerując wysyłane towary kolejno. Dokładnie tym samym mechanizmem, którym nadawane są numery PLU towarom na kasach (zobacz rozdział **Glosariusz -> PLU**).

Sprawdzarki cen

W programie rozróżniamy dwa rodzaje sprawdzarek cen:

- ✓ **off-line'owe** – (np. Elzab RL/RW, TKC) muszą zostać zaprogramowane towarami tak, jak kasy i wagi. Sposób obsługi takich sprawdzarek przez program nie różni się od sposobu obsługi kas. Główna różnica polega na tym, że z takich sprawdzarek nie są ściągane importy danych o sprzedaży.
- ✓ **on-line'owe** – (np. Elzab LL/LW) nie mają żadnej pamięci na towary. W momencie, gdy klient zeskanuje jakiś towar. Sprawdzarka wysyła do Serwera Kasowego zapytanie podając kod kreskowy. Serwer szuka takiego towaru w bazie programu PC-Market i odsyła sprawdzarce odpowiedź – nazwę i cenę towaru.

Obsługa sprawdzarek cen jest modulem dodatkowym. Jeżeli został zakupiony, można dodać dowolną liczbę sprawdzarek na liście urządzeń, przy pomocy klawisza **Ins Dodaj**:

Sprawdzarki cen konfiguruje się tak samo, jak kasy fiskalne. Zobacz rozdziały poświęcone konfiguracji kas.

Liczniki klientów

Liczniki klientów, to urządzenia zainstalowane przy wejściu do sklepu. Liczą klientów. Najczęściej **są to fotokomórki zainstalowane przy bramkach wejściowych** (np. Letronic 4650). Bardziej zaawansowane rozwiązania analizują obrazy z kamer zainstalowanych w sklepie i dzięki temu mogą liczyć nie tylko klientów wchodzących do sklepu, ale również tych, którzy np. oglądają wystawę (rozwiązania firmy Call.NET.pl).

Program PC-Market może regularnie, przy pomocy Serwera Kasowego, co określony czas ściągać stan licznika. Dzięki temu można przeprowadzać rozkład ilości wejść w czasie.

W rozwiązaniu Call.NET.pl program ściąga raz na jakiś czas (np. raz dziennie) gotowe raporty wejść z rozdzielczością do kilku minut.

Z liczników wejść korzysta raport **Analiza koszyków** (znajduje się w menu Raporty-> Koszykowe), w którym znajdują się kolumny z ilością wejść.

Obsługa liczników jest modułem dodatkowym. Jeżeli został zakupiony, można dodać dowolną liczbę liczników na liście urządzeń, przy pomocy klawisza **Ins Dodaj**:

Liczniki klientów konfiguruje się tak samo, jak kasy fiskalne. Zobacz rozdziały poświęcone konfiguracji kas.

Warunki rozbudowy i koszt on-line

Obsługa kas przez Serwer Kasowy jest modułem dodatkowym. Koszt obsługi kas przez **Serwer Kasowy wg cennika z maja 2004 jest o 50% większy** od standardowej obsługi „off-line przez program PC-Market”.

Serwer Kasowy musi być zakupiony do obsługi wszystkich stanowisk kasowych. Nie ma możliwości zakupu Serwera do obsługi tylko niektórych kas w systemie.

Obsługa wag oraz sprawdzarek cen off-line'owych (np. Elzab RL/RW) przez Serwer Kasowy jest możliwa tylko w przypadku, gdy użytkownik zakupił obsługę kas on-line.

Wówczas Serwer Kasowy będzie obsługiwał również wagi **bez dodatkowych opłat**. Nie jest możliwe zakupienie obsługi on-line tylko dla wag lub sprawdzarek (bez kas).

Serwer Kasowy zawsze obsługuje on-line'owe sprawdzarki cen (np. Elzab LL/LW) nawet, gdy użytkownik nie zakupił Serwera Kasowego. Jedynym warunkiem jest zakup obsługi sprawdzarek cen.

Aktualny cennik programu znajduje się w Internecie, na stronie:

<http://www.insoft.com.pl> -> Systemy sprzedaży-> Cennik

Operacje serwisowe

Operacje serwisowe są przeznaczone dla użytkowników świadomych ich działania.

Nie wolno ich używać, jeśli nie jesteś pewny jakie będą skutki !

W szczególności nie wolno używać żadnych operacji serwisowych, jeśli sklep współpracuje z centralą sieci. W takim przypadku zawsze należy skonsultować się z serwisem odpowiedzialnym za całość działania sieci.

Jedyną bezpieczną operacją jest Archiwizacja.

Archiwizacja

Archiwizacja programu to wykonanie aktualnej kopii bazy. Często zdarzają się różne przypadki utraty danych. Np. fizycznie uszkodzi się dysk twardy komputera, uszkodzą się dane na dysku, wirus usunie pliki bazy danych. Najgorszym przypadkiem jest pożar w firmie. Archiwizacja jest bardzo poważną sprawą, o której się nie pamięta, dopóki nic się nie zdarzy. Powinieneś traktować archiwizację bardzo poważnie, jako zabezpieczenie włożonej przez siebie pracy.

Archiwizację należy wykonywać możliwie często. **Zalecamy wykonywanie jej codziennie.** Jeśli wykonujesz ją np. raz na tydzień, w poniedziałek, to musisz liczyć się z tym, że jeśli stracisz bazę w piątek, to odzyskując ją z poniedziałku stracisz dane wprowadzone pomiędzy poniedziałkiem i piątkiem (czyli cały tydzień dodatkowej pracy). Dobrym zwyczajem jest zabranie co jakiś czas nośnika z archiwum do domu, na wypadek kradzieży, pożaru, powodzi, etc...

Obecnie nie stosuje się archiwizacji na dyskietkach. Jest to mało bezpieczny sposób przechowywania danych (przeciętnie z jednej na 15 dyskietek nie można już odzyskać danych). Polecamy archiwizację na:

- ✓ Dyskach CD-ROM, DVD
- ✓ Napędach taśmowych (tzw. streamerach)
- ✓ Dyskach twardych innych komputerów w sieci komputerowej

Sposób archiwizacji w dużym stopniu zależy od posiadanego sprzętu, konfiguracji, rodzaju silnika SQL. Dlatego, w programie PC-Market wprowadziliśmy możliwość samodzielnego stworzenia listy czynności (tzw. skryptu), wg której PC-Market wykonuje archiwizację. Sposób stworzenia takiego skryptu opisaliśmy w rozdziale

Archiwizacja z poziomu menu programu PC-Market. Istnieje również możliwość wykonania archiwizacji bezpośrednio przy użyciu mechanizmów Windows. Metody takie opisaliśmy w rozdziale **Archiwizacja z pominięciem programu PC-Market.**

Archiwizacja z poziomu menu programu PC-Market

W opcji menu **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Archiwizacja** możesz otworzyć okienko z wyborem sposobu archiwizacji, jaki chcesz wykonać w programie:

W rzeczywistości uruchamiasz w ten sposób jeden ze skryptów przygotowanych przez osobę, która konfigurowała Twój system. Standardowo wyposażyliśmy program PC-Market w dwa skrypty, archiwizacji. Są to:

- ✓ **Archiwizacja bazy (Sybase SQL)** – uruchamiany skrypt, który zrzuca bazę do katalogu Archiwum w podkatalogu programu PC-Market. Bazę można odzyskać z archiwum przez skopiowanie pliku.
- ✓ **Archiwizacja bazy (MS MSQL)** – uruchamiany jest skrypt, który zrzuca bazę do katalogu Archiwum w podkatalogu programu PC-Market. Bazę można odzyskać z archiwum poprzez uruchomienie IMPORT71.BAT, znajdującego się w katalogu PCMWin.

Powyższe skrypty należy traktować jako przygotowane przez Insoft propozycje archiwizacji. W żadnym wypadku nie zapewniają one stuprocentowego bezpieczeństwa. Zwróć uwagę, że w tych przykładach archiwizacje są dokonywane na dysk lokalny. W takim przypadku, jeśli uszkodzeniu ulegnie ten dysk – przepadną razem: i baza i archiwum !

Skrypty archiwizacji programu PC-Market (pliki ARH).

Skrypty do archiwizacji, to pliki tekstowe ***.ARH** umieszczone w katalogu, w którym został zainstalowany program PC-Market (domyślnie: C:\ Program Files\ Insoft\ PCMWin).

PC-Market podczas otwierania okienka archiwizacji PC-Market automatycznie wyszukuje wszystkie pasujące pliki z tego katalogu, w których umieszczone jest przynajmniej polecenie OPIS i umieszcza je na liście „wybierz opcję”.

Podczas konfiguracji skryptów archiwizacji zalecamy wyrzucenie wszystkich istniejących skryptów archiwizacji i umieszczenie tego jednego, który ma być używany. Ewentualnie można również umieścić drugi skrypt - do dearchiwizacji bazy – jednak jest to rozwiązanie niebezpieczne (obsługa może się pomylić i zamiast archiwizacji wybierze opcję dearchiwizacji).

Struktura pliku-skryptu:

Każda linia pliku, rozpoczynająca się od jednej z obsługiwanych komend jest jednym poleceniem dla PC-Marketa. Znaki końca linii (niewidoczne "\r\n") wyznaczają równocześnie koniec polecenia. Wyjątkiem jest polecenie **SQLSTART**, opisane dalej. Słowa kluczowe poleceń można pisać zarówno dużymi, jak małymi literami. Można używać polskich znaków w stronie kodowej Windows albo zastępować je najbliższymi łacińskimi odpowiednikami (Ą=A, Ć=C itd.).

W skrypcie można używać makr, które w trakcie wykonywania zostaną rozwinięte przez PC-Market na właściwe stringi²³. Aktualnie obsługiwane jest tylko makro **<PARAMETRY_BAZY>**, opisane dalej.

Aby zebrać jakieś wyrażenie w jeden ciąg mimo, że występują w nim spacje, należy obstawić takie wyrażenie cudzysłowami. Jeżeli wyrażenie zawiera cudzysłów, np. **blablabla "bumbum" hej**, należy je zapisać tak: **"blablabla ""bumbum"" hej"**.

Obsługiwane polecenia:

OPIS <tekst> - tekst pokazuje się w liście wyboru, kiedy użytkownik wybierze opcję Archiwizacja

KOPIUJ <ścieżka pliku źródłowego - plik musi istnieć> <ścieżka pliku docelowego> - kopiuje jeden plik

PRZENIEŚ <ścieżka pliku źródłowego – plik musi istnieć> <ścieżka pliku docelowego – plik nie może wcześniej istnieć> - przenosi jeden plik

USUŃ <ścieżka pliku do usunięcia - plik musi istnieć> - usuwa jeden plik

PRZEJDŹ <ścieżka katalogu, który ma się stać katalogiem bieżącym> - zmienia bieżący folder

---

²³ „String” (ang. Ciąg, sznur) – to ciąg znaków np. „ABCDEF”. Często bezpodstawnie mylony przez laików z czymś innym...

WYKONAJ <ścieżka wywołania jakiegoś programu> [<argumenty wywołania> ...] - uruchamia wskazany program i czeka na jego zakończenie. Polecenie może służyć do wywołania archiwizatorów (np. PKZip, ARJ), których zadaniem może być podział pliku archiwum na mniejsze.

ROZŁĄCZ – PC-Market odłącza się od bazy danych. Po zakończeniu skryptu PC-Market nawiąże ponownie poprzednie połączenie i przeładuje listę towarów.

POŁĄCZ <nazwa połączenia > - PC-Market łączy się ze wskazaną bazą z listy baz PC-Market

SQLSTART

<kod SQL>

SQLSTOP

- sekwencja pozwalająca wydać polecenia SQL-owe do przyłączonej bazy danych (np. uruchamiające archiwizację na serwerze MSDE).

Obsługiwane makra:

<PARAMETRY_BAZY> - zostanie rozwinięte na odpowiedni string:

dsn=...;uid=...;pwd=...

Archiwizacja z pominięciem programu PC-Market

W systemie Windows można samodzielnie zdefiniować własne zadania, które mają być wykonane w określonym czasie. Najbardziej popularny jest katalog **Autostart** (skrót umieszczony w tym katalogu są uruchamiane podczas startu systemu).

Innym sposobem jest użycie **Harmonogramu zadań Windows** w celu zdefiniowania dokładnego czasu, kiedy archiwizacja ma zostać wykonana:

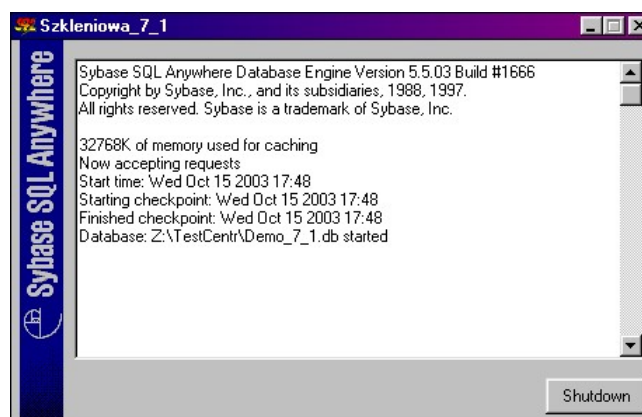
Najczęściej uruchamianymi programami będą tutaj DBBackup.exe (Sybase) oraz OSQL (MSDE 2000) z odpowiednimi parametrami. Poniżej podajemy, co i w jaki sposób należy archiwizować w przypadku baz Sybase i MSDE.

Sybase

Archiwizacja bazy Sybase polega na przekopiowaniu (spakowaniu, przeniesieniu) pliku bazy danych. Standardowo jest to plik:

C:\Program Files\Insoft\PCWin_7_1\Baza\PCWin_7_1.db

Nazwę pliku bazy danych można również zobaczyć w okienku pracującego silnika Sybase (w poniższym przykładzie jest to Z:\testCentr\Demo_7_1.db):

W wersji jednostanowiskowej zalecamy kopiowanie tego pliku przy wyłączonym programie PC-Market. Pliku nie można przekopiować z zewnątrz programu PC-Market jeśli ten pracuje (wersja sieciowa). Istnieje jednak narzędzie, przy pomocy którego

można dokonać archiwizacji „w locie” (przy pracującym silniku, podczas pracy innych stanowisk na tej bazie). Jest to program **DBBackup.exe**. Jest on jednak narzędziem dostarczonym tylko z płatną (sieciową) wersją silnika Sybase. Przy pomocy DBBackup.exe można również dokonać archiwizacji ze stanowiska klienta. Szczegóły użycia programu DBBackup.exe można zobaczyć po uruchomieniu go z linii komend bez podawania parametrów.

Oto przykładowy sposób jego użycia:

```
DBBackup.exe -y -c „dsn=Baza_podstawowa_7_1; uid=dba;  
pwd=TPWVFSAD” c:\Archiwum
```

W powyższej linii poszczególne parametry wywołania DBBackup.exe to:

-y – „zamień istniejący plik archiwum bez potwierdzenia”

-c – parametry połączenia

dsn – (data source name) – nazwa bazy danych

uid – (user id) – użytkownik – zawsze dba

pwd – (password) – hasło zależne od numeru seryjnego programu²⁴

c:\Archiwum – katalog, do którego ma zostać przekopiowany plik bazy

MSDE 2000 (MS-SQL 2000)

Pliki bazy danych są standardowo umieszczone w katalogu:

C:\Program Files\Microsoft SQL Server\MSSQL\Data

Są to pliki z rozszerzeniami MDF (master data file) i LDF (log data file). Plików tych jednak nie wolno archiwizować przez zwykłe kopiowanie !

Aby zarchiwizować baze MSDE należy uruchomić specjalne zapytanie SQL, które każe silnikowi rzucić bazę do pliku. Edytorem poleceń SQL jest program OSQL.EXE. Narzędzie to potrafi archiwizować bazę „w locie” bez wstrzymywania pracy innych stanowisk PC-Market. Oto przykładowy sposób jego użycia:

```
OSQL.EXE -Usa -P -Q"backup database pcmwin_7_1 to DISK =  
'c:\Archiwum\Archiwum71.dat' with Stats=10, INIT"
```

W powyższej linii poszczególne parametry wywołania OSQL.EXE to:

- ✓ -U – nazwa użytkownika (w tym wypadku „server administrator”)
- ✓ -P – hasło dla „sa”
- ✓ -Q – to treść zapytania SQL do wykonania (query)

---

²⁴ Hasła do bazy danych przekazujemy tylko uprawnionym serwisantom programu PC-Market, telefonicznie na podstawie numeru seryjnego programu.

Archiwizacja przy pomocy programu PCMBak

Aby uruchomić tę archiwizację wybierz **Menu Start -> Programy-> Programy Insoft-> PC-Market 7-> PCMBak (archiwizacja i konwersja baz)**.

Program PCMBak jest narzędziem, przy pomocy którego można zapisać bazę danych w plikach **M5B** (archiwizacja) oraz zaimportować z powrotem bazę z takiego pliku (Odzysk).

Oto zastosowania, do których możesz użyć PCMBak:

- ✓ archiwizacja i dearchiwizacja bazy danych
- ✓ konwersja bazy pomiędzy różnymi silnikami (serwerami) baz danych
- ✓ konwersja bazy danych do nowszych wersji bazy PC-Market (np. upgrade z wersji 7.0.x.x do 7.1.x.x).
- ✓ tworzenie archiwum bazy danych przy pomocy mechanizmów „przyrostowych”

PCMBak pozwala na archiwizację tzw. „przyrostową” (różnicową). Oznacza to, że nie musisz za każdym razem eksportować całej bazy danych, lecz tylko te informacje, o które przyrosła ona od ostatniego eksportu. Na przykład:

Wczoraj wykonywałeś archiwizację i powstał plik o rozmiarze 20 MB²⁵.

Dzisiaj, podczas całego dnia dodano np. 10 towarów, poprawiono kilka cen, wystawiono 100 dokumentów. Jeśli teraz zarchiwizujesz metodą przyrostową, to utworzy się kolejny plik M5B, lecz o wiele mniejszy (np. 1 MB) – zawierający tylko dzisiejsze uzupełnienia.

Po uruchomieniu programu pojawi się okienko z listą baz danych zainstalowanych w Twoim programie. Na samym początku masz do wyboru tylko dwie możliwości:

²⁵ Megabajtów – zobacz glosariusz na końcu instrukcji

Alt-A Archiwizacja

Zaznaczona baza danych zostanie zapisana w pliku M5B. Po wybraniu tej opcji pojawi się najpierw okienko, w którym musisz zdecydować, czy chcesz zarchiwizować całą bazę, czy stworzyć nowy, przyrostowy plik:

Jeśli wybierzesz **pełną archiwizację**, to utworzony plik M5B będzie zawierał całe, kompletne archiwum Twojej bazy.

Jeśli wybierzesz **archiwizację zmian** (przyrostową), to musisz wskazać poprzedni plik archiwum M5B, aby program wiedział, od którego momentu zacząć.

Następnie, niezależnie od metody archiwizacji należy wskazać miejsce na dysku oraz nazwę pliku, w którym chcesz umieścić archiwum.

Alt-O Odzysk

Dane z archiwum zostaną zaimportowane do bazy, którą wskazałeś. Po uruchomieniu pojawi się okienko:

U góry znajduje się numer seryjny bazy do której ma być importowane archiwum z plików M5B.

Poniżej lista plików M5B, z których ma zostać wykonany import. Jeśli importujesz z kilku plików M5B utworzonych metoda przyrostową, to musisz wciągnąć je na listę

przy pomocy klawisza **Ins Dodaj plik**. W pierwszej kolejności plik pełnej archiwizacji, a następnie kolejne pliki M5B zawierające archiwa przyrostowe. Podczas wciągania na listę program nie pozwoli Ci się pomylić. Nie wciągniesz plików w niewłaściwej kolejności oraz nie pominiesz żadnego pliku „ze środka”. W kolumnie **Zmiany do** znajduje się czas, kiedy archiwizacje były wykonywane.

Jeśli stosujesz metodę przyrostową i równocześnie posługujesz się nazwami plików „poniedziałek”, „wtorek”, „środa” itd..., to pamiętaj, że w poniedziałki musisz wykonywać pełną archiwizację, a dopiero w pozostałe dni tygodnia archiwizację zmian (przyrostowe).

Odzyskiwać bazę archiwum można tylko do bazy o tym samym numerze seryjnym. Jeśli więc odzyskujesz nową bazę w całości, do bazy świeżo zainstalowanej z dysku CD., to pamiętaj o tym, żeby podczas instalacji, a przed wykonywaniem importu z archiwum zarejestrować nową bazę kluczem rejestracyjnym.

*Pliki M5B są plikami pół-tekstowymi, pół-binarnymi. Możesz podglądać zawartość tego pliku, a w szczególności nagłówek zawierający najważniejsze informacje. Możesz to zrobić przy pomocy Notatnika **Windows**, po przełączeniu widoku na „tekstowy”.*

Pliki M5B mają jednakowy format niezależnie od tego, z jakiego rodzaju silnika SQL korzystasz (np. MSDE, Sybase, MySQL itd.). Dzięki temu, przy pomocy programu PCMBak można przenosić bazę danych pomiędzy różnymi silnikami. Jeśli więc chcesz zmienić platformę bazy danych, na której pracujesz, to do konwersji bazy danych z jednej platformy na drugą będziesz musiał użyć programu PCMBak.

Jak najłatwiej wykonać archiwizację przy pomocy PCMBak?

- ✓ Uruchom Menu Start-> Programy-> Programy Insoft-> PC-Market 7-> PCMBak (archiwizacja i konwersja baz)
- ✓ Wskaż bazę danych, która chcesz zarchiwizować i naciśnij Alt-A Archiwizacja
- ✓ Zaznacz Pełna archiwizacja i naciśnij F2 OK.

- ✓ W nowym okienku, w polu Nazwa pliku wpisz: C:\poniedziałek lub C:\wtorek (w zależności od dnia tygodnia, jaki jest dzisiaj) i naciśnij Zapisz. Jeśli program zapyta, czy nadpisać istniejący plik – odpowiedz Tak.
- ✓ Zamknij program PCMBak.

Archiwizacja wykonana! Jeśli teraz zrobisz coś nie tak w programie, lub baza programu zostanie uszkodzona – będziesz mógł zawsze odzyskać bazę z chwili, kiedy archiwizacja była wykonana.

Inne metody zapewnienia bezpieczeństwa (transaction log)

W przypadku baz SQL istnieje możliwość zapewnienia takiego bezpieczeństwa bazy, że jej uszkodzenie w dowolnym momencie (a nawet całkowite zniszczenie dysku twardego) nie spowoduje utraty żadnych danych!

Bezpieczeństwo takie zapewnia korzystanie z logu transakcji (transaction log). Każda operacja dokonywana na bazie danych (plik DB lub MDF) może być dodatkowo rejestrowana w tzw. pliku logu transakcji (plik LOG lub LDF). Jeśli plik logu zostanie umieszczony na innym komputerze w sieci, to w przypadku uszkodzenia bazy danych – będzie można odtworzyć ją na podstawie poprzedniego archiwum i pliku logu transakcji. W przypadku korzystania z logu operacji nie jest konieczne wykonywanie częstych archiwizacji (wystarczy jedna na tydzień).

Log operacji nie działa w wersji jednostanowiskowej Sybase.

Użycie logu operacji spowalnia pracę bazy o ok. 30%.

Szczegóły użycia (włączania) logu operacji wykraczają poza zakres tej instrukcji. Zostały one opisane szczegółowo w instrukcjach samych serwerów baz danych:

Sybase:

C:\SQLAny50\Win32\Dbeng50w.hlp

-> SQL Anywhere user's guide-> PART 6.-> CHAPTER 39-> The transaction log utility

MSSQL:

c:\Program Files\Microsoft SQL Server\80\Tools\Binn\sqlmmcem.chm

-> SQL Server Books Online-> How to-> Transact SQL-> Administering SQL Server-> Backing up and restoring databases-> How to create transaction log backup

Automatyczna inicjacja

Po kilku latach pracy z programem okazuje się, że dokumenty sprzed kilku lat nie są Ci już potrzebne do bieżącej pracy. Baza stała się bardzo duża, przez co kłopotliwa w archiwizacji, niektóre raporty chcąc obliczyć np. stan towaru na dzień dzisiejszy po dokumentach będą przeglądały całą bazę sprzed np. pięciu lat.

Aby niepotrzebnie nie „pompować” bazy możesz od czasu do czasu (zwykle raz na kilka lat) wyrzucić z bazy danych stare dokumenty i zachować tylko takie, które nie są starsze, niż np. rok.

Automatyczna inicjacja służy do usunięcia starych, niepotrzebnych dokumentów.

Na przykład dziś jest 15 października 2003, program prowadzisz od 2000 roku, a chcesz usunąć wszystkie dokumenty do dnia 31.12.2002 włącznie. Zostawiając tylko dokumenty z roku 2003.

Ponieważ jednak usuwane są dokumenty przychodu/ rozchodu towarów – raporty, które obliczają stan towaru na dany dzień muszą mieć jakąś podkładkę (remanent, BO), na podstawie którego będą wiedziały, jaki był stan towaru na dzień inicjacji. W naszym przykładzie program musi wiedzieć, jaki był stan towaru w dniu 31.12.2003, a nie może tego obliczyć z nieistniejących już dokumentów !

Automatyczna inicjacja usuwa wszystkie dokumenty do dnia inicjacji włącznie i generuje dokument Bilansu Otwarcia (BO) zawierający stany magazynowe towarów na dzień inicjacji. Inaczej mówiąc inicjacja zastępuje usuwane dokumenty, dokumentem BO. Podczas inicjacji są również inicjowane punkty stałych klientów.

Raporty obliczające stan magazynowy towaru na konkretny dzień (np. Karta Magazynowa, Obroty Magazynowe) będą startowały od dnia inicjacji traktując ilość z BO jako stan początkowy towaru. Jeśli w bazie nie ma dokumentu BO, to raporty startują od stanu zero.

W przeciwieństwie do PC-Market 5 (DOS), automatyczna inicjacja jest jedynym sposobem na utworzenie dokumentu BO. Jeśli chcesz stan początkowy wprowadzać ręcznie – użyj dokumentu Remanentu.

Po uruchomieniu opcji Kontrola-> Operacje serwisowe-> Automatyczna inicjacja otworzy się okienko parametrów początkowych:

Automatyczna inicjacja bazy danych

Program wygeneruje po jednym dokumencie BO w każdym magazynie.

UWAGA: Przed przystąpieniem do inicjacji należy wykonać kopię bezpieczeństwa dotychczasowego pliku bazy danych. Należy się też upewnić, że nikt inny nie pracuje aktualnie z tą bazą.

Jak wykonać bilans:

Podczas analizy korygować stan początkowy na remanentach:

(tak, żeby stan bieżący do dalszej analizy był zgodny ze stanem końcowym na remanencie, uwaga: korekcie podlegają tylko remanenty zapisane przed datą nowego dokumentu BO)

Zachować dane ost. dostawy:

Data bilansu:

Zerować numery dokumentów:

Poziom cen na dok. BO:

Rozbijać pozycje na dostawy:

Po inicjacji z bazy danych zostaną fizycznie usunięte dokumenty o datach do daty BO włącznie.

usuwać dokumenty po wygenerowaniu BO

Usuwać faktury i rachunki nie w pełni zapłacone:

Usuwać dokumenty powiązane z nieusuwanymi:

F2 Rozpocznij inicjację bazy | Esc Anuluj

Jak wykonać bilans?

- ✓ **Na podstawie dokumentów** – stany magazynowe na dzień inicjacji zostaną obliczone na podstawie dokumentów przychodowo-rozchodowych. Jeśli inicjacja jest wykonywana na dzień inny niż dzisiejszy, to należy wybrać tę opcję.
- ✓ **Według stanów towarowych** - stany magazynowe na dzień inicjacji zostaną pobrane z aktualnych stanów magazynowych. Jeśli inicjacja jest wykonywana na dzień dzisiejszy – jest to najszybsza metoda, ponieważ program nie musi przeglądać wszystkich dokumentów. Błędem jest wykonywanie inicjacji na dowolny dzień wstecz na podstawie stanów²⁶.
- ✓ **Zerowanie stanów** – wszystkie towary na dokumencie BO będą miały zerowe stany magazynowe.

Zachować dane ostatniej dostawy? – Pamiętaj, że jeśli usuniesz dokumenty dostaw, to czasem nie będziesz mógł sprawdzić, gdzie dany towar był kupiony przed inicjacją. Jeśli więc inspekcja z PIH-u zażyczy sobie udokumentowania dostawy – możesz mieć problem ze znalezieniem faktury dostawcy na ten towar. Jeśli włączysz opcję, to informacja o ostatniej dostawie przed BO zostanie umieszczona na karcie towaru, w polu Opis 2. Przykładowa linia opisu, jaka zostanie utworzona:

2003-10-15; FD/03/1; 7,47; Hurtownia „Cedrus”

²⁶ Chyba, że od tego dnia do dzisiaj nie było żadnych obrotów towarami.

Poszczególne pola oddzielone średnikami oznaczają:

- ✓ data dostawy
- ✓ numer faktury dostawcy (lub PZ, jeśli nie ma faktury)
- ✓ cena zakupu
- ✓ nazwa dostawcy

Data bilansu – jest to data, na którą ma zostać wykonana inicjacja. Inaczej mówiąc: jest to data, do której włącznie zostaną usunięte dokumenty, oraz data, na którą zostanie utworzony dokument BO.

Zerować numery dokumentów – jeśli włączysz tę opcję, to numeracja dokumentów zostanie wyzerowana. Numery wszystkich faktur, PZ-ek itd. Wystartują od 1.

Poziom cen na dok BO – jest to cena, która zostanie umieszczona na BO jako cena główna towaru. Z punktu widzenia programu nie ma znaczenia. Ustalenie tej ceny jest konieczne, jeśli chcesz wydrukować dokument BO dla księgowości.

Rozbijać pozycje na dostawy – opcję można włączyć tylko, jeśli jako poziom cen została wybrana cena FIFO. Rozbicie na dostawy oznacza, że jeśli w magazynie jest towar z kilku dostaw, to stan tego towaru jest rozbijany na osobne linie w cenach z tych dostaw. Czyli np. jeśli w magazynie jest 150 szt. towaru, a dostawca przywozi zawsze po 60 szt. w różnych cenach, to linie BO będą wyglądać następująco:

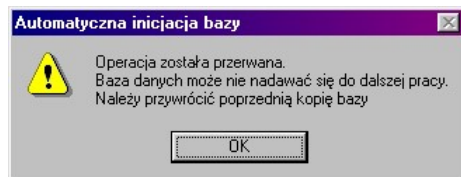
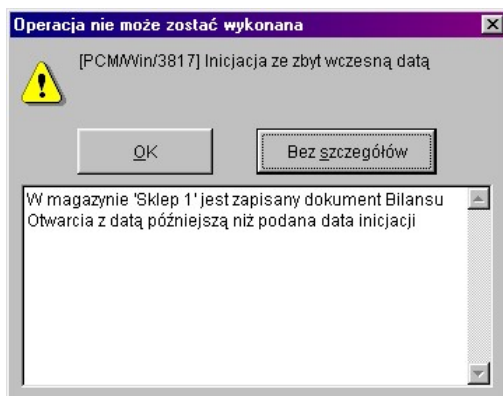
Nazwa	Jm	Ilość	Cena
Ser żółty salami	Kg	30	9.72
Ser żółty salami	Kg	60	9.55
Ser żółty salami	Kg	60	9.42

Jeśli wybierzesz metodę nie rozbijania na dostawy, to na BO pojawi się tylko jedna pozycja z prawidłowo obliczoną ceną FIFO:

Nazwa	Jm	Ilość	Cena
Ser żółty salami	Kg	150	9.53

Przed wykonaniem inicjacji należy koniecznie wykonać archiwizację istniejącej bazy, ponieważ podczas inicjacji bazy dokumenty zostaną usunięte bezpowrotnie. Czasem program może zgłosić kolejno następujące komunikaty:

Jeśli wykonałeś konwersję bazy danych z innego programu magazynowego przenosząc stany towarów²⁷, to koniecznie zaraz po konwersji musisz wykonać automatyczną inicjację wg stanów. Wygenerujesz w ten sposób dokument BO będący podkładką pod istniejące „znikąd” stany. Jeśli tego nie zrobisz, to naprawa stanów magazynowych zamiast startować od stanów, które przeniosłeś z innego programu, wystartuje od ilości zerowych. Wskutek tego, Twoje aktualne stany po naprawie stanów będą nieprawidłowe.

Przeglądanie dokumentów BO

Przy pomocy opcji menu Kontrola-> Operacje serwisowe-> Przeglądanie dokumentów BO możesz podglądać i wydrukować dokumenty BO wygenerowane przez automatyczną inicjację.

Jeśli wejdiesz w tryb edycji dokumentu BO (klawisz **F10 Zmiany**), będziesz mógł edytować niektóre wartości tego dokumentu:

---

²⁷ Dotyczy to również UptoWin – konwersji z PC-Market 5.

- ✓ **Numer dokumentu BO**
- ✓ **Wartość początkowa magazynu** – stosowaną jako wartość początkowa, od której będzie startował Raport Obrotu²⁸.
- ✓ **Początkowy stan gotówki** – stosowaną jako wartość początkowa, od której będzie startował Raport Kasowy²⁹.

Nigdy nie można edytować stanów towarów na dokumencie BO.

Naprawa stanów / cen magazynowych

Automat można uruchomić w opcji Kontrola-> Operacje serwisowe-> Naprawa stanów/ cen magazynowych. Po uruchomieniu opcji menu pojawi się okienko **Naprawa stanów**:

Naprawa stanów

Program skoryguje liczniki stanu towarów w magazynie na podstawie dokumentów magazynowych.

Opcjonalna korekcja cen magazynowych na dokumentach i w karcie towaru:
Naprawiać ceny magazynowe towarów:

Naprawa cen ewidencyjnej i detalicznej w karcie towaru na podstawie ostatnich dostaw:
Naprawa cen detalicznej i ewidencyjnej:

Opcjonalna, na podstawie wyliczanych stanów, korekta ilości początkowej oraz wyliczenie manka względnie superaty w dokumentach remanentu:
Automatycznie korygować remanenty:

Usuwać blokady stanów:

Log rozbieżności: ...

F2 Dalej Esc Anuluj

Automat potrafi naprawiać następujące rozbieżności:

²⁸ W programie PC-Market 5 wartość tę można było edytować w opcji Kontrola-> Inicjacja bazy-> Wartości początkowe-> Wartość z okresu poprzedniego.

²⁹ W programie PC-Market 5 wartość tę można było edytować w opcji Kontrola-> Inicjacja bazy-> Wartości początkowe-> Gotówka z okresu poprzedniego

Naprawa stanów magazynowych

Stan towaru w magazynie jest zwykłym licznikiem, który można zobaczyć np. na wykazie towarów (kolumna Ilość), na karcie towaru lub w raporcie Stany Ilościowo-Wartościowe). Ponieważ na każdą zmianę stanu towaru w programie PC-Market musi być wystawiony jakiś dokument, to przeglądając wszystkie dokumenty można obliczyć stan magazynowy na chwilę obecną.

Podczas naprawy stanów program przegląda wszystkie dokumenty, które powodują ruch towaru w magazynie (przychód lub rozchód). Przeglądane są chronologicznie wszystkie dokumenty od początku do końca bazy. Stan początkowy jest zawsze zerowy. Następnie, np. jeśli program napotka BO na te 15 szt. towaru – dodaje 15 szt. Jeśli napotka sprzedaż 7 szt. – odejmiemy 7 szt. Jeśli napotka PZ na 100 szt. – doda 100 szt. itd. Po przeglądnięciu w ten sposób wszystkich dokumentów program powinien obliczyć stan towaru, jaki powinien być w chwili obecnej. Tak obliczone stany są wpisywane do kartotek towarów.

Naprawa stanów nie wymaga włączenia jakiegokolwiek opcji w okienku **Naprawa stanów**. Po naciśnięciu F2 wykona się zawsze.

Naprawa cen magazynowych towarów

Bieżącą cenę magazynową towaru możesz zobaczyć w karcie towaru, na zakładce **Stan w magazynach**. Przy sprzedaży na jakikolwiek dokument ta właśnie, bieżąca cena zostaje zapamiętana w pozycji dokumentu sprzedaży jako tzw. cena rozchodu. Ten mechanizm służy do obliczenia marży zrealizowanej w momencie sprzedaży towaru. Marże tak obliczone pojawiają się np. na raporcie Sprzedaż Towarów.

Jednak może zdarzyć się sytuacja, w której nagle wprowadzisz lub poprawisz jakąś PZ, ale z datą daleko wstecz (np. z datą o miesiąc wcześniejszą). Wówczas może się okazać, że zarówno cena magazynowa w karcie towaru, jak i wszystkie dokumenty sprzedaży za cały miesiąc mają źle obliczoną cenę magazynową. Wskutek czego marża wykazywana na raportach sprzedaży może być przekłamana.

Naprawa cen magazynowych prawidłowo oblicza cenę magazynową na karcie towaru przeglądając chronologicznie wszystkie dokumenty dostaw od początku bazy. Przy okazji, podczas przeglądania, są również poprawiane ceny magazynowe towarów na dokumentach sprzedaży. Na dokumentach sprzedaży ceny magazynowe są poprawiane na takie, jakie były w momencie sprzedaży tego towaru.

Jeśli chcesz przeczytać, jak jest liczona cena magazynowa, zobacz rozdział **Karta towaru-> Co to jest cena magazynowa?**

Program przeprowadza naprawę cen magazynowych w sposób następujący:

1. W pamięci program zapamiętuje ceny ewidencyjne wszystkich towarów jako magazynowe.

2. Program przegląda wszystkie pozycje wszystkich dokumentów mających wpływ na cenę magazynową³⁰ i w przypadku pierwszej znalezionej pozycji dokumentu z danym towarem nadpisuje cenę magazynową (w pamięci) ceną zakupu z tej pozycji.
3. Program przegląda wszystkie dokumenty w kolejności chronologicznej i odpowiednio do typu: aktualizuje ceny magazynowe w pozycjach, przelicza zapamiętane w pamięci ceny magazynowe metodą ważenia
4. Tak obliczone (w pamięci) ceny magazynowe są wpisywane do karty towaru.

Aby włączyć tę naprawę ustaw parametr **Naprawiać ceny magazynowe towarów** na **TAK**.

Naprawa cen detalicznych i ewidencyjnych

Podczas wprowadzania każdego dokumentu PZ, wpisujesz na ten dokument cenę zakupu towaru (ewidencyjną) oraz deklarowaną cenę detaliczną. Podczas zapisu PZ lub Przeceny, ceny te są automatycznie wpisywane do karty towaru³¹. Podczas wykonywania naprawy – program poprawi na kartach towarów ceny ewidencyjne i detaliczne na takie, jakie widnieją na ostatnich dokumentach PZ i Przecen.

Aby włączyć tę naprawę ustaw parametr **Naprawa ceny detalicznej i ewidencyjnej** na **TAK**.

*Przemyśl dobrze, co się stanie, zanim uruchomisz tę naprawę! W odróżnieniu od wszystkich pozostałych napraw wymienionych w tym rozdziale ta, jeśli zostanie wykonana bezmyślnie i bez potrzeby, **może uszkodzić informacje o cenach (zwłaszcza detalicznych) w Twojej bazie!** Stanie się tak, jeśli modyfikujesz ceny detaliczne towarów bezpośrednio w karcie towaru, bez podkładki w rodzaju dok. przeceny. Wówczas ceny zostaną zastąpione tymi wynikającymi z ostatnich dokumentów PZ i Przecen.*

---

³⁰ Aktualnie dokumenty zmieniające cenę magazynową: PZ, MP, ObrOpak, ZwDost, RozbDost, PW, RW, MM (w obu magazynach), Strata, Receptura oraz MW wystawione w cenie zakupu.

³¹ Dzieje się tak tylko, jeśli parametry konfiguracji **Aktualizacja ceny ewidencyjnej/detalicznej przez dostawę/przecenę** są ustawione na **TAK**.

Korygowanie remanentów

Każdy Remanent posiada dwa pola ilości:

- ✓ **ilość początkowa** – ilość obliczona przez program na moment sporządzania remanentu. Są to stany magazynowe wynikające z obliczeń przeprowadzanych przez program
- ✓ **ilość końcowa** – ilość wprowadzona przez Ciebie podczas liczenia. Jest to rzeczywista, policzona ilość towaru na półce w sklepie

Różnica pomiędzy tymi dwiema ilościami jest mankiem (gdy towarów w sklepie jest mniej, niż powinno być) lub superatą (gdy towarów w sklepie jest więcej, niż powinno być).

Tak przygotowany remanent zapisujesz, program oblicza manko lub superatę. A nagle po kilku dniach, gdzieś w śmieciach znajdujesz jakąś starą PZ-kę, którą ktoś zapomniał wprowadzić i która ma datę dostawy na kilka dni przed datą remanentu! Co to oznacza? Otóż nic innego, tylko stany początkowe niektórych towarów na remanencie powinny być wyższe. A co za tym idzie – mniejsze manko. Odwrotna sytuacja jest, gdy po zapisaniu remanentu okaże się, że ktoś zapomniał ściągnąć import danych z kasy za poprzedni dzień! I tutaj znowu stan początkowy na remanencie powinien być niższy, a manko wykazywane na remanencie powinno być większe.

Podczas wykonywania tej naprawy program przy okazji przeglądania dokumentów (w celu obliczenia stanów), po dojściu chronologicznie do odpowiedniego dokumentu Remanentu sprawdzi, czy obliczone przez niego na tę chwilę stany zgadzają się z tymi wpisanymi do dokumentu Remanentu. Jeśli nie, **to poprawi stany początkowe Remanentu i ponownie przeliczy wartości manko/ superata na Remanencie**. Aby włączyć tę naprawę ustaw parametr **Automatycznie korygować remanenty** na **TAK**.

*Oczywiście program powinien zawsze poprawiać ilości początkowe na Remanencie bez pytania o zgodę. Wymaga tego spójność i rzetelność bazy danych. Jednak opcja jest domyślnie wyłączona. Dlaczego? Ponieważ często Remanent jest „świętym” dokumentem. Księgowa zaksięgowała manko/superatę, Remanent przedstawiony w Urzędzie Skarbowym. A tu nagle okazuje się, że Remanent był źle obliczony... W takim przypadku program nie będzie korygował remanentu, a do dalszych obliczeń pobierze ilość końcową jako „kamień milowy” do dalszego obliczania stanów. W takim wypadku **stany obliczane w raportach Karta Magazynowa i Obroty***

Magazynowe nie zgodzą się z bieżącymi stanami towarów³². Dzieje się tak, ponieważ raporty traktują Remanent jako dokument przychodowo – rozchodowy. To znaczy, dochodząc chronologicznie do Remanentu obliczają różnicę **ilość końcowa – ilość początkowa** i traktują ją jako przychód.

Usuwanie blokad stanów

Blokada stanów powstaje w momencie edycji dokumentu sprzedaży. Blokada jest potrzebna, gdy program pracuje w hurtowni, do sprzedania jest jedna pralka, a na dwóch stanowiskach, dwóch operatorów wprowadza Fakturę VAT (lub WZ). Oba dokumenty nie są jeszcze zamknięte (czyli pralka nie może być ściągnięta ze stanu magazynowego), ale ten kto pierwszy wprowadzi pralkę na swój dokument blokuje ją w magazynie po to, aby drugie stanowisko nie mogło jej sprzedać. Przy zapisywaniu dokumentu blokada jest usuwana, a towar zostaje ściągnięty ze stanu.

Blokada jest „zajęciem towaru” na czas edycji dokumentu sprzedaży do czasu jego zapisania.

Blokada powstanie, jeśli w czasie edycji faktury komputer zostanie wyłączony. Wówczas stan towaru pozostaje zablokowany, ale nie ściągnięty (ponieważ edytowany dokument „wyparował”). **Usuwanie blokad przywraca zablokowany towar na stan magazynowy.**

Jeżeli uruchamiasz naprawę stanów w czasie, gdy inne stanowiska pracują (jest to dozwolone), to nie możesz usuwać blokad dzisiejszych, aby niepotrzebnie nie usunąć blokady, która powinna istnieć. Dlatego wówczas ustaw parametr **Usuwać blokady stanów na za wyjątkiem dzisiejszych**. Jeśli nikt nie pracuje na innych stanowiskach i wszystkie dokumenty są pozamykane – ustaw parametr na **wszystkie**.

Log rozbieżności

Szczegółowy raport o wszelkich niezgodnościach zauważonych podczas przeglądania dokumentów może być zapisany do pliku tekstowego. Jeśli chcesz, aby program stworzył taki plik – wskaż, gdzie ma zostać umieszczony używając opcji **Log rozbieżności**.

Podczas naprawy program nie informuje o znalezionych błędach. Nie pojawi się żaden raport na ekranie. Log jest jedynym miejscem, gdzie uzyskasz szczegółową informację o błędach.

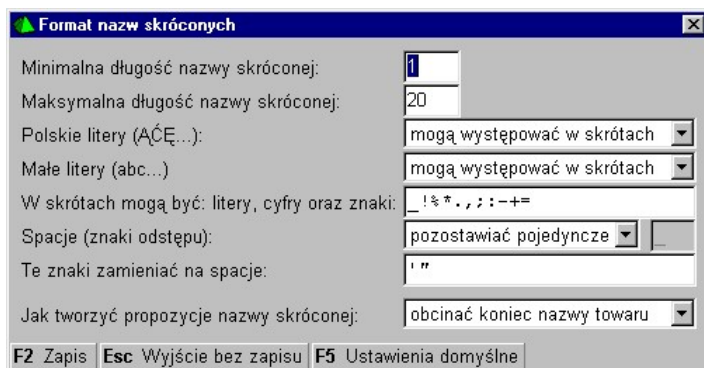
³² Jest to najczęstsza przyczyna rozbieżności pomiędzy tymi raportami, a stanami bieżącymi.

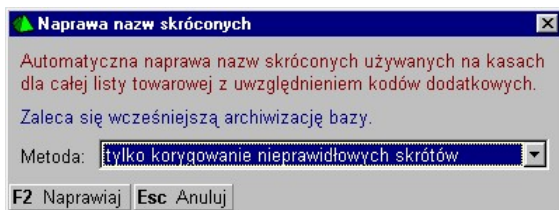
Przed wykonaniem operacji należy wykonać archiwizację bazy danych.

Naprawa nazw skrótowych

Nazwa skrócona umieszczona na karcie towaru jest wysyłana na kasę fiskalną. Obecnie produkowane kasy fiskalne wymagają, aby nazwa towaru była unikalna. Jeśli uważasz, że nazwy towarów są nieprawidłowe – możesz zlecić programowi ich utworzenie na podstawie nazw głównych. Sposób tworzenia nazwy skróconej można skonfigurować w opcji menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Nazwy skrócone towarów**³³:

Przed rozpoczęciem naprawy należy wybrać jedną z metod:

Tylko korygowanie nieprawidłowych skrótów

Program nie będzie tworzył nazw skrótowych na podstawie nazw głównych, lecz poprawi istniejące nazwy skrócone w ten sposób, aby były zgodne z ustawieniami z okna „**Format nazw skrótowych**”.

³³ Zobacz rozdział **Karta towaru-> Unikalna nazwa towaru**

Zastąpienie nieprawidłowych skrótów domyślnymi

Program utworzy nazwę skróconą na podstawie nazwy głównej. Ale wykona to tylko dla nazw, które są niezgodne z ustawieniami z okna „**Format nazw skróconych**”. Pozostałe nazwy skrócone pozostaną nieruszone.

Domyślne skróty dla wszystkich kodów

Nazwy wszystkich towarów zostaną na nowo utworzone na podstawie nazw głównych. Podczas tworzenia nazw program będzie się posługiwał ustawieniami z okna „**Format nazw skróconych**”.

W każdym z powyższych przypadków naprawiane są również nazwy skrócone kodów dodatkowych. Nazwy te są traktowane na równi ze „zwykłymi” nazwami skróconymi.

Przed wykonaniem operacji należy wykonać archiwizację bazy danych.

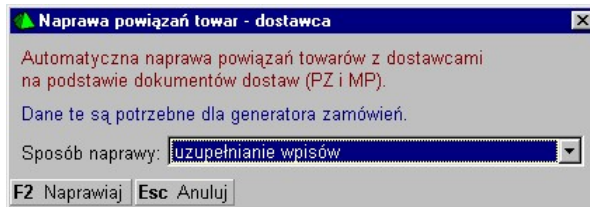
Naprawa powiązań towar - dostawca

Na każdej karcie towaru jest przechowywana informacja o dostawcach, od których te towary były kupowane. Listę tę użytkownik może dowolnie edytować. Można z niej usuwać dostawców, można na nią dodawać innych dostawców. Oto ta lista dostawców:

Dostawcy tego towaru	
DLS S.A.	
AMUR HURTOWNIA	
HAGA PLUS SP. Z O.O.	
<nowy dostawca towaru>	

Naprawę tych powiązań można uruchomić w menu **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Naprawa powiązań towar – dostawca**.

W zależności od wybranej w okienku metody:

Uzupełnianie wpisów

Program przegląda każdy dokument dostawy (np. PZ) towar po towarze i do karty każdego z tych towarów dodaje dostawcę do już istniejącej tam listy. W tym przypadku, jeśli do listy dodałeś ręcznie jakiegoś dostawcę, a towar nigdy nie był od niego kupowany, to ten dostawca pozostanie na liście.

Pełna (dane sprzed inicjacji zostaną utracone)

Przed rozpoczęciem naprawy czyszczone są listy dostawców na wszystkich kartach towarów. Naprawa przebiega dokładnie jak powyżej, z tą różnicą, że jeśli na liście było więcej dostawców niż wynika z przeglądu dokumentów, to zostaną oni usunięci.

Inicjacja usuwa dokumenty, więc w drugim przypadku, dostawcy, którzy dostarczali towar przed tą inicjacją zostaną z list usunięci.

Te same powiązania towar – dostawca są widoczne na karcie kontrahenta -> zakładka „Dostawca”-> Lista towarów tego dostawcy. Z tą różnicą, że jest to „lista towarów tego dostawcy” (a nie „lista dostawców tego towaru”) – czyli jakby widziane z drugiej strony.

Przed wykonaniem operacji należy wykonać archiwizację bazy danych!

Zbijanie kontrahentów z tym samym NIP-em

Czasem, po kilku latach pracy z programem możesz stwierdzić, że wielu kontrahentów zostało niepotrzebnie wprowadzonych do bazy po kilka razy. Raz jako **ABA P.H.U.**, innym razem jako **PHU ABA**, a w innym miejscu jako **Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe ABA**. Ponadto czasem NIP-y występują w dwóch formatach: jako 000-000-00-00 oraz jako 000-00-00-000.

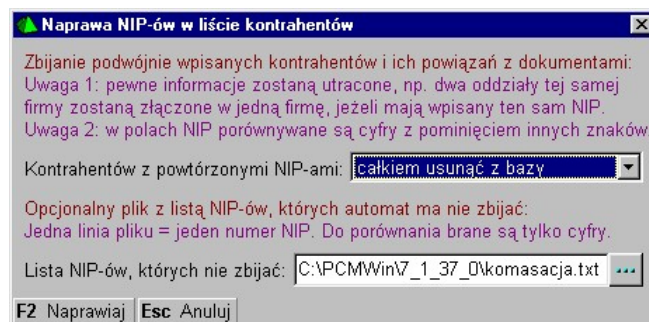
W takich przypadkach należałoby zamienić tych kilka rekordów kontrahentów w jeden, oraz przepisać pod niego wszelkie transakcje. Może się to przydać np. do sporządzania zestawień lub dla eksportu danych do programów Finansowo-Księgowych.

Automat można uruchomić przy pomocy opcji **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Zbijanie kontrahentów z tym samym NIP-em**.

Podczas zbijania kontrahentów program porównuje ich NIP-y, ale w szczególny sposób: Z NIP-ów są wycinane wszystkie znaki niebędące cyframi i dopiero tak sformatowane są porównywane ze sobą. Jeśli więc kontrahent ma NIP **123-123-23-23**, a inny **123-12-32-323**, to w rzeczywistości zostaną one uznane za ten sam numer: **1231232323**. Rekordy takich kontrahentów zostaną zbite w jeden, wspólny rekord. Podczas zbijania pomijani są kontrahenci, których pole NIP jest puste.

Podczas naprawy zostaje zachowany ten kontrahent, który występuje jako pierwszy (licząc po numerze Id) i to pod niego są podpinane wszystkie transakcje pozostałych. Pozostali kontrahenci mogą być całkowicie, nieodwracalnie usunięci z bazy danych lub ich status może być zmieniony na „usunięty” (możesz ich wówczas podglądać na wykazie kontrahentów po przełączeniu filtra F6). Sam musisz zadbać o to, żeby przepisać wszelkie ważne informacje z kart usuwanych kontrahentów.

O tym, czy kontrahenci zostaną całkowicie usunięci, czy tylko zaznaczeni jako nieaktywni decyduje parametr: **Kontrahentów z powtórzonymi NIP-ami:**

Możesz zażyczyć sobie, aby mimo naprawy pewni kontrahenci nie zostali zbici. Na przykład, gdy masz założone osobne kartoteki na filie Twojej firmy. Należy wówczas utworzyć plik tekstowy zawierający listę NIP-ów, które chcesz pominąć w postaci „jeden

NIP w jednej linii" np.:

678-100-97-88
675-105-25-48
645-11-25-368
509-111-47-89

Następnie tak utworzony plik należy wskazać w opcji **Lista NIP-ów, których nie zbijać**. Kontrahenci o takich NIP-ach zostaną pominięci podczas analizy i pozostawieni w spokoju.

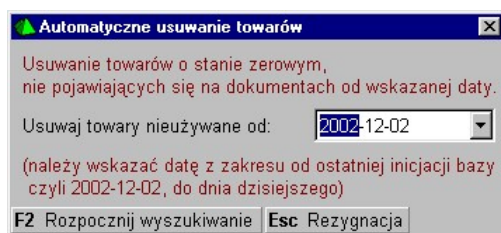

Przed wykonaniem operacji należy wykonać archiwizację bazy danych.

Usuwanie nieużywanych towarów

Po pewnym czasie pracy z programem zauważysz, że na wykazie znajduje się zbyt dużo towarów, których już od dawna nie sprzedajesz. Zostały już wycofane, nigdy nie będą sprzedawane i niepotrzebnie zajmują wolne miejsce na prawie do pełna załadowanych kasach. Można próbować ręcznie usuwać takie towary z listy, ale byłaby to naprawdę ciężka i długotrwała praca.

Operacja serwisowa **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Usuwanie nieużywanych towarów** automatycznie usunie te towary, które **nie były używane od zadanej przez Ciebie daty** oraz **mają stan zerowy**.

Zatwierdzenie przez Ciebie tego okienka przez **F2 Rozpocznij wyszukiwanie** wcale jeszcze nie spowoduje usunięcia towarów. Program przeprowadzi analizę i wyświetli swoje propozycje towarów do usunięcia. W lewym górnym rogu znajduje się ilość tych towarów (np. 159 w przykładzie poniżej). Na tej liście możesz odznaczyć towary, których nie chcesz usuwać lub całkowicie zrezygnować z operacji:

Zaakceptowanie tej listy przez F2 spowoduje usunięcie zaznaczonych towarów. **Towary nie są usuwane fizycznie z bazy.** Przecież nie można tego zrobić, ponieważ istnieją one na dokumentach, które chciałbyś jeszcze przeglądać, oraz muszą pojawiać się w niektórych raportach. Towary zostają tylko zaznaczone jako nieaktywne i możesz je zobaczyć na wykazie towarów po odpowiedniej zmianie filtra **F6**. Tak, jak w przypadku ręcznego usuwania towarów nie będzie można wykorzystać ich kodów kreskowych³⁴.

Program uzna towar za „używany” wtedy, jeśli został przychodowany lub rozchodowany (wykazał ruch) na jakimkolwiek dokumencie od zadanej daty do dziś. Dlatego operacja nie uda się np. zaraz po wykonaniu remanentu – po prostu wszystkie towary są umieszczone na remanencie, czyli był obrót na nich. Z tego samego powodu nie uda się operacja polegająca na wyzerowaniu (np. remanentem) stanów towarów nieużywanych i zaraz potem uruchomienie automatycznego usuwania.

Wyjątkiem będzie sytuacja, w której towar przed i po remanencie ma stan zerowy. Czyli remanent nie zmienił stanu, towar ma stan zerowy – czyli może być usunięty.

Przed rozpoczęciem operacji należy wykonać archiwizację bazy danych.

---

³⁴ Zobacz rozdział **Kod kreskowy towaru-> Nie mogę wykorzystać kodu towaru...**

Czyszczenie nadanych numerów PLU i flag eksportu

Podczas programowania kas fiskalnych program PC-Market automatycznie nadaje towarom kolejne numery PLU na kasach. Na każdej kasie osobno.

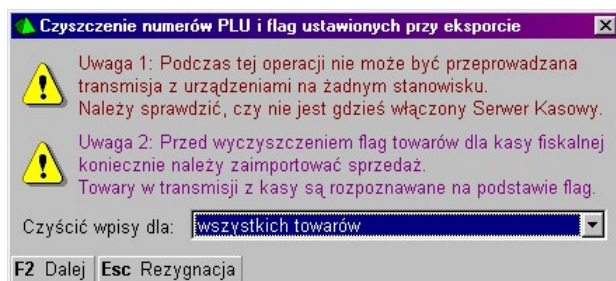
Nawet podczas wykonywania zmiany listy towarów program nie zapomina i nie przenumeruje numerów PLU na kasach. Jest to konieczne ze względów bezpieczeństwa - aby zawsze była możliwość awaryjnego importu danych o sprzedaży z kas.

Po wykonaniu tej operacji program PC-Market **zapomni wszelkie informacje o towarach wysłanych na tę kasę:**

- ✓ numer PLU
- ✓ informację, że został wysłany

Towar jest przez program widoczny tak, jakby był świeżo założony w bazie. **Przy najbliższej transmisji do kasy PC-Market spróbuje go zaprogramować jako nowy – najprawdopodobniej pod innym numerem PLU.**

Po uruchomieniu opcji menu pojawi się okienko konfiguracji:

Czyścić wpisy dla:

- ✓ **wszystkich towarów** – program wykasuje informację o wszystkich towarach wysłanych do tej kasy
- ✓ **towarów usuniętych z urządzenia** – program wykasuje informację tylko o towarach, które zostały usunięte z kasy. Jest to użyteczna funkcja do zwalniania numerów PLU towarów, których już nie ma na kasie.

Następnie pojawi się lista, na której powinieneś zaznaczyć, dla których urządzeń ma być wykonane czyszczenie.

Jeżeli usuniesz numery PLU ze wszystkich kas, to na karcie towaru zwolnią się do edycji pola nazwa, kod kreskowy, status i stawka VAT.

Przed rozpoczęciem operacji należy wykonać import zaległych danych o sprzedaży z kas oraz archiwizację bazy danych.

Po zakończeniu operacji należy na nowo zaprogramować kasę towarami.

Czyszczenie preferowanych PLU

Pole **Preferowany nr na kasie** znajduje się na każdej karcie towaru, na zakładce **F6 Opis dod.** Po uruchomieniu tej operacji program wyczyści pole **Preferowany nr na kasie** na wszystkich kartach towarów.

Przed rozpoczęciem operacji należy wykonać archiwizację bazy danych

Moduły dodatkowe

Przenośny inwentaryzator

Do czego służy?

Przenośny inwentaryzator (inaczej nazywany **kolektorem danych** lub **terminalem**) jest małym komputerem mieszczącym się w dłoni. Ponieważ jest wyposażony w pamięć – może służyć do wygodnego zbierania informacji w sklepie. Ponadto inwentaryzatory wyposażone są zawsze w czytnik kodów kreskowych. Niektóre typy inwentaryzatorów wyposażone są w specjalny dok podłączony do komputera, służący do komunikacji oraz ładowania akumulatorów.

Najczęściej inwentaryzatory używane są do liczenia towarów podczas remanentu. Chcąc policzyć towar musisz podejść do półki, zeskanować kod kreskowy towaru i z klawiatury wpisać ilość, podejść do następnego towaru, zeskanować, wpisać ilość itd. Zeskanowane kody i wpisane ilości zostaną zapamiętane. W zależności od modelu terminala ma on możliwość zapamiętania od kilku tysięcy do kilkudziesięciu tysięcy takich pozycji.

Kiedy już policzysz jakąś partię towaru, wkładasz terminal do doku komunikacyjnego i po naciśnięciu kombinacji klawiszy **Ctrl-I** na dokumencie np. remanentu policzone przez Ciebie pozycje towarów zostaną odczytane z terminala i umieszczone na dokumencie. Odpowiada to dotychczasowej operacji mozolnego wpisywania towarów ręcznie z arkuszy remanentowych.

Dzięki temu, że każdy terminal ma możliwość zapamiętania dużej ilości policzonych towarów oraz bardzo szybkiemu mechanizmowi tworzenia dokumentów na podstawie informacji z terminala, przebieg sporządzania dokumentów (tu: remanentu) przebiega wyjątkowo sprawnie.

Niektóre typy terminali (np. CipherLab lub Scanpal 2) oprócz możliwości przesyłania spisanych ilości **z terminala do komputera**, mogą być ładowane informacjami o towarach znajdujących się w sklepie. Mówimy wówczas o przesyłaniu informacji **z komputera do terminala**. Są to głównie: nazwa towaru, cena detaliczna, ilość. Dzięki takiej możliwości, po zeskanowaniu jakiegoś towaru w magazynie możesz od razu na wyświetlaczu terminala sprawdzić jego cenę lub ilość, jaka powinna znajdować się na półce:

Kod:	023942430735
Nazwa:	Płyta CD-ROM
Cena:	2.15
Ilość mag.:	125
Ilość licz.:	119

Oto przykłady wykorzystania przenośnego terminala:

- ✓ **Do inwentaryzacji.** Towary policzone przy pomocy inwentaryzatora (lub kilku inwentaryzatorów) są importowane na dokument Remanent jak w powyższym przykładzie.
- ✓ **Do sprzedaży na fakturę.** Jeśli prowadzisz hurtownię możesz chodzić z klientem po wzorcowni skanując kupowane przez niego towary i wprowadzając ilości. Następnie wkładasz terminal do doku przy komputerze i po kilku sekundach masz gotowy dokument.
- ✓ **Do sprawdzania cen i ilości towarów.** Możesz załadować terminal pełną bazą towarów z programu. Po zeskanowaniu towaru, na wyświetlaczu terminala zobaczysz jego nazwę, cenę i ilość. Tylko niektóre typy inwentaryzatorów obsługują tę funkcję.
- ✓ **Do wprowadzania dostaw.** Zamiast zabierać koszyk próbek towarów na zaplecze możesz je wszystkie zeskanować terminalem. Po ściągnięciu towarów na dokument wystarczy już tylko poprawienie ilości i cen.

Inwentaryzatory są urządzeniami dość drogimi (średnio ok. 400 – 1000\$). Jednak nasze rozmowy z użytkownikami tych urządzeń zwykle potwierdzają, że jest to korzystny zakup (oczywiście, nie na każdym sklepie ma to sens). Aby obniżyć koszty, terminal może być zakupiony przez kilka sklepów i wypożyczany na czas remanentu. Niektórzy importerzy tych urządzeń prowadzą również ich płatny wynajem.

Inwentaryzator jest komputerem. I tak jak każdy komputer może na nim pracować różne oprogramowanie. Dostawcy zawsze sprzedają inwentaryzatory z jakimś standardowo zainstalowanym programem. Jednak zawsze istnieje możliwość dostosowania oprogramowania do szczególnych potrzeb użytkownika. Często zdarza się, że kilku różnych importerów tych samych urządzeń instaluje na nich własne, całkowicie różne aplikacje. W razie potrzeby, w przypadku programu PC-Market również udostępniamy bezpłatnie programy na niektóre terminale (np. CipherLab), które lepiej wykorzystują możliwości inwentaryzatora we współpracy z naszym programem. Są one umieszczone na dysku instalacyjnym, w katalogu **Drivers**.

Konfiguracja

Konfiguracji przenośnego inwentaryzatora dokonuje się w opcji **Kontrola-> Konfiguracja-> Sprzęt-> Inwentaryzator**:

W okienku **Typ urządzenia** dokonujesz wyboru typu Twojego inwentaryzatora. Poniżej pojawią się parametry charakterystyczne dla tego urządzenia. Właściwie zawsze występuje parametr **Port** określający gniazdo RS, do którego terminal jest podłączony. Mogą się pojawić inne parametry określające np. szybkość transmisji, dodatkowe parametry portu itp.

Jak obsługiwać inwentaryzator w programie?

Eksport listy towarów do terminala:

Aby wysłać towary do terminala wybierz opcję menu **Towary-> Eksport do inwentaryzatora**. Pojawi się lista asortymentów, na której zaznacz te, które chciałbyś wysłać. Po zatwierdzeniu listy rozpocznie się eksport. Czas trwania eksportu zależy od ilości zaznaczonych przez Ciebie towarów i zwykle wynosi ok. minuty na każde 1000 towarów.

Import wprowadzonych pozycji z terminala do dokumentu:

Każdy dokument posiadający pozycje towarowe ma możliwość importu danych z terminala. Aby rozpocząć import należy, będąc w trybie edycji dokumentu nacisnąć kombinację klawiszy **Ctrl-I**. W zależności od typu terminala będziesz dalej instruowany o kolejności dalszych operacji.

Na jeden dokument można wielokrotnie „doczytywać” dane z terminala lub kilku terminali „będących w obiegu”, co szczególnie przydaje się w przypadku sporządzania np. remanentu.

Inwentaryzator, jak każde urządzenie elektroniczne tego typu posiada zwykle ograniczoną pamięć. Pamiętaj, że muszą się w niej zmieścić zarówno: lista wyeksportowanych towarów, jak i lista zeskanowanych (policzonych) pozycji. Zwykle inwentaryzatory są sprzedawane w kilku wersjach zależnych od ich pojemności. Pojemność jest zwykle podawana w MB (megabajty). 1 MB = ok. 1 mln bajtów (znaków). Każdy wyeksportowany towar zajmuje ok. 60 bajtów. Każda policzona pozycja to ok. 25 bajtów. Łatwo więc policzyć, że na terminalu o pojemności 1 MB zmieści się ok. 16 tys. towarów lub 40 tys. policzonych pozycji albo kombinacja 14 tys. towarów i 6 tys. policzonych pozycji. Oczywiście nieco z tej pamięci zajmuje również sam program pracujący na terminalu.

Wirtualny kolektor

Przenośny kolektor danych to bardzo przydatne urządzenie. Ma jednak jedną wadę: jest stosunkowo drogi, a podczas inwentaryzacji często jeden kolektor nie wystarczy. Co prawda w dobie czytników bezprzewodowych zadanie zostało nieco ułatwione, w dalszym ciągu operator nie ma możliwości wpisania np. mnożnika ani podejrzenia czy nazwa towaru w bazie jest prawidłowa.

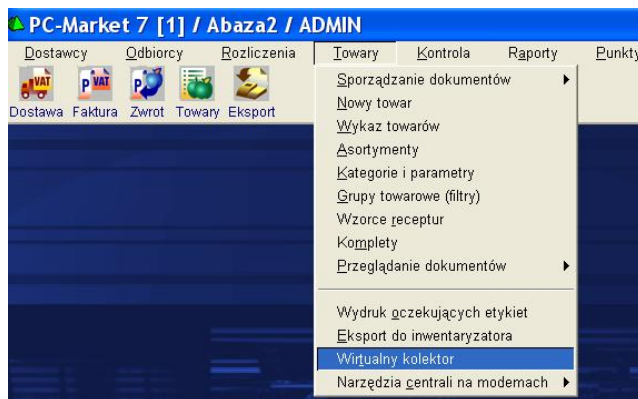
Jeśli nie posiadasz przenośnego inwentaryzatora, możesz skorzystać z rozwiązania, jakie daje PC-Market: wirtualnego kolektora. Jest to programowy odpowiednik przenośnego urządzenia, który pozwala na użycie stanowisk komputerowych z zainstalowanym program PC-Market do wspomagania inwentaryzacji.

Nie jest to wygodny sposób, ponieważ towary należy przynieść do komputera i tutaj zeskanować kod kreskowy, choć istnieją już rozwiązania alternatywne:

(źródło: funpic.hu)

O wiele lepiej narzędzie możesz wykorzystać do przyjmowania dostaw. Zamiast ręcznie wyszukiwać towary z listy można odczytywać kody kreskowe, co ułatwi wprowadzenie nawet wielopozycyjnych dokumentów. Unikniesz również problemów wynikłych z pomyłek operatora, szczególnie związanych z różnym sposobem nazywania towarów przez różne osoby. Program możesz uruchomić w menu **Towary- > Wirtualny kolektor**³⁵:

³⁵ Pozycja menu jest dostępna tylko w trybie demonstracyjnym, lub jeśli został zakupiony moduł przenośnych inwentaryzatorów.

W menu głównym oraz na dokumentach moduł okno wirtualnego kolektora można również wywołać za pomocą kombinacji **Alt+I**.

The screenshot shows the 'Wirtualny kolektor' window with the following data:

- Kod: 1001
- Licznik odczytów tego kodu: 2,0 (F5 Poprawa)
- Towar: Ciastka Deserowe małe
- Cena detaliczna: 0,68 brutto VAT: 7 %
- Cena ewidencyjna: 0,51 netto Marża: 20 % (F7 Szczegóły)
- Liczba różnych zarejestrowanych kodów: 7 (Ctrl+L Lista)
- w tym kodów z zerowymi licznikami odczytów: 0
- Suma liczników rejestracji dla wszystkich kodów: 9163,35 (Ctrl+R Czyść)
- Plik: C:\PCMW\Inwent\Domyslny.m5i (F10 Zmiana)
- Esc Wyczyść kod

Praca z kolektorem polega na odczycie kodów kreskowych poprzez czytnik kodów. Informacja o ostatnim odczytanym kodzie pojawia się w polu **Kod**. Po odczytaniu kodu, licznik dla danego kodu kreskowego zostaje zwiększony o 1 sztukę. W polu *Licznik odczytów* pojawia się sumaryczna ilość tego kodu wprowadzona teraz lub wcześniej. Ilość tę można poprawić poprzez naciśnięcie klawisza „Poprawa”. Jeżeli odczytany kod kreskowy zostanie znaleziony w bazie programu, to poniżej pojawią się informacje o tym towarze. Za pomocą klawisza „Szczegóły” możesz wejść do edycji karty towaru. Klawisz „Czyść” służy do wyzerowania całej listy zeskanowanych pozycji.

Poniżej informacji o towarze znajdują się dane statystyczne. Klawisz „Lista” pozwala na przeglądanie listy zeskanowanych kodów. Za pomocą klawisza „Usuń kod” możesz też towar usunąć z listy zinwentaryzowanych pozycji:

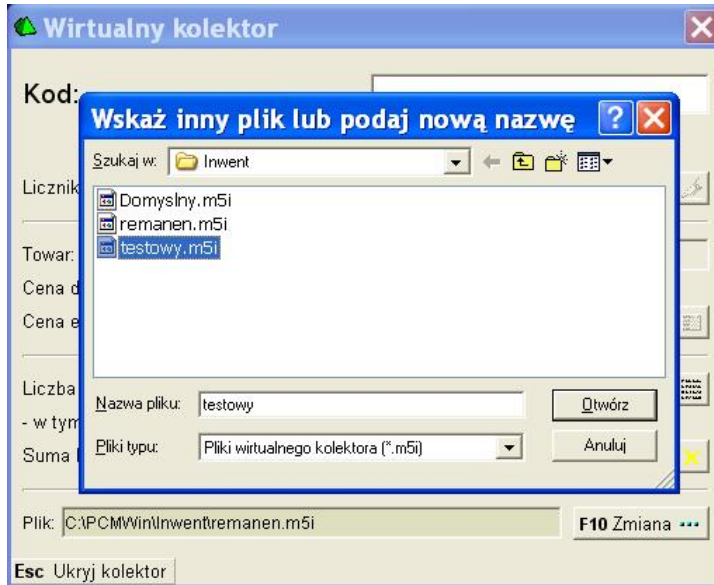
The screenshot shows the 'Przeglądanie rejestracji wirtualnego kolektora' window with the following table:

Kod	Licznik	Nazwa towaru	Rodzaj kodu
1001	3,000	Ciastka Deserowe małe	główny
211234??????	6666,660		ważony ilościowy
221234??????	12,345		ważony ilościowy
24123???????	1234,500		ważony ilościowy
24777???????	1234,500	Towar z kodem ilościowy	ważony ilościowy
2700019012345	1,000	Pasztet Lux	ważony, kwota: 1,00
280001???????	12,345	test bizerba	ważony ilościowy

Esc Powrót Ctrl+Del Usuń kod

Dane inwentaryzacyjne są umieszczone w plikach *.m5i. Przy pomocy klawisza „Zmiana” możesz zmienić plik, do którego będą zapisywane policzone pozycje. Jeśli chcesz przeprowadzić inwentaryzację na wielu komputerach, to możesz udostępnić jeden wspólny sieciowy katalog, w którym będą umieszczane osobne pliki inwentaryzacji z każdego komputera. W takim wypadku musisz jednak pamiętać, że dwa stanowiska nie mogą zapisywać inwentaryzacji do jednego, wspólnego pliku.

Kody ważne

Wirtualny kolektor będzie prawidłowo interpretował kody ważne pod warunkiem, że zostały one zdefiniowane w konfiguracji programu (menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Kody ważne**):

Ctrl 1 Format	Ctrl 2 W części zmien	Ctrl 3 Precyzja	Ctrl 4 Nazwa
21SSSS?????K	ilość / waga	0,010	21
22SSSS?????K	ilość / waga	0,001	22
24SSSK?????K	ilość / waga	0,100	Kody test 1
27SSSK?????K	wartość	0,100	Kody test 2
28SSSS?????K	ilość / waga	0,001	Kody Xcel 28
29SSSS?????K	ilość / waga	0,100	29

Istotne znaczenie przy odczycie kodów ma informacja, czy w części zmiennej kodu ważonego jest ilość/waga czy też wartość.

Jeżeli jest to ilość/waga to program sprawdza, jaka jest precyzja dla tego formatu i od razu z kodu odczytuje ilość.

W przypadku gdy jest to kod zawierający wartość, to program zapamiętuje kod i dopiero przy odczycie na dokument, na podstawie ceny oblicza ilość towaru.

Wprowadzanie ilości

Ilość możesz wprowadzić tylko przed zeskanowaniem towaru. W tym celu **wpisz ilość i naciśnij * (razy)**.

Mnożnik (tutaj 6) możesz zablokować przy pomocy klawisza „F3 – Blokada”. Kiedy nie będzie już potrzebny, możesz go wyłączyć przy pomocy klawisza F4. Jeśli chcesz zmienić mnożnik, to po prostu wpisz inną cyfrę i zatwierdź ją przy pomocy *.

Towary są policzone. I co teraz?

Dane z przygotowanych plików możesz odczytać na każdym dokumencie magazynowym. W tym celu, podczas edycji dokumentu naciśnij klawisz **Alt+I**. zobaczysz znane już okienko wirtualnego kolektora. Gdy naciśniesz klawisz F2, to policzone towary zostaną zaimportowane ze wskazanego pliku do dokumentu.

Wirtualny kolektor

Kod:

Licznik odczytów tego kodu: F5 Poprawa

Towar:

Cena detaliczna: brutto VAT:

Cena ewidencyjna: netto Marża: F7 Szczegóły

Liczba różnych zarejestrowanych kodów: Ctrl+L Lista

- w tym kodów z zerowymi licznikami odczytów:

Suma liczników rejestracji dla wszystkich kodów: Ctrl+R Czyść

Plik: F10 Zmiana ...

F2 Import na dokument Esc Ukryj kolektor (bez importu)

Często zdarza się, że dostawa w rzeczywistości różni się od dokumentowej wersji. Wirtualny kolektor może w takim wypadku ułatwić porównanie ilości rzeczywiście przyjętej z tą dostarczoną np. przez EDI. Podczas edycji dokumentu, włącz opcję sprawdzania dostawy Alt+S:

PC-Market 7 [1] / Abaza2 / ADMIN

Dostawcy Odbiorcy Rozliczenia Towary Kontrola Raporty Punkty

Zapisz Rezygnacja Cennik Karta Dostawa Faktura Zwrot Towary Ekspert

PZ/07/26

NOWY DOKUMENT: DOST.

Dostawca: ...
BRACI, 22-120 WIELICZKA
NIP: 183-120-71-61 Tel: tel
bank konto

LP	Nazwa	Ilość	Ilość rzeczywista	Cena bez rab
1	Czekolada Milka 300g orz-wino	10,000		4,99
2	Red Bull 250ml	5,000		3,15

Import w trybie sprawdzania

? Import rzeczywistych ilości towaru.
Czy kontynuować ?

Tak Nie

Pojawi się dodatkowa kolumna z ilością rzeczywistą. Następnie uruchom kolektor (Alt+I) i klawiszem F2 włącz import danych. Program zapyta o import rzeczywistych ilości. Odpowiedz: tak. Jeżeli dla któregoś towaru będzie różnica pomiędzy ilością z dokumentu dostawy, a ilością rzeczywistą to po zapisie dokumentu PZ pojawi się pytanie o to, czy zapisać dokument rozbieżności z dostawy. Jest on podstawą do wystąpienia u dostawcy o korektę lub uzupełnienie dostawy o braki.

Etykietki i drukarki kodów kreskowych

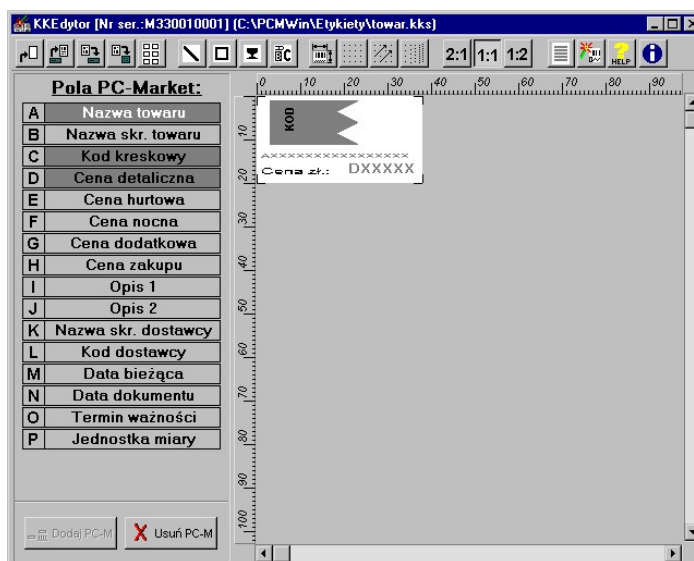
Podczas pracy w sklepie często spotykasz się z koniecznością wydruku etykiet na półki lub naklejek z kodami kreskowymi do naklejenia na towary, które nie zostały oznaczone przez producenta. Moduły wydruku etykiet i kodów kreskowych możesz wykorzystać również do wielu innych celów np. do wydruku cennika do powieszenia na ścianie, wydruku książek kodów dla kasjerów.

W skład mechanizmu wchodzi trzy elementy:

- ✓ Program do projektowania etykiet.
- ✓ Moduł wydruku etykietek na drukarkach systemowych (biurowych).
- ✓ Moduł wydruku etykietek na drukarkach specjalizowanych.

Program do projektowania etykiet

Przy jego pomocy możesz zaprojektować etykiety, które następnie będą drukowane na drukarkach systemowych i specjalizowanych:

Etykiety zaprojektowane przy pomocy tego edytora, to szablony, które będą służyć do wydruku właściwych etykiet przez program PC-Market. Podczas wydruku etykiet, w odpowiednie pola zostaną wstawione odpowiednie wartości z karty towaru lub z dokumentu PZ. Listę możliwych do wykorzystania pól widzisz po lewej stronie. Szczegółowy opis programu został opisany w rozdziale **Projektowanie etykiet - KKEdytor**.

Wydruk etykiet na drukarkach systemowych

Drukarki systemowe, to znaczy wszystkie, które są obsługiwane przez sterowniki w systemie Windows. Często nazywamy je biurowymi. Zwykle drukują na kartkach A4, lub specjalnych arkuszach A4 z już pociętymi samoprzylepnymi etykietkami. Są to najpopularniejsze drukarki na rynku, dzięki czemu ich cena jest niska. Może to być drukarka igłowa (np. ta sama, na której drukujesz dokumenty), lub osobna drukarka atramentowa/laserowa.

Z tych trzech rozwiązań naszym zdaniem najlepiej do wydruku etykiet nadaje się drukarka atramentowa. Ceny drukarek atramentowych są najniższe z obecnie dostępnych na rynku, zapewniając wydruki bardzo wysokiej jakości (również kolorowe). Wadą zastosowania drukarki atramentowej są koszty eksploatacji (ok. 10-20 gr/strona)³⁶. Drukarki igłowe nie zapewniają wystarczającej jakości wydruku, a drukarki laserowe, mimo, że bardzo oszczędne w eksploatacji są urządzeniami kilkukrotnie droższymi. W programie PC-Market możesz zastosować osobną drukarkę do wydruku dokumentów (np. igłową) i osobną drukarkę do wydruku etykiet.

Jak drukowane są etykiety przez program?

Podczas wydruku na drukarce systemowej program umieszcza etykiety po 1 sztuce wypełniając kartkę od lewej do prawej liniami w dół (tak, jak pisziesz). Wydruk następuje dopiero po wypełnieniu całej kartki etykietkami.

---

³⁶ Bierze się to z faktu, że niektórzy producenci celowo zaniżają ceny tych drukarek, odbijając sobie koszty w materiałach eksploatacyjnych (głównie atrament). W przypadku dużych ilości wydruków oszczędniejszym rozwiązaniem jest zakup drukarki laserowej.

Oto przykładowe strony z etykietami:

7 UP 0.6L PET P. 5 900497 340001 1,89	8'4 DEZODORANT CZERWONY 009008 831494 8,00
8'4 DEZODORANT J.NIEBIESKI 4 009008 932297 7,60	8'4 DEZODORANT ZIELONY 009008 931326 8,00
8'4 DEZODORANT GRANATOWY 9 009008 933294 8,00	90-ACTIVE DEO 115ML D'STOP 9 009008 940000 6,60
AA BALSAM DO RĄK 100ML 9 000016 900000 9,59	AA BALSAM DO STÓP 100ML 9 000016 900000 9,59
AA DEO ROLL-ON 9 000016 900000 9,95	ACTIONEL NATURAL 6XKX100G 9 000016 900000 5,70
ACTIONEL POMARAŃCZOWY DANONE 9 000016 900000 5,70	ACTION PLUS 9 000016 900000 8,50
ACTION PLUS CD 9 000016 900000 8,50	ADIDAS DEO ENERGY 75ML 9 000016 900000 9,40
ADIDAS WOMEN SPORT DEO ACTIVE 9 000016 900000 9,40	ADIDAS WOMEN SPORT DEO FITNESS 9 000016 900000 9,40

KAMIS PIEPRZ ZIOŁ. 5 900084 013017 Cena zł.: 1,65	
---	--

Zawsze możesz zmusić program do wydruku jeszcze niezapełnionej kartki. W tym celu wybierz opcję menu **Towary-> Wydruk oczekujących etykiet.**

Jeśli na szerokość strony nie zmieszczą się dwie etykiety, wówczas wszystkie one zostaną wydrukowane jedna pod drugą. Możesz wykorzystać ten efekt np. do wydruku cennika:

WĘDZONKA KMICICA.SAXON.	16,99
ŻOŁĄDKI MROŻONE	7,10
SALAMI WĘGIERSKIE	54,00
PASZTET JACKA	6,09
NERKI.	4,20
SKRZYDEŁKA PANIEROWANE	10,79
PIECZEŃ CYGAŃSKA HAGA	17,90
KIEŁBASA ŚLĄSKA Z INDYKA	10,59
ROLADA BOCZKOWA	11,39
STEK WIEPRZOWY	21,20
KIEŁBASA KROTOSZYŃSKA	16,59
KIEŁBASA OGNISKOWA ISTEBN	9,99
KACZKA CZARNA	13,99
SERCA WIEPRZOWE	8,25

W tym przypadku etykieta została zaprojektowana jako wąski pasek o wysokości 1 cm i szerokości ok. 20 cm (nieco mniej niż szerokość kartki A4). Na takim pasku znajdują się tylko dwa pola: nazwa po lewej i cena detaliczna po prawej stronie.

Jak drukować etykiety?

Wydruk etykiet na drukarkach systemowych nie odbywa się od razu. Najpierw etykiety są umieszczane na kartce, a dopiero kiedy zapełnią całą kartkę zostaje ona wydrukowana na drukarce. Zawsze możesz wymusić wydruk nie do końca zapełnionej etykietami kartki przy pomocy opcji menu **Towary-> Wydruk oczekujących etykiet**.

Możesz ręcznie drukować etykiety w trzech głównych miejscach programu:

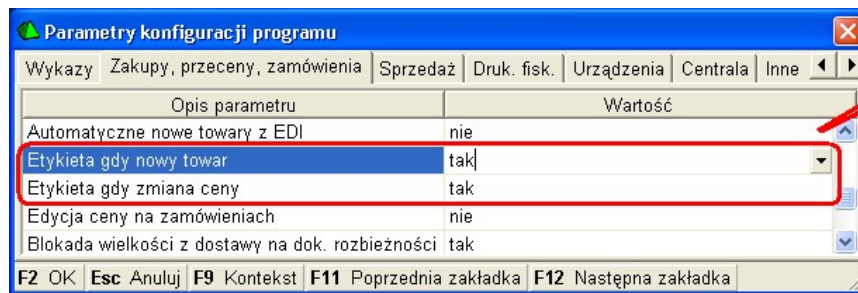
- ✓ **Na karcie towaru.** Po naciśnięciu kombinacji klawiszy **Ctrl-F3** zostanie umieszczona na kartce pojedyncza etykieta.
- ✓ **Na wykazie towarów.** Po naciśnięciu kombinacji klawiszy **Ctrl-F3**, stojąc kursorem na towarze, który chcesz wydrukować.
- ✓ **Na dokumencie PZ lub MP, Sprzedaż fakturowana, WZ i MW.** Możesz wydrukować etykiętkę wskazanego towaru przy pomocy kombinacji klawiszy **Ctrl-F3** lub etykiety dla wszystkich towarów znajdujących się na dokumencie przy pomocy kombinacji klawiszy **Shift-F3**.

Możliwość drukowania wszystkich etykietek z dokumentu może się przydać, jeśli np. chcesz ułatwić pracę Twojemu odbiorcy. Wówczas razem z dokumentem sprzedaży możesz dostarczyć mu osobną kartkę z wydrukowanymi kodami kreskowymi. Znakomicie ułatwi mu to wprowadzenie dokumentu do swojego systemu.

Automatyczny wydruk etykietek

Podczas sporządzania dostawy (dokument PZ lub MP) program automatycznie wydrukuje etykiety dla tych towarów, które zostały właśnie założone oraz dla tych, którym zmieniła się cena sprzedaży. Nie musisz już pilnować i ręcznie wybierać tych towarów (o kilku przecież możesz zapomnieć). Aby skorzystać z tej możliwości ustaw na „**tak**” parametry konfiguracji w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry**

Jeżeli podczas kontroli półek sklepowych przy niektórych towarach zauważysz brak etykiet, możesz z poziomu menu „Towary -> Grupowe operacje na towarach” zaznaczyć te towary, wybrać „F2 Wykonaj dla zaznaczonych”, a następnie kliknąć „wydruk etykiet” i wskazać liczbę etykiet do druku dla tych towarów.

Wydruk na drukarkach specjalizowanych

Drukarki specjalizowane służą do szybkiego wydruku samoprzylepnych etykiet. W sklepie wykorzystywane są zwykle do wydruku małych etykiet na towary. Ich podstawowa zaleta to szybkość (kilka etykiet na sekundę) i wygoda obsługi (nie musisz ciąć etykietek).

Drukarki specjalizowane drukują przy pomocy dwóch technik:
Najwygodniejsze jest użycie taśmy z **etykietkami termicznymi**, na których głowica drukująca nagrzewając odpowiednie miejsca papieru termo czułego powoduje zaczernienie jego powierzchni. Mimo, że jest to metoda najwygodniejsza, to wydruk taki jest mało trwały i w pewnych wypadkach może być niewystarczający.
Inną techniką stosowaną w tych drukarkach jest tzw. **druk termo transferowy**. Wówczas stosowane są etykiety ze zwykłego papieru oraz równolegle do nich

przewijana taśma barwiąca. Po nagraniu przez głowicę odpowiedniego miejsca taśmy, farba z niej „przykleja się” do papieru etykiety.

Jak drukowane są etykiety przez program?

W przeciwieństwie do drukarek systemowych (biurowych), na drukarkach specjalizowanych zwykle **drukowane są etykiety w seriach** po kilka do kilkuset sztuk. Dlatego tutaj też przed każdym wydrukiem będziesz pytany o ilość etykietek, jaką chcesz wydrukować dla wskazanego towaru:

Po zatwierdzeniu okienka drukarka „wypluje” żądaną ilość etykiet.

Niektóre z drukarek specjalizowanych są przez swoich producentów wyposażone w sterowniki umożliwiające im pracę jak normalne drukarki systemowe. Po zainstalowaniu takiego sterownika Twoja drukarka pojawi się na liście dostępnych drukarek systemowych i będziesz wówczas mógł ją wykorzystać np. do **automatycznego** wydruku etykiet na półki. Zobacz rozdział **Wydruk etykiet na drukarkach systemowych**.

Jak drukować etykiety?

W przeciwieństwie do drukarek systemowych, na drukarkach specjalizowanych jesteś zawsze pytany o ilość drukowanych etykietek. Ponadto wydruk odbywa się natychmiast po zatwierdzeniu ilości (tu nie ma stron, które trzeba zapełniać etykietkami).

Do wydruku etykietek służy klawisz F3, który możesz użyć w następujących miejscach programu:

- ✓ **Na karcie towaru**
- ✓ **Na wykazie towarów**, stojąc kursorem na towarze, który chcesz wydrukować.
- ✓ **Na dokumencie PZ lub MP, Sprzedaż fakturowana, WZ i MW**, stojąc kursorem na towarze, który chcesz wydrukować.

Na drukarkę zostaje wysłany rozkaz wydrukowania etykiety w specjalnym języku drukarki (EPL II, ZPL II lub innym). Jeśli chcesz podglądnąć, jak wygląda ten rozkaz,

to zobacz plik **etykieta.txt**. Możesz go również „ręcznie” przesłać do drukarki komendą np.:

COPY ETYKIETA.TXT LPT1

Konfiguracja drukarek etykiet

Konfiguracja wydruku etykiet znajduje się w opcji menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Sprzęt-> Drukarki etykiet**. Dotyczy to zarówno drukarek systemowych, jak i specjalizowanych.

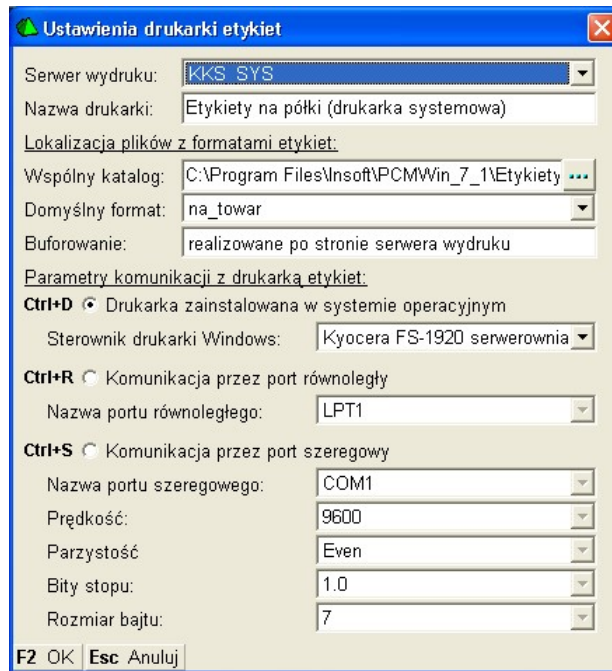
W pierwszej kolejności, w górnej części okna musisz zdefiniować wszystkie typy fizycznych drukarek, które masz podpięte do komputera i których chcesz używać do wydruku etykiet. W powyższym przykładzie są to dwie drukarki: **KKS_SYS** – systemowa, laserowa A4, oraz **KKS_ZEBR** – specjalizowana Zebra pracująca przez port szeregowy.

W dolnej części decydujesz, w jakiej sytuacji, która z wcześniej zdefiniowanych drukarek ma zostać użyta. Standardowo przyjmujemy, że klawisz **F3** służy do wydruku etykiet na towary, a **Ctrl-F3** - na półki. Resztę możesz sobie ustawić dowolnie.

Dodatkowo, zaznaczając odpowiednie pola (tzw. checkboxy) po prawej stronie decydujesz, czy przed wydrukiem będziesz pytany o: format etykiet (**można zmieniać przed wydrukiem**), oraz o ilość drukowanych etykiet (**pytać o liczbę etykiet**).

Parametry techniczne drukarki

Aby dodać kolejną drukarkę do listy - naciśnij klawisz **Ins Dodaj drukarkę**, otworzy się okno, w którym będziesz mógł ustawić szczegółowe parametry pracy:

- ✓ **Serwer wydruku** - jest sterownikiem drukarki, który będzie pracował w tle i odpowiadał za wydruk.

Serwer jest w rzeczywistości programem EXE umieszczonym w katalogu, gdzie jest zainstalowany program PC-Market. W chwili, gdy PC-Market zażąda wydruku etykiet, program zostanie uruchomiony i od tej chwili będzie cały czas pracował w tle. Program możesz zobaczyć w prawym dolnym rogu, obok zegara systemowego. Jest symbolizowany przez taką ikonkę:

- ✓ **Nazwa drukarki** – to przyjazna nazwa sterownika, którą możesz opisać tę drukarkę na własny użytek.

Lokalizacja plików z formatami etykiet:

- ✓ **Wspólny katalog** – to katalog, gdzie są umieszczone projekty etykiet przygotowane przy pomocy programu KKEdytor.
- ✓ **Domyślny format** – format etykiety, który będzie używany jako domyślny podczas wydruku na tej drukarce. Format będziesz mógł zmienić, jeśli w poprzednim oknie zaznaczyłeś opcję **można zmienić przed wydrukiem**.
- ✓ **Buforowanie** – 0 = wydruki są buforowane przez system Windows.

Niektóre systemy operacyjne (np. Windows NT) wymagają wyłączenia buforowania portu LPT, do którego drukarka jest podłączona. Zmiany należy dokonać w konfiguracji drukarek systemowych. Włączone buforowanie objawia się drukowaniem poprzedniej etykiety przy wydruku następnej. Drukarka jest zawsze „o jedną etykietę do tyłu”. Pierwsza etykieta nie wychodzi, po wypuszczeniu drugiej drukuje się pierwsza itd. W systemach Win 95/98 nie zaobserwowaliśmy tego zjawiska.

Parametry komunikacji z drukarką etykiet

Komunikacja z drukarką może się odbywać na trzy różne sposoby:

- ✓ przez wykorzystanie sterownika drukarki systemu Windows,
- ✓ bezpośrednio przez złącze LPT,
- ✓ bezpośrednio przez złącze COM (RS-232)

Dla każdego z tych trzech sposobów musisz odpowiednio ustawić parametry komunikacji:

- ✓ wybrać drukarkę systemową, jeśli wybrałeś drukarkę zainstalowaną w systemie operacyjnym
- ✓ wskazać port LPT, do którego podpięta jest drukarka – jeśli wybrałeś komunikację przez port równoległy
- ✓ wskazać port COM i parametry jego pracy – jeśli wybrałeś komunikację przez port szeregowy

Pamiętaj o odpowiedniej kalibracji drukarki etykiet, jeśli używasz drukarki specjalizowanej. Kalibracja polega na „nauczeniu drukarki”, jaka jest wysokość etykiety, oraz gdzie się kończy poprzednia i zaczyna następna etykiетка. Dokonuje się tego zwykle po założeniu nowej taśmy z etykietkami. Sposób przeprowadzenia kalibracji jest opisany w instrukcji drukarki. Jeśli Twoja drukarka nie umieszcza drukowanych etykiet równo na naklejkach (wysuwa za dużo lub za mało taśmy), to znaczy to, że najprawdopodobniej nie skalibrowałeś drukarki. Kalibrację drukarki można zwykle sprawdzić naciskając przycisk wysuwu na drukarce. Powinna ona wówczas wysunąć dokładnie jedną etykietę (a nie np. półtorej). Inną przyczyną może być to, że zaprojektowana przez Ciebie etykiетка jest za wysoka. To jednak objawia się zwykle drukowaniem równo, ale co drugiej etykiety (co druga wychodzi pusta).

Jeśli posiadasz drukarkę Zebra, to pamiętaj, że niektóre z ich typów „udają” modele Eltron. Drukarki te, mimo, że nazywają się Zebra i posiadają na swojej obudowie naklejkę z zebra, to w rzeczywistości w środku są stuprocentowymi Eltronami. Wówczas powinieneś użyć sterownika **KKS_ELTR** zamiast **KKS_ZEBR**.

Generator Zamówień

Zadaniem modułu **Generator Zamówień** jest automatyczne, inteligentne generowanie zamówień do dostawców.

W skład Generатора Zamówień wchodzi trzy główne moduły, których działanie zostanie szczegółowo omówione w następujących rozdziałach tj.:

- ✓ **Automatyczne zamówienia do dostawców** – na podstawie analizy rotacji towarów program automatycznie sporządzi zamówienie do dostawcy.
- ✓ **Komasacja zamówień** – automatyczna realizacja zamówień wpływających od odbiorców.
- ✓ **Raporty wspomagające zamówienia** – zestaw raportów, które analizują rotację towarów i wskazują te towary, które należy zamówić.

Zakupiony moduł Generатора Zamówień odblokowuje następujące pozycje menu programu:

- ✓ Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> **Propozycja zamówienia**
- ✓ Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> **Przeglądanie automatycznych propozycji**
- ✓ Odbiorcy-> Zamówienia od odbiorców-> **Komasacja zamówień**
- ✓ Odbiorcy-> Zamówienia od odbiorców-> **Przeglądanie automatycznych potwierdzeń**
- ✓ Raporty-> Generator zamówień-> **(wszystkie raporty w tym menu)**

Bez zakupionego Generатора Zamówień można bez ograniczeń ręcznie wystawiać zamówienia do dostawców i odbiorców. Nie będą jedynie działać mechanizmy automatycznych zamówień, komasacji, oraz raporty.

Automatyczne zamówienia do dostawców

Menu **Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> Propozycja zamówienia**

Przy pomocy tej funkcji program automatycznie wygeneruje zamówienie do wskazanego przez Ciebie dostawcy.

Najważniejszym (a czasem jedynym) parametrem, o którym musisz zdecydować jest ilość dni, na jaką chcesz zamówić towar.

Sporządzając zamówienie program dokładnie przyjrzy się obrotowi każdego towaru. Między innymi sprawdzi:

- ✓ jaki jest stan towaru w magazynie?
- ✓ w jakim tempie towar się sprzedaje?
- ✓ jaki jest termin przydatności towaru?
- ✓ czy towar nie jest sezonowy lub „niechodliwy”?
- ✓ na jaki okres czasu ma sporządzić zamówienie?
- ✓ jak szybko dostawca przywozi towar od czasu zamówienia?
- ✓ jaki stan magazynowy powinien mieć towar w momencie następnej dostawy (stan minimalny)?
- ✓ czy towary zostały już zamówione?
- ✓ Jaki jest dzień tygodnia?
- ✓ i wiele, wiele innych...³⁷

Generator Zamówień odrzuca towary, które uzna za „niechodliwe” (które już się nie sprzedają, mimo, że sprzedawały się dawniej). Dlatego nie uda się wygenerowanie zamówienia na nieaktualnej bazie danych.

Generator zamówień zwraca uwagę na stany minimalne i maksymalne, które są ustawione w karcie każdego towaru:

---

³⁷ Algorytmy generacji zamówień są skomplikowane i nie będą szczegółowo omawiane.

Towar [541] - wysłany na kasy

Nazwa: Bakalie Kandyzowane 200g
Skrót (nazwa na kasach): BAKALIE KANDYZOW
Kod: 707 Status: towar
SWW: 2462 Asortyment: ART SPOŻYWCZE
PKWiU: Kategorie: <nie wybrana>
Jednostka miary: szt Stawka VAT: 7 %
CKU: Cena ewidencyjna: 2,80 netto

F5 Ceny sp. F6 Opis dod. F7 Stan w mag. F8 Kody dod. F9 Dostawcy

Magazyn	Ilość	Blokada	Cena mag.	Stan min.	Stan max.
Magazyn główny	6,000	0,000	2,80	5,000	20,000

Razem: 6,000 0,000

F2 OK Esc Anuluj Ctrl+F3, F3 Etykieta F10 Wymuś eksport

stan minimalny – jeżeli generujesz zamówienie np. na 7 dni, to program zamówi tyle towaru, żeby w ostatnim (7-mym) dniu stan magazynowy wyniósł dokładnie 5 sztuk.

stan maksymalny – jest wykorzystywany tylko w sposobie analizy „wg stanów minimalnych³⁸”. Wówczas Generator Zamówień, jeżeli uzna, że stan zszedł poniżej stanu minimalnego, to zamówi tyle, żeby uzupełnić zapas do stanu maksymalnego.

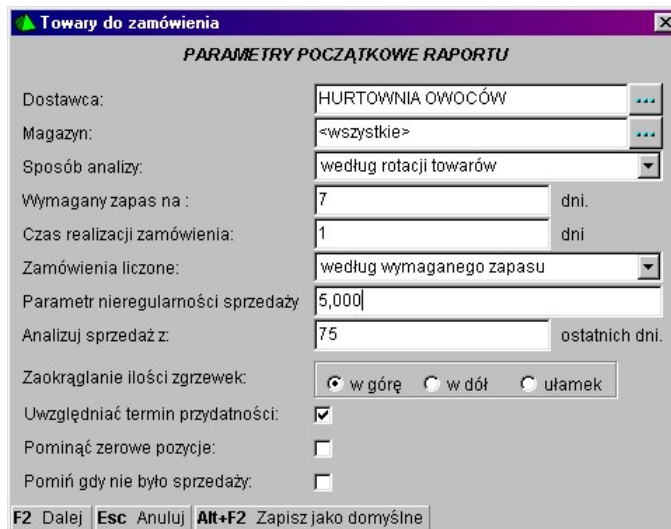

Jeżeli nie ma wpisanych stanów minimalnych, zamówisz towar na 7 dni, to program zamówi tyle, że w ostatnim, 7-mym dniu stan magazynowy może zejść do zera. Dlatego, jeżeli nie ma wpisanych stanów minimalnych, to należy zamawiać towary z odpowiednim zapasem – na większą ilość dni, niż spodziewana następna dostawa. Na przykład następna dostawa ma być na 7 dni, to wygeneruj zamówienie na 10 dni – wówczas przy następnej dostawie za tydzień będziesz miał jeszcze „żelazny”, 3-dniowy zapas.

³⁸ Dwa główne algorytmy zostaną omówione poniżej

Jak sporządzić automatyczne zamówienie?

Uruchom opcję menu **Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> Propozycja zamówienia**. Pojawi się okienko:

The screenshot shows a dialog box titled "Towary do zamówienia" with a subtitle "PARAMETRY POZĄTKOWE RAPORTU". It contains several input fields and checkboxes for configuring order parameters. The fields are: Dostawca (HURTOWNIA OWOCÓW), Magazyn (<wszystkie>), Sposób analizy (według rotacji towarów), Wymagany zapas na (7 dni), Czas realizacji zamówienia (1 dni), Zamówienia liczone (według wymaganego zapasu), Parametr nieregularności sprzedaży (5,000), and Analizuj sprzedaż z (75 ostatnich dni). There are also radio buttons for rounding (w górę, w dół, ułamek) and checkboxes for "Uwzględnić termin przydatności", "Pomiń zerowe pozycje", and "Pomiń gdy nie było sprzedaży". At the bottom, there are keyboard shortcuts: F2 Dalej, Esc Anuluj, and Alt+F2 Zapisz jako domyślne.

W okienku ustaw parametry zamówienia. Wypełniając tabelkę **musisz co najmniej wskazać dostawcę, dla którego będzie generowane zamówienie**.

Poszczególne parametry mają następujące znaczenie:

- ✓ **Dostawca** – wybierz dostawcę, do którego chcesz złożyć zamówienie
- ✓ **Magazyn** – wskaż, które magazyny chcesz uzupełnić
- ✓ **Sposób analizy** – parametr decyduje o tym, który algorytm zostanie użyty do wygenerowania zamówienia:
  - **według rotacji towarów** – program w sposób inteligentny przeanalizuje rotację towaru. Weźmie pod uwagę wszystkie czynniki wymienione w poprzednim rozdziale. Zalecamy ten sposób generowania zamówień, ponieważ jest najbardziej zbliżony do ludzkiego zachowania.
  - **według stanów minimalnych** – program weźmie pod uwagę tylko stany minimalne i maksymalne wprowadzone na karcie towaru. W tym wypadku analiza jest bardzo prosta: zostaną zamówione tylko te towary, których stan zszedł poniżej stanu minimalnego. Zamówione zostanie tyle towaru, aby uzupełnić stan do poziomu maksymalnego.
- ✓ **Wymagany zapas na** – na jaki okres czasu sporządzasz zamówienie. Inaczej mówiąc: za ile dni będzie następna dostawa? Jest to najważniejszy parametr, który musisz ustawić podczas generowania zamówienia.
- ✓ **Czas realizacji zamówienia** – jak szybko dostawca przywozi towar od momentu sporządzenia (nie otrzymania!) zamówienia.

✓ **Zamówienia liczone –**

- **Według wymaganego zapasu** – program zamówi najbardziej (jego zdaniem) optymalną ilość.
- **Według średniej dostawy** – podczas sporządzania zamówienia program najpierw sprawdzi, czy towaru wystarczy na zadeklarowany przez Ciebie okres. Jeżeli nie wystarczy, to zamówi **średnią ilość z trzech ostatnich dostaw**.
- **Według ostatniej dostawy** – program najpierw sprawdzi, czy towaru wystarczy na zadeklarowany przez Ciebie okres, a następnie zamówi tyle towaru, ile było zakupione ostatnio.

Zauważ, że ostatnie dwie metody (wg średniej dostawy i ostatniej dostawy) wcale nie gwarantują, że program zamówi wystarczającą ilość towaru. W tych przypadkach działa według prostej zasady: „Starczy? Nie? No to zamawiamy tyle ile było kupowane ostatnio”. W ogóle nie weźmie pod uwagę tego, że np. ostatnia dostawa była na 3 dni, a teraz generuje zapas na 7.

✓ **Parametr nieregularności sprzedaży** – (tzw. PNS). Im wyższy – tym bardziej „niechodliwe” towary program będzie zamawiał.

Wyjaśnienie działania PNS jest dość skomplikowane. W przybliżeniu parametr działa tak:

- ✓ program oblicza **średnią sprzedaż** towaru w zadanym okresie (SS)
  - ✓ oblicza, ile czasu minęło od **ostatniej sprzedaży** tego towaru (OS)
  - ✓ jeżeli **OS > SS x PNS**, to towar jest uznawany za niechodliwy i nie zostanie zamówiony
- ✓ **Analizuj sprzedaż z** – podczas analizy rotacji program przeanalizuje sprzedaż z podanej ilości dni. Podanie zbyt małej ilości dni spowoduje, że zamówienie będzie nierzetelne. Podanie zbyt dużej ilości dni znacznie wydłuży czas generowania zamówienia.
- ✓ **Zaokrąglanie ilości zgrzewek** – dostawca często dostarcza towary w opakowaniach zbiorczych (zgrzewkach). Ilość towaru, jaka znajduje się w zgrzewce możesz wprowadzić na karcie towaru-> zakładka F6 Opis dod.-> Ilość w opak. zbiorczym. W zależności od ustawienia parametru program:
- **w górę** – zaokrągli ilość zamawianych towarów w górę – do pełnej ilości zgrzewek
  - **w dół** – zaokrągli ilość zamawianych towarów w dół – do pełnej ilości zgrzewek

- **ułamek** – zignoruje fakt, że towar jest pakowany w zgrzewki i zamówi towary na sztuki³⁹
- ✓ **Uwzględnić termin przydatności** – jeżeli składasz zamówienie np. na 14 dni, a towar ma termin przydatności 3 dni, to program i tak zamówi tylko tyle towaru, żeby wystarczyło na 3 dni.
- ✓ **Pomiąć zerowe pozycje** –
  - **Jeżeli parametr nie będzie zaznaczony**, to na dokumencie zamówienia pojawią się wszystkie towary kupowane od tego dostawcy. Te, których program nie zamówi będą z zerowymi ilościami. Możesz wówczas łatwo poprawić zamawiane ilości, jeżeli program nic nie zamówił. Przy zapisie dokumentu zamówienia zerowe pozycje (te, których nie poprawiłeś) i tak zostaną usunięte z dokumentu.
  - **Jeżeli zaznaczysz parametr**, program umieści na zamówieniu tylko te pozycje, które proponuje zamówić. Pozostałe trzeba będzie dopisać ręcznie.
- ✓ **Pomiń, gdy nie było sprzedaży** - program nie umieści na zamówieniu towarów, jeżeli w zadanym przez Ciebie okresie (parametr **Analizuj sprzedaż z...**) nie był on w ogóle sprzedawany.

Po zatwierdzeniu okienka pojawi się lista towarów. Zaznacz towary, które chciałbyś zamówić. Możesz również zaznaczyć wszystkie towary (klawisz Insert). Zauważ, że przy pomocy klawisza Ctrl-F2 możesz przelączać listę towarów w taki sposób, żeby pokazywała:

- ✓ **Tylko towary dostawcy** – czyli tylko towary, które były kupowane u tego dostawcy
- ✓ **Towary wszystkich dostawców** – czyli wszystkie towary w bazie programu. Możesz wówczas zaznaczyć kilka towarów pochodzących od innych, konkurencyjnych dostawców. Jeżeli zaznaczysz wszystkie towary w bazie programu, to program wygeneruje wielkie zamówienie na wszystkie brakujące towary.
- ✓ **Towary, które można zamówić u dostawcy** – Ta opcja jest możliwa tylko wtedy, gdy sklep współpracuje z centralą sieci. Pojawia się wówczas tylko te towary, na które centrala podpisała kontrakt z tym dostawcą (wyłącznie na dostawy).

---

³⁹ Czym prawdopodobnie rozłożysz dostawcę...

Po wybraniu listy towarów program automatycznie wygeneruje propozycję zamówienia. Jest to tylko propozycja. Dokument jest otwarty i możesz go dowolnie edytować. Możesz m.in. zmienić zaproponowane przez program ilości, usunąć pewne pozycje, dopisać takie, których program nie umieścił na dokumencie.

Tak przygotowany dokument możesz zapisać, wydrukować lub wysłać przy pomocy mechanizmu EDI do centrali sieci lub swojego dostawcy.

Komasacja zamówień

Właśnie wpłynęło kilkadziesiąt zamówień od Twoich klientów...

Nie jesteś pewny, czy w magazynie masz odpowiednią ilość towarów. Wypadałoby to sprawdzić i domówić u Twoich dostawców tyle, żeby po zrealizowaniu potrzeb Twoich klientów jeszcze coś zostało w magazynie. W dodatku, jak powiedzieć klientom, że część towarów dostarczysz im teraz, a część później? A ile dostaną teraz, a ile później?

*W takim przypadku zwykle bierzesz do ręki kartkę papieru i liczysz... Taaa... Kowalski zamówił 5 szt., Nowak: 15szt., Bydgoski: 4szt... Razem: 24 szt... W magazynie jest 15 szt. No to... damy Kowalskiemu 3 szt., Nowakowi 10szt., Bydgoskiemu 2szt. i zamówimy u producenta jeszcze 20 szt., żeby było na „zaś”.
Gdy dostawca dowiedzie, trzeba będzie dodać... Kowalskiemu: 2szt, Nowakowi: 5szt, Bydgoskiemu: 2szt... itd...itp...*

Z takimi problemami spotykają się zwykle sklepy/hurtownie realizujące zamówienia od wielu swoich klientów. Mechanizm **Komasacji zamówień** jest też stworzony z myślą o magazynie centralnym obsługującym sieć sklepów (wówczas Twoimi klientami są sklepy Twojej sieci).

Co to jest komasacja zamówień?

Komasacja zamówień to mechanizm, który na podstawie zamówień od klientów i aktualnych stanów magazynowych generuje dokumenty sprzedaży.

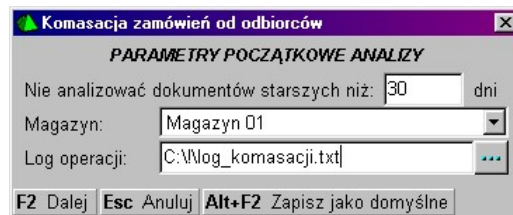
Jeżeli towaru nie wystarczy dla wszystkich, to program postara się sprawiedliwie podzielić wśród klientów to, co jest - według ich potrzeb. Klienci mogą wówczas dostać od Ciebie potwierdzenie, na którym zawiadamiasz ich, że „*ponieważ popyt na dany towar jest zbyt duży, teraz dostarczam Wam tyle, a pozostałą część zrealizujemy później*”.

Na brakujące w magazynie towary program złoży automatyczne zamówienie do Twoich dostawców. Gdy Twoi dostawcy dowiozą brakujące towary – program znowu automatycznie rozdzieli klientom brakujące sztuki tak, jak obiecałeś w potwierdzeniu.

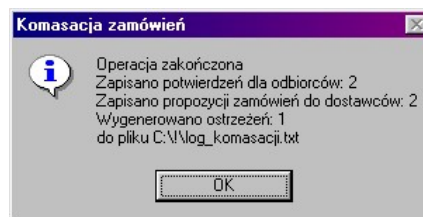
Jak działa Komasacja zamówień?

Używaj komasacji w taki sposób:

1. Twoi odbiorcy przesyłają Ci zamówienia, które następnie wprowadzasz do programu. Dostawy wprowadź przy pomocy menu **Odbiorcy-> Zamówienia od odbiorców-> Nowe zamówienie**. W sieciach sklepów nie wprowadza się dokumentów ręcznie, lecz używając mechanizmów EDI.
2. Uruchom mechanizm Komasacji zamówień przy pomocy opcji menu **Odbiorcy-> Zamówienia od odbiorców-> Komasacja zamówień**. W okienku należy wprowadzić ilość dni – pozwoli to na ignorowanie niezrealizowanych zamówień odbiorców starszych niż podana ilość dni. Log operacji – to plik, do którego program zapisze szczegółowe informacje – przebieg komasacji.

Po zakończeniu komasacji program wyświetli informację:

Jeżeli pojawiły się jakieś ostrzeżenia – należy zaglądnąć do pliku logu (z tego powodu plik logu dobrze jest umieszczać na pulpicie).

W wyniku przeprowadzonej komasacji program wygeneruje dwa rodzaje dokumentów:

- ✓ **Potwierdzenia dla odbiorców** – Możesz je zobaczyć w menu Odbiorcy-> Zamówienia od odbiorców-> **Przeglądanie automatycznych potwierżeń**. Dokumenty można wydrukować i zawierają informację dla Twojego klienta: „jaka część zamówienia zostanie zrealizowana od razu, a ile jeszcze będzie oczekiwać na realizację”.
- ✓ **Propozycje zamówień dla dostawców** – są to propozycje zamówień dla Twoich dostawców na towary, których zabrakło w magazynie.

Dokumenty możesz przeglądać w menu Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> **Przeglądanie automatycznych propozycji**.

3. Zajmij się **Potwierdzeniami dla odbiorców**. Program wygenerował tyle potwierdzeń, ilu klientów złożyło zamówienia. Dokumenty możesz wydrukować. Na każdym znajdują się trzy kolumny z ilościami: „zamówiono”, „dostarczono”, „oczekuje”. Tak przygotowany dokument **zamień na WZ** (klawisz **F8**). Na tak wygenerowanym dokumencie WZ pojawi się ilość z pozycji „dostarczono” potwierdzenia. Nie martw się o to, czy wystarczy towaru! Ilości w pozycji „dostarczono” zostały tak skalkulowane, żeby na pewno wystarczyło towaru w magazynie. W dodatku, jeżeli jakiś towar jest pakowany w zgrzewki, to program zadbał o to, żeby tak rozdzielić zapas wśród klientów, aby nie rozdierać opakowań zbiorczych.
4. Zajmij się **Propozycjami zamówień dla dostawców**. Gdy już zrealizowałeś zamówienia swoich klientów pora zająć się uzupełnieniem zapasów w magazynie. W tym celu program wygenerował propozycje zamówień do dostawców (Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> **Przeglądanie automatycznych propozycji**). Zamówienia zostały skalkulowane w taki sposób, żeby w pierwszej kolejności zaspokoić potrzeby klientów (pamiętasz, że nie zrealizowałeś wszystkich zamówień, ponieważ brakło towaru w magazynie?). W dodatku program obliczył zamówienia tak, że gdy zrealizujesz już zamówienia od klientów do końca – w magazynie zostanie jeszcze stan minimalny (ten z karty towaru). Tak przygotowane propozycje zamówień **zamień na Zamówienia do dostawców** (klawisz **F8**). Tak przygotowane zamówienia wyślij do swoich dostawców.
5. Zaczekaj, aż Twoi dostawcy uzupełnią Ci zapasy. Nie musisz czekać, aż wszyscy dowiozą brakujące towary. Wystarczy, że tylko jeden przywiezie dostawę, abys mógł ponownie wykonać komasację.
6. Wykonaj ponownie komasację. A właściwie rozpocznij całą procedurę od punktu 2. W jej wyniku program spróbuje ponownie, sprawiedliwie rozdzielić towary z magazynu wśród Twoich klientów.

Komasacja zamówień, jest procesem odwracalnym. Po jej wykonaniu możesz anulować wygenerowane dokumenty **Potwierdzenia dla odbiorców** i **Propozycje zamówień dla dostawców**. W ten sposób wrócisz do punktu wyjścia tak, jakby komasacja nigdy nie była wykonywana.

Komasację możesz wykonywać w dowolnym momencie: gdy jeden z dostawców dowiedzie towar, gdy kilku kolejnych klientów złoży zamówienie. Możesz ją ponownie wykonać, gdy kolejny dostawca dowiedzie towar i tak dalej...

Raporty wspomagające zamówienia

Raporty są dostępne w menu **Raporty-> Generator zamówień**. Menu jest widoczne tylko wtedy, gdy został wykupiony moduł Generator Zamówień lub jest to wersja demo.

Głównym zadaniem tych raportów jest pomoc przy sporządzaniu zamówień do dostawców. Niektóre z nich posługują się tymi samymi algorytmami, co omawiane wcześniej **Propozycje Zamówień**. Prezentują jednak otrzymane wyniki na różne sposoby.

W odróżnieniu od zwykłych raportów, na raportach Generatora Zamówień znajdują się kolumny z wartościami takimi jak: „rotacja”, „zamówić”, „zapas w dniach”, „średnia sprzedaż”. Są to wartości związane z analizami rotacji i przydatne przy planowaniu zamówień. Wartości takich nie ma w standardowych raportach programu.

Towary do zamówienia

Są to trzy raporty, które korzystają dokładnie z algorytmu omówionego w rozdziale **Automatyczne zamówienia do dostawców**. Okienko parametrów początkowych jest jednakowe z tam opisanym, więc nie wymaga szczegółowego omówienia.

- ✓ **Wg kontrahentów** – raport pokaże towary do zamówienia, pogrupowane według kontrahentów („u tego kontrahenta zamówić to, to i to, a u tego zamówić to, to i to”). Jeżeli jakiś towar był kupowany u kilku kontrahentów, to pojawi się on na propozycjach u obu.
- ✓ **Wg towarów** – program wyświetli czystą listę towarów, które należy zamówić. Bez podziału na kontrahentów.
- ✓ **Wg towarów zbiorczy** – program wyświetli listę towarów, które należy zamówić od wskazanego dostawcy. Funkcjonalnie jest to odpowiednik dokumentu Propozycja Zamówień.

Analiza zapasu towarów

Raport służy do analizy zapasu towarów w dniach. Analiza jest przeprowadzana dla wskazanych towarów. Na raporcie znajdują się m.in. kolumny: średnia sprzedaż, ilość dni zapasu.

Analiza zakupu, sprzedaży, marży i zapasu

Raport pozwala na uzyskania wartości zapasu towaru na dowolny dzień wstecz. W odróżnieniu od poprzednich raportów – ten jest wykonywany na zadany dowolny okres wstecz (data początkowa, data końcowa). W kolumnach znajdują się m.in. informacje o: wartości zakupów i sprzedaży w zadanym okresie, zrealizowanej marży, wartości zapasu na ostatni dzień raportu, % zapasu tego towaru w stosunku do wszystkich raportowanych na ostatni dzień raportu, zapas w dniach w ostatnim dniu raportu.

Raport sprzedaży, stanu, ilości zamówionej

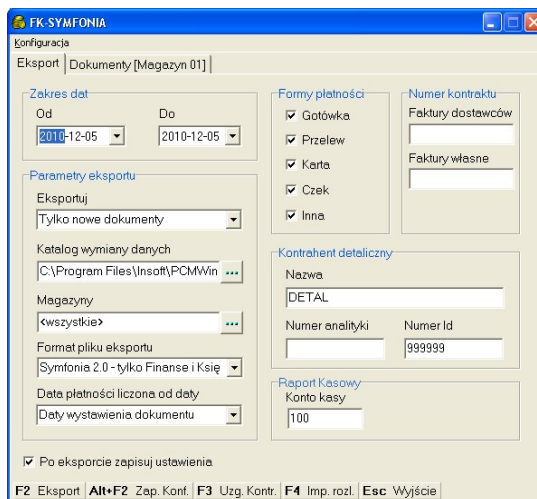
Raport umożliwia podgląd sprzedaży, aktualnego stanu na magazynie oraz ilości zamówionej danego towaru mającego aktualnie status „zamówiony, ale niedostarczony”. Kolumny raportu umożliwiają także podgląd aktualnej ceny sprzedaży oraz zakupu towaru, dane sprzedażowe (sumarycznie), a także marże (procentowe oraz kwotowe).

Eksport do programów finansowo-księgowych

Program PC-Market może eksportować dane do zewnętrznych programów finansowo-księgowych (w skrócie „FK”). Zazwyczaj praktykuje się eksport na jeden z dwóch sposobów:

- ✓ Eksport samych dokumentów – wówczas posyłamy jedynie dane z wprowadzonych w naszym systemie dokumentów. Program finansowo-księgowy sam zajmuje się dekretacją dokumentów na właściwe konta według własnych szablonów.
- ✓ Eksport gotowych dekretacji – wówczas program finansowo-księgowy importuje tylko te dane do swojego bufora importowego. Dane z bufora, po przejrzaniu przez księgową mogą być szybko zaksięgowane na kontach.

Dane są eksportowane do plików o formacie zależnym od używanego systemu FK. Mogą to być pliki tekstowe, DBF, XML, Excel itp.

Fragment konfiguracji eksportu do Symfonia Finanse i Księgowość

W chwili obecnej lista systemów FK, do których program PC-Market wykonuje eksporty zawiera 46 tytułów, z których najważniejsze to:

- ✓ Symfonia Finanse i Księgowość firmy Sage
- ✓ CDN OPTIMA, KLASYKA firmy Comarch
- ✓ Rachmistrz i Rewizor firmy InsERT
- ✓ FK Fakir firmy Wa-Pro
- ✓ RAKS firmy MSM
- ✓ FK Amerykanka firmy D2System
- ✓ I.C.T.
- ✓ Ikki-Soft
- ✓ Rekord
- ✓ Teta
- ✓ Trisoft

Szczegółowa lista znajduje się na stronie <http://www.insoft.com.pl> w dziale **Strefa dla Partnerów-> Pomoc techniczna**.

Moduły FK mogą być również tworzone na indywidualne zamówienia klientów.

Systemy lojalnościowe

Jeśli prowadzisz nowoczesny sklep, to na pewno zechcesz zachęcić swoich klientów do regularnych zakupów właśnie u Ciebie.

Na pewno spotkałeś się z kartami lojalnościowymi wydawanymi przez inne sklepy lub sieci sklepów. Najczęściej posiadacz takiej karty, w zamian za dokonywane zakupy **może zbierać punkty**, które później wymieni na różne ciekawe prezenty.

Można również udzielać rabatu np. 3% od razu na kasie dla klientów, którzy posiadają swoją kartę. W takim przypadku zwykle nazywamy taką kartę „**kartą rabatową**”. Te rzeczy już wiesz.

Ale czy wiesz, że Twój system pozwala na znacznie więcej?

Program może pamiętać każdy paragon i każdą pozycję towaru na tym paragonie nawet na wiele lat wstecz. Dzięki temu możesz sprawdzić, jak często odwiedza Cię konkretny klient, jakie towary ma w koszyku, co najczęściej kupuje. Transakcja, która dzięki karcie rabatowej zostanie przypisana do klienta, nie będzie już anonimowa.

Czy wiesz, że możesz prowadzić rankingi swoich klientów? Sprawdzić, tych, którzy kupują za największą kwotę w ciągu miesiąca, najczęściej byli w sklepie lub tych, którzy mają największą ilość towarów w koszyku. Dzięki raportom wiesz, czy masz więcej klientów, którzy kupują często a mało, czy takich, którzy kupują rzadko, ale dużo.

Program PC-Market pozwala na rejestrowanie kart lojalnościowych na dwa sposoby:

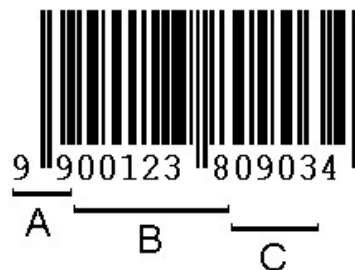
- **Z rozliczaniem punktowym** – gdzie rozliczenie odbywa się przez naliczanie punktów i wydawanie prezentów. Naliczenia punktów odbywa się według zdefiniowanych reguł punktowych.
- **Z rozliczaniem rabatowym** – gdzie rozliczenie odbywa się przez udzielanie rabatów. Rabaty są naliczane według zdefiniowanych reguł rabatowych.

Zazwyczaj, dla ułatwienia, w jednym systemie (sklepie lub sieci sklepów) stosuje się rozliczanie kart lojalnościowych tylko według jednego z powyższych modeli, choć program nie wyklucza użycia obu trybów jednocześnie. W dalszych rozdziałach omówimy oba te modele. Najpierw system punktowy...

Karty rabatowe

Karty rabatowe są zwykle wielkości karty płatniczej. Najczęściej mają nadrukowany kod kreskowy EAN-13.

Poniżej przykładowy kod karty rabatowej:

- A – prefiks karty rabatowej
- B – numer kontrahenta
- C – data ważności karty (MMRR)

Kody kart rabatowych różnych sieci mają różne formaty w zależności od konfiguracji i możliwości systemu. W kodzie musi być zaszyty, co najmniej **kod klienta**. Pozostałe informacje są opcjonalne. W kodach kart często są umieszczone: data ważności oraz/lub wysokość rabatu, który zostanie udzielony przez kasę.

Podczas ustalania formatu karty rabatowej w sklepie musisz uwzględnić przede wszystkim możliwości posiadanych przez Ciebie kas fiskalnych. Nie wszystkie poradzą sobie ze wszystkimi formatami kart, a Ty musisz tak skonstruować kod swojej karty, aby był obsługiwany przez wszystkie urządzenia w Twojej firmie.

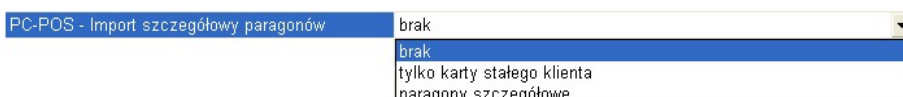
Kod karty rabatowej musi być również zgodny z ogólnie przyjętymi standardami. Dowiedz się więcej na stronie <http://www.ean.pl>.

System lojalnościowy oparty na punktach

Rejestracja sprzedaży na kasach

Na kasach fiskalnych kartę rabatową zwykle rejestruje się podczas zamykania paragonu. Np. program PC-POS automatycznie rozpoznaje, czy została zeskanowana karta rabatowa, czy towar. Na kasach Elzab ECR należy zeskanować kartę rabatową po naciśnięciu RAZEM, a na kasach PS 3000 należy nacisnąć specjalny klawisz KARTA RABATOWA.

Kasy rejestrują transakcje na karty rabatowe łącznie z danymi o paragonach szczegółowych. Aby zaimportować dane o obrotach na karty stałego klienta musisz odpowiednio ustawić parametr importu z kas fiskalnych (*Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Import sprzedaży z kas*) (zobacz rozdział [Paragony szczegółowe](#)).

- **brak** – dane o kartach rabatowych nie będą importowane z kasy
- **tylko karty stałego klienta** – z kasy będą ściągane szczegółowe informacje tylko o tych paragonach, które zostały powiązane z klientem poprzez zeskanowanie karty stałego klienta
- **paragony szczegółowe** – z kasy będą ściągane szczegółowe informacje o wszystkich paragonach; bez względu na to, czy były powiązane z kartą rabatową, czy nie.

*Powyższe ustawienie parametru może być różnie interpretowane przez różne modele kas fiskalnych. Z niektórych kas fiskalnych można ściągać dane o sprzedaży na karty rabatowe przy ustawieniu **brak**, będzie można naliczyć punkty lojalnościowe, lecz nie będzie możliwości przeglądania poszczególnych pozycji tych paragonów, ani wykonywania bardziej szczegółowych raportów.*

*Jeżeli karta rabatowa służy do udzielenia rabatu procentowego na kasie, to zwykle **rabat zostanie udzielony tylko na towary z ceną otwartą**. Mechanizm ten wykorzystuje się w celu np. zablokowania rabatu na towary akcyzowe (alkohol, papierosy etc.).*

Karta kontrahenta

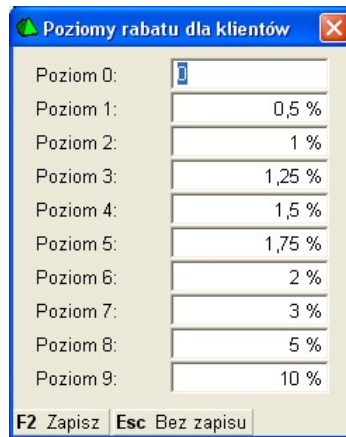
Gdy wydasz swojemu klientowi nową kartę rabatową, to musisz wprowadzić do programu PC-Market jego dane. Informacje dotyczące samej karty rabatowej wprowadza się na zakładce **F7 Odbiorca**:

The screenshot shows the 'Nowy kontrahent' window with the following data:

- Nazwa: Piotr Nowak
- Skrót: [empty]
- Kontakty: stałe
- Nazwa na przelewie: Piotr Nowak
- Kontrahent jest: gostawcą odbiorcą producentem sklepem w naszej sieci
- Ma u nas rabat [%]: 10,00
- Forma płatności odbiorcy: gotówka
- Termin płatności odbiorcy: 0
- Max przekroczenie term. płatności: [empty]
- Max kredyt kupiecki: [empty]
- Domyślny poziom cen sprzedaży: detaliczny
- Nr karty stałego klienta: 1238
- Karta aktywna: TAK
- Termin ważności karty: 2007-12-31
- Poziom rabat: 3
- Osoby uprawnione do odbioru faktur: <nowa osoba>

Poszczególne pola, które mają znaczenie przy sprzedaży na kartę stałego klienta:

- **Nr karty stałego klienta** – jest to numer klienta z sekcji B karty rabatowej. Nie należy wpisywać tutaj całego kodu karty rabatowej. Aby nie dochodziło do pomyłek, program nie pozwoli na wpisanie zer wiodących. Czyli np. zamiast 001238 należy wpisać 1238.
- **Karta aktywna** – jeśli karta nie jest aktywna, to kasa nie pozwoli zarejestrować karty rabatowej, ani nie udzieli na nią rabatu. Opcję należy używać w przypadku wycofywania kart klientów. Np. w przypadku kradzieży. Wówczas należy zaznaczyć parametr na NIE.
- **Termin ważności karty** – Data ważności karty. Jeśli nie znajduje się w kodzie karty, to kasa korzysta z daty ustawionej tutaj.
- **Poziom rabatu** – poziom rabatu, do którego należy ten klient. Nie jest to wprost procent rabatu, który mu zostanie udzielony, lecz poziom rabatowy, do którego ten klient należy. Procent rabatu jest zdefiniowany w osobnej tabeli na kasie. Dzięki temu można szybko zmienić procent rabatu dla całej grupy klientów. Np. w module sprzedaży detalicznej PC-Market znajduje się ona w menu *Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Konfiguracja-> Poziomy rabat*.

Poziom	Rabat
Poziom 0:	0 %
Poziom 1:	0,5 %
Poziom 2:	1 %
Poziom 3:	1,25 %
Poziom 4:	1,5 %
Poziom 5:	1,75 %
Poziom 6:	2 %
Poziom 7:	3 %
Poziom 8:	5 %
Poziom 9:	10 %

F2 Zapisz Esc Bez zapisu

W powyższym przypadku, gdy nasz klient Piotr Nowak jest przydzielony do grupy **3**, to zostanie mu udzielony rabat **1.25%**.

Nie wszystkie kasy fiskalne mają możliwość obsługi wszystkich wartości z karty kontrahenta. Niektóre typy nie sprawdzają daty ważności karty. Niektóre typy kas nie mają możliwości zablokowania kart nieaktywnych. Aby sprawdzić, jakie możliwości ma Twoja kasa fiskalna – sięgnij do jej instrukcji obsługi lub poproś serwisanta kasy o poradę.

Nie ma potrzeby wprowadzania danych klienta przed dokonaniem sprzedaży na kasie. Podczas rejestracji na kasie zapamiętuje ona i tak numer karty rabatowej. Dane można wprowadzić nawet dużo później, a zarejestrowane w międzyczasie transakcje nie zginą.

Dodatkowe rabaty na wskazane towary

Kasa fiskalna PC-POS może udzielić **dodatkowy rabat na wskazany towar**, jeśli jest to sprzedaż **tylko dla klienta posiadającego kartę rabatową**. Dodatkowy rabat musisz zdefiniować w karcie towaru:

Towar [1387]

Nazwa: AL grape 1.5L
Skrót (nazwa na kasach): AL grape 15L
Kod: 5900835950226
SWW:
PKWIU:
Jednostka miary: szt
CKU:
Status: towar
Asortyment: NAPoje SOKI
Kategoria: <nie wybrana>
Stawka VAT: 22 %
Cena ewidencyjna: 1,08 netto

F5 Ceny sp. | F6 Opis dod. | F7 Stan w mag. | F8 Kody dod. | F9 Dostawcy

Marża: 25,22 (rzeczywista: 27,78) | Rabat hurtowy: 0,00 (rzeczywista: 0,00) | Narzut nocny: 0,00 (rzeczywista: 0,00)

Ceny sprzedaży	brutto	netto
Cena detaliczna:	1,68	1,38
Cena hurtowa:	1,68	1,38
Cena dodatkowa:	0,00	0,00
Cena nocna:	1,68	1,38
Min. cena sprzedaży:	1,65	1,35

Wysłać na urządzenia: tak

Cena otwarta: 2,00 %

Dod. rabat na kasach: 2,00 %

Marża z asortymentu: Ctrl+F5

Historia dostaw: Ctrl+F6

F2 OK | Esc Anuluj | Ctrl+F3, F3 Etykieta

Rabat na towar **dodaje się do rabatu wynikającego z karty stałego klienta**.
Jeśli klient ma stały rabat 1.25% i na paragonie znajdzie się powyższy „AL grape” z rabatem 2.00%, to na ten jeden towar zostanie udzielony rabat 3.25%.

Rozliczanie punktów

System lojalnościowy może być oparty na udzielaniu rabatu klientowi wprost na kasie. Może być też oparty na kolekcjonowaniu punktów przez klientów. **Klient za każdy zakup może dostać odpowiednią ilość punktów**, a po zebraniu odpowiedniej ilości – może w zamian odebrać prezent - nagrodę.

W jednym systemie lojalnościowym można równocześnie udzielać rabatu na kasie oraz rozliczać punkty stałym klientom. Te dwie metody się nie wykluczają i mogą być stosowane równocześnie.

Mechanizm działa następująco:

1. Klient posiadający kartę rabatową kupuje towar na kasie i rejestruje się przy pomocy karty rabatowej.
2. Kasa zapamiętuje transakcję z kodem karty rabatowej i przesyła te informacje do programu PC-Market.
3. Pod koniec dnia, osoba na zapleczu uruchamia mechanizm przeliczania transakcji klienta na punkty. Może np. ustalić prosty współczynnik np. „1 punkt za 1 zł”, lub inne bardziej skomplikowane (opisane w rozdziale [Definiowanie reguł](#)).

4. Po naliczeniu punktów są one wysyłane na kasę. Dzięki temu, następnego dnia kasjerka może udzielić klientowi informacji na temat sumarycznej ilości zebranych punktów⁴⁰.
5. Gdy klient zbierze odpowiednią ilość punktów, to może wymienić je przy stanowisku PC-Market na nagrodę. Wymienione na nagrodę punkty są odejmowane od zebranej przez niego puli.

Aby można było korzystać z mechanizmów naliczania punktów należy importować z kas co najmniej te paragony szczegółowe, które należą do stałych klientów (zobacz rozdział [Rejestracja sprzedaży na kasach](#)).

Wszystkie mechanizmy związane z obsługą punktów znajdziesz w menu **Punkty**. Poniższe rozdziały wyjaśniają, do czego służą poszczególne pozycje menu.

Definiowanie reguł

Dzięki regułom program wie, w jaki sposób obliczać punkty dla stałych klientów. Aby dodać nową regułę – naciśnij klawisz **Ins Dodaj**, a następnie wybierz jedną z metod:

Wprowadzone reguły dodają się do siebie. Jeśli koszyk spełnia warunki dwóch lub kilku reguł, to zostanie mu naliczona zsumowana ilość punktów za wszystkie istniejące reguły, pod które pasuje jego koszyk.

Proporcjonalne przeliczanie wartości na punkty

Reguła pozwala na zdefiniowanie prostej zależności np. „naliczaj 1 pkt za każdy 1 zł, dla koszyków o wartości do 100 zł”. Możesz zdefiniować kilka reguł i do już istniejącej dodać drugą np. „2 pkt za każdy 1 zł dla koszyków o wartości powyżej 100 zł”:

---

⁴⁰ Tylko kasy PC-POS, Europos SM i moduł sprzedaży detalicznej („drukfisk”) w programie PC-Market.

Reguła proporcjonalnego naliczania

Podaj nazwę reguły: 1 za 1 do 100zł

Czy zdefiniowana minimalna wartość:

Paragony o wartości większej lub równej niż: 0.00

Czy zdefiniowana maksymalna wartość:

Paragony o wartości mniejszej niż: 100.00

Ile Zł. za 1 punkt: 1.00

Wybierz sposób zaokrąglania: Zawsze w dół

Czy pomijać wartości opakowań:

F2 OK Esc Anuluj

Punkty za mix towarów

Punkty mogą być naliczone za konkretną kombinację jednego lub kilku towarów. Np. „10 punktów za Cif z gąbką”. Ponadto możesz określić datę lub okres trwania takiej promocji:

Dodatkowe punkty za MIX produktów

Podaj nazwę reguły: 100 za mix filutki

Czy zdefiniowana jest data początkowa:

Obowiązuje od dnia: 06.04.2006

Czy zdefiniowana jest data końcowa:

Obowiązuje do dnia: 06.04.2006

Ile punktów za poniższy mix: 100

Towar	Ilość	Cena det. brt.
Filutki	1.00	18.45
Fale Dunaju	1.00	8.76
		27.21

F2 OK Esc Anuluj Ins Dodaj towar Shift+Del Usuń towar

Punkty za dowolny towar z grupy

Punkty zostaną naliczone za dowolny towar ze wskazanego asortymentu. Np. dzięki niemu możesz określić promocję: „10 punktów za 3 czekolady Milka”:

Dodatkowe punkty za dowolny produkt z grupy

Podaj nazwę reguły:

Czy zdefiniowana jest data początkowa:

Obowiązuje od dnia:

Czy zdefiniowana jest data końcowa:

Obowiązuje do dnia:

Ile punktów za wystąpienie na paragonie dowolnego produktu z listy:

Towar	Ilość	Cena det. brt.
Czekolada Alp trys 100g	3.00	1.61

F2 OK | Esc Anuluj | Ins Dodaj towar | Shift+Del Usuń towar

Naliczanie punktów

Gdy już zdefiniowałeś reguły naliczania punktów, to możesz uruchomić mechanizm, który przegłębnie wszystkie koszyki stałych klientów i naliczy im punkty.

*Działanie mechanizmu jest odwracalne. Możesz anulować lub ponownie przeliczyć naliczone punkty przy pomocy mechanizmów w menu Kontrola-> Operacje serwisowe-> **Naprawa punktów systemu lojalnościowego.***

Wydanie prezentu

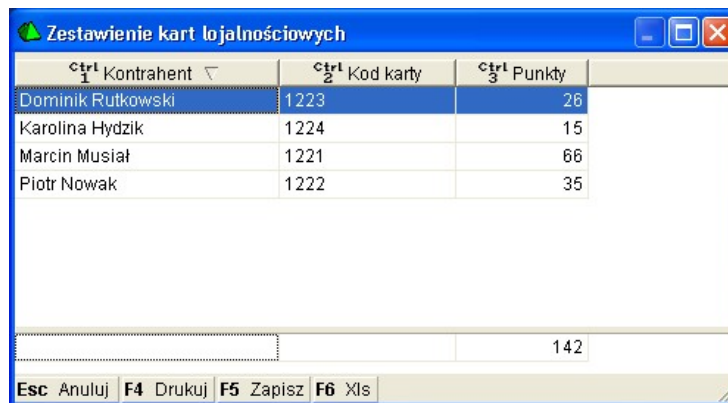
Zebrane przez klienta punkty można wymienić na prezent. Prezentem musi być jeden lub kilka towarów z listy towarów programu PC-Market. Walutą płatniczą na dokumencie są zebrane punkty klienta.

Raporty

Pozwalają na przeglądnięcie historii i statystyk klienta związanych z punktami lojalnościowymi:

Zestawienie kart i punktów

Na raporcie możesz zobaczyć wszystkich stałych klientów, oraz ich aktualny stan punktów:

Ctrl 1 Kontrahent	Ctrl 2 Kod karty	Ctrl 3 Punkty
Dominik Rutkowski	1223	26
Karolina Hydzik	1224	15
Marcin Musiał	1221	66
Piotr Nowak	1222	35
		142

Esc Anuluj | F4 Drukuj | F5 Zapisz | F6 Xls

Historia karty

Na raporcie możesz przeglądać historię operacji wykonanych przy pomocy karty lojalnościowej. W szczególności paragony oraz dokumenty wydania prezentu:

Daty raportu: 05.04.2006 - 06.04.2006
Klient: Piotr Nowak   Kod karty: 1222

Ctrl 1 Data	Ctrl 2 Typ operacji	Ctrl 3 Wartość [zł]	Ctrl 4 Przychód [pkt]	Ctrl 5 Rozchód [pkt]	Ctrl 6 Reguła
2006-04-06	Prezent	0,00	0	5	-
2006-04-06	Paragon	31,34	31	0	1 za 1
2006-04-06	Paragon	8,66	9	0	1 za 1
		40,00	40	5	

Esc Anuluj | F4 Drukuj | F5 Zapisz | F6 Xls

Opisano tutaj tylko najważniejsze elementy systemu lojalnościowego. Więcej informacji znajdziesz w 65-stronicowej instrukcji „**System lojalnościowy – Konsola Kupca, PC-Market, PC-POS, MiniMarket – Instrukcja użytkownika i serwisanta**”. Instrukcję znajdziesz na stronie <http://www.insoft.com.pl> w dziale Strefa Partnerów – Instrukcje podręczne.

System lojalnościowy oparty na rabatach

System Rabatowy (SR), za pomocą specjalnych reguł rabatowych umożliwia określenie wysokości rabatów indywidualnych dla stałych klientów sieci sklepów.

Podczas sprzedaży, po wprowadzeniu kodu karty klienta, program sprawdza wartość zakupów i według wcześniej zdefiniowanych reguł rabatowych decyduje, jaki rabat ma

zostać udzielony. Np. rabat może być wyższy, jeśli klient kupuje za wyższą kwotę. Program może też przy pomocy dodatkowego rabatu promować lojalność klienta (częstość wizyt w sieci). Program może też obniżyć standardowy rabat klienta, jeśli ten nie pojawił się w sklepie w ciągu np. ostatnich dwóch tygodni.

System Rabatowy może mieć charakter centralny. Oznacza to, że reguły rabatowe są ustalane z poziomu centrali sieci sklepów, z programu Konsola Kupca, a następnie są wysyłane na sklepy w sieci i wykorzystywane w module drukfisk (sprzedaż detaliczna w takim modelu pracy odbywa się za pomocą programu PC-Market z podłączoną bezpośrednio do niego drukarką fiskalną).

Ponieważ rabaty są naliczane w trakcie transakcji według skomplikowanych reguł, to – w przeciwieństwie do systemu opartego na punktach - nie będzie on działał na kasach fiskalnych. Wyjątkiem jest kasa PC-POS.

System rabatowy w sieci sklepów

Centrala sieci sklepów może ustalać reguły rabatowe dla klientów stałych i tych, którzy mogą w przyszłości zostać stałymi klientami sieci. Po replikacji danych z centrali do sklepów, do baz sklepowych zapisują się reguły rabatowe ustalone w centrali oraz rabaty poszczególnych klientów zapisane na karcie kontrahenta. Rabaty klientów oraz wybrane reguły rabatowe uwzględniane są przy zapisie paragonu w module "drukfisk".

Mamy do dyspozycji 6 reguł rabatowych, które centrala definiuje i narzuca na sklepy w sieci. Trzy reguły są wykorzystywane tylko w centrali do wyliczenia i uzupełnienia rabatu na kartotekach stałych klientów. Trzy pozostałe są używane w sklepach w chwili sprzedaży i służą do obliczenia przysługującego klientowi rabatu wg kryteriów zdefiniowanych przez centralę.

Reguła dla kart typu: [0] Klient zwykły

Automatycznie uruchamiane akcje podczas zamykania paragonu o wartości równej lub wyższej od podanej tutaj kwoty minimalnej:

Ctrl+N Propozycja nowej karty stałego klienta
jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu.

Ctrl+O Rabat na tym paragonie i aktualizacja rabatu w kartotece klienta
posiadacz karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Ctrl+P Jednorazowy rabat na tym paragonie bez zmiany w kartotece
posiadacz karty tego typu otrzymuje jednorazowy rabat na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Minimalna kwota transakcji: 0,01

Zmiany rabatów w kartotekach stałych klientów podczas operacji rozliczania

Ctrl+S Stały rabat
zastosowanie tej reguły umożliwia grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych.

Ctrl+D Rabat przysługujący po [ ]
aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji.

Ctrl+M Min. rabat po zakupach za kwotę [ ] dokonanych w ciągu ostatnich [ ] dni. Obowiązuje od dnia 2010-12-02
aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków j.w., chyba że aktualny rabat wyższy

Początkowa wielkość rabatu: 5

F2 OK | Esc Anuluj

Centrala może zakładać nowe kartoteki stałych klientów, ich dane zostaną także przeniesione (replikacja) do sklepów. **Nowi klienci mogą być także zarejestrowani w sklepie.** W takim przypadku zostaną oni replikacją wysłani do centrali (wraz z danymi o zrealizowanym na danym sklepie zakupie) i tam zostanie przyznany im rabat zgodnie z ustalonymi regułami rabatowymi. Po kolejnej replikacji z centrali do sklepu, zostanie w sklepach ustawiony poziom rabatu zgodny z ustalonymi w centrali regułami rabatowymi.

Mechanizm ustalania rabatów należnych klientom został wbudowany w proces replikacji. Przy imporcie danych ze sklepu do centrali zapisywane są dla poszczególnych klientów dane o ich ostatniej transakcji, a przy eksporcie danych do sklepów dane te są wykorzystywane do wyliczenia należnego klientowi rabatu, uzupełnienia go na karcie kontrahenta i wysłania jego wartości do sklepów.

Wystawianie paragonów dla klientów odbywa się w module "drukfisk" (sprzedaży na drukarce fiskalnej) w PC-Market, a należny klientowi rabat jest ustalany i udzielany na podstawie przyznanego klientowi rabatu i/lub reguł rabatowych narzuconych z centrali podczas zamykania paragonu, co wymusza współpracę z drukarką fiskalną w trybie **off-line**.

Rejestracja stałych klientów

Nowych klientów możesz dodać w centrali sieci sklepów, w Konsoli Kupca (**Kontrahenci -> Odbiorcy -> klawisz INS**) lub w sklepie.

W sklepie, w PC-Market możesz dodać klienta w menu **Odbiorcy -> Nowy odbiorca**. Jest to standardowa karta odbiorcy:

Kontrahent [132]

Nazwa: Piotr Majchrzyk
Skrót:
Kontakt: stałe Nazwa na przelewie: Piotr Majchrzyk
Kontrahent jest: dostawcą odbiorcą stałym klientem producentem sklepem w naszej sieci

F5 Ogólne informacje **F7** Odbiorca **F10** Rabaty

Ma u nas rabat [%]: 2
Forma płatności odbiorcy: gotówka
Termin płatności odbiorcy: 0
Max przekroczenie term. płatności:
Max kredyt kupiecki:
Domyślny poziom cen sprzedaży: detaliczny

Nr karty stałego klienta: 1
Karta aktywna: TAK Term. ważn.: 2011-12-31
Typ karty: [0] Klient zwykły
Karta - matka:
Wiek: 25

Osoby uprawnione do odbioru faktur:
<nowa osoba>

Tylko dane stałego klienta: ... Ctrl+F7

F2 Zapis i wyjście **Esc** Wyjście bez zapisu **Ctrl+N** Nry rejestracyjne

Możesz też założyć uproszczoną kartę w menu **Odbiorcy -> Sprzedaż detaliczna -> Nowy stały klient**. Taka karta pozwala na edycje wyłącznie najważniejszych danych klienta:

Klient [132]

Nazwisko i imię / nazwa: Piotr Majchrzyk

Ulica, nr domu: ul. Librowszczyzna 3/5

Kod pocztowy: 31-100 Miejscowość: Kraków

NIP: 000-000-00-01 EMail: piotr.majchrzyk@poczta.eu

Telefon: 000-000-001

Wiek: 25

Nr karty stałego klienta: 1 Karta aktywna: TAK

Typ karty: [0] Klient zwykły Ważna do: 2011-12-31

Aktualny rabat [%]: 2,00 Pokaz wszystkie dane kontrahenta: ... **Ctrl+F7**

Data pierwszej transakcji: 2010-12-02

Karta - matka:

F2 Zapis i wyjście **Esc** Wyjście bez zapisu

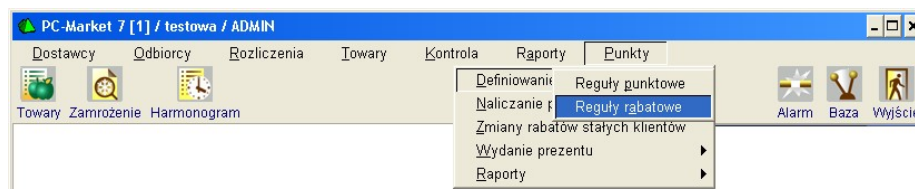
Pomiędzy kartoteką standardową a uproszczoną możesz się przełączać skrótem Ctrl+F7.

Możesz też tak skonstruować reguły rabatowe, żeby na paragonie, po spełnieniu pewnych warunków operatorowi automatycznie wyświetlał się uproszczony formularz nowej karty stałego klienta.

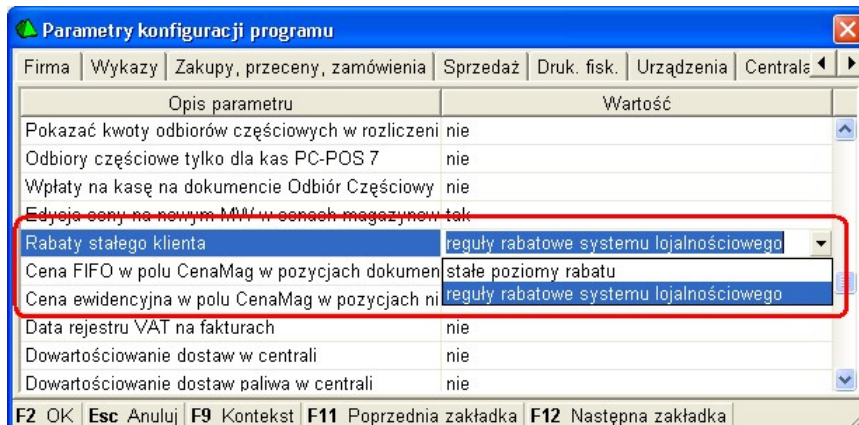
Reguły rabatowe

Tworzyć i modyfikować reguły rabatowe możesz w menu **Punkty -> Definiowanie reguł -> Reguły rabatowe**.

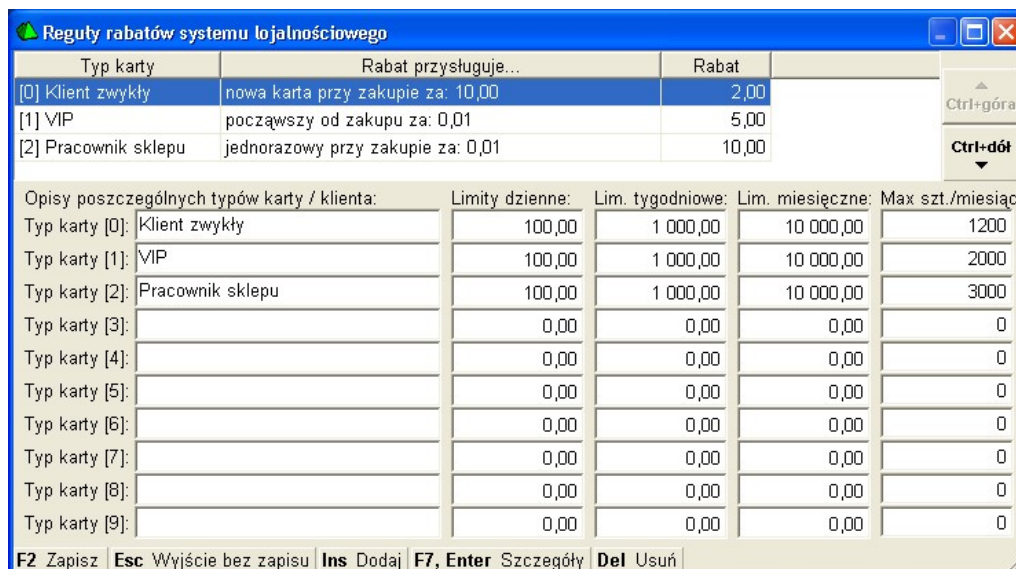
Mamy do dyspozycji 5 typów reguł rabatowych oraz 10 typów kart stałego klienta. Dla każdego typu karty st. klienta możemy tworzyć dowolną liczbę reguł rabatowych, utworzenie kilku reguł dla danego typu karty pozwala określić szereg warunków obowiązujących dla danej grupy klientów (czyli możemy utworzyć 10 grup stałych klientów, dla każdej grupy może obowiązywać inny zestaw reguł rabatowych).

Menu **Punkty** jest widoczne tylko, jeśli w programie został zakupiony moduł lojalnościowy, lub jest to wersja demonstracyjna. Jeśli pozycja **Reguły rabatowe** jest nieaktywna, to upewnij się, że jest włączony odpowiedni parametr w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry**:

Po uruchomieniu pozycji menu pojawi się okno, w którym możesz zdefiniować reguły rabatowe do poszczególnych typów kart:

Widoczne tutaj limity: dzienny, tygodniowy, miesięczny i ilościowy, to górne limity sprzedaży wykorzystywane tylko w programie PC-POS 7. Używane np. w fundacji, która w wydzielonych sklepach prowadzi sprzedaż dla ludzi biednych. Główną ideą jest sprzedaż towarów takim osobom po bardzo obniżonych cenach, ale z ograniczeniem, że kupujący mogą kupić w danym dniu/tygodniu/miesiącu towaru za ograniczoną wartość - żeby od razu nie odsprzedali tego za rogiem i nie poszli na... grzańca.

Naciśnij klawisz **Dodaj**, zobaczysz okno, w którym będziesz mógł wybrać jedną z sześciu reguł dla wskazanej grupy kart:

Reguła dla kart typu: [0] Klient zwykły

Automatycznie uruchamiane akcje podczas zamykania paragonu o wartości równej lub wyższej od podanej tutaj kwoty minimalnej:

Ctrl+N Propozycja nowej karty stałego klienta
jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu.

Ctrl+O Rabat na tym paragonie i aktualizacja rabatu w kartotece klienta posiadaczowi karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Ctrl+P Jednorazowy rabat na tym paragonie bez zmiany w kartotece posiadacz karty tego typu otrzymuje jednorazowy rabat na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Minimalna kwota transakcji: 10,00

Zmiany rabatów w kartotekach stałych klientów podczas operacji rozliczania

Ctrl+S Stały rabat
zastosowanie tej reguły umożliwia grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych.

Ctrl+D Rabat przysługujący po [ ]
aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji.

Ctrl+M Min. rabat po zakupach za kwotę [ ] dokonanych w ciągu ostatnich [ ] dni. Obowiązuje od dnia 2010-12-02
aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków j.w., chyba że aktualny rabat wyższy

Początkowa wielkość rabatu: 2 %

F2 OK | Esc Anuluj

Pierwsze trzy (niebieskie) reguły są wykorzystywane w trakcie sprzedaży w sklepie. Reguły te zadziałają tylko, jeśli klient dokonuje zakupu na kwotę wyższą, niż podana poniżej Minimalna kwota transakcji:

Minimalna kwota transakcji: 10,00

1. **„PROPOZYCJA NOWEJ KARTY STAŁEGO KLIENTA** - jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu".
2. **„RABAT NA TYM PARAGONIE I AKTUALIZACJA RABATU W KARTOTECE KLIENTA** - posiadaczowi karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba, że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy". Podany tutaj rabat zostanie podczas transakcji wpisany do kartoteki klienta.
3. **„JEDNORAZOWY RABAT NA TYM PARAGONIE BEZ ZMIANY W KARTOTECE KLIENTA** - posiadacz karty tego typu otrzymuje na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy". Parametr działa identycznie, jak powyższy. Z tą różnicą, że rabat w kartotece klienta nie zostanie zaktualizowany.

Ostatnie trzy (fioletowe) reguły są wykorzystywane w czasie rozliczania reguł w centrali sieci sklepów. W rezultacie, w centrali zostaną zmienione wartości rabatów na kartach klientów. Karty te (z nowymi rabatami) zostaną przesłane do sklepów i tam wykorzystane podczas sprzedaży. Zauważ, że „niebieskie” reguły mają wpisany warunek „chyba, że rabat w kartotece jest wyższy”. Wszystkie trzy reguły odnoszą się do wartości rabatu wpisanego pod nimi:

Początkowa wielkość rabatu:

2 %

4. **„STAŁY RABAT** - zastosowanie tej reguły umożliwi grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych". W naszym przykładzie wszyscy klienci posiadający kartę „[0] Klient zwykły” będą mieli wpisany rabat 2%.
5. **„RABAT PRZYSŁUGUJĄCY PO...** - aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji". Reguła ta jest zwykle wykorzystywana do obniżenia wysokości rabatu dla klienta, jeśli nie pojawi się on w sklepie przez wpisaną tutaj ilość dni.
6. **„MIN. RABAT PO ZAKUPACH ZA KWOTĘ** – aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków jw., chyba, że aktualny rabat wyższy.". Wprost przeciwnie do poprzedniej reguły: służy zwykle do podnoszenia rabatu, jeśli klient w ostatnim okresie dokonał zakupów na określonej kwotę.

Nie ma obowiązku utworzenia reguł(y) dla wszystkich typów kart. Jeżeli dla jakiegoś typu karty nie będzie reguły rabatowej, dla klienta będzie obowiązywał rabat wpisany w jego kartotece.

Dla ułatwienia identyfikacji możemy dodać krótki opis poszczególnych typów kart stałego klienta (poszczególne typy kart tworzą tym samym grupy stałych klientów).

Dla ułatwienia też, dodana została możliwość przesuwania: góra/dół zdefiniowanych reguł, dzięki czemu można wizualnie grupować reguły wg typów kart.

Kolejność w oknie nie przynosi ze sobą żadnych skutków związanych z logiką naliczania rabatów. Program, podczas sprzedaży, zawsze wybierze tę regułę, która daje klientowi najwyższy rabat. To samo dotyczy rabatu wpisanego w kartę klienta:, jeśli jest wyższy, niż wynikający z reguły rabatowej, to on właśnie zostanie uwzględniony i vice versa.

Konfiguracja programów

Aby program PC-market mógł prawidłowo pracować z rabatowym systemem lojalnościowym, musisz odpowiednio ustawić wymienione poniżej parametry:

Konsola Kupca:

Kontrola -> Konfiguracja -> Parametry -> Przeglądanie / edycja:

1. Zakładka "Centrala":
  - **Centralna obsługa reguł rabatów lojalnościowych** - "tak".
  - Warto pamiętać o parametrze **Blokada replikacji kontrahentów do sklepów** - ustawienie ostatniej wartości - "wysłać narz. dostawców i stałych klientów" spowoduje, że do sklepów będą wysłani wyłącznie stali klienci i narzuceni blokadami dostawcy
2. Zakładka "Inne":
  - **Rabaty stałego klienta** - ustawić na "reguły rabatowe systemu lojalnościowego".

PC-Market:

Kontrola -> Konfiguracja -> Parametry -> Przeglądanie / edycja:

1. Zakładka "Druk. fisk.":
  - **Praca z drukarką fiskalną** - ustawić na "offline"
  - **Obsługa kart 2011ymmkkkkkrx** - ustawić na "nie"
  - **Obsługa kart 99kkkkkkkymmrX** - ustawić na "nie"
  - **Obsługa kart 993kkkkkkkkkrx** - ustawić na "nie"
  - **Obsługa kart 99ppkkkkkkkkkrx** - ustawić na "nie"
  - **Obsługa kart 99kkkkkkkkkkkrx** - ustawić na "nie"
  - **Sprawdzać cyfrę kontrolną EAN karty rabatowej** - ustawić na "tak" (jeżeli kody kart będą zgodne z kodowaniem EAN)

- **Wprowadzanie kodu karty** - ustawić na "tylko w oknie "Wpisz kod karty""
  - **Dowolny format karty** - ustawić na "tak"
2. Zakładka "Inne":
- **Rabaty stałego klienta** - ustawić na "reguły rabatowe systemu lojalnościowego".
3. Opcjonalnie - zakładka "Firma":
- **Naliczanie punktów lojalnościowych w centrali** - ustawić na "tak" (spowoduje to w sklepie wyszarzenie opcji w module Systemu Lojalnościowego związanych z ustalaniem reguł punktowych i naliczaniem punktów - w celu niepotrzebnego uniknięcia pomyłek obsługi)

Towary -> Wykaz towarów -> (wybrany towar):

Na kartotekach towarowych dawny parametr "Cena otwarta: tak/nie" zmienił swoją nazwę i ilość możliwych argumentów (w stosunku do starszych wersji PC-Market). Obecnie nazywa się "Przy sprzedaży" i może przyjąć następujące wartości:

1. **Cena zamknięta** - odpowiednik dotychczasowej wartości "nie"
2. **Cena otwarta** - odpowiednik dotychczasowej wartości "tak"
3. **Tylko rabat z karty** – nowa opcja, która działa w następujący sposób:
  - jeżeli pozycja dotyczy opakowania, albo towar ma "Przy sprzedaży: cena zamknięta" to nie jest udzielany rabat
  - jeżeli towar ma "Przy sprzedaży rabat tylko z karty", to udzielany jest tylko rabat stałego klienta (wynikający z rabatu zapisanego w karcie st. klienta)
  - jeżeli towar ma "Przy sprzedaży: cena otwarta", to sumowany jest rabat "z ręki" (brany z rabatu domyślnego w momencie wpisywania pozycji) i rabat stałego klienta.

Wartością parametru "Przy sprzedaży" na kartotekach w sklepach możemy sterować z centrali za pomocą karty blokad (towar musi mieć przypisane CKU). Za pomocą zmodyfikowanego parametru "Dla nowych towarów domyślnie cena: zamknięta/otwarta/rabat tylko z karty" na zakładce Wykazy (**Kontrola -> Konfiguracja -> Parametry -> Przeglądanie / edycja**) możemy automatycznie ustawiać ten parametr nowo tworzonej towarom w bazie centrali/sklepu.

Kontrola -> Użytkownicy -> Wykaz użytkowników -> (użytkownik):

Sprawdź uprawnienie użytkownika: „Rabat z ręki na paragonie drukfisk”, które ma uniemożliwić udzielenie sumarycznego (rabat z karty + rabat „z ręki”) rabatu dla klienta. Domyślnie uprawnienie jest włączone!

Przykłady reguł rabatowych

Poniżej kilka przykładów zbioru reguł dla grup klientów różnego typu. prześledź, jak można ustawić reguły rabatowe i na tej podstawie utwórz swoje własne.

„Złote karty”

Grupa znanych nam klientów, którym udzielamy stały, niezmienny w czasie rabat w wysokości 25% ("złote karty").

Wybierz typ karty - np. „1” - i dla niej ustaw regułą nr 4 ("STAŁY RABAT") określając „Wielkość stałego rabatu” na 25%.

Reguła dla kart typu: [1] złote karty

Automatycznie uruchamiane akcje podczas zamykania paragonu o wartości równej lub wyższej od podanej tutaj kwoty minimalnej:

Ctrl+N Propozycja nowej karty stałego klienta
jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu.

Ctrl+O Rabat na tym paragonie i aktualizacja rabatu w kartotece klienta posiadaczowi karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Ctrl+P Jednorazowy rabat na tym paragonie bez zmiany w kartotece posiadacz karty tego typu otrzymuje jednorazowy rabat na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Minimalna kwota transakcji: [ ]

Zmiany rabatów w kartotekach stałych klientów podczas operacji rozliczania

Ctrl+S Stały rabat
zastosowanie tej reguły umożliwia grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych.

Ctrl+D Rabat przysługujący po [ ]
aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji.

Ctrl+M Min. rabat po zakupach za kwotę [ ] dokonanych w ciągu ostatnich [ ] dni. Obowiązuje od dnia [2010-12-02]
aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków j.w., chyba że aktualny rabat wyższy

Wielkość stałego rabatu: [25 %]

F2 OK | Esc Anuluj

Zastosowanie tej reguły spowoduje, że przy zamykaniu paragonu - oczywiście z podanym numerem karty stałego klienta - program wyświetli komunikat o przysługującym klientowi 25%-owym rabacie i po jego zatwierdzeniu zostanie klientowi udzielony rabat 25%; rabat dla stałych klientów jest definiowany przez centralę i naturalne wydaje się zakładanie kart takim stałym klientom z poziomu centrali.

Oczywiście klienci, którzy mają być objęci tą regułą, muszą mieć nadany typ karty „1” (dla tego konkretnego przykładu).

„Nowi klienci”

Grupa nowych klientów (wydanie karty przy pierwszym zakupie), którym przysługuje stały rabat w wysokości 20%, z tym, że rabat przysługuje już od pierwszego zakupu, ale z założeniem, że pierwszy zakup był na co najmniej 1000 zł.

Wybierz typ karty - np. „2” - i dla niej ustaw regułę „PROPOZYCJA NOWEJ KARTY STAŁEGO KLIENTA”, określając:

- „Minimalną kwotę transakcji” w wysokości 1000,00 zł
- „Wielkość stałego rabatu” w wysokości 20%

Reguła dla kart typu: [2] nowi klienci

Automatycznie uruchamiane akcje podczas zamykania paragonu o wartości równej lub wyższej od podanej tutaj kwoty minimalnej:

Ctrl+N Propozycja nowej karty stałego klienta
jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu.

Ctrl+O Rabat na tym paragonie i aktualizacja rabatu w kartotece klienta
posiadacz karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Ctrl+P Jednorazowy rabat na tym paragonie bez zmiany w kartotece
posiadacz karty tego typu otrzymuje jednorazowy rabat na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Minimalna kwota transakcji: 1 000,00

Zmiany rabatów w kartotekach stałych klientów podczas operacji rozliczania

Ctrl+S Stały rabat
zastosowanie tej reguły umożliwi grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych.

Ctrl+D Rabat przysługujący po [ ]
aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji.

Ctrl+M Min. rabat po zakupach za kwotę [ ] dokonanych w ciągu ostatnich [ ] dni. Obowiązuje od dnia 2010-12-02
aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków j.w., chyba że aktualny rabat wyższy

Początkowa wielkość rabatu: 20

F2 OK | Esc Anuluj

Zastosowanie tej reguły spowoduje, że operatorowi, przy zamykaniu paragonu wyświetli się do wypełnienia formularz nowej karty stałego klienta. Na formularzu będzie widniał zaproponowany typ karty „2” i rabat w wysokości 20%:

Nowy klient

Nazwisko i imię / nazwa:

Ulica, nr domu:

Kod pocztowy: Miejscowość:

NIP: EMail:

Telefon:

Wiek:

Nr karty stałego klienta: Karta aktywna: TAK

Typ karty: [2] nowi klienci Ważna do: 2010-12-31

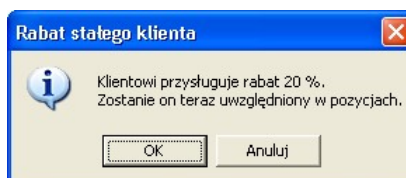
Aktualny rabat [%]: 20,00 Pokaż wszystkie dane kontrahenta: ... Ctrl+F7

Data pierwszej transakcji: 2010-12-02

Karta - matka:

F2 Zapis i wyjście Esc Wyjście bez zapisu

Po jego zapisaniu i powtórnej próbie zamknięciu paragonu wyświetli się komunikat o należnym klientowi rabacie i po jego zatwierdzeniu zostanie klientowi udzielony rabat 20%-owy:

„Specjalna troska”

Grupa klientów specjalnych, dla których indywidualnie ustalamy wysokość rabatu.

Ustal, że typ karty „0” zostanie przeznaczony dla takich właśnie klientów i dla niej nie tworzymy żadnej reguły. Wysokość rabatu określisz w karcie kontrahenta, na zakładce Odbiorca, w polu „Ma u nas rabat [%]”. Oczywiście musi zostać mu także przypisana karta o określonym numerze i typie „0”:

„Spadający rabat”

Grupa nowych klientów (wydanie karty przy pierwszym zakupie), którym przysługuje rabat 10%-owy następnego dnia od pierwszego zakupu i obowiązuje przez 30 dni, jeżeli nie dokonał kolejnego zakupu, przez następne 60 dni przysługuje mu w tym czasie 5% rabatu, a potem rabat spada do 0%. Jeżeli klient dokona kolejnego zakupu (w dowolnym momencie) obowiązuje go od nowa rabat w wysokości 10%, potem 5%, itd.

Wybierz typ karty - np. „3” - i dla niej ustaw 4 reguły:

REGUŁA 1 („PROPOZYCJA NOWEJ KARTY STAŁEGO KLIENTA”). Ustaw:

- „Minimalną kwotę transakcji” w wysokości 0,01 zł
- „Wielkość stałego rabatu” w wysokości 10%

Reguła dla kart typu: [3] spadający rabat

Automatycznie uruchamiane akcje podczas zamykania paragonu o wartości równej lub wyższej od podanej tutaj kwoty minimalnej:

Ctrl+N Propozycja nowej karty stałego klienta
jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu.

Ctrl+O Rabat na tym paragonie i aktualizacja rabatu w kartotece klienta posiadaczowi karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Ctrl+P Jednorazowy rabat na tym paragonie bez zmiany w kartotece posiadacz karty tego typu otrzymuje jednorazowy rabat na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Minimalna kwota transakcji: 0,01

Zmiany rabatów w kartotekach stałych klientów podczas operacji rozliczenia

Ctrl+S Stały rabat
zastosowanie tej reguły umożliwi grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych.

Ctrl+D Rabat przysługujący po [ ]
aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji.

Ctrl+M Min. rabat po zakupach za kwotę [ ] dokonanych
w ciągu ostatnich [ ] dni. Obowiązuje od dnia 2010-12-02
aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków j.w., chyba że aktualny rabat wyższy

Początkowa wielkość rabatu: 10 %

F2 OK | Esc Anuluj

REGUŁA 2 („RABAT PRZYSŁUGUJĄCY PO...”). Ustaw:

- „Minimalną kwotę transakcji” w wysokości 0,00 zł
- „Wielkość stałego rabatu” w wysokości 10%
- ilość dni w polu po „Rabat przysługuje po” na „0”

Reguła dla kart typu: [3] spadający rabat

Automatycznie uruchamiane akcje podczas zamykania paragonu o wartości równej lub wyższej od podanej tutaj kwoty minimalnej:

Ctrl+N Propozycja nowej karty stałego klienta
jeżeli podczas wystawiania paragonu nie podano kodu karty, to proponowane jest założenie nowej kartoteki stałego klienta i wydanie karty podanego typu.

Ctrl+O Rabat na tym paragonie i aktualizacja rabatu w kartotece klienta posiadaczowi karty tego typu przysługuje nowy rabat i to już od tego paragonu, chyba że rabat dotychczas wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Ctrl+P Jednorazowy rabat na tym paragonie bez zmiany w kartotece posiadacz karty tego typu otrzymuje jednorazowy rabat na tym paragonie, chyba że aktualny rabat wpisany w jego kartotece jest wyższy.

Minimalna kwota transakcji: [ ]

Zmiany rabatów w kartotekach stałych klientów podczas operacji rozliczenia

Ctrl+S Stały rabat
zastosowanie tej reguły umożliwi grupową zmianę rabatu dla wszystkich posiadaczy karty danego typu, np. w ramach akcji promocyjnych.

Ctrl+D Rabat przysługujący po [0] dniach (od najbliższego rozliczenia)
aktualizacja rabatu po upływie zadanego czasu od ostatniej transakcji.

Ctrl+M Min. rabat po zakupach za kwotę [ ] dokonanych
w ciągu ostatnich [ ] dni. Obowiązuje od dnia 2010-12-02
aktualizacja rabatu po spełnieniu warunków j.w., chyba że aktualny rabat wyższy

Wielkość rabatu po zmianie: 10 %

F2 OK | Esc Anuluj

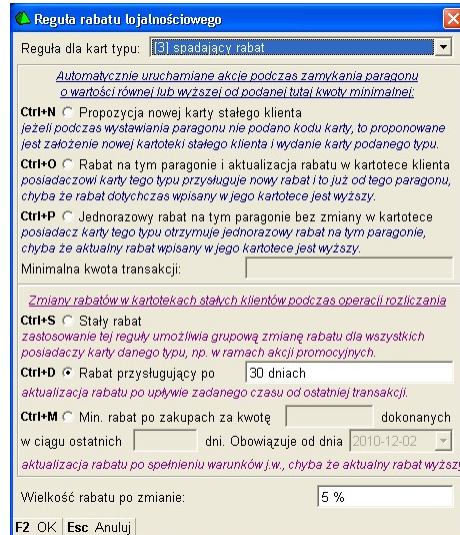
Zastosowanie tej reguły spowoduje, że w centrali, po przyjęciu danych ze sklepu i powtórny ich odesłaniu, zostanie wpisany do karty kontrahenta rabat 10%-owy. Ten wraz z replikacją trafi do sklepów w sieci. Zastosowanie liczby „0 dni” ma tutaj takie znaczenie, że replikacja ze sklepu może przyjść tego samego dnia, w którym został

dokonany zakup przez klienta i aby mechanizm „zauważył” ją musi mieć ustawione właśnie „0 dni” – ustawienie „1 dzień” spowodowałoby, że dopiero następna replikacja do sklepów zmieni rabat temu klientowi.

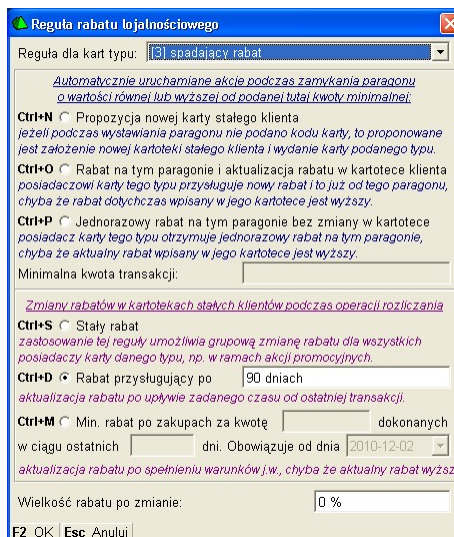
REGUŁA 3 („RABAT PRZYSŁUGUJĄCY PO...”). Ustaw:

- „Minimalną kwotę transakcji” w wysokości 0,00 zł
- „Wielkość stałego rabatu” w wysokości 5%
- ilość dni w polu po „Rabat przysługuje po” na „30”

REGUŁA 4 („RABAT PRZYSŁUGUJĄCY PO...”). Ustaw:

- „Minimalną kwotę transakcji” w wysokości 0,00 zł
- „Wielkość stałego rabatu” w wysokości 0%
- ilość dni w polu po „Rabat przysługuje po” na „90”

„Ekstra rabat za zakup”

Ta sama grupa co poprzednio, lecz dodajemy im jeszcze jeden ekstra rabat przy zakupie na kwotę co najmniej 699 zł. Dostaną wtedy nie 10, lecz 15%.

Dla uhonorowania większych zakupów, do 4 reguł dla kart typu „3” z punktu d), dodajemy piątą regułę:

REGUŁA 5 („JEDNORAZOWY RABAT NA TYM PARAGONIE BEZ ZMIANY W KARTOTECE KLIENTA”), określając:

- „Minimalną kwotę transakcji” w wysokości 699 zł
- „Wielkość stałego rabatu” w wysokości 15%

Po tych wszystkich operacjach tabela reguł rabatowych powinna wyglądać tak:

Typ karty	Rabat przysługuje...	Rabat
[1] złote karty	stały	25,00
[2] nowi klienci	nowa karta przy zakupie za: 1000,00	20,00
[3] spadający rabat	nowa karta przy zakupie za: 0,01	10,00
[3] spadający rabat	po 0 dniach od ost. zakupu	10,00
[3] spadający rabat	po 30 dniach od ost. zakupu	5,00
[3] spadający rabat	po 90 dniach od ost. zakupu	0,00
[3] spadający rabat	jednorazowy przy zakupie za: 699,00	15,00

Opisy poszczególnych typów karty / klienta:	Limity dzienne:	Lim. tygodniowe:	Lim. miesięczne:	Max szt./miesiąc:
Typ karty [0]: specjalna troska	100,00	1 000,00	10 000,00	1200
Typ karty [1]: złote karty	100,00	1 000,00	10 000,00	2000
Typ karty [2]: nowi klienci	100,00	1 000,00	10 000,00	3000
Typ karty [3]: spadający rabat	100,00	1 000,00	10 000,00	3000
Typ karty [4]:	0,00	0,00	0,00	0
Typ karty [5]:	0,00	0,00	0,00	0
Typ karty [6]:	0,00	0,00	0,00	0
Typ karty [7]:	0,00	0,00	0,00	0
Typ karty [8]:	0,00	0,00	0,00	0
Typ karty [9]:	0,00	0,00	0,00	0

Informacje dodatkowe

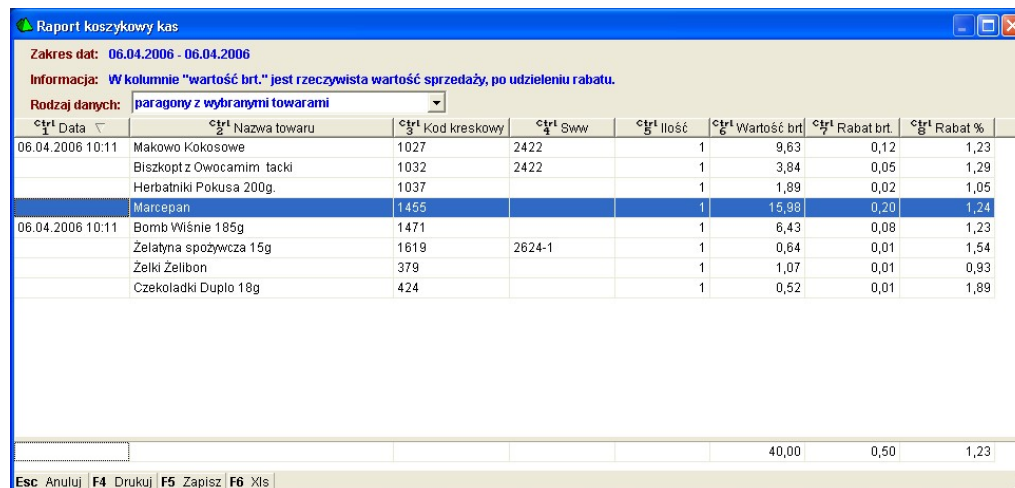
W Konsoli Kupca dostępna jest operacja awaryjnego przeliczenia rabatu należnego stałym klientom (zgodnie z ustalonymi regułami rabatowymi), oraz jego uzupełnienia w poszczególnych kartotekach klientów. Operacja ta dostępna jest w programie Konsola Kupca w menu: **Punkty -> Zmiany rabatów stałych klientów**. Dzięki tej operacji, nie czekając na eksport danych do sklepów, możemy na bieżąco wyliczyć należne stałym klientom rabaty (operacja automatycznie wyliczy rabaty i uzupełni je w kartotekach kontrahentów).

Przeglądanie i raportowanie transakcji

Do przeglądania transakcji stałych klientów możesz korzystać z następujących raportów:

Koszykowe-> Analiza koszyków

W raporcie możesz **przeglądać koszyki wskazanego klienta**. W razie potrzeby możesz skorzystać z dodatkowych filtrów: wskazać interesujące dni tygodnia, poprosić tylko o koszyki, które zawierają wskazane towary, zakupione w określonych godzinach itp. Aby można było sporządzić raport – z kasy muszą być importowane informacje szczegółowe o paragonach przynajmniej tych paragonów, które były wystawiane dla stałych klientów (zobacz rozdział [Rejestracja sprzedaży na kasach](#)).

Raport koszykowy kas

Zakres dat: 06.04.2006 - 06.04.2006

Informacja: W kolumnie "wartość brt." jest rzeczywista wartość sprzedaży, po udzieleniu rabatu.

Rodzaj danych: paragony z wybranymi towarami

Ctrl 1	Data	Ctrl 2	Nazwa towaru	Ctrl 3	Kod kreskowy	Ctrl 4	Szw	Ctrl 5	Ilość	Ctrl 6	Wartość brt.	Ctrl 7	Rabat brt.	Ctrl 8	Rabat %
	06.04.2006 10:11		Makowo Kokosowe		1027		2422		1		9,63		0,12		1,23
			Biszkopt z Owocami i tacki		1032		2422		1		3,84		0,05		1,29
			Herbatniki Pokusa 200g.		1037				1		1,89		0,02		1,05
			Marcepan		1455				1		15,98		0,20		1,24
	06.04.2006 10:11		Bomb Wiśnie 185g		1471				1		6,43		0,08		1,23
			Zelatina spozywacza 15g		1619		2624-1		1		0,64		0,01		1,54
			Zelki Zelibon		379				1		1,07		0,01		0,93
			Czekoladki Duplo 18g		424				1		0,52		0,01		1,89
											40,00	0,50	1,23		

Esc Anuluj | F4 Drukuj | F5 Zapisz | F6 Xls

Stali klienci-> Obroty w rozbiciu na wizyty

Na raporcie możesz zobaczyć **podsumowania kolejnych wizyt danego klienta**: datę, wartość i ilość towarów w koszyku.

Karty stałego klienta - wizyty
Zakres dat: 06.04.2006 - 06.04.2006   Klient: Piotr Nowak

^{Ctrl 1} Data i czas ▾	^{Ctrl 2} Wartość zak.	^{Ctrl 3} Ilość towarów
06.04.2006 10:11	31,73	4
06.04.2006 10:11	8,77	4
		8
		40,50

Esc Anuluj | F4 Drukuj | F5 Zapisz | F6 Xls

Stali klienci-> Obroty sumarycznie

Na raporcie możesz zobaczyć **ranking wszystkich stałych klientów**. W każdej linii sumaryczny raport każdego klienta. Po kliknięciu na odpowiedniej kolumnie możesz przesortować listę tak, aby zobaczyć ranking np. „klienci, którzy kupują średnio największe koszyki”, „mają średnio najwięcej pozycji w koszyku”, „największy koszyk”, „największa ilość wizyt”, czy „największa wartość zakupów”. W po dwukrotnym kliknięciu na kolumnie – raport może być sortowany od najniższego do najwyższego lub na odwrót.

Karty stałego klienta - sumarycznie
Zakres dat: 06.04.2006 - 06.04.2006

^{Ctrl 1} Nazwa klienta	^{Ctrl 3} Wartość zak.	^{Ctrl 4} Ilość wizyt	^{Ctrl 5} Śr. wart. koszyka /	^{Ctrl 6} Śr. ilość poz.	^{Ctrl 7} Maks. koszyk
Marcin Musiał	66,55	2	33,27	6,00	37,47
Dominik Rutkowski	26,08	1	26,08	4,00	26,08
Piotr Nowak	40,50	2	20,25	4,00	31,73
Karolina Hydzik	14,85	1	14,85	2,00	14,85
		6	24,66	4,33	
			147,98		

Esc Anuluj | F4 Drukuj | F5 Zapisz | F6 Xls

W każdym z raportów możesz wybrać klienta z listy – jeśli jego dane zostały wprowadzone do systemu, lub wprowadzić jego numer karty – jeśli nie został jeszcze wprowadzony do systemu i nie ma go na liście odbiorców:

Przyszłość systemów lojalnościowych?

Wyobraź sobie sytuację, w której jesteś klientem sklepu. Wybierasz się na większe zakupy, ale zanim to nastąpi logujesz się na stronie internetowej swojego sklepu. Wpisujesz numer swojej karty, podajesz hasło i... widzisz listę sprawunków, które powinienś zakupić. Są tam dwie butelki Twojego ulubionego ketchupu, trzy kostki masła, zgrzewka wody mineralnej. Lista zawiera kilkadziesiąt pozycji, przy każdej jest podana ilość, a na dole jest podsumowanie. Nawet rzeczy, o których zapomniałeś. Twój sklep jakimś dziwnym trafem pamięta. Jak on to robi? Otóż system w sklepie wie, że średnio odwiedzasz sklep co tydzień, a ostatnio byłeś w sklepie kilka dni temu, ale nie kupowałeś ketchupu. Wie, że ketchup „wychodzi” w twoim domu średnio w ilości 2-ch butelek na miesiąc i że teoretycznie powinien się kończyć w Twojej lodówce, a że zwykle kupujesz po dwie butelki...

Twój sklep nie zapomniał o Tobie również w dyskretnej reklamie:

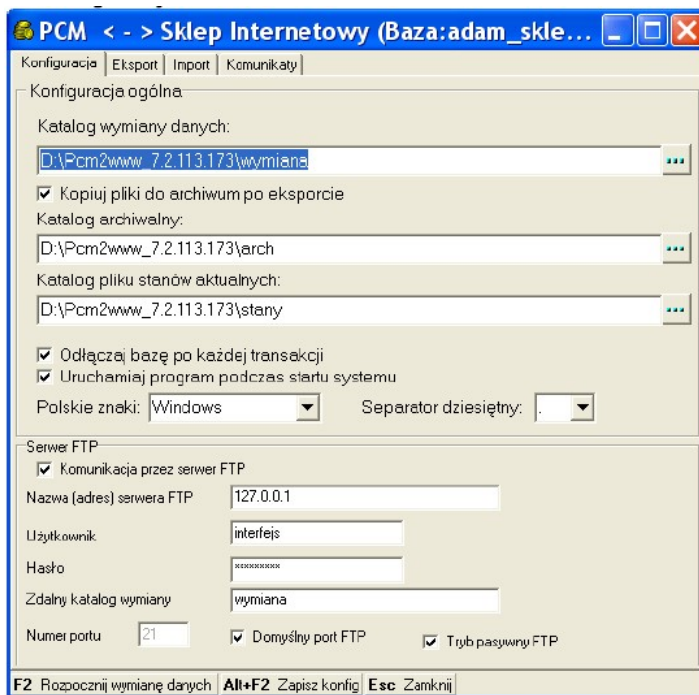
„Dzień dobry Panie Kowalski, ponieważ czasem kupuje Pan łososia w galarecie, więc pragniemy poinformować, że dziś jest on w specjalnej promocji, w cenie...”

Nasz program jeszcze nie prowadzi takich propozycji, ale to już naprawdę niedaleka przyszłość... Masz już w bazie wszystkie potrzebne dane. Na razie system lojalnościowy będzie służył tylko Tobie jako kupcowi.

Wymiana danych ze sklepem internetowym

Program PC-Market może współpracować z zewnętrznym programem obsługującym sklep internetowy. PC-Market wysyła dane wykazowe takie, jak: towary, asortymenty, kategorie, kontrahenci, stany magazynowe, promocje itp. W wersji rozszerzonej, PC-Market może importować zamówienia i zapisywać je w swojej bazie jako dokumenty Zamówienia Od Odbiorcy. Takie zamówienia mogą być już łatwo przekształcane na dokumenty sprzedaży.

Współpraca z zewnętrznym sklepem internetowym odbywa się przy pomocy plików XML, wymienianych przez katalog lokalny lub Internet (FTP). Do komunikacji służy program **Pcm2www.exe**, który pracując w tle, odpowiada za regularną wymianę danych pomiędzy programem PC-Market, a aplikacją sklepu.

Opisano tutaj tylko najważniejsze elementy tego interfejsu. Więcej informacji znajdziesz na naszej stronie internetowej <http://www.insoft.com.pl> w dziale Strefa Partnerów – Wersje Demo – „Interfejs PCM2www dla PC-Market 7 - wymiana danych ze sklepami internetowymi”.

Importer kursów walut (IKW)

Importer Kursów Walut (IKW) – moduł dodatkowy do programu PC-Market oraz Konsola Kupca, którego zadaniem jest pobieranie ze strony NBP kursów walut (zakupu) i ich zapis do bazy programu. Import odbywa się codziennie o godzinie ustalonej w konfiguracji interfejsu. Zaimportowany kurs waluty (zakupowy) dla bieżącego dnia jest średnim kursem z poprzedzającego dnia w NBP. Pobrany kurs waluty dla dokumentów zakupowych może zostać automatycznie przepisany i uwzględniony także dla dokumentów sprzedażowych, z uwzględnieniem ewentualnego

"spread-u"⁴¹. Przy imporcie zapisywane są też do bazy parametry tj.: "Data kursu" i "Numer tabeli kursowej". Zaimportowane w ten sposób kursy walut mogą zostać użyte przy transakcjach na kasach PC-POS oraz na wybranych dokumentach i raportach w PC-Market. Interfejs został przygotowany jako usługa systemu Windows, a do pracy interfejsu wymagane jest zainstalowanie środowiska Java. Cena modułu dostępna jest w cenniku na stronie www.insoft.com.pl/cennik. W celu zainstalowania oraz skonfigurowania modułu prosimy o kontakt ze swoim serwisem obsługującym Państwa pod kątem programu PC-Market / Konsola Kupca.

---

⁴¹ Spread - różnica pomiędzy kursem (ceną) sprzedaży a kursem (ceną) kupna waluty

Konfiguracja programu

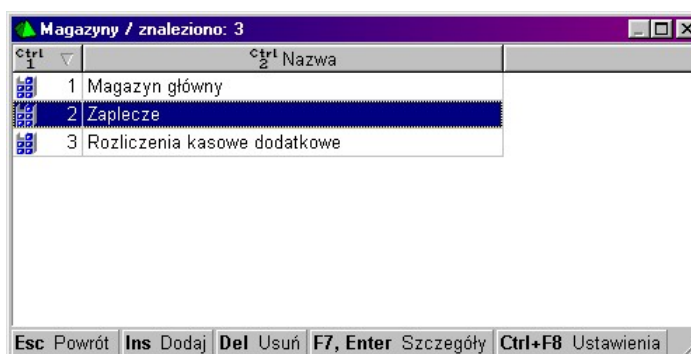
Konfiguracji programu dokonuje się w pozycji menu **Kontrola -> Konfiguracja**.

Magazyny

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Magazyny**

W opcji można dodać w programie kolejne magazyny oraz zmieniać ich nazwy.

Każdy dokument w programie może być przydzielony do swojego magazynu. Dzięki temu można osobno raportować grupy dokumentów należących do konkretnych magazynów. Również każdy towar może mieć osobny stan na każdym magazynie.

Jednostki miary

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Jednostki miary**

W opcji można definiować listę jednostek miary, która będzie widoczna np. na karcie towaru.

Z każdą jednostką miary jest powiązana **precyzja**. Jeśli towar ma np. precyzję 1.000, to oznacza to, że może być sprzedawany tylko w ilościach całkowitych. Jeśli jest to 0.01, to może być sprzedawany z dokładnością max. dwóch miejsc po przecinku.

Precyzja jest wysyłana na niektóre typy kas fiskalnych oraz wykorzystywana przy sprzedaży na drukarce fiskalnej z programu PC-Market.

Stawki VAT

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Stawki VAT**

Jest to lista stawek VAT, która pojawia się np. na karcie towaru. Stawki w tej tabeli zawsze są ustawione w kolejności od największej do najmniejszej. Właściwa kolejność stawek VAT dla kasy fiskalne (np. 23,7,0,3, zw) musi być zdefiniowana w konfiguracji kas fiskalnych.

Zmiana stawki VAT w tej tabeli np.-. z 7% na 6% wcale nie spowoduje automatycznego przeliczenia stawek VAT na wszystkich towarach z 7% na 6%!

Formy płatności

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Formy płatności**

Na fakturach oraz rachunkach w programie PC-Market wprowadziliśmy na stałe pięć form płatności:

- ✓ Gotówka
- ✓ Przelew
- ✓ Czek potwierdzony
- ✓ Karta płatnicza
- ✓ Inna

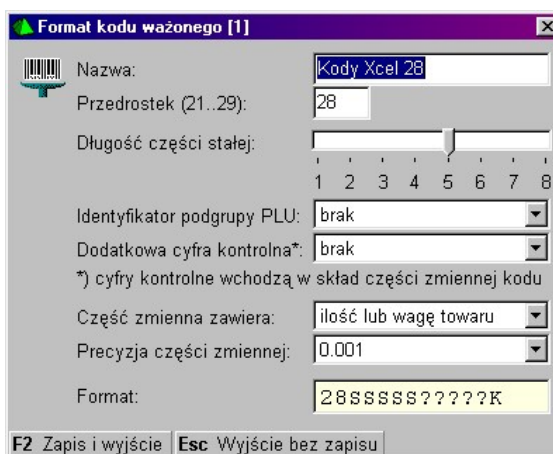
W tym miejscu możesz uzupełnić tę listę o kolejne, własne formy płatności. Np. kompensatę, kartę VISA itp. W raportach finansowych będziesz mógł osobno raportować również dokumenty płacone nowo dodanymi formami płatności.

Kody ważne

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Kody ważne**

W tym miejscu można zdefiniować typy i strukturę kodów ważonych obsługiwanych przez program.

Szczegóły konfiguracji opisaliśmy dokładnie w rozdziale **Wykazy-> Karta towaru-> Kod kreskowy towaru-> Kody ważne**.

Nazwy skrócone towarów

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Nazwy skrócone towarów**

W tym miejscu można zdefiniować sposób tworzenia nazw skróconych (nazw na kasach, drukarkach fiskalnych).

Format nazw skróconych

Minimalna długość nazwy skróconej: 5

Maksymalna długość nazwy skróconej: 19

Polskie litery (ĄĆĘ...): mogą występować w skrótach

Małe litery (abc...): zamieniać na duże (ABC...)

W skrótach mogą być: litery, cyfry oraz znaki: _ ! . , ; :

Spacje (znaki odstępu): pozostawiać pojedyncze

Te znaki zamieniać na spacje: ' "

Jak tworzyć propozycje nazwy skróconej: obcinać koniec nazwy towaru

F2 Zapis Esc Wyjście bez zapisu F5 Ustawienia domyślne

Szczegóły konfiguracji oraz zasadę tworzenia nazw towarów opisaliśmy dokładnie w rozdziale **Wykazy-> Karta towaru-> Unikalna nazwa towaru**.

Parametry

Parametry konfiguracji są zebrane w Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Parametry-> Przeglądanie/edycja:**

Parametry konfiguracji programu

Firma Wykazy Zakupy, przeceny, zamówienia Sprzedaż Druk. fisk. Urządzenia Centrala Inne Wspólne pola artykułów

Opis parametru	Wartość
Wyswietlanie cen sprzedaży	brutto
Sposób liczenia marży	rachunek "od 100"
Sposób liczenia rabatu hurtowego	rachunek "w 100"
Sposób liczenia narzutu nocnego	rachunek "od 100"
Dla nowych towarów domyślnie cena	zamknięta
Min. długość kodu kreskowego	1 znak
Max. długość kodu kreskowego	13 znaków
Litery w kodzie kreskowym	nie
Kody zaczynające się od zera	nie
Sposób tworzenia kodu własnego	nr kolejny
Wykorzystanie zwolnionych kodów	tak
Przedrostek kodu własnego EAN (200..209)	200
Pierwszy numer kodu własnego	1001
Sprawdzać cyfrę kontrolną w kodach EAN8 / EAN1	tak
Sprawdzać cyfrę kontrolną w kodach UPC A	nie
Automatycznie uzupełniać kody wazone o część zítak	tak
Automatycznie nadawać kody wazone	bez pytania
Kody wazone na etykietach	prefiks i część stała
Dodatkowe kody krótkie do wazonnych	nie tworzyć
Min. kod krótki do wazonnego	1

F2 OK Esc Anuluj F9 Kontekst F11 Poprzednia zakładka F12 Następną zakładka

Na niektóre zakładki z tego okna możesz się natknąć w innych miejscach programu. Np. zakładkę **Druk. fisk.** możesz edytować w menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Konfiguracja-> Parametry**. Czyli tam, gdzie znajduje się całość konfiguracji drukarek fiskalnych.

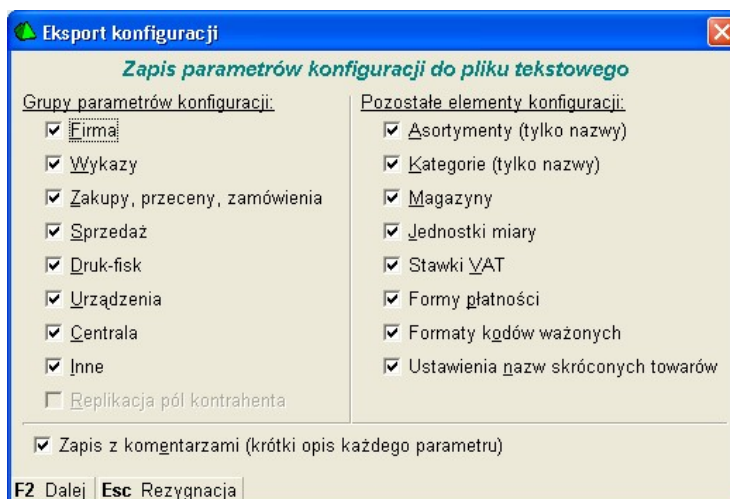
Eksport parametrów do pliku i import z pliku

Parametrów jest bardzo wiele (ok. 500). Nie zawsze ustawienia domyślne programu trafiają dobrze w potrzeby każdego klienta. Każda sieć sklepów ma swoje preferowane i wypracowane przez lata doświadczeń ustawienia. Każdy serwisant programu może mieć swoje własne szablony „startowe” dla różnych typów swoich klientów.

Aby zestaw parametrów przenieść na inny sklep możesz je wyeksportować do pliku, przenieść na nową instalację i tam zaimportować.

Eksport i import parametrów konfiguracji programu możesz wykonać w menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Parametry**.

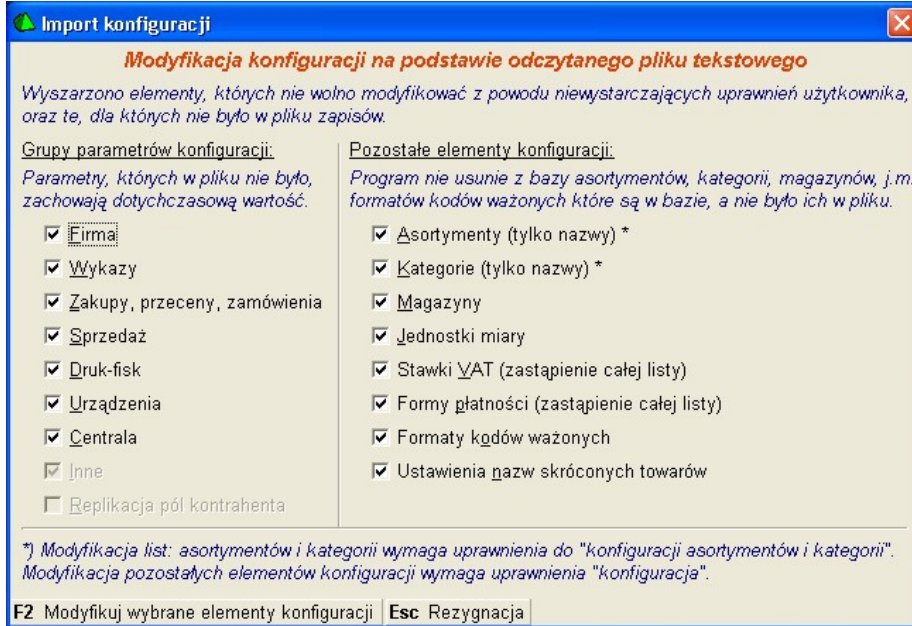
Podczas eksportu zostaniesz zapytany o to, z jakich grup wyeksportować parametry:

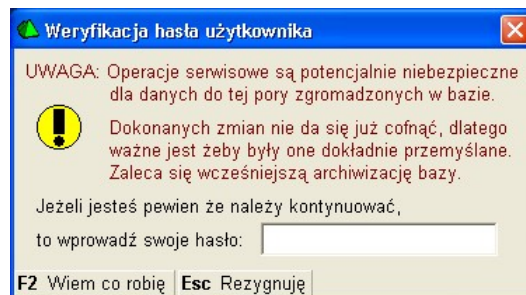
Opcja **Zapisz z komentarzami** decyduje o tym, czy poszczególne parametry w pliku są opatrzone komentarzem, który ułatwi ich ręczną edycję w pliku.

Następnie zostaniesz poproszony o wskazanie pliku, w jakim zostanie umieszczona konfiguracja.

W analogiczny sposób możesz zaimportować parametry w sklepie docelowym. Poprzez zaznaczenie odpowiednich pól decydujesz, które elementy z pliku tekstowego mają zostać zaimportowane:

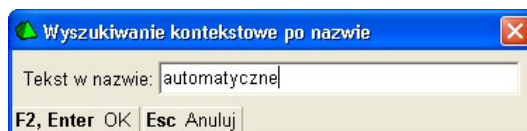
Import parametrów jest funkcją, która jest przeznaczona dla nowych, świeżo stawianych instalacji. Użycie jej na działającym sklepie może spowodować spory bałagan. Dlatego opcji importu może używać administrator po zaakceptowaniu standardowego okna, które program PC-Market pokazuje, w chwili paniki:

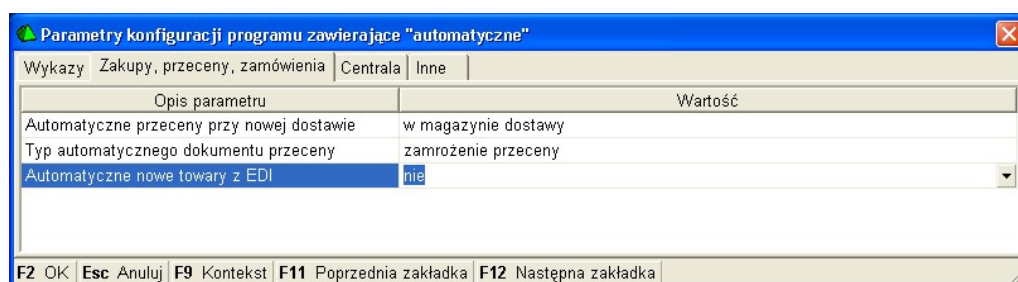
Kontekstowe wyszukiwanie parametrów

Jak już wcześniej pisałem, różne wymagania użytkowników programu spowodowały, że przez lata rozwoju programu powstało ponad 500 parametrów. Wyszukanie tego jednego właściwego nie jest łatwe. Również dla nas. Z tego powodu masz możliwość wyszukiwania parametrów przez wpisanie fragmentu jego nazwy.

W tym celu, w oknie edycji parametrów naciśnij klawisz **F9 Kontekst** i wpisz fragment nazwy szukanego parametru:

Po zatwierdzeniu okna, na liście pozostaną tylko te parametry, które w swojej nazwie mają podany przez Ciebie kontekst:

Zakładka „Wykazy”

Wyświetlanie cen sprzedaży

Jakie ceny będą wyświetlane na wykazach towarów oraz na karcie towaru.

- ✓ NETTO – przydatne głównie w hurtowniach
- ✓ BRUTTO – szczególnie w sklepach detalicznych

Sposób liczenia marży

Sposób liczenia rabatu hurtowego

Sposób liczenia narzutu nocnego

Sposób liczenia ceny hurtowej i nocnej

Rachunek, w jaki sposób liczona jest marża na karcie towaru oraz w niektórych raportach. Zobacz szczegóły w rozdziale **Wykazy-> Karta towaru-> Jaka jest różnica pomiędzy rachunkiem W STU i OD STU?**

Dla nowych towarów domyślnie cena

Określa, jak ma być ustawiony parametr Cena otwarta na karcie towaru w momencie jej zakładania.

Min. długość kodu kreskowego

Max. długość kodu kreskowego

Minimalna i maksymalna ilość znaków, z jakiej może się składać kod kreskowy towaru.

Litery w kodzie kreskowym

- ✓ NIE – w kodzie kreskowym mogą występować tylko cyfry
- ✓ TAK – w kodzie kreskowym mogą występować również litery, spacje i niektóre znaki

Kody zaczynające się od zera

Domyślnie wyłączone. Określa, czy kody kreskowe towarów mogą zaczynać się od zera. Jest to związane z niektórymi kasami fiskalnymi (np. Elzab), które traktują kody kreskowe jak liczby i nie odróżniają kodów np. 22 od 0022.

Sposób tworzenia kodu własnego

Wykorzystanie zwolnionych kodów

Przedrostek kodu własnego EAN

Pierwszy numer kodu własnego

Jeżeli użytkownik nie wpisze żadnego kodu kreskowego w nowej karcie towaru, to program zaproponuje pierwszy wolny kod kreskowy. Może to być:

- ✓ **nr kolejny** – program nada towarowi pierwszy wolny numer nie mniejszy niż ustawiony w parametrze **pierwszy numer kodu własnego**. Jeżeli parametr **wykorzystanie zwolnionych kodów** zostanie ustawiony na NIE, to program znajdzie pierwszy wolny kod krótki (ale najwyższy ze wszystkich istniejących). Jeżeli na TAK, to program znajdzie pierwszy wolny kod ze środka listy kodów już nieużywanych przez inny towar.
- ✓ **EAN 8, EAN 13** – program nada prawidłowy, kolejny kod 8 lub 13 znakowy. Pierwsze trzy cyfry określone w parametrze **przedrostek kodu własnego EAN** mogą służyć do zapewnienia unikalnych kodów własnych w sieci do 10 sklepów.

Sprawdzać cyfrę kontrolną w kodach EAN8/ EAN13

Sprawdzać cyfrę kontrolną w kodach UPC A

- ✓ **TAK** – jeżeli podczas zakładania nowej karty towaru zostanie wpisany lub zeskanowany kod kreskowy o nieprawidłowej cyfrze kontrolnej (ostatnia cyfra kodu), to program poinformuje o tym i zaproponuje zmianę cyfry na prawidłową. Niektóre kasy (np. Sharp) nie pozwolą na sprzedaż towaru z nieprawidłowym kodem kreskowym. Sterowniki drukarek kodów kreskowych

w programie również nie pozwolą na wydruk takiego kodu. Z drugiej strony kod w programie nie będzie się zgadzał z kodem na towarze, jeżeli producent nieprawidłowo wydrukował kod EAN na swoim produkcie.

- ✓ **NIE** – program nie będzie kontrolował poprawności wprowadzanych kodów kreskowych EAN.

Automatycznie uzupełniać kody ważone o część zmienną

Część zmienna w kodzie ważonym jest oznaczona znakami zapytania (np. 280001???????). Parametr decyduje o tym, jak ma się zachować program podczas wpisywania kodu kreskowego w pole **Kod** na karcie towaru.

- ✓ **TAK** – Po wprowadzeniu części stałej kodu (tu: 280001) program automatycznie uzupełni resztę kodu znakami zapytania. Opcja przydaje się, jeśli użytkownik chce ręcznie nadawać kody ważone bez konieczności wpisywania pełnych 13 znaków kodu.
- ✓ **NIE** – W tym trybie należy wprowadzać zawsze pełne 13 znaków kodu ważonego (np. 2800010012509). Cyfry zmienne zostaną przez program zastąpione znakami zapytania (tu: 280001???????). Opcja przydaje się, jeżeli do wprowadzania kodów ważonych używa się czytnika kodów kreskowych (np. zważone i ometkowane towary są dostarczane przez producenta).

Automatycznie nadawać kody ważne

Parametr włącza wspomaganie nadawania kodów ważonych przy zakładaniu nowych towarów. Decyduje o tym, jak ma się zachować program podczas wpisywania kodu kreskowego w pole **Kod** na karcie towaru.

- ✓ **TAK** – W karcie towaru wystarczy wpisać sam przedrostek (np. 28), a program samodzielnie utworzy pierwszy wolny kod ważony (np. 280002???????) według konfiguracji **Kontrola-> Konfiguracja-> Kody ważne**.
- ✓ **NIE** – Automat wspomagania jest wyłączony.

Kody ważne na etykietkach

Określa, w jaki sposób mają być drukowane kody ważne na etykietkach drukowanych z programu. Np. Kod ważony towaru **280125???????** Będzie drukowany na etykietkach:

- ✓ **prefiks i część stała** – jako **280125**
- ✓ **bez prefiksu i zer wiodących** - jako **125**

Dodatkowe kody krótkie do ważonych

Min. kod krótki do ważonego

Max kod krótki do ważonego

Te trzy parametry odpowiadają za sposób uzgadniania kodów ważonych pomiędzy centralą i sklepami. Przydają się w sytuacji, gdy w różnych sklepach występują kody

ważone w różnych formatach (np. **280125???????** i **2400125???????**), które w rzeczywistości są tym samym towarem w centrali (towarem o kodzie **125**). Szczegóły działania mechanizmu opisaliśmy w instrukcji dotyczącej obsługi sieci sklepów. W przypadku sklepu nie pracującego w sieci sklepów parametr **Dodatkowe kody krótkie do ważonych** powinien być wyłączony (ustawiony na **NIE**). W przeciwnym wypadku za ich ustawienie odpowiada technik odpowiedzialny za współpracę sklepów w sieci.

Wymuszać wpisanie ceny ewidencyjnej

- ✓ **TAK** – program nie pozwoli zapisać karty towaru, jeżeli cena ewidencyjna jest zerowa.
- ✓ **NIE** – kontrola nie jest przeprowadzana

Wymuszać dodatnią marżę w karcie towaru

- ✓ **TAK** – program nie pozwoli zapisać karty towaru, jeżeli pole marża jest zerowe. Uwaga! Program nie kontroluje w tym przypadku, czy marża rzeczywista jest dodatnia.
- ✓ **NIE** – kontrola nie jest przeprowadzana

Domyślny magazyn Domyślny asortyment Domyślna jedn. miary

Podczas zakładania nowej karty towaru, będzie ona miała automatycznie wypełnione pola asortyment i jednostka miary odpowiednimi, domyślnymi wartościami. Podczas sporządzania nowego dokumentu będzie on należał do wskazanego magazynu. Podczas edycji karty towaru oraz dokumentu można oczywiście zmienić domyślne wartości na inne.

W pole można wpisać numery **Id** magazynu, asortymentu, jednostki miary. Numer Id można sprawdzić na odpowiednich wykazach (konfiguracja magazynów, jednostek miary, wykaz asortymentów) po włączeniu (Ctrl-F8) kolumny **Id**.

Domyślna stawka VAT

Parametr ma dwa znaczenia:

1. Jest to domyślna stawka VAT, do której będą należały nowo zakładane towary. Podczas edycji karty towaru można oczywiście zmienić domyślną stawkę VAT na inną.
2. Podczas zapisywania karty towaru, który nie jest w stawce domyślnej użytkownik jest ostrzegany o tym, że należy wypełnić pole PKWiU.

W przeciwieństwie do innych parametrów domyślnych stawkę VAT należy wpisać identycznie, jak jest wprowadzona w tabeli stawek VAT w programie (np. „22”, „zw”).

Blokada nazwy skróconej towaru na kasach

Blokada stawki VAT towaru na kasach

- ✓ **TAK** – jeżeli towar znajduje się na kasie, to edycja nazwy / stawki VAT towaru na karcie towaru jest zablokowana
- ✓ **NIE** – program pozwoli na edycję nazwy/ stawki VAT towaru nawet, gdy ten znajduje się na kasie.

Na niektórych kasach fiskalnych nie wolno zmieniać nazwy i stawki VAT towaru. Aby to wykonać należy towar usunąć z kasy, poprawić nazwę, a następnie na nowo zaprogramować ten towar na kasie. Natomiast w przypadku niektórych kas taka blokada nie jest konieczna – wówczas można ją wyłączyć.

Nawet na kasach POS (PC-POS, Europos), które zawsze przyjmą zmianę stawki VAT towaru, taka zmiana może być niebezpieczna. Drukarka fiskalna zablokuje sprzedaż towarowi, któremu dwukrotnie zmieniono stawkę VAT. Z tego powodu nawet na kasach POS odradzamy wyłączanie tej blokady.

Automatyczne PLU dla nowych towarów

- ✓ **TAK** – podczas zakładania nowego towaru, w pole **Preferowany nr na kasie** automatycznie jest wpisywany numer Id tego towaru. Zobacz szczegóły w opisie pola **Preferowany nr na kasie** (Wykazy-> Karta towaru-> Wygląd karty towaru-> Zakładka Opis dodatkowy).
- ✓ **NIE** – pole **Preferowany nr na kasie** nie jest wypełniane podczas zakładania towaru

Historia dostaw z ostatnich ... dni

W polu można zmienić okres – ilość dni wstecz, na jaki ma się wykonywać raport Historia dostaw (Ctrl-F6) dostępny na karcie towaru. Zmniejszenie okresu spowoduje przyspieszenie raportu. Zwiększenie okresu może być przydatne w sklepach o niskiej rotacji towarów (AGD, meble).

Dane logistyczne na karcie towaru

- ✓ **TAK** – na karcie towaru pojawi się dodatkowa zakładka (F4) zawierająca rzadko używane dane logistyczne towaru.
- ✓ **NIE** – zakładka F4 pojawi się tylko na towarach, które są przydzielone do kategorii (na zakładce F4 znajdują się parametry oraz dane logistyczne).

Sprawdzać unikalność NIP

- ✓ **TAK** – podczas zakładania nowej karty kontrahenta program sprawdzi, czy w bazie istnieje już kontrahent o takim samym NIP-ie. Jeżeli znajdzie, to

wyświetli ostrzeżenie, i zapyta, czy na pewno zapisać kontrahenta mimo nieunikalnego NIP-u.

- ✓ **NIE** – kontrola unikalności nie jest przeprowadzana

Numery NIP są porównywane po ciągu liczb niezależnie od formatu zapisu.

Np. **168-100-25-52** i **168-10-02-552** zostaną uznane za ten sam numer NIP.

Zakładka „Zakupy, przeceny, zamówienia”

Wprowadzanie kwot zakupu

Domyślny sposób wprowadzania pozycji towarów w nowo otwartym dokumencie dostawy. Sposób ten można na bieżąco zmieniać podczas edycji pozycji dokumentu przy pomocy klawisza **F8**. Wprowadzanie przez wartość przydaje się, gdy dostawca wystawia fakturę np. w taki sposób: 125 szt. x 0,25 zł = 31,75 zł (ilość razy cena nie równa się wartości). Wówczas jedyny sposób wprowadzenia takiej dostawy to podanie ilości i wartości. Program automatycznie wyliczy cenę zakupu towaru równą w tym przypadku 0,254 zł, czyli w zaokrągleniu i tak wyjdzie 0.25zł.

- ✓ **cena** – wprowadzanie pozycji przez podanie ceny i ilości towaru (wartość obliczy się automatycznie)
- ✓ **wartość** – wprowadzanie pozycji przez podanie ilości i wartości towaru (cena zakupu obliczy się automatycznie).

Typ wprowadzanych kwot zakupu

Domyślny sposób wprowadzania cen na nowym dokumencie PZ. Sposób ten można zmienić podczas edycji dokumentu przez naciśnięcie klawisza **Ctrl-K**. Wprowadzanie przez cenę brutto przydaje się, gdy dostawca podaje na swojej fakturze tylko ceny brutto. W odróżnieniu od parametru **Wprowadzanie kwot zakupu** – zmieni się sposób liczenia dla całego dokumentu - nie można jednej pozycji wprowadzić w trybie netto, a innej w trybie brutto.

- ✓ **netto** – wprowadzanie cen zakupu netto. Na fakturze dostawcy podatek jest liczony od cen netto.
- ✓ **brutto** – wprowadzanie cen zakupu brutto. Na fakturze dostawcy podatek jest liczony od cen brutto.

Na fakturach dostawcy kwoty

Domyślny sposób wprowadzania cen na nowym dokumencie PZ. Sposób ten można zmienić podczas edycji dokumentu przez naciśnięcie klawisza **Ctrl-R**. Parametr ten należy ustawić w zależności od tego, w jakim formacie faktury przychodzą od dostawców najczęściej.

- ✓ **po rabacie** – dostawca, w liniach na fakturze podaje cenę już po rabacie.

- ✓ **przed rabatem** – dostawca, w pozycjach swoich faktur podaje cenę przed rabatem, a następnie na samym dole informację np. „rabat od całości 5%”.

VAT w cenie detalicznej liczony

Sposób liczenie wartości VAT od ceny detalicznej na dokumentach PZ. Na przykład przy zakupie 1000 szt x 0.34zł (VAT 22%) będzie to:

- ✓ **od ceny** – $0.34zł \times 22\% = 0,07zł \times 1000szt = 70 zł$.
- ✓ **od wartości** – $0.34zł \times 1000szt \times 22\% = 74.80 zł$

Jak widać w przypadku wyliczania VAT od ceny – najpierw jest liczony podatek VAT od jednej sztuki towaru (0.0748zł), następnie zaokrąglany do dwóch miejsc po przecinku i mnożony przez tysiąc. **W przypadku wyliczania podatku od wartości – wynik jest dokładniejszy, ale nieadekwatny do późniejszej sprzedaży tego towaru.** Co w przypadku, gdy ten towar będziemy sprzedawać po jednej sztuce? Wówczas bardziej prawidłową wartością „podatku sprzedanego” będzie 70 zł, a nie 74.80zł mimo, że wydaje się, że ta druga wartość jest dokładniejsza.

Marża

Parametr decyduje o sposobie wyświetlania kolumny z marżą podczas edycji dostawy (PZ, MP).

- ✓ **kwotowa** – w pozycjach towaru, w kolumnie „marża” pojawia się kwota zakładanej marży
- ✓ **procentowa** – w pozycjach towaru pojawia się procent marży
- ✓ **brak** – marża nie jest wyświetlana

Wielokrotnie ten sam towar na dostawach

- ✓ **TAK** – program pozwoli na wielokrotne wprowadzenie tego samego towaru na dokumencie. W takim przypadku można wprowadzić ten sam towar w kilku pozycjach – każda w innej cenie zakupu.
- ✓ **NIE** – program pozwoli na wprowadzenie tego samego towaru tylko raz na dokumencie.

Dodawać opakowania do 'do zapłaty' na fakturze

Parametr ma znaczenie podczas wprowadzania **Dostawy Fakturowanej**. Jeżeli wprowadzany na PZ towar jest powiązany z opakowaniem zbiorczym, to po zapisaniu PZ program pyta: „Czy wystawić dokument Obrót Opakowaniami?”. Po potwierdzeniu zostanie wystawiony dokument Obrót Opakowaniami na opakowania dowiązane do towarów, a następnie ten dokument łącznie z PZ zostanie wciągnięty na Fakturę dostawcy. Parametr decyduje o wartości pola „do zapłaty na tak utworzonej fakturze.

- ✓ **NIE** – wartość w polu „do zapłaty” na fakturze będzie zawierała wartości z samych PZ, które są dopięte do tej faktury. Dokumenty obrotu opakowaniami zostaną pominięte.

- ✓ **TAK** - wartość w polu „do zapłaty” na fakturze będzie zawierała wartości łączne wszystkich PZ i Obrót Opakowaniami.

Rejestracja luźnych faktur (bez dok. magazynowych)

- ✓ **dozwolona** – program pozwoli na wystawienie luźnego dokumentu Faktura Dostawcy. Faktury takie mogą być wykorzystywane do wprowadzania zakupów niematerialnych takich, jak np. malowanie, reklama itd. Pojawiają się w Rejestrze Zakupu VAT, a co za tym idzie powiększają podatek naliczony VAT mimo, że nie dotyczą obrotu towarami.
- ✓ **zabroniona** – program nie pozwoli na zapisanie Faktury Dostawcy, która nie jest podpisana do żadnego dokumentu magazynowego.

Aktualizacja ceny ewidencyjnej przez dostawy

Aktualizacja ceny detalicznej przez dostawy

- ✓ **TAK** – podczas zapisywania dokumentu PZ ceny towarów wprowadzone na dokumencie zostaną automatycznie przepisane do karty towaru.
- ✓ **NIE** – automat jest wyłączony

Automat działa tylko na dokumentach nowych. Nie działa podczas poprawiania dokumentów.

*Jeżeli ceny są ustalane tylko poprzez dokumenty PZ, to można zlecić programowi automatyczną naprawę, która wprowadzi na karty towarów ceny z ostatnich dokumentów PZ. Automat ten został opisany w rozdziale **Operacje serwisowe -> Naprawa stanów/ cen magazynowych -> Naprawa ceny detalicznej i ewidencyjnej.***

Automatyczne przeceny przy nowej dostawie

Parametr włącza tzw. „automatyczne przeceny”.

- ✓ **TAK** – jeżeli podczas dostawy (wprowadzania PZ) program wykryje zmianę ceny detalicznej, to automatycznie wygeneruje zamrożony dokument Przecena, na którym udokumentuje zmianę zalegającej ilości towaru ze starej ceny na nową. Dokument należy odmrozić podczas edycji dokumentu **Przecena**, przy pomocy klawisza **F8**.
- ✓ **NIE** – automat jest wyłączony. Zamrożone przeceny nie będą generowane.

Ilości na automatycznych przecenach z dostaw

Parametr decyduje o tym, w jaki sposób ma być obliczana ilość towarów na dokumencie Przecena podczas odmrażania przeceny utworzonej automatycznie. Podczas automatycznego generowania przeceny, na zamrożonej przecenie zapamiętywana jest **ilość towarów sprzed dostawy** oraz **ilość dostarczana tą**

dostawą. Jedna lub druga ilość może być wykorzystana przy odmrażaniu tej przeceny:

- ✓ **sprzed zapisu dostawy** – na przecenie znajdzie się **ilość sprzed dostawy**
- ✓ **aktualne pomniejszone o dostawę** – ilość towarów na przecenie zostanie obliczona według wzoru: **ilość przeceniania = ilość aktualna – ilość dostarczana dostawą**

Zwykle parametry ustawia się tak:

Parametr powinien być ustawiony na **sprzed zapisu dostawy**, jeżeli parametr **Aktualizacja ceny detalicznej przez dostawę = TAK.**

Parametr powinien być ustawiony na **aktualne pomniejszone o dostawę**, jeżeli parametr **Aktualizacja ceny detalicznej przez przecenę = TAK.**

Aktualizacja ceny detalicznej przez przecenę

Decyduje o tym, czy podczas zapisu dokumentu Przecena nowe ceny detaliczne mają być wprowadzane do kart towaru.

- ✓ **TAK** – podczas zapisu dokumentu Przecena, nowe ceny detaliczne zostaną wprowadzone do karty towaru.
- ✓ **NIE** – automat jest wyłączony

Zwykle przy pomocy tego parametru oraz parametru **Aktualizacja ceny detalicznej przez dostawę** można zdecydować, czy ceny na karcie towaru mają się zmieniać w momencie zapisu PZ, czy dopiero w momencie odmrożenia i zapisu dokumentu Przecena.

Jeżeli w uprawnieniach użytkownika zablokowana jest możliwość edycji ceny detalicznej bezpośrednio na karcie towaru, to parametr powinien być ustawiony na **TAK**, ponieważ inaczej użytkownik może nie mieć możliwości zmiany ceny detalicznej.

Wielokrotnie ten sam towar na przecenach

- ✓ **TAK** – program pozwoli na wielokrotne wprowadzenie tego samego towaru na dokumencie. W takim przypadku można wprowadzić ten sam towar w kilku pozycjach.
- ✓ **NIE** – program pozwoli na wprowadzenie tego samego towaru tylko raz na dokumencie.

VAT na przecenach liczony od

Sposób liczenie wartości VAT od ceny detalicznej na dokumentach Przecena. Na przykład przy zakupie 1000 szt x 0.34zł (VAT 22%) będzie to:

- ✓ **od ceny** – $0.34\text{zł} \times 22\% = 0,07\text{zł} \times 1000\text{szt} = 70 \text{ zł}$.
- ✓ **od wartości** – $0.34\text{zł} \times 1000\text{szt} \times 22\% = 74.80 \text{ zł}$

Jak widać w przypadku wyliczania VAT od ceny – najpierw jest liczony podatek VAT od jednej sztuki towaru (0.0748zł), następnie zaokrąglany do dwóch miejsc po przecinku i mnożony przez tysiąc. **W przypadku wyliczania podatku od wartości – jest on dokładniej wyliczany, ale nieadekwatny do późniejszej sprzedaży tego towaru.** Co w przypadku, gdy ten towar będziemy sprzedawać po jednej sztuce? Wówczas bardziej prawidłową wartością podatku sprzedanego będzie 70 zł, a nie 74.80zł mimo, że wydaje się, że ta druga wartość jest dokładniejsza.

Aktualizacja ceny hurtowej Aktualizacja ceny nocnej

Jeżeli włączony jest parametr **Aktualizacja ceny detalicznej przez dostawy** lub **Aktualizacja ceny detalicznej przez przecenę**, to podczas automatycznej zmiany ceny detalicznej przez dostawę lub przecenę:

- ✓ **TAK** - na karcie towaru przeliczą się również ceny hurtowa i nocna, na podstawie nowej ceny detalicznej i wprowadzonego **rabatu hurtowego** i **narzutu nocnego**.
- ✓ **NIE** – przy zmianie ceny detalicznej ceny hurtowa i nocna pozostaną bez zmian.

*Zwróć uwagę na to, że oba parametry znajdują się tylko w sekcji **Zakupy, przeceny, zamówienia**. Dotyczą tylko mechanizmów automatycznego przepisywania cen z PZ lub Przeceny do karty towaru. Natomiast ręczna zmiana ceny detalicznej lub jednego z rabatów/ narzutów w karcie towaru zawsze pociągnie za sobą automatyczne przeliczenie ceny hurtowej i nocnej i nie można tego wyłączyć.*

Ceny sprzedaży z EDI na PZ i MP

Parametr dotyczy sposobu interpretacji pola **CenaSp{ }** (sugerowana cena detaliczna) w pliku tekstowym dokumentu EDI.

- ✓ **nie importować** – program zupełnie zignoruje pole CenaSp{ }. Może jednak zaproponować nową cenę detaliczną, jeżeli zauważy, że zmieniła się cena zakupu, ale to zupełnie inny mechanizm opisany przy następnym parametrze...
- ✓ **import + potwierdzenie zmian** – program wyświetli okienko z prośbą o potwierdzenie nowej ceny detalicznej
- ✓ **import bez potwierdzania** – program bez pytania zaimportuje nowe ceny detaliczne

Jeżeli włączony jest parametr **Aktualizacja ceny detalicznej przez dostawy**, to przy zapisie PZ, cena detaliczna, która przyszła z EDI zostanie wpisana do karty towaru (i wysłana do kasy).

Po zmianie ceny zakupu z EDI na PZ i MP

Jeżeli podczas importu dokumentu EDI system wykryje zmianę ceny zakupu, to:

- ✓ **nie zmieniać ceny sprzedaży** – nawet nie zaproponuje zmiany ceny detalicznej
- ✓ **proponować nową cenę sprzedaży** – zaproponuje zmianę ceny detalicznej na nową, na podstawie marży wpisanej w karcie towaru
- ✓ **zmieniać cenę sprzedaży bez pytania** – program automatycznie i bez pytania obliczy nową cenę detaliczną

Jeżeli włączony jest parametr **Aktualizacja ceny detalicznej przez dostawy**, to przy zapisie PZ, nowo obliczona cena detaliczna zostanie wpisana do karty towaru (i wysłana do kasy).

Automatyczne nowe towary z EDI

Jeżeli przy pomocy mechanizmu EDI przychodzi nowy towar (o nieznanym kodzie kreskowym), to może on być automatycznie, bez pytania założony w bazie PC-Market. Stanie się tak, jeżeli parametr będzie ustawiony na **TAK**, oraz gdy program nie będzie miał żadnych wątpliwości przy zakładaniu tego towaru. Np. gdy nie istnieje asortyment o nazwie proponowanej w EDI – program otworzy kartę towaru i poprosi o wybranie nowemu towarowi asortymentu.

Etykieta, gdy nowy towar

Etykieta, gdy zmiana ceny

Parametry włączają automat drukowanie etykiet na półki, gdy nowy towar, lub, gdy zmieniono jego cenę podczas dostawy.

Przy włączonym parametrze, gdy podczas wprowadzania dostawy program zauważy, że jakiś towar jest nowy, lub zmieniła się jego cena detaliczna, to automatycznie zostanie dla tego towaru wydrukowana etykieta na półkę.

Etykiетки zwykle nie drukują się od razu, lecz dopiero, gdy kartka z etykietkami zostanie w całości zapełniona. O szczegółach działania mechanizmu przeczytaj w rozdziale **Moduły dodatkowe -> Etykiетки i drukarki kodów kreskowych**.

Edycja ceny na zamówieniach

Parametr włącza/ wyłącza możliwość edycji ceny na ręcznie edytowanym dokumencie zamówienia (Dostawcy-> Zamówienia do dostawców-> Nowe zamówienie). Parametr nie ma wpływu na format wydruku zamówienia, który wybiera się przed samym wydrukiem.

- ✓ **TAK** – można edytować cenę na zamówieniu
- ✓ **NIE** – nie można edytować ceny na zamówieniu

Blokada wielkości z dostawy na dokumencie rozbieżności

Parametr włącza/wyłącza możliwość edycji ilości z oryginalnego dokumentu PZ na dokumencie **Rozbieżność z dostawy**.

- ✓ **TAK** – można edytować ilość z PZ
- ✓ **NIE** – nie można edytować ilości z PZ

Blokada dostawców na dostawach (PZ, MP)

Blokada dostawców na zamówieniach

Parametry mają znaczenie tylko, gdy PC-Market współpracuje z centralą sieci sklepów. Centrala ma możliwość wskazania, że „ten towar może być kupowany tylko od tego dostawcy”. Centrala blokuje towar w ten sposób, jeżeli np. ustali z kontrahentem, że ma on wyłączność na dostawy tego towaru.

Jeżeli użytkownik w sklepie próbuje wprowadzić dostawę towaru od innego dostawcy, niż pozwala na to centrala, to podczas edycji takiego dokumentu zadziała odpowiednia blokada. Lista uprawnionych dostawców jest widoczna na karcie towaru, na zakładce

F9 Dostawcy.

- ✓ **brak blokady** – żadna kontrola nie jest przeprowadzana, użytkownik może wprowadzać dostawę według własnego uznania i wbrew zaleceniom centrali
- ✓ **ostrzeżenie** – program poinformuje, że „od tego dostawcy nie wolno przyjmować towarów, ale nie będzie się upierał i pozwoli na wprowadzenie pozycji. Jednak centrala zostanie poinformowana o całym zdarzeniu.
- ✓ **zakaz** – program w ogóle nie pozwoli na wprowadzenie pozycji towaru. Wówczas jedynym sposobem jest zwrot tego towaru do dostawcy.

Parametr **Blokada dostawców na zamówieniach** służy do tego, żeby użytkownik przez przypadek nie zamówił towaru u niewłaściwego dostawcy.

Blokada ceny zakupu na dostawach (PZ, MP)

Parametr ma znaczenie tylko, gdy PC-Market współpracuje z centralą sieci sklepów. Centrala ma możliwość zablokowania ceny zakupu towaru. Centrala blokuje cenę zakupu, jeżeli np. uzgodni z kontrahentem stałą cenę zakupu „nie wyższą niż”.

Jeżeli użytkownik próbuje kupić towar **w cenie wyższej**, niż zakontraktowana z dostawcą, to podczas edycji PZ/MP włącza się odpowiednia blokada.

Tak, jak w przypadku wcześniejszego parametru blokadę można ustawić na trzy różne sposoby: **brak blokady, ostrzeżenie, zakaz** (zobacz wyżej).

Wybór towarów na dokument z listy

Domyślnie, podczas wprowadzania towarów na dokument dostawy lub zamówienia pojawia się lista tylko tych towarów, które już były kupowane u tego dostawcy. Dzięki temu podczas przyjmowania dostawy towarów z piekarni, zamiast przeszukiwać bazę np. 15 tys. towarów można przeglądać listę tylko kilkudziesięciu towarów, które już były kiedyś kupowane od tej piekarni. Parametr decyduje o tym, w jakim trybie powinna pracować lista towarów podczas rozpoczynania edycji dokumentu. W każdej chwili można przełączyć listę towarów w inny tryb przy pomocy klawisza **Ctrl-F2**.

- ✓ **wszystkich towarów** – podczas rozpoczynania edycji dokumentu pokazują listę wszystkich towarów
- ✓ **towarów tego dostawcy** - podczas rozpoczynania edycji dokumentu pokazują listę tylko tych towarów, które były kupowane u tego dostawcy

Zakładka „Sprzedaż”

Wyliczanie podatku od

- ✓ **cen netto** – podczas wystawiania faktury sprzedaży użytkownik podaje cenę netto, od której będzie liczony VAT. Np. dla towaru w stawce 22% będzie to **VAT = netto x 0.22**. Taki sposób liczenia stosuje się w hurtowniach, które zwykle operują cenami sprzedaży netto.
- ✓ **cen brutto** – podczas wystawiania faktury sprzedaży użytkownik podaje cenę brutto, od której VAT jest liczony „w dół”. Np. **VAT = brutto / 0.22**. Taki sposób liczenia stosuje się np. w sklepach detalicznych, w których ceny podawane klientowi są cenami brutto.

***Faktura do paragonu** jest zawsze wystawiana od ceny brutto niezależnie od ustawienia tego parametru. Dzieje się tak dlatego, żeby wartość brutto faktury była zawsze równa wartości paragonu z kasy. Gdyby faktura do paragonu była wystawiana od ceny netto, to zdarzałyby się groszowe różnice wartości pomiędzy paragonem, a fakturą.*

Oba sposoby obliczania podatku na fakturze są zgodne z ustawą o podatku VAT.

Automatyczny dokument WZ bez pytania

Parametr decyduje o tym, czy użytkownik, po wystawieniu faktury w pozycji **Sprzedaż fakturowana** będzie pytany o to, czy wystawić WZ.

- ✓ **NIE** – po zakończeniu edycji faktury program zapyta „Czy wygenerować automatyczne WZ?”.
- ✓ **TAK** - WZ zostanie wystawiony automatycznie, bez pytania zaraz po zapisie faktury

Parametr służy do tego, żeby zlikwidować zbędne okienko potwierdzenia, jeżeli zawsze jest wystawiany dokument WZ do faktury.

Dane wartościowe na dokumencie WZ

Parametr decyduje o sposobie edycji dokumentu WZ. Podczas edycji:

- ✓ **NIE** – użytkownik widzi tylko ilość i nazwę towaru
- ✓ **TAK** – użytkownik widzi również ceny i wartości towarów cenach sprzedaży

Parametr nie ma wpływu na sposób wydruku dokumentu WZ. Aby zmienić format wydruku należy zmienić szablon WZ (domyślnie w pliku WZ.M5P).

Wielokrotnie ten sam towar na dokumencie

- ✓ **TAK** – program pozwoli na wielokrotne wprowadzenie tego samego towaru na dokumencie. W takim przypadku można wprowadzić ten sam towar w kilku pozycjach.
- ✓ **NIE** – program pozwoli na wprowadzenie tego samego towaru tylko raz na dokumencie sprzedaży.

Można sprzedawać przy braku towaru

Parametr wyłącza możliwość zejścia stanu magazynowego poniżej zera.

- ✓ **NIE** – niedopuszczalne zejście na minus
- ✓ **TAK** – dopuszczalne zejście na minus

Kontrola jest przeprowadzana podczas wprowadzania pozycji towaru na dokument. W niektórych przypadkach (np. import dokumentu EDI, import z inwentaryzatora) blokada da o sobie znać dopiero w momencie zapisu dokumentu.

Kontrola stanów ujemnych nie jest bezwzględna. To znaczy, że program w zdecydowanej większości przypadków nie pozwoli na zejście poniżej zera (w szczególności Faktury VAT, RW itd.), lecz w szczególnych przypadkach zignoruje blokadę w imię wyższego celu. Na przykład:

- ✓ *Blokada nie działa przy importach z kas fiskalnych. Aby zachować zgodność pomiędzy raportami sprzedaży z kas oraz raportami sprzedaży z programu. Sprzedaż z kas jest zawsze w całości ściągnięta do programu – nawet, gdy oznacza to zejście na minus.*
- ✓ *Blokada nie działa w przypadku anulowania dokumentów przychodu. Na przykład program pozwoli na anulowanie PZ nawet, gdy oznacza to zejście stanu na minus.*

Listę towarów, które zeszły na minus można sprawdzić:

- ✓ *Wykonując raport **Stany Ilościowo wartościowe** dla zakresu -9999999 do -0.001 (pola Stan min. i Stan max.).*
- ✓ *Wyświetlając wykaz towarów z włączoną kolumną Ilość (Ctrl-F8) i przesortować go po tej kolumnie (np. klikając nagłówek kolumny myszką).*

Można sprzedawać w cenie zakupu

- ✓ **NIE** – na liście możliwych poziomów cen sprzedaży na Fakturze VAT pojawiają się tylko: detaliczna, hurtowa, nocna, dodatkowa
- ✓ **TAK** – dodatkowo można ustawić bieżące poziomy cen: magazynowa, ewidencyjna.

Parametr wcale nie blokuje możliwości sprzedania poniżej ceny zakupu (jak sugeruje jego nazwa⁴²). Jego zadaniem jest ułatwienie sprzedaży w cenach zakupu.

Domyślnie zwrot do paragonu

- ✓ **modyfikuje stan w magazynie** – dokument modyfikuje stany magazynowe (przyjmuje towar zwrócony na kasie z powrotem na stan)
- ✓ **tylko potwierdza zwrot na kasie** – dokument nie modyfikuje stanu magazynowego

Dokument Zwrot do Paragonu powinien przyjmować na stan towary zwrócone przez klienta. Jednak na niektórych typach kas (Europos) nie jest to wymagane, ponieważ zwrot towaru dokonuje się na samej kasie, a w programie można wprowadzić tylko duplikat dla księgowości, który nie powinien modyfikować stanu. W tym drugim przypadku parametr należy ustawić na **tylko potwierdza zwrot na kasie**.

---

⁴² Ze względu na serwis telefoniczny staramy się nie zmieniać nazw parametrów konfiguracji – nawet, jeżeli ich nazwa nie została dobrana zbyt trafnie.

Gdy przekroczony limit kredytu kupieckiego

Parametr decyduje o tym, w jaki sposób ma się zachować program, jeżeli klient próbuje dokonać zakupów płatnych w terminie, na kwotę wyższą, niż przyznany mu limit kredytowy⁴³.

- ✓ **nie sprawdzać** – limit wpisany na karcie kontrahenta jest ignorowany. Kontrola nie jest przeprowadzana.
- ✓ **ostrzeżenie** – program wyświetli ostrzeżenie, że odbiorca przekroczył kwotę limitu, ale pozwoli zapisać fakturę.
- ✓ **tylko sprzedaż gotówkowa** – program pozwoli tylko na sprzedaż za gotówkę. Pozwoli jednak część płatności (do wysokości limitu kupieckiego) uregulować w odroczonej terminie (reszta płatności – tylko za gotówkę). Inaczej mówiąc program nigdy nie pozwoli na to, żeby klient zalegał nam na kwotę wyższą, niż limit kredytu kupieckiego wpisany w karcie kontrahenta.
- ✓ **blokować sprzedaż** – program nie pozwoli wystawić klientowi żadnej faktury do momentu zapłacenia zaległych faktur co najmniej do wysokości limitu

Gdy przekroczony termin płatności

Parametr decyduje o tym, w jaki sposób ma się zachować program, gdy klient, który zalega z płatnościami o więcej dni, niż przyznany mu limit, próbuje dokonać zakupów⁴⁴.

- ✓ **nie sprawdzać** – program nie sprawdza, czy klient ma zaległe faktury.
- ✓ **ostrzeżenie** – program wyświetli ostrzeżenie, że odbiorca ma zaległe faktury do zapłaty, ale pozwoli wystawić fakturę
- ✓ **tylko sprzedaż gotówkowa** – jeżeli klient ma zaległe faktury, to będzie mógł dokonać zakupu, ale tylko za gotówkę
- ✓ **blokować sprzedaż** – program nie pozwoli wystawić klientowi żadnej faktury, dopóki ten nie ureguluje zaległych płatności

Wyświetlać ostatnią cenę dla klienta

Na dokumentach sprzedaży (Faktura VAT, WZ, Faktura do paragonu) można zobaczyć ostatnią cenę, po jakiej „ten towar był ostatnio sprzedawany temu kontrahentowi”. Informacja taka pojawia się w okienku podczas wprowadzania pozycji towaru – pozycja **Ostatnia cena dla klienta** i **Dokument sprzedaży**:

---

⁴³ Limit kredytu kupieckiego można wprowadzić na karcie kontrahenta, na zakładce „Odbiorca”. O szczegółach działania mechanizmu czytaj w rozdziale **Wykazy -> Karta kontrahenta**.

⁴⁴ Maksymalny czas, o jaki klient może przekroczyć terminy płatności można wprowadzić na zakładce „Odbiorca”. O szczegółach działania mechanizmu czytaj w rozdziale **Wykazy -> Karta kontrahenta**.

Towar:	AL grape 1.5L		
Stan w magazynie:	255,000	Blokada:	0,000
Cena magazynowa netto:	1,14	VAT:	22 %
Cena detaliczna netto:	1,43	Marża:	25,22
Ostatnia cena dla klienta:	1,43		
Dokument sprzedaży:	FV/03/13' z dnia 2003-12-30		
Ilość:	1		
Cena przed rabatem:	1,43	netto	

F2 OK Esc Anuluj

- ✓ **TAK** – informacje o ostatniej sprzedaży pojawiają się, ale na wolnych komputerach wyciągnięcie ich z bazy może spowodować spowolnienie pracy (program musi znaleźć odpowiedni dokument w swojej bazie)
- ✓ **NIE** – informacje o ostatniej sprzedaży nie są wyświetlane

Dodatkowy rabat za zapłatę gotówką

W tym miejscu można wprowadzić rabat, jaki będzie przysługiwał odbiorcy za zapłatę gotówką. Jeżeli przy wystawianiu faktury program stwierdzi, że faktura jest płatna gotówką (z zerowym terminem płatności), to proponuje dodatkowy rabat:

Rabat za gotówkę

Za natychmiastową zapłatę gotówką należy się rabat 10%.
Zostanie on teraz uwzględniony.
Czy doliczyć teraz rabat za zapłatę gotówką?

Tak Nie Anuluj

Zaproponowany rabat doda się do rabatu już udzielonego na fakturze. Program nie sprawdza w tym przypadku, czy towar na fakturze nie jest czasem sprzedawany poniżej ceny zakupu.

Zakładka „Drukarki fiskalne”

Parametry na tej zakładce odpowiadają za działanie modułu sprzedaży detalicznej na drukarkach fiskalnych (menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna**).

Praca z drukarką fiskalną

- ✓ **on-line** – w tym trybie drukarka fiskalna drukuje towar zaraz po jego nabiciu w programie (inna nazwa: „tryb linia po linii”).

- ✓ **off-line** – w tym trybie drukarka drukuje cały paragon fiskalny dopiero po zakończeniu transakcji w programie

Szybka sprzedaż na drukarce fiskalnej

- ✓ **TAK** – natychmiast po zeskanowaniu kodu kreskowego czytnikiem kodów, program czeka na skan następnego towaru. W takim trybie można skanować pozycje nie dotykając klawiatury. Aby zmienić ilość towaru (tylko w trybie off-line) należy wyjść z trybu skanowania przez Esc. Tryb ten jest podobny do tego, w jakim pracują kasy fiskalne.
- ✓ **NIE** – po każdym zeskanowaniu kodu kreskowego program wyświetla okienko, w którym należy wprowadzić ilość towaru. Tryb ten jest podobny do tego, w jakim wystawiane są dokumenty w programie PC-Market.

Zapis zamyka paragon

- ✓ **TAK** – po zatwierdzeniu transakcji natychmiast otwiera się następny paragon – czekając na wprowadzania pozycji kolejnego klienta. Tryb zalecany, gdy wymagana jest szybka sprzedaż bez częstych faktur.
- ✓ **NIE** – tryb nieco wolniejszy – po każdym zamknięciu transakcji paragon pozostaje jeszcze na ekranie w trybie „wyszarzanym”. Można wówczas wystawić fakturę do paragonu. Aby przejść do wystawiania kolejnego paragonu należy wyjść z trybu podglądu przez Esc. Tryb zalecany, jeżeli często jest wystawiana faktura do paragonu.

Kwota zapłaty za paragon

- ✓ **automatycznie** – przy zamykaniu paragonu pole „Gotówką” jest od razu wypełnione wartością paragonu. Wystarczy nacisnąć klawisz **F2** lub **Enter**, aby zatwierdzić transakcję.
- ✓ **wymuś wpisanie** – kasjerka jest zmuszona do wprowadzenia kwoty wpłaty od klienta. Po wprowadzeniu kwoty program oblicza resztę i pozwala na zakończenie transakcji.

Rabat na opakowania na paragonie

Parametr decyduje o tym, czy na opakowania zwrotne na paragonie również ma być udzielony rabat.

- ✓ **TAK** – rabaty dotyczą towarów i opakowań
- ✓ **NIE** – rabaty są udzielane tylko na towary (oczywiście tylko z ceną otwartą)

Przydział asortymentów do drukarki fiskalnej

Program PC-Market może współpracować z dwiema drukarkami fiskalnymi. W wersji sieciowej również można przydzielić stanowiska sprzedaży do osobnych działów. Na przykład jedna z drukarek służy do rejestracji sprzedaży alkoholu, a druga – artykułów spożywczych. Przydział asortymentów służy do tego, żeby przez przypadek nie

sprzedać towaru na niewłaściwej drukarce. Sam przydział asortymentów do drukarki odbywa się w menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Konfiguracja-> Lista drukarek fiskalnych.**

- ✓ **TAK** – na drukarce można sprzedać tylko towary z przydzielonych do niej asortymentów
- ✓ **NIE** – na drukarce można sprzedać wszystkie towary. Program podczas sprzedaży nie sprawdza przydziału asortymentów.

Obsługa kart ...

Parametr włącza obsługę odpowiedniego formatu kart stałego klienta.

- ✓ **TAK** – obsługa kart stałego klienta o tym formacie jest włączona
- ✓ **NIE** - wyłączona

W opisie formatu poszczególne litery mają następujące znaczenie:

y – rok ważności karty

m – miesiąc ważności karty

k – numer stałego klienta z pola **Nr karty stałego klienta** w opisie kontrahenta

r – poziom rabatu, do którego należy klient⁴⁵

x – cyfra kontrolna EAN13

pp – przedrostek sieci sklepów

W tym przypadku, jeżeli włączona jest obsługa kart o formacie kodu **2011ymmkkkkrx**, i podczas sprzedaży zostanie zeskanowana karta stałego klienta o kodzie **2011412012329**, to program najpierw sprawdzi, czy karta nie jest przeterminowana (grudzień 2004r.), następnie narzuci na transakcję rabat z poziomu 2 (domyślnie 10%) i zarejestruje fakt udzielenia rabatu klientowi o kodzie karty 01232.

Identyfikator sieci (pp) 1

Identyfikator sieci (pp) 2

Jeżeli został użyty format karty stałego klienta o przedrostku **99pp...**, to program będzie rozpoznawał tylko takie karty rabatowe, których trzecia i czwarta cyfra są zgodne z tymi parametrami. Na przykład, jeżeli **Identyfikator sieci (pp) 1 = 39**, **Identyfikator sieci (pp) 2 = 45**, to program rozpozna tylko karty o przedrostkach **9939...** i **9945...** Pozostałe karty o przedrostku **99...** zostaną potraktowane, jako karty obcych sieci sklepów.

---

⁴⁵ Poziomy rabatów można ustawić w menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Konfiguracja-> Poziomy rabat.**

Sprawdzać cyfrę kontrolną EAN karty rabatowej

Parametr decyduje o tym, czy po zeskanowaniu kodu karty rabatowej program ma kontrolować poprawność kodu przy pomocy cyfry kontrolnej EAN13 (oznaczonej w kodzie synonimem x).

- ✓ **TAK** – program zgłosi błąd, jeżeli cyfra kontrolna nie zgadza się
- ✓ **NIE** – program nie przeprowadza poprawności kodu karty

Wprowadzanie kodu karty

Parametr decyduje o tym, w jaki sposób można wprowadzać kod karty stałego klienta.

- ✓ **tylko w oknie „Wpisz kod karty”** – aby zeskanować kod karty stałego klienta należy najpierw nacisnąć klawisz Shift-F6. Otworzy się specjalne okienko, w którym należy wprowadzić kod karty stałego klienta.
- ✓ **również tam, gdzie kod towaru** – kod karty stałego klienta można wprowadzić również w polu, w którym wprowadza się kod kreskowy towaru. Inaczej mówiąc karta może być zeskanowana „pomiędzy towarami”. Program automatycznie rozpozna, że zeskanowany kod nie jest kodem towaru, lecz karty stałego klienta i włączy odpowiedni rabat.

*Zgodnie z normą EAN13, przedrostki **2011** i **99** są zarezerwowane dla kart stałych klientów. Żaden towar nie może być oznaczony kodem o takim przedrostku. Dlatego nie zdarzy się sytuacja, w której jakiś towar będzie miał kod kreskowy identyczny z kodem karty jakiegoś klienta. I dlatego w przypadku tych przedrostków program może automatycznie rozpoznać, który kod jest kodem karty, a który towaru.*

*W trybie **on-line** (wydruk linia po linii) rabaty zostaną udzielone tylko towarom, które zostały nabite na paragon po zeskanowaniu karty stałego klienta. Dlatego trybie **on-line** należy skanować kartę na samym początku transakcji.*

Dowolny format karty

Dowolny format karty stałego klienta można wprowadzać tylko w okienku „**Wpisz kod karty**” (okienko można włączyć przy pomocy klawisza Shift-F6 podczas edycji paragonu). Format kodu karty nie ma znaczenia i może być dowolny, np. **K00123**.

- ✓ **TAK** – po wprowadzeniu kodu karty program sprawdza, czy któryś z odbiorców w bazie programu ma w polu **Nr karty stałego klienta** ten sam kod. Jeżeli tak, to z danych kontrahenta w programie pobiera informację o poziomie rabatu (pole **Poziom rabatu**), sprawdza, czy karta czasem nie została unieważniona (pole **Karta aktywna**) i sprawdza, czy karta jest ważna

(pole **Termin ważności karty**). Po tak przeprowadzonej selekcji włącza rabat i rejestruje ten fakt w bazie.

- ✓ **NIE** – mechanizm jest wyłączony

Wydruk WZ-ki paragonowej

WZ-ka paragonowa – to niefiskalny paragon, który można utworzyć tylko w trybie off-line – zapisując go przez F4. Dokument taki można wielokrotnie poprawiać, anulować lub zafiskalizować w późniejszym terminie.

Parametr decyduje o działaniu mechanizmu WZ-ek paragonowych:

- ✓ **NIE** – mechanizm jest nieaktywny, F4 nie działa, nie można inaczej zapisać paragonu niż od razu drukując go na drukarce fiskalnej (**F2**).
- ✓ **TAK, bez zamknięcia zakładki** - działają WZ-ki paragonowe, F4 zapisuje WZ-kę i ją drukuje.
- ✓ **TAK i zamyka zakładkę** - jw., ale jeżeli zapisany został nowy dokument, to po wyjściu z podglądu wydruku dodatkowo zakładka paragonu jest zamykana (i otwierany jest kolejny paragon).

Aby zafiskalizować WZ-kę paragonową należy wejść do edycji dokumentu (menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Przeglądanie transakcji-> WZ-ki paragonowe-> F10**) i zapisać go przez F2.

WZ-ki paragonowe, to dokumenty tymczasowe i wszystkie powinny zostać wcześniej czy później wydrukowane na drukarkach fiskalnych (konwersja typu do "paragon") albo anulowane. Inaczej stany towarów pozostają "zdejte", a dokumenty nie są brane do żadnych raportów.

WZ-ka paragonowa na dowolnym stanowisku

Umożliwia wydruk WZ-ki paragonowej na dowolnym stanowisku. Do działania parametru konieczne jest ustawienie parametru „Wydruk WZ-ki paragonowej” na „Tak bez zamknięcia zakładki” lub „Tak i zamyka zakładkę”

Wydruk zamówienia na drukarce dokumentów

Ten wydruk można nazwać „WZ-ką” do paragonu, drukowaną bezpośrednio po paragonie, bez możliwości jej edycji. Ustawienie parametrów:

- ✓ **Nie** – działanie wydruków jak dotychczas
- ✓ **Tylko w przeglądaniu paragonu** – możliwość wydruku zamówienia przez skrót F4 tylko w trybie przeglądania zapisanego do bazy danych paragonu, który został już wydrukowany na drukarce fiskalnej (czyli rzeczywiście paragonu, a nie WZ-ki paragonowej).

F4 przed wydrukiem paragonu (np. podczas edycji nowego paragonu w offlinie) powoduje (opcjonalnie) wydruk WZ-ki paragonowej.

Jeżeli jest włączona opcja "zapis zamyka paragon", to przy takim ustawieniu nie da się wydrukować zamówienia bezpośrednio po wydruku paragonu, a dopiero po odszukaniu go w przeglądaniu transakcji.

- ✓ **Pytać / bez pytania po zapisie paragonu** – powodują automatyczny wydruk zamówienia po wydrukowaniu paragonu.

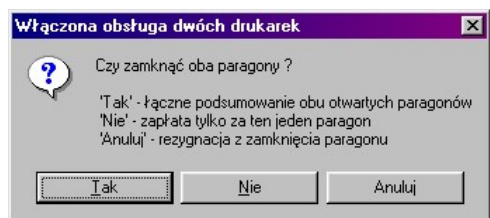
Aby faktycznie drukować zamówienie bez żadnego potwierdzenia, trzeba by:

- wybrać ostatnią wartość opcji "bez pytania po zapisie",
- wyłączyć okno podglądu wydruku w pliku dokdruki.def dla nowego typu wydruku ZAMDF (patrz dalej: punkt 2)
- i jeszcze ustawić odpowiednio próg liczby stron wydruku, od którego wystawiane jest pytanie o zakres stron drukowanych.

Równoczesna zapłata za 2 paragony

Program pozwala na równoczesne wystawianie dwóch paragonów dla jednego klienta, na dwóch różnych drukarkach fiskalnych: pierwsza rejestruje sprzedaż alkoholi, druga pozostałych produktów. W takim przypadku kasjerka musi mieć możliwość równoczesnego zamknięcia obu paragonów i musi znać wartość do zapłaty z obu paragonów.

- ✓ **nigdy** – mechanizm jest wyłączony. W jednej chwili można zamknąć tylko jeden paragon
- ✓ **pytać, kiedy 2 otwarte** – jeżeli program zauważy, że są otwarte dwa paragony, to zapyta, czy podsumować i zamknąć obydwa:

- ✓ **zawsze, kiedy 2 otwarte** – jeżeli program zauważy, że są otwarte dwa paragony, to **bez pytania** wyświetla podsumowanie oraz zamyka obydwa.

Dodatkowa forma płatności

Jeżeli w/w pole konfiguracji zostanie wypełnione (nazwa płatności została nadana), to program w okienku zamykania paragonu wyświetli dodatkowe pole kwotowe służące do wprowadzenia wartości zapłaty tą formą płatności (tak, jak teraz gotówka, czek, bon, karta i euro).

Sumaryczna wartość płatności dodatkową formą pojawi się na raporcie kasjera. Na raporcie kasjera zostanie umieszczona taka nazwa płatności, jaka jest zdefiniowana w konfiguracji w momencie wydruku raportu.

Zapłata czekami / kartą płatniczą / bonami / walutą / gotówką

Ustawienie któregoś z parametrów na „Nie” zablokuje nam możliwość sprzedaży w takiej formie płatności.

Wydawać resztę z dodatkowej formy płatności / czeków / karty płatniczej / bonów

Przy zatwierdzaniu paragonu sumowane są kwoty tych form płatności, z których nie można wydawać reszty (odpowiednie parametry ustawione na "nie").

Jeśli tak policzona suma przekracza kwotę "do zapłaty", to wyświetlany jest odpowiedni komunikat i nie można zatwierdzić paragonu.

Obsługa kodów zgrzewek na paragonach

Po włączeniu obsługiwane są kody zgrzewek na paragonie druk-fiska, zarówno po wprowadzeniu samego kodu jak i po wprowadzeniu ilości i kodu. W drugim przypadku ilość towaru jest odpowiednio przemnożona.

Magazyn dla transakcji druk-fiska

Parametr ma znaczenie dla dokumentów: paragon druk-fiska, wpłata/wypłata na druk fisku (również otwarcie / zamknięcie zmiany). Niezależnie od ustawienia parametru, magazyn jest ustawiany wg. wybranej drukarki fiskalnej po jej wybraniu na nowym dokumencie i później również przy każdej zmianie. Natomiast można magazyn zmienić ręcznie jeśli parametr ma wartość "można zmieniać". Parametr powstał na użytek możliwości szybkiej sprzedaży z kliku magazynów na 1 drukarce fiskalnej.

Rabat z ręki z karty stałego klienta

Gdy wybrano "osobno", przy wyłączonej obsłudze reguł rabatowych, dla towarów z ceny otwartą ustawioną na: "tylko rabat z karty", można udzielić rabatu tylko przy pomocy karty stałego klienta. Jeżeli towar ma cenę otwartą ("tak" w karcie towaru), można udzielić na niego rabatu z ręki i z karty, a jeżeli zostaną użyte oba rabaty dla wybranej(-ych) pozycji, zostaną one zsumowane.

Domyślny poziom cen w druk-fisku

Jaki ma być domyślny poziom ceny sprzedaży dla modułu druk-fisk

Tworzyć dokumenty receptury przy sprzedaży w Drukfisku

Tutaj ustawiamy wg jakich parametrów program automatycznie ma tworzyć dokument receptury wg wzorca w przypadku sprzedaży.

Wybór kontrahenta na paragonie

Podczas sporządzania paragonu możemy wymusić / umożliwić sprzedawcy wskazanie kontrahenta, dla którego został sporządzany paragon. Parametr ten przydatny jest podczas, gdy włączymy poniższy parametr:

„Automatyczne KW dla zwrotu do paragonu”

Po włączeniu parametru na TAK program automatycznie wystawi dokument KW z formą płatności gotówka przy zapisie dokumentu zwrotu do paragonu,

Całkowita kwota rabatu w liniach paragonu

Parametr umożliwia wydruk rabatu procentowego do pozycji i zbiorczego do całego paragonu

Parametr dostępny z poziomu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Konfiguracja-> Lista drukarek fiskalnych**, a następnie **F7 Enter, Szczegóły** dla wskazanej drukarki

Zakładka „Centrala”

Parametry z tej grupy mają znaczenie tylko w centrali sieci sklepów. Zostały opisane w instrukcji konfiguracji sieci sklepów.

Zakładka „Inne”

Automatycznie nowa pozycja

- ✓ **TAK** – po wprowadzeniu pozycji towaru na dowolny dokument, od razu pojawia się okienko oczekujące na skan kolejnego kodu kreskowego
- ✓ **NIE** - okienko nie jest otwierane – kursor pozostaje w trybie przeglądania linii dokumentu

Automatyczne KP/KW dla dokumentów finansowych

Jeżeli dokument finansowy (Faktura, Rachunek) jest płacony od razu gotówką, to:

- ✓ **TAK** – program od razu, bez pytania wystawia dokument KP (Faktury własne) lub KW (Faktury dostawców).
- ✓ **NIE** – program wyświetla okienko z pytaniem „Czy wystawić dokument KP/KW?”. Jeżeli użytkownik zrezygnuje, to pole Zapłacono na fakturze

zostanie wyzerowane (dokument pozostanie niezapłacony) i dokument pojawi się na wykazie zobowiązań/należności do uregulowania.

Eksport EDI niezapisanego dokumentu

- ✓ **TAK** – do pliku EDI można eksportować również dokumenty niezapisane (w edycji)
- ✓ **NIE** – do pliku EDI można eksportować tylko dokumenty, które zostały zapisane w bazie

Eksport kodów dodatkowych na kasy

Parametr pozwala wyłączyć eksport kodów dodatkowych na kasy fiskalne.

- ✓ **TAK** – na kasę są wysyłane wszystkie kody kreskowe – główne i dodatkowe.
- ✓ **NIE** - na kasę są wysyłane tylko kody główne towarów

Auto import / eksport EDI

Zobacz rozdział „EDI” na str. 357.

Marżownik

Marżownik pozwala na ustawienie, jak mają być „zaokrąglane” końcówki cen do takich, żeby były „ładne”. Z pewnością w swoim sklepie również lubisz stosować ceny z końcówkami **,99** lub **,49**. W tym miejscu możesz zdefiniować, jak program ma zaokrąślać ceny towarów w sytuacjach, gdy oblicza je samodzielnie: czy to podczas grupowej zmiany marż towarów, czy podczas pracy Harmonogramu Zmian Cen, lub podczas grupowej zmiany stawek VAT. Marżownik ma też zastosowanie dla cen wprowadzanych ręcznie w karcie towaru. Np. takie ustawienia:

Definicja marżownika

CENY DETALICZNE BRUTTO
liczone na podstawie ceny ewidencyjnej i marży "od 100"

Zakresy marżownika: Nie schodzić poniżej ceny zakupu

Od ceny	Do ceny	Zaokrąglanie	Końcówki
0,00	0,49	w górę	X,49
0,50	9,99	w górę	X,99
10,00	99,99	w górę	X,90
100,00		w górę	9,00
nowy			

F2 Zapis ustawień | Esc Wyjście bez zapisu | Del Usuń zakres

...skutkują, że po wprowadzeniu ceny netto 8.00 zł i marży 5.00 zł otrzymasz cenę 10.90 i marżę rzeczywistą 11.63%:

F4 Parametry	F5 Ceny sp.	F6 Opis dod.	F7 Stan w mag.	F8 Kody dod.	F9 Dostawcy
Marża:	5,00	Rabat hurtowy:		Narzut nocny:	0,00
(rzeczywista: 11,63)		(rzeczywisty: 0,00)		(rzeczywisty: 0,00)	
Ceny sprzedaży			Wysyłać na urządzenia: ☒		
	brutto	netto	Przy sprzedaży: cena zamknięta		
Cena detaliczna:	10,90	8,93	Dod. rabat na kasach:		
Cena hurtowa:	10,90	8,93	Marże z asortymentu: Ctrl+F5		
Cena dodatkowa:	0,00	0,00	Historia dostaw: Ctrl+F6		
Cena nocna:	10,90	8,93	Harmonogram zmian cen: Ctrl+F12		
Min. cena sprzedaży:	10,25	8,40	Ilość ogółem: 0		

Konfiguracja stanowiska

Tutaj należy ustawić parametry, które dotyczą **tylko tego stanowiska** komputerowego:

Lokalna konfiguracja stanowiska

Te parametry są zapamiętywane w rejestrze systemu operacyjnego, a nie w bazie danych. Powinny zostać poprawnie ustawione na każdym stanowisku.

Nazwa tego stanowiska: 1

Nazwa stanowiska pozwala rozróżnić pomiędzy sobą komputery łączące się do tej samej sieciowej bazy danych. Na każdym stanowisku powinna być wpisana inna nazwa !

Programy PC-Market i Serwer Kasowy uruchamiane na tym stanowisku komunikują się tylko z tymi urządzeniami (drukarki i kasy fiskalne, wagi metkujące, sprawdzarki cen), które w swoich ustawieniach mają wpisaną nazwę tego stanowiska komputerowego.

Serwer Kasowy łączy się do bazy: PCPetrol jako: ADMIN

Automatycznie uruchamiać Serwer przy starcie systemu operacyjnego

Ponawianie prób łączenia z bazą przez 60 sekund po starcie Serwera Kasowego.

Kolejowanie operacji (uniemożliwia równoległą komunikację z kilkoma urządzeniami)

Katalog wymiany dla bazy danych: testowa

C:\WKasy

UWAGA: Serwer Kasowy na tym stanowisku łączy się do innej bazy danych. Każde połączenie ma swoją własną ścieżkę katalogu komunikacyjnego. Aby ustawić ścieżkę dla Serwera Kasowego, należy wyjść z tego okna, przełączyć program na bazę Serwera Kasowego i ponownie wejść do konfiguracji stanowiska.

Agent łączy się do bazy: testowa jako:

Automatycznie uruchamiać Agent przy starcie systemu operacyjnego

Okresowe przerwy w połączeniu z bazą 0 minut, jeśli Agent nie ma nic do zrobienia.

Ponawianie prób łączenia z bazą przez 60 sekund po starcie Agent lub po zakończeniu przerwy.

F2 Zapisz **F3** Zapisz i uruchom Serwer Kasowy **Esc** Wyjście bez zapisu

W zasadzie większość parametrów została w oknie opisana. Poniżej znaczenie tych nieopisanych:

Nazwa tego stanowiska:

W tym miejscu należy wpisać nazwę tego stanowiska komputerowego (np. „magazyn”, „zaplecze”, „księgowość”). Nazwa stanowiska jest wykorzystywana w konfiguracji kas (każda kasa może być fizycznie podpięta tylko do jednego komputera, dzięki czemu program wie, z którego stanowiska nie da się puścić transmisji na daną kasę. Drugie miejsce, gdzie jest wykorzystywana nazwa stanowiska to log operacji (monitoring). Dzięki temu wiadomo później nie tylko **kto** wykonał daną czynność, ale również **na którym stanowisku**.

Parametry Agenta:

O tym, czym jest Agent i jak go konfigurować przeczytaj w rozdziale „Jego Wysokość PCMAgent” na str. 170.

Okres zamknięty

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Okres zamknięty**

Okres zamknięty, to dzień, do którego (włącznie) nieuprawnieni użytkownicy nie mają prawa zapisywać, ani poprawiać żadnych dokumentów.

Najczęściej tylko księgowa w firmie ma uprawnienia do edycji tej daty. Jeżeli rozliczy/zamknie jakiś okres, to może w ten sposób zablokować jakiegokolwiek zapisy w bazie do tej daty. W razie potrzeby tylko ona będzie mogła dokonać poprawek w zamkniętym okresie.

Aby poprawnie korzystać z możliwości, jakie daje zamykanie okresów w ten sposób, należy odpowiednio ustawić użytkownikom uprawnienia w opcji **Kontrola-> Użytkownicy-> Wykaz Użytkowników:**

- ✓ **Zmiany daty końcowej okresu zamkniętego** – to uprawnienie można włączyć tylko księgowej, aby decydowała, kiedy może zamknąć okres
- ✓ **Wszelkie zmiany dokumentów** – to uprawnienie można nadać tylko księgowej, aby tylko ona miała możliwość poprawiania w zamkniętym przez siebie okresie
- ✓ **Zmiany dokumentów w okresie otwartym** – to uprawnienie można nadać szeregowym operatorom, aby mieli możliwość poprawiania dokumentów tylko w dozwolonym okresie (do dnia zamknięcia okresu). Wyłączenie tego uprawnienia spowoduje, że użytkownicy będą mogli tylko sporządzać dokumenty. Po zapisaniu nie będą mieli prawa do ich poprawiania.

Zmiana daty okresu zamkniętego jest zaporą, którą stawia księgową mówiąc: „do tego dnia mam wszystko rozliczone i nie wolno wam tam już niczego poprawiać”.

Jeśli zmienisz datę okresu zamkniętego, to program nie dokona żadnych zmian w bazie danych. Nie usunie, ani nie zarchiwizuje żadnych dokumentów. Zmiana daty jest czynnością całkowicie bezpieczną i odwracalną.

Numeracja dokumentów

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Numeracja dokumentów**

W opcji **Numeracja dokumentów** możesz określić, w jakim formacie będzie nadawany numer kolejny dokumentom, oraz jaki będzie kolejny numer dokumentu. Możesz również zdecydować o kolejnym numerze nowo tworzonych dokumentów.

Podczas wystawiania każdego dokumentu program automatycznie nadaje mu numer kolejny według określonego formatu. Np. dla faktury VAT może to być **FV/2003/1152** lub **FV1152** lub **03-1152**:

Format numeru dokumentu

Rodzaj dokumentu: Faktura własna

Format numeru: \BFV\rr\AN

Przykład: ...FV/03/14

k - numer kasy
r - rok na dwóch cyfrach
R - rok na czterech cyfrach
M - miesiąc
D - dzień
N - kolejny numer zgodnie z licznikiem
B - tekst użytkownika wprowadzony dla nowego dokumentu
Z - zastąpienie wszystkiego tekstem użytkownika jeżeli wpisany
\ - znak \ jeżeli potrzebny w numerze

F2 OK | Esc Anuluj | F5 Format domyślny

W pole **Format numeru** możesz wstawiać odpowiednie znaki sterujące z listy, którą widzisz w dolnej części okienka. Podczas tworzenia numeru dokumentu w miejsce znaków sterujących program wstawi odpowiednie wartości. Może to być numer kolejny dokumentu, bieżący rok, lub dzisiejsza data. Jeśli pomiędzy znaki sterujące wstawisz jakikolwiek inny znak, to zostanie on potraktowany jako stały element, zawsze umieszczany w numerze, który nie podlega zmianom (np. „FV” lub „/”).

W miejsce znaków sterujących program wstawi:

- ✓ **\k** – numer kasy lub drukarki fiskalnej, jeśli jest to dokument powiązany z kasą lub drukarką fiskalną.
- ✓ **\r** - rok wystawienia dokumentu (nie bieżący) w postaci dwucyfrowej. Np. 2003 będzie przedstawiony jako **03**
- ✓ **\R** – rok wystawienia dokumentu w postaci czterocyfrowej. Np. 2003 będzie przedstawiony jako **2003**
- ✓ **\M** – miesiąc wystawienia dokumentu
- ✓ **\D** - dzień wystawienia dokumentu
- ✓ **\N** – numer kolejny dokumentu. Numery nadawane w ten sposób są inkrementowane o 1 niezależnie od magazynu, na jaki zostały wystawione. Czyli nie ma osobnej numeracji na osobne magazyny.⁴⁶
- ✓ **\B** – tekst użytkownika. W każdym dokumencie jest pole **Nr dokumentu**. Możesz tam wpisać swój własny dodatkowy tekst (np. nr akwizytora – „11”). Numer ten zostanie wpisany w miejsce **\B** w odpowiednim miejscu numeru. Czyli, jeśli wygenerujesz format np. **FV/\R/\N (\B)** i podczas edycji faktury, w pole **Nr dokumentu** wprowadzisz „11”, to wygeneruje się numer **FV/2003/128 (11)**. Zauważ, że wpisany przez Ciebie tekst nie zastąpił całego numeru, a jedynie go uzupełnił.
- ✓ **\Z** – tekst użytkownika, który zastąpi numer dokumentu, jeśli cokolwiek wpiszesz w pole **Nr dokumentu**. Ten symbol jest np. wykorzystywany na fakturze dostawcy – jeśli wprowadzisz jej numer, to program nada dokumentowi dokładnie taki numer jaki wpisałeś. Jeśli nic nie wpiszesz, to program nada swój własny numer dokumentu. Ciekawym przykładem może być zadeklarowanie takiego formatu numeru: **\Z<nie wpisano nr dok.>**.
- ✓ **** - czasem możesz potrzebować użyć w numerze dokumentu znaku „\” (backslash) - wówczas użyj znaku sterującego „\\”

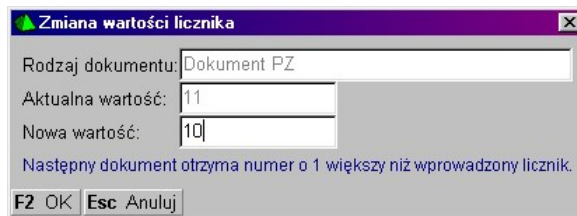

Aby w numerze dokumentu uzyskać pełną datę – należy użyć zmiennych |r |R |M |D w dowolny sposób np. |R-|M-|D (aby uzyskać 2003-12-31).

Aby zmienić numer kolejny dokumentu – z listy dokumentów otwórz przy pomocy klawisza **Ctrl-Enter Zmiana licznika** okienko edycji numeru i popraw numer kolejny:

---

⁴⁶ Jest to jednak możliwe po dodaniu odpowiedniej tabeli w Twojej bazie danych. W tym celu skontaktuj się z serwisem programu PC-Market.

Sprzęt

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Sprzęt**

W menu możesz dokonać konfiguracji sprzętu obsługiwanego przez program PC-Market:

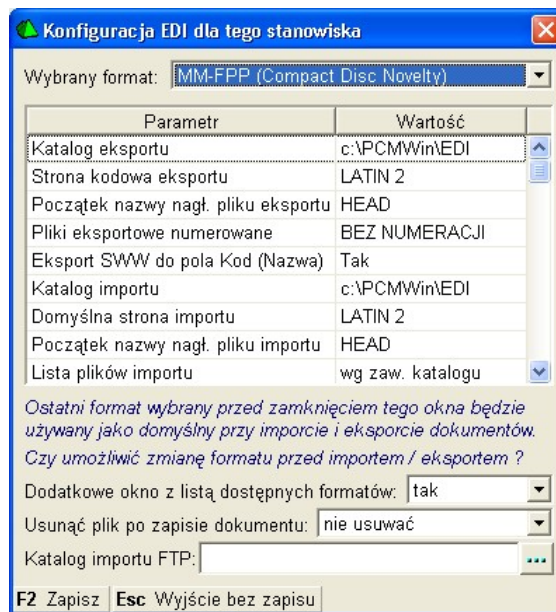
- ✓ **Czytnik kodów kreskowych** – konfiguracja czytnika opartego na RS-232 (czytniki klawiaturowe działają bez potrzeby konfiguracji w programie)
- ✓ **Drukarka** – konfiguracja drukarki została omówiona w rozdziale *Podstawy obsługi programu-> Wydruki dokumentów-> Konfiguracja drukarki dokumentów.*
- ✓ **Drukarki etykiet** - konfiguracja drukarek etykiet została opisana w rozdziałach *Moduły dodatkowe-> Etykiety i drukarki kodów kreskowych-> Wydruk na drukarkach systemowych (specjalizowanych)-> Wybór etykiety i konfiguracja drukarki.*
- ✓ **Inwentaryzator** – konfiguracja inwentaryzatora została omówiona w rozdziale *Moduły dodatkowe-> Przenośny inwentaryzator-> Konfiguracja.*

EDI

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> EDI**

Program może eksportować i importować dokumenty w formatach EDI z różnych programów magazynowych. Niestety nie ma w Polsce ustalonego jednego, wspólnego formatu wymiany danych pomiędzy różnymi programami. Stąd konieczność implementacji przez program wielu różnych formatów w zależności od odbiorcy.

W okienku konfiguracyjnym możesz skonfigurować każdy format oddzielnie (każdy format ma inny zestaw parametrów konfiguracji), oraz zdecydować, który sterownik ma być używany domyślnie przez program (pole **Wybrany format**).

Pozostałe parametry mają następujące znaczenie:

- ✓ **Dodatkowe okno z listą dostępnych formatów** – po naciśnięciu klawisza Ctrl-E, nie zostanie wybrany domyślny format, lecz pojawi się okno, w którym zostaniesz poproszony o wybranie formatu dokumentu EDI, który chcesz zaimportować:

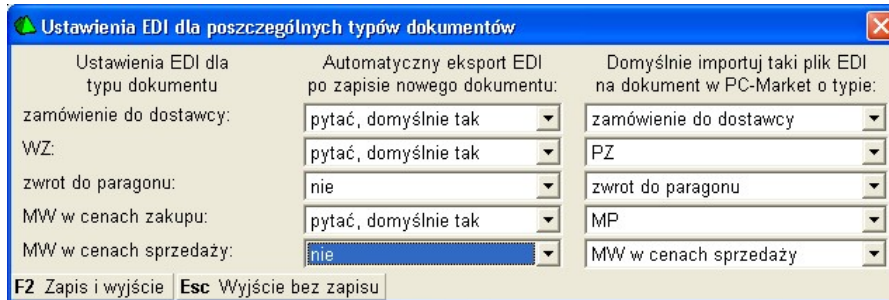
- ✓ **Usunąć plik po zapisie dokumentu** – decyduje o tym, co zrobić z plikiem EDI, gdy zostanie wciągnięty na dokument i zapisany w bazie programu PC-Market.
- ✓ **Katalog importu FTP** – katalog na dysku lokalnym komputera, w którym znajdują się pliki ściągnięte z FTP przez zewnętrzny program. Jest to globalny katalog dla kontrahentów, którzy w oknie konfiguracji nie mają ustawionego indywidualnego katalogu lokalnego i adresu FTP.

Sterowniki EDI są dostarczane w postaci tzw. plug-in⁴⁷. Są to pliki EDI*.DLL znajdujące się w głównym katalogu programu PC-Market (domyślnie **C:\ Program Files\ Insoft\ PCMWin_7_1**).

Standardowym formatem EDI obsługiwanym przez PC-Market jest „**PC-Market 5**”.

Auto import / eksport EDI

Parametry konfiguracji tego mechanizmu znajdziesz w menu **Kontrola-> Konfiguracja**⁴⁸:

Prawa kolumna - „Domyślnie importuj taki plik EDI...”:

Są to ustawienia automatycznego importu dokumentów EDI uruchomionego w menu **Kontrola-> Import EDI**. W przypadku importu decydują o tym, jak interpretować dokumenty znajdujące się w katalogu dokumentów EDI (ustawionym w konfiguracji). Np. jeśli znajduje się tam dokument MW, to powinien zostać zaimportowany do tego programu jako MP. Jeśli jest tam WZ, to powinien być importowany jako PZ itd.

Lewa kolumna – „Automatycznie eksport EDI...”:

Standardowe ustawienie „nie” powoduje, że dokument po zapisie do bazy nie jest automatycznie zapisywany w katalogu wymiany jako dokument EDI. Ustawienie inne powoduje, że dokument zostanie automatycznie wyeksportowany (z pytaniem lub bez pytania o zgodę).

⁴⁷ Plug-in – to dodatek do programu (wtyczka), który może zostać zainstalowany przez proste umieszczenie go w katalogu, gdzie jest zainstalowany program. Powoduje dodanie do programu nowej funkcjonalności. W przypadku programu PC-Market są to pliki o rozszerzeniu *.DLL. Zaletą użycia tej technologii jest możliwość szybkiego dodania nowej funkcji, bez konieczności wykonywania pełnego upgrade.

⁴⁸ Poniższe okno, dla oszczędności miejsca zostało nieco przerobione w stosunku do oryginalnego. Za niedogodności przepraszam (przyp. autor)

Katalog plików zamrożeń

Menu **Kontrola -> Konfiguracja-> Katalog plików zamrożeń**

Zamrażane w programie dokumenty są umieszczane w plikach z rozszerzeniem PC7. Domyślnie pliki są umieszczane w lokalnym katalogu Twojego komputera:

C:\Program Files\Insoft\PCMWin\Zrzuty\Baza podstawowa

Możesz jednak zmienić ten katalog na inny, sieciowy, aby zasobnik z zamrożonymi dokumentami był wspólny dla wszystkich stanowisk programu PC-Market.

Opcje menu programu

Jest to miejsce, gdzie można skonfigurować, które pozycje menu są widoczne, a które nie. Temat został szczegółowo opisany w rozdziale „Role użytkowników i ukrywanie pozycji menu programu” na str. 367.

Ikonki paska narzędziowego

W tym miejscu można skomponować listę ikon, które pojawiają się u góry, pod menu programu.

Tapeta pulpitu i bitmapa powitalna

Tutaj możesz zmienić okno powitalne programu oraz obraz, jaki pojawia się jako tło programu:

W przypadku tapety tła, może ona być różna dla każdej z używanych przez Ciebie baz danych. Na przykład możesz dla bazy archiwalnej zmienić tapetę na jaskrawo czerwoną. Dzięki temu będziesz mógł na pierwszy rzut oka zobaczyć, czy pracujesz na właściwej bazie.

Użytkownicy programu

Z programu PC-Market mogą korzystać tylko użytkownicy, którzy zostali do tego uprawnieni przez administratora systemu.

Jeżeli jesteś uprawnionym użytkownikiem, to podczas rozpoczynania pracy z programem, powinieneś zalogować się podając swój identyfikator oraz hasło:

Identyfikator otrzymasz od administratora systemu.

Hasło zostało również nadane przez administratora systemu. Jednak w razie potrzeby zawsze możesz je zmienić w menu **Kontrola-> Użytkownicy-> Zmiana mojego hasła**. Jeśli zmienisz hasło, nikt poza Tobą (nawet administrator) nie będzie go znał. Dzięki temu masz pewność, że nikt poza Tobą (nawet administrator) nie zaloguje się do programu podając Twój identyfikator.

Po zalogowaniu się do systemu dysponujesz pewnym zestawem uprawnień, które pozwalają Ci lub zabraniają dokonywać pewnych czynności. Np. jeżeli odpowiadasz za wprowadzanie dokumentów, to masz uprawnienie do wystawiania dokumentów zmian cen towarów, ale nie możesz konfigurować programu i wykonywać raportów. Jeśli jesteś księgową, to masz uprawnienia do zamykania okresu, zmiany numerów dokumentów i wykonywania raportów, ale nie możesz zmieniać cen towarów.

Każda operacja dokonana w programie jest przypisana do użytkownika i rejestrowana w tzw. „monitoringu”. Są to. np. zmiana ceny towaru, zmiana na dokumencie, wystawienie dokumentu itp. Wszystkie operacje są odnotowywane w bazie z zaznaczeniem dokładnego czasu, stanowiska, oraz osoby, która te operacje wykonywała.

W trakcie pracy programu można zmienić użytkownika korzystając z opcji menu **Kontrola-> Zmiana użytkownika**. Wówczas zostanie zmieniony aktualny użytkownik bez czasochłonnej operacji łączenia do bazy i ładowania towarów. Można

również uruchomić tę opcję i pozostawić okienko logowania, aby na chwilę zablokować stanowisko przed nieuprawnionymi osobami.

Administrator

Po zainstalowaniu programu PC-Market, jedynym użytkownikiem jest Administrator. Administrator może się zalogować do nowo zainstalowanego programu podając identyfikator **ADMIN** i hasło **ADMIN**.

Po zalogowaniu się do systemu powinien on założyć innych, podległych mu użytkowników i nadać im odpowiednie uprawnienia. Jak to zrobić – zobacz rozdział [Zarządzanie wykazem użytkowników](#).

Następnie musi zmienić swoje hasło (ADMIN) na inne, znane tylko jemu. Jest to konieczne, aby żaden inny użytkownik nie zalogował się jako administrator i nie zmienił swoich uprawnień.

*Jeżeli administrator zgubił swoje hasło, to istnieje możliwość jego odzyskania tylko poprzez zwrócenie się Autoryzowanego Partnera Insoft, który jest odpowiedzialny za serwis programu do producenta programu tj. firmy Insoft. **Tylko producent ma możliwość odtworzenia hasła administratora.***

Zarządzanie wykazem użytkowników

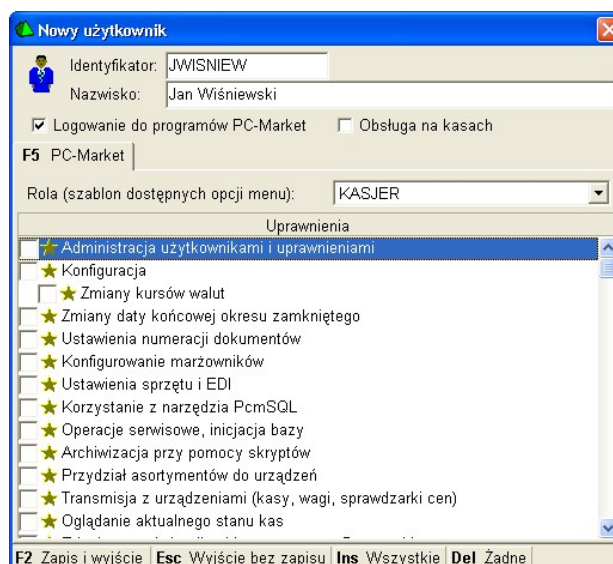
Do zarządzania wykazem użytkowników służy opcja menu **Kontrola-> Użytkownicy**.

W menu można dokonać następujących czynności:

- **Nowy użytkownik** – dodanie nowego użytkownika do wykazu użytkowników i nadanie mu odpowiednich uprawnień. Zobacz rozdział [Edycja uprawnień](#).
- **Wykaz użytkowników** – edycja istniejącego wykazu użytkowników i zmiana uprawnień. W tym menu można również dodać lub usunąć użytkownika. Zobacz rozdział [Edycja uprawnień](#).
- **zmiana mojego hasła** – zmiana hasła aktualnie zalogowanego użytkownika (lub administratora).
- **Moje uprawnienia** – przeglądanie uprawnień.

Edycja uprawnień

Po dodaniu nowego użytkownika w menu **Kontrola-> Użytkownicy-> Nowy użytkownik** lub **Wykaz użytkowników**, otworzy się okno uprawnień użytkownika:

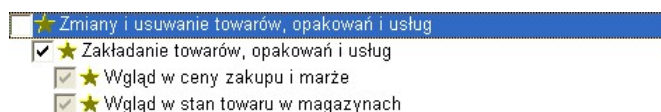

- **Identyfikator** – będzie podawany przez użytkownika podczas logowania do programu.
- **Nazwisko** – pełne imię i nazwisko - będzie drukowane na dokumentach. Najczęściej w pozycji „Osoba upoważniona do wystawienia...”. Nazwisko drukuje się również na paragonach fiskalnych.
- **Uprawnienia** – jeżeli pole jest zaznaczone () , to użytkownik jest uprawniony do wykonywania tej operacji. Zobacz pełną listę uprawnień w rozdziale [Wykaz uprawnień](#).

Na dokumentach, w polu „podpis osoby upoważnionej...”, można drukować nazwisko osoby, która sporządzała dokument – jest to **Autor** dokumentu, lub osoby, która właśnie jest zalogowana do systemu i ten dokument drukuje – jest to **Użytkownik**. Odpowiedniej zmiany dokonuje się poprzez zmianę szablonu wydruku dokumentu.

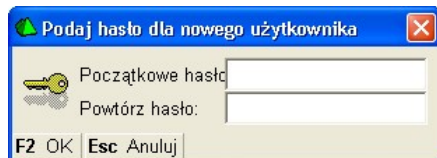
Zauważ, że niektóre uprawnienia są wyświetlone w układzie kaskadowym:

Jeżeli zaznaczysz jakąś opcję stojącą wyżej w hierarchii, to automatycznie zostaną włączone wszystkie podległe jej pozycje. W powyższym przypadku, użytkownik

mający prawo do zakładania towarów, automatycznie dostaje prawo do wglądu cen i stanu towarów. W programie nie ma takiej możliwości, żeby użytkownik miał prawo do wglądu w ceny zakupu, a nie miał prawa do aktualizacji kartotek towarów.

Po założeniu nowego użytkownika zostaniesz poproszony o podanie początkowego hasła:

Jako administrator możesz zmienić hasło użytkownikowi, nie znając jego dotychczasowego hasła – wystarczy z poziomu karty uprawnień tego użytkownika wywołać klawisz "Zmiana hasła Ctrl+H", a następnie wprowadzić nowe hasło. Możesz także nakazać zmianę hasła wybranemu użytkownikowi za pomocą klawisza „Ctrl+W” w karcie uprawnień użytkownika. Przy kolejnym uruchomieniu programu użytkownik będzie musiał podać dotychczasowe hasło, a następnie wprowadzić nowe, różniące się od ostatniego, nowe hasło.

Program automatycznie może nakazać każdemu użytkownikowi zmieniać hasło, wskazując w parametrach liczbę dni, co ile ma taka zmiana następować. Parametr „Co ile dni wymuszać zmianę hasła użytkownika przy logowaniu” znajduje się w zakładce Wykazy w parametrach konfiguracji. W przypadku, gdy program jest centralą, dodatkowo można wymusić zmianę haseł na sklepie (parametr konfiguracji w zakładce Centrala – „Narzucać na sklepu co ile dni wymuszać zmianę hasła użytkownika przy logowaniu”)

Jako administrator możesz zarówno edytować, ale także kopiować uprawnienia pomiędzy użytkownikami. Aby skopiować uprawnienia, w oknie wykazu użytkowników należy wybrać użytkownika, którego uprawnienia zostaną skopiowane, następnie kliknąć **Ctrl+F5 Kopiuj uprawnienia** . Teraz wystarczy wskazać użytkownika, któremu przypisane zostaną uprawnienia i kliknąć **Ctrl+F6 Wklej uprawnienia** . Tak samo, pomiędzy użytkownikami można kopiować widok zakładki narzędzia wybierając skróty:

Ctrl+F3 Kopiuj ust. zakł. "Narzędzia" **Ctrl+F4 Wklej ust. zakł. "Narzędzia"**

Wykaz uprawnień

Poniżej wymieniono tylko ważniejsze i mniej czytelne uprawnienia.

Administracja użytkownikami i uprawnieniami

Uprawniony użytkownik może zarządzać swoimi uprawnieniami i pozostałych użytkowników systemu. Może zakładać i usuwać innych użytkowników. Użytkowników mających takie uprawnienia może być wielu. Administrator systemu ma domyślnie włączone to uprawnienie i na wszelki wypadek zablokowaną możliwość wyłączenia.

Zmiany daty końcowej okresu zamkniętego

Uprawnienie nadawane zwykle księgowej. Uprawiona osoba ma możliwość przesuwania daty, do której nikomu nie będzie wolno modyfikować dokumentów (zamknięcie okresu). Opcja blokuje dostęp do menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Okres zamknięty**. Możliwość poprawiania dokumentów w okresie zamkniętym nadaje się innymi uprawnieniami.

Zmiany kursu EURO

Kurs EURO jest wysyłany na kasy fiskalne, lub wykorzystywany w module sprzedaży detalicznej na drukarkach fiskalnych. Opcja blokuje dostęp do menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Waluty**.

Ustawianie numeracji dokumentów

Opcja blokuje dostęp do menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Numeracja dokumentów**.

Konfigurowanie marżowników

Opcja blokuje dostęp do menu **Kontrola-> Konfiguracja-> Marżownik**.

Korzystanie z narzędzia PCMSQL

Program PCMSQL.EXE, to narzędzie do bezpośredniej edycji bazy danych przy pomocy języka SQL. Aby można było z niego korzystać, użytkownik musi spełnić dwa warunki:

1. Musi mieć włączone uprawnienie.
2. Musi znać hasło serwisowe PCMSQL udostępniane przez Insoft autoryzowanym serwisantom.

Archiwizacja przy pomocy skryptów

Opcja blokuje dostęp do menu **Kontrola-> Operacje serwisowe-> Archiwizacja**.

Edycja ustawień online i harmonogramu Serwera Kasowego

Opcja blokuje dostęp do menu **Kontrola-> Obsługa kas, wag...-> Ustawienia online** oraz **Harmonogram zadań**.

Modyfikacja reguł systemu lojalnościowego

Pozwala użytkownikowi na zdefiniowanie zasad naliczania punktów lojalnościowych (np. 1 pkt. za 10zł). Opcja blokuje dostęp do menu **Punkty-> Definiowanie reguł**.

Doładowywanie kart stałego klienta

Rozładowywanie kart stałego klienta

Włącza prawo do wymiany gotówki na punkty w elektronicznych kartach zbliżeniowych („elektroniczna portmonetka”). Odblokowuje menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna-> Doładowanie/Rozładowanie karty**.

Naliczanie punktów systemu lojalnościowego

Pozwala użytkownikowi na uruchomienie mechanizmu naliczającego punkty na podstawie sprzedaży na karty stałego klienta. Odblokowuje menu **Punkty-> Naliczanie punktów**.

Brak blokad centralnych przy poprawie dokumentów

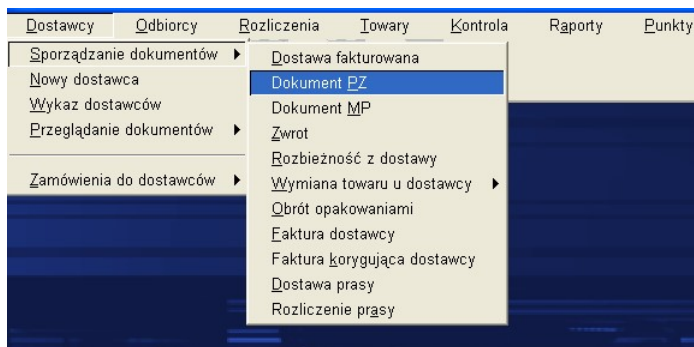
Pozwala na poprawę przez tego użytkownika dokumentów zakupu nawet, jeżeli przy okazji zostanie złamana zasada narzucona przez centralę (np. zakaz zakupów poniżej ceny x, lub zakaz zakupów od tego kontrahenta).

Role użytkowników i ukrywanie pozycji menu programu

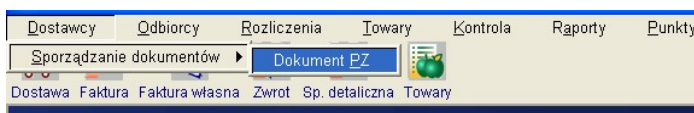
Menu programu PC-Market jest bardzo rozbudowane. W praktyce nie korzystasz z większości jego pozycji. Jeśli w sklepie pojawi się nowy pracownik, zapewne też nie będziesz chciał go straszyć skomplikowaną obsługą. **Możesz poukrywać te pozycje menu, które nie są używane.** Możesz w ten sposób zablokować dostęp użytkownikom do opcji menu, z których nie wolno im korzystać. Dzięki temu, masz do dyspozycji alternatywną metodę nadawania uprawnień do tej opisaną w poprzednich rozdziałach.

Jak to działa?

Użytkownik w programie jest przypisany do jednej z czterech ról. Domyślnie są to: KASJER, NADZÓR, MENADŻER, SERWIS, choć nazwy te można zmienić. Dla każdej z tych ról możemy skonfigurować, które z opcji menu programu mają być dla niego dostępne. Możemy na przykład ustawić dla danej grupy użytkowników wygląd menu w ten sposób, że wszystkie funkcje pod opcją "Dostawcy" będą dostępne...:

...a dla innej grupy będzie to wyłącznie jedna opcja spośród wszystkich standardowo dostępnych, np. "Dostawcy -> Sporządzanie dokumentów -> Dokument PZ":

Po przypisaniu użytkownikowi roli, do której przyporządkowany został pewien układ menu, po zalogowaniu się na swój login, będzie miał on dostępne tylko te opcje menu, które zostały mu udostępnione.

Konfigurowane menu jest mechanizmem niezależnym od uprawnień, przydzielanych indywidualnie każdemu użytkownikowi. Na przykład udostępnienie użytkownikowi wystawiania paragonów (poprzez wyłączenie w szablonie pozostałych opcji menu), może być powiązane, z dodatkowym uprawnieniem na udzielanie rabatu z ręki, ale jednocześnie możemy temu użytkownikowi odebrać taką funkcjonalność.

W przypadku sieci sklepów korzystających z oprogramowania Konsola Kupca / PC-Market, w centrali sieci sklepów można skonfigurować szablony menu dla sklepów (dla ról dostępnych w sklepach). Tak przygotowane role są replikowane do programów PC-Market pracujących w sklepach, gdzie administrator posiadający uprawnienie do „administrowania użytkownikami i uprawnieniami” może je odpowiednio przypisać do osób pracujących w sklepie.

Korzystanie ze wzorców menu w sklepie

Każdego użytkownika programu możesz przypisać do jednej z ról. Do każdej roli jest przypisany układ menu.

Przypisanie użytkownika do jednej z ról możesz dokonać w menu **Kontrola -> Użytkownicy -> <wybrany użytkownik>**:

Domyślnie wszyscy użytkownicy przypisani są do pierwszej roli, nazwie „KASJER”.

Nazwy ról możesz zmienić, za pomocą opcji konfiguracji **Kontrola -> Konfiguracja -> Parametry -> Przeglądanie / edycja -> <Zakładka WYKAZY>**:

- „Nazwa roli 1 użytkownika PC-Market: (domyślnie KASJER)”
- „Nazwa roli 2 użytkownika PC-Market: (domyślnie NADZÓR)”
- „Nazwa roli 3 użytkownika PC-Market: (domyślnie MENADŻER)”
- „Nazwa roli 4 użytkownika PC-Market: (domyślnie SERWIS)”

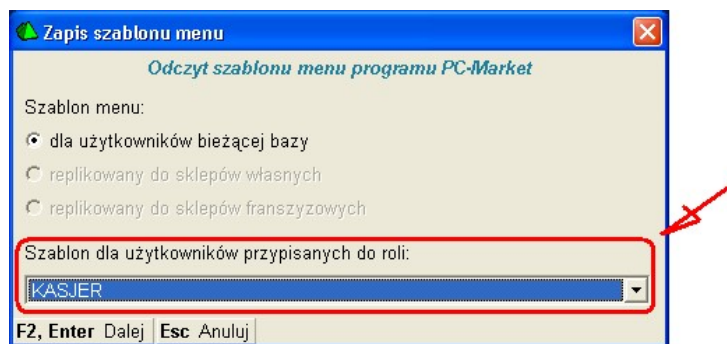
Aby szybko znaleźć wymienione parametry, możesz skorzystać z wyszukiwania kontekstowego dostępnego pod klawiszem F9.

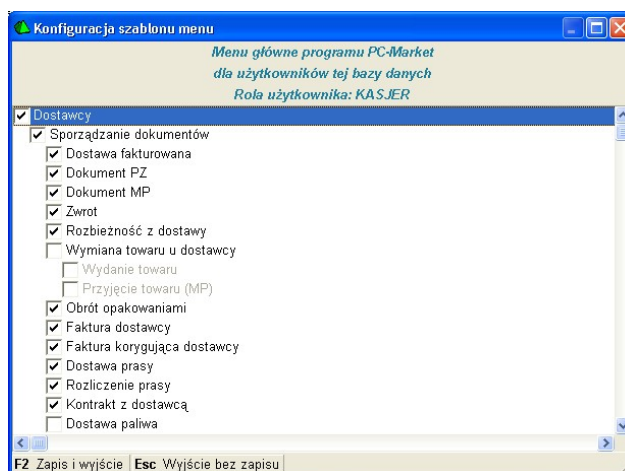
Definiowane w ten sposób role nie mają nic wspólnego z rolami kasjerów definiowanymi na zakładce Sprzedaż! Tam znajdują się role kasjerów wykorzystywane do programowania użytkowników na kasach PC-POS.

Układ menu, przypisany do każdej roli możesz ustawić w **Kontrola -> Konfiguracja -> Opcje menu programu**. W tym celu:

1. Wybierz rolę, dla której chcesz przygotować/zmodyfikować szablon dla bieżącej bazy danych i naciśnij klawisz **Dalej**:

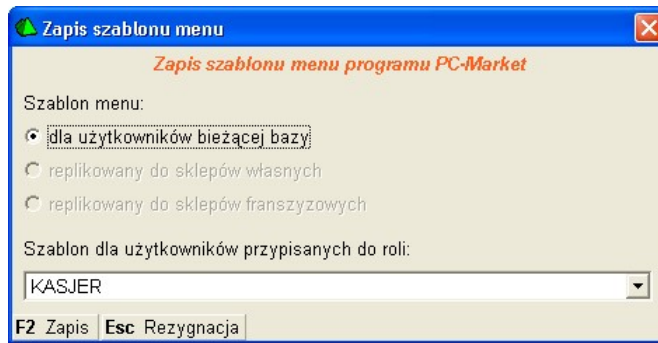

2. Otworzy się okno z lista wszystkich pozycji menu. Przemieszczając się po drzewie dostępnych opcji zaznacz te, które mają być widoczne w menu (odznaczenie wyższego poziomu oznacza wyłączenie w menu wszystkich dostępnych pod nią opcji):

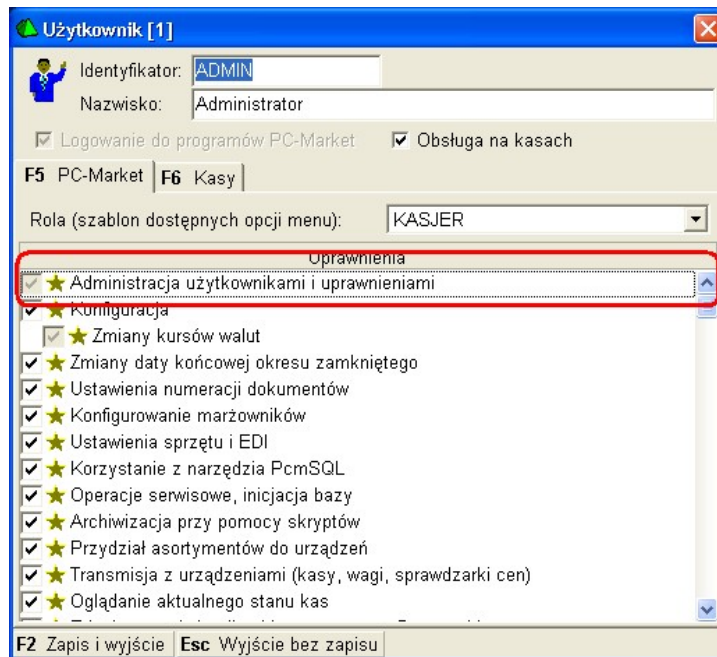

3. Zapisz szablon dla wybranej roli poprzez potwierdzenie „Zapis i wyjście w tym oknie oraz w następnym. Na tym etapie możesz jeszcze zmienić rolę, dla której chcesz zachować układ menu, co może się przydać szczególnie w przypadku, gdy na samym początku pomyliłeś się w wyborze roli:

Aby móc konfigurować szablony dla poszczególnych ról, musisz posiadać uprawnienie do „administrowania użytkownikami i uprawnieniami”. Jest to jedyny parametr, którego nie można wyłączyć administratorowi:

Dla użytkownika posiadającego to uprawnienie, opcja konfiguracji szablonów menu zawsze pozostanie dostępna, nawet pomimo jej wyłączenia w przypisanym do tego użytkownika szablonie. Jest to zabezpieczenie, które ma na celu wyeliminowanie sytuacji, gdzie przez przypadek zostałaby wyłączona i zablokowana możliwość konfigurowania szablonów dla wszystkich użytkowników w bieżącej bazie danych.

Mechanizm ról/szablonów jest niezależny od uprawnień użytkowników, dlatego pozostawiając na pasku ikon funkcję, która została wyłączona szablonem dla danej roli, przy jednoczesnym dopuszczeniu korzystania z niej wg przypisanych użytkownikowi uprawnień, da mu możliwość skorzystania z tak udostępnionej opcji. Aby uniknąć takiej sytuacji, należy konsekwentnie z szablonem menu zadbać także o to, jakie ikony mamy udostępnione na pasku szybkiego uruchamiania.

Korzystanie z wzorców menu w sieciach sklepów

Sieci korzystające z oprogramowania Konsola Kupca mogą konfigurować i narzucać na sklepy pracujące na PC-Market szablony dla poszczególnych ról. Narzucenie szablonów z centrali oznacza, dotychczas skonfigurowane szablony zostaną nadpisane w sklepie i będzie je można edytować tylko w centrali.

Podstawowym warunkiem wysłania szablonów dla ról jest odpowiednie skonfigurowanie parametrów dostępnych w konfiguracji bazy Konsoli Kupca:
Kontrola -> Konfiguracja -> Parametry -> Przeglądanie / edycja -> <Zakładka CENTRALA>:

- Replikacja do sklepów własnych szablonów menu programu PC-Market
- Replikacja do sklepów franszysowych szablonów menu programu PC-Market

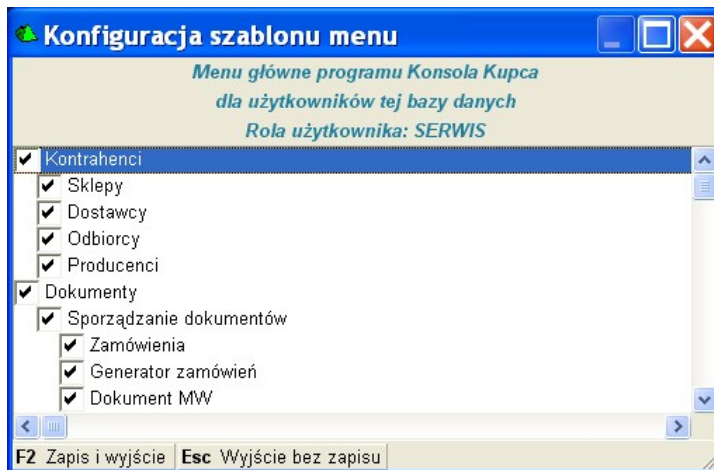
Po wybraniu TAK dla jednej lub obu opcji, program wyśle na sklepy danej grupy informacje o skonfigurowanych dla sklepów szablonach menu. Konfiguracja roli sklepu – własny/franszysowy – dostępna jest w kartotece kontrahenta typu sklep, na zakładce SKLEP.

W centrali możesz przygotować wyłącznie szablony dla ról, natomiast samo przydzielanie ról użytkownikom sklepowym nadal odbywa się w sklepie, edytując kartoteki poszczególnych użytkowników. Nazwa roli nie jest narzucana sklepowi z centrali sieci sklepów - mapowanie zdefiniowanych w centrali ról odbywa się w kolejności, w jakiej występują w konfiguracji nazw i szablonów. Dla uniknięcia pomyłek warto zadbać o identyczne nazewnictwo ról pomiędzy centralą i sklepami.

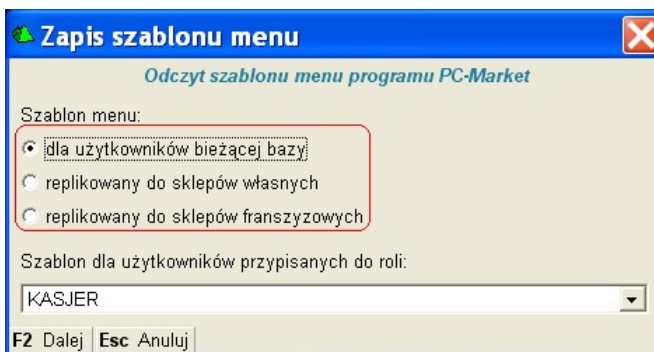
Edycja szablonów dla ról w centrali została rozdzielona osobno dla użytkowników Konsoli Kupca i osobno dla użytkowników PC-Market:

1. Aby zdefiniować szablon dla użytkowników Konsoli Kupca, należy załogować się do programu Konsola Kupca i w menu **Kontrola -> Konfiguracja -> Opcje menu programu** i po wybraniu danej roli dokonać konfiguracji. Układ

menu jest inny w Konsoli Kupca niż w PC-Market, zatem opcje do włączenia/wyłączenia również są inne:

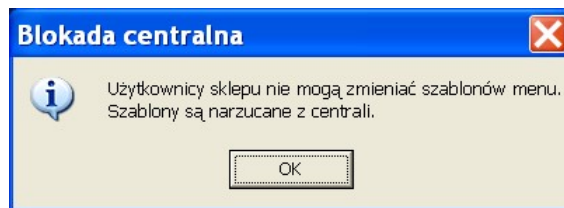
2. Aby zdefiniować szablon dla użytkowników PC-Market (użytkowników sklepów własnych, franszizowych oraz bazy centralnej po podłączeniu się do niej programem PC-Market), należy załogować się do bazy centrali sieci sklepów programem PC-Market i w menu...

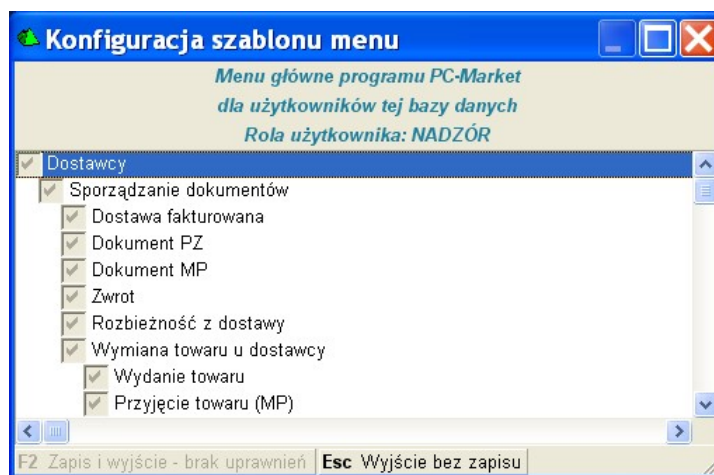
...wybrać docelowe grupy użytkowników, dla których chcesz konfigurować szablony (zaznaczony na oknie „Zapis szablonu menu” na czerwono).

Dla każdej wybranej grupy w centralnej bazie danych zapisywana jest informacja o 4 niezależnych szablonach (dla każdej z ról). Zatem w bazie centrali sieci sklepów, łącznie z 4 szablonami zapisanymi z poziomu Konsoli Kupca, zapisywane jest łącznie 16 szablonów (z czego 8 dla bieżącej bazy danych – dla Konsoli Kupca i PC-Market – oraz 8 dla sklepów w sieci – po 4 dla sklepów własnych i franszizowych).

Jeśli menu są skonfigurowane na poziomie centrali, to w sklepie, przy próbie edycji szablonów wyświetlany jest komunikat:

Jednak program pozwoli przejść dalej i podglądnąć zdefiniowane w centrali szablony menu:

Projektowanie etykiet – KKEdytor

Do czego służy KKEdytor?

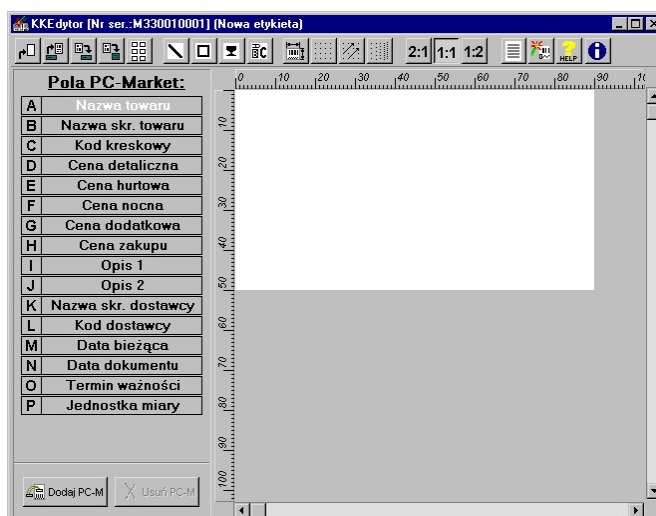
Program **KKEdytor** służy do projektowania etykiet, które zostaną później wykorzystane przez PC-Market w modułach wydruku na drukarkach systemowych i specjalizowanych. Jest to osobny program, zawsze instalowany razem z PC-Market.

Przy pomocy programu KKEdytor możesz graficznie projektować szablony etykietek w postaci plików KKS. Na etykietkach możesz umieszczać stałe pola, które nie będą się zmieniać w zależności od drukowanej etykiety np. ramki, linie, teksty stałe, logo Twojej firmy. Możesz też na etykietce umieszczać pola, których zawartość będzie zmienna i pobierana z bazy programu PC-Market podczas wydruku. Są to m.in.: kod kreskowy towaru, nazwa towaru, cena detaliczna itp.

W wersji demonstracyjnej programu PC-Market oraz w wersji bez zakupionego modułu etykiet program KKEdytor również zostaje zainstalowany z tą różnicą, że będzie miał zablokowaną możliwość zapisania zaprojektowanej etykiety. W tym wypadku jego działanie zostało ograniczone do zadań demonstracyjnych.

Program KKEdytor możesz uruchomić z **Menu Start (systemu Windows)-> Programy-> Programy Insoft-> PC-Market 7-> KKEdytor**. Po uruchomieniu pojawi się główne okno programu:

W centralnej części znajduje się pole Twojej etykiety, na której będziesz umieszczał poszczególne elementy. Na powyższym rysunku etykieta ma rozmiar 90mm x 50mm.

Po lewej znajdują się klawisze pól, których treść (różna dla każdego towaru) będzie pobierana z podczas wydruku z programu PC-Market.

U góry znajdują się klawisze pozostałych funkcji (tzw. toolbar), z których będziesz korzystał podczas projektowania etykiety.

Do czego służą te wszystkie przyciski?

Poniżej opisujemy działanie wszystkich widocznych przycisków programu.

Operacje odczytu/zapisu pliku etykiety

Każdy zaprojektowany szablon etykiety powinien zostać zapisany w pliku typu KKS. Poniższe przyciski pozwalają na operacje na tych plikach:

- Utwórz nową etykietykę

- Wczytaj etykietykę z pliku

- Zapisz etykietykę. Program zapyta o nazwę pliku tylko, jeśli wcześniej nie była zapisywana.

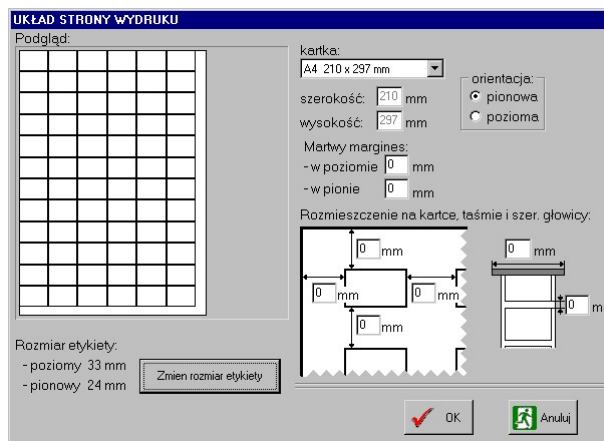

- Zapisz etykietykę z nową nazwą. Program zawsze zapyta o nazwę.

Układ strony wydruku

Jeśli etykieta będzie drukowana na drukarce systemowych, to należy ustawić parametry strony (głównie rozmiar) oraz układ etykiet na stronie. Jeśli etykieta będzie drukowana na drukarce systemowej, to należy ustawić szerokość głowicy oraz (niektóre typy drukarek) odległość pomiędzy etykietkami:

Drukarki atramentowe i laserowe zawsze zachowują pewien margines od brzegów kartki, za którym nie będą chciały nic drukować. Zwykle wynosi on ok. 6 mm od każdego brzegu i jest różny w zależności od typu drukarki. Nazywamy go **martwym marginesem**. W rezultacie rozmiar takiej rzeczywistej powierzchni jest o ok. 1 cm mniejszy od rozmiaru samej kartki. Czego nie widać na powyższym przykładzie. Jeśli więc podczas projektowania widzisz, że etykiety zmieszczą się na kartce, to w rzeczywistości mogą zostać obcięte z prawej strony i od dołu. Masz kilka sposobów, aby pozbyć się tego niepożądanego efektu:

- ✓ Zadeklaruj rozmiar kartki „użytkownika” i jako szerokość/wysokość podaj rzeczywiste rozmiary obszaru drukowania tolerowane przez Twoją drukarkę (np. 200x287mm).
- ✓ Parametr martwy margines pozwoli Ci na przesunięcie wydruku nieco w lewo i do góry. Jednak dolne granice nie zostaną w ten sposób przesunięte. Niektóre drukarki jednak nie dadzą się w ten sposób oszukać i zmusić do wydruku w polu martwego marginesu.
- ✓ Zaprojektuj taki rozmiar etykiety, żeby zawsze zmieściły się w całości na stronie.

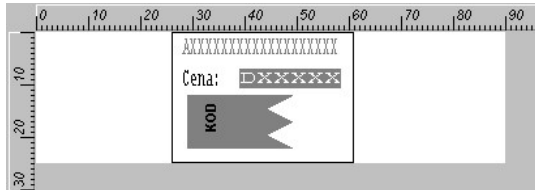
Dla drukarek specjalizowanych będziesz musiał ustalić co najmniej szerokość głowicy Twojej drukarki. Dzięki temu podczas wydruku etykieta będzie mogła być drukowana przez program na środku głowicy niezależnie od szerokości etykiety. Na drukarkach specjalizowanych prowadnice etykiet zwykle centrują etykiety na środku głowicy i nie można tego zmienić.

Niektóre drukarki specjalizowane wymagają podania szerokości odstępu między etykietami. Jest im to potrzebne do obliczenia długości wysuwu taśmy po każdym wydruku (wysokość etykiety + odstęp). Lepsze drukarki mają czujnik, który pozwala im samodzielnie zorientować się gdzie kończy się poprzednia i zaczyna następną etykieta.

W przypadku drukarki specjalizowanej dobrym pomysłem jest zadeklarowanie jako szerokości etykiety – szerokości głowicy drukarki. Będziesz miał wówczas możliwość łatwiejszego, ręcznego dopasowania zaprojektowanej etykiety w poziomie:

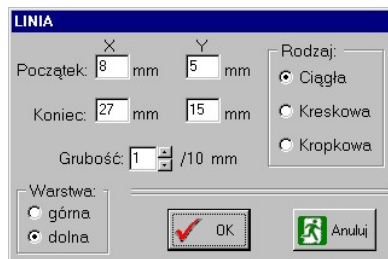
Stałe pola etykiety

Stałe pola etykiety to wszelkie linie, ramki, rysunki i pola tekstowe. Stałe pola nie zmieniają się podczas wydruku i są zawsze umieszczane na drukowanej etykiecie.

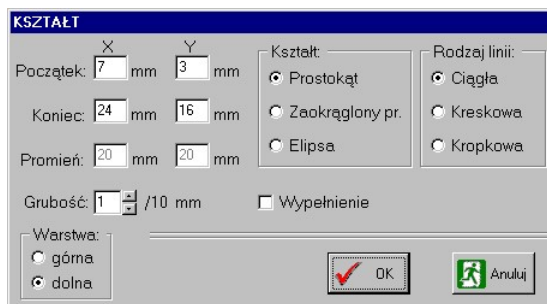
Linia prosta.

Możesz drukować linie proste ciągłe, przerywane i składające się z kropek. Możesz ustalać ich grubość z dokładnością do 1/10 mm:

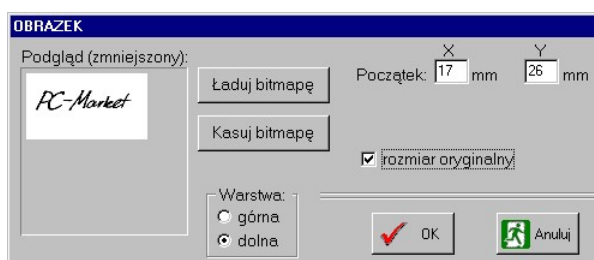
Kształt.

Kształtem może być prostokąt, prostokąt o zaokrąglonych rogach, koło, elipsa. Kształty możesz w środku zamalować na czarno (wypełnić):

Obrazek.

Może nim być np. logo Twojej firmy lub jakikolwiek inny graficzny kształt zbyt skomplikowany, aby go edytować przy pomocy programu KKEdytor. Obrazek możesz załadować z pliku w formacie BMP:

Tekst stały.

Służy do umieszczania na etykietce stałych napisów. Np. „zł” lub nazwy Twojej firmy.

System Windows posiada bardzo bogate możliwości związane z czcionkami. Standardowo w samym systemie znajduje się dość uboga biblioteka czcionek. Ciekawe czcionki (np. naśladujące pismo ręczne) można znaleźć w Internecie (np. <http://www.czcionki.com>). Jednak nawet wśród czcionek systemowych znajdują się takie, które są osobnymi rysunkami, które możesz umieścić na etykietce. Wypróbuj też takie czcionki systemowe jak **Windings** lub **Webdings**.

Rozmiar etykiety.

W okienku określasz rozmiar etykiety w milimetrach.

Włączanie siatki.

Przy pomocy tego klawisza możesz włączać/wyłączać siatkę pomocną przy ustawianiu elementów na etykietce.

Włączanie „przyciągania”.

Przyciąganie polega na automatycznym wyrównywaniu elementów etykiety do linii siatki. Opcja bardzo pomocna przy równym ustawianiu elementów.

Rozmiar siatki.

W okienku określasz odległość pomiędzy liniami siatki.

Zmiana skali etykiety.

Pozwala na zmianę skali etykiety, którą widzisz na ekranie. Jeśli rysujesz bardzo małą etykietkę (np. 2x3 cm), to wygodnie jest użyć skali 2:1. Jeśli rysujesz bardzo dużą etykietkę (np. A4), to na pewno wygodnie będzie Ci użyć skali 1:2.

Lista obiektów.

Możesz zobaczyć w osobnym okienku listę wszystkich elementów, które znajdują się na etykietce. Opcja często przydatna do wyszukiwania „zagubionych” lub trudno dostępnych elementów. Po dwukrotnym kliknięciu na elemencie otworzy się okienko jego konfiguracji.

Odśwież etykietkę.

Powoduje ponowne narysowanie etykiety na ekranie.

Pomoc do programu i Informacja o programie.

Klawisze pól zmiennych (pola PC-Market)

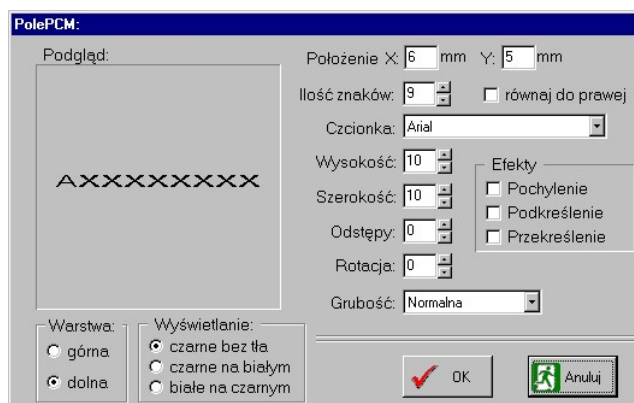
Są umieszczone po lewej stronie okna. Przy ich pomocy możesz wstawiać pola, które podczas wydruku zostaną wypełnione odpowiednimi wartościami z programu PC-Market.

Kliknij dwukrotnie na jednym z tych klawiszy. Cursor zostanie przeniesiony na pole etykiety gotowy do wstawienia pola. Znajdź miejsce, gdzie chciałbyś umieścić to pole i jeszcze raz kliknij myszką.

Jeśli klikniesz prawym klawiszem na już narysowanym elemencie – będziesz miał możliwość jego usunięcia lub zmiany jego właściwości.

Pola tekstowe

Wszystkie pola zmienne, za wyjątkiem pola **Kod kreskowy** są polami tekstowymi. Po ich umieszczeniu na etykietce, otworzy się okienko, w którym możesz szczegółowo określić swoje wymagania:

- ✓ **Położenie.** Określa miejsce, gdzie znajduje się lewy-górny róg Twojego tekstu. Możesz go użyć do precyzyjnej, ręcznej korekty położenia pola. Zawsze łatwiej tego dokonywać po prostu przesuując pole myszką na etykietce.
- ✓ **Ilość znaków.** To maksymalna ilość znaków, do jakiej zostaną obcięte wszystkie dłuższe teksty. Np. jeśli nazwa towaru ma 25 znaków, to zostanie obcięta, aby nie wyjść za etykietę. Innym sposobem zwiększenia dłuższej nazwy na wąskiej etykietce jest zmniejszenie parametru **Szerokość**.
- ✓ **Równaj do prawej.** Czasem może zająć potrzeba wyrównania jakiegoś tekstu do prawej strony. Np. jeśli chcesz wyświetlić cenę w postaci „12.30 zł”, to dobrze jest wyrównać samą cenę do prawej strony. Jeśli pozostawiłbyś cenę wyrównaną do lewej, to cena „1225.99” częściowo zakryłaby stały napis „zł”.
- ✓ **Czcionka.** To rodzaj czcionki z listy zainstalowanych w Windows. Oczywiście dobór czcionki będzie miał znaczenie tylko dla drukarek systemowych. Drukarki specjalizowane mają własne zestawy czcionek (często nawet bez polskich znaków).
- ✓ **Wysokość, Szerokość.** Tutaj decydujesz o rozmiarze użytej czcionki.

- ✓ **Odstępy.** Chodzi o odstępy pomiędzy literami.
- ✓ **Rotacja.** Możesz obracać każdy napis w zakresie 0-359 stopni. Niektóre drukarki specjalizowane nie mają możliwości obracania tekstu.
- ✓ **Grubość.** Chodzi o wytłuszczenie czcionki.
- ✓ **Efekty.** Każdy tekst można *pochylić*, *podkreślić* lub *przekreślić*.
- ✓ **Warstwa.** Jeśli dwa pola zachodzą na siebie, to podczas wydruku pole znajdujące się **u góry** zasłoni pole znajdujący się **na dole**.
- ✓ **Wyświetlenie.** Określa, czy napis będzie, nieprzezroczysty (**czarne na białym**), w negatywie (**białe na czarnym**) czy przezroczysty (**czarne bez tła**).

Jak wykorzystać atrybut **przekreślenie** (w polu **Efekty**)? Na specjalnie zaprojektowanej etykiecie przeznaczonej do precen umieść cenę detaliczną oraz mniejszą - przekreśloną dodatkową. Jeśli teraz w polu ceny dodatkowej na karcie towaru będziesz przechowywał starą cenę, to na wydrukowanej etykiecie otrzymasz znany efekt. Nie trzeba chyba dodawać, że taka „etykietka” może mieć nawet rozmiar A4?

Pole typu Kod kreskowy:

Jest to jedyne pole, które zostanie wyświetlone w postaci kodu kreskowego. Po umieszczeniu na etykiecie, otworzy się okienko, w którym możesz szczegółowo określić swoje wymagania:

KOD KRESKOWY

Położenie X: 11 mm Y: 6 mm
Wysokość kodu: 26 mm

Orientacja:
 0 180
 90 270

Kody typu EAN.   **Kody typu Code 39.**

Rozmiar (wsp. pow.)
 SC0 (0.80) SC6 (1.50)
 SC1 (0.90) SC7 (1.70)
 SC2 (1.00) SC8 (1.85)
 SC3 (1.10) SC9 (2.00)
 SC4 (1.20) SC10 (2.12)
 SC5 (1.40)

Szer. modułu: 20 mils
Szeroki/Wąski
 2.0 2.6
 2.1 2.7
 2.2 2.8
 2.3 2.9
 2.4 3.0
 2.5

Opis:
 Nie
 Tak

Opis:
 Brak
 Nad kodem
 Pod kodem

Warstwa:
 górna
 dolna

OK Anuluj

- ✓ **Położenie.** Określa miejsce, gdzie znajduje się lewy-górny róg kodu kreskowego. Możesz go użyć do precyzyjnej, ręcznej korekty położenia kodu.
- ✓ **Wysokość kodu.** Określa wysokość kodu kreskowego łącznie z cyframi opisu.
- ✓ **Orientacja.** Masz możliwość obrotu kodu kreskowego o dowolny kąt jaki sobie zażyczysz pod warunkiem, że zażyczysz sobie 90,180 lub 270 stopni.
- ✓ **Kody EAN – Rozmiar.** Istnieje możliwość określenie współczynnika szerokości kodu w stosunku do standardu. Nie należy zmieniać tego parametru bez potrzeby, jeśli czytniki prawidłowo odczytują wydrukowane kody.
- ✓ **Kody EAN – Opis.** Określa, czy zostanie dodany cyfrowy opis pod kodem kreskowym, czy pozostawione same kreski.
- ✓ **Kody CODE 39 – Szerokość modułu.** Parametrem możesz regulować „rozstrzelenie” kodu.
- ✓ **Kody CODE 39 – Szeroki/Wąski.** Określa stosunek szerokości paska szerokiego do wąskiego. Nie należy zmieniać tego parametru bez potrzeby, jeśli czytniki prawidłowo odczytują wydrukowane kody.
- ✓ **Kody CODE 39 – Opis.** Określa, czy zostanie dodany cyfrowy opis pod/ nad kodem kreskowym, czy pozostawione same kreski.
- ✓ **Warstwa.** Jeśli dwa pola zachodzą na siebie, to podczas wydruku pole znajdujące się **u góry** zasłoni pole znajdujący się **na dole**.

Opis poszczególnych pól zmiennych

A Nazwa towaru

B Nazwa skr. towaru

Na etykietce zostanie umieszczona nazwa główna lub skrócona (nazwa „na kasach”) towaru.

C Kod kreskowy

Podczas wydruku kodu kreskowego program sam automatycznie rozpoznaje, jaki typ kodu kreskowego wydrukować. Na przykład dla kodów 13-znakowych będzie to EAN-13, a dla kodów 4-znakowych będzie to CODE-39. PC-Market podczas wydruku sam zadba o dobór takiego kodu, aby był czytelny dla skanera kodów kreskowych.

D Cena detaliczna

E Cena hurtowa

F Cena nocna

G Cena dodatkowa

H Cena zakupu

Ceny są drukowane na etykietce zawsze jako liczba z dwoma miejscami po przecinku (np. 3,00). **Ceny sprzedaży** (detaliczna, hurtowa, nocna i dodatkowa) są drukowane jako ceny brutto. **Cena zakupu** to cena zakupu z karty towaru (ewidencyjna) i

zawsze jest ceną netto. Bardzo estetycznym efektem jest wyrównywanie cen do prawej strony (parametr **równaj do prawej**).

I Opis 1

J Opis 2

Oba pola są pobierane z pól o analogicznych nazwach znajdujących się na karcie towaru. Można w nich umieszczać dowolny tekst precyzujący informację o towarze. Np. gramatura, producent itp.

K Nazwa skr. dostawcy

Pole jest wypełniane tylko wtedy, gdy etykieta jest drukowana z dokumentu (np. PZ). Jest to nazwa dostawcy, który widnieje na dokumencie.

L Kod dostawcy

Pole jest wypełniane tylko wtedy, gdy etykieta jest drukowana z dokumentu. Jest to zawartość pola kod dostawcy z karty kontrahenta. Możesz użyć tego pola, jeśli nie chcesz, aby Twoi klienci widzieli nazwy Twoich dostawców. Pracownicy sklepu mogą być wtajemniczeni, że np. kod „011” oznacza „Piekarnia Bentkowski”.

M Data bieżąca

Data dzisiejsza.

N Data dokumentu

Pole jest wypełniane tylko wtedy, gdy etykieta jest drukowana z dokumentu. Jest to data dostawy widniejąca na dokumencie, z którego drukowana jest etykieta.

O Termin ważności

Pole jest wypełniane tylko wtedy, gdy etykieta jest drukowana z dokumentu. Termin ważności jest drukowany w postaci daty. Terminem ważności jest data, która wychodzi z dodania do daty dostawy dokumentu ilości dni zadeklarowanych w karcie towaru w polu **termin ważności**. Jeśli w karcie towaru zadeklarowano termin ważności 0 dni, to pole nie będzie drukowane. Na przykład, jeśli datą z dokumentu jest 2002-06-02, termin ważności wynosi 7 dni, to na etykietce wydrukuje się data 2002-06-09.

P Jednostka miary

Jednostka miary towaru z karty towaru (szt., opak., pacz. itp.)

Glosariusz

Zawiera krótki wykaz zwrotów, które zostały użyte w tej instrukcji, a nie zawsze są zrozumiałe...

Baza danych

Wszystkie informacje wprowadzone przez Ciebie są przechowywane właśnie w bazie danych. Inaczej można też powiedzieć, że baza danych z nich się składa.

Bajty, Kilobajty, Magabajty, Gigabajty...

Bajty są miarą ilości informacji. Tak, jak gramy są miarą wagi, a metry długości. W przybliżeniu można powiedzieć, że jeden bajt odpowiada jednemu znakowi tekstu („*to zdanie ma 22 bajty*”). **Kilobajt** to (około) tysiąc bajtów. Tak, jak **kilometr**, to tysiąc metrów, a **kilogram**: tysiąc gramów. **Mega** (milion) jest tysiąc razy większe od kilo, a **giga** (miliard), jest tysiąc razy większe od mega. Po roku pracy, baza danych PC-Market może mieć ok. 150 MB, czyli 150 milionów bajtów. Obecnie spotykane dyski twarde mają pojemność ok. 500GB, czyli ok. 500 miliardów bajtów.

Cena detaliczna

Jest to cena sprzedaży brutto zadeklarowana w karcie towaru podczas sporządzania dostawy. Jeśli towar został sprzedany z rabatem, wówczas mówimy, że cena sprzedaży była niższa od ceny detalicznej.

Cena ewidencyjna

Jest to ostatnia cena, po jakiej towar był kupowany.

Cena magazynowa

Inaczej „średnia ważona” cena zakupu towaru. Jeśli następuje nowa dostawa towaru w nowej cenie, wówczas cena magazynowa jest średnią z cen wszystkich cen zakupów towarów zarówno tych starych, jak i nowych. Cenę magazynową możesz zobaczyć np. w karcie towaru na zakładce „Stan w magazynach”. Jeśli ceny zakupu nie zmieniały się, wówczas cena magazynowa jest zawsze równa cenie ewidencyjnej.

Drukfisk

To, w języku slangowym pracowników Insoft, moduł sprzedaży na drukarce fiskalnej w programie PC-Market. Moduł ten jest substytutem stanowiska kasowego PC-POS. Można go uruchomić w menu **Odbiorcy-> Sprzedaż detaliczna**. Nazwa jest skrótem od zwrotu „drukarka fiskalna”. W programie PC-Market 5 była to osobna aplikacja o nazwie **drukfisk.exe** i stąd nazwa ta stała się tak popularna w języku naszych serwisantów. Tak więc pamiętaj: ilekroć pracownik Insoft mówi „drukfisk”, to chodzi o sprzedaż na drukarce fiskalnej w PC-Market.

EDI

To możliwość przyjmowania (importowania) i wydawania (eksportowania) dokumentów w formie elektronicznej. Zamiast mozolnie „wklepywać” dokument może on być automatycznie pobrany z jakiegoś nośnika (Internetu, pendrive lub dyskietki).

FIFO

(ang. „First-In-First-Out” – pierwsze przyszło, pierwsze wyszło) jest to jeden ze sposobów liczenia ceny zakupu (ceny rozchodu) towarów w magazynie. Ceny FIFO program liczy w ten sposób, że w pierwszej kolejności sprzedają się towary najdawniej zakupione. Sposób obliczania ceny FIFO dla stanu bieżącego możesz zobaczyć na karcie towaru – na historii dostaw pod Ctrl-F6.

HZC

To Harmonogram Zmian Cen, opisany na stronie 160

LIFO

(ang. „Last-In-First-Out – ostatnie przyszło, pierwsze wyszło) jest to sposób liczenia ceny zakupu towarów w magazynie. Ceny zakupu program liczy w ten sposób, że w pierwszej kolejności sprzedają się towary z najświeższej dostawy.

PLU

Niektóre kasy fiskalne (np. Elzab) oraz większość wag mają pamięć zorganizowaną w „szufladki”, do których program wstawia programowane towary. Każda z tych „szufladek” ma swój numer. Numer PLU jest więc miejscem, gdzie ma być zaprogramowany ten towar na kasie. Kasa przesyłając dane o sprzedaży również przesyła informację w rodzaju „sprzedano tyle i tyle towaru o numerze PLU takim a takim”. Program na podstawie przesłanego numeru również musi rozpoznać, o który towar chodzi. Producenci kas podając pojemność kas używają często nazwy „PLU” jako jednostki miary pojemności (np. „pojemność 32 tys. PLU”). Numer PLU nadawany przez program nie może być większe od pojemności kasy. PC-Market nadaje towarom PLU automatycznie licząc od 1 dla każdej kasy indywidualnie. Następnie zapamiętuje nadane towarom numery w bazie danych, w tablicy **KasTow**.

Tandem

Jest to powiązanie towaru z opakowaniem. Jeśli towar jest związany z opakowaniem, to sprzedaż tego towaru na kasie pociąga ze sobą automatycznie sprzedaż opakowania (nie ma potrzeby nabijania osobno towaru i opakowania).

Kasy ECR

(inaczej: kasy elektroniczne) Są to kasy stanowiące konstrukcyjnie jedną całość. Wszystkie niezbędne do pracy elementy mieszczą się w jednej obudowie. W

odróżnieniu od kas POS utargi są zapisywane w pamięci typu „flash”, wyposażone są m.in. w akumulator, mechanizm drukujący, moduł fiskalny. Program kasy umieszczony jest w tzw. EPROMie (pamięci ROM) i nie może być uaktualniany. Kasa jako kompletne urządzenie podlega homologacji Ministerstwa Finansów (elementów wewnątrz nie można przerabiać) i może być konserwowana i naprawiana jedynie przez upoważniony serwis. Zaletą kas ECR jest ich cena, mniejsze wymiary, własny akumulator. Wadą tych kas jest bardzo mała pojemność pamięci, bardzo ograniczone możliwości rozbudowy, brak możliwości łatwego dostosowania pewnych elementów konstrukcyjnych do wymagań użytkownika (np. doboru wyświetlacza klienta, klawiatury, pamięci). Brak możliwości przystosowania programu kasy (zawartego w EPROM) do wymagań klienta. Urządzenie kupuje się jako całość („jest jakie jest”). Przykładowe kasy ECR to: Elzab Delta, Elzab Alfa, Sharp 457, Optimus System, IBM Entry.

Kasy POS

(inaczej: kasy komputerowe) Są to w rzeczywistości komputery, najczęściej klasy PC. Za rejestrację fiskalną odpowiada tylko drukarka fiskalna będąca tylko fragmentem całego zestawu i tylko ona podlega szczegółowym rygorom konserwacyjno – serwisowym. Do komputera podłącza się indywidualnie dobrane dla potrzeb klienta urządzenia zewnętrzne: klawiaturę, monitor (lub wyświetlacz), wyświetlacz klienta, drukarkę fiskalną. Na komputerze POS może pracować dowolny program obsługi kasy (np. PC-POS, EuroPOS SM, GastroPos itd.), który w razie potrzeby może być uaktualniany lub dostosowywany do potrzeb klienta. Komputery posiadają dyski twarde, które mogą rejestrować właściwie nieograniczoną ilość informacji o transakcjach. Mogą to być np. wszystkie paragony z ostatnich kilku lat, rejestry naciskanych przez kasjerki klawiszy w celu wykrycia oszustw, bardzo duże bazy towarów (nawet ponad milion) itp. Zaletą tych kas jest duża elastyczność podczas przystosowywania dla potrzeb klienta, duża pojemność dysku, możliwość użycia dowolnego oprogramowania kasowego oraz jego wymiany na inny, możliwość wymiany elementów składowych już po fiskalizacji drukarki. Wadą jest cena (zwykle dwukrotnie wyższa niż kas ECR), posiadanie wielu ruchomych części (wentylatory, dysk twardy), krótki czas pracy po wyłączeniu zasilania (tylko, gdy zastosowano UPS). Mimo, że kasę POS można złożyć ze „zwykłego” komputera PC, to często producenci oferują specjalizowane komputery dla zastosowań sklepowych (np. IBM ShurePOS, Beetle 20). Są one konstrukcyjnie bardziej przystosowane do ciężkich warunków panujących w sklepie np. brak ruchomych części, małe rozmiary, wyższa niezawodność.

Price Checker

(inaczej: sprawdzarka cen) Jest to urządzenie zainstalowane w sklepie, wyposażone w czytnik kodów kreskowych i mające dostęp do bazy danych. Klient po zeskanowaniu kodu towaru może przeczytać na wyświetlaczu sprawdzarki jego aktualną nazwę i

cenę. Sprawdzarki dzielimy na dwa typy: posiadające własną pamięć na towary danych oraz nie posiadające takiej pamięci. Te pierwsze ładowane są z programu PC-Market tak, jak kasy fiskalne towarami. Te drugie wymagają ciągle działającego na zapleczu serwera, który jest na bieżąco „odpytywany” przez sprawdzarki z zeskanowanych towarów.

Stan magazynowy (ISTW)

Każdy towar posiada własny licznik wskazujący ile go jest w tym momencie w magazynie. Kiedy wprowadzasz dostawę – licznik jest zwiększany. Kiedy sprzedajesz na kasie, jest on zmniejszany. Dzięki temu licznikowi program może bez żadnych obliczeń wskazać Ci aktualny stan towaru w magazynie. Jeśli chciałbyś sprawdzić stan tego licznika np. na wczoraj – musi on zostać obliczony.

VAT

Mimo, że podatek VAT jest pojęciem bardzo popularnym, okazało się, że mało kto z osób obsługujących program wie, jak jest on liczony. Otóż jest to bardzo proste:

- ✓ Urząd Skarbowy **zwróci Ci** cały VAT, który widnieje na Twoich fakturach zakupu
- ✓ Urząd Skarbowy **zabierze Ci** cały VAT, który widnieje na Twoich fakturach sprzedaży

Jeśli więc kupiłeś towar za 100 zł + 23% VAT, wówczas US zwróci Ci 23.00 zł

Jeśli ten sam towar sprzedałeś za 115 zł + 23%, to musisz odprowadzić do US 26.45 zł

Sam widzisz więc, że w rezultacie od tej transakcji zapłacisz 3.45 zł podatku VAT.

Jeśli sprzedajesz towar po tej samej cenie, co kupujesz – nie zapłacisz VAT-u.

Insoft sp. z o.o.
31-227 Kraków
ul. Jasna 3a
tel. tel. +48 12 415-23-72
e-mail: market@insoft.com.pl
<http://www.insoft.com.pl>